Kunsill
tal-Unjoni Ewropea

Brussell, 24 ta' Novembru 2022
(OR. en)

15076/22

SOC 640
EMPL 441
ECOFIN 1188
EDUC 399

PROPOSTA

minn:	Is-Segretarju Ġenerali tal-Kummissjoni Ewropea, iffirmata mis-Sa Martine DEPREZ, Direttur
data meta waslet:	22 ta' Novembru 2022
lil:	Is-Sa Thérèse BLANCHET, Segretarju Ġenerali tal-Kunsill tal-Unjoni Ewropea
Nru dok. Cion:	COM(2022) 783 final
Suġġett:	PROPOSTA GĦAL RAPPORT KONĠUNT TAL-KUMMISSJONI U TAL-KUNSILL DWAR L-IMPJIEGI

Id-delegazzjonijiet isibu mehmuż id-dokument COM(2022) 783 final.

Mehmuż: COM(2022) 783 final

IL-KUMMISSJONI
EWROPEA

Strasburgu, 22.11.2022
COM(2022) 783 final

PROPOSTA GĦAL RAPPORT KONĠUNT TAL-KUMMISSJONI U TAL-KUNSILL DWAR L-IMPJIEGI

MT MT

Werrej

MESSAĠĠI EWLENIN 1

KAPITOLU 1. ĦARSA ĠENERALI LEJN IX-XEJRIET TAS-SUQ TAX-XOGĦOL U DAWK SOĊJALI FL-UNJONI EWROPEA, IL-MIRI EWLENIN U ĦARSA LEJN IT-TABELLA TA' VALUTAZZJONI SOĊJALI 22

1.1 Xejriet tas-suq tax-xogħol 22

1.2 Xejriet soċjali 26

1.3 Il-miri ewlenin tal-UE u nazzjonali sal-2030 30

1.4 Ħarsa ġenerali lejn l-isfidi bbażati fuq it-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali 35

KAPITOLU 2. IMPJIEGI U RIFORMI SOĊJALI – PRESTAZZJONI U AZZJONI TAL-ISTATI MEMBRI 42

2.1 Linja Gwida 5: Nagħtu spinta lid-domanda għax-xogħol 42

2.2 Linja Gwida 6: Insaħħu l-provvista ta' ħaddiema u ntejbu l-aċċess għall-impjiegi, għall-ħiliet u għall-kompetenzi 63

2.3 Linja Gwida 7: Insaħħu l-funzjonament tas-swieq tax-xogħol u l-effettività tad-djalogu soċjali 105

2.4 Linja Gwida 8: Nippromwovu l-opportunitajiet indaqs għal kulħadd, inrawmu l-inklużjoni soċjali u niġġieldu l-faqar 134

MESSAĠĠI EWLENIN

Ir-Rapport Konġunt dwar l-Impjiegi (JER) mill-Kummissjoni Ewropea u mill-Kunsill jimmonitorja s-sitwazzjoni tal-impjiegi fl-Unjoni u l-implimentazzjoni tal-Linji Gwida dwar l-Impjiegi, f'konformità mal-Artikolu 148 tat-TFUE. Ir-rapport jipprovdi ħarsa ġenerali annwali lejn l-iżviluppi ewlenin fl-impjiegi u dawk soċjali fl-Unjoni u lejn il-miżuri ta' politika riċenti tal-Istati Membri, f'konformità mal-Linji Gwida għall-Politiki dwar l-Impjiegi tal-Istati Membri[1]. Jidentifika wkoll l-oqsma prijoritarji ewlenin relatati li jeħtieġu azzjoni politika. Abbażi tal-proposta tal-Kummissjoni, u wara skambji fil-kumitati konsultattivi rilevanti tal-Kunsill, it-test finali se jadottah il-Kunsill tal-Impjiegi, il-Politika Soċjali, is-Saħħa u l-Affarijiet tal-Konsumatur (EPSCO). Li l-isfidi identifikati fir-rapport jiġu indirizzati se jgħin biex tinkiseb il-konverġenza soċjali 'l fuq, jissaħħaħ l-isforz tal-Unjoni favur tranżizzjonijiet ekoloġiċi u diġitali ġusti, u se jgħin biex jiġi indirizzat it-tibdil demografiku u biex jintlaħqu l-Għanijiet tal-Iżvilupp Sostenibbli.

Il-JER tal-2023 għadu qed jagħmel enfasi qawwija fuq l-implimentazzjoni tal-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali, f'konformità mal-Pjan ta' Azzjoni ta' Marzu 2021 milqugħ tajjeb mill-Mexxejja tal-UE fis-Summit Soċjali ta' Porto. Il-monitoraġġ imsaħħaħ tal-implimentazzjoni tal-prinċipji tal-Pilastru fl-oqsma tal-opportunitajiet indaqs u tal-aċċess għas-suq tax-xogħol, tal-kundizzjonijiet tax-xogħol ġusti u tal-protezzjoni u l-inklużjoni soċjali jissokta f'din l-edizzjoni tar-rapport. Dan isir b'mod partikolari permezz ta' kaxxi tematiċi li jkopru għadd ta' sfidi ewlenin f'dawn l-oqsma, fid-dawl tal-prospett soċjoekonomiku u l-aktar inizjattivi ta' politika riċenti. Ir-rapport jintegra l-miri ewlenin tal-UE tal-2030 dwar l-impjiegi, il-ħiliet u t-tnaqqis tal-faqar li ntlaqgħu tajjeb mill-mexxejja tal-UE f'Porto u mill-Kunsill Ewropew ta' Ġunju 2021. Ikopri wkoll għall-ewwel darba l-miri nazzjonali li ressqu l-Istati Membri, kif ippreżentati u diskussi fil-Kunsill EPSCO ta' Ġunju 2022 wara proċess ta' diskussjonijiet bilaterali mas-servizzi tal-Kummissjoni u rieżamijiet multilaterali mal-Kumitat tal-Impjiegi u mal-Kumitat tal-Protezzjoni Soċjali. Ir-rapport ikompli jinkorpora l-objettivi tal-istrateġiji tal-Unjoni tal-Ugwaljanza[2] u jkopri l-isfidi li jaffaċċjaw il-gruppi affettwati mill-inugwaljanzi.

Il-miri nazzjonali tal-2030 li ressqu l-Istati Membri juru grad għoli ta' ambizzjoni fil-livell aggregat tal-UE, u dan mistenni jrawwem konverġenza soċjali 'l fuq fl-Unjoni tul id-deċennju li jmiss. F'daqqa, il-miri nazzjonali tal-impjiegi jisbqu l-ambizzjoni tal-mira ewlenija korrispondenti tal-UE ta' mill-inqas 78 % b'0,5 pp. Fl-istess ħin, l-Istati Membri flimkien impenjaw ruħhom li jgħollu 600 000 persuna oħra mill-faqar minn kemm teżiġi l-mira ewlenija tal-UE ta' mill-inqas 15-il miljun persuna inqas fir-riskju tal-faqar jew l-esklużjoni soċjali[3]. Il-miri nazzjonali tal-ħiliet ġew stabbiliti f'livelli varji ta' ambizzjoni, f'konformità mal-ħtieġa li jingħata kontribut għall-mira ewlenija tal-UE għall-2030 li kull sena jkun hemm mill-anqas 60 % tal-adulti qed jieħdu taħriġ, jiġifieri impenn aggregat ta' 57,6 %. Il-miri nazzjonali tal-2030 se jaqdu rwol importanti biex tinħoloq azzjoni politika favur konverġenza soċjali 'l fuq.

---

1 L-aħħar aġġornament tal-Linji Gwida dwar l-Impjiegi adottah il-Kunsill tal-Unjoni Ewropea f'Ottubru 2021 (ĠU L 379, 26.10.2021, p. 1-5).

2 L-Istrateġija dwar l-Ugwaljanza bejn il-Ġeneri 2020-2025, il-Pjan ta' Azzjoni tal-UE għall-ġlieda kontra r-razziżmu 2020-2025, il-qafas strateġiku tal-UE 2020-2030 għar-Rom għal ugwaljanza, inklużjoni u parteċipazzjoni, l-Istrateġija dwar l-Ugwaljanza tal-LGBTIQ, u l-Istrateġija 2021-2030 dwar id-Drittijiet tal-Persuni b'Diżabbiltà.

3 Mingħajr il-Ġermanja, id-Danimarka u Malta, li stabbilew il-miri nazzjonali tagħhom permezz ta' indikaturi differenti min-numru tal-persuni fir-riskju tal-faqar jew l-esklużjoni soċjali, użati biex tiġi definita l-mira ewlenija tal-UE.

Flimkien mal-fondi tal-Politika ta' Koeżjoni, l-implimentazzjoni tar-riformi u tal-investimenti fil-Pjanijiet għall-Irkupru u r-Reżiljenza (RRPs) tal-Istati Membri ssostni rkupru ġust, inklużiv u sostenibbli. Minbarra s-sostenn mill-Fond Soċjali Ewropew Plus, mill-Fond Ewropew għall-Iżvilupp Reġjonali u mill-Fond għal Tranżizzjoni Ġusta tul l-2021-27, il-Faċilità għall-Irkupru u r-Reżiljenza (RRF) tippromwovi l-koeżjoni ekonomika, soċjali u territorjali tal-Unjoni billi ttejjeb ir-reżiljenza, it-tħejjija għall-kriżi, il-kapaċità ta' aġġustament, u l-potenzjal tat-tkabbir tal-Istati Membri u trawwem il-ħolqien tal-impjiegi ta' kwalità għolja bir-riformi u l-investimenti rilevanti. B'dan il-mod, il-Faċilità tgħin ukoll biex jiġi implimentat il-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali, b'attenzjoni partikolari li jingħelbu l-isfidi identifikati fir-rakkomandazzjonijiet speċifiċi għall-pajjiżi.[4] Erbgħa mis-sitt pilastri li jiddefinixxu l-ambitu tal-Faċilità huma rilevanti f'dan ir-rigward, jiġifieri: (i) it-tkabbir intelliġenti, sostenibbli u inklużiv; (ii) il-koeżjoni soċjali u territorjali; (iii) is-saħħa u r-reżiljenza ekonomika, soċjali u istituzzjonali, u (iv) il-politiki għall-ġenerazzjoni li jmiss, għat-tfal u għaż-żgħażagħ. Sal-lum, il-Kummissjoni qassmet iżjed minn EUR 137 biljun permezz tal-Faċilità, bħala għotjiet u self u bħala prefinanzjament[5]. Mill-15 ta' Novembru sal-lum intlaħqu 106 objettivi intermedji u miri attribwiti lill-kategoriji soċjali, minn total ta' 357 (jiġifieri madwar 30 %).[6] Madwar 30 % tal-objettivi intermedji u tal-miri li laħqu l-Istati Membri s'issa huma attribwiti għall-erba' pilastri tal-RRF imsemmijin hawn fuq. Bħala parti mill-analiżi tar-rispons tal-politika, ir-Rapport Konġunt dwar l-Impjiegi jinkludi wkoll għażla ta' miżuri sostnuti b'finanzjament tal-UE, b'mod partikolari l-RRF, il-Fond Soċjali Ewropew Plus, il-Fond Ewropew għall-Iżvilupp Reġjonali u l-Fond għal Tranżizzjoni Ġusta. Dawn ilkoll se jsostnu l-prospetti tat-tkabbir u tal-impjiegi, kif ukoll il-koeżjoni soċjali u ekonomika u r-reżiljenza fl-Unjoni.

L-analiżi fil-JER 2023 hija sostnuta mit-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali. Bħala parti mill-Pjan ta' Azzjoni tal-Pilastru ta' Marzu 2021, il-Kummissjoni pproponiet reviżjoni tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali, biex tippermetti monitoraġġ aħjar tal-prinċipji tal-Pilastru b'sett rivedut ta' indikaturi ewlenin, li ġiet approvata mill-EPSCO f'Ġunju 2021. Din tinkludi indikaturi ġodda dwar dimensjonijiet ta' politika importanti bħat-tagħlim tal-adulti,[7] l-integrazzjoni fis-suq tax-xogħol tal-persuni b'diżabbiltà, ir-riskju tal-faqar jew l-esklużjoni soċjali fost it-tfal, u l-piż eċċessiv tal-kostijiet tal-abitazzjoni. Is-sett rivedut tal-indikaturi ewlenin jippermetti identifikazzjoni aktar eżatta tal-impjiegi, tal-ħiliet u tal-isfidi soċjali ewlenin fl-UE u fl-Istati Membri u monitoraġġ aktar mill-qrib tal-konverġenza soċjali 'l fuq kif stabbilit fl-Grafika ta' hawn taħt. Skont il-mandat tal-Presidenza Ċeka, inħoloq Grupp ta' Ħidma *ad hoc* biex jiddiskuti dwar qafas possibbli msaħħaħ ta' valutazzjoni tal-konverġenza soċjali fil-kuntest tas-Semestru Ewropew u dan qed jirrapporta dwar il-ħidmitu lill-kumitati konsultattivi tal-Kunsill EPSCO.

---

[4] L-Artikolu 4 tar-Regolament (UE) 2021/241 li jistabbilixxi l-Faċilità għall-Irkupru u r-Reżiljenza (ĠU L 57, 18.2.2021, p. 17).

[5] Mill-15 ta' Novembru 2022.

[6] Il-kategoriji soċjali huma definiti u applikati skont il-metodoloġija adottata mill-Kummissjoni b'konsultazzjoni mal-Parlament Ewropew u mal-Istati Membri fir-Regolament Delegat 2021/2105.

[7] Id-*data* għall-indikatur ewlieni tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali dwar it-tagħlim tal-adulti se tkun disponibbli għall-ewwel darba fl-2023.

L-impjiegi, il-ħiliet u l-isfidi soċjali fost l-Istati Membri tal-UE skont l-indikaturi ewlenin tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali

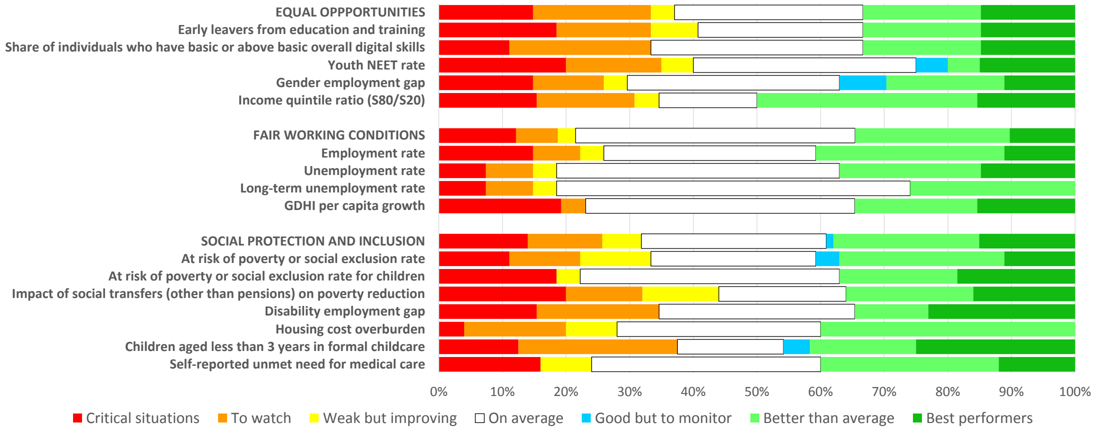

Noti: 1) Id-*data* għall-indikatur dwar il-parteċipazzjoni tal-adulti fit-tagħlim għadha mhix disponibbli; 2) Hemm *data* nieqsa għal xi indikaturi dwar xi pajjiżi – ara n-Nota għat-Tabella 1.4.1 fit-taqsima 1.4. Id-didaskaliji għall-indikaturi kollha jinsabu fl-Annessi.

Wara rkupru sod fl-2021 u fl-ewwel nofs tal-2022, is-swieq tax-xogħol tal-UE qed jaffaċċjaw inċertezzi relatati mal-impatt tal-gwerra tal-aggressjoni Russa fl-Ukrajna u pressjonijiet inflazzjonarji qawwija. Is-swieq tax-xogħol tal-UE marru tajjeb ħafna fl-2021, wara l-pandemija tal-COVID-19 u t-tneħħija tal-miżuri tal-konteniment neċessarji. Dawn komplew jitjiebu fl-ewwel nofs tal-2022, meta r-rata tal-impjiegi laħqet l-ogħla rekord (74,8 % fl-UE u 74,3 % fiż-żona tal-euro, fi Q2-2022, ogħla mil-livelli ta' qabel il-kriżi b'1,6 pp u b'1,4 pp rispettivament). F'Settembru 2022, ir-rata tal-qgħad tal-UE laħqet rekord baxx ta' 6 % fl-UE u ta' 6,6 % fiż-żona tal-euro, jiġifieri naqset minn 6,7 % u minn 7,3 % rispettivament fis-sena qabel. Fl-istess ħin, ir-rata tan-NEETs fl-UE naqset għal 11,7 % minn 13,3 % fis-sena qabel, filwaqt li l-qgħad fost iż-żgħażagħ laħaq l-14,4 %, minn 17,5 %. Ir-rata tal-qgħad fit-tul żdiedet bi ftit fl-2021. Madankollu, minn nofs l-2021 'il quddiem, l-inflazzjoni żdiedet għal livelli storikament għoljin, u ħalliet impatt qawwi fuq il-kapaċità tal-akkwist tal-unitajiet domestiċi u fuq il-profittabbiltà tan-negozji. It-tkabbir ekonomiku għall-2022 u għall-2023 ġie rivedut 'l isfel fl-aħħar previżjonijiet tal-Kummissjoni Ewropea, u l-prospetti ġew affettwati ġmielhom minħabba l-gwerra tal-aggressjoni Russa fl-Ukrajna. L-impjiegi fl-UE mistennija jiżdiedu b'1,7 % fl-2022, qabel jistaġnaw fl-2023 u jiżdiedu moderatament b'xi 0,4 % fl-2024. Saru interventi ta' politika eċċezzjonali fil-livell tal-UE u tal-Istati Membri bħala rispons għall-kriżi tal-enerġija attwali (aktar dettalji jinsabu aktar 'il quddiem u fit-Taqsima 2.4). B'ħarsa 'l quddiem, is-sitwazzjoni attwali tal-kriżi tal-enerġija teżiġi koordinazzjoni effettiva tal-politika ekonomika, tal-impjiegi u soċjali li trawwem tkabbir inkluživ, intensiv fejn jidħlu l-impjiegi, u sostenibbli u tipproteġi lin-nies f'sitwazzjonijiet vulnerabbli.

L-eżiti tas-suq tax-xogħol għadhom sodi iżda żdiedet l-inċertezza minħabba l-gwerra tal-aggressjoni Russa fl-Ukrajna

74,8 %
ir-rata tal-impjiegi fi Q2-2022 (2 pp anqas mis-sena ta' qabel)

79,4 %
ir-rata tal-attività (20-64) fi Q2-2022 (1,1 pp iżjed mis-sena ta' qabel)

6,1 %
ir-rata tal-qgħad fi Q2-2022 (1,2 pp iżjed mir-rata fi Q2-2021)

14,3 %
ir-rata tal-qgħad fost iż-żgħażagħ (15-24), 3,2 pp anqas mis-sena ta' qabel

Indikaturi ewlenin tas-suq tax-xogħol fl-EU-27 (%, trimestrali)

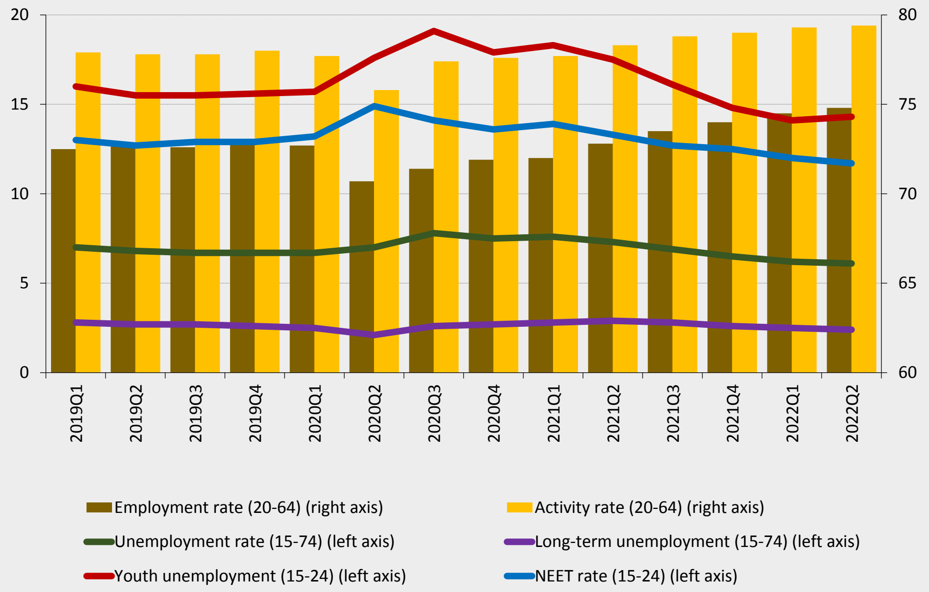

Sors: Bażi tad-*data* tal-Eurostat [lfsi_emp_q], [une_rt_q], [une_ltu_q] u [lfsi_neet_q]. *Data* aġġustata staġunalment, mhux aġġustata skont il-kalendarju.

L-iskarsezzi tal-ħaddiema u l-ħiliet qabeż il-livelli ta' qabel il-pandemija f'diversi pajjiżi tal-UE, u dan jixhed l-importanza li jissaħħu l-politiki attivi tas-suq tax-xogħol u li jitjiebu l-ħiliet u t-taħriġ mill-ġdid b'mod partikolari. Bl-irkupru ekonomiku malajr, fl-2021 reġgħu feġġew malajr l-iskarsezzi tal-ħaddiema, speċjalment f'ċerti setturi u xogħlijiet. Sa tmiem l-2021, laħqu jew qabżu l-livelli ta' qabel il-pandemija fl-industrija, fis-servizzi u fil-kostruzzjoni ta' diversi pajjiżi. Il-gruppi ewlenin tax-xogħoljiet li rrapportaw skarsezzi fl-UE tul l-2021 huma relatati mal-kura tas-saħħa u l-kura fit-tul, is-software, il-kostruzzjoni u l-inġenji tal-inġinerija. L-iskarsezzi tal-ħaddiema tas-sengħa ġew osservati wkoll f'xi setturi relatati mat-tranżizzjoni ekoloġika u dawn mistennija jiżdiedu bil-qawwa fit-tranżizzjoni enerġetika minħabba l-manipulazzjoni Russa tas-swieq tal-enerġija. Anki l-iskarsezzi tal-ħiliet, inkluż fejn jidħlu l-ħiliet diġitali, hu minħabba n-nuqqas ta' kwalità u effettività biżżejjed f'xi sistemi tal-edukazzjoni u tat-taħriġ. Anki ċerti fatturi aktar ġenerali, bħall-kundizzjonijiet tax-xogħol, il-qligħ, u s-saħħa u s-sikurezza fuq il-post tax-xogħol iħallu impatt fuq il-provvista tal-ħaddiema u tal-ħiliet. Barra minn hekk, it-tixjiħ tal-popolazzjoni qed inaqqas il-forza tax-xogħol disponibbli fl-Ewropa. Fost l-azzjonijiet ta' politika ewlenin f'dan ir-rigward hemm il-politiki attivi effettivi tas-suq tax-xogħol li jrawmu l-inklużjoni fis-suq tax-xogħol tan-nisa u tal-gruppi sottorappreżentati, u t-titjib tal-ħiliet u t-taħriġ mill-ġdid. Fid-dawl tal-proċess attwali tar-ristrutturar industrijali, hu partikolarment importanti li jiġu appoġġati t-tranżizzjonijiet tal-impjiegi skont ir-Rakkomandazzjoni tal-Kummissjoni dwar l-Appoġġ Attiv Effettiv għall-Impjiegi (EASE). Anki li jissaħħaħ it-tbassir tal-ħiliet hu essenzjali biex jitfasslu kif xieraq u jinkisbu politiki attivi tas-suq tax-xogħol, u għall-edukazzjoni u għat-taħriġ.

L-iskarsezzi tal-ħaddiema ilhom jiżdiedu minn mindu faqqgħet il-pandemija tal-COVID-19

Rati ogħla minn 4 % tal-postijiet tax-xogħol battala fl-attivitajiet professjonali, xjentifiċi u tekniċi, fl-informazzjoni u l-komunikazzjoni u fil-kostruzzjoni sa mill-bidu tal-2022

Ir-rati tal-postijiet tax-xogħol battala rduppjaw fis-setturi ewlenin mill-**bidu tal-2022**

Ir-rati tal-postijiet tax-xogħol battala fl-UE skont l-attività ekonomika (%, *data* trimestrali)

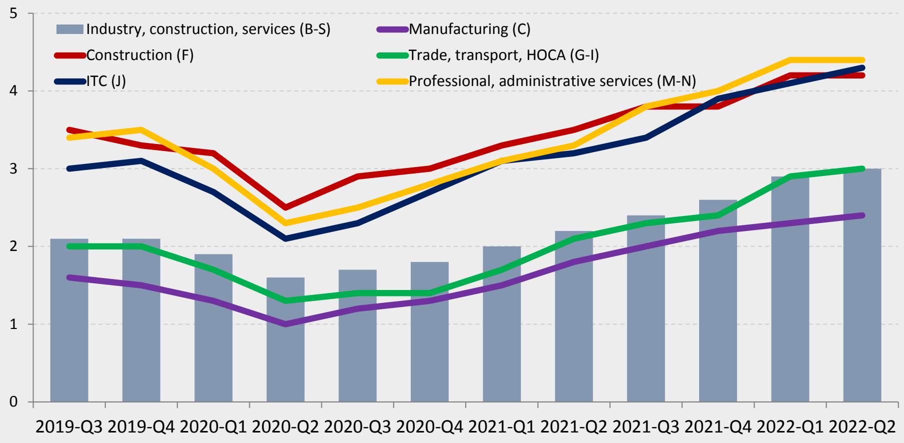

Nota: L-attivitajiet tal-NACE 2, B-S (Industrija, kostruzzjoni u servizzi (ħlief l-attivitajiet tal-unitajiet domestiċi bħala impjegaturi u organizzazzjonijiet u korpi ekstraterritorjali)), C (manifattura), F (kostruzzjoni), G-I (kummerċ bl-ingrossa u bl-imnut, trasport, akkomodazzjoni, u servizzi tal-ikel), J (informazzjoni u komunikazzjoni), M-N (attivitajiet professjonali, xjentifiċi u tekniċi). *Sors:* il-Eurostat [teilm310]

Meta mqabbla mal-kuntest attwali ta' inflazzjoni għolja, il-mekkaniżmi għall-iffissar tal-pagi jridu jibqgħu jirriflettu l-kundizzjonijiet soċjoekonomiċi, jibżgħu għall-impjiegi u l-kompetittività, u jtaffu t-telf fil-kapaċità tal-akkwist, b'mod partikolari għall-ħaddiema b'pagi baxxi. Iż-żieda malajr fl-inflazzjoni osservata wara l-ewwel nofs tal-2021 u li kompliet fl-2022, minħabba l-gwerra tal-aggressjoni Russa fl-Ukrajna, wasslet għal tnaqqis fil-pagi reali, speċjalment fost il-ħaddiema b'pagi baxxi. Għaldaqstant jeħtieġ jiġu żgurati aġġustamenti adegwati fil-pagi li jikkumpensaw it-telf fil-kapaċità tal-akkwist u jnaqqsu r-riskji ta' żieda fil-faqar (inkluż il-faqar enerġetiku), filwaqt li jibqgħu konsistenti mal-objettiv ġenerali li tiġi indirizzata l-inflazzjoni qawwija. Fl-ambjent makroekonomiku attwali, iż-żidiet fil-pagi fil-faxxa t'isfel tad-distribuzzjoni mhux mistennija jikkontribwixxu għal pressjonijiet inflazzjonarji mhux ġustifikati jew jaffettwaw il-kompetittività. In-negozjar kollettiv għandu rwol prominenti biex jinkisbu riżultati bilanċjati fl-iffissar tal-pagi fil-kuntest attwali, u barra minn hekk jirrispetta r-rwol tas-sħab soċjali u jkun allinjat mal-prattiki prevalenti tal-iffissar tal-pagi fl-Istati Membri, u jqis ukoll il-pressjonijiet partikolari tal-kostijiet li qed iġarrbu xi kumpaniji, setturi u ħaddiema. Biex jiġu promossi l-impjiegi u titħares il-kapaċità tal-akkwist, għad hemm aktar lok biex jonqos il-porzjon tat-taxxa tal-ħaddiema b'pagi baxxi u medji f'diversi Stati Membri.

Pagi minimi adegwati jistgħu jgħinu biex titħares il-kapaċità tal-akkwist tal-ħaddiema b'pagi baxxi u jevitaw li jkollna żidiet fil-faqar fost il-ħaddiema, isostnu d-domanda u jsaħħu l-inċentivi għax-xogħol. Fl-UE, ħafna ħaddiema għadhom mhux protetti b'pagi minimi adegwati. B'mod ġenerali, kważi impjegat minn kull għaxra jinsab fir-riskju tal-faqar. Barra minn hekk, il-pagi minimi naqsu f'termini reali fl-Istati Membri kważi kollha. Il-mitigazzjoni tal-effetti taż-żidiet sostanzjali riċenti fil-prezzijiet hi partikolarment importanti fir-rigward tal-ħaddiema b'pagi baxxi, li huma l-aktar milqutin mill-prezzijiet għaljin tal-enerġija u tal-ikel. Id-Direttiva dwar pagi minimi adegwati tistabbilixxi qafas b'regoli ċari biex tittejjeb l-adegwatezza tal-pagi minimi statutorji fl-Istati Membri li għandhom fis-seħħ. Id-Direttiva se tgħin biex issostni lill-unitajiet domestiċi vulnerabbli billi tħeġġeġ l-iffissar tal-pagi minimi statutorji f'livelli adegwati, filwaqt li tqis il-kapaċità tal-akkwist tal-paga

minima, il-kundizzjonijiet soċjoekonomiċi u l-iżviluppi tal-produttività fit-tul, fost l-oħrajn. Barra minn hekk, aġġornamenti regolari tal-pagi minimi f'konformità mad-Direttiva jgħinu biex jiġi evitat it-telf fil-kapaċità tal-akkwist fost il-ħaddiema b'paga minima fil-kuntest attwali. Id-Direttiva fiha wkoll dispożizzjonijiet li jippromwovu n-negozjar kollettiv u jsaħħu l-mekkaniżmi tal-infurzar u tal-monitoraġġ fl-Istati Membri kollha. B'mod partikolari, din teżiġi l-istabbiliment ta' pjan ta' azzjoni u l-istabbiliment ta' qafas ta' kundizzjonijiet abilitanti għan-negozjar kollettiv meta r-rata tal-kopertura tiegħu tkun anqas minn 80 %. Filwaqt li hemm perjodu ta' sentejn biex id-Direttiva tiġi trasposta fil-leġiżlazzjoni nazzjonali, implimentazzjoni qabel tista' tħeġġeġ sforzi tal-Istati Membri li jgħinu biex jiżguraw kundizzjonijiet tax-xogħol u tal-għajxien adegwati għall-ħaddiema. Barra minn hekk, il-miżuri temporanji tal-appoġġ baġitarju mmirati għall-ħaddiema b'pagi baxxi jistgħu jgħinu biex jittaffa t-telf fil-kapaċità tal-akkwist minħabba l-kriżi tal-enerġija.

Il-kumpens nominali għal kull impjegat żdied b'4,9 % fi Q2-2022 (meta mqabbel ma' Q2-2021).

Madankollu, il-pagi reali naqsu bi 3,3 % fi Q2-2022 (meta mqabbla ma' Q2-2021).

F'16 minn 21 Stat Membru, il-pagi minimi reali naqsu fl-2022 sa Awwissu.

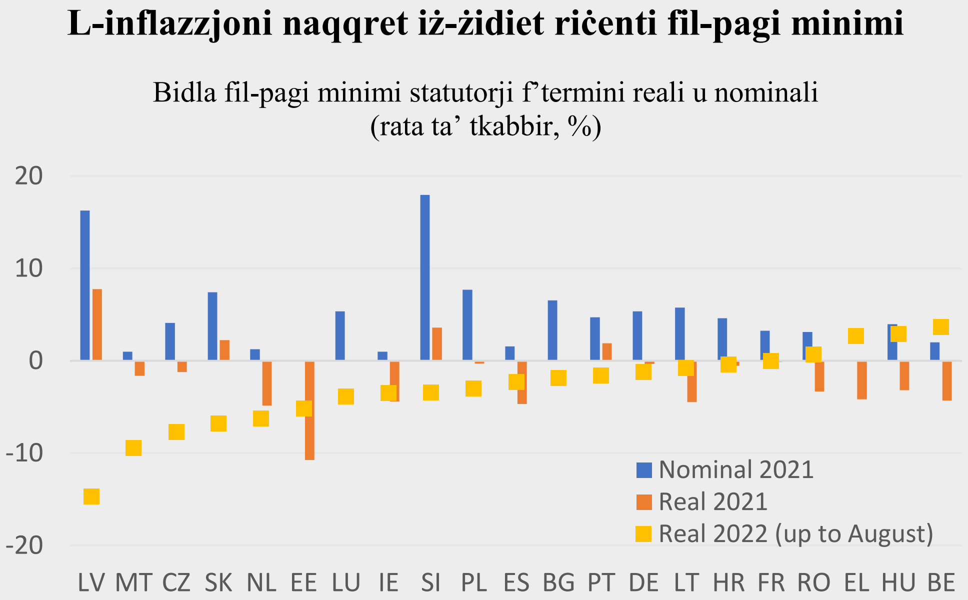

Nota: L-Istati Membri klassifikati f'ordni 'l isfel skont iż-żieda fil-pagi minimi statutorji f'termini reali fl-2022. Sors: In-Network ta' Korrispondenti tal-Eurofound u l-Eurostat [prc_hicp_midx], kalkoli tal-Eurofound

L-impjiegi b'terminu fiss f'ħafna mill-Istati Membri żdiedu biss bi ftit fl-2021 meta wieħed iqis li kellna kundizzjonijiet ekonomiċi aktar favorevoli. Filwaqt li ġew osservati differenzi sinifikanti bejn l-Istati Membri fejn jidħlu s-sehem tal-impjegati temporanji u r-rati tat-tranżizzjoni tagħhom lejn impjieg permanenti (xi pajjiżi li qed jaffaċċjaw sfidi f'dan ir-rigward), il-kuntratti temporanji għadhom aktar mifruxin fost iż-żgħażagħ u n-nisa f'ħafna mill-Istati Membri. Is-sehem tal-impjiegi part-time fl-UE baqa' ġeneralment stabbli fl-2021, iżda x-xogħol part-time involontarju għadu jaffettwa sehem sinifikanti ta' impjegati f'ħafna pajjiżi. Meta jaqbad sew, l-użu mifrux tax-xogħol temporanju jew part-time, b'mod partikolari jekk involontarju, jista' jikkawża tnaqqis fl-iżvilupp tal-kapital uman, fil-produttività u fil-mobbiltà soċjali, li lkoll jimpattaw it-tkabbir potenzjali. F'dan il-kuntest, it-tisħiħ tal-ispettorati tax-xogħol u l-impatt tal-miżuri deterrenti jistgħu jgħinu għal funzjonament aħjar tas-suq tax-xogħol u jippromwovu kundizzjonijiet tax-xogħol sikuri u aċċess għall-protezzjoni soċjali. Dawn l-azzjonijiet, flimkien ma' politiki attivi mfasslin apposta tas-suq tax-xogħol, jistgħu jħeġġu tranżizzjonijiet 'l fuq fl-impjiegi, u jsostnu riallokazzjoni bla xkiel tal-ħaddiema bejn is-setturi jew x-xogħlijiet, inkluż dawk relatati mat-tranżizzjonijiet ekoloġiċi u diġitali.

L-irkupru ma żiedx is-sehem tal-kuntratti temporanji iżda r-rati tat-tranżizzjoni lejn impjiegi permanenti jvarjaw bejn l-Istati Membri

13,3 % tal-ħaddiema (20-64) b'**kuntratti temporanji** fi Q2-2022 (0,4 pp anqas milli kienu fi Q4-2019)

50,4 % tal-impjegati żgħażagħ (15-24) u **14,3 % tal-impjegati nisa b'kuntratti temporanji** fi Q2-2022

7,8 % tal-impjegati (20-64) b'**kuntratti temporanji involontarji** fl-UE fl-2021

Bidliet fl-impjiegi skont l-istatus fl-impjieg (eluf, 20-64 sena, bidla sena wara sena abbażi ta' *data* mhux aġġustata staġunalment), EU-27

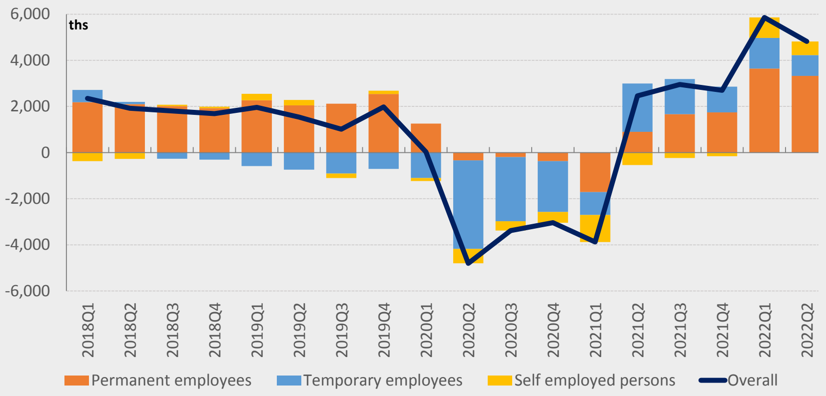

Impjegati temporanji bħala persentaġġ tal-impjegati totali (20-64, %, 2020) u r-rata tat-tranżizzjoni lejn impjiegi permanenti (%, medja għall-2018, l-2019 u l-2020), EU-27.

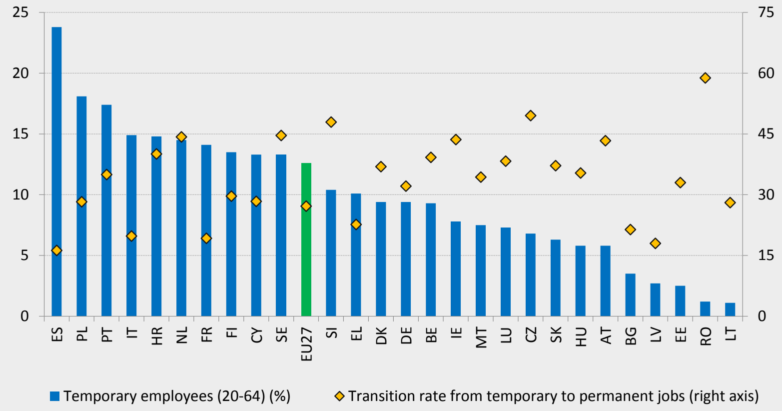

Sors: il-Eurostat [lfsq_egaps], [lfsa_etpgan], [ilc_lvhl32] u [lfsq_etgaed]. Nota: Interruzzjoni fis-serje kronoloġika minn Q1-2021.

Prattiki ta' ħidma emerġenti, bħat-telexogħol u x-xogħol fuq il-pjattaformi, jistgħu jġibu benefiċċji soċjetali u ekonomiċi, iżda jeħtieġu l-adattament ta' regolamenti, ta' politiki, u tal-kultura tax-xogħol. Il-pandemija żiedet l-użu tat-telexogħol: f'kuntrast qawwi ma' wieħed minn kull għaxar impjegati fl-2019, sal-2021 kważi kwart kienu teleħaddiema. Esperjenzi ġodda bit-telexogħol juru li t-taħlit tiegħu ma' xogħol fuq il-post jista' jgħin lill-ħaddiema tat-telexogħol ibridu jgawdu bilanċ ġenerali aħjar bejn ix-xogħol u l-ħajja privata, minbarra li jżid il-produttività. Sabiex jiġu evitati effetti li jbaxxu l-kwalità tax-xogħol, bħal xogħol għal sigħat twal b'mod regolari, ħafna Stati Membri ħadu azzjoni biex jirregolaw it-telexogħol, u dan wassal għal medda ta' approċċi diversi. Minbarra t-telexogħol, ix-xogħol fuq il-pjattaformi sar aktar rilevnati, u kkontribwixxa għall-ħolqien tax-xogħol iżda jippreżenta wkoll sfidi għal kundizzjonijiet tax-xogħol ġusti. Bis-saħħa wkoll tat-teknoloġiji diġitali, aktar minn 28 miljun persuna fl-UE diġà ħadmu permezz tal-pjattaformi. Il-ġestjoni algoritmika, il-klassifikazzjoni ħażina possibbli tal-istatus fl-impjieg u n-nuqqas ta' trasparenza transfruntiera huma problemi importanti li huma indirizzati mill-proposta tal-Kummissjoni għal Direttiva relatata. Hekk kif it-telexogħol u x-xogħol fuq il-pjattaformi qed isiru dejjem aktar importanti, hu kruċjali li jiġu żgurati ħiliet diġitali adegwati fis-soċjetà

b'mod ġenerali, biex ma jinħoloq l-ebda distakk diġitali, inkluż fejn jidħlu l-ħaddiema akbar fl-età u l-ħaddiema b'livell baxx ta' ħiliet.

It-telexogħol jista' jwassal għal bilanċ aħjar bejn ix-xogħol u l-ħajja privata, bix-xogħol ibridu li jikkontribwixxi għall-mitigazzjoni tar-riskju ta' xogħol għal sigħat itwal

13 %
tat-teleħaddiema jirrapportaw bilanċ ħażin bejn ix-xogħol u l-ħajja privata vs…

18 %
tal-impjegati li jaħdmu fil-bini tal-impjegatur.

Xejriet tax-xogħol ibridu jipprovdu bilanċ aħjar bejn ix-xogħol u l-ħajja privata fil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri

Bilanċ ħażin bejn ix-xogħol u l-ħajja privata rrapportat għall-impjegati u għat-teleħaddiema kollha fl-Istati Membri (%, 2021)

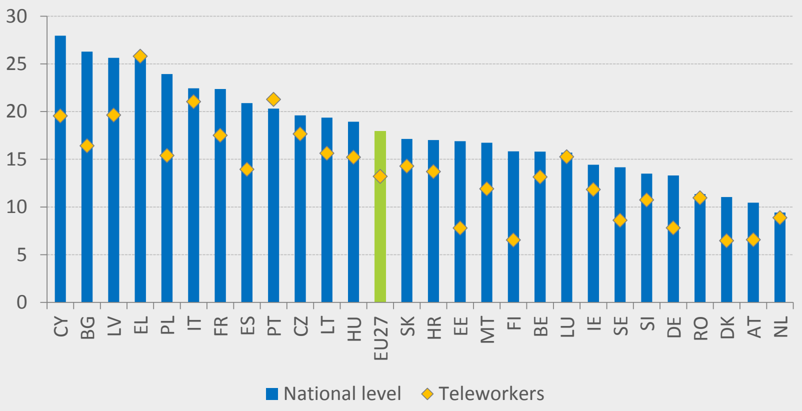

Nota: Bilanċ ħażin bejn ix-xogħol u l-ħajja privata jinkludi l-impjegati li jwieġbu, "mhux tajjeb ħafna" u "xejn tajjeb" għall-mistoqsija dwar "kif is-sigħat tax-xogħol jaqblu mal-impenji tal-familja jew soċjali tagħhom barra mix-xogħol". *Sors:* Eurofound, European Working Conditions Telephone Survey (EWCTS) 2021.

Il-gwerra tal-aggressjoni Russa fl-Ukrajna wasslet għal influss sinifikanti ta' persuni spostati fl-UE, bi ħtiġijiet relatati għas-suq tax-xogħol u għall-integrazzjoni soċjali. Sabiex tgħin fl-indirizzar tal-kriżi umanitarja u trawwem l-integrazzjoni tar-refuġjati tal-Ukrajna fl-UE, il-Kummissjoni Ewropea attivat għall-ewwel darba d-Direttiva dwar il-Protezzjoni Temporanja u estendietha f'Ottubru 2022 sa Marzu 2024. Din titlob li jiġu pprovduti permessi ta' residenza, flimkien ma' aċċess għall-edukazzjoni, għas-suq tax-xogħol u għall-protezzjoni soċjali. Il-ħtiġijiet huma relatati b'mod partikolari mat-tneħħija tal-ostakli għall-integrazzjoni fis-suq tax-xogħol, b'mod partikolari permezz ta' korsijiet tal-lingwa, u għal akkomodazzjoni, għall-indukrar tat-tfal u għall-attendenza tal-iskola, kif ukoll għall-kura fit-tul jew għal sostenn għas-saħħa mentali. Il-persuni spostati mill-Ukrajna u l-migrazzjoni regolari minn pajjiżi oħra jistgħu jgħinu biex jittaffew l-iskarsezzi tal-ħaddiema fl-Unjoni fi żmien medju u fit-tul, speċjalment fix-xogħlijiet li mistennija jġarrbu inqas xkiel minn dak imsemmi fuq għall-integrazzjoni fis-suq tax-xogħol, u anki biex tiġi indirizzata parzjalment l-isfida demografika kkawżata minn rati baxxi ta' twelid. Sabiex tgħin f'dan il-proċess, il-Kummissjoni nediet l-inizjattiva pilota Riżerva ta' Talenti tal-UE, għodda ġdida biex tgħin lin-nies li jaħarbu mill-gwerra jsibu impjieg fl-UE. B'mod ġenerali, aċċess effettiv għall-protezzjoni soċjali, għall-kura tas-saħħa, għall-kura tat-tfal, u għall-attendenza tal-iskola kif ukoll ir-rikonoxximent tal-kwalifiki huma essenzjali għal integrazzjoni b'suċċess.

L-irkupru tas-suq tax-xogħol wassal għal titjib fl-eżiti tal-impjieg għall-biċċa l-kbira tal-gruppi tal-popolazzjoni, għalkemm għad hemm sfidi

Ir-rati ta' impjieg skont il-ġeneru u l-grupp ta' età fl-EU-27 u skont il-pajjiż tat-twelid, *data* aġġustata staġunalment, mhux skont il-kalendarju (%)

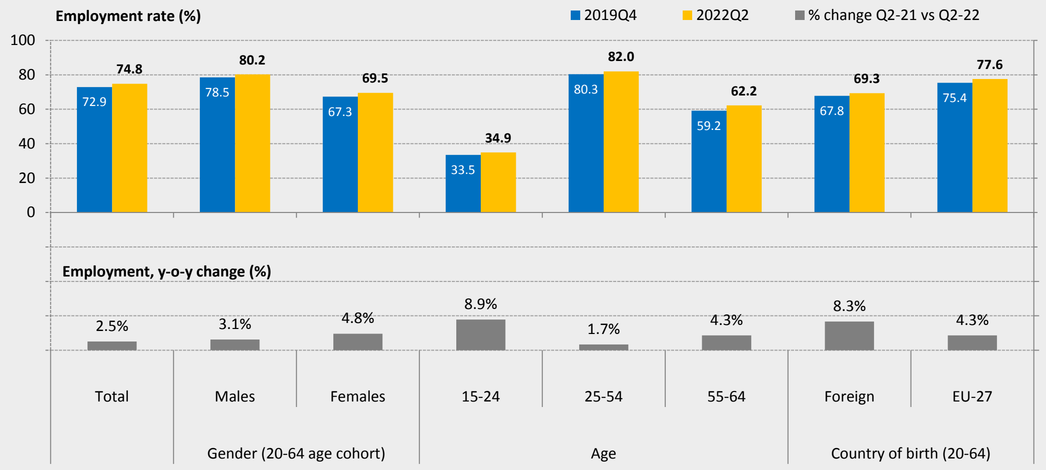

Sors: il-Eurostat, u [lfsi_emp_q] l-LFS tal-UE.

4,8 miljun
persuna oħra fl-impjieg fl-UE fi Q2-2022 meta mqabbel mat-Q2-2021 (1,7 miljun aktar milli kienu fi Q4-2019)

Iż-żgħażagħ, dawk imwielda barra mill-UE u n-nisa esperjenzaw **l-ogħla rati ta' tkabbir fl-impjiegi** minn Q2-2021

Minkejja dan,
differenza ta' 10,7 pp bejn il-ġeneri fl-impjiegi fi Q2-2022, għalkemm naqset minn 11,2 pp fi Q4-2019

differenza ta' 8,3 pp fl-impjiegi bejn dawk imwielda fl-UE u dawk mhux imwielda fl-UE fi Q2-2022 (7,6 pp fi Q4-2019)

Is-sitwazzjoni tas-suq tax-xogħol taż-żgħażagħ għadha ta' sfida, b'mod partikolari għan-nisa u għall-persuni bi sfond ta' migrazzjoni, u titlob azzjonijiet ta' politika speċifiċi u mfasslin apposta. Wara li laħqet quċċata fit-tieni nofs tal-2020, ir-rata tal-qgħad fost iż-żgħażagħ fl-UE rpiljat għal-livell ta' qabel il-kriżi fl-2021 u kienet 14,3 % fi Q2-2022. Madankollu, għadha kważi tliet darbiet ogħla mir-rata tal-qgħad għall-popolazzjoni ġenerali ta' bejn il-25 u l-74 sena. Barra minn hekk, is-sehem taż-żgħażagħ ta' bejn 15 u 29 sena li mhumiex fl-impjieg, fl-edukazzjoni jew fit-taħriġ (NEET) naqas għal 11,6 % sa Q2-2022, minn 13,2 % fi Q2-2021, li hu anqas milli kien qabel il-pandemija iżda xorta relattivament għoli. Dan affettwa b'mod partikolari liż-żgħażagħ nisa u lil persuni bi sfond ta' migrazzjoni. F'termini annwali, baqgħu differenzi sostanzjali bejn l-Istati Membri fl-2021 fir-rigward tar-rati ta' NEETs għall-persuni bejn il-15 u d-29 sena. Għandha tittieħed azzjoni politika biex jittaffew l-isfidi strutturali li ż-żgħażagħ jiffaċċjaw fis-suq tax-xogħol, inkluż għall-prevenzjoni ta' riskji ta' effetti negattivi fit-tul fuq il-ħiliet u fuq il-prospetti tas-suq tax-xogħol taż-żgħażagħ. Il-Garanzija għaż-Żgħażagħ imsaħħa għandha tintuża biex toffri impjiegi, edukazzjoni ulterjuri, apprendistati, jew traineeships ta' kwalità fi żmien erba' xhur minn meta jsiru qiegħda jew minn meta jitilqu mill-edukazzjoni formali[8]. Biex tikkumplimenta dan, l-inizjattiva Aspira, Tgħallem, Aħkem, Ikseb (ALMA) tgħin lin-NEETs żvantaġġati jiksbu esperjenza professjonali barra mill-pajjiż.[9]

---

[8] Ir-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill tat-30 ta' Ottubru 2020 dwar Pont għall-Impjiegi - It-tisħiħ tal-Garanzija għaż-Żgħażagħ u li tissostitwixxi r-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill tat-22 ta' April 2013 dwar l-istabbiliment ta' Garanzija għaż-Żgħażagħ 2020/C 372/01, ĠU C 372, 4.11.2020, p. 1.

[9] Aktar informazzjoni tinsab fuq: ALMA (Aim, Learn, Master, Achieve) - Impjiegi, Affarijiet Soċjali u Inklużjoni - Il-Kummissjoni Ewropea (europa.eu)

Għad hemm sfidi fit-tul għall-parteċipazzjoni tan-nisa fis-suq tax-xogħol u għall-paga ugwali għal impjiegi ugwali, u dan jirrifletti inugwaljanzi persistenti bejn il-ġeneri fis-suq tax-xogħol. Id-differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi naqset biss bi ftit matul ir-rikorrenza tas-suq tax-xogħol fl-2021. Xogħol mhux imħallas, li jinkludi l-obbligi ta' kura, impedixxa tmien darbiet aktar lin-nisa milli lill-irġiel milli jfittxu impjieg bi ħlas u wassal biex ħames darbiet aktar nisa jibdew impjieg part-time involontarju. Dan jenfasizza l-importanza ta' politiki adegwati dwar il-bilanċ bejn ix-xogħol u l-ħajja privata u ta' aċċess effettiv għal servizzi ta' kura ta' kwalità u affordabbli. L-adattament tal-edukazzjoni u tal-kura bikrija tat-tfal, kif ukoll tas-sistemi tal-kura fit-tul, skont l-Istrateġija Ewropea għall-Kura ppreżentata mill-Kummissjoni fis-7 ta' Settembru 2022, filwaqt li jingħelbu wkoll l-iskarsezzi u r-restrizzjonijiet tal-kapaċità f'dawk l-oqsma, għandu l-potenzjal li jtejbu l-prospetti tas-suq tax-xogħol tal-persuni li bħalissa jipprovdu kura bla ħlas, u l-kwalità tal-kura għal dawk li jirċivuha. Fl-istess ħin, is-sistemi tat-taxxa u tal-benefiċċji f'numru ta' pajjiżi tal-UE għadhom jipprovdu diżinċentivi biex ħaddiem jibda jaħdem bi ħlas jew biex ħaddiema li huma t-tieni sors ta' dħul iżidu l-ħin tax-xogħol (li 78 % minnhom huma nisa) u għandhom jiġu indirizzati b'riformi xierqa.

Hemm potenzjal konsiderevoli għal parteċipazzjoni aktar soda fis-suq tax-xogħol fost il-persuni b'diżabbiltà u l-ħaddiema akbar fl-età. Fl-UE, id-differenza fl-impjiegi għall-persuni b'diżabbiltà kienet ta' 23 pp fl-2021, kważi fl-istess livell ta' meta beda l-kejl fl-2014, u dan juri l-ħtieġa ta' azzjoni politika. Biex jgħin fl-indirizzar ta' din l-isfida, il-Pakkett dwar l-Impjiegi għal Ħaddiema b'Diżabbiltà, li tnieda fl-20 ta' Settembru 2022, jipprovdi gwida u prattiki f'sitt oqsma differenti, mir-reklutaġġ saż-żamma tal-impjieg, u se jiġi żviluppat b'mod konġunt mal-partijiet ikkonċernati rilevanti sal-2024. B'riflessjoni tal-bidliet demografiċi u taż-żidiet fl-età tal-irtirar f'ħafna Stati Membri, ir-rata ta' impjieg ta' persuni bejn il-55 u l-64 sena kompliet tiżdied fl-2021, hekk kif segwiet ix-xejra tal-aħħar għaxar snin u laħqet is-60,5 %. Madankollu, għadha kważi 20 pp anqas minn dik għall-persuni ta' bejn 25 u 54 sena. Id-differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi fost il-ħaddiema akbar fl-età baqgħet stabbli għal 12,7-il pp, u hija ogħla miċ-ċifra korrispondenti għall-grupp ta' età ta' 20-64 sena (10,8 pp). Il-politiki attivi tas-suq tax-xogħol, inkluż dawk li jippromwovu t-tagħlim tul il-ħajja u s-sostenn fit-tiftix tal-impjieg, huma essenzjali biex jinħataf il-potenzjal tal-persuni b'diżabbiltà u tal-ħaddiema akbar fl-età.

L-istudenti minn sfond soċjoekonomiku batut spiss ma jkollhomx ħiliet bażiċi, inklużi dawk diġitali, u dan ifixkel l-opportunitajiet tagħhom fis-suq tax-xogħol u milli jkomplu jiksbu ħiliet tul il-ħajja, u jitlob titjib fl-ekwità fl-edukazzjoni. Minkejja x-xejra pożittiva f'dawn l-aħħar snin, madwar 3,1 miljun żagħżugħ jitilqu mill-edukazzjoni kmieni u wisq minnhom jonqsu milli jiksbu livell minimu ta' ħiliet bażiċi. Dan huwa partikolarment minnu għal dawk minn sfondi żvantaġġati, li jkompli wkoll inaqqas il-possibbiltajiet tagħhom li jirreġistraw fl-edukazzjoni terzjarja, u li jiżviluppaw u jisfruttaw bis-sħiħ il-potenzjal tagħhom fil-ħajja. Tul il-pandemija tal-COVID-19, l-għeluq fiżiku tal-iskejjel, u l-miżuri ta' konfinament neċessarji wkoll ipoġġu pressjoni qawwija fuq is-saħħa mentali u fuq il-benesseri tal-adolexxenti, li jistgħu jkomplu jżidu r-riskju ta' nuqqas ta' kisbiet u ta' diżimpenn mill-edukazzjoni. L-Istati Membri qed iġarrbu skarsezzi dejjem akbar fost l-għalliema, speċjalment fis-suġġetti STEM u fil-lokalitajiet soċjoekonomikament żvantaġġati. Perspettivi tal-karriera mhux attraenti għall-għalliema jwasslu biex numru baxx ta' kandidati jidħlu fl-edukazzjoni inizjali tal-għalliema u biex ħafna għalliema ġodda jitilqu mill-professjoni fl-ewwel snin. L-iskarsezzi tal-għalliema jaffettwaw ħażin il-kwalità tal-edukazzjoni fil-livelli kollha, inkluż fl-edukazzjoni u fil-kura bikrija tat-tfal u fl-universitajiet, u anki għall-ħiliet meħtieġa għat-tranżizzjonijiet diġitali u ekoloġiċi. B'mod partikolari, it-tranżizzjoni diġitali aċċellerata enfasizzat il-lakuni fil-ħiliet diġitali preeżistenti u kixfet inugwaljanzi emerġenti ġodda. It-telf tat-tagħlim ikkaġunat minħabba aċċess limitat għar-

riżorsi diġitali fost dawk bi status soċjoekonomiku baxx u fost it-tfal migranti u Rom. L-ilħuq tal-miri fil-livell tal-UE stabbiliti bħala parti miż-Żona Ewropea tal-Edukazzjoni jeħtieġ enfasi politika akbar fuq l-indirizzar tal-inugwaljanzi edukattivi u t-titjib tal-benesseri tal-istudenti, inkluż permezz ta' approċċi aktar komprensivi u sistemiċi u kooperazzjoni transsettorjali, f'konformità mal-proposta tal-Kummissjoni għal Rakkomandazzjoni tal-Kunsill dwar Perkorsi għas-Suċċess fl-Iskola, kif ukoll il-provvista ta' edukazzjoni affordabbli u ta' kwalità, f'konformità mal-Garanzija Ewropea msaħħa għat-Tfal.

L-isfond soċjoekonomiku huwa fattur determinanti importanti tal-kisba edukattiva, b'differenzi kbar bejn l-Istati Membri

Differenza ta' 19,5 pp fin-nuqqas ta' kisbiet bejn l-istudenti **minn sfondi żvantaġġati u minn sfondi soċjoekonomiċi aħjar**

B'mod ġenerali, il-prestazzjoni medja aħjar tikkorrelata ma' **distakki iżgħar** bejn status soċjoekonomiku baxx u għoli

Ir-rata kombinata ta' nuqqas ta' kisbiet fil-qari, fil-matematika u fix-xjenza skont l-istatus soċjoekonomiku (%, 2018)

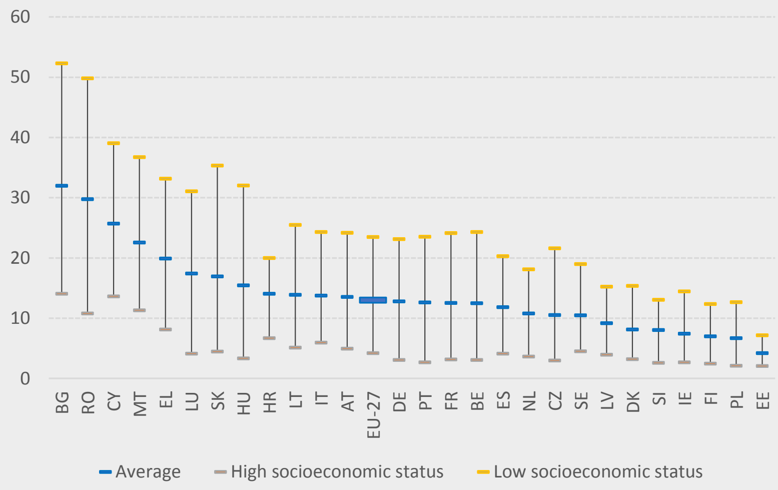

Sors: Kalkoli tal-JRC abbażi ta' *data* tal-OECD PISA 2018.

It-tranżizzjoni diġitali, li ġiet aċċellerata mill-pandemija tal-COVID-19, żiedet b'mod qawwi d-domanda għall-ħiliet diġitali, iżda mhux kulħadd huwa ppreparat sew għaliha. Il-ħiliet diġitali huma meħtieġa għal varjetà dejjem usa' ta' impjiegi (90 % minnhom diġà minn issa). F'dan il-kuntest, livelli baxxi ta' ħiliet diġitali huma ta' detriment għall-impjegabbiltà u għat-tkabbir fil-produttività u joħolqu konġestjonijiet għat-tranżizzjoni diġitali u għat-tkabbir potenzjali. Skont *data* riċenti, 54 % biss tal-adulti kellhom mill-anqas ħiliet diġitali bażiċi fl-UE fl-2021, b'varjazzjoni kbira fl-Istati Membri. Il-persuni b'livell edukattiv milħuq baxx, il-persuni qiegħda u l-persuni barra mill-forza tax-xogħol għandhom it-tendenza li jkollhom livelli aktar baxxi ta' ħiliet diġitali u anqas opportunitajiet biex jiżviluppaw dawn il-ħiliet. Il-livell baxx ta' ħiliet diġitali f'segmenti wesgħin tal-popolazzjoni jista' jipproduċi wkoll tipi ġodda ta' żvantaġġi, fil-kuntest ta' servizzi dejjem aktar diġitalizzati, b'mod partikolari fir-rigward tal-aċċess għall-edukazzjoni u għat-taħriġ, iżda wkoll servizzi pubbliċi diġitalizzati b'mod usa', inklużi s-Servizzi Pubbliċi tal-Impjiegi (PES). Sabiex jitneħħa d-distakk diġitali, huma meħtieġa programmi ta' ħiliet diġitali għall-popolazzjoni inġenerali, ikkomplementati minn oħrajn immirati, imfasslin għall-profili tal-ħiliet u għas-sitwazzjoni tas-suq tax-xogħol ta' gruppi speċifiċi. L-UE għandha l-għan li tipprovdi mill-anqas 80 % tal-popolazzjoni li jkollha mill-anqas ħiliet diġitali bażiċi sal-2030 u li żżid in-numru ta' speċjalisti tal-ICT għal 20 miljun (madwar 10 % ta' dawk li għandhom impjieg, minn livell baxx ta' 4,5 % fl-2021), kemm għall-irġiel kif ukoll għan-nisa. Għal dan il-għan, fl-2021 il-Kummissjoni nediet djalogu strutturat dwar l-edukazzjoni u l-ħiliet diġitali.

Il-ħiliet diġitali saru kompetenza trażversali, iżda l-livelli jvarjaw ħafna fost l-Istati Membri

90 % tal-impjiegi jeħtieġu **ħiliet diġitali**

Fl-2021 fl-UE, 54 % biss tal-adulti kellhom tal-anqas ħiliet diġitali bażiċi

Sal-2030, l-UE għandha l-għan li tattrezza lil 80 % tal-adulti b'tal-anqas ħiliet diġitali bażiċi

Individwi li għandhom ħiliet diġitali ġenerali bażiċi jew aħjar minn bażiċi (% tal-persuni ta' 16-74 sena, 2021)

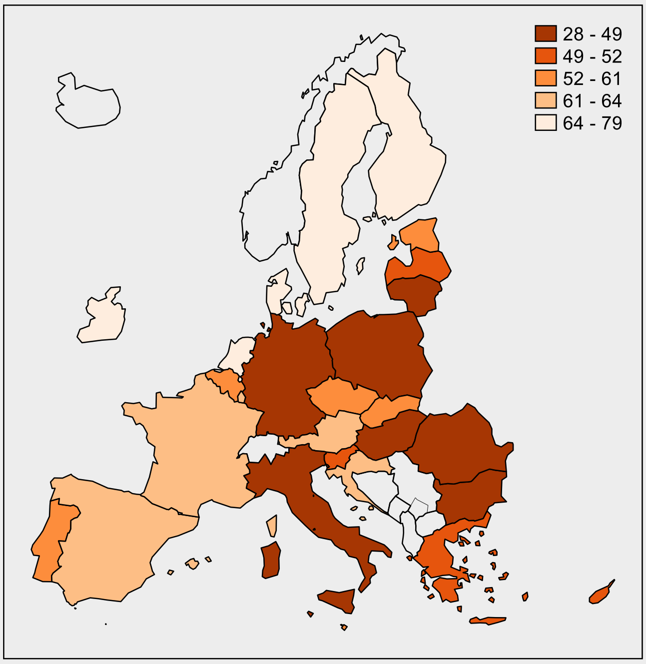

Nota: Xi unitajiet amministrattivi fuq gżejjer u reġjuni ultraperiferiċi mhumiex irrappreżentati. Sors: il-Eurostat LFS EDAT_LFSE_02. © EuroGeographics għall-fruntieri amministrattivi.

L-Ewropa jeħtieġ li tkompli tiżviluppa l-ħiliet tal-forza tax-xogħol tagħha, inkluż biex issostni t-tranżizzjoni ekoloġika u enerġetika, biex tibqa' kompetittiva, tippromwovi impjiegi ta' kwalità u tissalvagwardja l-mudell soċjali tagħha. Minbarra t-trasformazzjoni diġitali, il-bidla lejn soċjetà newtrali għall-klima qed tbiddel il-ħiliet imfittxija fis-suq tax-xogħol. Is-sitwazzjoni soċjoekonomika u ġeopolitika attwali qed tkompli tenfasizza l-ħtieġa ta' titjib tal-ħiliet u taħriġ mill-ġdid tal-forza tax-xogħol b'sostenn għat-tranżizzjonijiet tal-impjiegi u biex jingħelbu l-iskarsezzi diġà importanti tal-ħaddiema u tal-ħiliet, inkluż fl-ekonomija ekoloġika. Is-Sena Ewropea tal-Ħiliet tal-2023 mistennija tagħti spinta politika importanti għall-promozzjoni tal-akkwist tal-ħiliet tul il-ħajja, li huma essenzjali biex jinkisbu t-trasformazzjonijiet kbar li qed jaffaċċjaw l-ekonomiji u s-soċjetajiet tagħna. Il-parteċipazzjoni attiva fl-attivitajiet tat-tagħlim tal-forza tax-xogħol eżistenti, wara edukazzjoni u taħriġ inizjali effettivi, għandha importanza kbira biex jiġi żgurat li l-ħiliet jiġu aġġornati b'mod kostanti. Anki l-istituzzjonijiet tal-edukazzjoni għolja ta' kwalità huma importanti għall-iżvilupp tal-ħiliet ta' livell għoli meħtieġa għal ekonomiji Ewropej reżiljenti, inklużivi u sostenibbli. Il-mira ewlenija tal-UE għall-2030 dwar t-tagħlim tal-adulti teżiġi li sal-2030, kull sena, fl-UE, tal-anqas 60 % tal-adulti jieħdu sehem fit-tagħlim. L-aħħar *data* disponibbli mill-2016 tindika rata ta' parteċipazzjoni li għadha baxxa wisq (matul l-aħħar tnax-il xahar) fl-UE, b'37,4 % tal-popolazzjoni ta' bejn 25 u 64 sena, li tenfasizza l-ħtieġa li jiżdied b'mod sinifikanti l-progress biex jintlaħqu l-miri nazzjonali ambizzjużi stabbiliti għall-2030. Barra minn hekk, fl-Istati Membri kollha, l-adulti b'livell baxx ta' kwalifiki għandhom tendenza anqas li jipparteċipaw f'taħriġ minn dawk bi kwalifika sekondarja tat-tieni livell, li min-naħa tagħhom għandhom rati ta' parteċipazzjoni aktar baxxi mill-gradwati terzjarji. Il-parteċipazzjoni tal-adulti fit-tagħlim hija wkoll aktar frekwenti fiż-żoni urbani milli fiż-żoni rurali. Ir-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill tas-16 ta' Ġunju 2022 dwar kontijiet individwali tat-tagħlim tiddeskrivi kif l-Istati Membri jistgħu jżewġu s-sostenn finanzjarju u

nonfinanzjarju b'mod effettiv biex jagħtu s-setgħa lill-adulti kollha ħalli jiżviluppaw il-ħiliet tagħhom tul il-ħajja tax-xogħol tagħhom u jagħmlu progress fil-mira tat-tagħlim tal-adulti tul id-deċennju li ġej. Barra minn hekk, ir-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill dwar approċċ Ewropew għall-mikrokredenzjali għat-tagħlim tul il-ħajja u għall-impjegabbiltà tas-16 ta' Ġunju 2022 għandha l-għan li tiżgura l-kwalità, ir-rikonoxximent u l-fehim tal-mikrokredenzjali li qed jintużaw dejjem aktar fis-sistemi kollha tal-edukazzjoni, tat-taħriġ u tas-suq tax-xogħol.

Il-parteċipazzjoni tal-adulti fit-tagħlim għadha baxxa wisq, speċjalment għall-ħaddiema b'livell baxx ta' ħiliet

10,8 % **tal-adulti pparteċipaw fit-tagħlim** (fl-aħħar 4 ġimgħat) fl-UE fl-2021

Fost **l-adulti b'livell baxx ta' kwalifiki**, **4,3 % biss ipparteċipaw fit-tagħlim**

Fl-2016, **37,4 % tal-adulti pparteċipaw f'xi forma ta' edukazzjoni u ta' taħriġ** matul it-12-il xahar preċedenti

Il-parteċipazzjoni tal-adulti fit-tagħlim skont il-livell edukattiv milħuq (b'livell baxx, medju, u għoli ta' kwalifiki) fl-aħħar erba' ġimgħat (2021, %)

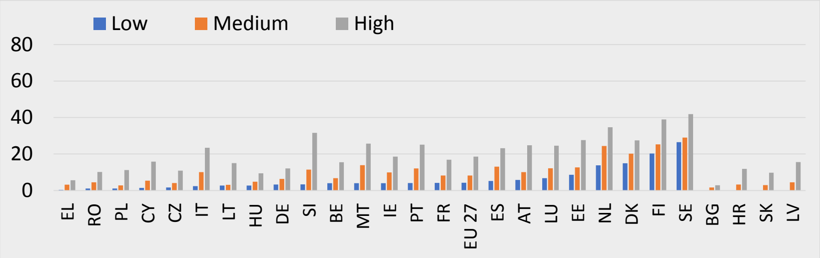

Il-parteċipazzjoni tal-adulti fit-tagħlim skont il-livell edukattiv milħuq (b'livell baxx, medju, u għoli ta' kwalifiki) fl-aħħar 12-il xahar (2016, %)

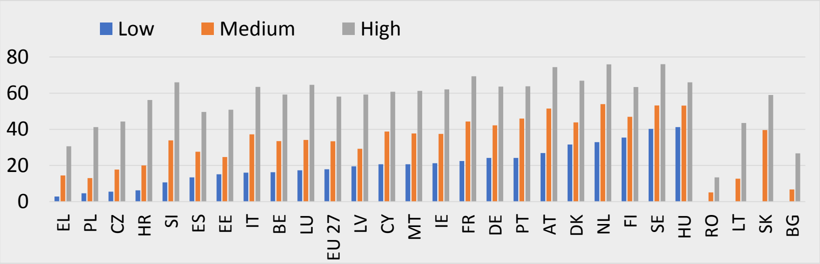

Sors: il-Eurostat [trng_lfs_03], l-LFS u [estrazzjoni speċjali], l-AES.

Fl-2021, l-introjti reali aggregat tal-unitajiet domestiċi kibru fl-UE, flimkien mal-PDG u mal-introjtu tas-suq, fid-dawl tal-irkupru ta' wara l-COVID, iżda ċkienu fl-2022. Fi Q2-2021, l-introjtu reali tal-unitajiet domestiċi żdied bir-rata notevoli ta' 4,5 % (sena wara sena), hekk kif it-tkabbir reali tal-PDG laħaq quċċata ta' 14,1 %. Ir-reżiljenza tal-introjti tal-unitajiet domestiċi għax-xokk tal-COVID-19 fl-2020 hija relatata mal-funzjonament tal-istabbilizzaturi awtomatiċi u mar-reazzjonijiet ta' politika massivi u fil-pront stabbiliti fil-livell tal-Istati Membri u tal-UE, li fil-biċċa l-kbira taffew il-konsegwenzi soċjoekonomiċi negattivi tal-pandemija. Madankollu, il-perjodu li beda minn Q3-2021 ra tnaqqis qawwija fit-tkabbir tal-introjtu reali tal-unitajiet domestiċi, magħfus bl-inflazzjoni li kienet qed tiżdied b'rata mgħaġġla, minkejja t-tkabbir tal-kumpensi nominali tal-impjegati. Sa Q2-2022, l-introjtu disponibbli gross reali tal-unitajiet domestiċi ċkien għall-ewwel darba mix-xokk tal-COVID-19 fi Q2-2020, filwaqt li t-tkabbir tal-PDG reali naqqas ir-ritmu.

L-inflazzjoni għolja riċenti affettwat ħażin it-tkabbir fl-introjtu reali aggregat tal-unitajiet domestiċi osservat fl-2022

L-introjtu disponibbli gross reali tal-unitajiet domestiċi ċkien fl-UE fi Q2-2022

L-inugwaljanza fl-introjtu baqgħet ġeneralment stabbli fil-maġġoranza tal-Istati Membri

It-tkabbir tal-PDG reali u tal-introjtu disponibbli gross reali tal-unitajiet domestiċi u tal-komponenti ewlenin tiegħu (%, EU-27)

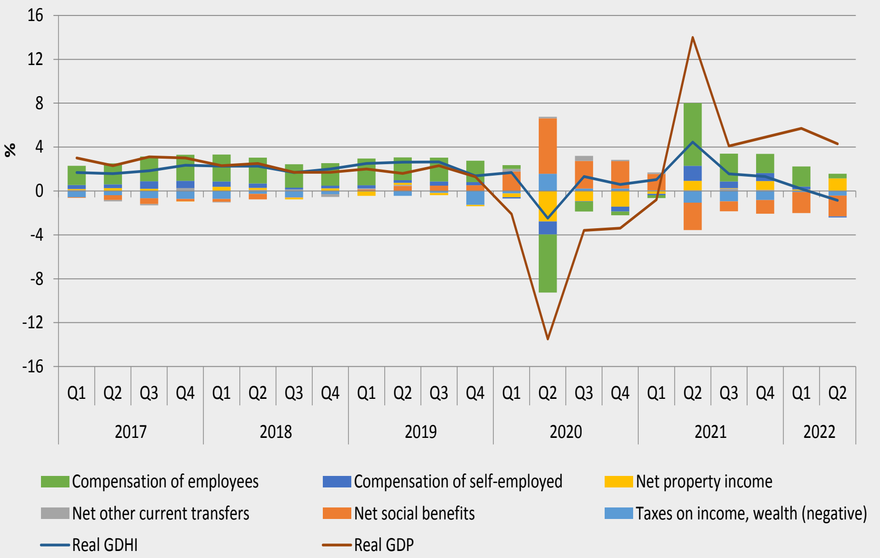

Sors: il-Eurostat, Kontijiet Nazzjonali [nasq_10_nf_tr] u [namq_10_gdp].
Noti: ara l-parti ewlenija tar-Rapport.

Minkejja l-kriżi tal-COVID-19, is-sehem ta' persuni fir-riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali (AROPE) kien ġeneralment stabbli matul l-2020 u huwa stmat li baqa' hekk fl-2021, wara li tjieb fis-snin ta' qabel, bis-saħħa tal-miżuri mnedija mill-UE u mill-Istati Membri biex itaffu l-impatt negattiv tal-pandemija. Fl-2020, madwar persuna minn kull ħamsa kienet fir-riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali fl-UE u lanqas ma huma stmati bidliet sinifikanti għall-2021, għalkemm b'differenzi importanti bejn il-pajjiżi. Ir-rata tar-riskju tal-faqar u s-sehem ta' persuni li jgħixu f'unitajiet domestoċi (kważi) mingħajr impjieg it-tnejn baqgħu prattikament l-istess wara l-pandemija, filwaqt li d-deprivazzjoni materjali u soċjali estrema kompliet tonqos fl-2021. Għalkemm b'sinjali ta' diverġenza fost l-Istati Membri, l-inugwaljanza fl-introjtu wriet ukoll stabbiltà wiesgħa fl-2020-21. Dan kien bis-saħħa ta' azzjoni ta' politika sostanzjali u rapida, inklużi skemi ta' xogħol b'ħinijiet iqsar u miżuri oħrajn ta' żamma tal-impjiegi u ta' politika biex isostnu lil dawk vulnerabbli fil-kriżi tal-COVID-19. Tabilħaqq, l-impatt ta' tnaqqis tal-faqar tat-trasferimenti soċjali tela' għal livell mingħajr preċedent (hekk kif żdied fil-maġġoranza l-kbira tal-Istati Membri), billi bħala medja naqqas il-faqar b'aktar minn terz fl-UE. Madankollu, il-persuni f'impjieg mhux standard kienu aktar minn tliet darbiet aktar probabbli li jkunu fir-riskju tal-faqar (16,6 %) minn dawk f'impjieg standard (5 %). Stimi bikrija tan-nefqa fuq il-protezzjoni soċjali fl-2021 għal 24 Stat Membru juru li s-sehem tagħhom tal-PDG naqas meta mqabbel mal-2020 (29,2 % vs 30,7 %), u allura xorta għadha ogħla mil-livell ta' qabel il-kriżi (27,1 % fl-2019). Fl-Istati Membri kważi kollha, is-sehem tan-nefqa għall-kura tas-saħħa u għall-benefiċċji tal-mard żdied filwaqt li l-piż tal-benefiċċji tal-qgħad naqas.

Ir-riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali għal gruppi speċifiċi tal-popolazzjoni baqa' wkoll ġeneralment l-istess fl-2020-21, għalkemm għadu jindika sfidi partikolari għal xi wħud minnhom. Is-sehem tal-persuni mwielda barra mill-UE u tar-Rom fir-riskju tal-faqar jew l-esklużjoni soċjali baqa' ġeneralment l-istess fl-UE filwaqt li s-sehem tal-persuni b'diżabbiltà naqas minkejja t-tifqigħa tal-pandemija. Madankollu, dawn il-gruppi għadhom

sistematikament aktar esposti għall-faqar u għall-esklużjoni soċjali mill-bqija tal-popolazzjoni. Biex jiġi miġġieled ir-riskju akbar tal-faqar u l-esklużjoni soċjali tal-persuni b'diżabbiltà, l-Istati Membri jridu jagħlqu l-lakuni tal-protezzjoni soċjali biex jonqsu l-inugwaljanzi, inkluż billi jikkumpensaw il-kostijiet żejda relatati mad-diżabbiltà u mal-eliġibbiltà għall-benefiċċji tad-diżabbiltà. Fost it-tfal, ir-riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali baqa' wkoll ġeneralment stabbli fl-2020-21, iżda ogħla milli għall-popolazzjoni ġenerali u b'sinjali ta' diverġenza madwar l-Istati Membri. Barra minn hekk, il-familji bit-tfal komplew jesperjenzaw privazzjoni ogħlja ta' akkomodazzjoni. It-tfal li jitrabbew fil-faqar jew fl-esklużjoni soċjali huma anqas probabbli li jmorru tajjeb l-iskola, igawdu saħħa tajba, u jilħqu l-potenzjal sħiħ tagħhom aktar tard fil-ħajja, u għalhekk jesiġu azzjoni politika urġenti biex tiġi indirizzata l-isfida f'konformità mal-Garanzija Ewropea msaħħa għat-Tfal.

Bħala medja, fl-2020-21 ir-riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali baqa' ġeneralment stabbli fl-UE, iżda jvarja b'mod sinifikanti madwar l-Istati Membri u huwa ogħla għat-tfal

Persuna waħda minn kull ħamsa tinsab fir-riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali fl-2021 fl-UE, li jvarja minn 10,7 % sa 34,4 % madwar l-Istati Membri

Ir-riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali huwa ogħla għat-tfal fl-UE (24,4 %), bħal fil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri

Ir-rati tar-riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali għall-popolazzjoni totali u għat-tfal (0-17) (%, 2021)

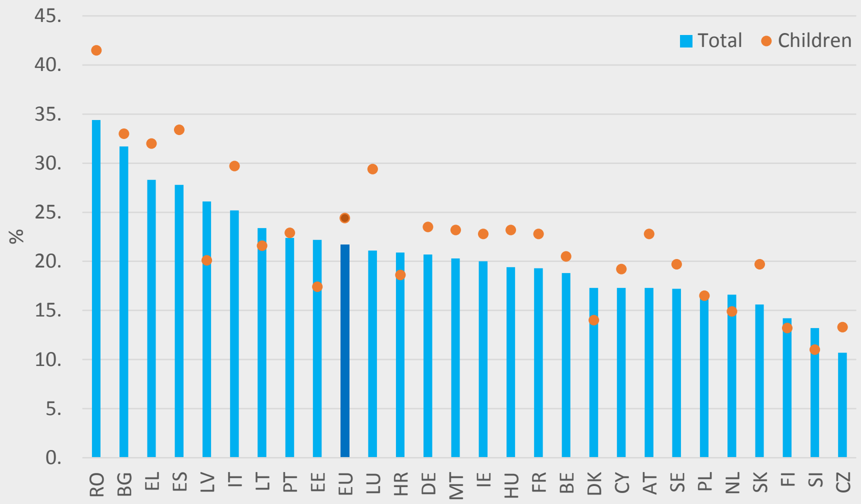

Sors: il-Eurostat [ilc_peps01n], l-UE-SILC

Il-prezzijiet għoljin u dejjem jiżdiedu tal-enerġija u l-pressjonijiet inflazzjonarji relatati jirriskjaw li jaffettwaw b'mod negattiv il-kapaċità tal-akkwist, b'mod partikolari għall-unitajiet domestiċi vulnerabbli, u jiġġeneraw żidiet fil-faqar enerġetiku, filwaqt li jitolbu sostenn temporanju u mmirat. Iż-żieda f'daqqa fil-prezzijiet tal-enerġija fl-2021-22 kellha impatt negattiv fuq il-kapaċità tal-akkwist ta' familji b'introjtu baxx u medju (b'żieda medja stmata ta' 12 % fl-għoli tal-ħajja mġarrba minnhom), speċjalment fir-rigward tal-ikel u tal-enerġija. Kostijiet tat-trasport ġenerali ogħla, u kostijiet tal-enerġija residenzjali, prinċipalment relatati mat-tisħin u mat-tkessiħ, ukoll jimplikaw riskju akbar għall-unitajiet domestiċi li jġarrbu faqar enerġetiku. B'mod partikolari, l-inabbiltà li d-dar tinżamm sħuna b'mod adegwat taffettwa l-aktar lill-ħaddiema b'introjtu baxx. Madwar żewġ persuni minn kull għaxra fir-riskju tal-faqar diġà ma setgħux iżommu djarhom sħan b'mod adegwat fl-2021, li huwa aktar mid-doppju meta mqabbel mal-popolazzjoni ġenerali. Il-Kummissjoni ressqet diversi miżuri biex tindirizza l-kriżi tal-enerġija. F'Ottubru 2021, hija ppreżentat Komunikazzjoni dwar il-prezzijiet tal-enerġija, inkluż sett ta' għodod, li fih tiddeskrivi

x'jistgħu jagħmlu l-Istati Membri skont ir-regoli eżistenti tal-UE biex jgħinu lill-konsumaturi u lin-negozji vulnerabbli jiffaċċjaw prezzijiet għoljin. Ir-Regolament tal-Kunsill tas-6 ta' Ottubru 2022 dwar intervent ta' emerġenza biex jiġu indirizzati prezzijiet għoljin tal-enerġija estenda s-sett ta' għodod u huwa mistenni wkoll li jrendi dħul pubbliku addizzjonali mill-profitti mhux mistennija minn teknoloġiji inframarġinali u mill-kontribuzzjoni ta' solidarjetà fuq il-kumpaniji tal-fjuwils fossili. Dan id-dħul se jiġi allokat għall-unitajiet domestiċi u għan-negozji li jinsabu f'riskju dejjem aktar li ma jkunux jifilħu jħallsu l-kontijiet tal-enerġija tagħhom, u dan mistenni jgħin biex tkun evitata żieda fir-riskji tal-faqar u fl-inugwaljanzi. Matul l-aħħar sena, l-Istati Membri introduċew miżuri eċċezzjonali u temporanji biex jindirizzaw il-kriżi tal-enerġija li għaddejja bħalissa. Fid-dawl tat-twessigħ tal-pressjonijiet fuq il-prezzijiet, huwa partikolarment importanti li jiġu mmonitorjati mill-qrib l-effetti distribuzzjonali tagħhom u li jiġu sfruttati miżuri ta' sostenn temporanji li jkunu mmirati aħjar lejn il-vulnerabbli. Anki t-tnaqqis tan-nefqa tal-unitajiet domestiċi għall-enerġija u tad-dipendenza fuq il-fjuwils fossili, inkluż bil-mobilizzazzjoni tal-investimenti fl-effiċjenza enerġetika, inkluż r-rinnovazzjonijiet tal-bini, u l-enerġija rinnovabbli f'konformità mal-pjan REPowerEU, jgħin biex titħares il-protezzjoni tal-kapaċità tal-akkwist tal-unitajiet domestiċi fid-dawl tal-prezzijiet dejjem ogħla tal-enerġija. Miżuri ta' sostenn bħal dawn huma l-aħjar soluzzjonijiet fit-tul għall-prezzijiet għoljin tal-enerġija u għandhom ikunu primarjament immirati lejn il-vulnerabbli.

Iż-żieda fil-prezzijiet tal-enerġija tħalli impatt negattiv fuq l-għoli tal-ħajja ġenerali għall-familji b'introjtu baxx u medju

Kważi nofs iż-żieda ta' 9,7 % fl-għoli tal-ħajja fl-UE bejn l-2021 u l-2022 kienet dovuta għal **żidiet fil-prezzijiet tal-enerġija**

6,9 % tal-popolazzjoni totali u **16,4 %** ta' dawk fir-riskju tal-faqar **ma setgħux iżommu darhom sħuna b'mod adegwat** fl-2021

Il-kontribuzzjoni tat-tipi ta' nefqa għall-għoli tal-ħajja tiżdied għall-ewwel u għat-tielet għoxrin fil-mija tal-popolazzjoni (kif imqassma skont l-introjtu, %) (l-ewwel u t-tieni żbarra skont l-Istat Membru, rispettivament)

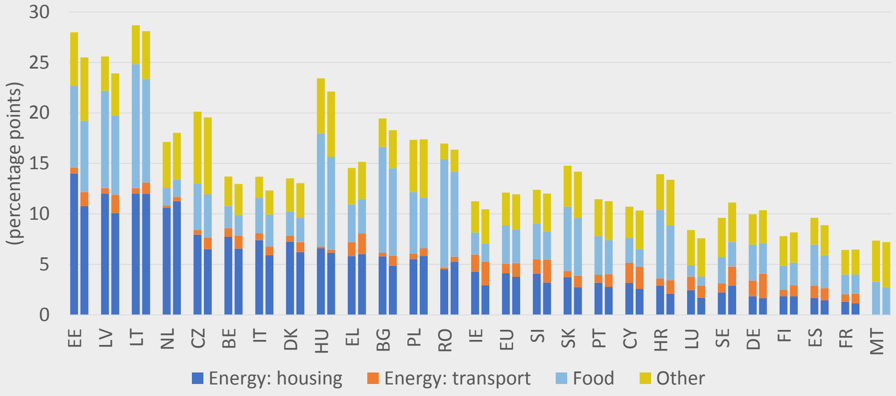

Nota: Iż-żidiet fl-għoli tal-ħajja jiġu kkalkolati għall-ishma tan-nefqa fil-medja fl-ewwel u fit-tielet kwintili tad-distribuzzjoni tal-introjtu disponibbli ekwivalizzat tal-unitajiet domestiċi. L-Istati Membri mqassmin skont il-kontribut tal-bidliet fil-prezzijiet tal-enerġija relatati mal-akkomodazzjoni għall-ewwel kwintil. Sors: Kalkoli tal-JRC ibbażati fuq *data* dwar l-inflazzjoni tal-HICP mill-indikatur tal-Eurostat [prc_hicp_manr] sa Settembru 2022 u fuq mikro*data* mill-mewġa tal-2015 tal-HBS tal-UE.

L-adegwatezza tal-iskemi ta' introjtu minimu kienet qed tonqos f'ħafna mill-Istati Membri fl-2020, meta mqabbla mal-2019, u għad hemm lakuni fil-kopertura. Il-protezzjoni tal-introjtu minimu, skont l-approċċ ta' inklużjoni attiva, għandha rwol importanti fil-prevenzjoni u fil-mitigazzjoni tar-riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali. L-Istati Membri kollha għandhom skemi ta' appoġġ għall-introjtu tal-aħħar istanza fis-seħħ, u, bħala medja, l-adegwatezza tal-introjtu minimu baqgħet ġeneralment l-istess fl-UE matul l-aħħar deċennju (iżda b'varjazzjoni sostanzjali madwar l-Istati Membri), filwaqt li ġie osservat

deterjorament żgħir b'mod ġenerali fl-2020. Ġie osservat titjib fil-kopertura bejn l-2015 u l-2020, li jista' jikkontribwixxi għall-prevenzjoni ta' żidiet fil-fond tal-faqar u fid-deprivazzjoni materjali, iżda għad hemm sfidi f'termini tal-effettività. Sabiex tappoġġa l-konverġenza 'l fuq fost l-Istati Membri u l-ġlieda kontra l-faqar u l-esklużjoni soċjali, il-Kummissjoni ressqet proposta għal Rakkomandazzjoni tal-Kunsill dwar introjtu minimu adegwat li jiżgura l-inklużjoni attiva, li tiddeskrivi oqsma għall-modernizzazzjoni ulterjuri tal-iskemi ta' introjtu minimu skont l-approċċ ta' inklużjoni attiva.

L-adegwatezza tax-xbieki ta' sikurezza soċjali tvarja fost l-Istati Membri

Il-benefiċċji tal-introjtu minimu f'**anqas minn nofs is-soll tal-faqar** f'**terz tal-Istati Membri** fl-2019

L-**impatt tat-trasferimenti fuq it-tnaqqis tal-faqar** ivarja **bejn 16 % u 52 %** madwar l-Istati Membri

L-introjtu nett tal-benefiċjarji tal-introjtu minimu bħala persentaġġ tal-limitu tar-riskju tal-faqar (livellat fuq tliet snin), l-introjtu ta' ħaddiem b'pagi baxxi (2009 u 2020)

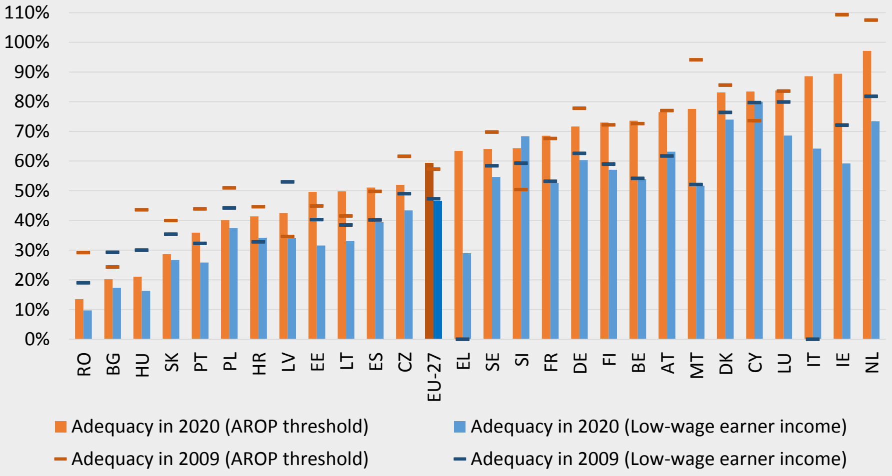

Sors: Komputazzjoni tad-DĠ EMPL mill-mikrodata tal-UE-SILC. *Nota*: Għal IE, id-*data* tirrifletti s-sena tal-introjtu tal-2020 għall-benefiċċji tal-MI. Għal IE, IT, LU u LV, il-limitu tal-AROP SILC 2020 għadu mhux disponibbli. Iċ-ċart tikkonċerna persuni waħedhom mingħajr tfal. L-introjtu nett ta' benefiċjarju tal-introjtu minimu jista' jinkludi wkoll tipi oħrajn ta' benefiċċji (eż. benefiċċji għall-akkomodazzjoni) minbarra l-introjtu minimu. Il-ħaddiema b'pagi baxxi huma kkunsidrati li jaqilgħu 50 % tal-paga medja meta jaħdmu full-time.

Bħala medja, fl-2021 il-ħtiġijiet mhux issodisfati awtodikjarati għall-kura medika naqsu fl-UE, iżda għad hemm varjazzjoni konsiderevoli fost l-Istati Membri, filwaqt li ġiet osservata żieda qawwija fid-domanda għal servizzi ta' kura fit-tul, xprunata mit-tixjiħ tal-popolazzjoni. Persuni f'unitajiet domestiċi b'introjtu baxx huma aktar probabbli li jirrapportaw ħtiġijiet mediċi mhux issodisfati, għalkemm il-firxa tad-distakk mill-popolazzjoni ġenerali tvarja fost l-Istati Membri. L-iskarsezzi tal-ħaddiema u tal-ħiliet fis-settur tal-kura tas-saħħa xorta jistgħu jikkawżaw tfixkil fil-forniment tas-servizzi, għalkemm naqset il-pressjoni fuq is-sistemi tal-kura tas-saħħa li kellha x'taqsam mal-COVID-19. Għadd ta' Stati Membri bdew riformi sistemiċi tal-kura tas-saħħa, inkluż b'rabta mal-provvista tal-kura tas-saħħa primarja. Huwa kruċjali li dawn jitlestew, flimkien mad-diġitalizzazzjoni progressiva tas-servizzi, biex tiżdied il-kwalità tal-provvista u tittejjeb ir-reżiljenza tagħha. Fl-istess ħin, taħt l-effett tat-tibdil demografiku, in-numru ta' persuni potenzjalment fil-bżonn ta' kura fit-tul (LTC) huwa projettat li se jiżdied fl-UE, minn 30,8 miljun fl-2019 għal 33,7 miljun fl-2030 u mbagħad għal 38,1 miljun fl-2050. Dan isaħħaħ il-ħtieġa li jiġu indirizzati l-isfidi relatati mad-disponibbiltà, mal-affordabbiltà, u mal-kwalità tal-LTC, filwaqt li titqies is-sostenibbiltà ġenerali tal-finanzi pubbliċi. Għalkemm l-Istati Membri kollha joffru xi kopertura tal-protezzjoni soċjali, 35,7 % tan-nies fl-UE rrapportaw li ma jużawx (aktar)

servizzi tal-kura fid-djar minħabba raġunijiet finanzjarji, 9,7 % semmew skarsezzi fil-provvista u 2,1 % semmew tħassib dwar il-kwalità. B'mod partikolari, anke wara l-protezzjoni soċjali, il-kostijiet mill-but għall-kura jistgħu jkunu għoljin ħafna, u jirrappreżentaw aktar minn 50 % tal-introjtu medjan għall-persuni akbar fl-età bi ħtiġijiet severi ta' kura fit-tul f'ħafna Stati Membri. Sabiex jiġi massimizzat il-kontribut tas-servizzi tal-kura fit-tul għall-ġustizzja soċjali, għall-ugwaljanza bejn il-ġeneri, u għall-ħolqien tax-xogħol, il-Kummissjoni ressqet Strateġija Ewropea għall-Kura, akkumpanjata minn proposta għal Rakkomandazzjoni tal-Kunsill dwar l-aċċess għall-kura fit-tul affordabbli u ta' kwalità għolja.

L-Istati Membri qed jieħdu passi biex jaġġustaw is-sistemi tal-protezzjoni soċjali tagħhom skont il-kuntest demografiku u s-suq tax-xogħol li dejjem qed jinbidel, ħalli jindirizzaw sfidi relatati mal-adegwatezza, l-aċċessibbiltà u s-sostenibbiltà fiskali. Wara li l-pandemija aċċennat xi lakuni fl-aċċess għall-protezzjoni soċjali, diversi Stati Membri introduċew riformi fis-sistemi nazzjonali ta' protezzjoni soċjali tagħhom, immirati lejn ħaddiema mhux standard u dawk għal rashom. It-tibdil demografiku jkompli joħloq sfidi fit-tul għas-sistemi tal-pensjonijiet, inkluż fir-rigward tal-impatt fuq il-finanzi pubbliċi tat-tixjiħ tal-popolazzjoni u fuq is-sistemi relatati tal-pensjonijiet, tal-kura tas-saħħa u tal-kura fit-tul, f'termini ta' adegwatezza, ta' aċċessibbiltà, u ta' sostenibbiltà fiskali. Hemm bżonn firxa wiesgħa ta' miżuri ta' politika li jkunu jkopru l-politiki tal-pensjonijiet, tas-suq tax-xogħol, tat-taxxa u tas-saħħa ħalli jkunu jistgħu jiġu indirizzati b'suċċess l-isfidi li qed jaffaċċjaw is-sistemi tal-pensjonijiet, inkluż fir-rigward tad-differenza persistenti bejn il-ġeneri fil-pensjonijiet.

L-involviment prevedibbli, sinifikanti u f'waqtu tas-sħab soċjali għandu rwol importanti biex jiżgura li r-riformi u l-investiment jitfasslu u jiġu implimentati b'mod effettiv. Il-Linji Gwida 7 dwar l-Impjiegi u l-prinċipju 8 tal-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali jitolbu lill-Istati Membri biex jiżguraw l-involviment f'waqtu u sinifikanti tas-sħab soċjali fit-tfassil u fl-implimentazzjoni ta' riformi u ta' politiki dwar l-impjiegi, soċjali u, fejn rilevanti, ekonomiċi, inkluż billi jappoġġaw il-kapaċità akbar tagħhom. Matul il-kriżi tas-saħħa, id-djalogu soċjali u n-negozjar kollettiv kienu kruċjali għal settur tas-saħħa b'saħħtu, li jikkontribwixxi għal żieda fit-tħejjija tal-UE għal kriżijiet potenzjali futuri tas-saħħa. Fl-istess ħin, diversi Stati Membri stiednu lis-sħab soċjali, skont il-prattiki nazzjonali u l-oqfsa istituzzjonali tagħhom, biex jiddiskutu, jinnegozjaw u/jew jimplimentaw miżuri li jsostnu l-kundizzjonijiet tax-xogħol, il-funzjonament tas-suq tax-xogħol, l-opportunitajiet indaqs, u s-saħħa u s-sikurezza fuq il-lant tax-xogħol. Aktar riċenti, il-kooperazzjoni mas-sħab soċjali kienet kruċjali biex jiġu implimentati politiki ta' sostenn xierqa favur l-integrazzjoni taċ-ċittadini Ukreni u ta' persuni spostati oħra fis-swieq tax-xogħol Ewropej, inkluż għal setturi li qed jaffaċċjaw skarsezzi tal-ħaddiema. L-involviment tal-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili huwa strumentali wkoll għat-twettiq ta' riformi u ta' politiki ta' kwalità fl-Istati Membri. L-involviment tas-sħab soċjali u tas-soċjetà ċivili huwa importanti wkoll fir-rigward tal-pjanijiet għall-irkupru u r-reżiljenza.

******

L-Istati Membri għandhom jieħdu azzjoni biex jindirizzaw l-isfidi tal-impjiegi, tal-ħiliet u tal-politika soċjali identifikati f'dan ir-Rapport Konġunt dwar l-Impjiegi. L-analiżi ppreżentata fir-rapport tenfasizza numru ta' oqsma prijoritarji għall-azzjonijiet ta' politika. Dawn għandu jkollhom l-għan li jindirizzaw l-isfidi li rriżultaw fil-kuntest soċjoekonomiku attwali u jippromwovu tkabbir sostenibbli u inklużiv, billi jrawmu l-ħolqien tax-xogħol ta' kwalità u t-tranżizzjonijiet tul il-ħajja tax-xogħol u bejn is-setturi, itejbu r-reżiljenza soċjali u ekonomika, u jiżguraw tranżizzjonijiet ekoloġiċi u diġitali ġusti, filwaqt li jsir progress fil-miri ewlenin tal-UE u nazzjonali dwar l-impjiegi, il-ħiliet, u t-tnaqqis tal-faqar sal-2030.

F'konformità mal-Linji Gwida dwar l-Impjiegi, l-Istati Membri huma mistednin:

- Itaffu l-impatt negattiv tal-pressjonijiet inflazzjonarji, inkluż b'mod partikolari minn prezzijiet għoljin tal-enerġija, fuq il-kapaċità tal-akkwist ta' unitajiet domestiċi vulnerabbli, inkluż li jipprevjenu żieda fil-faqar enerġetiku, permezz ta' miżuri ta' appoġġ temporanji u mmirati, filwaqt li jżommu inċentivi biex jitnaqqas il-konsum tal-enerġija u tittejjeb l-effiċjenza enerġetika;
- F'konformità mal-prattiki nazzjonali u b'rispett sħiħ tar-rwol tas-sħab soċjali, jippromwovu l-iżviluppi fil-pagi li jtaffu t-telf fil-kapaċità tal-akkwist, b'mod partikolari għall-ħaddiema b'pagi baxxi, inkluż permezz ta' aġġornamenti f'waqthom tal-pagi minimi statutorji, filwaqt li jirriflettu l-kundizzjonijiet makroekonomiċi, jippreservaw l-impjiegi u l-kompetittività, u jibqgħu konsistenti mal-objettiv li jindirizzaw l-inflazzjoni għolja;
- Jiżguraw id-disponibbiltà ta' skemi ta' xogħol b'ħinijiet iqsar u ta' miżuri oħrajn għaż-żamma tal-impjiegi mfasslin b'mod li jippreservaw il-kapital uman, isostnu proċessi ta' ristrutturar ġusti fejn meħtieġa, jiffaċilitaw it-tranżizzjonijiet tal-impjiegi u jgħinu fil-modernizzazzjoni tal-ekonomija, b'mod partikolari permezz ta' titjib tal-ħiliet u taħriġ mill-ġdid assoċjati, anki fid-dawl tal-impatt potenzjali fuq is-suq tax-xogħol tal-kriżi tal-enerġija u tat-trasformazzjonijiet industrijali relatati;
- Isaħħu l-effiċjenza u l-effettività tal-politiki attivi tas-suq tax-xogħol u l-kapaċità tas-servizzi pubbliċi tal-impjiegi, anki billi jinvestu f'infrastruttura u f'servizzi diġitali aċċessibbli, fil-monitoraġġ u fit-tbassir tal-ħiliet, u fit-taħriġ adegwat tal-persunal, bl-għan li jippromwovu l-ħolqien tax-xogħol u t-tranżizzjonijiet minn impjieg għal ieħor, inkluż lejn l-ekonomija diġitali u ekoloġika, u jindirizzaw l-iskarsezzi tal-ħaddiema u tal-ħiliet;
- Jipprovdu sostenn lill-ħaddiema u lill-unitajiet domestiċi l-aktar affettwati mit-trasformazzjonijiet ekonomiċi u soċjali xprunati mit-tibdil fil-klima u mit-tranżizzjoni ekoloġika neċessarja, kif ukoll mid-diġitalizzazzjoni, b'mod partikolari lil dawk vulnerabbli, b'mod partikolari permezz ta' servizzi tal-impjiegi u miżuri ta' taħriġ, programmi ta' impjiegi mfasslin tajjeb, immirati u marbutin biż-żmien, kif ukoll permezz ta' inċentivi mmirati u mfasslin tajjeb għar-reklutaġġ u għat-tranżizzjoni, sigurtà adegwata tal-introjtu b'approċċ ta' inklużjoni attiva u l-promozzjoni tal-intraprenditorija, li jiddependu fuq l-involviment sħiħ u sinifikanti tal-ħaddiema u tar-rappreżentanti tagħhom fl-antiċipazzjoni tal-bidla u l-ġestjoni tal-proċessi ta' ristrutturar, f'konformità mar-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill dwar l-iżgurar ta' tranżizzjoni ġusta lejn in-newtralità klimatika;
- Itejbu l-prospetti tas-suq tax-xogħol taż-żgħażagħ, inkluż billi jippromwovu edukazzjoni u taħriġ vokazzjonali inklużivi u ta' kwalità u edukazzjoni terzjarja, joffru sostenn immirat tas-servizzi tal-impjiegi (inklużi l-mentoraġġ, l-iggwidar u l-

konsulenza), kif ukoll isostnu apprendistati u traineeships ta' kwalità, f'konformità mal-Garanzija għaż-Żgħażagħ imsaħħa;

- Jiżguraw l-ugwaljanza bejn il-ġeneri u jsaħħu l-parteċipazzjoni tan-nisa fis-suq tax-xogħol, inkluż billi jrawmu opportunitajiet indaqs u progressjoni tal-karriera, kif ukoll jiżguraw trasparenza fl-istrutturi tal-pagi; jippromwovu r-rikonċiljazzjoni tax-xogħol, tal-familja u tal-ħajja privata, inkluż permezz tal-aċċess għal kura fit-tul affordabbli u ta' kwalità u għal servizzi ta' edukazzjoni u ta' kura bikrija tat-tfal, kif ukoll l-aċċess għal liv xieraq relatat mal-familja u għal arranġamenti tax-xogħol flessibbli għall-ġenituri u għal persuni oħrajn b'responsabbiltajiet ta' kura, f'konformità mal-Istrateġija Ewropea għall-Kura;
- Irawmu opportunitajiet indaqs u jtejbu l-eżiti tat-tagħlim billi jindirizzaw it-tluq bikri mill-iskola, inkluż billi jingħataw edukazzjoni u kura bikrija affordabbli u ta' kwalità tajba lit-tfal, bi qbil mal-Garanzija Ewropea għat-Tfal u mal-pjanijiet ta' azzjoni nazzjonali rilevanti, u billi jindirizzaw l-iskarsezzi tal-għalliema. Isostnu l-aċċess għall-edukazzjoni tat-tfal minn gruppi żvantaġġati u minn żoni remoti, u jippromwovu t-taħriġ fil-livelli kollha ta' kwalifiki;
- Jagħtu spinta lill-kompetenzi diġitali tal-istudenti u tal-adulti u jkabbru l-ammont ta' talent diġitali fis-suq tax-xogħol billi jiżviluppaw ekosistemi diġitali tal-edukazzjoni u tat-taħriġ appoġġati minn fatturi abilitanti ewlenin bħall-konnettività b'veloċità għolja għall-iskejjel, tagħmir u taħriġ tal-għalliema; u jsostnu lill-istituzzjonijiet b'għarfien espert dwar id-diġitalizzazzjoni b'enfasi speċjali fuq l-inklużjoni u fuq it-tnaqqis tad-distakk diġitali;
- Isostnu t-titjib tal-ħiliet u t-taħriġ mill-ġdid tal-adulti biex jadattaw għal suq tax-xogħol li qed jinbidel, inkluż fost l-oħrajn billi jsaħħu l-għoti tal-intitolamenti għal taħriġ individwali, ipprovduti b'mod partikolari b'kontijiet individwali tat-tagħlim, u jrawmu l-iżvilupp, l-implimentazzjoni u r-rikonoxximent tal-mikrokredenzjali, skont ir-Rakkomandazzjonijiet tal-Kunsill dwar il-kontijiet individwali tat-tagħlim u dwar approċċ Ewropew għall-mikrokredenzjali għat-tagħlim tul il-ħajja u għall-impjegabbiltà;
- Jadattaw ir-regolamenti dwar is-suq tax-xogħol u s-sistemi tat-taxxa u tal-benefiċċji biex inaqqsu u jipprevjenu s-segmentazzjoni tas-suq tax-xogħol u jrawmu l-ħolqien tax-xogħol ta' kwalità, inkluż tnaqqis possibbli tal-feles ta' taxxa b'mod partikolari għall-ħaddiema b'pagi baxxi;
- Jiżguraw li l-ħaddiema f'sitwazzjonijiet ta' impjieg atipiku u b'xogħol fuq il-pjattaformi jkollhom aċċess għal protezzjoni soċjali adegwata, f'konformità mar-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill dwar l-Aċċess għall-Protezzjoni Soċjali;
- Jiżguraw ambjenti tax-xogħol ħielsa mill-periklu, sikuri u adattati sew, u li jkun hemm disponibbli arranġamenti tax-xogħol flessibbli;
- Jippromwovu n-negozjar kollettiv, id-djalogu soċjali u l-involviment f'waqtu u sinifikanti tas-sħab soċjali, inkluż fir-rigward tal-implimentazzjoni tal-pjanijiet għall-irkupru u r-reżiljenza kif ukoll tal-proċess tas-Semestru Ewropew;
- Jinvestu f'sistemi ta' protezzjoni soċjali adegwati u sostenibbli għal kulħadd, f'konformità mar-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill dwar l-Aċċess għall-Protezzjoni Soċjali, inklużi skemi ta' introjtu minimu li jiddependu fuq l-approċċ ta' inklużjoni attiva, f'konformità mal-proposta għal Rakkomandazzjoni tal-Kunsill dwar introjtu minimu adegwat li jiżgura l-inklużjoni attiva; isostnu riformi li jiżguraw livelli

adegwati ta' protezzjoni u jtejbu l-protezzjoni ta' dawk li mhumiex koperti jew li mhumiex koperti biżżejjed; itejbu l-adegwatezza tal-benefiċċji, it-trasferibbiltà tad-drittijiet, l-aċċess għas-servizzi u l-appoġġ għall-integrazzjoni fis-suq tax-xogħol ta' dawk li jistgħu jaħdmu; meta jagħmlu dan ta' hawn fuq, jiżguraw il-bilanċ tas-sorsi ta' finanzjament u jippreservaw is-sostenibbiltà ġenerali tal-finanzi pubbliċi;

- Jivvalutaw l-impatti distribuzzjonali tar-riformi tal-investimenti fuq l-introjtu ta' diversi gruppi fil-popolazzjoni kollha, f'konformità mal-Komunikazzjoni dwar valutazzjoni aħjar tal-impatt distribuzzjonali tal-politiki tal-Istati Membri;
- Jipprovdu lit-tfal kollha fir-riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali b'aċċess liberu u effettiv għall-kura tas-saħħa, għall-edukazzjoni u għall-kura bikrija tat-tfal, għall-edukazzjoni u għal attivitajiet ibbażati fl-iskola, aċċess effettiv għal nutrizzjoni bnina u għal akkomodazzjoni adegwata, f'konformità mal-Garanzija Ewropea għat-Tfal;
- Jindirizzaw il-kondizzjoni ta' persuni mingħajr dar bħala l-aktar forma estrema ta' faqar; jippromwovu l-investiment fir-rinnovazzjoni tal-akkomodazzjoni residenzjali u soċjali, kif ukoll is-servizzi soċjali integrati; jiffaċilitaw l-aċċess għal akkomodazzjoni ta' kwalità u affordabbli, għal akkomodazzjoni soċjali jew għal assistenza għall-akkomodazzjoni, fejn xieraq;
- Jinvestu fil-kapaċità tas-sistema tal-kura tas-saħħa inklużi l-kura tas-saħħa primarja u l-kapaċità tas-saħħa pubblika, il-koordinazzjoni tal-kura, il-persunal tal-kura tas-saħħa u l-e-Saħħa; inaqqsu l-ispejjeż mill-but, itejbu l-kopertura tal-kura tas-saħħa u jippromwovu t-titjib tal-ħiliet u t-taħriġ mill-ġdid tal-ħaddiema tas-saħħa;
- Isaħħu l-provvista ta' servizzi ta' kura fit-tul ta' kwalità, affordabbli u sostenibbli, f'konformità mal-Istrateġija Ewropea għall-Kura;
- Jiżguraw sistemi tal-pensjonijiet inklużivi u fiskalment sostenibbli li jippermettu introjti adegwati fix-xjuħija u ġustizzja interġenerazzjonali.

Il-finanzjament tal-UE, inkluż permezz tal-Fond Soċjali Ewropew Plus, il-Fond Ewropew għall-Iżvilupp Reġjonali, il-Fond għal Tranżizzjoni Ġusta u l-Faċilità għall-Irkupru u r-Reżiljenza għal investimenti u għal riformi eliġibbli, isostni lill-Istati Membri biex iżidu l-azzjoni politika f'dawn l-oqsma.

KAPITOLU 1. ĦARSA ĠENERALI LEJN IX-XEJRIET TAS-SUQ TAX-XOGĦOL U DAWK SOĊJALI FL-UNJONI EWROPEA, IL-MIRI EWLENIN U ĦARSA LEJN IT-TABELLA TA' VALUTAZZJONI SOĊJALI

1.1 Xejriet tas-suq tax-xogħol

L-irkupru tas-suq tax-xogħol kompla fl-2022, bl-impjiegi li qabżu l-livelli ta' qabel il-kriżi, għalkemm b'differenzi sinifikanti bejn is-setturi. Fit-tieni trimestru tal-2022, it-totali tal-persuni fl-impjieg laħaq il-213,4 miljun fl-UE u 164 miljun fiż-żona tal-euro[10]. Dan hu 3,5 miljun (2,7 għaż-żona tal-euro) iżjed mill-ogħla livell ta' Q4-2019. Ir-rata tal-impjieg (20-64) kienet 74,8 % fl-UE fi Q2-2022 (74,3 % fiż-żona tal-euro), jiġifieri 1,9 pp (1,6 pp għaż-żona tal-euro) iżjed mill-ogħla livelli ta' qabel il-pandemija. Fuq bażi annwali, ir-rata ta' impjieg kienet ta' 73,1 % fl-2021 fl-UE (72,5 % fiż-żona tal-euro), 0,4 pp ogħla mill-valur tal-2019 (mingħajr bidla osservata fiż-żona tal-euro). Fost ix-xogħlijiet bl-iżjed tkabbir fl-impjiegi, is-settur tat-teknoloġija tal-informazzjoni u tal-komunikazzjoni (ICT) ra żieda ta' 21 % bejn Q4-2019 u Q2-2022, u żied 1,1 miljun impjieg ieħor. Dan kien segwit minn attivitajiet ta' proprjetà immobbli (żieda ta' 18 % jew 190 000 persuna aktar impjegata), u attivitajiet professjonali, xjentifiċi u tekniċi (żieda ta' 7,9 % jew 0,58 miljun persuna). L-amministrazzjoni pubblika u d-difiża rreġistraw 0,71 miljun impjieg addizzjonali fi Q2-2022 milli kienu fi Q4-2019 (żieda ta' 5,3 %). Dawn kienu segwiti mill-kostruzzjoni (żieda b'6,1 %) u mill-attivitajiet professjonali, xjentifiċi u tekniċi (żieda bi 3,1 %). Għall-kuntrarju, il-manifattura, l-akkomodazzjoni u s-servizzi tal-ikel, u l-attivitajiet tal-appoġġ amministrattiv għadhom ma rkuprawx għal-livelli tal-impjiegi ta' qabel il-kriżi (madwar 0,2 miljun persuna anqas impjegati f'kull waħda minnhom fi Q2-2022 meta mqabbel ma' Q4-2019). B'mod ġenerali, it-tkabbir fl-impjiegi huwa mbassar li se jkun ta' 1,7 % fl-2022, qabel ma jistaġna fl-2023 u jitla' moderatament għal 0,4 % fl-2024, f'kuntest ta' inċertezza għolja. In-nies li jaħarbu lejn l-UE mill-gwerra fl-Ukrajna huma mistennijin jidħlu fis-swieq tax-xogħol biss gradwalment, b'effetti tanġibbli li jinħassu biss mis-sena d-dieħla.[11]

Il-ħaddiema li joħorġu minn skemi ta' xogħol b'ħinijiet iqsar u t-tnaqqis irreġistrat fl-assenzi mix-xogħol sostnew żieda fit-total ta' sigħat maħduma mill-2021. In-numru ta' sigħat maħduma fl-UE rkupra bil-mod iżda b'mod kostanti mil-livell baxx fi Q2-2020, u laħaq total ta' 85,9 biljun fi Q2-2022[12]. Dan huwa l-ogħla valur li qatt ġie rreġistrat għal dan l-indikatur. Fl-istess ħin, assenzi trimestrali mix-xogħol komplew ix-xejra 'l isfel tagħhom, minn 17,5 % tal-impjiegi totali fi Q2-2020 għal 8,9 % fi Q2-2022[13]. Dawn iċ-ċifri jkomplu jenfasizzaw ir-rwol importanti li kellhom l-iskemi ta' xogħol b'ħinijiet iqsar għal ħafna ħaddiema u negozji, aktar minn sentejn wara l-bidu tal-kriżi tal-COVID-19 (ara t-Taqsima 2.1). Il-miżuri tas-suq tax-xogħol introdotti fil-livell tal-UE u tal-Istati Membri fil-kuntest tal-pandemija tal-COVID-19 (b'mod partikolari SURE, REACT-EU u l-Inizjattiva ta' Investiment fir-Rispons għall-Coronavirus, CRII u CRII plus) ippermettew lid-ditti jżommu l-impjegati u l-ħiliet, u jgħinu lill-ħaddiema għal rashom jerġgħu jibdew gradwalment l-attivitajiet tagħhom mat-tneħħija tal-miżuri ta' konteniment. Ir-raba' rapport biannwali dwar

---

10 Impjiegi: Kontijiet Nazzjonali (kunċett domestiku), indikatur tal-Eurostat [namq_10_a10_e]; [lfsq_eegan2] u ċifri oħrajn: l-LFS tal-UE. F'din it-taqsima kollha jintużaw ċifri trimestrali aġġustati staġunalment

11 Il-Kummissjoni Ewropea, *European Economic Forecast, Autumn 2022*, Dokument Istituzzjonali 187, Novembru 2022.

12 Il-Eurostat [namq_10_a10_e].

13 Il-Eurostat [lfsi_abt_q] u [lfsi_emp_q], l-LFS tal-UE.

l-implimentazzjoni ta' SURE[14] jindika li l-istrument appoġġa lil madwar 31,5 miljun persuna u lil 2,5 miljun ditta fl-2020, li rrappreżentaw kważi terz tal-impjiegi totali u tad-ditti totali fid-19-il Stat Membru benefiċjarju.

It-tkabbir fil-pagi nominali beda jirpilja, iżda huwa mistenni li se jibqa' anqas mill-inflazzjoni fl-2022. Fl-2021, il-kumpens nominali tal-impjegati żdied fl-Istati Membri kollha u b'4,1 % fil-livell aggregat fl-UE, fuq bażi annwali, u b'hekk qabeż ir-rata medja ta' tkabbir ta' madwar 1,9 % fil-perjodu mill-2013 sal-2019. Din iż-żieda kienet xprunata l-aktar mill-irkupru ekonomiku qawwi u mir-rikorrenza fis-sigħat maħduma (ara t-Taqsima 2.1 għad-dettalji fil-livell tal-Istati Membri). L-inflazzjoni għolja u l-issikkar tas-swieq tax-xogħol komplew jikkontribwixxu għal aċċellerazzjoni żgħira tal-pagi nominali fl-ewwel nofs tal-2022. Madankollu, iż-żidiet nominali fil-biċċa l-kbira ntilfu minħabba ż-żieda fl-inflazzjoni, li kkawżat tnaqqis ġmielu ta' 3,3 % fil-pagi reali fl-UE fi Q2-2022 (sena wara sena), fost tħassib li qed jiżdied dwar il-konsegwenzi soċjali negattivi tal-impatt negattiv fuq il-kapaċità tal-akkwist, speċjalment għall-ħaddiema b'pagi baxxi. 'Il quddiem, iż-żieda fil-pagi mistennija tikkalma għax is-sitwazzjoni ekonomika sejra għall-agħar[15].

L-ishma tal-impjegati b'kuntratti temporanji u tal-ħaddiema għal rashom ma żdidux b'mod sinifikanti, hekk kif is-suq tax-xogħol sar aktar dinamiku. Is-sehem tal-persuni b'kuntratti temporanji fost l-impjegati kollha (20-64) żdied bi ftit minn 12,6 % fl-2020 għal 13 % fl-2021. Laħaq it-13,1 % fi Q2-2022, jiġifieri 0,8 pp iżjed mill-istess trimestru tal-2020 u xorta anqas milli kien fi Q4-2019 (13,9 %). Fl-2021, iċ-ċifri kienu ogħla fost in-nisa (13,8 % vs 12,2 % għall-irġiel) u għall-impjegati żgħażagħ (15-24) (50,9 % vs 12,9 % u 6,5 % għall-gruppi ta' età ta' 25-54 u ta' 55-64 sena rispettivament – ara wkoll it-Taqsima 2.3). Anki l-persentaġġ tal-impjegati b'kuntratti temporanji kien ogħla ġmielu għall-ħaddiema b'livell baxx ta' ħiliet (19,2 % fl-2021) meta mqabbel mal-ħaddiema b'livell medju u għoli ta' ħiliet, jiġifieri 11,7 % u 12,2 %, rispettivament. In-numru tal-ħaddiema għal rashom (20-64) naqas b'0,9 miljun persuna bejn l-2019 u l-2021. F'termini trimestrali, kien hemm 25,7 miljun ħaddiem għal rasu fi Q2-2022, 0,6 miljun anqas milli kienu fi Q4-2019[16].

L-impjiegi qed jikbru b'mod paralleli mar-rati tal-postijiet tax-xogħol battala, u dan juri l-ħtieġa li jkomplu jiġu sostnuti il-parteċipazzjoni fis-suq tax-xogħol, it-tqabbil tal-impjiegi u t-tranżizzjonijiet[17]. Ir-rata tal-postijiet tax-xogħol battala fl-industrija, fil-kostruzzjoni u fis-servizzi kienet 3 % fi Q2-2022 fl-EU-27 u 3,2 % fiż-żona tal-euro, jiġifieri 0,8 pp u 0,9 pp rispettivament iżjed milli kienet fi Q2-2021 u iżjed ukoll mil-livelli ta' qabel il-pandemija, jiġifieri 2,1 % fi Q4-2019 għall-UE u 2,2 % għaż-żona tal-euro. Madankollu, hemm differenzi sinifikanti bejn l-Istati Membri u x-xogħlijiet (ara t-Taqsima 2.1). Għalkemm l-evidenza riċenti tissuġġerixxi li ż-żieda tagħhom mhix fenomenu strutturali, il-monitoraġġ bir-reqqa tar-rata tal-postijiet tax-xogħol battala hu kruċjali għall-valutazzjoni tad-diskrepanzi potenzjali fis-swieq tax-xogħol[18]. It-Taqsima 2.3 tanalizza l-adattamenti mwettqin mis-servizzi pubbliċi tal-impjiegi biex itejbu l-effettività u l-effiċjenza tat-tqabbil

---

14 COM(2022) 483 final.

15 Il-Kummissjoni Ewropea, *Labour Market and Wage Developments in Europe, Annual Review 2022*, l-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, 2022 (pubblikazzjoni pendenti).

16 Il-Eurostat [lfst_r_e2tgaedcu], [lfsa_etpgan] u [lfsq_egaps]. Interruzzjoni fis-serje fl-2021 u fi Q1-2021, rispettivament.

17 Ir-rata tal-postijiet tax-xogħol battala tingħata bil-postijiet tax-xogħol battala totali (jiġifieri l-postijiet bi ħlas li għadhom kif inħolqu, li mhumiex okkupati, jew li se jitbattlu daqt) bħala persentaġġ tal-postijiet tax-xogħol okkupati u battala. Nota: NACE Rev. 2 attivitajiet B-S. Kodiċi online tal-Eurostat: [ei_lmjv_q_r2].

18 Nota: Jidher li l-iskarsezzi tal-ħaddiema qed jixprunahom l-aktar l-irkupru tas-suq tax-xogħol u mhux xi riallokazzjoni mxekkla tas-suq tax-xogħol. Il-Kummissjoni Ewropea, *Quarterly Report on the Euro Area*, Dokument Istituzzjonali, 2022

bejn il-persuni li qed ifittxu impjieg u l-postijiet tax-xogħol battala, inkluż servizzi diġitali u individwali, u sħubijiet mal-impjegaturi u s-servizzi soċjali.

B'mod ġenerali, ir-rati tal-qgħad f'ħafna mill-Istati Membri tal-UE u fiż-żona tal-euro kienu qed joqorbu aktar lejn il-livelli ta' qabel il-kriżi, jew jinżlu taħthom[19]. Ir-rata tal-qgħad (15-74) fl-UE kompliet tonqos u laħqet is-6,1 % fi Q2-2022, jiġifieri l-aktar livell baxx li qatt ġie rreġistrat, u ferm inqas mill-ogħla livell riċenti ta' 7,8 % fi Q3-2020. Fiż-żona tal-euro, ir-rata tal-qgħad kienet kemxejn ogħla, b'6,6 % fi Q2-2022 (2,1 pp inqas mir-rata fi Q3-2020). Id-*data* ta' kull xahar turi li r-rata tal-qgħad kompliet tonqos għal 6 % fl-UE f'Awwissu 2022 u 6,6 % fiż-żona tal-euro, jiġifieri inqas mil-livelli ta' qabel il-pandemija. Madankollu, hemm eteroġeneità sinifikanti fost l-Istati Membri kollha (ara t-Taqsima 2.1). Ir-rata tal-qgħad fit-tul laħqet it-2,4 % tal-popolazzjoni attiva fi Q2-2022 fl-UE u 2,7 % fiż-żona tal-euro, jiġifieri 0,2 pp u 0,3 pp inqas rispettivament milli kienu fi Q4-2019[20].

Il-prestazzjoni tan-nisa fis-suq tax-xogħol qed tkompli titjieb iżda għad hemm differenzi sinifikanti bejn il-ġeneri. Żdiedet għal 67,7 % fl-2021 (20-64 sena), 1,6 pp ogħla milli fl-2020, filwaqt li għall-irġiel żdiedet għal 78,5 %, 1,3 pp ogħla mill-2020 – ara l-Grafika 1.1.1. F'termini trimestrali, ir-rata tal-impjiegi tan-nisa kienet 69,5 % fi Q2-2022, jiġifieri 2,1 pp iżjed minn kemm kienet fi Q1-2021 u iżjed mil-livell tagħha ta' qabel il-kriżi ta' 67,3 % fi Q4-2019. Id-differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi għadha kważi l-istess, b'10,7 pp fi Q2-2022, jiġifieri 0,2 pp inqas mil-livell ta' Q2-2021. Ir-rata tal-attività (20-64) tan-nisa żdiedet għal 74,1 % fi Q2-2022, jiġifieri 1,8 pp iżjed milli kienet fi Q4-2019, filwaqt li għall-irġiel (84,8 %) kienet 1 pp iżjed milli kienet fi Q4-2019.

Ir-riżultati tas-suq tax-xogħol taż-żgħażagħ kienu qed jitjiebu dan l-aħħar, iżda f'xi Stati Membri għadhom 'il bogħod mil-livelli ta' qabel il-kriżi. Minkejja prestazzjoni pożittiva ġenerali, ir-rata ta' impjieg taż-żgħażagħ (15-24) għadha ma rkupratx mill-kriżi tal-COVID – bi 32,7 % fl-2021, għadha 0,8 pp taħt il-livell milħuq fl-2019 – ara l-Grafika 1.1.1. L-iżviluppi riċenti juru titjib malajr, b'34,9 % milħuqa fi Q2-2022, jiġifieri 1,5 pp iżjed minn Q4-2019. Fir-rigward tar-rata tal-qgħad fost iż-żgħażagħ (15-24), din naqset minn 18,3 % fi Q1-2021 għal 14,3 % fi Q2-2022. Fir-rati annwali, ta' 16,6 % fl-2021, għadha aktar minn 1 pp iżjed mil-livell ta' qabel il-pandemija. B'mod ġenerali, madwar 9,3 miljun żagħżugħ u żagħżugħa (15-29) la kienu f'impjieg, u lanqas f'edukazzjoni jew f'taħriġ (NEET) fl-2021 (13,1 %); madwar 8,3 miljun fi Q2-2022 (11,7 %).

---

19 Għad-dettalji, ara: Il-Kummissjoni Ewropea, *Employment and Social Developments in Europe 2022*, l-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, 2022.

20 Il-Eurostat [une_rt_m], [une_rt_q] u [une_ltu_q].

Grafika 1.1.1: Ir-rata tal-impjieg kienet qed tirkupra għal-livelli ta' qabel il-pandemija jew iżjed, xprunata minn titjib fost iż-żgħażagħ, in-nisa u l-persuni b'livell għoli ta' ħiliet

Ir-rati ta' impjieg skont il-ġeneru, il-grupp tal-età u l-livell edukattiv milħuq fl-EU-27, *data* aġġustata staġunalment, mhux skont il-kalendarju (%)

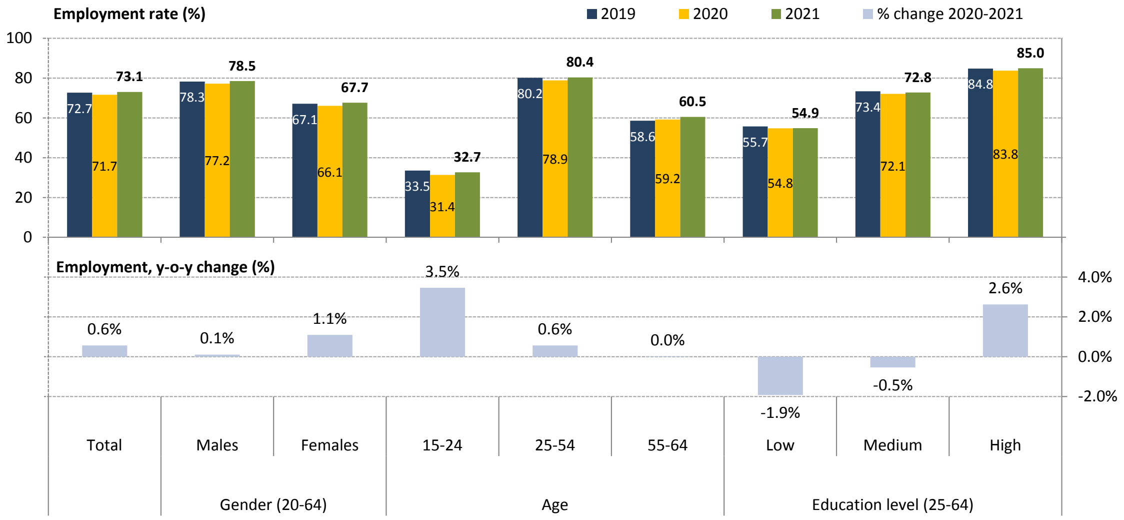

Sors: il-Eurostat, [lfsi_emp_a] u [lfsa_egaed], l-LFS tal-UE.

Il-parteċipazzjoni fis-suq tax-xogħol qed tkompli tiżdied, b'dinamika aktar b'saħħitha fost l-adulti u n-nisa akbar fl-età. Ir-rata ta' attività tal-UE għal dawk li għandhom 20-64 sena kienet 73,6 % fl-2021, 0,4 pp u 1,3 pp ogħla milli fl-2019 u fl-2020, rispettivament. Fi Q2-2022, kienet 79,4 %, 1,1 pp ogħla minn sena qabel u 1,4 pp ogħla mil-livell tagħha fi Q4-2019. Iż-żieda għadha, fil-biċċa l-kbira tagħha, xprunata minn persuni akbar fl-età u min-nisa. Il-bidliet fir-rata tal-attività tal-grupp ta' età 55-64 (żieda bi 3,1 pp minn 62,3 % fi Q4-2019 għal 65,4 % fi Q2-2022) kienu tliet darbiet ogħla miż-żieda osservata għal dawk ta' 15-24 sena (b'1 pp) u għal dawk ta' 25-54 sena (b'1,2 pp).

In-numru ta' ħaddiema b'livell għoli ta' ħiliet fl-ekonomija qed jiżdied flimkien mad-differenza fl-impjiegi skont il-livell tal-ħiliet. In-numru ta' persuni (25-64 sena) b'edukazzjoni għolja f'impjieg żdied bi 2,6 % fl-2021, filwaqt li l-impjieg għal ħaddiema b'livell medju u baxx ta' ħiliet (jiġifieri ISCED 0-2 u 0-4) naqas b'0,5 % u b'1,9 %, rispettivament – ara l-Grafika 1.1.1. Id-distakk bejn ir-rati ta' impjieg tal-ħaddiema b'livell baxx u b'livell għoli ta' ħiliet kien ta' 30,1 pp fl-2021, 1 pp ogħla milli fl-2020 (ara t-Taqsima 2.2).

L-eżiti tas-suq tax-xogħol ta' persuni li twieldu barra mill-UE rkupraw għal-livelli ta' qabel il-kriżi, iżda għad hemm distakki sinifikanti meta mqabblin maċ-ċittadini li twieldu fl-UE. Fl-2021, ir-rata ta' impjieg (20-64) ta' persuni li ma twildux fl-UE kienet ta' 66,7 %, xorta 1 pp taħt il-valur tal-2019, u 6,4 pp anqas mir-rata tan-nattivi. Ir-rata tal-impjieg trimestrali tal-persuni mwielda barra mill-UE kienet 69,3 % fi Q2-2022, 1,5 pp ogħla milli kienet fi Q4-2019 – ara l-Grafika 1.1.2. Ir-rata tal-qgħad (15-74) tal-popolazzjoni mwielda barra kienet ta' 11,8 % fl-2021, 0,6 pp anqas milli fl-2020 (ara t-Taqsima 2.2). In-nisa li ma twildux fl-UE jesperjenzaw livelli ta' qgħad komparattivament ogħla (13,2 % fl-2021) mill-irġiel li ma twildux fl-UE (10,7 %). F'termini trimestrali, ir-rata tal-qgħad ta' dawk imwielda barra l-UE (9,8 % fi Q2-2022) kompliet ix-xejra 'l isfel tagħha minn Q1-2021 (13,5 %) u bħalissa tinsab 0,8 pp taħt il-livell ta' Q4-2019. *Data* riċenti tenfasizza l-ostakli

ewlenin li jiffaċċjaw persuni li twieldu barra l-UE (15-74) f'dak li għandu x'jaqsam mas-sejbien ta' impjieg xieraq fil-pajjiż ospitanti tagħhom (eż. nuqqas ta' rikonoxximent ta' kwalifiki formali, ta' ħiliet lingwistiċi jew dritt ristrett għax-xogħol minħabba ċittadinanza jew permess ta' residenza, fost l-oħrajn)[21].

Grafika 1.1.2: Jeżistu differenzi sinifikanti fl-eżiti tas-suq tax-xogħol bejn persuni mwielda fl-EU-27 u barra minnha

Ir-rati ta' impjieg, tal-qgħad u ta' attività bbażati fuq il-pajjiż ta' oriġini (EU-27 jew pajjiż barrani), *data* aġġustata staġunalment, mhux skont il-kalendarju (%)

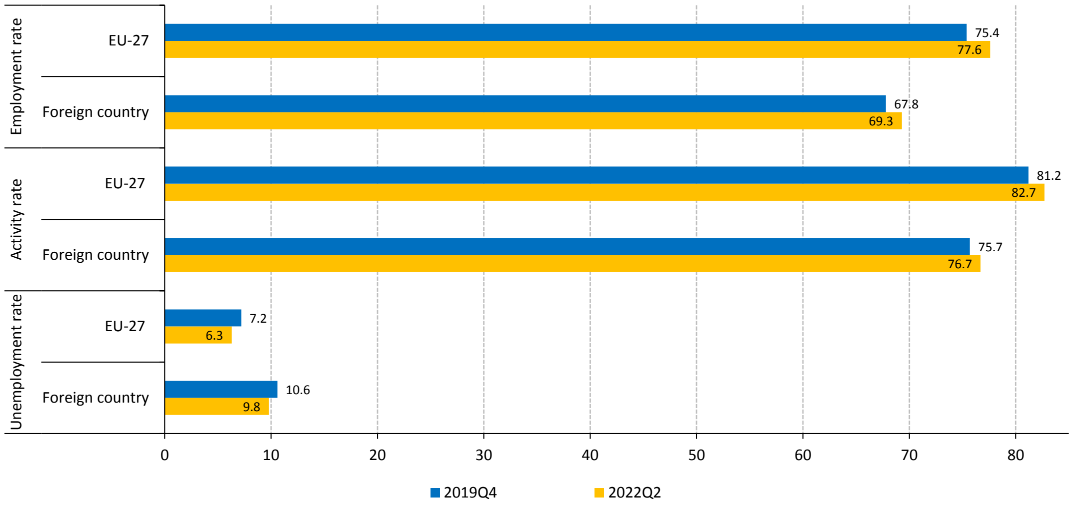

Nota: Gruppi ta' età 20-64 sena għar-rati tal-impjieg u tal-attività, gruppi ta' età 15-74 sena għar-rati tal-qgħad.
Sors: il-Eurostat, [lfsq_ergacob], [lfsq_urgacob] u [lfsq_argacob], l-LFS tal-UE.

1.2 Xejriet soċjali

Fl-UE, l-introjtu reali tal-unitajiet domestiċi żdied fl-2021 bl-irkupru ta' wara l-COVID u bil-kontinwazzjoni parzjali tal-miżuri ta' politika biex itaffu l-impatt tal-pandemija; fil-futur, iż-żieda fl-inflazzjoni hija mistennija taffettwa l-kapaċità tal-akkwist. It-tkabbir tal-introjtu disponibbli gross reali tal-unitajiet domestiċi (GDHI, kull 3 xhur, sena wara sena) irkupra għal-livelli ta' qabel il-pandemija fl-2021 bħala medja (2 % kontra 2,2 % bħala medja fl-2018-19) – ara l-Grafika 1.2.1. Kien f'rata notevoli ta' 4,5 % fi Q2-2021 u f'rata aktar moderata ta' 1,7 % fi Q3-2021, biex kompla jiddeċellera sa Q2-2022. Dan it-tkabbir kien xprunat mill-irkupru matul l-2021, li ppermetta wkoll it-tneħħija gradwali tal-miżuri ta' emerġenza. Forza ewlenija wara d-deċellerazzjoni kienet it-tnaqqis rapidu fil-kontribuzzjoni tal-kumpensi tal-impjegati u tal-persuni li jaħdmu għal rashom f'termini reali, b'kuntrast maż-żieda qawwija fil-PDG reali minn Q3-2021 sa Q1-2022. Fattur importanti wara din ix-xejra hu ż-żieda rapida fl-inflazzjoni, kif diskussa fit-taqsima 1.1, li rrestrinġiet b'mod sever il-kontribuzzjoni tal-kumpens tal-impjegati għat-tkabbir tal-GDHI fi Q2-2022, minkejja żviluppi favorevoli fil-pagi nominali (ara t-taqsima 2.1.1 għal aktar dettalji). B'riżultat ta' dan, l-introjti reali tal-unitajiet domestiċi naqsu fi Q2-2022 għall-ewwel darba mix-xokk tal-COVID-19 fi Q2-2020 u għat-tieni darba wara l-kriżi fl-2013. Lil hinn mill-bidliet medji fl-introjti reali, hemm differenzi konsiderevoli bejn il-livelli tal-introjti, b'impatt ogħla mill-medja tal-bidliet fil-prezzijiet għal unitajiet domestiċi b'introjtu aktar baxx u għal uħud mill-unitajiet domestiċi b'introjtu medju li jiddedikaw ishma ogħla mill-basktijiet tan-nefqa tagħhom għall-enerġija u għall-ikel (ara wkoll il-Kaxxa 7 tal-Pilastru fit-taqsima 2.4.1 dwar l-effett taż-żidiet fil-prezzijiet u tal-faqar enerġetiku).

[21] Sors: il-Eurostat, Stħarriġ dwar il-Forza tax-Xogħol, Modulu 2021 (estrazzjoni *ad hoc*).

Grafika 1.2.1: Iż-żidiet riċenti fil-prezzijiet affettwaw b'mod negattiv l-irkupru tat-tkabbir tal-introjtu reali aggregat tal-unitajiet domestiċi osservat wara l-kriżi tal-COVID-19

Tkabbir fl-introjtu disponibbli gross reali tal-unitajiet domestiċi (GDHI) u l-komponenti ewlenin tiegħu u t-tkabbir tal-PDG reali, (rati ta' tkabbir trimestrali sena wara sena tal-EU-27)

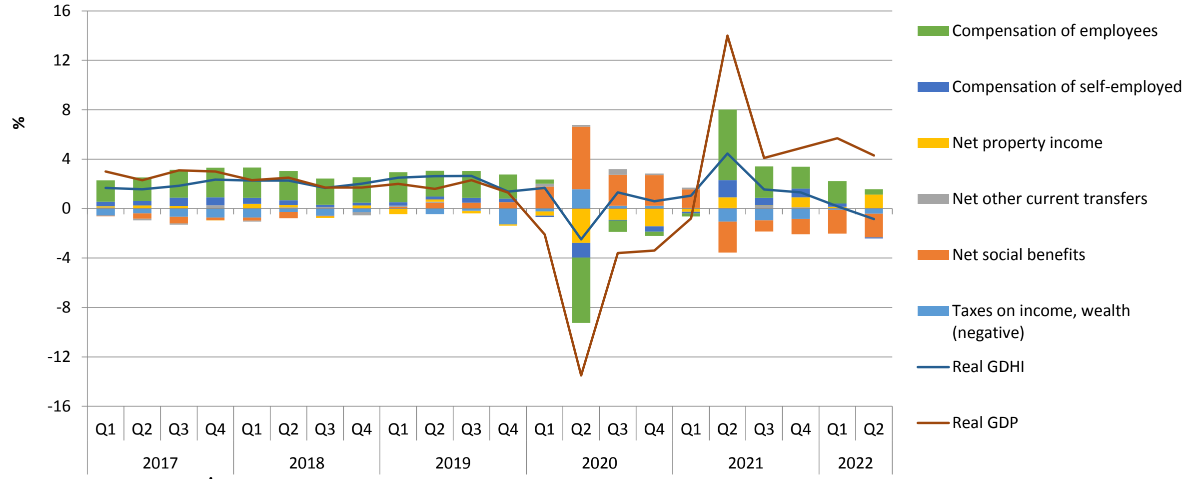

Noti: Kalkoli tad-DĠ EMPL. Il-GDHI nominali ġie ddeflatat bl-użu tal-indiċi tal-prezz tan-nefqa fuq il-konsum finali tal-unitajiet domestiċi. It-tkabbir reali tal-GDHI għall-UE huwa stmat bħala medja ponderata tal-valuri tal-Istati Membri għal dawk b'*data* trimestrali disponibbli bbażata fuq l-ESA2010 (b'mod ġenerali 95 % tal-GDHI tal-UE).

Sors: il-Eurostat, Kontijiet Nazzjonali [nasq_10_nf_tr] u [namq_10_gdp]. Id-*data* mhix aġġustata staġunalment.

B'mod ġenerali, jidher li l-inugwaljanza fl-introjtu baqgħet ġeneralment stabbli fl-UE matul il-kriżi tal-COVID-19. Il-proporzjon tad-distribuzzjoni kwintili tal-introjtu għall-kwintili ta' fuq u t'isfel (S80/S20) kien ta' 4,97 fl-2021, meta mqabbel ma' valur ta' 4,89 fl-2020 (b'referenza għall-introjti tal-2020 u tal-2019, rispettivament). L-istabbiltà ġenerali tal-inugwaljanza fl-introjtu fis-sena meta faqqgħet il-pandemija hija r-riżultat tas-sostenn pubbliku estensiv stabbilit mill-Istati Membri, anki bis-sostenn tal-UE, u tal-funzjonament ta' stabilizzaturi awtomatiċi b'saħħithom permezz tas-sistemi tat-taxxa u tal-benefiċċji, li taffew l-effetti b'mod partikolari għal gruppi vulnerabbli. L-istimi rapidi tal-Eurostat tal-proporzjon tad-distribuzzjoni kwintili tal-introjtu medju tal-UE għas-sena tal-introjtu 2021 juru wkoll stabbiltà, li tirrifletti l-impatt tal-irkupru u l-kontinwazzjoni parzjali tal-interventi ta' politika biex jittaffew l-impatti soċjoekonomiċi negattivi tal-kriżi[22]. Minħabba żviluppi aktar riċenti, fosthom il-kriżi tal-enerġija u l-pressjonijiet inflazzjonarji relatati, it-tkomplija tal-monitoraġġ tal-iżviluppi tal-inugwaljanzi se tkun importanti aktar. Il-valutazzjoni tal-impatt distribuzzjonali tal-miżuri ta' politika hija kruċjali biex jiġi żgurat li l-miżuri meħudin jgħinu biex ikomplu jitnaqqsu l-inugwaljanzi fl-introjtu u biex jiġi miġġieled il-faqar[23].

Is-sehem ta' persuni fir-riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali baqa' stabbli b'mod ġenerali minkejja l-kriżi tal-COVID-19. Fl-2021, ir-rata tar-riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali (AROPE) kienet ta' 21,7 % fl-UE, prattikament l-istess bħas-sena ta' qabel (21,6 %)[24]. Din l-istabbiltà ġiet wara tnaqqis ġenerali fin-numru ta' persuni fir-riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali fl-EU-27 matul l-aħħar deċennju, u tirrifletti l-effett ta' mitigazzjoni tar-risponsi ta' politika adottati madwar l-Istati Membri u fil-livell tal-UE matul il-kriżi tal-COVID-19 – ara l-Grafika 1.2.2.

22 Ara l-Istimi rapidi għas-sena tal-introjtu tal-2021, maħruġin f'Awwissu 2022, mis-sit web tal-Eurostat.

23 Għal dan l-għan, il-Kummissjoni ħarġet Komunikazzjoni dwar valutazzjoni aħjar tal-impatt distributtiv tal-politiki tal-Istati Membri (COM(2022) 494 final).

24 Ara t-taqsima 1.4 għal diskussjoni dwar il-komponenti tal-AROPE.

Grafika 1.2.2: In-numru ta' persuni fir-riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali naqas matul l-aħħar deċennju u baqa' stabbli wara l-kriżi tal-COVID-19
Il-bidla sena wara sena fin-numru ta' persuni fir-riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali (AROPE, eluf, EU-27)

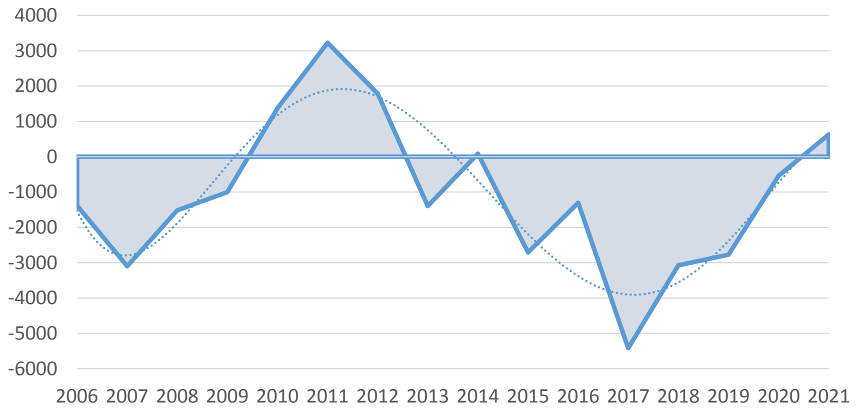

Nota: Id-*data* tirreferi għall-AROPE (Id-definizzjoni l-ġdida) għas-snin 2016-2021, u għall-AROPE (Id-definizzjoni l-antika) għas-snin 2006-2015 (Ara l-kapitolu 1.4 għad-dettalji). Id-*data* għall-AROPE (Id-definizzjoni l-ġdida) hija tabilħaqq disponibbli mill-2015 biss. L-aggregat għall-EU27 inbena abbażi tax-xejriet nazzjonali; meta jkun hemm interruzzjoni għal Stat Membru partikolari jew id-*data* ma tkunx disponibbli, il-kontribut għall-bidla fin-numru ta' persuni fir-riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni jitqies bħala żero.
Sors: [ilc_peps01n] u [ilc_peps01], l-UE-SILC.

It-tliet komponenti kollha tal-indikatur tal-AROPE ma ġarrbux bidliet sinifikanti fl-2021 fil-livell tal-UE. Fl-2021, ir-rata tar-riskju tal-faqar (AROP, b'referenza għall-introjti tal-2020) kienet stabbli fl-UE, b'16,8 % (16,7 % fl-2020, b'referenza għas-sena tal-introjtu 2019). Skont l-istimi rapidi tal-Eurostat, ir-rata tal-AROP hija stmata li se tibqa' stabbli fil-livell tal-UE anki fis-sena tal-introjtu 2021. Ir-rata ta' deprivazzjoni materjali u soċjali estrema naqset bi ftit fl-2021, minn 6,8 % għal 6,3 %, u kompliet ix-xejra tagħha ta' tnaqqis mis-snin ta' qabel. Is-sehem ta' persuni li jgħixu f'unitajiet domestiċi kważi mingħajr impjieg, li ilu jonqos mill-2015, żdied bi ftit, b'0,6 pp, għal 8,9 % fl-2021 (b'referenza għas-sitwazzjoni fis-sena kalendarja preċedenti). Din l-istabbiltà ġenerali fiċ-ċifri hija dovuta għall-effett ta' mitigazzjoni tal-iskemi ta' xogħol b'ħinijiet iqsar u għal miżuri oħrajn ta' żamma tal-impjieg li aġixxew kontra l-effetti tal-lockdowns neċessarji. L-impatt dejjem akbar tat-trasferimenti soċjali (minbarra l-pensjonijiet) fuq it-tnaqqis tal-faqar fl-ewwel sena tal-pandemija jkompli juri l-effetti pożittivi tar-rispons politiku deċiżiv għall-COVID-19 fil-livell tal-Istati Membri u tal-UE. Fl-2021 (b'referenza għall-introjti tal-2020), fl-UE t-trasferimenti soċjali naqqsu l-faqar b'aktar minn terz (36,3 %) bħala medja. L-impatt tat-trasferimenti soċjali fuq it-tnaqqis tal-faqar baqa' ġeneralment stabbli għal madwar 32 %, b'varjazzjonijiet żgħar mill-2015, iżda żdied għal livelli mingħajr preċedent fl-2021 (bi 3,3 pp, jiġifieri b'10 %).

Il-faqar enerġetiku kien qed jonqos sal-ewwel nofs tal-2021, iżda mistenni jiżdied aktar 'il quddiem bl-effett tal-kriżi attwali tal-enerġija. Qabel ma l-prezzijiet tal-enerġija bdew jiżdiedu b'mod sostanzjali fl-2022 minħabba l-gwerra tal-aggressjoni Russa fl-Ukrajna, il-faqar enerġetiku (kif imkejjel b'mod konvenzjonali fil-livell tal-UE mis-sehem ta' persuni li ma jistgħux iżommu d-dar sħuna b'mod adegwat) kien qabad perkors ġenerali ta' tnaqqis fil-livell tal-UE, 6,9 % fl-2021 minn 9,6 % fl-2015[25]. Madankollu, matul dan il-perjodu, is-sehem baqa' ħafna ogħla għall-popolazzjoni fir-riskju tal-faqar, sa aktar mid-doppju fl-2021,

[25] S'issa għad ma hemm l-ebda indikatur uffiċjali uniku tal-faqar enerġetiku għall-UE. L-inabbiltà li wieħed iżomm sħun b'mod adegwat hija waħda mill-indikaturi użati, dimensjoni ta' deprivazzjoni materjali li, permezz tal-komponent tad-Deprivazzjoni Materjali u Soċjali, tikkontribwixxi għall-indikaturi tal-AROPE.

b'16,4 %. Iż-żieda riċenti fil-prezzijiet tal-enerġija hi sfida għall-progress li sar fl-aħħar snin u tirriskja li żżid il-faqar enerġetiku fid-distribuzzjoni tal-introjtu – ara l-Kaxxa 7 tal-Pilastru fit-taqsima 2.4.1. Il-Kummissjoni ressqet numru ta' inizjattivi li se jsostnu lill-Istati Membri biex itaffu l-faqar enerġetiku u l-impatt taż-żieda fil-prezzijiet tal-enerġija, b'mod partikolari għall-unitajiet domestiċi b'introjtu baxx. F'Ottubru 2021, il-Kummissjoni diġà adottat Komunikazzjoni dwar *L-indirizzar taż-żieda fil-prezzijiet tal-enerġija*, li tippreżenta sett ta' għodod biex jiġi indirizzat l-impatt taż-żidiet fil-prezzijiet u biex tissaħħaħ ir-reżiljenza kontra x-xokkijiet, segwita f'Settembru 2022 minn Proposta għal Regolament tal-Kunsill biex jiġu indirizzati ż-żidiet fil-prezzijiet u biex titnaqqas il-pressjoni fuq l-unitajiet domestiċi madwar l-UE[26].

Il-faqar fost dawk li jaħdmu għadu sfida għall-Istati Membri tal-UE. Is-sehem ta' persuni impjegati fl-età tax-xogħol fir-riskju tal-faqar fl-UE żdied bi ftit mill-2010 sal-2019 (b'0,5 pp), iżda baqa' stabbli bejn l-2020 u l-2021 (b'referenza għall-introjti tal-2020), u naqas biss b'0,1 pp għal 8,9 %. Il-konteniment tal-faqar fost dawk li jaħdmu matul l-ewwel sena tal-pandemija huwa wkoll ir-riżultat tal-intervent rapidu ta' politika stabbilit mill-Istati Membri u sostnut mill-UE. Peress li ħafna mill-miżuri ta' politika ta' mitigazzjoni tneħħew gradwalment, il-faqar fost dawk li jaħdmu, speċjalment għall-gruppi vulnerabbli, irid jiġi monitorjat mill-qrib, anki fid-dawl tal-impatt negattiv riċenti tal-inflazzjoni fuq il-pagi reali.

Is-sehem ta' tfal fir-riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali baqa' wkoll ġeneralment stabbli matul il-kriżi tal-COVID-19. Fl-2021, ir-rata tar-riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali (AROPE) għat-tfal kienet ta' 24,4 %, 0,4 pp biss ogħla milli fl-2020, u għadha ferm aktar baxxa milli fl-2015 (27,4 %). It-tfal li jgħixu f'unitajiet domestiċi li jesperjenzaw il-faqar monetarju (ir-rata tal-AROP għat-tfal) baqgħu ġeneralment stabbli fl-2021 (b'referenza għas-sena tal-introjtu 2020) bi 19,5 % (ftit biss ogħla mid-19,2 % tas-sena ta' qabel), filwaqt li l-indikatur dwar is-sehem tat-tfal li jgħixu f'unitajiet domestiċi kważi mingħajr impjieg għall-2021 (b'referenza għas-sitwazzjoni fis-sena kalendarja preċedenti) kien ta' 8,3 %, jiġifieri żdied mis-7,6 % fl-2020 (b'referenza għas-sena tal-introjtu 2019). Fl-2021, id-deprivazzjoni materjali u soċjali estrema tat-tfal marret lura għal-livelli ta' qabel il-pandemija ta' 7,5 %, minn 8,3 % fl-2020.

Ir-riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali fost il-persuni akbar fl-età (65+) ilu jiżdied mill-2015. Ir-rata tal-AROPE għall-persuni li għandhom 65 sena jew aktar fl-2021 kienet ogħla milli fl-2015 (19,6 % vs 18 %). Din iż-żieda kienet xprunata minn żieda kostanti fil-faqar monetarju (AROP), li issa hija ogħla fost il-persuni akbar fl-età milli għall-popolazzjoni fl-età tax-xogħol (18-64) (21,6 %), l-aktar bħala riżultat ta' żieda fil-introjti tal-persuni fl-età tax-xogħol. Id-deprivazzjoni materjali fost l-anzjani kompliet tonqos, għal 5,3 % fl-2021 (tnaqqis minn 7,4 % fl-2015) meta mqabbla ma' 6,3 % għall-popolazzjoni fl-età tax-xogħol.

Xi gruppi tal-popolazzjoni huma aktar probabbli li jkunu fil-faqar jew fl-esklużjoni soċjali meta mqabblin mal-popolazzjoni ġenerali. Minkejja tnaqqis ġenerali fost l-Istati Membri fl-2021, ir-rata tar-riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali għadha ogħla għall-persuni b'diżabbiltà u bi sfond migratorju milli għall-popolazzjoni totali u għan-nattivi, rispettivament. Il-faqar u l-esklużjoni soċjali fost ir-Rom baqgħu ġeneralment l-istess matul il-pandemija iżda għadhom ferm ogħla milli għall-bqija tal-popolazzjoni, b'distakki saħansitra akbar għat-tfal.

---

26 Ara l-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni dwar "L-indirizzar taż-żieda fil-prezzijiet tal-enerġija: sett ta' għodod għall-azzjoni u l-appoġġ" (COM/2021/660 final) u l-Proposta għal REGOLAMENT TAL-KUNSILL dwar intervent ta' emerġenza biex jiġu indirizzati l-prezzijiet għoljin tal-enerġija.

1.3 Il-miri ewlenin tal-UE u nazzjonali sal-2030

Fil-Pjan ta' Azzjoni tal-Pilastru, il-Kummissjoni ressqet il-miri ewlenin tal-UE għall-2030 dwar l-impjiegi, il-ħiliet u t-tnaqqis tal-faqar li ntlaqgħu tajjeb mill-Mexxejja tal-UE f'Porto u mill-Kunsill Ewropew ta' Ġunju 2021, u stiednet lill-Istati Membri biex jiddefinixxu l-miri nazzjonali tagħhom bħala kontribut għall-isforz komuni.[27] L-Impenn Soċjali ta' Porto tas-7 ta' Mejju 2021[28] talab ukoll lill-Istati Membri biex jistabbilixxu miri nazzjonali ambizzjużi li, b'kont meħud tal-pożizzjoni tat-tluq ta' kull pajjiż, kienu jikkostitwixxu kontribut adegwat għall-kisba tal-miri Ewropej. Fid-Dikjarazzjoni ta' Porto tat-8 ta' Mejju 2021, il-mexxejja tal-UE enfasizzaw l-importanza li jiġi segwit mill-qrib, inkluż fl-ogħla livell, il-progress miksub lejn l-implimentazzjoni tal-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali u l-miri ewlenin tal-UE għall-2030. Il-Kapijiet ta' Stat jew ta' Gvern laqgħu tajjeb il-miri ewlenin tal-UE fil-Kunsill Ewropew tal-24-25 ta' Ġunju 2021, f'konformità mad-Dikjarazzjoni ta' Porto[29].

Bejn Settembru 2021 u Ġunju 2022, fuq stedina tal-Kummissjoni, l-Istati Membri ppreżentaw il-miri nazzjonali tagħhom. Dawn kienu soġġetti għal konsultazzjonijiet intensivi, fil-biċċa l-kbira tal-każijiet bl-involviment ta' partijiet ikkonċernati differenti, inklużi l-parlamenti nazzjonali, sħab soċjali, organizzazzjonijiet nongovernattivi, awtoritajiet lokali u membri tal-komunità akkademika. Il-miri nazzjonali ġew diskussi f'laqgħat bilaterali mas-servizzi tal-Kummissjoni u saru diskussjonijiet multilaterali fil-Kumitat tal-Impjiegi (EMCO) u fil-Kumitat tal-Protezzjoni Soċjali (KPS). Il-proċess nazzjonali għall-iffissar tal-miri ġie konkluż fl-EPSCO ta' Ġunju 2022, fejn ġew diskussi l-miri nazzjonali mressqin mill-Istati Membri kollha (ara t-Tabella 1.3.1). Il-biċċa l-kbira tal-Istati Membri (21) stabbilew ukoll għanijiet komplementari fuq tal-anqas qasam wieħed. F'ħafna mill-każijiet, l-Istati Membri (19) inkludew għan komplementari biex inaqqsu n-numru ta' tfal fir-riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali, u f'numru tajjeb ta' każijiet, huma ppreżentaw għanijiet komplementari dwar it-tnaqqis tad-differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi, iż-żieda tas-sehem tal-popolazzjoni b'tal-anqas ħiliet diġitali bażiċi, u t-tnaqqis tas-sehem taż-żgħażagħ la f'impjieg u lanqas fl-edukazzjoni jew f'taħriġ (NEETs).

---

27 Ara: Il-Kummissjoni Ewropea, *Pjan ta' azzjoni dwar il-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali*, l-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, 2021. Il-miri ewlenin tal-UE sal-2030 huma: li tal-anqas 78 % tal-popolazzjoni ta' bejn l-20 u l-64 sena jkollha impjieg; tal-anqas 60 % tal-adulti kollha jipparteċipaw fit-tagħlim kull sena; tal-anqas ikun hemm 15-il miljun persuna anqas fir-riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali.

28 Iffirmata mill-presidenti tal-Parlament Ewropew u tal-Kummissjoni Ewropea, mill-Prim Ministru Costa (il-Presidenza Portugiża tal-Kunsill tal-UE), u mill-mexxejja tas-Sħab Soċjali tal-UE u mill-Pjattaforma Soċjali, disponibbli online.

29 Ara online d-dikjarazzjoni ta' Porto u l-konklużjonijiet tal-Kunsill tal-24-25 ta' Ġunju 2021.

Tabella 1.3.1: Il-miri ewlenin tal-UE u nazzjonali sal-2030 skont l-Istati Membri

	Impjiegi (%)	Tagħlim tal-adulti (%)	Tnaqqis tal-faqar (AROPE, eluf)
Mira ewlenija tal-UE	**78,0**	**60,0**	**-15 000**
SM kollha flimkien	**78,5**	**57,6**	**-15 600***
BE	80,0	60,9	-279
BG	79,0	35,4	-787
CZ	82,2	45,0	-120
DK	80,0	60,0	-30(1)
DE	83,0	65,0	-1 200(2)
EE	81,3	52,3	-39
IE	78,2	64,2	-90
EL	71,1	40,0	-860
ES	76,0	60,0	-2 815
FR	78,0	65,0	-1 100
HR	75,0	55,0	-298
IT	73,0	60,0	3 200
CY	80,0	61,0	-10
LV	80,0	60,0	-95
LT	80,7	53,7	-223
LU	77,6	62,5	-4
HU	85,0	60,0	-292
MT	84,6	57,6	(3)
NL	82,5	62,0	-163
AT	79,9	62,0	-204
PL	78,3	51,7	-1 500
PT	80,0	60,0	-765
RO	74,7	17,4	-2 532
SI	79,5	60,0	-9
SK	76,5	50,0	-70
FI	80,0	60,0	-100
SE	82,0	60,0	-15

Nota: (*) L-aggregat tal-mira għat-tnaqqis tal-faqar għall-Istati Membri kollha huwa ta' mill-inqas 15,6 miljun, minbarra l-Istati Membri li ma esprimewx il-mira tagħhom f'termini tal-livelli tal-AROPE. (1) Id-Danimarka tesprimi l-mira nazzjonali tagħha għat-tnaqqis tal-faqar bħala tnaqqis fin-numru ta' persuni li jgħixu f'unitajiet domestiċi b'intensità tax-xogħol baxxa ħafna (VLWI) bi 30 000. (2) Il-Ġermanja tesprimi l-mira nazzjonali tagħha għat-tnaqqis tal-faqar bħala tnaqqis fin-numru ta' persuni li jgħixu f'unitajiet domestiċi b'intensità tax-xogħol baxxa ħafna (VLWI) b'1,2 miljun. (3) Malta tesprimi l-mira nazzjonali tagħha għat-tnaqqis tal-faqar bħala tnaqqis tar-rata tal-AROPE bi 3,1 punti perċentwali.

Livell għoli ta' impjieg huwa prijorità importanti għall-2030 biex jiġi żgurat li kulħadd ikun jista' jieħu sehem bis-sħiħ fl-ekonomija u fis-soċjetà. Hekk kif is-suq tax-xogħol irkupra wara l-kriżi tal-COVID-19, ir-rata medja tal-impjiegi tal-UE żdiedet għal 73,1 % fl-2021, li hija 4,9 pp anqas, iżda qed toqrob lejn il-mira ewlenija tal-UE ta' 78 % sal-2030 – ara l-Grafika 1.3.1. L-Istati Membri stabbilew miri ambizzjużi tar-rata nazzjonali ta' impjieg sal-2030, li jilħqu livell ġenerali għoli ta' 78,5 %. Ħafna minnhom jistabbilixxu l-mira nazzjonali tagħhom 'il fuq mill-mira ewlenija tal-UE ta' 78 %. L-Istati Membri li bdew minn rati aktar baxxi kellhom it-tendenza li jistabbilixxu miri relattivament aktar ambizzjużi, li jsostnu konverġenza 'l fuq fl-Unjoni. Sal-2021, ir-rata ta' impjieg qorbot lejn il-miri nazzjonali tagħhom fil-biċċa l-kbira tagħhom – ara l-Grafika 1.3.2.

Grafika 1.3.1: Ir-rata ta' impjieg tal-UE żdiedet wara l-kriżi tal-COVID-19
Ir-rata ta' impjieg fl-EU-27 u l-mira ewlenija relatata tal-UE sal-2030 (persuni ta' 20-64 sena, %)

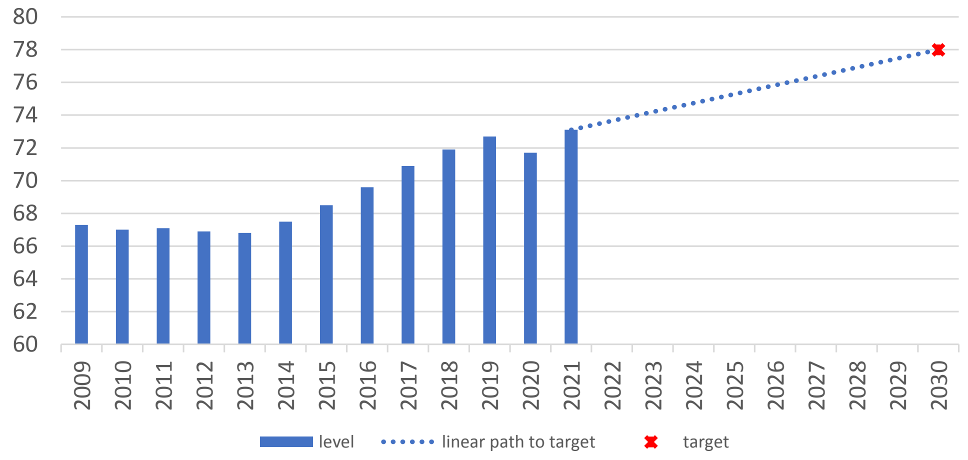

Sors: il-Eurostat [lfsi_emp_a], l-LFS tal-UE.

Grafika 1.3.2: L-Istati Membri stabbilew miri nazzjonali ambizzjużi għall-impjiegi u kważi lkoll irreġistraw tkabbir fl-impjiegi fl-2021
Ir-rata ta' impjieg (bejn l-2020 u l-2021, persuni ta' 20-64 sena, %) u l-miri nazzjonali relatati sal-2030 għall-Istati Membri

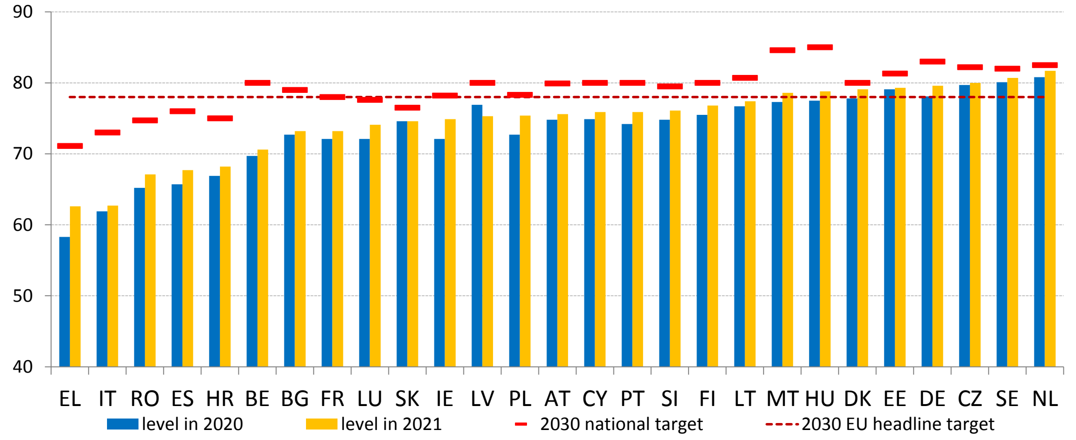

Sors: il-Eurostat [lfsi_emp_a] u t-tabella dwar il-miri nazzjonali tal-2030.

Il-mira ewlenija ambizzjuża tal-UE sal-2030 dwar il-parteċipazzjoni tal-adulti fit-tagħlim turi l-ħtieġa li jiġi żgurat li jinżamm il-potenzjal tal-ħaddiema biex jikkontribwixxu għat-tkabbir ekonomiku. Tali kontribut jeħtieġ l-impjegabbiltà u l-kapaċità ta' adattament, kif ukoll li jsiru tranżizzjonijiet, anki fid-dawl tat-trasformazzjonijiet ekoloġiċi u diġitali, iżda wkoll il-kapaċità li ssir innovazzjoni u li tiżdied il-produttività. L-iżvilupp ta' ħiliet adegwati huwa faċilitatur importanti għalihom ilkoll. Il-mira ewlenija relatata hija stabbilita f'termini tal-indikatur "parteċipazzjoni tal-adulti fit-tagħlim fl-aħħar 12-il xahar", li se jkun disponibbli mill-2023 'il quddiem kull sentejn[30]. Il-valuri tal-indikaturi kienu ilhom jiżdiedu mill-2007 sal-aħħar punt ta' *data* disponibbli għall-2016 – ara l-Grafika

[30] Il-valuri tal-indikaturi kurrenti għall-2007, għall-2011 u għall-2016 inġabru permezz tal-Istħarriġ dwar l-Edukazzjoni għall-Adulti (AES). Mill-2022 'il quddiem, id-*data* se tkun disponibbli permezz tal-Istħarriġ dwar il-Forza tax-Xogħol tal-UE wkoll, li jipprovdi livell għoli ta' konsistenza mal-indikaturi tas-suq tax-xogħol u *data* bi frekwenza ogħla. Il-kunċett użat f'dan il-ġbir tad-*data* kien jeskludi t-taħriġ iggwidat fuq ix-xogħol, f'konformità mal-indikatur eżistenti tal-LFS tal-UE dwar il-parteċipazzjoni tal-adulti fit-tagħlim fl-aħħar 4 ġimgħat. It-titjib konsiderevoli fir-rigward ta' dan l-indikatur hu r-referenza għal sena sħiħa, li tipprovdi riflessjoni ħafna aktar leali tal-isforzi tat-tagħlim tal-adulti.

1.3.3. Din ir-rata ta' titjib se jkollha tinżamm biex tintlaħaq il-mira sal-2030 fil-livell tal-UE. L-Istati Membri jistabbilixxu l-miri nazzjonali tagħhom dwar il-ħiliet f'diversi livelli ta' ambizzjoni, f'konformità mal-ħtieġa li jikkontribwixxu għall-mira ewlenija tal-UE, li jammontaw għal impenn aggregat ta' 57,6 % (li huwa kemxejn taħt il-mira ewlenija tal-UE ta' 60 %) – ara l-Grafika 1.3.4.

Grafika 1.3.3: Il-parteċipazzjoni tal-adulti fit-tagħlim kienet qabdet ċerta ritmu ta' żieda li jeħtieġ jissokta biex tintlaħaq il-mira ewlenija tal-UE sal-2030

Ir-rata tal-parteċipazzjoni tal-adulti fit-tagħlim fl-aħħar 12-il xahar fl-EU-27 u l-mira ewlenija tal-UE sal-2030 (persuni ta' 20-64 sena, %)

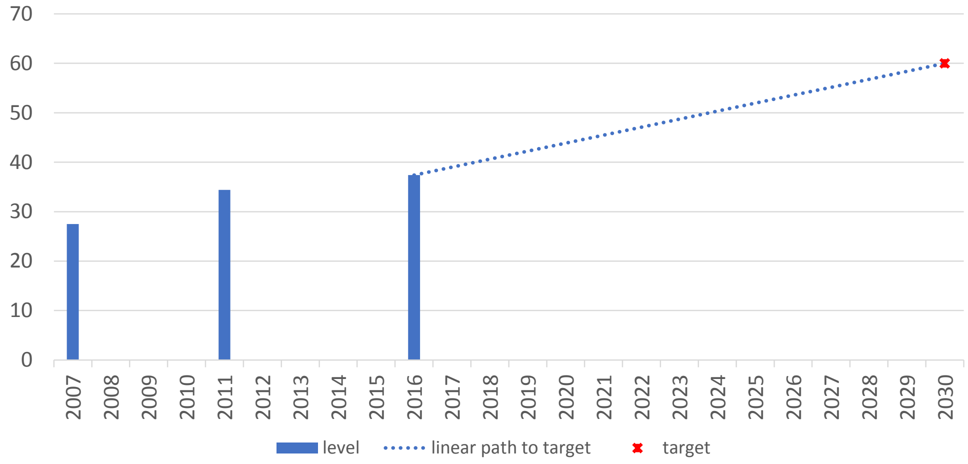

Sors: L-estrazzjoni speċjali tal-Eurostat tar-Rata tal-parteċipazzjoni tal-adulti fit-tagħlim fl-aħħar 12-il xahar, mingħajr taħriġ iggwidat fuq ix-xogħol (GOJT), mill-Istħarriġ dwar l-Edukazzjoni għall-Adulti, tinsab online.

Grafika 1.3.4: Huma meħtieġa sforzi sostanzjali fil-livell tal-Istati Membri biex jintlaħqu l-miri nazzjonali tal-ħiliet u biex jikkontribwixxu għall-ambizzjoni fil-livell tal-UE

Il-parteċipazzjoni tal-adulti fit-tagħlim fl-aħħar 12-il xahar (2011 u 2016, 20-64 sena, %) u l-miri nazzjonali sal-2030 għall-Istati Membri

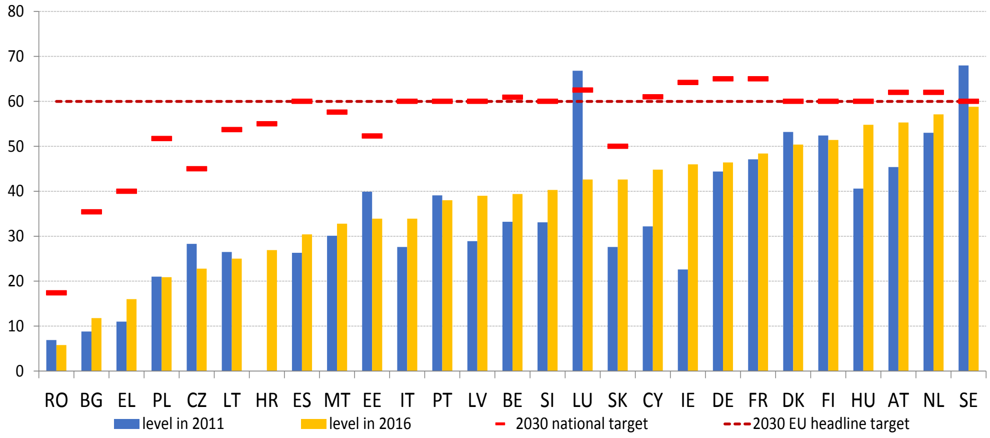

Sors: L-estrazzjoni speċjali tal-Eurostat tal-Parteċipazzjoni tal-adulti fit-tagħlim fl-aħħar 12-il xahar, mingħajr taħriġ iggwidat fuq ix-xogħol (GOJT), mill-Istħarriġ dwar l-Edukazzjoni għall-Adulti, disponibbli online u t-tabella dwar il-miri nazzjonali sal-2030.

Il-kisba ta' tnaqqis ambizzjuż fil-faqar u fl-esklużjoni soċjali hija essenzjali biex jiġu żgurati tkabbir inklużiv u konverġenza 'l fuq fl-UE. Il-mira ewlenija relatata tal-UE hija li jitnaqqas in-numru ta' persuni fir-riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali (AROPE) b'tal-anqas 15-il miljun sal-2030. Ix-xejra ta' qabel il-pandemija hija allinjata mat-tnaqqis meħtieġ

għat-tqarrib ta' din il-mira – ara l-Grafika 1.3.5. Fl-2020 u fl-2021, in-numru ta' persuni AROPE żdied, iżda dan jista' jkun ir-riżultat ta' artefatt statistiku[31]. Numru ta' Stati Membri stabbilew il-miri nazzjonali tagħhom stess f'livelli ambizzjużi, li jammontaw għal tnaqqis fl-AROPE ta' 15,6-il miljun sal-2030 fl-UE (ogħla mill-mira ewlenija tal-UE ta' 15-il miljun), jekk jingħaddu biss dawk l-Istati Membri li użaw l-indikatur tal-AROPE biex jistabbilixxu l-miri nazzjonali tagħhom – ara l-Grafika 1.3.6. Jekk jingħaddu wkoll id-Danimarka, il-Ġermanja u Malta[32] li użaw indikaturi differenti biex jistabbilixxu l-miri, l-ambizzjoni aggregata implikata għat-tnaqqis tal-faqar tkun saħansitra ogħla.

Grafika 1.3.5: Qabel il-pandemija ġiet osservata xejra ta' tnaqqis fl-AROPE, iżda huma meħtieġa aktar sforzi biex tintlaħaq il-mira ewlenija tal-UE sal-2030

Il-bidla fil-livell tal-AROPE tal-EU-27 u l-mira ewlenija relatata tal-UE sal-2030 (popolazzjoni totali, eluf ta' persuni)

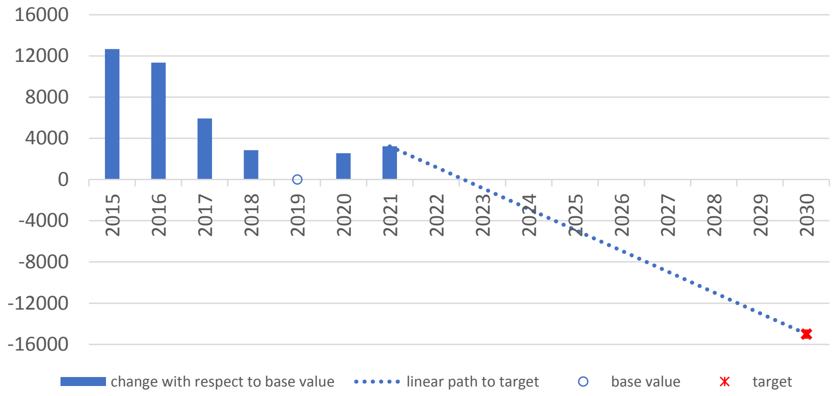

Nota: Interruzzjoni fis-serje fl-2020 (ara n-nota 21 f'qiegħ il-paġna).

Sors: il-Eurostat [ilc_peps01n], l-UE-SILC.

Grafika 1.3.6: Numru ta' Stati Membri stabbilew miri nazzjonali ambizzjużi

Il-bidliet fil-livelli tal-AROPE mill-2019 għall-2021 u l-miri nazzjonali sal-2030 (popolazzjoni totali, eluf ta' persuni)

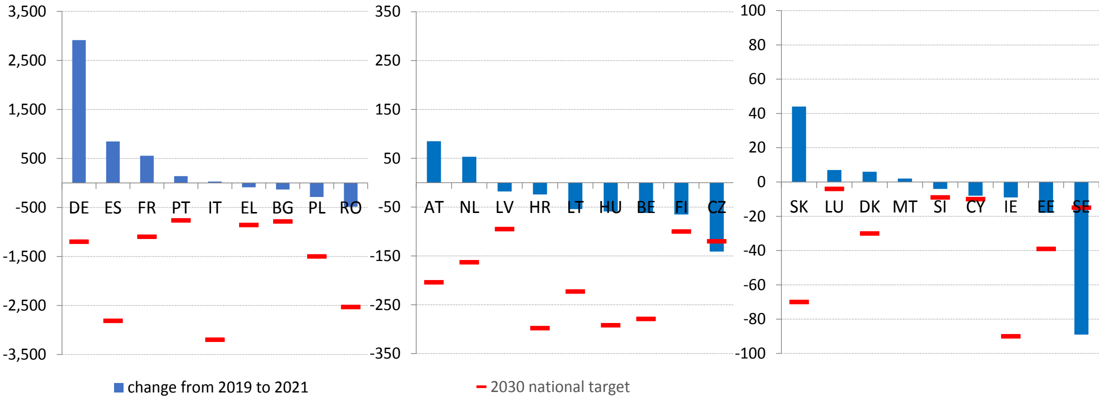

Nota: Interruzzjoni fis-serje fl-2020 għal DE, FR, IE, DK, LU. Interruzzjoni fis-serje fl-2021 għal LU. DK u DE jesprimu l-mira nazzjonali tagħhom bħala tnaqqis fin-numru ta' persuni li jgħixu f'unitajiet domestiċi b'intensità tax-xogħol baxxa ħafna (VLWI) bi 30 000 u b'1,2 miljun, rispettivament. MT tesprimi l-mira nazzjonali tagħha bħala tnaqqis tar-rata tal-AROPE bi 3,1 punti perċentwali.

Sors: il-Eurostat [ilc_peps01n], u t-tabella dwar il-miri nazzjonali tal-2030.

---

31 Parti mid-differenza fil-livelli hija relatata fil-biċċa l-kbira mal-bidla fil-metodi tal-ġbir tad-*data* fil-Ġermanja bejn l-2019 u l-2020, li taffettwa wkoll il-medja tal-UE, iżda mhux id-direzzjoni tal-bidla mill-2020 għall-2021.

32 Marbuta mal-istimi dwar l-evoluzzjonijiet demografiċi f'dan l-Istat Membru.

1.4 Ħarsa ġenerali lejn l-isfidi bbażati fuq it-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali

It-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali tappoġġa l-monitoraġġ tal-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali, li jikkontribwixxi għall-valutazzjoni tal-isfidi ewlenin tal-impjiegi u soċjali fl-Istati Membri. It-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali, proposta fil-forma kurrenti tagħha mill-Kummissjoni fil-Pjan ta' Azzjoni tal-Pilastru ta' Marzu 2021 u sussegwentement diskussa mal-Kumitat tal-Impjiegi (EMCO) u mal-Kumitat tal-Protezzjoni Soċjali (KPS)[33], tkopri b'mod komprensiv il-prinċipji tal-Pilastru, bħala l-għodda kwantitattiva ewlenija għall-monitoraġġ tal-progress fl-implimentazzjoni tal-Pilastru fil-kuntest tas-Semestru Ewropew. L-indikaturi ewlenin tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali ġew approvati mill-Kunsill Impjiegi, Politika Soċjali, Saħħa u Affarijiet tal-Konsumatur (EPSCO) fl-14 ta' Ġunju 2021. It-Tabella ta' Valutazzjoni tikkomplementa l-għodod ta' monitoraġġ eżistenti, b'mod partikolari l-Monitoraġġ tal-Prestazzjoni fil-Qasam tal-Impjiegi u l-Monitoraġġ tal-Prestazzjoni tal-Protezzjoni Soċjali[34].

L-analiżi fir-Rapport Konġunt dwar l-Impjiegi tal-2023 tiddependi fuq l-indikaturi ewlenin tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali approvati mill-Kunsill[35]. L-indikaturi ewlenin iwieġbu għall-prinċipji tal-parsimonja, tad-disponibbiltà, tal-komparabbiltà u tar-robustezza statistika. L-indikaturi, marbutin ma' kull wieħed mit-tliet kapitoli tal-Pilastru, huma kif ġej:

- *Opportunitajiet indaqs*
  - Il-parteċipazzjoni tal-adulti fit-tagħlim fl-aħħar 12-il xahar (25-64 sena)
  - Persuni li jitilqu kmieni mill-edukazzjoni u mit-taħriġ (% tal-popolazzjoni ta' 18-24 sena)
  - Sehem ta' individwi b'ħiliet diġitali ġenerali bażiċi jew aktar minn bażiċi (% tal-popolazzjoni ta' 16-74 sena)
  - Rata ta' żgħażagħ barra mill-edukazzjoni, impjieg jew taħriġ (NEET), (% mill-popolazzjoni totali ta' 15-29 sena)
  - Differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi (punti perċentwali)
  - Proporzjon tal-kwintili tal-introjtu (S80/S20)
- *Kundizzjonijiet tax-xogħol ġusti*
  - Rata ta' impjieg (% tal-popolazzjoni ta' 20-64 sena)[36]

---

33 It-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali attwali tkopri 18 mill-20 prinċipju tal-Pilastru, erbgħa aktar milli taħt il-verżjoni preċedenti. Iż-żewġ prinċipji li għadhom mhumiex koperti huma s-7 u t-8 "Informazzjoni dwar il-kundizzjonijiet tal-impjieg u l-protezzjoni f'każ ta' sensja" u "Id-djalogu soċjali u l-involviment tal-ħaddiema", rispettivament. Hemm rekwiżiti stretti dwar il-kwalità għall-indikaturi ewlenin, li jeħtieġ ukoll li jkollhom interpretazzjoni normattiva ċara. Sa issa ma kienx possibbli li jinstab indikatur bħal dan għal dawn il-prinċipji, iżda l-Kummissjoni se twettaq aktar ħidma fuq dan.

34 Il-Monitoraġġ tal-Prestazzjoni fil-Qasam tal-Impjiegi (EPM) u l-Monitoraġġ tal-Prestazzjoni tal-Protezzjoni Soċjali (SPPM) jitħejjew kull sena rispettivament mill-Kumitat tal-Impjiegi u mill-Kumitat tal-Protezzjoni Soċjali u jiġu integrati fir-rapporti annwali tagħhom. Jidentifikaw ix-xejriet li jridu jiġu osservati, l-isfidi tal-impjiegi u soċjali ewlenin fl-Istati Membri, u jikkontribwixxu għall-monitoraġġ tal-progress fir-rigward tal-miri soċjali u dwar l-impjiegi rilevanti li jkopru l-UE kollha.

35 L-opinjoni tal-EMCO u tal-KPS li rrapportaw dwar il-ftehim milħuq dwar l-indikaturi ewlenin tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali riveduta ġiet approvata mill-Kunsill Impjiegi, Politika Soċjali, Saħħa u Affarijiet tal-Konsumatur fl-14 ta' Ġunju 2021.

36 Mill-2021, f'konformità mad-dħul fis-seħħ tar-Regolament dwar l-IESS, il-Eurostat, permezz tal-Istituti Nazzjonali tal-Istatistika tal-Istati Membri, jiġbor *data* għal-LFS tal-UE skont metodoloġija riveduta. Din il-bidla għandha l-għan li ttejjeb id-*data* dwar is-suq tax-xogħol, iżda trid tiġi osservata meta jiġu interpretati l-bidliet fl-indikaturi qrib iż-żmien tal-bidla, l-1 ta' Jannar 2021. Barra minn hekk, huma

- Rata tal-qgħad (% mill-popolazzjoni attiva ta' 15-74 sena)
- Rata tal-qgħad fit-tul (% tal-popolazzjoni attiva ta' 15-74 sena)
- Tkabbir fl-introjtu disponibbli gross tal-unitajiet domestiċi (GDHI) *per capita* (2008=100)[37]

- *Protezzjoni u inklużjoni soċjali*
  - Ir-rata tar-riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali (AROPE) (% tal-popolazzjoni totali)[38]
  - Ir-rata tar-riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali (AROPE) għat-tfal (% tal-popolazzjoni totali ta' 0-17-il sena)[39]
  - Impatt tat-trasferimenti soċjali (għajr il-pensjonijiet) fuq it-tnaqqis tal-faqar (% tat-tnaqqis tal-AROP)[40]
  - Id-differenza fl-impjiegi għall-persuni b'diżabbiltà (20-64 sena)[41]
  - Piż eċċessiv tal-kost tal-akkomodazzjoni (% tal-popolazzjoni totali)[42]

---

affettwati l-indikaturi ewlenin tar-Rata ta' żgħażagħ NEET, tar-Rata tal-qgħad, tar-Rata tal-qgħad fit-tul, tad-Differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi u tal-AROPE għat-tfal.

37 Il-GDHI jitkejjel f'termini reali. Kif mitlub mill-Kumitat tal-Protezzjoni Soċjali, dan l-indikatur juża l-"introjtu mhux aġġustat" (jiġifieri mingħajr l-inklużjoni ta' trasferimenti soċjali *in natura*) u titneħħa r-referenza għall-użu ta' unitajiet tal-istandards tal-kapaċità tal-akkwist (PPS), użati fil-verżjoni oriġinali tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali, għall-konsistenza mal-indikaturi bbażati fuq l-UE-SILC.

38 Flimkien mat-tliet komponenti tagħha: ir-riskju tal-faqar, il-popolazzjoni totali (AROP 0+), deprivazzjoni materjali u soċjali estrema, il-popolazzjoni totali (SMSD 0+) u s-sehem ta' persuni li jgħixu f'unitajiet domestiċi b'intensità tax-xogħol baxxa ħafna (familji kważi mingħajr impjieg), 0-64 sena (VLWI 0-64). Fl-2021, l-indikatur tal-AROPE ġie mmodifikat fid-dawl tal-mira ewlenija l-ġdida tal-UE sal-2030 dwar it-tnaqqis tan-numru ta' persuni f'riskju tal-faqar u tal-esklużjoni soċjali. F'dan il-kuntest, tnejn mill-komponenti tiegħu ġew riveduti (id-deprivazzjoni u l-familji kważi mingħajr impjieg). Il-komponent tad-Deprivazzjoni materjali u soċjali estrema jissostitwixxi l-komponent tad-Deprivazzjoni Materjali Estrema. Il-grupp ta' età ta' referenza għal familji kważi mingħajr impjieg inbidel minn 0-59 għal 0-64. Għall-indikaturi kollha li jiddependu fuq l-introjtu fl-UE-SILC, il-perjodu ta' referenza tal-introjtu huwa definit bħala perjodu ta' 12-il xahar. Għalhekk, il-varjabbli tal-introjtu involuti fil-komputazzjoni tal-indikaturi tal-AROP u tal-VLWI jirreferu għas-sena kalendarja qabel is-sena tal-istħarriġ ħlief għall-Irlanda (12-il xahar qabel ir-rispons tal-istħarriġ). L-indikatur tad-Deprivazzjoni materjali u soċjali estrema ma għandu l-ebda varjabbli ta' introjtu fil-kalkoli tiegħu; għalhekk, il-varjabbli kollha tal-UE-SILC użati għall-komputazzjoni tiegħu jirreferu għas-sena tal-istħarriġ.

39 Flimkien mat-tliet sottoindikaturi tagħha: fir-riskju tal-faqar, tfal (AROP 0-17), id-deprivazzjoni materjali u soċjali estrema, tfal (SMSD 0-17) u s-sehem ta' persuni li jgħixu f'unitajiet domestiċi b'intensità tax-xogħol baxxa ħafna (unitajiet domestiċi kważi mingħajr impjieg), tfal (QJ 0-17). L-SMSD għat-tfal hija verżjoni modifikata tal-SMSD għall-popolazzjoni kollha, li tagħti ponderazzjoni aktar baxxa lil entrati adulti, biex jiġi evitat li l-indikatur tat-tfal isir sensittiv wisq għal deprivazzjonijiet adulti. Is-snin ta' referenza huma identiċi għal dawk tal-indikaturi għall-popolazzjoni sħiħa.

40 Dan jitkejjel bħala t-tnaqqis perċentwali, għall-popolazzjoni totali, tar-rata tar-riskju tal-faqar (AROP) meta mqabbla ma' dik ta' qabel it-trasferimenti soċjali monetarji (minbarra l-pensjonijiet). Ma jinkludix, pereżempju, trasferimenti *in natura* relatati mal-kura tas-saħħa.

41 L-indikatur tad-differenza fl-impjiegi għall-persuni b'diżabbiltà bħalissa hu kkalkolat mill-UE-SILC u bbażat fuq l-istatus tad-diżabbiltà kif mogħti mill-Indiċi Globali tal-Limitazzjoni fl-Attività (GALI). Ir-rispondenti tal-istħarriġ wieġbu l-mistoqsijiet li ġejjin: 1) "Inti limitat(a) minħabba problema tas-saħħa f'attivitajiet li normalment jagħmlu n-nies? Tista' tgħid li inti … limitat(a) serjament; limitat(a), iżda mhux serjament; jew ma jien limitat(a) xejn?" Jekk it-tweġiba għall-mistoqsija 1) hija "limitat(a) ħafna" jew "limitat(a) iżda mhux serjament", ir-rispondenti jwieġbu l-mistoqsija 2) "Kont limitat(a) għal tal-anqas l-aħħar 6 xhur? Iva jew Le?". Persuna titqies b'diżabbiltà jekk it-tweġiba tat-tieni mistoqsija tkun "Iva". Kif ikkalkolat mill-UE-SILC, wieħed josserva korrelazzjoni bejn il-prevalenza tad-diżabbiltà abbażi tal-kunċett GALI u d-differenza fl-impjiegi għall-persuni b'diżabbiltà abbażi tiegħu fis-sena 2020 fl-Istati Membri tal-UE (Koeffiċjent ta' korrelazzjoni ta' Pearson = -0,6).

42 L-indikatur ikejjel is-sehem tal-popolazzjoni li tgħix f'unitajiet domestiċi fejn il-kostijiet totali tal-akkomodazzjoni jirrappreżentaw aktar minn 40 % tal-introjtu disponibbli (it-tnejn "netti" mill-allowances għall-akkomodazzjoni). Il-Methodological Guidelines and Description of EU-SILC variables (verżjoni ta' April 2020) jiddeskrivi l-allowances (inklużi dawk soġġetti għall-ittestjar tal-mezzi biss) bħala li jinkludu

- Tfal ta' anqas minn tliet snin f'indukrar formali tat-tfal (% tal-popolazzjoni taħt it-tliet snin)
- Ħtieġa mhux issodisfata awtodikjarata għall-kura medika (% tal-popolazzjoni ta' 16+)[43]

L-indikatur ewlieni tad-"Differenza fl-impjiegi għall-persuni b'diżabbiltà" juża temporanjament l-UE-SILC bħala s-sors statistiku, iżda se jaqleb għall-EU-LFS biex ikun aktar preċiż mill-2022, u jibda jipprovdi d-*data* fl-2023. Is-servizzi tal-Kummissjoni, inkluż il-Eurostat, se jkomplu jimmonitorjaw il-kwalità tiegħu u se jirrieżaminaw l-indikatur fi żmien medju, ladarba ssir disponibbli d-*data* bbażata fuq l-LFS, u se jappoġġaw passi ulterjuri biex itejbu l-komparabbiltà bejn il-pajjiżi u jesploraw l-iżvilupp ta' indikaturi addizzjonali f'dan il-qasam. L-indikatur ewlieni "Parteċipazzjoni tal-adulti fit-tagħlim fl-aħħar 12-il xahar" se juża wkoll l-UE-LFS mill-2022 'il quddiem, wara li kien inġabar biss bl-Istħarriġ dwar l-Edukazzjoni għall-Adulti qabel (bl-aħħar edizzjoni għall-2016). Analiżi bir-reqqa tad-*data* miż-żewġ sorsi ta' stħarriġ se titwettaq meta d-*data* ssir disponibbli biex jiġu żgurati l-kwalità u l-komparabbiltà tad-*data*. Biex jiġi żgurat il-monitoraġġ tal-Linji Gwida dwar l-Impjiegi 6 u 7, inkluż fir-rigward tal-politiki attivi tas-suq tax-xogħol, dan ir-Rapport Konġunt dwar l-Impjiegi se juża b'mod eċċezzjonali l-indikatur dwar il-parteċipazzjoni tal-adulti fit-tagħlim fl-aħħar 4 ġimgħat (25-64 sena).

L-indikaturi ewlenin huma analizzati bl-użu tal-metodoloġija komuni miftiehma mill-EMCO u mill-KPS (ara l-Anness 4 għal aktar dettalji). Din il-metodoloġija tevalwa s-sitwazzjoni u l-iżviluppi fl-Istati Membri billi tħares lejn il-livelli u t-tibdiliet fir-rigward tas-sena ta' qabel[44] ta' kull wieħed mill-indikaturi ewlenin inklużi fit-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali. Il-livelli u t-tibdiliet huma kklassifikati skont id-distanza tagħhom mill-medji (mhux ponderati) rispettivi tal-UE. Imbagħad, il-prestazzjonijiet tal-Istati Membri fil-livelli u fit-tibdiliet jiġu kkombinati bl-użu ta' regola miftiehma biex kull Stat Membru jiġi assenjat f'waħda mis-seba' kategoriji ("bl-aqwa prestazzjoni", "aħjar mill-medja", "medja/newtrali", "sitwazzjonijiet tajbin iżda li għandhom jiġu mmonitorjati", "sitwazzjonijiet dgħajfin iżda li qed jitjiebu", "sitwazzjonijiet li jridu jiġu ssorveljati" u "sitwazzjonijiet kritiċi"). Fuq din il-bażi, it-Tabella 1.4.1 tipprovdi sommarju tal-qari tat-tabella ta' valutazzjoni skont l-aħħar ċifri disponibbli għal kull indikatur.

l-benefiċċji tal-kera u l-benefiċċji għall-okkupanti sidien, iżda jeskludu l-benefiċċji tat-taxxa u t-trasferimenti kapitali. Id-dokument jiddefinixxi l-kostijiet tal-akkomodazzjoni bħala ta' kull xahar u dawk fil-fatt imħallsin, marbutin mad-dritt tal-unità domestika li tgħix fl-akkomodazzjoni. Jinkludu assigurazzjoni strutturali (għall-inkwilini: jekk imħallsa), is-servizzi u l-imposti (tneħħija tad-drenaġġ, ġbir tal-iskart, eċċ.; obbligatorji għas-sidien, għall-inkwilini: jekk imħallsin), manutenzjoni u tiswijiet regolari, taxxi (għall-inkwilin: fl-abitazzjoni, jekk applikabbli) u l-kost tal-utilitajiet (ilma, elettriku, gass u tisħin). Għas-sidien li jħallsu mutwu ipotekarju, huma inklużi l-pagamenti tal-imgħax relatati (kwalunkwe ħelsien mit-taxxa dedott, iżda l-benefiċċji tal-akkomodazzjoni ma jitnaqqsux). Għall-inkwilini bil-prezz tas-suq jew bi prezz imraħħas, huwa inkluż ukoll il-ħlas tal-kiri. Għall-inkwilini mingħajr kera, il-benefiċċji tal-akkomodazzjoni ma għandhomx jiġu dedotti mill-kost totali tal-akkomodazzjoni.

43 Il-ħtiġijiet mhux issodisfati awtodikjarati għall-kura medika jikkonċernaw il-valutazzjoni suġġettiva ta' persuna dwar jekk kinitx teħtieġ eżami jew trattament għal tip speċifiku ta' kura tas-saħħa, iżda ma kellhiex jew ma fittxitx dan minħabba t-tliet raġunijiet li ġejjin: "raġunijiet finanzjarji", "lista ta' stennija" u "vjaġġ twil wisq". Kura medika tirreferi għas-servizzi tal-kura tas-saħħa individwali (eżami jew trattament mediku minbarra l-kura tas-snien) mogħtija minn jew taħt is-superviżjoni diretta ta' tobba jew ta' professjonijiet ekwivalenti skont is-sistemi nazzjonali tal-kura tas-saħħa (definizzjoni tal-Eurostat). Il-problemi li l-persuni jirrapportaw biex jiksbu l-kura meta jkunu morda jistgħu jirriflettu ostakli għall-kura.

44 Bl-eċċezzjoni tal-introjtu disponibbli gross tal-unitajiet domestiċi, li jitkejjel bħala numru tal-indiċi (2008=100, u b'hekk jirrifletti bidla meta mqabbel mas-sena ta' qabel il-kriżi finanzjarja tal-2009), bi qbil mal-Kumitat tal-Impjiegi u mal-Kumitat tal-Protezzjoni Soċjali.

L-indikaturi ewlenin tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali jindikaw sfidi ewlenin fl-Istati Membri tal-UE fit-tliet oqsma tal-opportunitajiet indaqs u l-aċċess għas-suq tax-xogħol, tal-kundizzjonijiet tax-xogħol ġusti u tal-protezzjoni u l-inklużjoni soċjali. Fost l-indikaturi li jindikaw l-akbar numru ta' Stati Membri mmarkati bħala f'"sitwazzjonijiet kritiċi" (bl-aħmar fl-Grafika 1.4.1) huma dawk li jitilqu kmieni mill-edukazzjoni u mit-taħriġ, it-tkabbir tal-GDHI *per capita*, ir-rata tal-AROPE għat-tfal kif ukoll l-impatt tat-trasferimenti soċjali (minbarra l-pensjonijiet) fuq it-tnaqqis tal-faqar (5 Stati Membri f'"sitwazzjonijiet kritiċi"). Dawn l-indikaturi jirreġistraw Stat Membru ieħor f'din is-sitwazzjoni fl-2021 meta mqabblin mal-2020, bl-unika eċċezzjoni tal-impatt tat-trasferimenti soċjali fuq it-tnaqqis tal-faqar, li għalihom l-għadd huwa ta' Stat Membru anqas[45]. Numru kbir ta' sfidi kritiċi (marka ħamra għal 4 Stati Membri) huma mmarkati wkoll fuq ir-rata taż-żgħażagħ NEET, id-differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi, il-proporzjon tad-distribuzzjoni kwintili tal-introjtu, ir-rata tal-impjieg, id-differenza fl-impjiegi għall-persuni b'diżabbiltà, u l-ħtiġijiet mhux issodisfati awtodikjarati għall-kura medika. Hemm anqas Stati Membri f'"sitwazzjonijiet li jridu jiġu osservati" milli fl-2021, bl-akbar numru li huwa mmarkat għal tfal ta' anqas minn 3 snin f'indukrar formali tat-tfal (6) kif ukoll għas-sehem ta' individwi b'tal-anqas ħiliet diġitali bażiċi (6) u għad-differenza fl-impjiegi għall-persuni b'diżabbiltà (5). Analiżi aktar dettaljata hija ppreżentata fil-Kapitolu 2, li tibbaża wkoll fuq sett rikk ta' indikaturi kuntestwali.

Grafika 1.4.1: L-impjiegi, il-ħiliet u l-isfidi soċjali fost l-Istati Membri tal-UE skont l-indikaturi ewlenin fit-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali

Is-sehem tal-Istati Membri bi klassifikazzjoni speċifika fost dawk kollha kklassifikati (ara d-didaskalija) għal kull indikatur ewlieni u aggregat ukoll għat-tliet kapitoli tal-Pilastru

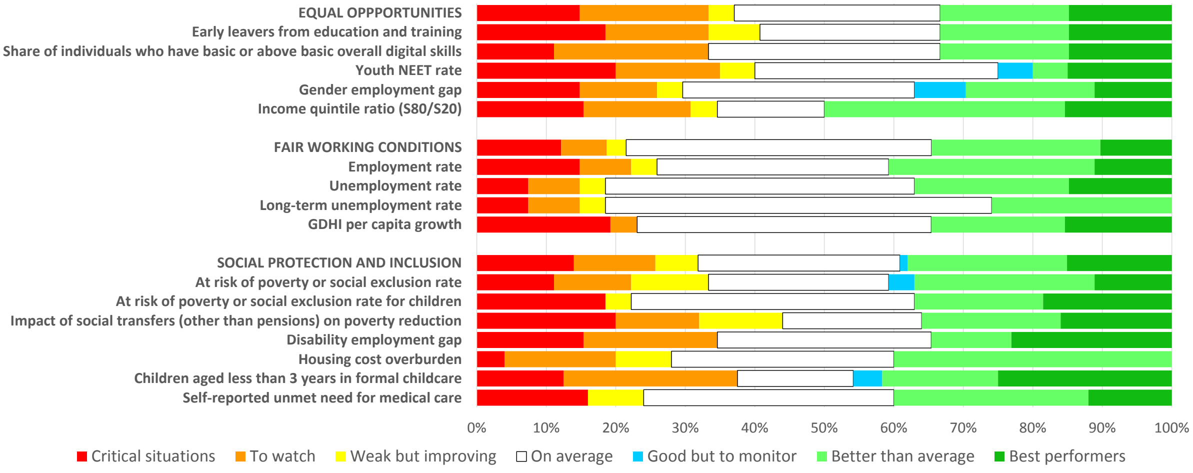

Noti: 1) Id-*data* għall-indikatur dwar il-parteċipazzjoni tal-adulti fit-tagħlim għadha mhix disponibbli; 2) F'xi indikaturi hemm *data* nieqsa għal xi pajjiżi – ara n-Nota għat-Tabella 1.4.1. Id-didaskaliji għall-indikaturi kollha jinsabu fl-Annessi.
Sors: Id-deżinjazzjonijiet tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali bħal fit-Tabella 1.4.1.

[45] Minħabba li d-*data* hija disponibbli għal numru żgħir biss ta' Stati Membri għall-2021 fid-data tal-għeluq tad-*data*, il-valutazzjonijiet tat-tkabbir tal-GDHI *per capita* huma bbażati fuq *data* tal-2020.

Tabella 1.4.1: L-indikaturi ewlenin tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali: ħarsa ġenerali lejn l-isfidi madwar l-Istati Membri

			Bl-aqwa prestazzjoni	Aħjar mill-medja	Sitwazzjonijiet tajbin iżda li jridu jiġu mmonitorjati	Skont il-medja	Sitwazzjonijiet dgħajfin iżda li qed jitjiebu	Sitwazzjonijiet li jridu jiġu osservati	Sitwazzjonijiet kritiċi
Opportunitajiet indaqs	**Persuni li jitilqu kmieni mill-edukazzjoni u t-taħriġ (% tal-popolazzjoni ta' 18-24 sena)**	**2021**	EL, HR, IE, SI	CZ, LT, NL, PL, PT		AT, BE, DK, FI, FR, LV, SK	ES, MT	CY, EE, LU, SE	BG, DE, HU, IT, RO
	Sehem ta' individwi li għandhom ħiliet diġitali ġenerali bażiċi jew aktar minn bażiċi (% tal-popolazzjoni ta' 16-74 sena)	**2021**	DK, IE, NL, FI	ES, HR, LU, AT, SE		BE, CZ, EE, EL, FR, LV, MT, PT, SK		DE, IT, CY, LT, HU, SI	BG, PL, RO
	Rata ta' żgħażagħ NEET (% tal-popolazzjoni totali ta' 15-29 sena)	**2021**	NL, SE, SI	AT, DE, DK, FI, HU, IE, MT, PT	LU	BE, CZ, EE, FR, LT, LV, PL	ES	CY, HR, SK	BG, EL, IT, RO
	Differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi (punti perċentwali)	**2021**	EE, FI, LT	DK, FR, IE, PT, SE	LV, SI	AT, BE, BG, DE, ES, HR, HU, LU, NL	MT	CY, PL, SK	CZ, EL, IT, RO
	Proporzjon tal-kwintili tal-introjtu (S80/S20)	**2021**	BE, CZ, FI, SI	AT, CY, DK, HU, IE, LU, NL, PL, SE		DE, EE, FR, HR	BG	EL, IT, MT, PT	ES, LT, LV, RO
Kundizzjonijiet tax-xogħol ġusti	**Rata ta' impjieg (% tal-popolazzjoni ta' 20-64 sena)**	**2021**	CZ, NL, SE	DE, DK, EE, HU, IE, LT, MT, PL		AT, BG, CY, FI, FR, LU, PT, SI, SK	EL	BE, LV	ES, HR, IT, RO
	Rata tal-qgħad (% mill-popolazzjoni attiva 15-74 sena)	**2021**	CZ, DE, MT, PL	DK, HU, LT, LU, NL, SI		AT, BG, CY, EE, FI, FR, HR, IE, LV, PT, RO, SK	EL	BE, SE	ES, IT
	Rata tal-qgħad fit-tul (% tal-popolazzjoni attiva ta' 15-74 sena)	**2021**		CZ, DE, DK, HU, MT, NL, PL		AT, BE, BG, CY, EE, FI, FR, IE, LT, LU, LV, PT, RO, SE, SI	EL	HR, SK	ES, IT
	Tkabbir tal-GDHI *per capita* (2008=100)	**2020**	HU, LT, PL, RO	EE, IE, MT, SI, SK		CZ, DE, DK, FI, FR, HR, LU, LV, NL, PT, SE		BE	AT, CY, EL, ES, IT
Protezzjoni u inklużjoni soċjali	**Ir-rata tar-riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali (% tal-popolazzjoni totali)**	**2021**	CZ, FI, SI	AT, BE, CY, DK, NL, PL, SE	SK	DE, EE, FR, HR, HU, IE, MT	BG, LT, RO	IT, LU, PT	EL, ES, LV
	Ir-rata tar-riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali għat-tfal (% tal-popolazzjoni ta' 0-17-il sena)	**2021**	CZ, DK, FI, NL, SI	BE, EE, HR, LT, PL		AT, CY, DE, FR, HU, IE, LV, MT, PT, SE, SK	BG		EL, ES, IT, LU, RO

	Impatt tat-trasferimenti soċjali (għajr il-pensjonijiet) fuq it-tnaqqis tal-faqar (% tat-tnaqqis tal-AROP)	**2021**	BE, DK, FI, IE	AT, CZ, FR, SE, SI		CY, DE, LT, NL, PL	BG, ES, IT	EE, LU, MT	EL, HR, LV, PT, RO
	Differenza fl-impjiegi għall-persuni b'diżabbiltà (punti perċentwali)	**2021**	DK, ES, IT, LU, LV, PT	BG, EE, SE		CZ, EL, FI, FR, LT, MT, NL, SI		AT, CY, DE, HR, HU	BE, IE, PL, RO
	Piż eċċessiv tal-kost tal-abitazzjoni (% tal-popolazzjoni totali)	**2021**		CY, EE, FI, HR, HU, IE, LT, LU, MT, SI		AT, BE, CZ, IT, LV, PL, RO, SE	BG, EL	DE, ES, NL, PT	DK
	Tfal ta' anqas minn tliet snin f'indukrar formali tat-tfal (% tal-popolazzjoni taħt it-tliet snin)	**2021**	DK, ES, FR, LU, NL, SE	CY, EL, HR, SI	BE	AT, EE, FI, LV		BG, DE, IE, LT, MT, PL	CZ, HU, RO
	Ħtieġa mhux issodisfata awtodikjarata għall-kura medika (% tal-popolazzjoni ta' 16+)	**2021**	CY, DE, MT	AT, BG, CZ, ES, HU, LU, NL		BE, DK, FR, HR, IE, LT, PL, PT, SE	EE, LV		EL, FI, RO, SI

Nota: aġġornament tal-21 ta' Ottubru 2022. Minħabba bidliet sostanzjali fid-definizzjoni tal-indikatur tas-Sehem ta' individwi li għandhom ħiliet diġitali ġenerali bażiċi jew aktar minn bażiċi fl-2021, valur komparabbli għall-2019 mhux disponibbli u għalhekk l-analiżi ta' dan l-indikatur tibbaża biss, b'mod eċċezzjonali, fuq il-livelli tal-2021. Proporzjon tal-kwintili tal-introjtu, Impatt tat-trasferimenti soċjali, Differenza fl-impjiegi għall-persuni b'diżabbiltà, Piż eċċessiv tal-kost tal-abitazzjoni, Tfal ta' anqas minn tliet snin f'indukrar formali tat-tfal u Ħtieġa mhux issodisfata awtodikjarata għall-kura medika mhumiex disponibbli għas-Slovakkja; It-tkabbir tal-GDHI *per capita* mhux disponibbli għal aktar minn nofs l-Istati Membri, l-analiżi hija bbażata fuq il-valuri tal-2020; Il-piż eċċessiv tal-kost tal-akkomadazzjoni mhux disponibbli għal Franza. L-interruzzjonijiet fis-serje u marki oħrajn huma rrapportati fl-Annessi 1 u 2.

Oqfsa ta' parametraġġ referenzjarju li jappoġġaw l-analiżi u t-tfassil tal-politika

Il-Komunikazzjoni tal-2017 dwar l-istabbiliment tal-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali pproponiet il-parametraġġ referenzjarju bħala għodda biex issostni r-riformi strutturali u trawwem il-konverġenza 'l fuq fl-oqsma tal-impjiegi u soċjali. Bħala eżerċizzju multilaterali, l-oqfsa ta' parametraġġ referenzjarju jikkombinaw indikaturi kwantitattivi (dwar il-prestazzjoni u l-eżiti) mal-analiżi kwalitattiva tal-karatteristiċi tat-tfassil tal-politika u mal-lievi tal-politika li jaffettwaw il-kwalità u r-riżultati tat-tfassil tal-politika. Barra minn hekk, l-oqfsa ta' parametraġġ referenzjarju, flimkien mal-indikaturi tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali, jgħinu biex jinformaw l-analiżi fis-Semestru Ewropew u fir-Rapport Konġunt dwar l-Impjiegi.

Mill-2017, il-Kummissjoni żviluppat oqfsa ta' parametraġġ referenzjarju f'diversi oqsma li ġew diskussi mal-Istati Membri, f'konformità ma' approċċ komuni miftiehem mill-Kumitat tal-Impjiegi (EMCO) u mill-Kumitat tal-Protezzjoni Soċjali (KPS). L-oqfsa maqbulin s'issa jindirizzaw l-oqsma li ġejjin: 1) il-benefiċċji tal-qgħad u l-politiki attivi tas-suq tax-xogħol, 2) il-ħiliet u t-tagħlim tal-adulti, 3) l-introjtu minimu (ara l-Kaxxa 8 tal-Pilastru dwar il-parametraġġ referenzjarju tal-Introjtu Minimu fit-taqsima 2.4.1), 4) il-kura tat-tfal u s-sostenn għat-tfal u 5) il-pensjonijiet.

Fost l-oqfsa ta' parametraġġ referenzjarju żviluppati fl-EMCO, għaddejja ħidma biex jiġi ffinalizzat il-qafas dwar il-benefiċċji tal-qgħad u l-politiki attivi tas-suq tax-xogħol. Filwaqt li l-parti tal-qafas dwar il-benefiċċji tal-qgħad diġà tlestiet u qed topera kollha kemm hi, għaddejja ħidma b'kooperazzjoni mal-EMCO dwar l-iżvilupp ta' indikaturi tal-lieva tal-politika biex tiġi monitorjata l-kwalità tas-servizzi ta' appoġġ bikri mogħti mis-Servizzi Pubbliċi tal-Impjiegi lill-persuni qiegħda li qed ifittxu impjieg.

Fost l-oqfsa ta' parametraġġ referenzjarju żviluppati fil-KPS, dak dwar il-pensjonijiet ġie miftiehem fi Frar 2022[46]. Jikkonsisti f'indikaturi tal-faqar fost l-anzjani u ż-żamma tal-introjtu wara l-irtirar, kif ukoll indikaturi kuntestwali dwar l-istennija tal-għomor u n-nefqa pubblika. Il-lievi tal-politika jindikaw il-karatteristiċi ewlenin tal-iskemi tal-pensjonijiet li għandhom impatt fuq l-adegwatezza tal-pensjonijiet.

Bit-tisħiħ tal-fehim komuni tal-indikaturi pertinenti u tal-lievi tal-politika f'qasam ta' politika, l-oqfsa ta' parametraġġ referenzjarju jagħtu kontribut qawwi għall-implimentazzjoni tal-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali. Ir-riżultati ewlenin ta' dawn l-eżerċizzji huma rrapportati fir-Rapport Konġunt dwar l-Impjiegi, kif ikun rilevanti.

[46] Ara sommarju u d-dettalji dwar l-oqfsa żviluppati fil-KPS online.

KAPITOLU 2. IMPJIEGI U RIFORMI SOĊJALI – PRESTAZZJONI U AZZJONI TAL-ISTATI MEMBRI

2.1 Linja Gwida 5: Nagħtu spinta lid-domanda għax-xogħol

Din it-taqsima tħares lejn l-implimentazzjoni tal-linja gwida nru. 5 dwar l-impjiegi, li tirrakkomanda li l-Istati Membri joħolqu l-kundizzjonijiet li jippromwovu d-domanda għall-ħaddiema u l-ħolqien tax-xogħol, f'konformità mal-prinċipji 4 (appoġġ attiv għall-impjiegi) u 6 (salarji) tal-Pilastru. It-Taqsima 2.1.1 tiffoka fuq l-iżviluppi ewlenin fis-suq tax-xogħol, li jirriflettu wkoll l-impatt tal-kriżi tal-COVID-19 u l-gwerra tal-aggressjoni Russja fl-Ukrajna. It-Taqsima 2.1.2 tirrapporta dwar il-miżuri implimentati mill-Istati Membri f'dawn l-oqsma, b'enfasi speċjali fuq dawk immirati lejn il-preservazzjoni tal-impjiegi u s-sostenn tal-ħolqien tax-xogħol.

2.1.1 Indikaturi ewlenin

Is-suq tax-xogħol tal-UE esperjenza rkupru robust fl-2021 u kompla għaddej b'saħħtu fi kważi l-Istati Membri kollha matul l-ewwel nofs tal-2022. Fuq bażi annwali, ir-rata ta' impjieg għall-UE (grupp ta' età 20-64) tjiebet b'1,4 pp għal 73,1 % fl-2021, u qabżet il-livell ta' 72,7 % li kellha qabel il-pandemija fl-2019. Żdiedet fl-Istati Membri kollha minbarra fil-Latvja. Din tirrappreżenta progress konsiderevoli fil-mira ewlenija tal-UE ta' mill-inqas 78 % tal-persuni ta' 20-64 sena f'impjieg sal-2030. Madankollu, hemm eteroġeneità sostanzjali fost il-pajjiżi, bl-akbar żidiet irreġistrati fil-Greċja (4,3 pp) segwita mill-Irlanda (2,8 pp), mill-Polonja (2,7 pp), minn Spanja u mil-Lussemburgu (it-tnejn 2 pp) – ara l-Grafika 2.1.1. Għall-kuntrarju, il-Latvja esperjenzat tnaqqis (b'1,6 pp), filwaqt li s-Slovakkja, l-Estonja u ċ-Ċekja rreġistraw rati ta' impjieg stabbli jew li żdiedu marġinalment. Skont il-metodoloġija tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali, l-Italja, il-Kroazja, ir-Rumanija, u Spanja jinsabu f'"sitwazzjonijiet kritiċi", minkejja żidiet medji jew xi ftit ogħla mill-medja fl-impjiegi (ħlief għall-Italja, b'żieda taħt il-medja), li xorta ħallew ir-rati f'madwar 67 % jew anqas. Min-naħa l-oħra, l-Iżvezja, iċ-Ċekja, u n-Netherlands għadhom "bl-aqwa prestazzjoni" (b'rati ta' 80 % jew aktar fl-2021). L-inklinazzjoni negattiva tal-linja ta' rigressjoni tissuġġerixxi xejra ta' konverġenza bir-rati ta' impjieg li żdiedu aktar malajr f'pajjiżi b'livelli aktar baxxi. Din il-prestazzjoni b'saħħitha kienet possibbli wkoll bis-saħħa tad-disponibbiltà wiesgħa ta' skemi ta' xogħol b'ħinijiet iqsar u ta' żamma tal-impjiegi li għenu biex jiġu ppreservati l-impjiegi fl-2020 u fl-2021, matul il-kriżi tal-COVID-19 (ara wkoll il-JER 2022). Fuq bażi trimestrali, ir-rata tal-impjieg (20-64) żdiedet b'0,8 pp għal 74,8 % fl-ewwel nofs tal-2022 għall-UE u tjiebet fl-Istati Membri kważi kollha. Madankollu, l-Istati Membri b'rati ta' impjieg inizjali aktar baxxi xorta waħda wrew livell ogħla ta' ambizzjoni fil-miri nazzjonali tagħhom – ara t-taqsima 1.3. Id-differenzi reġjonali fir-rati ta' impjieg għadhom jippersistu, anki fi ħdan l-Istati Membri individwali (ara l-Anness 3).

L-irkupru kien aktar b'saħħtu għal setturi anqas intensivi fil-kuntatt u aktar dgħajjef għal partijiet oħrajn tal-ekonomija. Il-ħolqien tax-xogħol baqa' batut fil-manifattura minħabba skarsezzi ta' inputs bażiċi u konġestjonijiet fil-ktajjen tal-provvista dinjin. L-irkupru baqa' lura wkoll f'servizzi intensivi fil-kuntatt[47], billi l-impjiegi fi tmiem l-2021 kienu għadhom taħt il-livelli ta' qabel il-pandemija (b'1,3 %). Dan jirrifletti l-impatt aktar b'saħħtu fuq dawn is-setturi tal-miżuri ta' konteniment introdotti biex tiġi indirizzata ż-żieda mill-ġdid tal-pandemija fit-tieni nofs tal-2021, u l-bidla aktar permanenti favur is-servizzi online. B'kuntrast għal dan, f'servizzi anqas intensivi fil-kuntatt, li fihom il-kompiti jistgħu

[47] Is-servizzi intensivi fil-kuntatt jirreferu għall-kummerċ bl-ingrossa u bl-imnut, għat-trasport, għall-akkomodazzjoni u għas-servizzi tal-ikel kif ukoll għall-arti u għad-divertiment.

jitwettqu permezz ta' għodod tal-IT, jew ir-riskju ta' infezzjoni huwa aktar baxx, l-impjiegi espandew b'mod aktar rapidu u kienu 2,6 % ogħla mil-livell ta' qabel il-kriżi sa tmiem l-2021[48].

Grafika 2.1.1: Ir-rata ta' impjieg żdiedet fl-Istati Membri kważi kollha fl-2021
Ir-rata ta' impjieg (20-64 sena), il-livelli tal-2021 u l-bidliet mis-sena ta' qabel (%, indikatur ewlieni tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali)

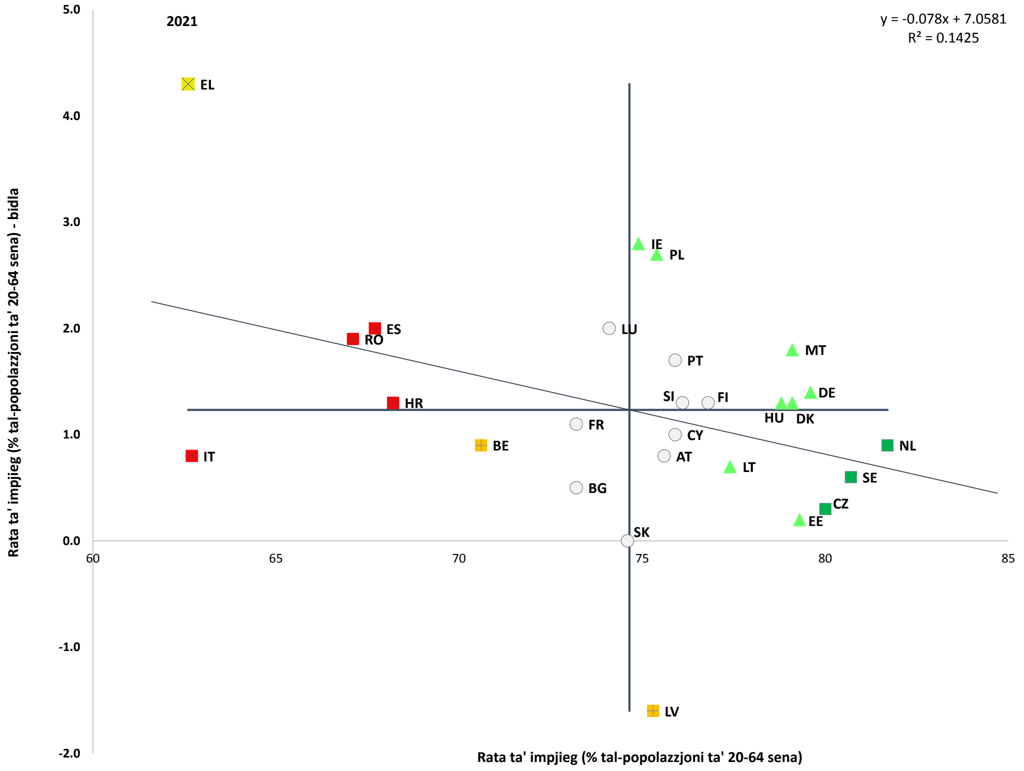

Nota: L-assi huma ċċentrati fuq il-medja mhux ponderata tal-UE. Id-didaskalija hija ppreżentata fl-Anness.
Sors: il-Eurostat [lfsi_emp_a], l-LFS tal-UE.

Kemm l-impjiegi totali kif ukoll is-sigħat maħduma żdiedu meta mqabblin mal-livelli ta' qabel il-pandemija. Fi Q2-2022, in-numru ta' ħaddiema impjegati kien ogħla mil-livelli ta' qabel il-pandemija fl-Istati Membri kollha ħlief fil-Bulgarija, fl-Estonja, fi Spanja, fil-Latvja, fir-Rumanija, u fis-Slovakkja, u għall-UE kollha qabeż il-livell ta' qabel il-pandemija tiegħu b'madwar 3,5 miljun – ara l-Grafika 2.1.2. Fl-istess ħin, is-sigħat totali maħduma żdiedu wkoll b'1,1 % fl-UE fl-ewwel trimestru tal-2022 fuq it-trimestru preċedenti, u qabżu l-livelli ta' qabel il-pandemija għall-ewwel darba sa mill-bidu tal-pandemija fil-bidu tal-2020. Madankollu, din ir-rata ta' tkabbir xorta waħda kienet eteroġenea madwar l-Istati Membri, bis-sigħat totali maħduma xorta taħt il-livelli ta' qabel il-pandemija fit-tieni trimestru tal-2022 fil-Ġermanja, fil-Portugall, fi Spanja, fl-Awstrija, fil-Bulgarija, f'Ċipru, fiċ-Ċekja, fil-Latvja, fis-Slovakkja, fl-Ungerija u f'Malta. Minkejja xi eċċezzjonijiet fejn kien hemm differenza kbira fir-rati ta' tkabbir bejn l-impjiegi totali u s-sigħat maħduma (bħall-Awstrija, il-Portugall, Ċipru, Malta, l-Ungerija, u l-Iżvezja), ir-rati ta' tkabbir għaż-żewġ varjabbli kellhom it-tendenza li jkunu relattivament aktar allinjati għall-biċċa l-kbira tal-Istati Membri.

[48] Ara l-Kummissjoni Ewropea, *Labour market and wage developments in Europe: annual review 2022*, l-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, 2022 (pubblikazzjoni pendenti).

Grafika 2.1.2: L-impjiegi u s-sigħat maħduma qabżu l-livelli ta' qabel il-pandemija fil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri

It-tibdil fl-impjiegi totali u fin-numru ta' sigħat maħdumin bejn Q4-2019 u Q2-2022 (%)

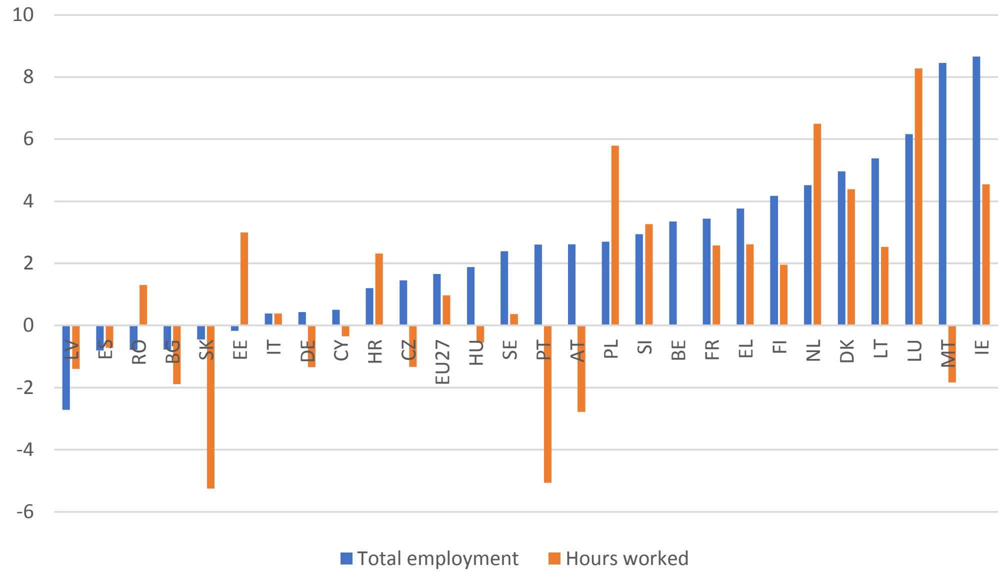

Nota: *Data* aġġustata staġunalment u skont il-kalendarju. Id-*data* dwar l-impjiegi totali aġġustata staġunalment biss għal CZ, EL, FR, MT, PL, PT. Id-*data* dwar is-sigħat maħduma aġġustata staġunalment biss għal MT u mhix disponibbli għal BE.

Sors: il-Eurostat [namq_10_a10_e], Il-kontijiet nazzjonali.

L-iskemi tax-xogħol b'ħinijiet iqsar u skemi simili għaż-żamma tal-impjiegi pproteġew b'mod sinifikanti lill-ħaddiema u l-impjiegi fil-kriżi tal-COVID-19 u għadhom għodda ta' politika importanti biex jiġu ppreservati l-impjiegi u l-kapital uman f'kuntesti ta' kriżi filwaqt li jsostnu l-modernizzazzjoni tal-ekonomija. Dawn tneħħew gradwalment f'ħafna Stati Membri wara l-ewwel nofs tal-2021, b'mod allinjat mal-impatt li qabad imajna tal-pandemija u mat-tneħħija tar-restrizzjonijiet fuq l-attivitajiet ekonomiċi. Madankollu, diversi Stati Membri żammew fis-seħħ u estendew l-iskemi tagħhom relatati mal-pandemija, iżda xorta anqas persuni kienu jeħtieġu sostenn permezz ta' skemi ta' żamma tal-impjiegi fl-ewwel nofs tal-2022. In-nefqa ta' kull xahar fuq miżuri eliġibbli għal assistenza finanzjarja skont l-Istrument Ewropew għal Appoġġ Temporanju biex jittaffew ir-Riskji ta' Qgħad f'Emerġenza (SURE) żdiedet temporanjament f'Jannar 2022 qabel ma naqset b'mod rapidu[49]. Anke din in-nefqa mnaqqsa fl-2022 hija stmata li sostniet lil madwar 220 000 ħaddiem u lil madwar 10 000 ditta sa nofs l-2022. Fi kważi nofs l-Istati Membri, l-iskemi preeżistenti baqgħu fis-seħħ wara l-iskadenza tal-emendi relatati mal-COVID[50]. Skemi ta' xogħol b'ħinijiet iqsar u skemi oħrajn ta' żamma tal-impjieg jista' jkollhom rwol utli għall-preservazzjoni tal-impjiegi u tal-kapital uman speċifiku għad-ditti, inkluż fil-kuntest makroekonomiku inċert kurrenti. Fl-istess ħin, it-tfassil u l-implimentazzjoni tagħhom għandhom jitfasslu skont is-sitwazzjoni speċifika. Għall-industriji u għas-setturi affettwati minn trasformazzjonijiet strutturali, l-iskemi ta' xogħol b'ħinijiet iqsar għandhom jitfasslu b'mod li jsostnu l-proċessi ta' ristrutturar meta jkun meħtieġ, u jgħinu fil-modernizzazzjoni tal-ekonomija, b'mod partikolari permezz tat-taħriġ mill-ġdid u t-titjib tal-ħiliet assoċjati, inkluż fid-dawl tal-ħtieġa kontinwa li titħaffef it-tranżizzjoni lejn enerġija nadifa.

---

[49] Ara r-raba' rapport ta' implimentazzjoni bianwali dwar l-Istrument Ewropew għal Appoġġ temporanju biex jittaffew ir-Riskji ta' Qgħad f'Emerġenza (SURE) fuq is-sit web ta' SURE (COM(2022) 483 final).

[50] Il-bażi tad-*data* tal-Eurofound EU PolicyWatch.

L-impjieg indipendenti ma sarx aktar komuni fil-kuntest tal-kriżi tal-COVID-19. Is-sehem tal-impjiegi indipendenti mit-total naqas ftit fl-aħħar deċennju, minn 14,8 % fl-2010 għal 13,4 % fl-2020[51]. Fil-kuntest tal-kriżi tal-COVID, bejn l-2019 u l-2020, in-numru ta' persuni li jaħdmu għal rashom naqas minn 26,1 għal 25,7 miljun. Fl-2021, in-numru fl-UE kien ta' 25,1 miljun u kien jirrappreżenta 13 % tal-impjiegi totali[52]. Madankollu, dan varja b'mod sinifikanti madwar l-Istati Membri, bl-ishma qrib jew ogħla minn 20 % fl-Italja u fil-Greċja u madwar 7 % fil-Ġermanja u fid-Danimarka. Madwar l-UE, madwar 70 % tal-persuni li jaħdmu għal rashom (ta' 15-64 sena) kienu jaħdmu għal rashom waħedhom, li kienu jammontaw għal 9,4 % tal-impjiegi totali, fl-2020. Dan is-sehem naqas bi ftit minn 10,2 % fl-2010, aktar għall-irġiel milli għan-nisa (b'1,1 pp u b'0,4 pp, rispettivament). In-numru ta' nisa li jaħdmu għal rashom waħedhom żdied fi 13-il pajjiż, u b'mod ġenerali fl-EU-27, bejn l-2019 u l-2020, li jissuġġerixxi li l-piż akbar tal-indukrar tat-tfal matul il-pandemija seta' wassal biex aktar nisa jagħżlu impjieg indipendenti. Il-ħaddiema awtonomi kienu jirrappreżentaw l-akbar sehem ta' persuni li jaħdmu għal rashom fl-UE u fil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri fl-2021 (dwar ix-xogħol fuq il-pjattaformi, "ħaddiema awtonomi" u "impjieg indipendenti falz", ara t-taqsima 2.3.1 u l-kaxxa 5 tal-Pilastru fiha).

L-irkupru mill-pandemija tal-COVID-19 kien ikkaratterizzat minn żieda qawwija fin-nuqqas ta' ħaddiema fil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri.[53] Bl-irkupru ekonomiku malajr, fl-2021 reġgħu feġġew malajr l-iskarsezzi tal-ħaddiema, speċjalment f'ċerti setturi u xogħlijiet[54]. Sa tmiem l-2021, laħqu jew qabżu l-livelli ta' qabel il-pandemija f'diversi pajjiżi fl-industrija, fis-servizzi u fil-kostruzzjoni, fost it-tnaqqis fil-qgħad u fil-laxkar fis-suq tax-xogħol.[55] Il-gruppi ewlenin tax-xogħlijiet li rrapportaw skarsezzi fl-UE fl-2021 huma relatati mal-kura tas-saħħa u mal-kura fit-tul, mal-professjonisti tas-software, mal-ħaddiema tat-trasport, tal-kostruzzjoni u tal-inġenji tal-inġinerija.[56] Ġew osservati wkoll skarsezzi tal-ħaddiema tas-sengħa f'xi setturi marbuta mat-tranżizzjoni ekoloġika[57]. Fi Q3-2022, l-iskarsezzi tal-ħaddiema kienu 35 % fis-servizzi, ta' 32 % fil-kostruzzjoni, u ta' 27 % fil-manifattura – ara l-Grafika 2.1.3. Fl-istess trimestru, l-akbar skarsezzi fl-industrija ġew irrapportati mill-Ġermanja (42 %), is-Slovenja (41 %), l-Ungerija u l-Polonja (40 %), u l-Kroazja (39 %). Fis-servizzi, l-iskarsezzi kienu l-akbar f'Malta (70 %), fin-Netherlands (61 %), fil-Ġermanja u fl-Irlanda (49 %), fl-Iżvezja (48 %) u fil-Finlandja (44 %). It-tixjiħ tal-popolazzjoni qed iħalli impatt negattiv ukoll fuq l-iskarsezzi tal-ħaddiema. Bħala riżultat tal-iżviluppi demografiċi, il-popolazzjoni tal-UE fl-età tax-xogħol (20-64) ilha tonqos

---

51 Il-Eurostat [lfsa_egaps], l-LFS tal-UE.

52 It-tqabbil mal-valuri ta' qabel l-2021 ta' dan l-indikatur ma sarx peress li hemm interruzzjoni fis-serje kronoloġika fl-2021 għall-Istati Membri kollha minħabba d-dħul fis-seħħ ta' qafas regolatorju ġdid għall-Istatistika Soċjali Ewropea.

53 F'dan il-paragrafu kollu, l-iskarsezzi tal-ħaddiema huma approssimati skont is-sehem tan-negozji fl-UE li jindikaw li l-iskarsezzi tal-ħaddiema huma fattur li qed jillimita l-produzzjoni tagħhom, kif imkejla mill-Istħarriġ Ewropew dwar in-Negozji u l-Konsumaturi (BCS tal-UE). Hemm approssimazzjonijiet alternattivi għall-iskarsezzi tal-ħaddiema, bħar-rati tal-postijiet tax-xogħol battala fl-Industrija, fis-Servizzi u fil-Kostruzzjoni, kif imkejlin mill-Eurostat [jvs_a_rate_r2].

54 Ara l-Kapitolu II f': *Il-Kummissjoni Ewropea, Dokument Istituzzjonali 184, Quarterly Report on the Euro Area (QREA)*, Vol. 21, Nru 2 (2022).

55 Fi Q4-2021, 24 % tal-impjegaturi fl-industrija, 25 % fis-servizzi u 30 % fil-kostruzzjoni ddikjaraw li l-iskarsezzi tal-ħaddiema kienu fattur ewlieni li qed ifixklu l-attività tan-negozju tagħhom (meta mqabbla mal-livelli ta' qabel il-pandemija ta' 14 %, ta' 19 % u ta' 23 % rispettivament).

56 *McGrath, J. (2021): Report on labour shortages and surpluses*. L-Awtorità Ewropea tax-Xogħol, 2021. Dawn l-erba' gruppi ta' xogħlijiet jirrappreżentaw 21 mit-28 xogħol li qed jesperjenzaw l-iskarsezzi identifikati fir-rapport.

57 Ara r-Rapporti tal-Pajjiżi tas-Semestru Ewropew, l-Anness 6: L-impatt soċjali u fuq l-impjiegi tat-tranżizzjoni ekoloġika fl-2022.

f'termini assoluti matul l-aħħar deċennju (minn 269 miljun fl-2012 għal 264 miljun fl-2021). Filwaqt li l-fenomenu huwa mifrux, huwa partikolarment evidenti f'ċerti Stati Membri (bħal-Latvja, il-Bulgarija u r-Rumanija) affettwati mill-flussi ta' ħruġ tal-migrazzjoni minbarra r-rati baxxi ta' fertilità[58]. Fi żmien medju u fit-tul, l-influss tal-persuni spostati mill-Ukrajna, flimkien mal-migrazzjoni regolari minn reġjuni oħra tad-dinja, jista' jgħin biex jittaffew l-iskarsezzi fis-setturi bl-inqas ostakli għat-trasferibbiltà tal-ħiliet. Il-miżuri għar-rikonoxximent tal-kwalifiki huma kruċjali wkoll f'dan ir-rigward (ara t-taqsima 2.1.2). Madankollu, l-influss tal-persuni li jaħarbu l-gwerra aktarx li mhux se jsolvi l-problemi strutturali sottostanti li jinfluwenzaw b'mod qawwi l-iskarsezzi fl-UE, u l-aċċess tagħhom għas-suq tax-xogħol jista' jinvolvi sfidi oħra bħall-ostakli lingwistiċi.

Grafika 2.1.3: L-iskarsezzi tal-ħaddiema rapportati, speċjalment fis-servizzi, huma sinifikanti f'ħafna mill-Istati Membri

Is-sehem tal-impjegaturi li jirrapportaw li d-disponibbiltà tax-xogħol hi fattur li qed jillimita l-produzzjoni, imqassam skont iċ-ċifri għas-Servizzi (%, Q3-2022)

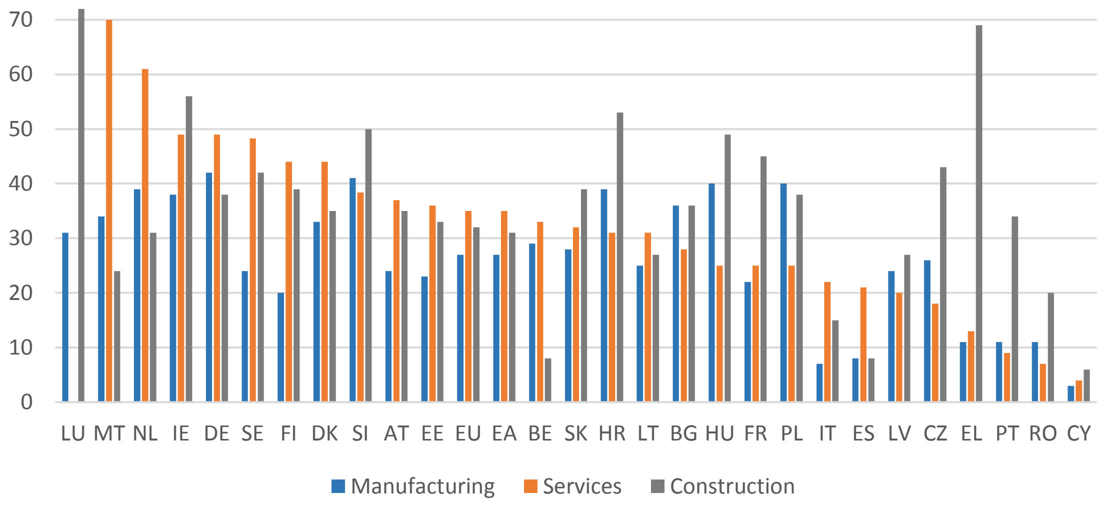

Sors: L-Istħarriġ Ewropew dwar in-Negozji u l-Konsumatur (BCS tal-UE).

L-ekoloġizzazzjoni tal-ekonomija tal-UE toffri opportunitajiet sinifikanti għal impjiegi ta' kwalità u teħtieġ sostenn adegwat għan-nies fi tranżizzjonijiet ta' impjieg biex jiġi żgurat li ħadd ma jitħalla lura. It-tranżizzjoni ekoloġika tista' toħloq sa 884 000 impjieg sal-2030 u possibbilment multiplu tagħhom sal-2050, jekk tkun akkumpanjata mill-politiki t-tajbin.[59] Mill-2000 sal-2019, in-numru ta' ħaddiema fis-setturi tal-prodotti u tas-servizzi ambjentali (EGSS) tal-EU-27 diġà żdied bi 43,3 %, u b'mod partikolari b'91,6 % fil-produzzjoni tal-enerġija rinnovabbli.[60] Fl-2019, l-impjiegi fl-EGSS laħqu t-2,2 % tal-impjiegi

---

[58] Sors: L-artiklu tal-Eurostat dwar l-istatistika dwar il-popolazzjoni u t-tibdil fil-popolazzjoni. Bejn l-2020-2021, iż-żieda fil-mortalità minħabba l-pandemija tal-COVID-19 żdiedet maċ-ċifri tal-popolazzjoni li qed jonqsu.

[59] Ara l-Kummissjoni Ewropea, Murauskaite-Bull, I., Scapolo, F., Muench, S., et al., *The future of jobs is green*, l-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, 2021, JRC126047. Għal stimi preċedenti, ara SWD(2020) 176 final, u għal projezzjonijiet speċifiċi għall-pajjiżi, ara l-Eurofound (2019), *Future of manufacturing - Energy scenario: Employment implications of the Paris Climate Agreement*, Rapport ta' Riċerka tal-Eurofound. Ara wkoll il-valutazzjoni tal-impatt *A Clean Planet for all* ; gwadann potenzjali ta' madwar 2 miljun impjieg sal-2050 huwa rrapportat f'Il-Kummissjoni Ewropea, *Employment and Social Developments in Europe 2019*, l-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, 2019.

[60] Indikatur tal-Eurostat [env_ac_egss1]. L-EGSS jistgħu jitqiesu bħala indikatur konservattiv għall-impjiegi ekoloġiċi. Il-kunċett jiffoka fuq attivitajiet li jiġġeneraw prodotti ambjentali, li jeskludi ċerti attivitajiet li

totali fl-EU-27 (meta mqabblin ma' 1,7 % fl-2000), għalkemm b'differenzi sostanzjali bejn l-Istati Membri – ara l-Grafika 2.1.4. F'xi pajjiżi, bħall-Finlandja, l-Estonja jew il-Lussemburgu, dan is-sehem kien qrib jew ogħla minn 5 %, filwaqt li f'oħrajn kien biss sehem limitat tal-popolazzjoni impjegata. Fl-istess ħin, it-tranżizzjoni tinvolvi r-riallokazzjoni tal-ħaddiema u żżid il-probabbiltà ta' skarsezzi tal-ħiliet u ta' spariġġi fil-ħiliet. Politiki attivi u effettivi tas-suq tax-xogħol kif ukoll opportunitajiet ta' titjib tal-ħiliet u ta' taħriġ mill-ġdid għadhom kruċjali biex tiġi sostnuta tranżizzjoni ekoloġika ġusta u biex jiġu indirizzati l-iskarsezzi tal-ħaddiema u tal-ħiliet li joħolqu konġestjonijiet għal mudell ta' tkabbir aktar ekoloġiku[61] (ara l-kaxxa 4 tal-Pilastru fit-taqsima 2.2). B'mod ġenerali, f'daqqa s-setturi tal-produzzjoni tal-elettriku, tat-trasport, tal-manifattura, tal-agrikoltura, u tal-estrazzjoni jiġġeneraw kważi 90 % tal-emissjonijiet kollha tas-CO_2 fl-UE, filwaqt li jirrappreżentaw anqas minn 25 % tal-valur miżjud gross u 25 % tal-impjiegi. Dan jimplika li l-isfidi ta' tranżizzjoni se jkunu partikolarment preżenti f'dawn is-setturi u fir-reġjuni fejn jirrappreżentaw sehem importanti tal-ekonomija[62].

Grafika 2.1.4: Is-sehem ta' impjiegi ekoloġiċi mill-impjiegi totali żdied fil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri bejn l-2014 u l-2019

L-impjiegi fis-settur tal-prodotti u tas-servizzi ambjentali (% tal-impjiegi totali, 2014 u 2019)

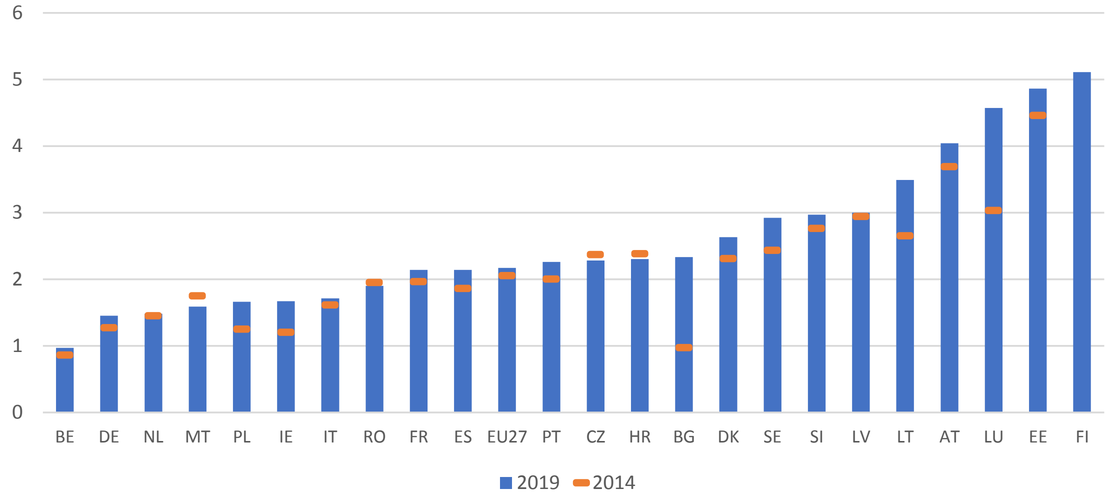

Nota: Impjiegi ekwivalenti full-time totali fis-settur tal-prodotti u tas-servizzi ambjentali diviżi bl-impjiegi totali, it-tnejn kunċetti domestiċi. L-ebda *data* disponibbli għal Ċipru, għall-Greċja, għall-Ungerija u għas-Slovakkja.

Sors: il-Eurostat [env_ac_egss1] u *data* dwar l-impjiegi tal-Kontijiet Nazzjonali [nama_10_a64_e]

B'mod parallel mat-tkabbir fl-impjiegi, il-biċċa l-kbira tal-Istati Membri rreġistraw tnaqqis fil-qgħad. Ir-rata medja tal-qgħad tal-UE (15-74 sena) naqset b'0,2 pp minn 7,2 % fl-2020 għal 7,0 % fl-2021, u qorbot lejn il-livell tal-2019 ta' 6,8 %, l-anqas waħda mill-2009. Dan it-tnaqqis kien xprunat mill-ħolqien sinifikanti tax-xogħol li akkumpanja l-irkupru ekonomiku qawwi mill-kriżi tal-COVID-19 fl-2021. Madankollu, hemm differenzi konsiderevoli bejn l-Istati Membri b'differenza ta' 12-il pp bejn l-aktar rata baxxa ta' qgħad u l-ogħla waħda – ara l-Grafika 2.1.5. Fl-2021, il-Greċja rreġistrat tnaqqis ferm ogħla mill-medja (b'2,9 pp), segwita mil-Lussemburgu u mil-Litwanja (b'1,5 pp u b'1,4 pp,

jagħtu kontribut sostanzjali għall-objettivi klimatiċi u ambjentali, pereżempju abbażi tal-prestazzjoni tagħhom meta mqabblin mal-parametri referenzjarji rilevanti.

61 Ara r-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill dwar l-iżgurar ta' tranżizzjoni ġusta lejn in-newtralità klimatika (2022/C 243/04).

62 Ara p. 175. f'Il-Kummissjoni Ewropea, *Employment and Social Developments in Europe 2019*, l-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, 2019.

rispettivament), filwaqt li s-sitwazzjoni marret għall-agħar speċjalment fil-Belġju, fl-Iżvezja u fl-Irlanda (b'żidiet ta' 0,5 pp, ta' 0,3 pp u ta' 0,3 pp, rispettivament). L-indikatur ewlieni tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali jimmarka "sitwazzjoni kritika" għall-Italja, li xorta rreġistrat żieda moderata fil-qgħad fl-2021 minn livell diġà għoli, u għal Spanja, fejn ir-rata naqset biss bi ftit iżda l-livell għadu l-ogħla fl-UE. Il-Belġju u l-Iżvezja huma kklassifikati bħala "sitwazzjonijiet li jridu jiġu ssorveljati" (tal-ewwel b'valur medju iżda b'żieda ogħla mill-medja, u tal-aħħar għal-livell ogħla mill-medja tagħha). Fl-aħħar nett, il-Greċja hija kklassifikata f'"sitwazzjonijiet dgħajfin iżda li qed jitjiebu", minħabba t-tnaqqis kbir fil-qgħad fl-2021, li madankollu għadu t-tieni l-ogħla bħala livell. It-tnaqqis fil-qgħad kien akkumpanjat minn żieda fil-parteċipazzjoni fis-suq tax-xogħol fl-UE, bir-rata ta' attività tal-grupp ta' età ta' 20-64 sena li żdiedet minn 75,8 % fit-tieni trimestru tal-2020 għal 79 % fir-raba' trimestru tal-2021. Fuq bażi trimestrali, ir-rata tal-qgħad kompliet tonqos b'0,4 pp għal 6,1 % fl-ewwel nofs tal-2022 għall-UE, iżda żdiedet fi ftit Stati Membri (il-Belġju, iċ-Ċekja, l-Estonja, il-Kroazja, u l-Lussemburgu).

Grafika 2.1.5: Ir-rata tal-qgħad naqset fil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri fl-2021

Ir-rata tal-qgħad (15-74 sena), il-livelli tal-2021 u l-bidliet mis-sena ta' qabel (%, indikatur ewlieni tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali)

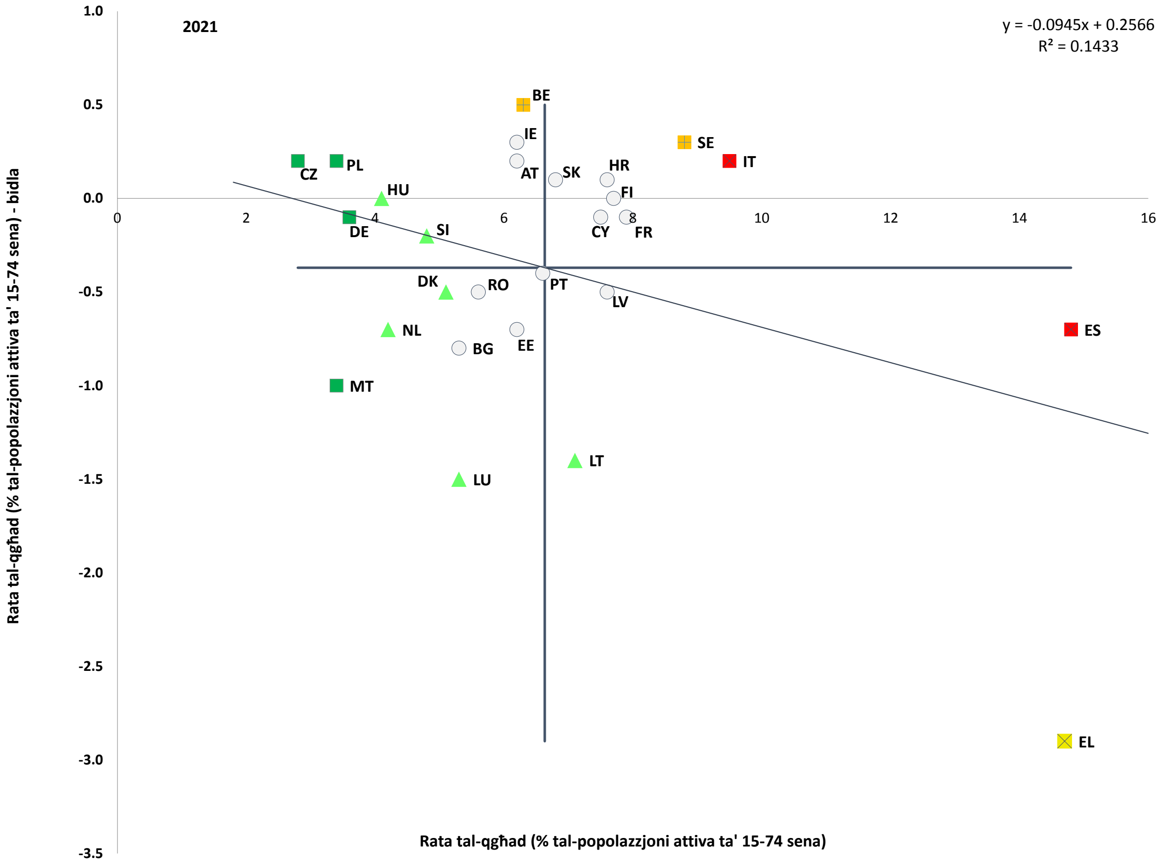

Nota: L-assi huma ċċentrati fuq il-medja mhux ponderata tal-UE. Id-didaskalija hija ppreżentata fl-Anness.
Sors: il-Eurostat [une_rt_a], l-LFS tal-UE.

It-tkabbir nominali fil-pagi żdied fl-2021 sostnut mir-rikorrenza fis-sigħat maħduma u mill-irkupru ekonomiku qawwi. It-tkabbir fil-kumpens nominali għal kull impjegat laħaq l-4,1 % fl-UE fl-2021, ferm ogħla mill-medja ta' madwar 1,7 % mill-2013 sal-2019. Dan jista' jiġi spjegat biss sa ċertu punt mill-pressjoni eżerċitata mit-tnaqqis fil-qgħad u miż-żieda fl-iskarsezzi tal-ħaddiema. Matul l-2021, il-kumpens nominali għal kull impjegat żdied fl-Istati Membri kollha – ara l-Grafika 2.1.6. Fl-2021 ġiet irreġistrata rata ta' tkabbir ogħla minn 6 % fil-Litwanja, fil-Latvja, fil-Bulgarija, fiċ-Ċekja, fl-Estonja, fl-Ungerija, u fis-Slovakkja,

konsistenti mal-irkupru tal-ekonomiji tagħhom, kif ukoll fl-Iżvezja. B'kuntrast għal dan, il-kumpens għal kull impjegat żdied b'anqas minn 3 % fil-Greċja, fil-Polonja, fin-Netherlands, u fi Spanja. Iż-żieda fil-kumpens nominali għal kull impjegat kienet tirrifletti fil-biċċa l-kbira rikorrenza fis-sigħat maħduma fl-2021 wara l-kollass tagħhom fl-2020, u f'xi pajjiżi anki l-eliminazzjoni gradwali fl-2021 ta' skemi ta' xogħol b'ħinijiet iqsar, użati b'mod estensiv fl-2020 (li jimplika żieda aktar minn proporzjonali fil-kont tal-pagi ġenerali miż-żieda fl-għadd ta' impjegati)[63]. Fl-ewwel nofs tal-2022, it-tkabbir nominali fil-pagi aċċellera xi ftit, li jirrifletti b'mod partikolari l-pressjoni minn inflazzjoni għolja, u aktar issikkar tas-swieq tax-xogħol. Fi Q2-2022, il-kumpens nominali għal kull impjegat żdied fuq bażi annwali b'aktar minn 8 % fl-Ungerija, fil-Bulgarija, fil-Kroazja, fil-Litwanja, fil-Latvja, fl-Estonja, fil-Polonja u fir-Rumanija, iżda b'anqas minn 3 % fil-Greċja, fin-Netherlands, fid-Danimarka u fil-Finlandja. Fil-maġġoranza tal-Istati Membri, iż-żieda kienet bejn 3 % u 6 % - ara l-Grafika 2.1.6. Il-pagi nominali huma mistennija jkomplu jiżdiedu fl-2023, minħabba l-issikkar tas-suq tax-xogħol u l-isforzi għar-restawr tal-kapaċità tal-akkwist.[64] Madankollu, dan it-tkabbir huwa mistenni li jtaffi biss parzjalment it-telf fl-introjti reali, mingħajr ma jwassal għal ċirku vizzjuż persistenti bejn il-pagi u l-inflazzjoni.

Grafika 2.1.6: It-tkabbir nominali fil-pagi rkupra fl-2021

Kumpens nominali għal kull impjegat (bidla annwali f'%, 2020, 2021, Q2-2022)

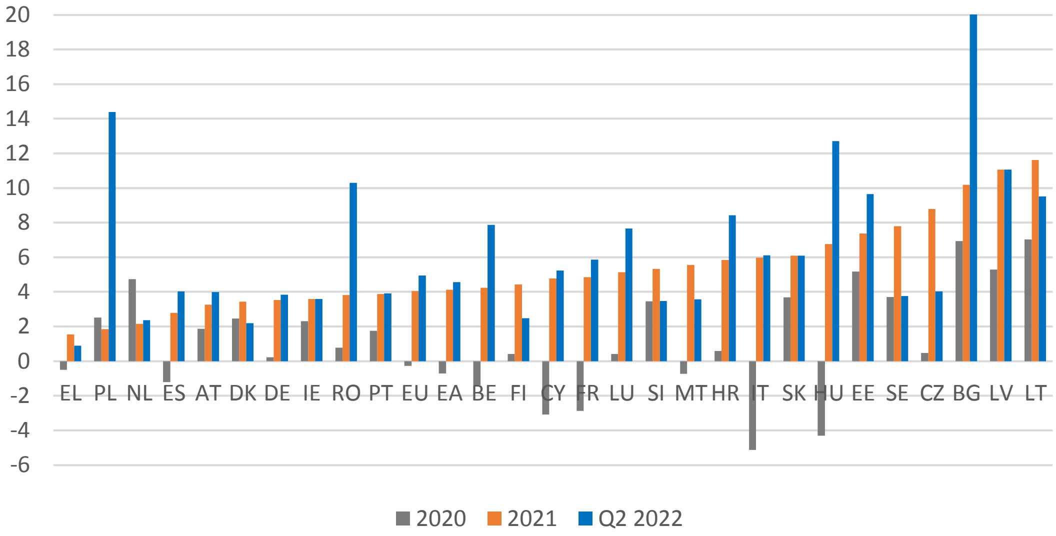

Nota: (1) Il-pagi jitkejlu bl-indikatur "Kumpens nominali għal kull impjegat", li jiġi kkalkolat bħala kumpens totali lill-impjegati diviż bin-numru totali ta' impjegati. Il-kumpens totali huwa definit bħala r-remunerazzjoni totali, fi flus jew *in natura*, pagabbli mill-impjegatur lil impjegat bħala kumpens għal xogħol magħmul minn dan tal-aħħar matul il-perjodu bażi tal-kontijiet u għandu żewġ komponenti: i) Pagi u salarji pagabbli fi flus jew *in natura*; u ii) Kontribuzzjonijiet soċjali pagabbli mill-impjegatur. (2) Id-*data* kollha użata hija *data* tal-kontijiet nazzjonali. L-indikaturi huma bbażati fuq il-valuri tal-munita nazzjonali. (3) Il-pajjiżi huma kklassifikati f'ordni axxendenti tat-tkabbir fil-pagi nominali fl-2021.
Sors: Il-Kummissjoni Ewropea, il-bażi tad-*data* tal-AMECO, Kumpens nominali għal kull impjegat [hwcdw]. Għal Q1 u Q2-2022: Kalkoli tal-EMPL ibbażati fuq *data* tal-Eurostat, Kumpens tal-impjegati [namq_10_gdp] u Impjiegi totali (kunċett domestiku) [namq_10_a10_e].

---

63 Għal aktar dettalji dwar l-effetti tal-iskemi ta' xogħol b'ħinijiet iqsar fuq il-miżuri ta' kumpens għal kull impjegat, ara da Silva et al., *Short-time work schemes and their effects on wages and disposable income*, 2020, Bulettin Ekonomiku tal-BĊE, Ħarġa 4/2020.

64 Ara Il-Kummissjoni Ewropea, *European Economic Forecast, Autumn 2022*, Dokument Istituzzjonali 187, Novembru 2022, il-paġna 37 u t-Tabella 26.

L-iżviluppi fil-pagi nnegozjati baqgħu limitati fl-2021 u l-evoluzzjoni tagħhom tindika li l-pagi komplew jiżdiedu b'pass ħafna aktar bil-mod mill-prezzijiet fiż-żona tal-euro.[65] Għall-kuntrarju tal-evoluzzjoni fil-kumpens għal kull impjegat, l-indikatur dwar il-pagi nnegozjati jkopri l-eżitu tal-proċessi ta' negozjar kollettiv fiż-żona tal-euro u mhux affettwat direttament mill-varjazzjonijiet kbar fis-sigħat maħduma fl-aħħar snin ikkawżati mill-pandemija. Il-pagi nnegozjati fiż-żona tal-euro rreġistraw żieda żgħira fl-2021 b'1,5 %, kemxejn taħt il-medja tal-perjodu 2013-2020 (1,7 %), minkejja r-rikorrenza qawwija fl-impjiegi wara l-pandemija. Dan jista' jkun marbut ma' dewmien fin-negozjati ġodda tal-pagi u mal-inċertezza li fadal f'xi setturi minħabba l-pandemija. Fi Q1-2022, il-pagi nnegozjati fiż-żona tal-euro żdiedu bi 2,8 % f'termini nominali fuq bażi annwali, wara żieda ta' 1,6 % fi Q4-2021.[66] Madankollu, it-tkabbir fil-pagi nnegozjati naqas għal 2,4 % fi Q2-2022[67].

Fl-2021, il-pagi reali reġgħu żdiedu fil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri, u b'mod aggregat fl-UE, iżda fl-2022 qed jerġgħu jonqsu. B'kuntrast mal-2020, il-ħaddiema fl-Istati Membri kważi kollha esperjenzaw tkabbir qawwi fil-pagi reali fl-2021. Ġie osservat tkabbir robust fil-pagi reali ta' aktar minn 5 % fil-Latvja, fil-Litwanja u fil-Bulgarija, filwaqt li għall-kuntrarju ġie rreġistrat tnaqqis żgħir fl-Irlanda u fin-Netherlands. Ir-rikorrenza tal-pagi reali kienet ukoll partikolarment b'saħħitha fl-Italja, fi Franza u fil-Belġju, li rreġistraw żidiet sinifikanti fl-2021, wara tnaqqis fis-sena ta' qabel – ara l-Grafika 2.1.7. Madankollu, ix-xejra pożittiva twaqqfet jew treġġgħet lura fl-ewwel trimestru tal-2022, meta t-tkabbir reali fil-pagi reġa' sar negattiv fl-UE (-1,3 % sena wara sena) u fil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri. L-inflazzjoni diġà kienet bdiet tiżdied b'ritmu mgħaġġel fit-tieni nofs tal-2021, u l-gwerra tal-aggressjoni Russa fl-Ukrajna kompliet taggrava l-pressjonijiet eżistenti, u aċċentwat it-tnaqqis fil-pagi reali. L-inflazzjoni annwali fl-UE laħqet l-ogħla livell ta' 10,9 % f'Settembru 2022, żieda minn 5,3 % fl-aħħar tal-2021. Fi Q2-2022, il-pagi reali naqsu b'mod sever, b'medja ta' 3,3 % fl-UE meta mqabblin mal-istess trimestru tal-2021 u b'aktar minn hekk fi 17-il Stat Membru fost tħassib dejjem jikber dwar il-konsegwenzi soċjali negattivi tat-telf fil-kapaċità tal-akkwist, speċjalment għall-ħaddiema b'paga baxxa. Għall-futur, it-telf f'termini ta' kummerċ u d-deterjorament tal-perspettiva ekonomika, flimkien mal-inċertezza dwar il-prospettiva tal-inflazzjoni, huma mistennijin ikollhom effett importanti fuq l-iżviluppi tal-pagi.

---

65 L-indikatur tal-BĊE tal-pagi nnegozjati għaż-żona tal-euro jirrappreżenta medja ponderata tar-rati ta' tkabbir nazzjonali sena wara sena tal-pagi miftiehma b'mod kollettiv għall-biċċa l-kbira tal-pajjiżi taż-żona tal-euro. B'kuntrast għal indikaturi oħra bħall-kumpens għal kull impjegat, mhux affettwat mill-iżviluppi fis-sigħat maħduma. Bħala regola, l-indikatur jeskludi wkoll il-bonusijiet, is-sahra u kumpens individwali ieħor li mhux marbut ma' negozjar kollettiv, u f'xi Stati Membri jirrappreżenta paga minima f'xi setturi aktar milli l-kumpens attwali mħallas mid-ditti. L-indiċi tal-pagi nnegozjati jiġi b'xi twissijiet dwar il-kopertura bejn il-pajjiżi u l-armonizzazzjoni tal-metodoloġija, inkluż it-trattament ta' ċerti tipi ta' bonusijiet.

66 Fil-livell tal-Istati Membri, seħħew żidiet imdaqqsin b'mod partikolari fil-Ġermanja (tkabbir annwali ta' 4,0 % fi Q1-2022, wara 1,1 % fi Q4-2021 u anqas minn 2 % minn Q3-2020), fi Franza (madwar 3 % fi Q1-2022, wara varjazzjoni ta' madwar 1 % bejn 0,5 % u 1,5 % tul l-2014–2021), fin-Netherlands (2,4 % wara 2,1 % fl-2021), fil-Belġju (+4,8 %), fl-Awstrija (2,6 %, wara 1,7 % fl-2021) u fi Spanja (+2,6 % fi Q2-2022, wara madwar 1,7 % fl-2020 u fl-2021).

67 Għal aktar dettalji, ara l-Kapitolu 2 ta' Il-Kummissjoni Ewropea, *Labour market and wage developments in Europe: annual review 2022*, l-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, 2022 (pubblikazzjoni pendenti).

Grafika 2.1.7: Fl-2021, il-pagi reali reġgħu żdiedu fl-UE iżda fl-2022 qed jonqsu fil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri

Pagi u salarji grossi reali għal kull impjegat (bidla annwali f'%; 2020, 2021 u Q2-2022)

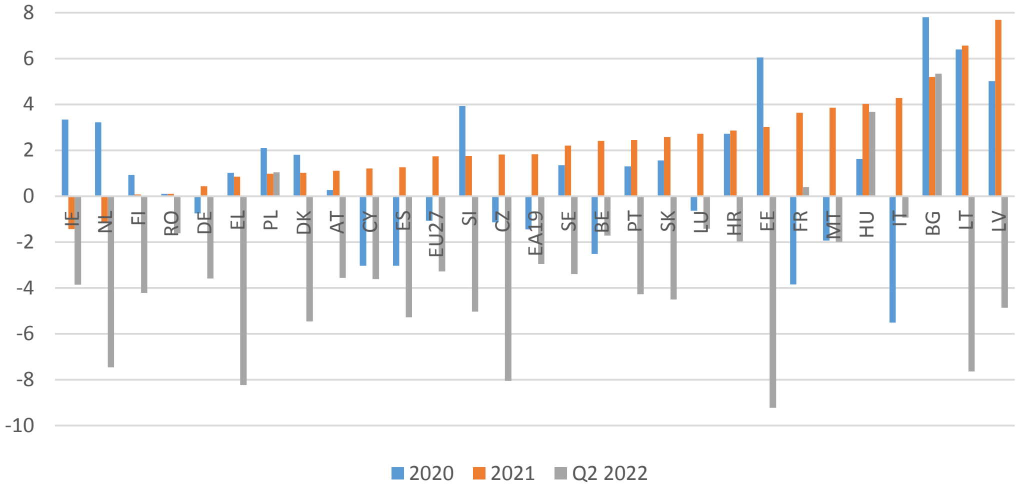

Sors: Il-Kummissjoni Ewropea, il-bażi tad-*data* tal-AMECO, Pagi u salarji grossi reali għal kull impjegat; deflatur: konsum privat [rwwdc]. Għal Q1 u Q2-2022: Kalkoli tal-EMPL ibbażati fuq *data* tal-Eurostat, Pagi u salarji [namq_10_gdp], Impjiegi totali (kunċett domestiku) [namq_10_a10_e] u Indiċi armonizzat tal-prezzijiet tal-konsumatur [prc_hicp_midx].

It-tkabbir reali fil-pagi ma kienx qed iżomm il-pass mat-tkabbir fil-produttività tax-xogħol fl-2021 u huwa mistenni li jkompli jonqos fl-2022 fil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri. Dan ikkawża tnaqqis fis-sehem tal-pagi, li jkejjel is-sehem tal-introjtu nazzjonali mħallas lill-ħaddiema. Meta l-pagi reali jikbru aktar bil-mod mill-produttività tax-xogħol, dan is-sehem jonqos. Fl-2021, is-sehem tal-pagi fl-UE kien ta' 55,7 %, jiġifieri naqas minn 56,9 % fl-2020. Fl-2021 ġie rreġistrat tnaqqis ogħla minn 1 pp f'20 pajjiż - ara l-Grafika 2.1.8, filwaqt li s-sehem tal-pagi żdied biss fil-Litwanja u fil-Finlandja b'anqas minn 1 pp. Matul il-perjodu 2013-2020, is-sehem tal-pagi żdied fl-Istati Membri li l-livelli tal-bidu tagħhom kienu komparattivament baxxi, u b'mod partikolari fil-Bulgarija, fl-Estonja, fil-Latvja, fil-Litwanja, fir-Rumanija, u fis-Slovakkja, u b'hekk ikkontribwixxa għall-konverġenza. Fl-ewwel nofs tal-2022, is-sehem tal-pagi kien qed jonqos fil-pajjiżi kważi kollha, u dan juri tkabbir bil-mod fil-pagi. Barra minn hekk, it-termini deterjoranti tal-kummerċ minħabba ż-żidiet qawwija fil-prezz tal-enerġija importata wasslu għal aktar telf fl-introjti domestiċi reali.

Grafika 2.1.8: Is-sehem tal-pagi naqas fl-2021 bil-pagi li bħala medja żdiedu aktar bil-mod mill-produttività tax-xogħol
Sehem tal-pagi (2019, 2020, 2021 u Q2-2022, bidla sena wara sena, pp)

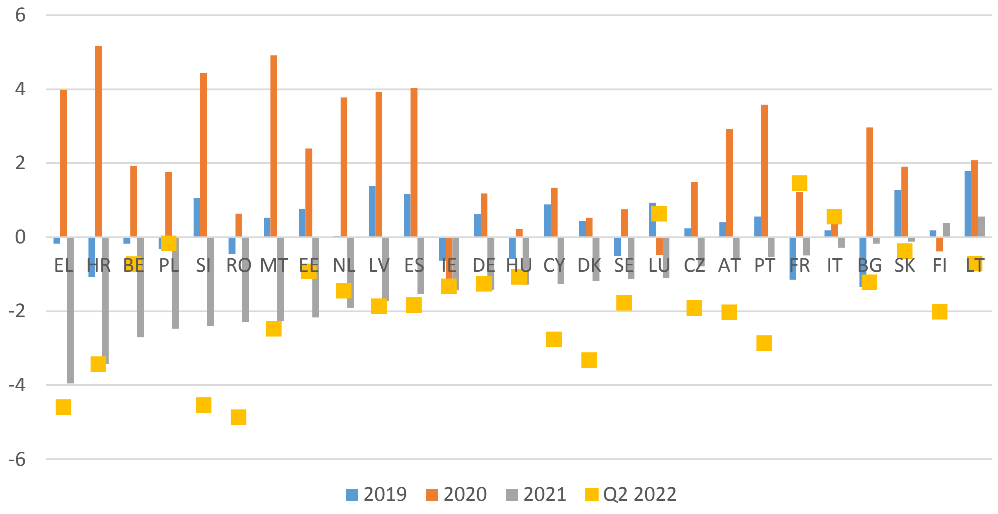

Nota: (1) Is-sehem tal-pagi jiġi kkalkolat bħala persentaġġ tal-PDG skont il-prezzijiet kurrenti (2) Il-pajjiżi huma kklassifikati f'ordni dekrexxenti tat-tkabbir fis-sehem tal-pagi fl-2021.
Sors: Kalkoli tad-DĠ EMPL ibbażati fuq *data* tal-Eurostat, [namq_10_a10_e] u [namq_10_gdp].

Iż-żidiet riċenti fil-pagi minimi f'ħafna Stati Membri ma evitawx it-telf fil-kapaċità tal-akkwist fost ir-riċevituri minħabba ż-żieda fl-inflazzjoni, u ċerti żidiet xierqa b'aġġornamenti fil-ħin jaqdu rwol importanti biex jitħarsu l-ħaddiema b'pagi baxxi. Minkejja ż-żidiet nominali sinifikanti fl-2021 (ara t-Taqsima 2.1.2), il-pagi minimi naqsu f'termini reali fl-Istati Membri kollha minbarra f'erba' Stati Membri (il-Latvja, il-Portugall, is-Slovenja u s-Slovakkja). B'kuntrast għal dan, il-pagi reali medji żdiedu fl-Istati Membri kollha ħlief fl-Irlanda u fin-Netherlands fl-istess perjodu. Sa Awwissu 2022, l-impjegati bl-aktar pagi baxxi ġarrbu aktar telf sinifikanti fil-kapaċità tal-akkwist[68] fil-biċċa l-kbira tal-pajjiżi b'paga minima statutorja – ara l-Grafika 2.1.9. L-uniċi eċċezzjonijiet kienu l-Belġju, l-Ungerija, il-Greċja, u r-Rumanija fejn iż-żidiet nominali qabżu l-inflazzjoni, filwaqt li fi Franza l-paga minima f'termini reali baqgħet l-istess. Madwar nofs l-Istati Membri b'pagi minimi statutorji jqisu l-inflazzjoni meta jistabbilixxu dawn, u jagħmlu dan b'modi differenti u fi gradi differenti[69]. Fil-biċċa l-kbira tal-pajjiżi, il-proċess jirriżulta f'titjib tal-livell f'Jannar ta' kull sena, mingħajr interventi ta' politika addizzjonali matul il-bqija tas-sena. Id-Direttiva adottata dan l-aħħar dwar pagi minimi adegwati[70] tista' tgħin biex issostni lill-unitajiet domestiċi vulnerabbli billi tħeġġeġ l-iffissar ta' pagi minimi statutorji f'livelli adegwati, filwaqt li tqis il-kapaċità tal-akkwist tal-paga minima, il-kundizzjonijiet soċjoekonomiċi u l-iżviluppi fil-produttività fit-tul, fost kriterji oħrajn (ara wkoll il-Kaxxa 1 tal-Pilastru). B'mod partikolari, l-aġġornamenti regolari tal-pagi minimi f'konformità mad-Direttiva jistgħu jgħinu biex jiġi evitat telf ġeneralizzat fil-kapaċità tal-akkwist fost il-ħaddiema b'paga minima fil-kuntest kurrenti biex jinżammu l-istandards tal-għajxien tagħhom. Barra minn hekk, fil-kuntest tal-kriżi tal-enerġija, il-miżuri temporanji ta' appoġġ baġitarju mmirati lejn il-ħaddiema b'paga baxxa jistgħu jgħinu biex jittaffa t-telf tal-kapaċità tal-akkwist.

68 Ikkalkolat mill-Eurostat [prc_hicp_midx].
69 Il-Eurofound, Aumayr-Pintar, C., Rasche, M., Vacas, C., *Minimum wages in 2019*: annual review, l-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, 2019.
70 Id-Direttiva (UE) 2022/2041 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tad-19 ta' Ottubru 2022 dwar pagi minimi adegwati fl-Unjoni Ewropea, ĠU L 275, 25.10.2022, p. 33–47.

Grafika 2.1.9: L-inflazzjoni naqqret iż-żidiet riċenti fil-pagi minimi
Bidla fil-pagi minimi statutorji f'termini reali u nominali (rata ta' tkabbir, %)

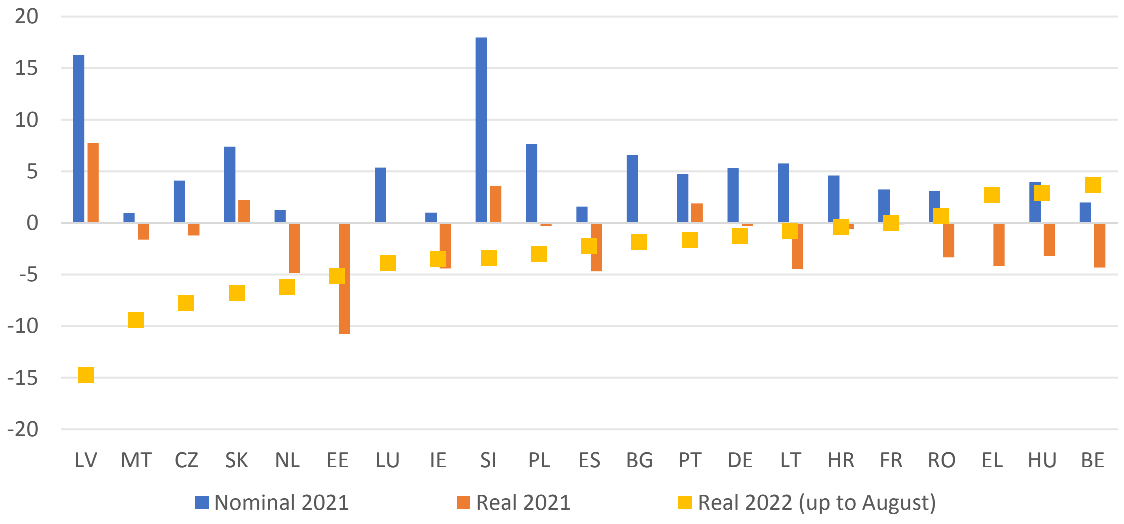

Nota: L-Istati Membri klassifikati f'ordni 'l isfel skont iż-żieda fil-pagi minimi statutorji f'termini reali fl-2022.
Sors: In-Network ta' Korrispondenti tal-Eurofound u l-Eurostat [prc_hicp_midx], kalkoli tal-Eurofound.

Kaxxa 1 tal-Pilastru: Pagi Minimi

Meta jiġu stabbiliti f'livelli adegwati, il-pagi minimi, statutorji jew ibbażati fuq negozjar kollettiv, jippromwovu konverġenza soċjali 'l fuq. Pagi minimi adegwati jgħinu biex jitnaqqsu l-faqar fost dawk li jaħdmu u l-inugwaljanza fil-pagi, tiġi sostnuta d-domanda domestika u jissaħħu l-inċentivi għax-xogħol. Jikkontribwixxu wkoll għat-tnaqqis tad-differenza bejn il-ġeneri fil-pagi minħabba r-rappreżentanza żejda tan-nisa f'impjiegi b'paga baxxa u jiżguraw kompetizzjoni ġusta għall-impjegaturi li jħallsu pagi deċenti. Id-dritt għal pagi minimi adegwati huwa minqux fil-Prinċipju 6 tal-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali (EPSR).

Ħafna ħaddiema b'introjtu baxx mhumiex protetti b'pagi minimi adegwati; b'mod ġenerali, kważi wieħed minn kull għaxar ħaddiema jinsab f'riskju ta' faqar[71]. Bil-kombinament attwali ta' inflazzjoni għolja u żieda relattivament moderata fil-pagi li qed tnaqqas il-kapaċità tal-akkwist tal-unitajiet domestiċi (ara wkoll il-kaxxa 7 tal-Pilastru), hu kruċjali li l-ħaddiema jkunu żgurati pagi minimi adegwati biex jiġu sostnuti l-aktar vulnerabbli u biex jittaffew il-konsegwenzi soċjali tal-kriżi tal-enerġija.

Id-Direttiva dwar pagi minimi adegwati għandha l-għan li ssaħħaħ il-protezzjoni tal-pagi minimi madwar l-UE. Ġiet proposta mill-Kummissjoni f'Ottubru 2020 u adottata fid-19 ta' Ottubru 2022. Id-Direttiva se tikkontribwixxi biex tiżgura li l-ħaddiema fl-Unjoni jkunu protetti b'pagi minimi adegwati li jippermettu għajxien deċenti. Għal dan l-għan, fiha wkoll dispożizzjonijiet għall-promozzjoni tan-negozjar kollettiv u għat-tisħiħ tal-mekkaniżmi ta' infurzar u ta' monitoraġġ fl-Istati Membri kollha. Barra minn hekk, tistabbilixxi qafas b'regoli ċari biex tittejjeb l-adegwatezza tal-pagi minimi statutorji f'dawk l-Istati Membri li għandhom dawn fis-seħħ.

[71] Ir-rata tar-riskju tal-faqar fost dawk li jaħdmu kienet ta' 9 % fl-2019 u naqset bi ftit għal 8,9 % fl-2021 għall-popolazzjoni ta' 18-64 sena, kif imkejla mill-indikatur tal-Eurostat [ilc_iw01].

In-negozjar kollettiv għandu rwol importanti fil-kisba ta' pagi minimi adegwati. Negozjar kollettiv li jiffunzjona tajjeb jimplika li l-impjegaturi u l-impjegati jkunu rrappreżentati kif xieraq u jiżgura li l-kundizzjonijiet tal-pagi jkunu konsistenti mal-ħtiġijiet tal-ħaddiema u tal-impjegaturi u jwieġbu għaċ-ċirkostanzi ekonomiċi li jinbidlu. Billi jsawwar l-iżviluppi ġenerali fil-pagi, in-negozjar kollettiv jinfluwenza wkoll l-iżviluppi fil-pagi minimi. L-Istati Membri b'rata għolja ta' kopertura tan-negozjar kollettiv għandhom it-tendenza li jkollhom ishma iżgħar ta' ħaddiema b'paga baxxa u pagi minimi ogħla. Għalhekk, id-Direttiva tirrikjedi li l-Istati Membri kollha jieħdu azzjoni biex jippromwovu n-negozjar kollettiv dwar l-iffissar tal-pagi. Teħtieġ ukoll l-istabbiliment ta' pjan ta' azzjoni u l-istabbiliment ta' qafas ta' kundizzjonijiet abilitanti għan-negozjar kollettiv għall-Istati Membri meta r-rata ta' kopertura tiegħu tkun anqas minn 80 %.

Il-pagi minimi statutorji spiss ikunu baxxi meta mqabblin ma' pagi oħrajn fl-ekonomija, kif ukoll insuffiċjenti biex jipprovdu għal għajxien deċenti. Fi kważi l-Istati Membri kollha, il-paga minima statutorja hija anqas minn 60 % tal-paga medjana u anqas minn 50 % tal-paga medja – ara l-Grafika hawn taħt. Fl-2021, il-pagi minimi statutorji tal-Portugall, tas-Slovenja u ta' Franza biss laħqu ż-żewġ valuri. Barra minn hekk, fl-istess sena, il-paga minima statutorja kienet anqas minn 50 % tal-paga medjana fi ħdax-il pajjiż tal-UE (is-Slovakkja, l-Ungerija, in-Netherlands, l-Irlanda, il-Litwanja, il-Belġju, il-Ġermanja, iċ-Ċekja, il-Latvja, l-Estonja, u Malta). Fi tnejn minn dawn il-pajjiżi (l-Estonja u Malta), kienet saħansitra anqas minn 45 %. Barra minn hekk, tliet pajjiżi (il-Latvja, l-Estonja, u Malta) kellhom pagi minimi anqas minn 40 % tal-paga medja. F'dan ir-rigward, id-Direttiva fiha rekwiżiti biex jissaħħu l-oqfsa ta' governanza biex jiġu stabbiliti u aġġornati l-pagi minimi statutorji. Dawn jinkludu (i) l-użu ta' kriterji ċari biex jiġu stabbiliti u aġġornati dawn il-pagi, (ii) l-użu ta' valuri ta' referenza biex jgħinu fil-valutazzjoni tal-adegwatezza tagħhom, (iii) aġġornamenti regolari biex tiġi ppreservata l-adegwatezza maż-żmien, (iv) kundizzjonijiet ċari għall-varjazzjonijiet u għat-tnaqqis mill-pagi minimi statutorji, kif ukoll (v) l-involviment f'waqtu u effettiv tas-sħab soċjali matul il-proċess ta' stabbiliment u ta' aġġornament.

F'ħafna Stati Membri, il-pagi minimi statutorji għadhom baxxi meta mqabblin ma' pagi oħrajn

Pagi minimi bħala persentaġġ tal-paga medjana gross u tal-paga medja gross (2021)

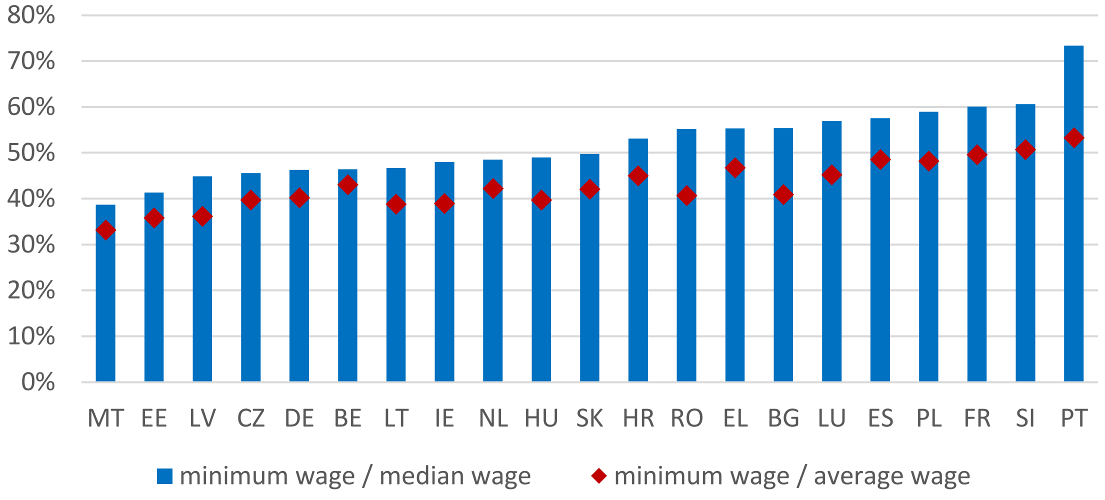

Sors: Kalkoli tad-DĠ EMPL ibbażati fuq *data* tal-Eurostat [earn_mw_cur], [lc_lci_r2_a] u Stħarriġ dwar l-Istruttura tal-Qligħ.

Mekkaniżmi effettivi ta' infurzar u ta' monitoraġġ huma kruċjali biex jiġi żgurat aċċess xieraq tal-ħaddiema għal pagi minimi adegwati. In-nuqqas ta' konformità mar-regoli

relatati mal-pagi minimi jidher li huwa fenomenu sinifikanti madwar l-UE, għalkemm problemi relatati mad-*data* jillimitaw il-possibbiltà li jkun hemm stimi preċiżi[72]. Sabiex jissaħħaħ l-infurzar ta' dawn ir-regoli, id-Direttiva tirrikjedi li l-Istati Membri b'pagi minimi statutorji jsaħħu l-kontrolli u l-intensità tal-ispezzjonijiet fuq il-post u jiggarantixxu riżorsi xierqa għall-awtoritajiet tal-infurzar. Barra minn hekk, tenfasizza li l-Istati Membri jeħtieġ li jkollhom fis-seħħ mekkaniżmi ta' rimedju u penali effettivi f'każ li ma jiġux irrispettati d-drittijiet tal-ħaddiema relatati mal-pagi minimi statutorji u mal-protezzjoni tal-paga minima pprovduti minn ftehimiet kollettivi. Sabiex jiġu indirizzati n-nuqqasijiet fil-ġbir tad-*data*, id-Direttiva teżiġi li l-Istati Membri kollha jiżviluppaw għodod effettivi għall-monitoraġġ tal-kopertura u tal-adegwatezza tal-protezzjoni tal-paga minima, u jirrapportaw serje ta' indikaturi relatati mal-protezzjoni tal-paga minima lill-Kummissjoni kull sentejn, mill-2025.

Implimentazzjoni antiċipata tad-Direttiva tista' ssostni l-isforzi tal-Istati Membri biex joffru sostenn f'waqtu lill-unitajiet domestiċi vulnerabbli fil-kuntest kurrenti. Filwaqt li għad għandhom perjodu ta' sentejn biex jittrasponu d-Direttiva fil-leġiżlazzjoni nazzjonali tagħhom, l-inizjattiva diġà rawmet dibattiti fil-livell nazzjonali, li setgħu kienu strumentali fl-adozzjoni ta' miżuri ġodda li jsaħħu l-aċċess għal pagi minimi adegwati madwar l-UE.

Impjieg għadu mhux neċessarjament jipprovdi mod kif wieħed joħroġ mill-faqar. Il-faqar fost dawk li jaħdmu fl-UE ma naqasx matul l-aħħar deċennju, u kien ta' 8,9 % fl-2021.[73] L-Istati Membri bl-ogħla livelli fl-2010 raw tnaqqis qawwi ġenerali fil-faqar fost dawk li jaħdmu (jiġifieri r-Rumanija, il-Greċja, il-Polonja u l-Litwanja) u fil-Litwanja naqas saħansitra taħt il-medja tal-EU-27, filwaqt li f'oħrajn baqa' ogħla minnha jew qrib tagħha. Fl-2021, il-faqar fost dawk li jaħdmu baqa' ġeneralment stabbli fil-maġġoranza tal-Istati Membri meta mqabbel mal-2020 (b'referenza għas-snin tal-introjtu 2020 u 2019, rispettivament). Numru żgħir ta' Stati Membri raw tnaqqis ta' aktar minn 1 pp (jiġifieri l-Irlanda u l-Iżvezja), filwaqt li grupp akbar wera żieda żgħira (jiġifieri r-Rumanija, il-Lussemburgu, Spanja, il-Greċja, il-Portugall u l-Latvja), inklużi l-Istati Membri fejn il-faqar fost dawk li jaħdmu għadu ogħla mill-medja tal-UE. L-Grafika 2.1.10 turi li, fl-2021, aktar minn 10 % tal-ħaddiema kienu fir-riskju tal-faqar fir-Rumanija, fil-Lussemburgu, fi Spanja, fl-Italja, fil-Greċja u fil-Portugall. Skont l-istimi rapidi tal-Eurostat[74] li jirreferu għas-sena tal-introjtu 2021, is-sitwazzjoni ma tidhirx li nbidlet bejn il-pajjiżi, ħlief għall-Greċja, stmata li rat tnaqqis żgħir, u għall-Kroazja, għan-Netherlands u għas-Slovenja, li għalihom hija stmata żieda żgħira. B'mod ġenerali, il-ħaddiema b'livell baxx ta' edukazzjoni jiffaċċjaw riskji ogħla ta' faqar fost dawk li jaħdmu minn dawk b'livell għoli ta' edukazzjoni (19,8 % vs 4 %), kif ukoll dawk li twieldu barra mill-UE meta mqabblin mal-ħaddiema nattivi (21 % vs 7,6 %). Barra minn hekk, il-ħaddiema b'kuntratti temporanji huma aktar probabbli li jkunu f'riskju ta' faqar fost dawk li jaħdmu milli dawk b'kuntratti permanenti (12,9 % vs 5,3 % fl-UE).

---

72 Dan huwa partikolarment il-każ fid-*data* ta' stħarriġiet ekonomiċi u soċjali, bħall-UE-SILC. Stħarriġ dettaljat riċenti tal-evidenza jinsab fil-Eurofound, Aumayr-Pintar, C., Rasche, M., Vacas, C., *Minimum wages in 2019*: annual review, l-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, 2019. In-nuqqas ta' konformità jidher li huwa fenomenu sinifikanti f'ħafna pajjiżi, inklużi dawk bi protezzjoni tal-paga minima – ara, fost l-oħrajn, Garnero, A., *The dog that barks doesn't bite: Coverage and compliance of sectoral minimum wages in Italy*, IZA Journal of Labor Policy 7, 3 (2018).

73 Il-faqar fost dawk li jaħdmu huwa s-sehem ta' persuni, ta' 18-il sena jew aktar, li jaħdmu u li għandhom introjtu disponibbli ekwivalizzat taħt il-limitu tar-riskju ta' faqar, li huwa stabbilit għal 60 % tal-introjtu disponibbli ekwivalizzat medjan nazzjonali (wara t-trasferimenti soċjali). Id-*data* għall-2021 tirreferi għas-sena tal-introjtu 2020. Fl-EU-27, l-indikatur żdied b'mod sinifikanti mill-2010 (8,5 %) għall-2016 (9,8 %), biex imbagħad beda jonqos, bil-mod iżda b'mod kostanti sena wara sena sal-2020. il-Eurostat [ilc_iw01], [ilc_iw04], [ilc_iw05] u [ilc_iw16].

74 Ara l-Istimi rapidi għas-sena tal-introjtu 2021, ippubblikati f'Awwissu 2022, fuq is-sit web tal-Eurostat.

Grafika 2.1.10: Il-faqar fost dawk li jaħdmu għadu sfida importanti f'ħafna Stati Membri

Ir-rata ta' riskju ta' faqar fost dawk li jaħdmu (%, 2021, 2019 u 2010)

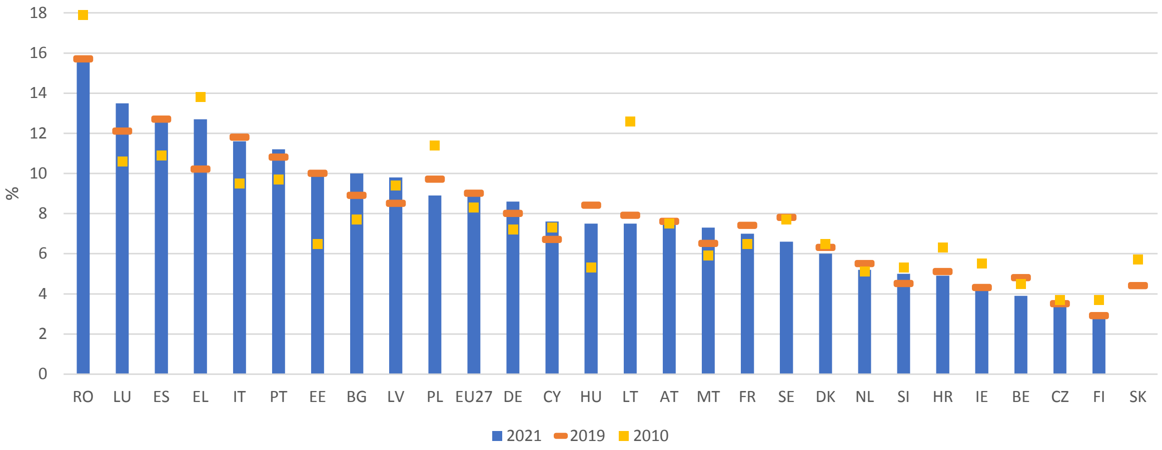

Nota: Ma hemmx *data* disponibbli għal SK għall-2021. Hemm interruzzjoni fis-serje kronoloġika għal LU fl-2021.

Sors: il-Eurostat [ilc_iw01], l-UE-SILC.

Feles tat-taxxa għoli jista' jinfluwenza ħażin id-domanda għall-ħaddiema, idgħajjef l-inċentivi biex wieħed ifittex xogħol u jżid is-sigħat tax-xogħol[75]. Bejn l-2011 u l-2021, il-feles tat-taxxa tal-EU-27 għal persuna mhux miżżewġa b'paga medja naqas minn 41,6 % għal 39,6 %. Il-feles tat-taxxa naqas f'sittax-il Stat Membru tal-UE matul l-istess perjodu, bl-akbar tnaqqis irreġistrat fl-Ungerija, fil-Greċja, fir-Rumanija, fil-Latvja u fil-Belġju. B'kuntrast għal dan, seħħew żidiet sinifikanti fil-Portugall, f'Malta, fil-Lussemburgu u fis-Slovakkja. Ta' min isemmi li l-feles tat-taxxa tal-EU-27 għal persuna mhux miżżewġa b'paga baxxa (50 % tal-introjtu medju) naqas saħansitra aktar, bi 2,8 pp mill-2011, għalkemm żdied ftit bejn l-2020 u l-2021 (minn 31,5 % għal 31,9 %). It-tnaqqis tal-piżijiet tat-taxxa fuq dawk b'introjtu baxx huwa partikolarment importanti wkoll biex jitnaqqsu l-ostakli għar-reklutaġġ ta' ħaddiema b'livell baxx ta' ħiliet.

Is-sistemi tat-taxxa fuq l-introjtu għandhom it-tendenza li jkunu progressivi, li jimplika li l-feles ta' taxxa fuq ix-xogħol ikun aktar baxx għal dawk fil-parti t'isfel tad-distribuzzjoni tal-introjtu. Il-feles tat-taxxa (inklużi t-taxxa fuq l-introjtu personali u l-kontribuzzjonijiet tas-sigurtà soċjali) għal ħaddiema mhux miżżewġin mingħajr tfal huwa ogħla milli għal dawk b'pagi medji milli għal dawk li jaqilgħu 67 % tal-paga medja, li min-naħa tiegħu huwa ogħla meta mqabbel ma' dawk b'paga baxxa (50 % tal-medja). Dan juri l-progressività tat-tassazzjoni fuq ix-xogħol, xejra li hija pjuttost evidenti għal Franza, għall-Belġju, u għal-Lussemburgu, filwaqt li hija anqas evidenti għall-Ungerija, għar-Rumanija, għall-Bulgarija, għall-Polonja u għal Ċipru – ara l-Grafika 2.1.11. Madankollu, f'diversi Stati Membri għad hemm lok għat-trasferiment tat-tassazzjoni lil hinn mix-xogħol, b'mod partikolari billi jitnaqqas il-feles tat-taxxa għal dawk li jaqilgħu introjtu baxx u medju, u anki biex jittaffew l-effetti taż-żieda fil-prezzijiet tal-enerġija, u lejn sorsi oħrajn li joffru sostenn akbar għall-għanijiet ambjentali.

[75] Il-feles tat-taxxa jkejjel id-differenza bejn il-kostijiet lavorattivi totali biex jiġi impjegat ħaddiem u l-qligħ nett tal-impjegati.

Grafika 2.4.10: Il-feles tat-taxxa fuq ix-xogħol huwa iżgħar għal-livelli ta' pagi aktar baxxi

Il-piż tat-taxxa għal ħaddiem mhux miżżewweġ b'paga baxxa (50 % u 67 % tal-paga medja) meta mqabbel mal-paga medja fl-2021

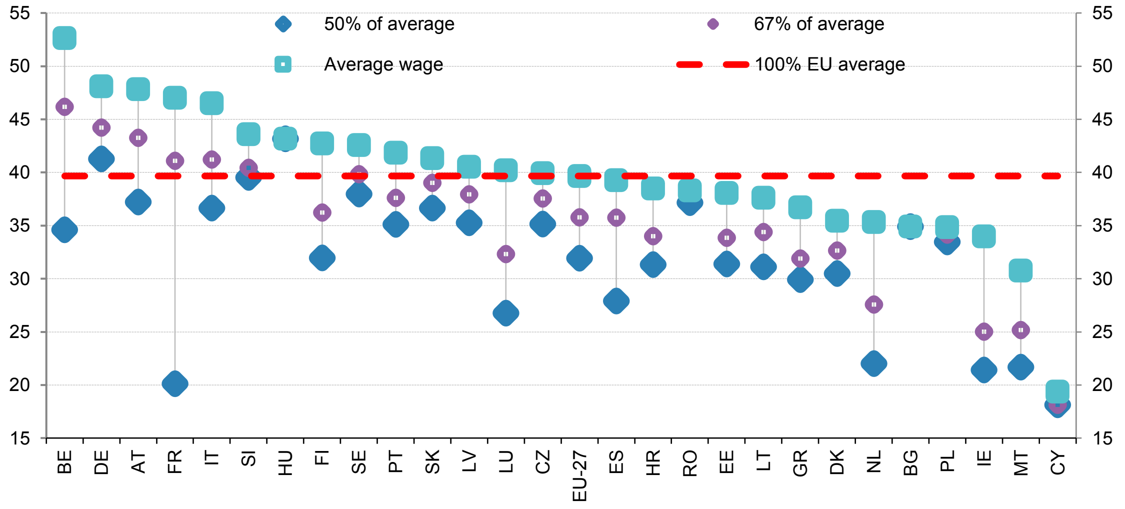

Sors: Il-Kummissjoni Ewropea, id-DĠ ECFIN, il-Bażi tad-*data* dwar it-taxxa u l-benefiċċji, ibbażata fuq il-mudell tat-taxxa/benefiċċji tal-OECD (aġġornata f'Marzu 2022).

Kaxxa 2 tal-Pilastru: Ekonomija Soċjali u Intrapriżi Soċjali

L-ekonomija soċjali għandha 2,8 miljun entità madwar l-UE, li l-għan primarju tagħhom huwa li jiġġeneraw impatt soċjali u/jew ambjentali pożittiv aktar milli qligħ finanzjarju għas-sidien jew għall-partijiet ikkonċernati tagħhom. Dawn jinkludu diversi mudelli ta' negozju u organizzazzjonali, bħal assoċjazzjonijiet, kooperattivi, soċjetajiet ta' benefiċċju reċiproku, fondazzjonijiet, u intrapriżi soċjali, li jibnu fuq l-għeruq lokali u jużaw governanza parteċipattiva. L-organizzazzjonijiet tal-ekonomija soċjali joffru soluzzjonijiet konkreti u innovattivi għall-isfidi soċjali ewlenin f'varjetà kbira ta' setturi ekonomiċi, inklużi s-servizzi soċjali, il-kura tas-saħħa, l-edukazzjoni, l-agrikoltura, l-enerġija, il-banek, l-assigurazzjoni u l-immaniġġjar tal-iskart.

L-impjiegi bi ħlas fl-ekonomija soċjali jvarjaw minn anqas minn 1 % għal 10 % tal-forza tax-xogħol totali madwar l-Istati Membri u jissuġġerixxu potenzjal mhux sfruttat għat-tkabbir tal-impjiegi fis-settur għal xi Stati Membri.[76] L-entitajiet tal-ekonomija soċjali jimpjegaw 13,6-il miljun persuna fl-UE u jġibu valur lill-ekonomiji u lis-soċjetajiet lokali billi jrawmu l-inklużività, ir-reżiljenza u s-sostenibbiltà ambjentali tagħhom. Pereżempju, jipprovdu impjiegi ta' kwalità addizzjonali fl-ekonomija, jikkontribwixxu għall-inklużjoni ta' gruppi żvantaġġati, jixprunaw l-iżvilupp ekonomiku sostenibbli, u jippromwovu l-parteċipazzjoni attiva taċ-ċittadini fis-soċjetà. Aktar riċenti, l-ekonomija soċjali għenet biex jittaffa l-impatt tal-kriżi tal-COVID-19 billi żviluppat soluzzjonijiet minn isfel għal fuq, l-aktar fis-servizzi tas-saħħa u soċjali, biex issostni lill-gruppi vulnerabbli u f'riskju. Pereżempju, fil-Polonja, il-Malopolska Incubator for Social Innovation, kofinanzjat mill-FSE, ipprovda liċ-ċittadini b'għotjiet għall-iżvilupp, għall-ittestjar u għall-implimentazzjoni ta' proġetti biex jiġu indirizzati l-ħtiġijiet ta' persuni dipendenti. Barra

[76] Il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew, Monzon, J. L., Chaves, R., *Recent evolutions of the Social Economy in the European Union*, Il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew, 2017.

minn hekk, l-approċċ ibbażat fuq il-valuri tal-ekonomija soċjali jagħmilha attur importanti biex jiġu żgurati tranżizzjonijiet ekoloġiċi u diġitali ġusti.

Filwaqt li l-organizzazzjonijiet tal-ekonomija soċjali u l-intrapriżi soċjali joperaw fl-Istati Membri kollha, il-grad ta' fehim u ta' aċċettazzjoni tal-kunċetti tal-intrapriża soċjali u tal-ekonomija soċjali jvarja b'mod sinifikanti bejniethom. F'ħafna Stati Membri, minħabba n-nuqqas ta' rikonoxximent formali u ta' għarfien dwar il-mudelli ta' negozju tagħhom, l-entitajiet tal-ekonomija soċjali jiffaċċjaw diffikultajiet fl-iżvilupp tal-attivitajiet tagħhom. Għalhekk, hemm lok għal aktar sostenn u għal sostenn aħjar, inklużi oqfsa ta' politika u legali mfasslin għall-ispeċifiċitajiet tagħhom, aċċess aħjar għall-finanzjament u għas-swieq, kif ukoll integrazzjoni aħjar fin-networks tan-negozju u fis-servizzi ta' appoġġ.

Sabiex tindirizza din l-isfida, f'Diċembru 2021 il-Kummissjoni Ewropea ressqet il-Pjan ta' Azzjoni dwar l-Ekonomija Soċjali (SEAP)[77]. L-SEAP għandu l-għan li jtejjeb l-ekosistema għall-entitajiet tal-ekonomija soċjali b'mod partikolari f'pajjiżi fejn għadha sottożviluppata, f'konformità mal-prinċipju 4 tal-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali (Appoġġ Attiv għall-Impjiegi). Il-proposta għal Rakkomandazzjoni tal-Kunsill dwar l-iżvilupp tal-kundizzjonijiet qafas tal-ekonomija soċjali (ippjanata għal Mejju 2023) – bħala waħda mill-azzjonijiet ewlenin skont l-SEAP – għandha tgħin biex jittejbu l-politika u l-qafas regolatorju għall-ekonomija soċjali f'firxa ta' oqsma, inklużi l-Għajnuna mill-Istat, l-akkwist pubbliku u t-tassazzjoni. Barra minn hekk, "l-ekonomija soċjali u tal-prossimità" hija rikonoxxuta bħala waħda mill-erbatax-il ekosistema industrijali ewlenin mill-istrateġija industrijali tal-Kummissjoni ta' Marzu 2020.

L-aċċess għall-finanzjament jirrappreżenta sfida strutturali importanti għall-intrapriżi soċjali. Id-disponibbiltà u l-użu ta' riżorsi finanzjarji ripagabbli għall-intrapriżi soċjali huma eteroġenei ħafna madwar l-Istati Membri. Fl-2014-20, l-istrumenti finanzjarji pijunieri fil-livell tal-UE skont il-Programm tal-UE għall-Impjiegi u l-Innovazzjoni Soċjali (EaSI) sostnew lill-intrapriżi soċjali permezz ta' garanziji tal-portafoll tas-self, ekwità u finanzjament tad-dejn. Is-sostenn ikompli permezz tat-Tieqa għall-Investiment Soċjali u għall-Ħiliet ta' InvestEU fl-2021-27, bil-Fond Ewropew tal-Investiment bħala s-sieħeb ewlieni ta' implimentazzjoni għall-finanzjament tal-intrapriżi soċjali. Is-sostenn tal-istrumenti finanzjarji huwa kkomplementat minn għotjiet (bħas-sostenn għall-kostijiet ta' tranżazzjonijiet, l-għotjiet pilota tal-finanzjament soċjali) iffinanzjati mill-FSE+[78].

F'dawn l-aħħar snin, diversi Stati Membri adottaw strateġiji ġenerali jew inizjattivi speċifiċi biex isostnu l-ekonomija soċjali. **Il-Bulgarija** adottat il-5 Pjan ta' Azzjoni nazzjonali biannwali tagħha għall-Ekonomija Soċjali 2022-2023. **Il-Finlandja** adottat Strateġija dwar l-Intrapriżi Soċjali fl-2021 u, f'konformità magħha, ġie stabbilit Ċentru Nazzjonali ta' Għarfien Espert għall-Intrapriżi Soċjali[79]. Fil-Programm Nazzjonali ta' Riforma tagħha tal-2022, **il-Ġermanja** esprimiet l-impenn tagħha li tfassal Strateġija

[77] Il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni, *Building an economy that works for people: an action plan for the social economy*, l-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, 2021. Il-pjan ta' azzjoni jibni fuq l-Inizjattiva ta' Negozju Soċjali (2011).

[78] Eżempju mill-aħħar sejħa għall-finanzjament soċjali għall-provvista u għad-domanda (2020) huwa l-kooperazzjoni bejn Erste Bank u Impact Hub fl-Awstrija, fiċ-Ċekja, fis-Slovakkja, fis-Serbja u fil-Kroazja li ssostni l-iżvilupp ta' kważi ekwità flimkien ma' appoġġ mhux finanzjarju komplementari għall-intrapriżi soċjali. Billi jagħtu spinta lill-ekwità tal-intrapriżi soċjali, ikunu jistgħu jsegwu l-pjanijiet ta' tkabbir tagħhom, iwettqu proġetti ġodda jew jespandu proġetti eżistenti u, konsegwentement, iżidu l-impatt tagħhom.

[79] Ara online l-Istrateġija dwar l-Intrapriżi Soċjali u ċ-Ċentru ta' Għarfien Espert, rispettivament.

Nazzjonali għall-intrapriżi soċjali bl-għan li ssaħħaħ il-kumpaniji li jaqdu l-ġid komuni u ekonomija bbażata fuq is-solidarjetà. Fir-rigward tar-rikonoxximent legali tal-intrapriżi soċjali, **iċ-Ċekja** qed tħejji Att dwar l-Intraprenditorija Soċjali bħala mezz għall-integrazzjoni tal-persuni żvantaġġati fis-suq tax-xogħol, u **l-Polonja** adottat Att dwar l-ekonomija soċjali, bħala parti mill-pjan tagħha għall-irkupru u r-reżiljenza, li jistabbilixxi r-regoli għaċ-ċertifikazzjoni tal-intrapriżi soċjali li jerġgħu jintegraw lin-nies li jinsabu fir-riskju tal-esklużjoni soċjali. Fl-2022, **Spanja** adottat proġett strateġiku għall-ekonomija soċjali u tal-kura li jiswa EUR 800 miljun, iffinanzjat prinċipalment minn Next Generation EU, bl-għan li tisfrutta l-potenzjal sħiħ tal-ekonomija soċjali biex tikkontribwixxi għal tranżizzjonijiet ġusti, ekoloġiċi u diġitali u biex issaħħaħ is-sistemi ta' inklużjoni u ta' assistenza soċjali. Il-pjan huwa mistenni jżid is-sehem tal-ekonomija soċjali fil-PDG Spanjol b'1 pp għal 11 %.

2.1.2 Miżuri meħudin mill-Istati Membri

Dan l-aħħar, diversi Stati Membri adottaw miżuri biex isostnu l-ħolqien tax-xogħol. F'Jannar 2022, is-servizz tal-impjiegi fil-**Kroazja** adotta miżuri ġodda għall-ħolqien tax-xogħol, bħala parti mill-RRP tiegħu, biex isostni t-tranżizzjonijiet ekoloġiċi u diġitali, imfasslin biex jagħtu prijorità lill-attivazzjoni u lix-xogħol (għal rashom) tal-persuni qiegħda inattivi, tal-persuni qiegħda fit-tul u taż-żgħażagħ li mhumiex fl-impjieg, fl-edukazzjoni jew it-taħriġ (NEETs). F'Lulju 2022, il-**Litwanja** żiedet l-ambitu u d-diversità tal-miżuri ta' sostenn għall-impjiegi, filwaqt li ffokat aktar fuq impjiegi b'valur miżjud għoli u fuq it-tranżizzjoni doppja, bħala parti mill-impenn tagħha tal-pjan għall-irkupru u r-reżiljenza. F'Marzu 2022, il-**Portugall** beda jagħti appoġġ finanzjarju lill-impjegaturi li joffru kuntratti miftuħa li jħallsu pagi adegwati skont il-miżura "Impenn għal Impjiegi Sostenibbli", ukoll bħala parti mill-pjan għall-irkupru u r-reżiljenza tiegħu. Tul il-pandemija, il-**Belġju** (Wallonia) introduċa sussidju għall-impjieg immirat ta' EUR 1 000 fix-xahar, "Tremplin24mois+", għar-reklutaġġ ta' persuni qiegħda għal ħafna żmien. Inizjalment, dan is-sussidju kien immirat lejn setturi speċifiċi, iżda l-miżura ġiet estiża f'Jannar 2022 biex tinkludi lill-impjegaturi privati u pubbliċi kollha. F'Jannar 2022, il-gvern ta' Brussell estenda l-inċentiv ta' reklutaġġ "Phoenix" għar-reklutaġġ ta' persuni vulnerabbli li jkunu qed ifittxu impjieg, li tilfu l-impjiegi tagħhom matul il-kriżi tas-saħħa u rreġistraw mas-servizzi pubbliċi tal-impjiegi (PES). Xi Stati Membri adottaw miżuri mmirati biex jipprovdu aċċess għax-xogħol għal persuni spostati mill-Ukrajna biex irawmu l-integrazzjoni tagħhom fis-suq tax-xogħol u jsostnu l-ħolqien tax-xogħol. Pereżempju, f'Marzu 2022 il-**Latvja** stabbiliet sussidju għall-impjieg għar-refuġjati mill-Ukrajna, li jipprovdi lill-impjegaturi b'allowance ta' darba ta' EUR 500 fil-bidu tar-relazzjoni tax-xogħol. Fl-**Ungerija**, f'Marzu 2022 ġie introdott sussidju temporanju għall-impjieg għall-impjegaturi li jimpjegaw ċittadini tal-Ukrajna li jaħarbu mill-gwerra. Is-sussidju jkopri 50 % tal-kostijiet tal-akkomodazzjoni u tal-ivvjaġġar għal perjodu sa sena. Fid-**Danimarka**, is-servizzi ta' promozzjoni tal-impjiegi għal persuni spostati mill-Ukrajna huma amministrati fil-livell muniċipali, inkluż permezz ta' sussidji għall-impjieg. Għal ħarsa ġenerali lejn il-miżuri attivi tas-suq tax-xogħol li jiffaċilitaw l-integrazzjoni ta' persuni spostati mill-Ukrajna, ara t-Taqsima 2.3.2.

Xi Stati Membri neħħew gradwalment il-miżuri ta' appoġġ ta' emerġenza tagħhom wara l-ewwel nofs tal-2021, f'konformità mat-tnaqqis tar-restrizzjonijiet relatati mas-saħħa pubblika. Pereżempju, bejn Mejju u Ottubru 2021, skemi temporanji ta' xogħol b'ħinijiet iqsar u skemi oħrajn għaż-żamma tal-impjiegi introdotti bħala rispons għall-kriżi tal-COVID-19 tneħħew gradwalment f'**Ċipru**, fid-**Danimarka**, fl-**Estonja**, u fil-**Litwanja**. Matul l-istess perjodu, fl-Iżvezja, il-miżuri temporanji twaqqfu wkoll, iżda l-iskemi preeżistenti rispettivi baqgħu fis-seħħ.

Stati Membri oħrajn estendew l-iskemi ta' xogħol b'ħinijiet iqsar tagħhom matul l-ewwel nofs tal-2022 u wara. Pereżempju, fil-Kroazja, fl-Italja u fil-Portugall, il-miżuri biex jiġu ppreservati l-impjiegi fil-kuntest tal-pandemija tal-COVID19 ġew iffinanzjati matul l-ewwel trimestru tal-2022. Fil-**Bulgarija**, is-sussidji tal-pagi għall-ħaddiema (skema ta' 60/40) ġew estiżi għall-perjodu sa Ġunju 2022. F'**Malta** u fil-**Greċja**, l-iskema ta' suppliment tal-pagi u l-iskema ta' xogħol b'ħinijiet iqsar ġew estiżi sal-aħħar ta' Mejju 2022. Il-**Belġju** estenda l-"proċedura simplifikata" (b'anqas obbligi amministrattivi għall-impjegaturi) tal-iskema ta' xogħol b'ħinijiet iqsar tiegħu f'Marzu 2022 sal-aħħar ta' Ġunju 2022 bħala rispons għat-tifqigħa tal-gwerra fl-Ukrajna, bl-istess modalitajiet li kienu applikabbli matul il-kriżi tal-COVID-19. Bl-istess mod, **Franza** estendiet l-applikabbiltà tal-iskema ta' impjiegi parzjali eżistenti tagħha (APLD) sa tmiem l-2022 biex tippermetti lill-kumpaniji affettwati mill-gwerra fl-Ukrajna jibbenefikaw minnha. Għall-ewwel, il-**Lussemburgu** kien estenda l-iskema ta' xogħol b'ħinijiet iqsar tiegħu sa Ġunju 2022 għall-SMEs fid-dawl tat-tneħħija gradwali tal-iskema. Madankollu, fil-kuntest tal-kriżi tal-enerġija, f'Awwissu 2022 il-gvern ħabbar li l-kumpaniji affettwati serjament jistgħu jagħmlu użu mill-iskema ta' xogħol b'ħinijiet iqsar. F'Mejju, ir-**Rumanija** estendiet ukoll l-iskema tagħha ta' xogħol b'ħinijiet iqsar sal-aħħar tal-2022.

F'xi każijiet, il-miżuri temporanji adottati bħala rispons għall-pandemija tal-COVID-19 ġew sostitwiti bi skemi permanenti ta' xogħol b'ħinijiet iqsar. **Spanja** neħħiet gradwalment ir-regoli ta' emerġenza għall-iskema ta' xogħol b'ħinijiet iqsar, ERTE (filwaqt li partijiet mill-benefiċċji u mir-ribassi tas-sigurtà soċjali ġew estiżi sal-31 ta' Marzu 2022). F'Diċembru 2021 daħlet fis-seħħ leġiżlazzjoni ġdida li stabbiliet skema permanenti ta' xogħol b'ħinijiet iqsar biex taġġusta għal xokkijiet ċikliċi u strutturali bħala parti minn riforma wiesgħa definita fil-pjan nazzjonali għall-irkupru u r-reżiljenza. F'dan il-kuntest, il-kumpaniji huma inċentivati jipprovdu lill-impjegati tagħhom bi programmi ta' taħriġ għat-titjib tal-ħiliet u għat-taħriġ mill-ġdid. F'Marzu 2022, **is-Slovakkja** introduċiet ukoll miżura permanenti ġdida għall-preservazzjoni tal-impjiegi matul ir-reċessjonijiet ekonomiċi. Fis-**Slovenja**, l-adozzjoni ta' skema permanenti ta' xogħol b'ħinijiet iqsar għal reċessjonijiet ekonomiċi serji hija ppjanata qabel tmiem l-2022.

Bejn Jannar 2021 u Lulju 2022, diversi Stati Membri żiedu b'mod sostanzjali l-pagi minimi statutorji tagħhom. L-għan kien li jingħata rispons għat-telf tal-kapaċità tal-akkwist tal-ħaddiema b'paga baxxa hekk kif l-inflazzjoni qabdiet togħla, u f'xi każijiet, li jtejbu wkoll b'mod aktar ġenerali l-adegwatezza tal-pagi minimi, fid-dawl tal-livelli baxxi tagħhom u tad-distakk meta mqabblin mal-pagi l-oħrajn.[80] L-akbar żieda tal-paga minima statutorja ġiet irreġistrata fl-Ungerija (19,5 %). Pajjiżi oħrajn ukoll kellhom żidiet konsiderevoli, b'mod partikolari l-**Litwanja** (13,7 %), il-**Belġju** (13,3 %), l-**Estonja** (12 %), ir-**Rumanija** (11 %), il-**Kroazja** (10,3 %), il-**Ġermanja** (10 %), il-**Greċja** (9,7 %), u l-**Bulgarija** (9,2 %). F'xi wħud minn dawn il-pajjiżi, iż-żidiet ġew introdotti permezz ta' aġġornamenti diskrezzjonali b'mod supplimentari għan-negozjati jew għall-mekkaniżmi ta' indiċjar tas-soltu. Stati Membri oħrajn, inklużi l-**Ġermanja**, il-**Latvja**, in-**Netherlands**, il-**Portugall,** u r-**Rumanija**, ħabbru wkoll żidiet fil-pagi minimi tul l-2022 jew sal-bidu tal-2023 (fil-Portugall, f'Ottubru 2022 il-gvern iffirma ftehim b'terminu medju mas-sħab soċjali biex tiżdied il-paga minima għal EUR 900 fl-2026). B'mod partikolari, f'Jannar 2023, il-**Latvja** , u n-**Netherlands** qed jippjanaw li jżidu l-pagi minimi statutorji tagħhom b'40 % u b'10 %, rispettivament. Fl-**Irlanda**, huwa previst ukoll li titneħħa paga minima aktar baxxa għall-ħaddiema żgħażagħ.

[80] Xi aġġornamenti fl-2021 diġà kienu qed jwieġbu għaż-żieda kontinwa fl-inflazzjoni.

Barra minn hekk, xi ftit Stati Membri introduċew riformi fl-oqfsa tagħhom għall-istabbiliment ta' pagi minimi statutorji. L-aktar importanti, **Ċipru** introduċa paga minima statutorja għall-ewwel darba li se tibda tapplika minn Jannar 2023, f'livell ta' EUR 940. Permezz ta' emenda tal-Kodiċi dwar ix-Xogħol, **ir-Rumanija** stabbiliet li ħaddiem jista' jitħallas biss il-paga minima sa 24 xahar, u wara jrid jitħallas paga ogħla. Fil-**Kroazja**, skont l-RRP, l-Att dwar il-Paga Minima ġie emendat biex jittejjeb l-infurzar tar-regoli relatati mal-paga minima statutorja, fost l-oħrajn fir-rigward tal-penali għat-trasgressuri u t-tisħiħ tal-kontroll mill-korpi ta' spezzjoni. Bħala parti minn riforma wiesgħa tal-qafas tal-iffissar tal-pagi minimi fl-**Irlanda**, il-paga minima statutorja se tiġi ssostitwita b'"paga li tiggarantixxi l-għajxien". Il-paga li tiggarantixxi l-għajxien se tiġi stabbilita għal 60 % tal-paga medjana fi kwalunkwe sena partikolari li tibda mill-2023. Il-paga minima nazzjonali se tibqa' fis-seħħ sakemm il-paga tal-għajxien ta' 60 % tidħol kompletament, fl-2026, iżda se tiżdied matul is-snin bħas-soltu, u b'hekk jitnaqqas id-distakk bejnha u l-paga li tiggarantixxi l-għajxien. **Malta** stabbiliet Kummissjoni ġdida dwar il-Pagi Baxxi, li hija mistennija toħroġ l-ewwel rakkomandazzjonijiet tagħha għal mekkaniżmu ġdid biex tiġi aġġornata l-paga minima fl-2023. Minkejja dawn il-miżuri, ħafna ħaddiema fl-UE għadhom mhumiex koperti minn protezzjoni adegwata tal-paga minima. Sabiex tgħin fl-indirizzar ta' din is-sitwazzjoni, f'Ottubru 2020 il-Kummissjoni ressqet proposta għal Direttiva dwar pagi minimi adegwati fl-UE, li ġiet adottata mill-Parlament Ewropew fl-14 ta' Settembru u mill-Kunsill fl-4 ta' Ottubru 2022.[81] Il-Kaxxa 1 tal-Pilastru tkompli tispjega l-isfidi ewlenin li d-Direttiva għandha l-għan li tindirizza u d-dispożizzjonijiet ewlenin tagħha.

Ftit Stati Membri biss ħadu azzjonijiet biex jiġġieldu x-xejra ta' tnaqqis fin-numru ta' ħaddiema koperti minn ftehimiet ta' negozjar kollettiv. Xi Stati Membri adottaw miżuri biex isaħħu l-oqfsa ta' negozjar kollettiv. Pereżempju, f'Diċembru 2021, bħala parti minn riforma usa', **Spanja** stabbiliet li, fin-nuqqas ta' ftehim kollettiv applikabbli fil-livell tal-kumpaniji, l-impjegati li jaħdmu għal sottokuntrattur huma inklużi fl-ambitu tal-ftehim kollettiv settorjali li jikkorrispondi għall-attività sottokuntrattata. Fir-**Rumanija**, leġiżlazzjoni ġdida dwar id-djalogu soċjali hija prevista mill-pjan nazzjonali għall-irkupru u r-reżiljenza u hija mistennija tidħol fis-seħħ fi Q4-2022. Il-pjan jinkludi wkoll reviżjoni tad-definizzjoni tas-setturi ekonomiċi bħala bażi għal ftehimiet kollettivi fil-livell settorjali. F'Awwissu 2021, l-**Estonja** adottat liġi ġdida li testendi d-dispożizzjonijiet dwar il-kundizzjonijiet tax-xogħol miftiehma bħala parti min-negozjar kollettiv. Il-kundizzjonijiet relatati mal-paga, mal-ħin tax-xogħol u mal-perjodi ta' mistrieħ huma estiżi għal settur sħiħ bi qbil mill-impjegaturi ta' mill-inqas 40 % tal-forza tax-xogħol fis-settur u mit-trade unions li jirrappreżentaw tal-anqas 15 % tal-impjegati.

Xi Stati Membri adottaw ukoll, jew qed jikkunsidraw li jadottaw, diversi miżuri relatati mal-pagi tas-settur pubbliku. Minħabba s-sehem sinifikanti tas-settur pubbliku fl-impjiegi totali, dawn jista' jkollhom effetti usa' fuq l-ekonomija, peress li ż-żidiet fil-pagi tas-settur pubbliku jsostnu l-kapaċità tal-akkwist ta' dawn l-impjegati iżda jista' jkollhom ukoll effetti kollaterali fuq il-pagi fis-settur privat. Fi **Franza** ġiet deċiża żieda fil-pagi ta' 3,5 % għall-impjegati taċ-ċivil, biex jittaffa l-impatt tal-inflazzjoni fuq il-kapaċità tal-akkwist. Il-**Portugall** żied is-salarji għall-gradwati b'dottorat u l-livelli ta' dħul fl-amministrazzjoni pubblika b'4,7 % fl-2022 bl-għan li jattira u jżomm it-talent. Fis-**Slovenja**, riforma emendat is-sistema tal-pagi tas-settur pubbliku biex tinkludi arranġamenti għal rimunerazzjoni

[81] Id-Direttiva tistabbilixxi qafas biex jittejjeb l-aċċess għal protezzjoni adegwata tal-paga minima madwar l-UE, inkluż permezz tal-promozzjoni ta' negozjar kollettiv, u b'hekk tgħin biex jittejbu l-kundizzjonijiet tal-għajxien u tax-xogħol tal-paga minima u tal-ħaddiema b'paga baxxa. Ara pereżempju: Commission welcomes political agreement on adequate minimum wages for workers in the EU - Impjiegi, Affarijiet Soċjali u inklużjoni - Il-Kummissjoni Ewropea (europa.eu).

varjabbli u biex ir-remunerazzjoni tintrabat mal-eżiti tax-xogħol. Fil-**Latvja**, il-gvern iddeċieda li jalloka bonusijiet għall-assistenti soċjali minħabba volum ogħla ta' xogħol fid-dawl tal-wasla ta' refuġjati mill-Ukrajna.

Numru ta' Stati Membri daħħlu fis-seħħ miżuri biex jagħmlu s-sistemi tat-taxxa tagħhom aktar ġusti u jtejbu l-inċentivi għax-xogħol. Fiċ-**Ċekja,** l-iskema ta' taxxa fissa fuq l-introjtu personali tneħħiet bl-introduzzjoni ta' rata marġinali progressiva ġdida. Mill-2021, rata tat-taxxa ta' 23 % hija applikata għal introjtu li jaqbeż l-CZK 1 701 168 (madwar EUR 67 300), filwaqt li l-introjtu taħt dak il-limitu baqa' soġġett għal rata ta' 15 %. L-**Awstrija** naqqset l-anqas rata tat-taxxa fuq l-introjtu personali tagħha minn 25 % għal 20 % u estendiet l-applikazzjoni tar-rata massima ta' 55 % sal-2025 għall-introjtu ta' aktar minn EUR 1 miljun. Hekk kif l-aħħar mewġa ta' pakkett akbar ta' riforma tat-taxxa bdiet fl-2017, il-**Kroazja** naqqset ir-rati tat-taxxa fuq l-introjtu personali tagħha minn 36 % għal 30 % u minn 24 % għal 20 % għall-introjtu ogħla u inqas minn HRK 360 000 (EUR 49 000) rispettivament. Din il-miżura naqqset il-progressività tal-iskema, iżda wkoll il-piż tat-taxxa, u b'hekk sostniet indirettament lill-unitajiet domestiċi matul il-pandemija. Il-Kroazja naqqset ukoll ir-rata tat-taxxa fuq id-dividendi minn 12 % għal 10 %. F'Lulju 2022, ir-**Rumanija** emendat ir-regoli dwar it-tassazzjoni tal-introjti li jiġu riċevuti minn kuntratti ta' impjieg part-time. Skont ir-reġim il-ġdid, l-introjtu kkunsidrat għall-kalkolu tal-kontribuzzjonijiet soċjali u tas-saħħa se jkun is-salarju bażiku minimu u mhux l-introjtu fil-fatt riċevut mill-impjegat. Fil-**Belġju**, f'Settembru 2022, il-gvern Fjamming ħabbar l-estensjoni tal-bonus tal-impjieg (benefiċċju relatat max-xogħol) għall-ħaddiema b'introjtu ogħla u ż-żieda temporanja fil-livell tal-benefiċċju.

Xi Stati Membri pprovdew ħelsien mit-taxxa biex itaffu l-impatt taż-żieda fil-prezzijiet tal-enerġija fuq in-nies u fuq l-unitajiet domestiċi, b'miżuri mmirati lejn dawk l-aktar vulnerabbli f'xi każijiet. Pereżempju, fil-**Ġermanja**, l-Att dwar il-Ħelsien mit-Taxxa adottat f'Marzu 2022 jipprevedi żieda fis-somma f'daqqa għall-impjegati, l-allowance bażiku u l-ispejjeż tal-ivvjaġġar li jistgħu jitnaqqsu mit-taxxi fuq l-introjtu personali. F'April 2022, il-**Portugall** implimenta reġim straordinarju ta' differimenti tat-taxxa għall-kumpaniji u għall-ħaddiema li jaħdmu għal rashom fis-settur tat-trasport, l-aktar affettwati miż-żieda fil-prezzijiet tal-fjuwil u tal-enerġija. Il-**Litwanja** żiedet il-livell limitu tal-introjtu mhux taxxabbli għal EUR 540, u żiedet l-introjtu nett b'mod predominanti għall-impjegati li jaqilgħu l-paga minima. Il-limitu mhux taxxabbli żdied aktar għall-anzjani u għall-persuni b'diżabbiltà. Barra minn hekk, minn Jannar 2022, f'**Malta**, ir-rifużjoni tat-taxxa żdiedet għal bejn EUR 60 u 140, bl-ogħla rifużjoni mogħtija lill-ħaddiema bl-introjtu l-aktar baxx. Fil-**Finlandja**, il-gvern iddeċieda li jintroduċi għażla temporanja biex jitnaqqsu l-kostijiet tal-elettriku mill-bażi tat-taxxa fuq id-dħul u sostenn limitat għall-elettriku għal persuni li ma jistgħux jibbenefikaw mit-tnaqqis tat-taxxa mmirat lejn l-ifqar unitajiet domestiċi. Għal ħarsa ġenerali lejn il-miżuri addizzjonali ta' sostenn pubbliku adottati bħala rispons għall-kriżi tal-enerġija kurrenti, ara l-Kaxxa 7 tal-Pilastru fit-taqsima 2.4.1.

2.2 Linja Gwida 6: Insaħħu l-provvista ta' ħaddiema u ntejbu l-aċċess għall-impjiegi, għall-ħiliet u għall-kompetenzi

Din it-taqsima tħares lejn l-implimentazzjoni tal-Linja Gwida 6 dwar l-impjiegi, li tirrakkomanda li l-Istati Membri joħolqu l-kundizzjonijiet biex itejbu l-provvista tax-xogħol, il-ħiliet u l-kompetenzi, f'konformità mal-prinċipji 1 tad-Drittijiet Soċjali (edukazzjoni, taħriġ u tagħlim tul il-ħajja), 2 (ugwaljanza bejn is-sessi), 3 (opportunitajiet indaqs), 4 (appoġġ attiv għall-impjiegi), 9 (bilanċ bejn ix-xogħol u l-ħajja privata), 11 (kura tat-tfal u appoġġ għat-tfal) u 17 (l-inklużjoni tal-persuni b'diżabbiltà) tal-Pilastru Ewropew. It-Taqsima 2.2.1[82] tirrapporta dwar l-iżviluppi ewlenin fil-qasam tal-edukazzjoni u tal-ħiliet, kif ukoll dwar is-sitwazzjoni tas-suq tax-xogħol b'mod partikolari ta' gruppi vulnerabbli u sottorappreżentati. It-Taqsima 2.2.2 tirrapporta dwar il-miżuri ta' politika meħudin mill-Istati Membri f'dawn l-oqsma ta' politika.

2.2.1 Indikaturi ewlenin

Il-parteċipazzjoni fl-edukazzjoni u fil-kura bikrija tat-tfal (ECEC) qed tkompli tiżdied, iżda t-tfal minn sfondi żvantaġġati għadhom isibu l-ostakli. Bejn l-2015 u l-2020, il-parteċipazzjoni medja tal-EU-27 tat-tfal bejn l-età ta' 3 snin u l-età nazzjonali għall-bidu tal-edukazzjoni primarja obbligatorja żdiedet minn 92 % għal 93 %, bil-biċċa l-kbira tal-pajjiżi wrew rati ta' tkabbir baxxi jew tnaqqis żgħir ħafna. Ħames Stati Membri (il-Belġju, id-Danimarka, Franza, l-Irlanda u Spanja) diġà laħqu l-mira tal-2030 ta' rata ta' parteċipazzjoni ta' mill-inqas 96 % kif stabbilita fiż-Żona Ewropea tal-Edukazzjoni[83]. B'kuntrast għal dan, fil-Greċja (71,3 %), fis-Slovakkja (78,1 %), fir-Rumanija (78,2 %), u fil-Kroazja (78,8 %), ir-rata ta' parteċipazzjoni għadha taħt it-80 % - ara l-Grafika 2.2.1. Madwar il-pajjiżi tal-UE, ir-rati ta' parteċipazzjoni tat-tfal fir-riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali huma konsistentement aktar baxxi minn dawk tal-pari tagħhom. Mill-kriżi tal-2008, il-persentaġġ tat-tfal bejn it-tliet snin u l-età obbligatorja għall-iskola f'riskju ta' faqar fl-ECEC żdied b'mod kostanti sal-kriżi tal-COVID-19. Wara l-impatt negattiv sinifikanti tal-pandemija, fl-2021 ir-rata baqgħet taħt il-livelli ta' qabel il-pandemija[84]. Xi gruppi vulnerabbli jesperjenzaw parteċipazzjoni partikolarment baxxa. Pereżempju, il-parteċipazzjoni tat-tfal Rom fl-edukazzjoni bikrija tat-tfal għadha anqas minn nofs dik tal-popolazzjoni totali (madwar 42-44 %, meta mqabbla ma' mira sal-2030 ta' mill-inqas 70 % stabbilita fil-qafas strateġiku l-ġdid tal-UE dwar l-ugwaljanza, l-inklużjoni u l-parteċipazzjoni tar-Rom)[85]. Ġie rrapportat ukoll li t-tfal żvantaġġati batew b'mod sproporzjonat minn servizzi magħluqin jew ristretti matul il-pandemija, u dan żied ir-riskju ta' esklużjoni ulterjuri[86].

---

[82] L-analiżi f'din it-taqsima hija bbażata l-aktar fuq il-Monitor tal-Edukazzjoni u t-Taħriġ 2022 tal-Kummissjoni Ewropea, li jakkumpanja l-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni Ewropea dwar il-progress bikri lejn il-kisba taż-Żona Ewropea tal-Edukazzjoni.

[83] Il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Reġjuni tat-30 ta' Settembru 2020 dwar "il-kisba sal-2025 taż-Żona Ewropea tal-Edukazzjoni", COM(2020) 625 final.

[84] Molinuevo, D. u Consolini, M., *Analysis of the Child Guarantee National Action Plans. Support for refugees and trends in Member States*, pubblikazzjoni għall-Kumitat għall-Impjiegi u Affarijiet Soċjali, id-Dipartiment tal-Politika għall-Politiki Ekonomiċi, Xjentifiċi u dwar il-Kwalità tal-Ħajja, il-Parlament Ewropew, 2022.

[85] Skont l-aħħar riżultati tal-Istħarriġ tal-2020-2021 tal-Aġenzija għad-Drittijiet Fundamentali (FRA) dwar ir-Rom għal BG; CZ; EL; ES; HR; HU; PT; RO; SK - għadu jiġi ppubblikat fil-ħarifa tal-2022. Għal aktar informazzjoni, ara: EU Roma strategic frame work for equality, inclusion and participation for 2020-2030.

[86] Il-Kummissjoni Ewropea, *Early childhood education and care and the Covid-19 pandemic - Understanding and managing the impact of the crisis on the sector*, l-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, 2021.

Grafika 2.2.1: Filwaqt li qed tiżdied b'mod ġenerali, il-parteċipazzjoni fl-ECEC għadha baxxa f'numru ta' Stati Membri

Il-parteċipazzjoni fl-ECEC tat-tfal bejn 3 snin u l-età għall-bidu tal-edukazzjoni primarja obbligatorja (%)

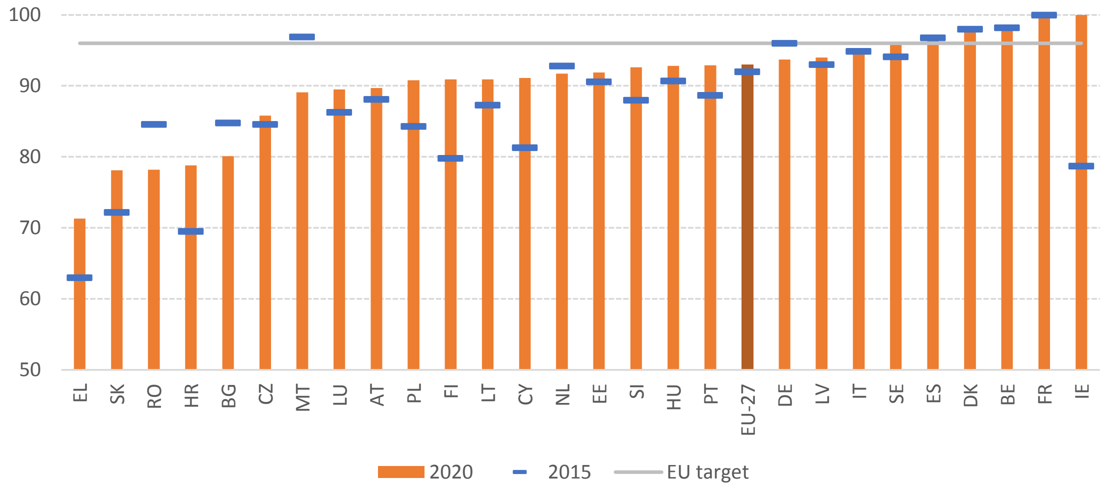

Nota: 2015: id-definizzjoni tvarja għal BE, EL, PT. 2020: id-definizzjoni tvarja għal BE, EL, IE, MT, PT; FR provviżorja; BG, IE stmata; interruzzjoni fis-serje għal BE.
Sors: il-Eurostat, [educ_uoe_enra21].

Is-sehem ta' persuni li jitilqu kmieni mill-edukazzjoni u mit-taħriġ (rata ta' ELET) ivarja ħafna, u jindika sfidi għal numru ta' Stati Membri. Bħala medja, madwar l-UE, iż-żgħażagħ ta' 18-24 sena mingħajr livell edukattiv sekondarju għoli milħuq u li ma għadhomx fl-edukazzjoni jew f'taħriġ ammontaw għal 9,7 % tal-gruppi tagħhom fl-2021. F'16-il Stat Membru, ir-rata ta' ELET hija anqas minn 9 % (il-mira taż-Żona Ewropea tal-Edukazzjoni għall-2030 għall-UE kollha kemm hi), bl-aqwa prestazzjoni fil-Kroazja (2,4 %), fis-Slovenja (3,1 %), fil-Greċja (3,2 %) u fl-Irlanda (3,3 %), li lkoll huma "bl-aqwa prestazzjoni" skont il-metodoloġija tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali – ara l-Grafika 2.2.2. Fis-Slovakkja (7,8 %), filwaqt li r-rata għadha anqas mill-mira tal-UE, hija żdiedet minn bażi baxxa (5,3 %) fl-2012. Sitt Stati Membri juru rati qrib jew ogħla minn 12 % (ir-Rumanija, Spanja, l-Italja, il-Bulgarija, l-Ungerija, u l-Ġermanja). Id-differenzi bejn ir-reġjuni huma evidenti wkoll; b'mod partikolari, f'diversi reġjuni ta' Spanja, tan-Nofsinhar tal-Italja, tal-Lvant tal-Bulgarija u tar-Rumanija, tat-Tramuntana u tal-Lvant tal-Ungerija, is-sehem ta' persuni li jitilqu kmieni mill-edukazzjoni u mit-taħriġ għadu ogħla minn 15 %. Fil-Lvant tas-Slovakkja, ir-rata kważi rdoppjat matul l-aħħar għaxar snin, u issa hija qrib il-15 % (14,4 % minn 7,9 % fl-2012) (ara l-Anness 3). B'distakk relattivament kbir ta' 3,5 pp, il-ġuvintur (11,4 %) spiss jitilqu kmieni mill-edukazzjoni u mit-taħriġ min-nisa (7,9 %).

Grafika 2.2.2: It-tluq bikri mill-edukazzjoni u mit-taħriġ ivarja sostanzjalment madwar l-Istati Membri u għadu sfida

Il-persuni li jitilqu kmieni mill-edukazzjoni u mit-taħriġ (18-24 sena), il-livelli tal-2021 u l-bidliet mis-sena ta' qabel (%, indikatur ewlieni tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali)

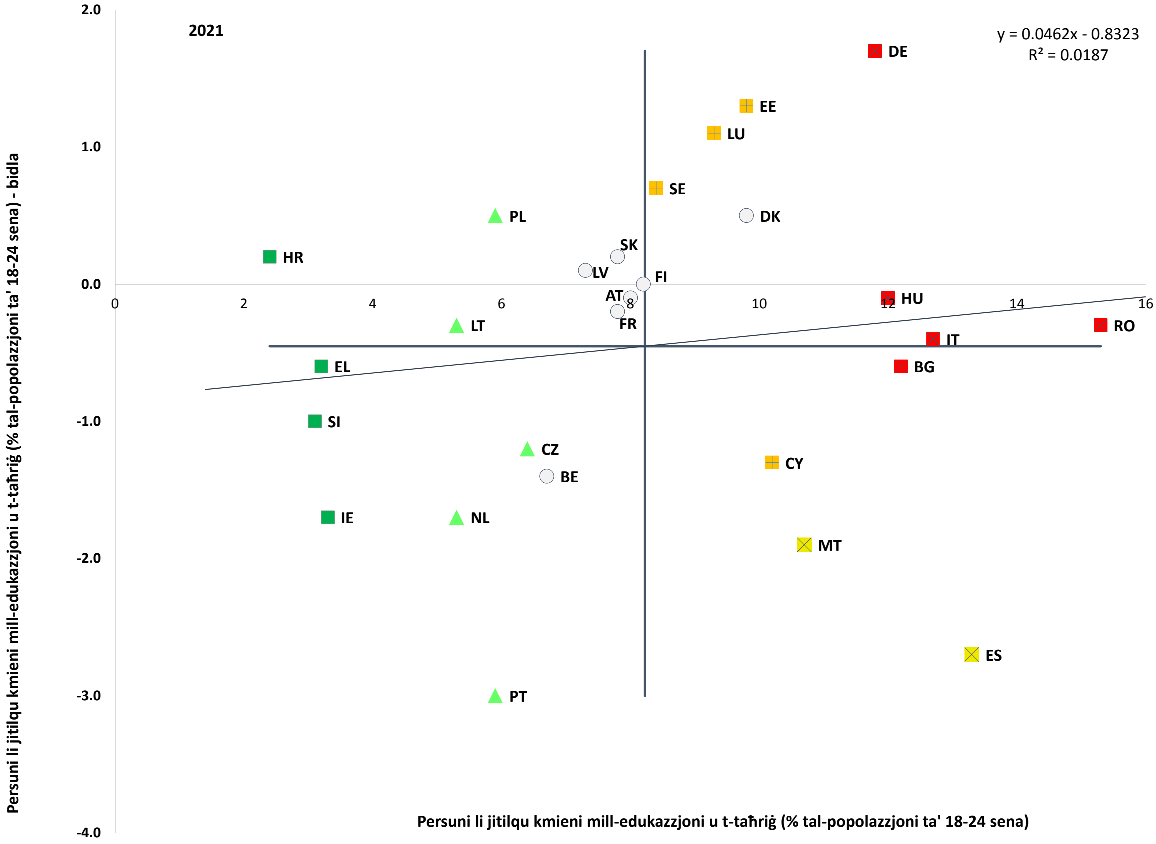

Nota: Interruzzjoni fis-serje kronoloġika fl-2021 għall-Istati Membri kollha minħabba d-dħul fis-seħħ ta' qafas regolatorju ġdid għall-Istatistika Soċjali Ewropea. Id-didaskalija hija ppreżentata fl-Anness.
Sors: il-Eurostat [edat_lfse_14], l-LFS tal-UE.

It-tluq bikri mill-iskola huwa partikolarment prevalenti fost l-istudenti Rom, li ħafna drabi jkun marbut mas-segregazzjoni fl-iskejjel. Fil-pajjiżi tal-UE mistħarrġin mill-Aġenzija tal-UE għad-Drittijiet Fundamentali (FRA) fl-2020-2021, bħala medja, 71 % tar-Rom ta' bejn it-18 u l-24 sena telqu mis-sistema edukattiva qabel ma laħqu l-livell sekondarju tat-tieni livell u mhumiex f'edukazzjoni jew f'taħriġ ulterjuri. Fil-Greċja u fil-Portugall, pereżempju, ġew irreġistrati l-aktar ċifri baxxi, u fost l-istudenti Rom ta' 20-24 sena, 16 % u 10 % rispettivament biss lestew tal-anqas edukazzjoni sekondarja tat-tieni livell.[87] Il-qafas strateġiku l-ġdid tal-UE dwar ir-Rom, li tnieda mill-Kummissjoni Ewropea f'Ottubru 2020, jirrikjedi li dan id-distakk bejn il-popolazzjoni ġenerali u r-Rom jitnaqqas b'tal-anqas terz sal-2030. Jistieden ukoll lill-Istati Membri biex isaħħu l-isforzi biex jeliminaw is-segregazzjoni edukattiva, filwaqt li jiżguraw li sal-2030 anqas minn wieħed minn kull ħamest itfal Rom (grupp ta' età ta' 6 sa 15-il sena) jattendu skejjel li fihom il-biċċa l-kbira tat-tfal jew it-tfal kollha jkunu Rom, meta mqabblin ma' aktar min-nofs affettwati bħalissa (bl-ogħla livelli ta' kważi żewġ terzi f'pajjiżi bħall-Bulgarija u s-Slovakkja). S'issa, mill-2016, is-sehem tat-tfal fl-edukazzjoni segregata żdied b'medja ta' 10 %. Fl-2021, is-segregazzjoni fl-iskejjel tal-istudenti Rom kienet l-aktar prevalenti fil-Bulgarija, fis-Slovakkja, fil-Kroazja, u fir-

87 Ara l-Aġenzija tal-Unjoni Ewropea għad-Drittijiet Fundamentali, *Roma in 10 European Countries – Main results*, l-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, 2022

Rumanija fejn il-maġġoranza, u fil-każ tal-ewwel żewġ Stati Membri kważi żewġ terzi, tat-tfal ta' 6-15-il sena kienu jattendu skola li fiha t-tfal tal-iskola l-oħrajn kollha jew il-biċċa l-kbira tagħhom kienu Rom.[88]

Kaxxa 3 tal-Pilastru: Indirizzar tat-tluq bikri mill-iskola

L-indirizzar effettiv tat-tluq bikri mill-iskola hu kruċjali biex jiġu żgurati prospetti aħjar ta' impjieg għaż-żgħażagħ tul ħajjithom u biex tiġi promossa l-parteċipazzjoni attiva tagħhom fis-soċjetà, f'konformità mal-prinċipji 1 (edukazzjoni, taħriġ u t-tagħlim tul il-ħajja), 3 (opportunitajiet indaqs) u 11 (indukrar tat-tfal u sostenn għat-tfal) tal-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali. Għalhekk, it-tnaqqis tat-tluq bikri mill-iskola huwa prijorità politika ewlenija u bħala tali huwa enfasizzat fir-Riżoluzzjoni tal-Kunsill dwar qafas strateġiku għall-kooperazzjoni Ewropea fl-edukazzjoni u fit-taħriġ lejn iż-Żona Ewropea tal-Edukazzjoni u lil hinn (2021-2030) kif ukoll fir-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill li tistabbilixxi Garanzija Ewropea għat-Tfal. Huwa inkluż ukoll fost l-għanijiet komplementari tal-Pjan ta' Azzjoni dwar il-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali.

Ix-xejra fit-tluq bikri mill-iskola qed titjieb b'mod ġenerali fil-livell tal-UE, biex tkompli tonqos hemm bżonn qabelxejn tingħata attenzjoni lill-aktar gruppi żvantaġġati u l-aktar diffiċli li jintlaħqu. Żewġ gruppi ta' żgħażagħ (dawk b'ġenituri b'livell baxx ta' edukazzjoni u studenti li twieldu barra mill-pajjiż) jistħoqqilhom attenzjoni speċifika mill-politika. Ir-riskju ta' tluq bikri mill-iskola huwa disa' darbiet ogħla fost iż-żgħażagħ b'ġenituri b'livell baxx ta' edukazzjoni (26,1 %) meta mqabblin ma' dawk b'ġenituri b'livell għoli ta' edukazzjoni (2,9 %). Barra minn hekk, ir-rati medji tat-tluq bikri mill-iskola huma aktar mid-doppju fost l-istudenti mweldin barra mill-pajjiż milli fost dawk nattivi (21,5 % vs 8,5 %). Fil-pajjiżi kollha fejn hija disponibbli diżaggregazzjoni bejn persuni mweldin f'pajjiż ieħor tal-UE u persuni mweldin barra mill-UE, iż-żewġ gruppi huma ferm aktar affettwati mit-tluq bikri mill-iskola meta mqabblin man-nattivi – ara l-Grafika ta' hawn taħt[89].

Persuni li twieldu barra mill-UE jew fi Stat Membru ieħor tal-UE huma ferm aktar probabbli li jitilqu mill-edukazzjoni kmieni min-nattivi

Rati ta' tluq bikri mill-iskola skont il-pajjiż tat-twelid f'pajjiżi partikolari, (%, 2021)

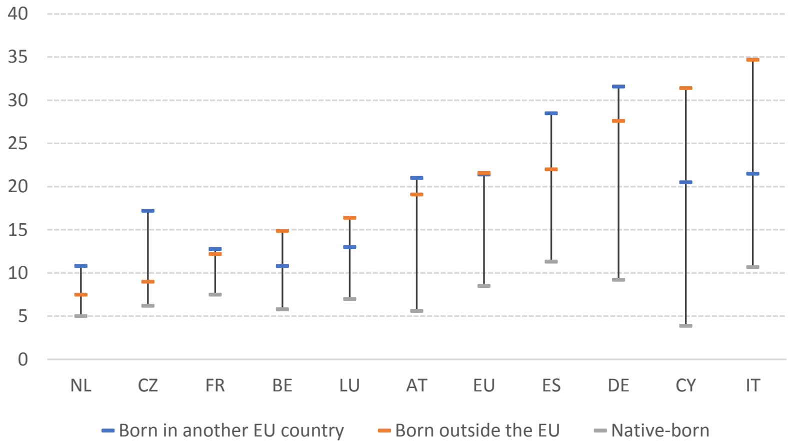

[88] *Ibid*.

[89] In-numru ta' snin mill-wasla hu fattur determinanti ċar ta' dan l-żvantaġġ. Ir-rati ta' ELET fost dawk li waslu fil-pajjiż tar-rapportar qabel il-bidu tal-edukazzjoni obbligatorja nstabu li huma simili għal dawk tal-popolazzjoni nattiva. Għalhekk jeħtieġ li tingħata attenzjoni speċjali liż-żgħażagħ li jaslu fil-pajjiż tar-rapportar matul – u b'mod partikolari lejn tmiem – l-età obbligatorja għall-iskola. Ara: Il-Kummissjoni Ewropea, *Education and Training Monitor*, 2022, pubblikazzjoni pendenti, ibbażata fuq l-estrazzjoni ta' *data ad hoc* mill-Eurostat.

Nota: Imweldin f'pajjiż ieħor tal-UE: affidabilità baxxa għal BE, CY, CZ, FR. Imweldin barra mill-UE: affidabilità baxxa għal CZ u LU. Numru limitat biss ta' Stati Membri, inkluż minħabba nuqqas ta' *data* disponibbli.
Sors: il-Eurostat [edat_lfse_02], l-LFS tal-UE

Id-diżimpenn mill-edukazzjoni matul il-pandemija tal-COVID-19 jista' jaffettwa r-rati tat-tluq bikri mill-iskola. Peress li l-indikatur tat-tluq bikri mill-iskola jkopri persuni ta' 18 sa 24 sena, kwalunkwe żieda fis-sehem taż-żgħażagħ li jkunu telqu mill-edukazzjoni u mit-taħriġ qabel iż-żmien matul il-COVID-19 se tieħu ż-żmien qabel ma tiġi riflessa bis-sħiħ fid-*data*. Madankollu, il-miżuri ta' għeluq tal-iskejjel u ta' konfinament fiżiċi xeħtu pressjoni qawwija fuq it-tfal u fuq is-saħħa mentali taż-żgħażagħ u fuq il-benesseri tagħhom. Dan għandu t-tendenza li jkun assoċjat b'mod qawwi mal-eżiti edukattivi, bis-sistemi edukattivi li mhux dejjem setgħu jipprovdu s-sostenn xieraq fil-kuntest kritiku.[90]

L-objettivi ewlenin tal-proposta tal-Kummissjoni għal Rakkomandazzjoni tal-Kunsill dwar Perkorsi għas-Suċċess fl-Iskola tat-30 ta' Ġunju 2022[91] huma li jiġi indirizzat t-tluq bikri mill-iskola u jonqos in-nuqqas ta' kisbiet fil-ħiliet bażiċi. Il-proposta għandha l-għan li tippromwovi eżiti edukattivi aħjar u ambjent tal-iskola inklużiv għall-istudenti kollha, filwaqt li tqis ir-rwol importanti tal-benesseri fl-iskola[92]. Meta mqabbla mar-Rakkomandazzjoni tal-2011 dwar it-tluq bikri mill-iskola[93], hija tadotta perspettiva usa' u aktar sistemika, b'qafas imġedded għall-azzjoni. Titlob lill-Istati Membri jiżviluppaw jew ikomplu jsaħħu, sal-2025, strateġija integrata u komprensiva lejn is-suċċess fl-iskejjel, ibbażata fuq l-evidenza u b'enfasi qawwija fuq il-prevenzjoni. Din hija ta' importanza partikolari fid-dawl tat-tranżizzjoni doppja, peress li t-tluq bikri mill-iskola jċaħħad ukoll liż-żgħażagħ mill-possibbiltà li jadattaw u jiżviluppaw il-ħiliet neċessarji għat-tranżizzjonijiet diġitali u ekoloġiċi, li jiżguraw li kulħadd jirnexxi fid-dinja tax-xogħol il-ġdida. Ir-Rakkomandazzjoni tenfasizza l-importanza li l-miżuri li jindirizzaw lill-istudenti kollha jiġu kkombinati ma' azzjonijiet aktar immirati u individwalizzati għal dawk li jinsabu f'riskju akbar. Titlob l-iżvilupp ta' miżuri fil-livell tas-sistemi biex jittejbu l-ekwità u l-inklużjoni fl-edukazzjoni u fit-taħriġ, inkluż billi jiġu indirizzati l-istrutturi u l-mekkaniżmi, li jista' jkollhom impatt partikolarment detrimentali fuq l-inugwaljanzi. Peress li l-għalliema u l-mexxejja tal-iskejjel huma ċentrali għas-suċċess edukattiv, it-tħejjija u l-appoġġ adegwati tagħhom biex jaħdmu mal-istudenti f'riskju huma essenzjali.

Xi Stati Membri kisbu progress konsiderevoli fit-tnaqqis tat-tluq bikri mill-iskola bejn l-2011 u l-2021[94]. Pereżempju, f'**Malta**, ir-rata tat-tluq bikri mill-iskola naqset minn 18,8 % għal 11 % sal-2020 u laħqet l-10,7 % fl-2021. It-tisħiħ tal-edukazzjoni u tat-taħriġ vokazzjonali u t-tnedija ta' programmi tat-tieni opportunità kkontribwew għal dan ir-riżultat, fost fatturi oħrajn. Bħala parti mill-RRP tagħha, **Malta** qed tippjana li tintroduċi sistema ta'

---

[90] Għal aktar informazzjoni dwar approċċ ta' skejjel sħaħ għas-saħħa u għall-benesseri mentali, ara Il-Kummissjoni Ewropea, Simões, C., Caravita, S., Cefai, C., *A systemic, whole-school approach to mental health and well-being in schools in the EU: Analytical report*, l-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, 2021.

[91] Ara: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/MT/ALL/?uri=COM:2022:316:FIN

[92] L-eżiti edukattivi, f'termini ta' għarfien, ħiliet u attitudnijiet żviluppati tul is-snin skolastiċi, tradizzjonalment jitkejlu f'termini ta' "kisbiet edukattivi" (li jirreferu għall-progress fit-tagħlim tal-istudenti u l-litteriżmu funzjonali attwali tagħhom, bħall-qari, il-kitba, in-numeriżmu u l-ħiliet xjentifiċi) u ta' "kisbiet edukattivi" (jiġifieri t-tlestija b'suċċess ta' livelli edukattivi speċifiċi, pereżempju, l-edukazzjoni primarja, sekondarja tal-ewwel jew tat-tieni livell).

[93] Ara: ĠU C 191, 1.7.2011, *p. 1-6.*

[94] It-tqabbil mal-valuri ta' qabel l-2021 ta' dan l-indikatur ma jsirx peress li hemm interruzzjoni fis-serje kronoloġika fl-2021 għall-Istati Membri kollha minħabba d-dħul fis-seħħ ta' qafas regolatorju ġdid għall-Istatistika Soċjali Ewropea.

traċċar tal-persuni li jitilqu kmieni mill-iskola, il-proġett Data Warehouse, biex tkompli tiġġieled it-tluq bikri mill-iskola. Ir-rata tat-tluq bikri mill-iskola naqset bin-nofs fil-**Greċja** (tnaqqis għal 3,8 % fl-2020, u għal 3,2 % fl-2021, minn 12,9 % fl-2011). Il-pajjiż iffoka l-politiki tiegħu fuq l-iffaċilitar tat-tranżizzjonijiet bejn diversi perkorsi tat-tagħlim, is-sostenn maħsub għal dawk li jitilqu kmieni mill-iskola, gwida għall-karrieri, u programmi tat-tieni opportunità. **Spanja** u l-**Portugall** ukoll irnexxielhom inaqqsu t-tluq bikri mill-iskola (minn 26,3 % għal 16 % u minn 23,0 % għal 8,9 %, rispettivament, mill-2015 sal-2020, b'valur ta' 13,3 % u ta' 5,9 % fl-2021, rispettivament) b'enfasi primarjament fuq approċċi territorjali. Fil-Portugall, il-Programm dwar it-Territorji Edukattivi ta' Intervent ta' Prijorità (Territórios Educativos de Intervenção Prioritária, TEIP), implimentat mill-1996, kien immirat lejn skejjel li jinsabu f'żoni b'livelli għoljin ta' faqar u ta' esklużjoni soċjali. Mill-2016, il-Programm Nazzjonali għall-Promozzjoni tas-Suċċess fl-Iskejjel (Programa Nacional de Promoção do Sucesso Escolar, PNPSE) għandu l-għan li jipprevjeni l-falliment fl-iskola billi jnaqqas ir-ripetizzjoni tas-sena permezz ta' approċċi minn isfel għal fuq, li bih kull skola tista' timplimenta l-pjan ta' azzjoni strateġiku tagħha stess. Fi Spanja, is-suċċess huwa marbut mal-implimentazzjoni ta' programmi ta' kooperazzjoni territorjali bħall-PROA+ (sostnuti mill-pjan nazzjonali għall-irkupru u r-reżiljenza) u l-predeċessuri tiegħu (PROEDUCAR, PROA). Madankollu, minkejja x-xejriet pożittivi ġenerali, għad hemm disparitajiet reġjonali sinifikanti fiż-żewġ pajjiżi.

Id-differenzi soċjoekonomiċi jkomplu joħolqu inugwaljanza fl-eżiti tat-tagħlim. In-nuqqas ta' kisbiet fil-qari, fil-matematika u fix-xjenza huwa indirizzat mill-Programm tal-OECD għall-Valutazzjoni Internazzjonali tal-Istudenti (PISA, li l-aktar ċiklu riċenti għalih sar fl-2018)[95]. Madwar l-UE, l-ishma tat-tfal ta' 15-il sena li ma jilħqux l-istandards minimi tat-tagħlim fil-qari (22,5 %), fil-matematika (22,9 %) u fix-xjenza (22,3 %) huma lkoll ferm agħar mill-mira taż-Żona Ewropea tal-Edukazzjoni sal-2030 ta' anqas minn 15 %. Id-distakk bejn in-nuqqas ta' kisbiet (fit-tliet oqsma kollha ta' PISA f'daqqa) tal-istudenti bi sfondi żvantaġġati u dawk bi sfondi soċjoekonomiċi aħjar hu 19,3-il pp, u jaqbeż il-35 pp fir-Rumanija (39 pp) u fil-Bulgarija (38,3 pp) – ara l-Grafika 2.2.3[96]. Fl-Estonja u fil-Finlandja biss (fost dawk bl-aqwa prestazzjoni ta' PISA), id-distakk soċjoekonomiku bejn in-nuqqas ta' kisbiet hu anqas minn 10 pp (5,1 u 9,9, rispettivament). L-istudji nazzjonali juru varjazzjoni kbira fl-impatti tal-pandemija tal-COVID-19 fuq l-eżiti tat-tagħlim. Dawn jirriflettu d-differenzi fil-firxa tal-għeluq fiżiku tal-iskejjel, il-modi tat-tagħlim mill-bogħod jew ibridu adottati, it-tlestija biex wieħed jibda t-tagħlim online, u t-tip, l-ambitu u l-waqt opportun tal-miżuri adottati biex jittaffa t-telf tat-tagħlim. Ir-riċerka eżistenti tissuġġerixxi li meta jseħħ it-telf tat-tagħlim, normalment dan jaggrava l-inugwaljanzi edukattivi kkawżati minn lakuni soċjoekonomiċi preeżistenti. Instab li ġeneralment, l-istudenti minn sfondi familjari żvantaġġati jġarrbu telf akbar tat-tagħlim[97]. Min-naħa l-oħra, fost l-istudenti li jkollhom

95 PISA normalment issir kull tliet snin. Il-ġbir tad-*data* li jmiss ġie ttardjat għall-2022 minħabba l-pandemija tal-COVID-19. Ir-riżultati se jinħarġu sa tmiem l-2023.

96 L-istatus soċjoekonomiku huwa kopert mill-indiċi tal-OECD għall-istatus ekonomiku, soċjali u kulturali (ESCS), li jqabbel l-aktar trimestri baxxi u l-ogħla trimestri tiegħu. Dan l-indiċi stabbilit tajjeb huwa kejl tal-aċċess tal-istudenti għar-riżorsi tal-familja (kapital finanzjarju, soċjali, kulturali u uman). Jinkludi elementi bħal-livell tal-edukazzjoni tal-ġenituri, l-istatus okkupazzjonali tal-ġenituri u d-diversi proprjetajiet li għandhom.

97 Ara Dorn, E. et al. (2020). *Il-COVID-19 u t-telf tat-tagħlim — jikbru d-distakki u l-istudenti jeħtieġu l-għajnuna*. McKinsey & Company, Diċembru, 8, 6-7, u Dorn, E. et al. (2021). COVID-19 u l-edukazzjoni: l-effetti dejjiema ta' tagħlim mhux komplut. *McKinsey & Company*, *27*.

ambjent tajjeb tat-tagħlim, li jinkludi l-aċċess għall-internet, spazju fiżiku u s-sostenn tal-ġenituri, ġie rrapportat biss telf żgħir tat-tagħlim[98].

Grafika 2.2.3: L-isfond soċjoekonomiku huwa fattur determinanti importanti tal-livell edukattiv miksub, b'differenzi kbar bejn l-Istati Membri
Ir-rata kombinata tan-nuqqas ta' kisbiet fil-qari, fil-matematika u fix-xjenza skont l-istatus soċjoekonomiku (%, 2018)

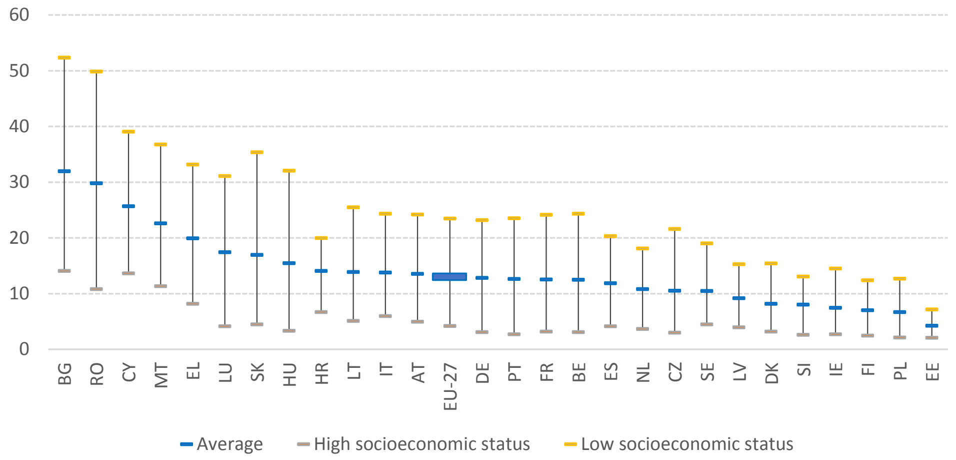

Sors: Kalkoli tal-JRC ibbażati fuq id-*data* tal-PISA 2018 tal-OECD.

L-evidenza disponibbli tindika livell ta' ħiliet diġitali li għadu insuffiċjenti fost l-istudenti. Il-mira taż-Żona Ewropea tal-Edukazzjoni sal-2030 għall-ħiliet diġitali tirrikjedi li s-sehem ta' studenti tat-tmien grad (13 jew 14-il sena) bi progress insuffiċjenti fil-litteriżmu fil-kompjuter u fl-informazzjoni jkun anqas minn 15 %. L-Istudju Internazzjonali dwar il-Litteriżmu fil-Kompjuter u fl-Informazzjoni (ICILS)[99] juri li, fost il-pajjiżi parteċipanti, ħafna studenti għadhom mhumiex mgħammrin b'livell adegwat ta' ħiliet diġitali (ara wkoll il-JER 2022). L-ICILS turi evidenza ta' differenza bejn il-ġeneri favur il-bniet fil-prestazzjoni medja, b'sehem ogħla ta' subien b'nuqqas ta' kisbiet – ara l-Grafika 2.2.4. L-isfond soċjoekonomiku tal-istudenti għadu bassar importanti tal-livell ta' ħiliet diġitali tagħhom. Il-pandemija tal-COVID-19 aċċellerat it-tranżizzjoni diġitali, iżda enfasizzat ukoll id-diskrepanzi fil-ħiliet diġitali li kienu jeżistu minn qabel u kixfet inugwaljanzi emerġenti ġodda fl-UE. Status soċjoekonomiku aktar baxx aktarx li jaggrava d-defiċits fit-tagħlim minħabba riżorsi diġitali limitati. It-tfal migranti u spostati, speċjalment ir-refuġjati u l-applikanti għall-ażil, kienu aktar vulnerabbli għal tfixkil edukattiv meta kellhom aċċess limitat għar-riżorsi neċessarji għat-tagħlim online[100]. Barra minn hekk, l-iskarsezzi tal-għalliema fil-livelli edukattivi kollha qed jhedded dejjem aktar l-attrezzar taż-żgħażagħ u tal-istudenti bl-aktar ħiliet imfittxija bħalissa u fil-futur fis-swieq tax-xogħol li dejjem jinbidlu.

98 Ara Agostinelli, F. et al., *When the great equalizer shuts down: Schools, peers, and parents in pandemic times*, Fi: *Journal of public economics*, *206*, 2022, u Andrew, A. et al., *Learning during the lockdown: real-time data on children's experiences during home learning*, IFS Briefing Note BN288, 2020

99 L-ICLS ikejjel il-kisba tal-istudenti permezz ta' valutazzjoni bbażata fuq il-kompjuter f'żewġ oqsma ta' kompetenzi diġitali: il-litteriżmu tal-kompjuter u tal-informazzjoni u l-ħsieb komputazzjonali. S'issa tlestew żewġ ċikli, l-ewwel wieħed fl-2013 u t-tieni wieħed fl-2018. It-tielet ċiklu huwa skedat għall-2023. Disa' Stati Membri ħadu sehem fl-ewwel ċiklu u sebgħa fit-tieni ċiklu.

100 Ara Il-Kummissjoni Ewropea, *Employment and Social Developments in Europe 2022*, l-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, 2022.

Grafika 2.2.4: Ħafna studenti ma jilħqux livell suffiċjenti ta' ħiliet diġitali
Nuqqas ta' kisbiet fil-ħiliet diġitali skont il-ġeneru (%, 2018)

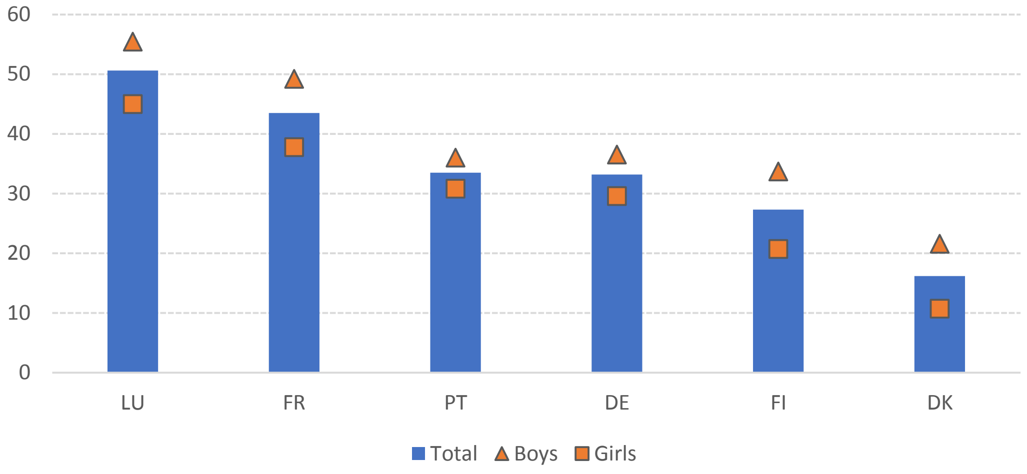

Nota: In-nuqqas ta' kisbiet hu definit bħala prestazzjoni inqas minn 2 (492 punt) fl-iskala tal-litteriżmu tal-kompjuter u tal-informazzjoni tal-ICILS. Ir-riżultati mill-Italja mhumiex komparabbli ma' dawk ta' Stati Membri oħrajn u ġew esklużi miċ-ċifra.
Sors: IEA, ICILS 2018.

Il-parteċipazzjoni fl-edukazzjoni u fit-taħriġ vokazzjonali (VET) twassal għal eżiti pożittivi fis-suq tax-xogħol; madankollu, ir-rati tal-impjieg fost il-gradwati riċenti tal-VET għadhom ma rkuprawx għalkollox mit-tnaqqis relatat mal-COVID-19. Madwar nofs l-istudenti fl-edukazzjoni sekondarja tat-tieni livell (48,7 % fl-2020 fl-UE, li jikkorrispondu għal aktar minn 8,7 miljun student) huma rreġistrati fil-VET (għall-kuntrarju ta' programmi b'orjentazzjoni ġenerali), għalkemm b'differenzi kbar bejn l-Istati Membri. Bejn l-2014 u l-2019, ir-rata tal-impjieg fost il-gradwati riċenti tal-VET ta' livell medju fl-EU-27 kienet żdiedet minn 72,3 % għal 79,1 %, u b'hekk għamlet progress lejn il-mira ta' 82 % sal-2025[101]. Il-feġġa tal-pandemija tal-COVID-19 ikkawżat tnaqqis għal 75,7 % fl-2020, li kien segwit minn irkupru parzjali għal 76,4 % fl-2021 (76,4 %)[102]. Filwaqt li kważi l-Istati Membri kollha raw tnaqqis bejn l-2019 u l-2020 (ħlief għal-Latvja u għar-Rumanija), ix-xejriet huma aktar diversi fis-sena sussegwenti[103]. Il-maġġoranza tal-gradwati fil-VET ibbenefikaw minn tagħlim ibbażat fuq ix-xogħol (fl-2021, il-medja tal-UE kienet ta' 61 %, iżjed mill-mira ta' 60 % sal-2025[104]), iżda b'differenzi kbar bejn il-pajjiżi. Filwaqt li f'xi pajjiżi (inkluż il-Ġermanja, Spanja, l-Awstrija u n-Netherlands) aktar minn 90 % tal-gradwati bbenefikaw minn tagħlim ibbażat fuq ix-xogħol, ir-rata kienet anqas minn 20 % fil-bqija bħar-Rumanija, il-Greċja, u l-Polonja.

Minkejja ż-żidiet kostanti riċenti fil-livell tal-edukazzjoni terzjarja milħuq, hemm disparitajiet persistenti fil-livell tal-ġeneri u dak soċjali. Wara żieda kostanti minn 36,5 % fl-2015 għal 40,5 % fl-2020 għall-EU-27, ir-rata tal-livell tal-edukazzjoni terzjarja milħuq (TEA) ta' dawk bejn 25 u 34 sena laħqet il-41,2 % fl-UE fl-2021. Bħalissa, 13-il Stat Membru jaqbżu l-mira taż-Żona Ewropea tal-Edukazzjoni sal-2030 ta' 45 %, bil-

101 Il-mira stabbilita fir-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill tal-24 ta' Novembru 2020 dwar l-edukazzjoni u t-taħriġ vokazzjonali (VET) għall-kompetittività sostenibbli, il-ġustizzja soċjali u r-reżiljenza 2020/C 417/01

102 It-tqabbil mal-valuri ta' qabel l-2021 ta' dan l-indikatur ma jsirx peress li hemm interruzzjoni fis-serje kronoloġika fl-2021 għall-Istati Membri kollha minħabba d-dħul fis-seħħ tar-Regolament dwar l-IESS.

103 Ara Il-Kummissjoni Ewropea, *Employment and Social Developments in Europe 2022*, l-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, 2022.

104 Il-mira stabbilita fir-Rakkomandazzjoni tal-2020 dwar il-VET, kif ukoll il-Qafas Strateġiku taż-Żona Ewropea tal-Edukazzjoni.

Lussemburgu (62,6 %), bl-Irlanda (61,7 %), b'Ċipru (58,3 %), bil-Litwanja (57,5 %) u bin-Netherlands (55,6 %) bl-aqwa prestazzjoni – ara l-Grafika 2.2.5. B'kuntrast għal dan, żewġ Stati Membri (ir-Rumanija u l-Italja) għadhom taħt it-30 %. Il-livell edukattiv terzjarju milħuq huwa ogħla b'mod sinifikanti fost in-nisa milli għall-irġiel fil-grupp ta' età ta' 25-34 sena (46,8 % vs 35,7 % fl-2021 fl-UE). Dan id-distakk ilu jikber matul l-aħħar żewġ deċennji u issa huwa sostanzjali fl-Istati Membri kollha. Barra minn hekk, ir-rata hija ġeneralment aktar baxxa għan-nies li twieldu barra mill-UE (34,7 %) meta mqabbla man-nattivi (42,1 %) u man-nies li twieldu f'pajjiż ieħor tal-UE (40,7 %). It-tnaqqis ta' dawn il-lakuni huwa neċessarju biex tintlaħaq il-mira fil-livell tal-UE sal-2030. Dan se jirrikjedi bidliet istituzzjonali fil-livell terzjarju biex jiġu żgurati l-ugwaljanza bejn il-ġeneri u l-inklużjoni soċjali, akkumpanjati minn interventi f'livelli ta' edukazzjoni aktar baxxi.

Grafika 2.2.5: Minkejja żieda ġenerali, il-livell tal-edukazzjoni terzjarja miksub juri varjazzjoni sostanzjali fost l-Istati Membri

Rata ta' livell tal-edukazzjoni terzjarja miksub, grupp ta' età 25-34 (%, 2021)

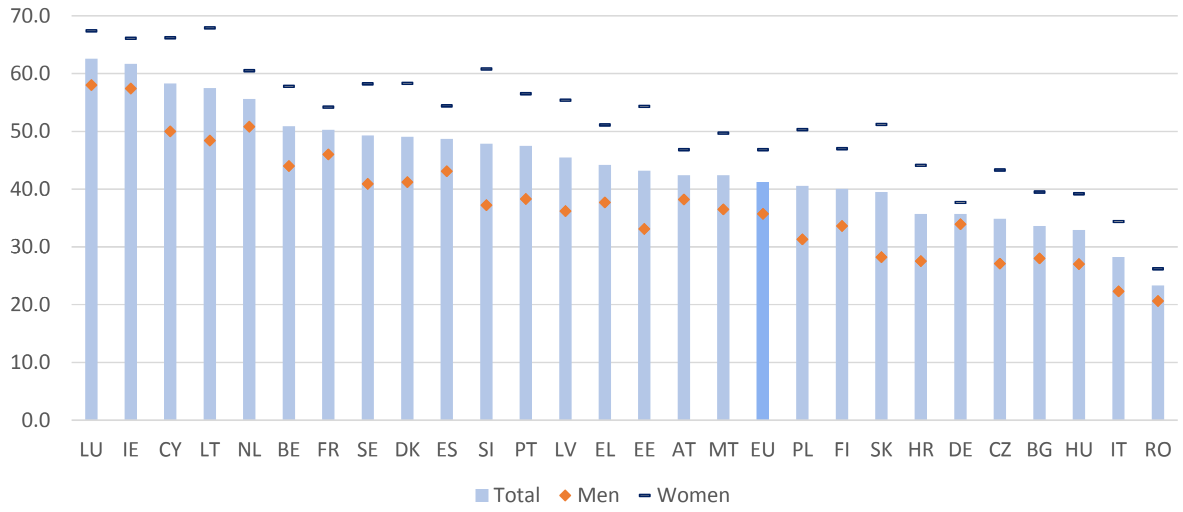

Sors: il-Eurostat [edat_lfse_30], l-LFS.

Sabiex tibqa' kompetittiva, tippromwovi impjiegi ta' kwalità u tissalvagwardja l-mudell soċjali tagħha, l-Ewropa jeħtieġ li tiżviluppa ulterjorment il-ħiliet tal-forza tax-xogħol tagħha, inkluż b'sostenn tat-tranżizzjonijiet ekoloġiċi u diġitali. It-trasformazzjoni diġitali u l-bidla lejn soċjetà newtrali għall-klima qed ibiddlu d-domanda għall-ħiliet. Din ix-xejra kibret bil-qawwa minħabba l-pandemija tal-COVID-19, is-sitwazzjoni ġeopolitika attwali u t-tranżizzjoni lejn l-enerġija nadifa, bi skarsezzi emerġenti importanti tal-ħaddiema u tal-ħiliet. Sistemi tal-edukazzjoni u t-taħriġ inizjali li jiffunzjonaw tajjeb u effettivi huma kruċjali biex iż-żgħażagħ jiksbu l-ħiliet rilevanti għas-suq tax-xogħol; filwaqt li parteċipazzjoni qawwija tal-forza tax-xogħol eżistenti fl-attivitajiet tat-tagħlim għandha importanza kbira biex ikun żgurat aġġornament kostanti tal-ħiliet. Il-mira ewlenija tal-UE għall-2030 dwar it-tagħlim tal-adulti teżiġi li sal-2030, kull sena, fl-UE, tal-anqas 60 % tal-adulti jieħdu sehem fit-tagħlim. Il-mira, u l-miri nazzjonali relatati, huma ddefiniti f'termini ta' parteċipazzjoni matul l-aħħar 12-il xahar (minbarra taħriġ iggwidat fuq ix-xogħol), biex jirriflettu aħjar ir-realtà ta' taħriġ kontinwu, fil-biċċa l-kbira pprovdut permezz ta' korsijiet qosra u mmirati. Filwaqt li dan l-indikatur se jinġabar regolarment permezz tal-Istħarriġ dwar il-Forza tax-Xogħol mill-2023 'il quddiem, l-aħħar *data* disponibbli mill-Istħarriġ dwar l-Edukazzjoni għall-Adulti (AES) tal-2016 tindika rata medja ta' parteċipazzjoni ta' 37,4 % għall-UE, ferm anqas mill-mira tal-2030 – ara t-taqsima 1.3. Ir-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill dwar il-kontijiet individwali tat-tagħlim mis-16 ta' Ġunju 2022 tiddeskrivi kif l-Istati Membri jistgħu jżewġu s-sostenn finanzjarju u nonfinanzjarju b'mod effettiv biex jagħtu s-setgħa lill-adulti kollha ħalli jiżviluppaw il-ħiliet tul il-ħajja tax-xogħol tagħhom, u jagħmlu progress fil-miri tat-tagħlim

tal-adulti fid-deċennju li ġej[105]. Il-mikrokredenzjali għandhom potenzjal soċjali u ekonomiku enormi biex joffru titjib tal-ħiliet u taħriġ mill-ġdid malajr u mmirati għall-ħaddiema, għall-istudenti, u għal dawk li qed ifittxu impjieg. Biex jiġu żgurati l-kwalità, ir-rikonoxximent u l-fehim tal-mikrokredenzjali li qed jintużaw dejjem aktar fis-sistemi tal-edukazzjoni, tat-taħriġ u tas-suq tax-xogħol, ir-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill dwar l-approċċ Ewropew għall-mikrokredenzjali għal tagħlim tul il-ħajja u impjegabbiltà tas-16 ta' Ġunju 2022 għandha l-għan li tiżgura l-kwalità, ir-rikonoxximent u l-fehim tal-mikrokredenzjali li qed jintużaw dejjem aktar fis-sistemi kollha tal-edukazzjoni, tat-taħriġ u tas-suq tax-xogħol.[106]

Fl-Istati Membri kollha, il-parteċipazzjoni tal-adulti fit-tagħlim hija l-ogħla fost dawk b'livell għoli ta' edukazzjoni u tonqos ma' livelli aktar baxxi ta' edukazzjoni – huma rrapportati wkoll differenzi importanti bejn iż-żoni urbani u rurali. Dan hu validu indipendentement minn jekk il-parteċipazzjoni fit-tagħlim titkejjilx fl-aħħar 12-il xahar jew fl-aħħar 4 ġimgħat biss[107]. Fl-2021 (abbażi tal-indikatur ta' erba' ġimgħat), ir-rata medja ta' parteċipazzjoni tal-UE għal dawk b'livell baxx ta' kwalifiki (4,3 %) kienet madwar nofs ir-rata għall-persuni b'livell medju ta' kwalifiki (8,2 %), li min-naħa tagħha kienet anqas minn nofs dik tal-persuni bi kwalifika terzjarja (18,6 %) – ara l-faxxa ta' fuq tal-Grafika 2.2.6. Din ix-xejra hija viżibbli fil-pajjiżi kollha, b'xi varjazzjonijiet fid-differenzi, li għandhom it-tendenza li jonqsu f'pajjiżi b'rata ta' parteċipazzjoni ġenerali ogħla. Id-differenzi huma kemxejn aktar baxxi iżda għadhom kbar bl-indikatur ta' 12-il xahar: fl-2016, ir-rata tal-parteċipazzjoni għal dawk b'livell baxx ta' kwalifiki (17,9 %) kienet anqas minn terz tar-rata għall-persuni bi kwalifika terzjarja, li bi 58,1 % diġà kienet qrib il-mira tal-2030 ta' 60 % – ara l-faxxa t'isfel tal-Grafika 2.2.6. Huma neċessarji sforzi sostnuti biex tiżdied il-parteċipazzjoni fit-taħriġ ta' adulti b'livell baxx ta' kwalifiki, li fl-2021 kienu jikkostitwixxu madwar wieħed minn kull ħames persuni (20,7 %) fost il-popolazzjoni fl-età tax-xogħol (25 sa 64 sena), kif ukoll sehem sinifikanti (14,8 %) ta' adulti żgħażagħ (25 sa 34 sena). It-tisħiħ tal-implimentazzjoni tar-Rakkomandazzjoni dwar il-Perkorsi ta' Titjib tal-Ħiliet, b'ħidma effettiva biex jintlaħqu l-benefiċjarji potenzjali u b'inċentivi finanzjarji u mhux finanzjarji xierqa, ikun kontribut biex jintlaħaq dan l-għan. Il-parteċipazzjoni tal-adulti fit-tagħlim hi wkoll aktar frekwenti fiż-żoni urbani milli fiż-żoni rurali fl-Istati Membri kollha. Fl-2021, ir-rata tal-UE tal-parteċipazzjoni tal-adulti fit-taħriġ (kif imkejla mill-indikatur ta' erba' ġimgħat) kienet bħala medja ta' 13,6 % fil-bliet, ta' 9,8 % fil-bliet u ta' 7,8 % fiż-żoni rurali. Dan jista' jkun relatat mal-livelli edukattivi milħuqin, għax hu aktar probabbli li n-nies bi kwalifiki aħjar ikunu jgħixu fiż-żoni urbani, iżda jista' jirrifletti wkoll il-livell aktar baxx ta' opportunitajiet disponibbli tat-tagħlim fiż-żoni b'popolazzjoni anqas densa.

[105] Ir-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill tas-16 ta' Ġunju 2022 dwar il-kontijiet individwali tat-tagħlim.

[106] Ir-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill tas-16 ta' Ġunju 2022 dwar approċċ Ewropew għall-mikrokredenzjali għal tagħlim tul il-ħajja u impjegabbiltà.

[107] L-indikatur li jħares lejn il-parteċipazzjoni matul l-aħħar erba' ġimgħat huwa disponibbli fuq bażi regolari. il-Eurostat, [edat_lfse_03], l-LFS. It-tqabbil mal-valuri ta' qabel l-2021 ta' dan l-indikatur ma jsirx peress li hemm interruzzjoni fis-serje kronoloġika fl-2021 għall-Istati Membri kollha minħabba d-dħul fis-seħħ ta' qafas regolatorju ġdid għall-Istatistika Soċjali Ewropea.

Grafika 2.2.6: Ftit huma l-adulti b'livell baxx ta' kwalifiki li jipparteċipaw fit-tagħlim

Il-parteċipazzjoni tal-adulti fit-tagħlim skont il-livell edukattiv milħuq (b'livell baxx, medju u għoli ta' kwalifiki) fl-aħħar erba' ġimgħat (2021, il-faxxa ta' fuq, %) u fl-aħħar 12-il xahar (2016, il-faxxa t'isfel, %)

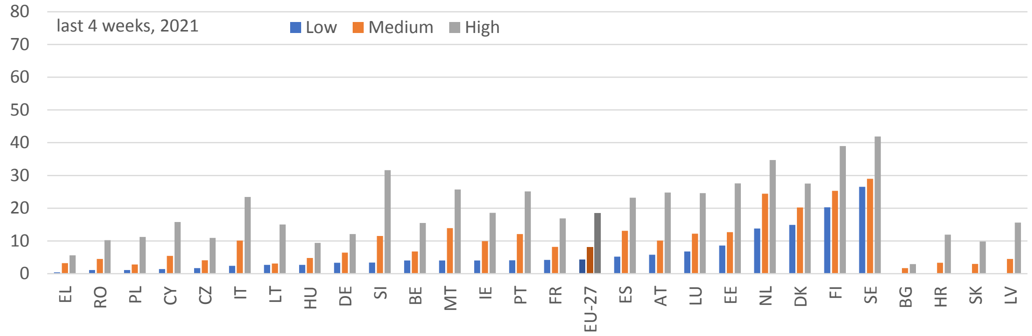

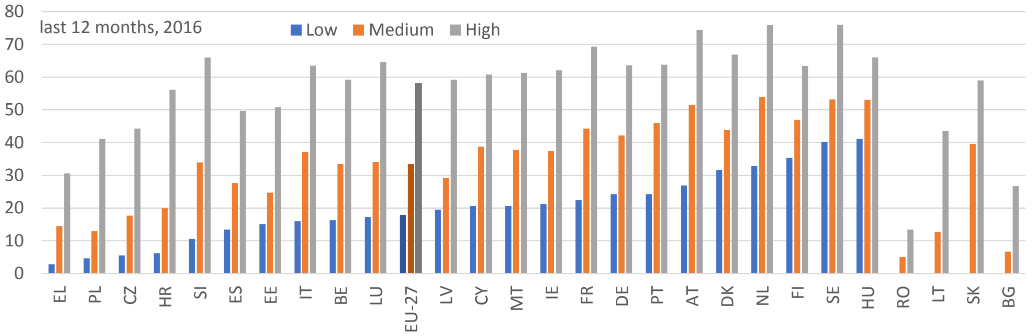

Nota: Ma hemmx *data* tal-2016 għall-persuni b'livell baxx ta' kwalifiki għall-Bulgarija, għal-Litwanja, għar-Rumanija u għas-Slovakkja disponibbli.
Sors: il-Eurostat [trng_lfs_03], l-LFS u [estrazzjoni speċjali], l-AES.

Hija meħtieġa azzjoni politika biex in-nies jiġu attrezzati bil-ħiliet li jeħtieġu għat-tranżizzjoni diġitali. Fl-2021, skont l-Indiċi tal-Ekonomija u tas-Soċjetà Diġitali 2022, 54 % biss tal-popolazzjoni adulta tal-UE kellha tal-anqas ħiliet diġitali bażiċi. Għalhekk, hemm distakk imdaqqas mal-għan tal-2030 ta' 80 %, kif definit fil-Pjan ta' Azzjoni dwar il-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali u fil-Kumpass Diġitali tad-Deċennju Diġitali[108]. Abbażi tal-Indikatur tal-Ħiliet Diġitali 2.0 (DSI)[109] (ibbażat fuq attivitajiet partikolari relatati mal-użu tal-internet u tas-software li individwi ta' 16-74 sena jagħmlu f'ħames oqsma speċifiċi), hemm differenzi kbar bejn l-Istati Membri f'termini ta' prestazzjoni. Dawk bl-aqwa prestazzjoni (in-Netherlands, il-Finlandja, l-Irlanda u d-Danimarka) diġà jilħqu livelli qrib it-80 %, filwaqt li fir-Rumanija u fil-Bulgarija anqas minn terz tal-popolazzjoni adulta għandha ħiliet diġitali bażiċi u huma mmarkati fit-Tabella ta' Valutazzjoni, flimkien mal-Polonja, bħala "sitwazzjonijiet kritiċi" – ara l-Grafika 2.2.7. Bħala medja, il-ġenerazzjonijiet iżgħar huma aktar kapaċi jużaw it-teknoloġiji diġitali minn adulti akbar fl-età. Xorta waħda, anke fost iż-żgħażagħ, hemm sehem sostanzjali li ma għandhomx ħiliet diġitali (29 % għall-UE fl-2021). Dawk b'livell edukattiv milħuq baxx, il-persuni qiegħda u l-persuni barra mill-forza tax-xogħol għandhom it-tendenza li jkollhom livelli aktar baxxi ta' ħiliet diġitali u anqas opportunitajiet biex jiżviluppaw dawn il-ħiliet[110].

[108] Id-Deċennju Diġitali huwa l-viżjoni strateġika li tħares 'il quddiem tal-Kummissjoni Ewropea għall-iżvilupp tal-ekonomija diġitali u għat-trasformazzjoni tan-negozji Ewropej sal-2030. Il-pjan ġie ppreżentat mill-Kummissjoni Ewropea f'Marzu 2021. Minbarra l-mira dwar il-ħiliet diġitali, huwa stabbilixxa mira ta' 20 miljun professjonista tal-ICT sal-2030 (żieda minn madwar 9 miljun fl-2021).

[109] Ara: Il-Kummissjoni Ewropea, *Digital Skills Indicator 2.0 Methodology*, 2022, Ir-repożitorju tad-dokumenti tal-JRC

[110] Ara Centeno, C., Karpinski, Z. and Urzi Brancati, M.C., *Supporting policies addressing the digital skills gap*, 2022, l-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea

Grafika 2.2.7: Fil-ħiliet diġitali tal-adulti huma osservati differenzi kbar bejn il-pajjiżi

Is-sehem tal-popolazzjoni b'ħiliet diġitali ġenerali bażiċi jew ogħla (16-74 sena), il-livelli tal-2021 u bidliet mis-sena ta' qabel (%, indikatur ewlieni tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali)

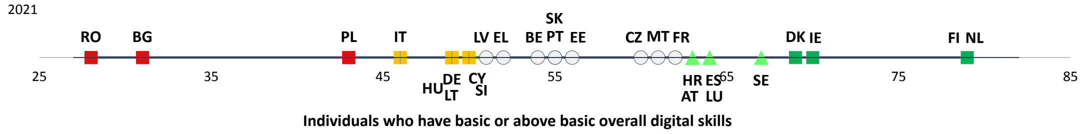

Nota: Id-didaskalija hija ppreżentata fl-Anness. Minħabba bidliet sostanzjali fid-definizzjoni tal-indikatur fl-2021, b'mod eċċezzjonali jintużaw biss livelli fil-valutazzjoni ta' dan l-indikatur.
Sors: il-Eurostat, il-kodiċi tad-*data* online [tepsr_sp410].

Skont l-Aġenda għall-Ħiliet għall-Ewropa, il-Kummissjoni Ewropea kienet qed tappoġġa lill-Istati Membri biex jaslu għal fehim komuni tal-ħiliet meħtieġa għat-tranżizzjoni ekoloġika. F'Jannar 2022, il-Kummissjoni Ewropea ppubblikat klassifikazzjoni tal-ħiliet għat-tranżizzjoni ekoloġika fil-Klassifikazzjoni Ewropea ta' Ħiliet, Kompetenzi, Kwalifiki u Impjiegi (ESCO)[111]. Il-klassifikazzjoni tinkludi 381 ħila, 185 kunċett ta' għarfien u 5 ħiliet trażversali meqjusin l-aktar rilevanti għal suq tax-xogħol aktar ekoloġiku. Eżempji ta' "ħiliet ekoloġiċi" jinkludu kif jitwettqu awditi tal-enerġija, titkejjel is-sostenibbiltà tal-attivitajiet tat-turiżmu, kif ukoll kif jitħarreġ il-persunal dwar il-programmi ta' riċiklaġġ. Fil-bidu tal-2022, il-Kummissjoni Ewropea ppreżentat ukoll il-qafas Ewropew ta' kompetenza dwar is-sostenibbiltà ("GreenComp"), li jipprovdi ħarsa ġenerali lejn il-kompetenzi aktar trażversali li ċ-ċittadini jeħtieġu biex jgħixu u jaħdmu f'soċjetà aktar ekoloġika[112]. GreenComp jinkludi erba' oqsma ta' kompetenza interrelatati: "l-inkorporazzjoni tal-valuri tas-sostenibbiltà", "it-tħaddin tal-kumplessità fis-sostenibbiltà", "il-previżjoni ta' futur sostenibbli" u "l-azzjoni għas-sostenibbiltà". Flimkien, il-klassifikazzjoni tal-ħiliet għat-tranżizzjoni ekoloġika u l-GreenComp jipprovdu orjentazzjoni għas-sistemi ta' edukazzjoni u ta' taħriġ dwar kif wieħed għandu jadatta għat-tranżizzjoni ekoloġika.

Is-sitwazzjoni taż-żgħażagħ fis-suq tax-xogħol tjiebet wara l-kriżi tal-COVID-19 iżda għadha partikolarment diffiċli f'xi Stati Membri. Ir-rata tal-qgħad fost iż-żgħażagħ (15-24) fl-UE rpiljat lura mill-ogħla livell ta' 19,1 % fi Q3-2020 u issa tinsab taħt il-livell li kellha qabel il-kriżi (14,4 % fi Q2-2022 vs 15,3 % fi Q4-2019). B'mod partikolari, mill-quċċata tagħha fi Q3-2020, din naqset b'aktar minn 11-il pp fil-Litwanja u fi Spanja, u kważi 10 pp fil-Lussemburgu, fil-Portugall, fl-Irlanda u fl-Italja, filwaqt li baqgħet tiżdied biss fil-Finlandja (+2,1 pp), fl-Iżvezja (+4,2 pp) u fl-Estonja (+0,1 pp). Madankollu, ir-rata tal-qgħad fost iż-żgħażagħ għadha kważi tliet darbiet dik tal-popolazzjoni ġenerali ta' 25-74 sena, li kienet ta' 5,2 % fi Q2-2022. Għadha partikolarment għolja fir-Rumanija, fl-Estonja, fl-Italja, fl-Iżvezja, fi Spanja, u fil-Greċja, li lkoll irreġistraw rati ogħla minn 20 % - ara l-Grafika 2.2.8. L-isfidi strutturali li jiffaċċjaw iż-żgħażagħ fis-suq tax-xogħol jitolbu azzjoni politika deċiżiva, inkluż biex jiġu evitati riskji ta' effetti negattivi fit-tul fuq il-ħiliet u fuq il-prospetti tas-suq tax-xogħol taż-żgħażagħ.

111 Ara: Il-Kummissjoni Ewropea, *Green Skills and Knowledge Concepts: Labelling the ESCO classification*, 2022, Rapport Tekniku, Id-Direttorat Ġenerali tal-Impjiegi, l-Affarijiet Soċjali u l-Inklużjoni.

112 Ara: JRC, *GreenComp: The European sustainability competence framework*, 2022, Ir-Repożitorju tal-Pubblikazzjonijiet tal-JRC.

Grafika 2.2.8: Il-qgħad fost iż-żgħażagħ tjieb wara l-kriżi tal-COVID iżda għadu partikolarment għoli f'xi pajjiżi

Ir-rata tal-qgħad fost iż-żgħażagħ (ta' 15-24 sena, % tal-popolazzjoni attiva) għal Q4-2019 (qabel il-kriżi), għal Q3-2020 (l-agħar fażi tal-kriżi) u għal Q2-2022 (wara l-kriżi)

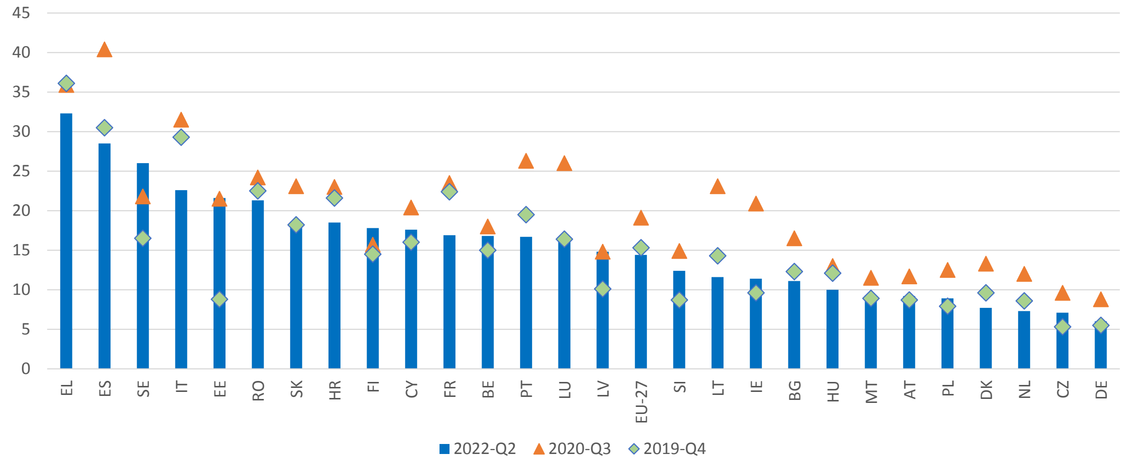

Noti: *Data* aġġustata staġunalment. Affidabbiltà baxxa għal EE, HR, LU, MT, u SI fi Q4-2019 u fi Q3-2020, u għal LU, MT u SI fi Q2-2022. Id-definizzjoni tvarja għal FR u ES fi Q2-2022.
Sors: il-Eurostat [une_rt_q], l-LFS.

Wara xejra negattiva fuq ħames snin fis-sehem ta' dawk ta' 15-29 sena li mhumiex f'impjieg, fl-edukazzjoni jew f'taħriġ (rata ta' NEET), għad hemm differenzi sostanzjali bejn l-Istati Membri wara l-kriżi tal-COVID-19. Wara xejra ta' tnaqqis minn 16,1 % fl-2013 għal 12,6 % fl-2019, l-2020 rat żieda ta' aktar minn 1 pp fir-rata ta' NEETs fl-EU-27[113]. Fl-2021, sena wara l-agħar fażi tal-kriżi tal-COVID-19, ir-rata ta' NEETs għall-UE kienet ta' 13,1 %, b'eteroġeneità sinifikanti fost l-Istati Membri. L-Italja (23,1 %), ir-Rumanija (20,3 %), il-Bulgarija (17,6 %), u l-Greċja (17,3 %) irreġistraw l-ogħla rati ta' NEETs fl-2021, li lkoll indikaw sitwazzjoni "kritika" bbażata fuq il-metodoloġija tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali, filwaqt li għal ħdax-il Stat Membru, xprunati min-Netherlands (5,5 %), ir-rata hija anqas minn 10 % - ara l-Grafika 2.2.9. Il-maġġoranza tal-Istati Membri jirreġistraw differenzi reġjonali fir-rati ta' NEETs, f'xi każijiet differenzi sostanzjali (ara l-Anness 3). Ir-rata rrapportata tan-NEETs qiegħda fl-2021, jiġifieri dawk iż-żgħażagħ li mhumiex fl-impjieg u qed ifittxu impjieg b'mod attiv u huma disponibbli, hija 5,0 %, jiġifieri prattikament identika għar-rata ta' qabel il-kriżi ta' 4,9 % fl-2019[114]. Il-biċċa l-kbira tan-NEETs huma barra mill-forza tax-xogħol u, għalhekk, huma inattivi; dan is-sottogrupp intlaqat partikolarment bis-saħħa mill-impatt tal-kriżi tal-COVID-19, billi żdied minn 7,8 % fl-2019 għal 8,7 % fl-2020. Fl-2021, ir-rata ta' NEETs inattivi kienet partikolarment għolja fl-Italja (15,4 %), fir-Rumanija (15 %), fil-Bulgarija (13,7 %) u fil-Polonja (10,2 %). Għall-kuntrarju, kienet pjuttost baxxa fl-Iżvezja (3,1 %) u fin-Netherlands (3,8 %)[115].

113 Il-Eurostat [edat_lfse35], l-LFS. It-tqabbil mal-valuri ta' qabel l-2021 ta' dan l-indikatur ma jsirx peress li hemm interruzzjoni fis-serje kronoloġika fl-2021 għall-Istati Membri kollha minħabba d-dħul fis-seħħ ta' qafas regolatorju ġdid għall-Istatistika Soċjali Ewropea.

114 Il-Eurostat [edat_lfse_20], l-LFS.

115 Ara: Il-Kummissjoni Ewropea, *Employment and Social Developments in Europe 2022*, l-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, 2022.

Grafika 2.2.9: Huma osservati differenzi konsiderevoli fir-rati ta' NEETs madwar l-Istati Membri wara l-ogħla livell matul il-kriżi tal-COVID-19

Ir-rata ta' NEETs (15-29 sena), il-livelli tal-2021 u l-bidliet mis-sena ta' qabel (%, indikatur ewlieni tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali)

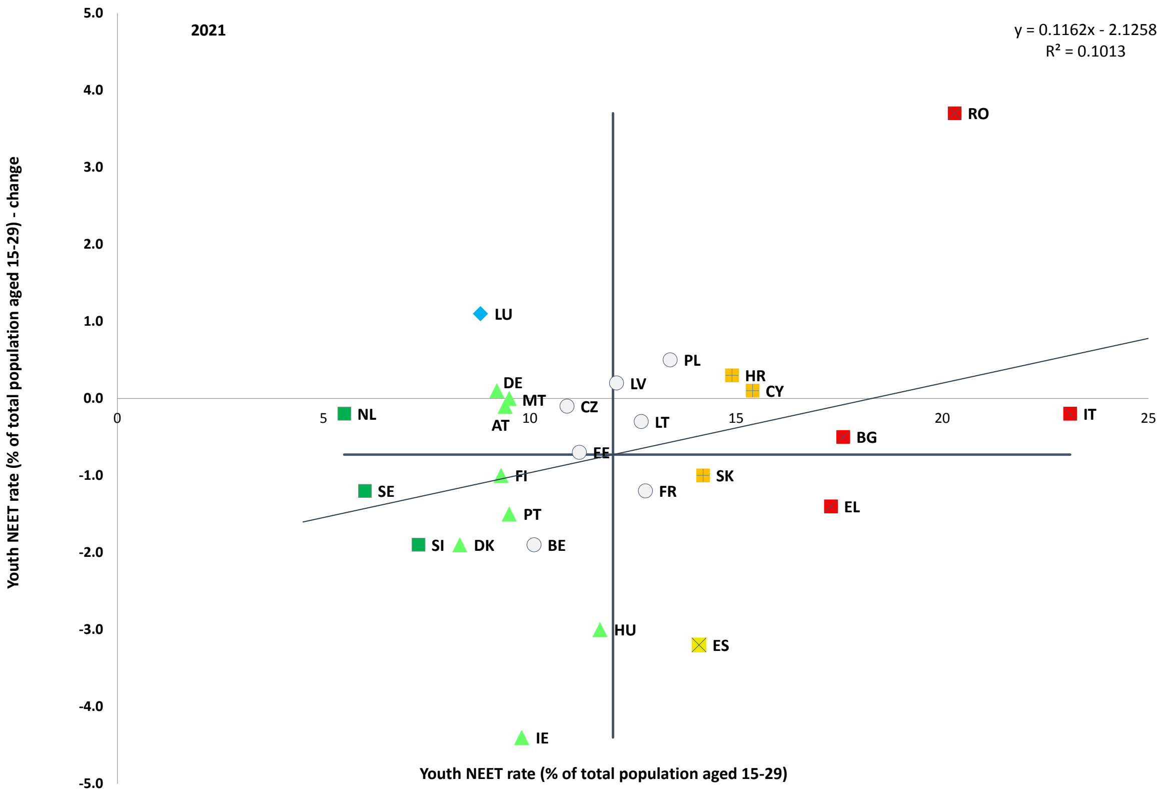

Nota: Interruzzjoni fis-serje kronoloġika fl-2021 għall-Istati Membri kollha minħabba d-dħul fis-seħħ ta' qafas regolatorju ġdid għall-Istatistika Soċjali Ewropea. Id-definizzjoni tvarja għal ES u FR fl-2021. Id-didaskalija hija ppreżentata fl-Anness.

Sors: il-Eurostat [edat_lfse_35], l-LFS tal-UE.

B'mod ġenerali, ir-rata ta' NEETs għadha partikolarment għolja fost in-nisa, u l-persuni bi sfond ta' migrazzjoni. Is-sehem ta' nisa li ma kinux f'impjieg, fl-edukazzjoni jew f'taħriġ fl-UE (14,5 %) kien 2,7 pp ogħla fl-2021 minn dak għall-irġiel (11,8 %), prinċipalment minħabba responsabbiltajiet akbar ta' kura – ara l-Grafika 2.2.10[116]. Filwaqt li d-differenza kienet ta' anqas minn 1 pp f'xi Stati Membri (il-Belġju, id-Danimarka, l-Irlanda, Franza, Spanja, il-Lussemburgu, in-Netherlands, il-Portugall, il-Finlandja, l-Iżvezja), kienet ta' aktar minn 10 pp f'oħrajn (iċ-Ċekja u r-Rumanija). Fost l-NEETs nisa, l-inattività hija ħafna aktar frekwenti mill-qgħad (10,2 % vs 4,3 %), filwaqt li, għall-NEETs irġiel, l-inattività hija biss ftit ogħla mill-qgħad (6,3 % vs 5,5 %)[117]. Ir-rata ta' NEETs ta' żgħażagħ imweldin barra mill-UE kienet ukoll ogħla b'mod sinifikanti minn dik għan-nattivi fl-2021 (24,7 % vs 12,3 %)[118]. Barra minn hekk, bħala medja, is-sitwazzjoni kienet agħar għan-nisa mwielda barra mill-UE, b'rata ta' 31,6 %, li hija aktar minn 17-il pp ogħla minn fost il-pari nattivi tagħhom (13,3 %).

[116] Il-Eurofound, *Impact of COVID-19 on young people in the EU*, l-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, 2021.

[117] Il-Eurostat [edat_lfse_14], l-LFS tal-UE.

[118] Il-Eurostat [edat_lfse_28], l-LFS tal-UE.

Grafika 2.2.10: Kważi fl-Istati Membri kollha, ir-rata ta' NEETs hija ogħla fost in-nisa
Rati ta' NEETs nisa u rġiel (15-29, %, 2021)

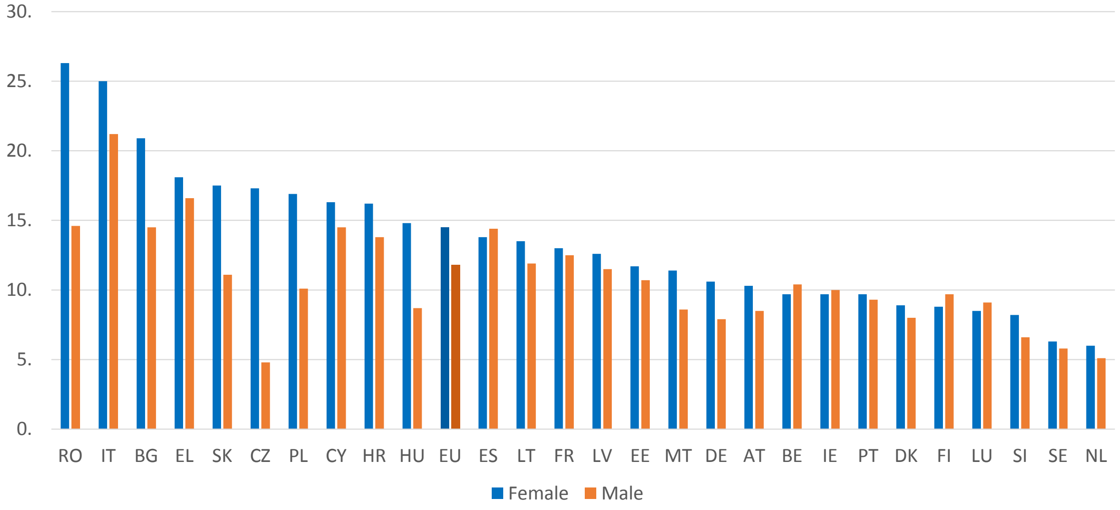

Nota: Id-definizzjoni hija differenti għal ES u FR.
Sors: il-Eurostat [edat_lfse_20], l-LFS tal-UE.

Ir-rata ta' impjieg ta' ħaddiema akbar fl-età kompliet tiżdied fl-2021 fl-Istati Membri kollha. Fuq il-passi ta' xejra fit-tul, li tirrifletti l-bidliet demografiċi u ż-żidiet fl-età tal-irtirar f'ħafna Stati Membri, ir-rata ta' impjieg tal-persuni ta' 55-64 sena rreġistrat żieda ulterjuri fl-2021, u laħqet is-60,5 % (1,3 pp aktar mill-2020, u 15,4-il pp aktar minn għaxar snin ilu). B'mod ġenerali, il-pandemija ma affettwatx din ix-xejra dejjem akbar. Madankollu, id-differenzi fost l-Istati Membri jippersistu, b'xi wħud minnhom li jirreġistraw rati ta' impjieg għall-ħaddiema anzjani ferm ogħla minn 70 % (l-Iżvezja, id-Danimarka, il-Ġermanja, in-Netherlands u l-Estonja) filwaqt li oħrajn għadhom anqas minn 50 % (il-Kroazja, il-Greċja, il-Lussemburgu u r-Rumanija). Jista' jiġi osservat distakk sinifikanti (ogħla minn 30 pp) bejn ir-rata ta' impjieg tal-ħaddiema ta' 55-64 sena u dawk ta' 25-54 sena f'pajjiżi bħal-Lussemburgu, is-Slovenja, Malta, ir-Rumanija, il-Kroazja, u l-Polonja, kontra distakk medju tal-UE ta' 19,9-il pp.

Id-differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi baqgħet l-istess u mdaqqsa matul il-kriżi tal-COVID-19, u naqset biss bi ftit matul l-aħħar sena. Il-valur tal-indikatur baqa' prattikament l-istess f'livell għoli matul il-kriżi tal-COVID-19 (bi 11,2-il pp 2019 u 11,1-il pp fl-2020). Ir-rikorrenza tas-suq tax-xogħol tal-2021 tikkoinċidi ma' tnaqqis żgħir fid-differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi, b'0,3 pp għal 10,8 pp. Dan jirrifletti dinamika pjuttost differenti fl-impjieg tan-nisa u tal-irġiel matul il-pandemija: filwaqt li ż-żewġ gruppi esperjenzaw tnaqqis ta' madwar 1 pp fir-rata ta' impjieg fl-2020, l-irkupru tal-impjiegi fl-2021 kien kemxejn aktar b'saħħtu għan-nisa (1,6 pp) milli għall-irġiel (1,3 pp). Għalhekk fl-2021, ir-rata ta' impjieg tal-irġiel kienet ta' 78,5 % meta mqabbla ma' 67,7 % għan-nisa, jiġifieri fiż-żewġ każijiet qabżet il-livelli ta' impjieg ta' qabel il-pandemija. Wara li naqset fl-2020, id-differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi fost il-ħaddiema akbar fl-età baqgħet stabbli għal 12,7-il pp, ogħla miċ-ċifra korrispondenti għall-grupp ta' età ta' 20-64 sena (10,8 pp).

Għad hemm differenzi sinifikanti fid-differenzi bejn il-ġeneri fl-impjiegi madwar il-pajjiżi, mingħajr sinjali ċari ta' konverġenza. L-iżgħar differenzi bejn il-ġeneri fl-impjiegi fl-2021 ġew irreġistrati fil-Litwanja (1,4 pp), fil-Finlandja (2 pp), fl-Estonja (3,7 pp), li lkoll jikklassifikaw bħala "bl-aqwa prestazzjoni" skont il-metodoloġija tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali – ara l-Grafika 2.2.11. Għall-kuntrarju, "sitwazzjonijiet kritiċi" kienu senjalati għar-Rumanija (20,1 pp), għall-Greċja (19,8-il pp), għall-Italja (19,2-il pp) u għaċ-Ċekja (15,4-il

pp). Ma tidher l-ebda xejra ċara ta' konverġenza madwar l-Istati Membri. Iż-żewġ Stati Membri fejn id-differenzi bejn il-ġeneri fl-impjiegi kienu diġà l-usa' raw żidiet ulterjuri (ir-Rumanija b'0,8 pp u l-Greċja b'0,4 pp), filwaqt li ż-żewġ pajjiżi bit-tieni l-akbar diskrepanza (l-Italja u Malta) esperjenzaw tnaqqis (b'0,5 pp u 1 pp rispettivament). Meta wieħed iħares lejn ir-rati ta' impjieg tan-nisa, l-Iżvezja għadha bl-aqwa prestazzjoni fl-UE bi 78 %, segwita mill-qrib mill-Estonja, min-Netherlands, u mil-Litwanja, li lkoll qabżu s-76 %. Għall-kuntrarju, l-Italja u l-Greċja kellhom l-aktar rati baxxi, it-tnejn taħt l-54 %, segwiti mir-Rumanija b'56,9 %.

Grafika 2.2.11: Minkejja tnaqqis żgħir fid-differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi, għad hemm differenzi kbar bejn l-Istati Membri

Id-differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi (20-64 sena), il-livelli tal-2021 u l-bidliet mis-sena ta' qabel (%, indikatur ewlieni tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali)

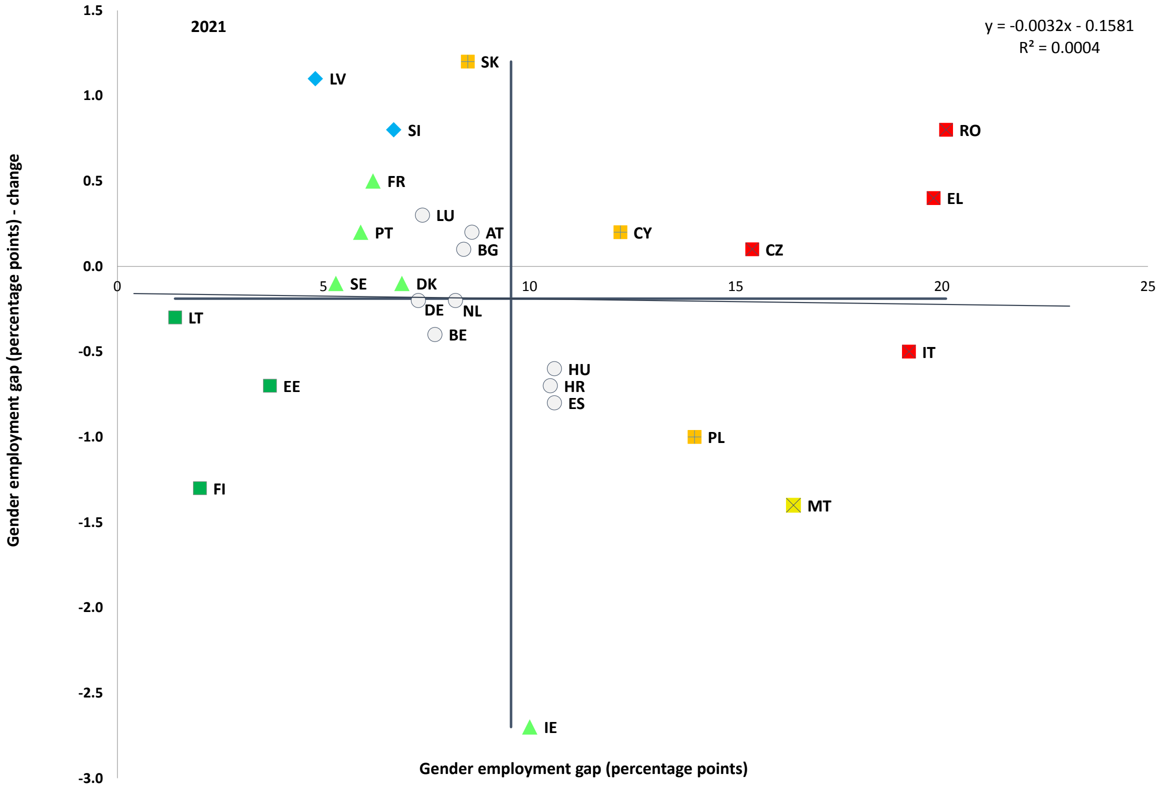

Nota: Id-didaskalija hija ppreżentata fl-Anness. Id-definizzjoni hija differenti għal ES u FR.
Sors: il-Eurostat, [tesem060], l-LFS tal-UE.

Id-differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi hija usa' meta jitqiesu s-sigħat attwali maħduma, kif inkorporati fl-impjiegi ekwivalenti full-time (FTE), li fil-biċċa l-kbira tirrifletti sehem ogħla ta' xogħol part-time fost in-nisa (28,3 % tan-nisa impjegati kienu jaħdmu part-time meta mqabblin ma' 7,6 % tal-irġiel fl-2021)[119]. Fl-2021, id-differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi FTE għall-persuni ta' 20-64 sena kienet ta' 16,3-il pp, jiġifieri naqset kemxejn meta mqabbla mal-2020 (b'0,7 pp). Dan it-tnaqqis kien kemxejn akbar milli għan-numru ta' impjegati, li jirrifletti ż-żidiet fl-impjiegi full-time fost in-nisa. Fl-2021, id-differenza fl-FTE kienet l-aktar baxxa fil-Litwanja, fil-Finlandja u fil-Latvja, u l-usa' fl-Italja (23,5 pp), fil-Greċja (21,2 pp) u fin-Netherlands (20,1 pp).

[119] Ir-rata tal-impjieg FTE tqabbel id-differenzi bejn il-gruppi fis-sigħat medji maħdumin. Ir-rata ta' impjieg FTE hija kkalkolata billi jiġu diviżi s-sigħat totali maħduma fl-ekonomija (l-ewwel impjieg, it-tieni impjieg, eċċ.) bin-numru medju ta' sigħat fi skeda full-time (madwar 40) u bin-numru ta' persuni ta' 20-64 sena. Sors: Qafas għall-Evalwazzjoni Konġunta (JAF), komputazzjoni fuq id-*data* tal-Eurostat.

Fl-isfond tad-differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi fl-UE hemm ukoll l-impatt aktar b'saħħtu tal-filjazzjoni u responsabbiltajiet oħrajn ta' kura fuq l-impjieg tan-nisa, li jindika l-importanza ewlenija tad-disponibbiltà ta' servizzi ta' kura ta' kwalità affordabbli u ta' politiki adegwati ta' bilanċ bejn ix-xogħol u l-ħajja privata, anke fid-dawl tal-isfida demografika tat-tnaqqis fir-rati tat-twelid. Fl-2021, ir-rata ta' impjieg ta' dawk b'tal-anqas wild wieħed taħt is-sitt snin kienet ogħla fost l-irġiel ta' 25-49 sena milli għall-pari tagħhom mingħajr tfal żgħar (b'9,7 pp fuq il-medja tal-UE) fl-Istati Membri kollha, filwaqt li kienet iżgħar għan-nisa (b'10,6 pp fil-livell tal-UE) ħlief fi tlieta (l-Iżvezja, il-Portugall u s-Slovenja) – ara l-Grafika 2.2.12[120]. Id-differenza negattiva għan-nisa kienet partikolarment wiesgħa (aktar minn 45 pp) fiċ-Ċekja. L-impatt differenti fuq in-nisa u fuq l-irġiel huwa assoċjat ukoll ma' distribuzzjoni mhux ugwali tax-xogħol mhux imħallas. Fl-2021, in-nisa qattgħu ħafna aktar ħin fil-ġimgħa fuq xogħol mhux imħallas (31 siegħa) meta mqabblin mal-irġiel (18-il siegħa), b'ħafna mid-differenza dovuta għall-ħin li qattgħu fuq attivitajiet ta' kura, l-aktar għat-tfal[121]. Fl-2021, madwar 1,4 miljun mara ta' 20-64 sena fl-UE (20 % mit-total) ma fittxewx impjieg minħabba responsabbiltajiet ta' kura iżda riedu jaħdmu, meta mqabblin ma' madwar 130 000 raġel biss (3 % mit-total). Madwar waħda minn kull erba' nisa li ħadmu part-time għamlu dan minħabba responsabbiltajiet ta' kura meta mqabblin ma' wieħed minn kull għoxrin raġel[122]. L-impatt fuq l-impjiegi huwa marbut mill-qrib ukoll mad-differenzi fil-livell edukattiv milħuq. Fl-2021, ir-rata ta' impjieg ta' nisa b'livell baxx ta' ħiliet b'tal-anqas wild wieħed taħt is-sitt snin kienet ta' 36 %, b'kuntrast ma' 63,9 % għan-nisa bi kwalifika sekondarja tat-tieni livell, u ma' 81,5 % għan-nisa bi kwalifika terzjarja. Il-kura ta' persuni bi ħtiġijiet ta' kura fit-tul hija fattur ieħor li jżomm ħafna nisa barra mis-suq tax-xogħol. Bħala medja, madwar 52 miljun Ewropew (14,4 % tal-popolazzjoni bejn 18 u 74 sena) jipprovdu kura informali fit-tul lil membri tal-familja jew lil ħbieb fuq bażi ta' kull ġimgħa, u 60 % minnhom huma nisa. Meta jintużaw ekwivalenti full-time, il-persuni li jindokraw b'mod informali jammontaw għal kważi 80 % tal-forrnituri ta' kura fil-livell tal-UE.[123]

---

[120] Il-Eurostat [lfst_hheredch]. It-tqabbil mal-valuri ta' qabel l-2021 ta' dan l-indikatur ma jsirx peress li hemm interruzzjoni fis-serje kronoloġika fl-2021 għall-Istati Membri kollha minħabba d-dħul fis-seħħ ta' qafas regolatorju ġdid għall-Istatistika Soċjali Ewropea.

[121] Il-Eurofound, *Il-pandemija tal-COVID-19 u l-qasma tal-ġeneri fuq il-lant tax-xogħol u fil-familji*, l-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, 2022.

[122] Kalkoli tad-DĠ EMPL tal-Kummissjoni Ewropea bbażati fuq [lfsa_epgar] u [lfsa_epgaed].

[123] Van der Ende, M. et al.(2021), Study on exploring the incidence and costs of informal long-term care in the EU.

Grafika 2.2.12: L-impatt fuq l-impjiegi tal-filjazzjoni jvarja fost l-irġiel u n-nisa
Differenza fir-rati ta' impjieg tal-ġenituri (25-49 sena) bit-tfal (0-6 snin) u adulti mingħajr tfal, skont il-ġeneru (pp, 2021)

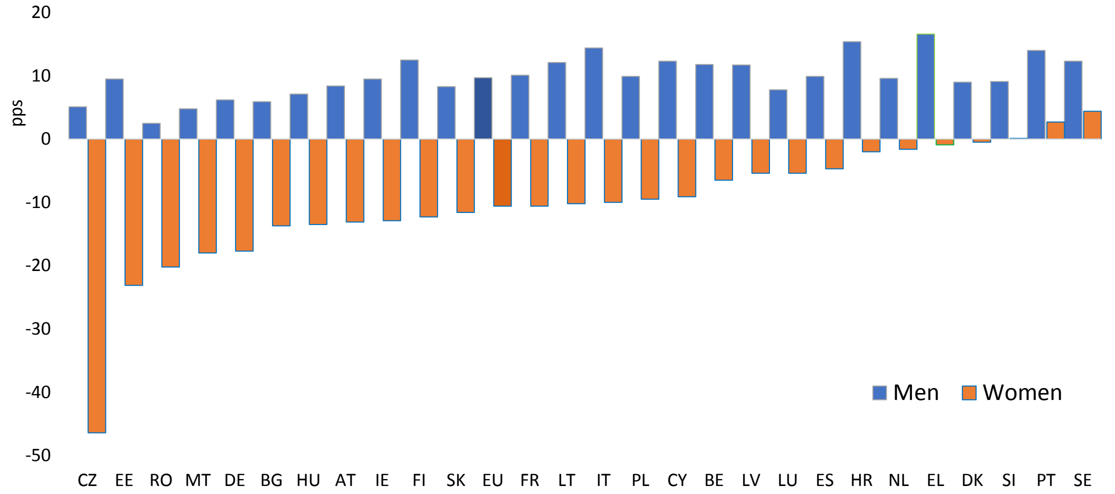

Sors: il-Eurostat [lfst_hheredch], l-LFS tal-UE.

L-aċċess għal edukazzjoni u għal kura bikrija tat-tfal ta' kwalità u affordabbli (ECEC) huwa kruċjali għall-promozzjoni tal-parteċipazzjoni fis-suq tax-xogħol, speċjalment fost in-nisa, kif ukoll għat-tnaqqis tal-impatt negattiv tal-isfond soċjoekonomiku tat-tfal fuq il-livell edukattiv milħuq fil-futurtagħhom. Abbażi tal-indikatur ewlieni tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali, il-parteċipazzjoni tat-tfal taħt it-3 snin fl-ECEC formali kienet ta' 36,6 % fl-UE fl-2021 (u b'hekk qabżet il-mira ta' Barċellona stabbilita għal 33 %)[124]. Madankollu, id-differenzi jippersistu fost l-Istati Membri bil-maġġoranza li għadhom ma laħqux il-mira. Għaċ-Ċekja, għar-Rumanija, u għall-Ungerija, l-analiżi tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali tirreġistra sitwazzjoni "kritika" – ara l-Grafika 2.2.13.[125] Fuq in-naħa l-oħra tal-ispettru, fid-Danimarka, fin-Netherlands u fil-Lussemburgu, aktar minn 60 % tat-tfal taħt it-3 snin huma rreġistrati fl-ECEC. Madankollu, fin-Netherlands, il-maġġoranza tagħhom jattendu għal anqas minn 30 siegħa fil-ġimgħa. Xi Stati Membri joffru firxa ta' sostenn lill-familji, minn postijiet garantiti (pereżempju d-Danimarka, l-Estonja, u l-Latvja, għalkemm mhux neċessarjament mingħajr ħlas), tnaqqis fit-tariffi u sussidji li jkopru parti mill-ispejjeż jew l-ispejjeż kollha sa krediti tat-taxxa, għalkemm dawn tal-aħħar għandhom it-tendenza li jkunu regressivi. Għalkemm is-sostenn immirat jista' jirriżulta fi tnaqqis sostanzjali għal ħaddiema b'paga baxxa, l-ispejjeż tal-ECEC li jifdal xorta waħda jistgħu jkunu pjuttost għoljin (1/4 mill-qligħ minn full-time), speċjalment meta l-użu tagħhom ikun jinvolvi telf ta' allowances ġenerużi għall-indukrar fid-dar jewgħat-trobbija tat-tfal offruti f'xi Stati Membri (il-Finlandja, is-Slovenja u s-Slovakkja)[126]. Minbarra servizzi ta' kwalità u aċċessibbli għall-indukrar tat-tfal, anki politiki adegwati dwar il-bilanċ bejn ix-xogħol u l-ħajja privata, bħal arranġamenti tax-xogħol flessibbli jew liv tal-familja, għandhom rwol importanti fit-tnaqqis tal-ostakli għall-parteċipazzjoni fis-suq tax-xogħol ta' persuni b'responsabbiltajiet ta' kura.

---

[124] L-Istrateġija Ewropea għall-Kura, ippreżentata f'Settembru 2022, tistabbilixxi miri ġodda dwar l-edukazzjoni u l-kura bikrija tat-tfal, u b'hekk tirrevedi l-miri ta' Barċellona. Sal-2030, tal-anqas 50 % tat-tfal taħt it-3 snin u 96 % tat-tfal bejn it-3 snin u l-età tal-bidu għall-edukazzjoni primarja obbligatorja għandhom ikunu f'edukazzjoni u f'kura bikrija tat-tfal.

[125] Is-Slovakkja tippreżenta wkoll rata ta' parteċipazzjoni baxxa ħafna (1,4 %) ibbażata fuq *data* tal-2018 (id-*data* għall-2019 ma kinitx disponibbli fid-data limitu tad-*data*).

[126] Ara l-OECD 2020, *Net childcare costs in EU countries: Impact on family incomes and work incentives, 2019.*

Grafika 2.2.13: Għad hemm differenzi kbar f'termini ta' parteċipazzjoni fis-servizzi ta' indukrar tat-tfal fost l-Istati Membri

Tfal ta' anqas minn 3 snin f'indukrar formali tat-tfal u l-bidla annwali, il-livelli tal-2021 u bidliet mis-sena ta' qabel (%, indikatur ewlieni tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali)

Nota: Id-didaskalija hija ppreżentata fl-Anness. Id-*data* għal IT u PL hija provviżorja. Interruzzjoni fis-serje għal LU. L-ebda *data* għal SK u PT.
Sors: il-Eurostat [tepsr_sp210], l-UE-SILC.

Il-funzjonament tas-sistemi tat-taxxa u tal-benefiċċji għandu implikazzjonijiet importanti fuq l-ugwaljanza bejn il-ġeneri fil-parteċipazzjoni fis-suq tax-xogħol. Il-maġġoranza (78 %) tal-ħaddiema li huma t-tieni sors ta' dħul fl-UE hija msawra min-nisa. Is-sistemi ta' tassazzjoni progressiva konġunta jista' jkollhom impatt negattiv fuq id-dħul tagħhom f'impjieg u fis-sigħat maħdumin billi joħolqu piż tat-taxxa marġinali għoli. Il-grad ta' tassazzjoni konġunta tal-introjtu kombinat ta' koppja (inklużi krediti ta' taxxa trasferibbli) u t-tfassil tas-sistema tal-benefiċċji (eż., l-irtirar ta' benefiċċji soġġetti għal test tal-mezzi) għandhom impatt fuq l-inċentivi għall-parteċipazzjoni fis-suq tax-xogħol u jistgħu jwasslu għal nases tal-inattività għal ħaddiema li huma t-tieni sors ta' dħul. It-tassazzjoni konġunta tista' tbaxxi l-piż tat-taxxa kumplessiv tal-koppji meta l-qligħ ikun imqassam b'mod mhux uniformi bejn is-sħab. Madankollu, tista' tneffaħ ir-rati tat-taxxa marġinali għal dawk mingħajr paga jew għal dawk b'paga baxxa, peress li l-introjtu kollu tagħhom jiġi effettivament intaxxat b'rata marġinali ogħla b'mod allinjat mas-sieħeb tagħhom b'paga ogħla. Għalhekk, din tista' tikkontribwixxi għat-twessigħ tad-differenzi bejn il-ġeneri fl-impjiegi, kif ukoll għad-differenzi mhux aġġustati bejn il-ġeneri fil-pagi bejn il-ġeneri (minħabba d-differenzi fis-sigħat medji maħduma). In-nassa tal-inattività għall-ħaddiema, li huma t-tieni sors ta' dħul, hija l-ogħla (aktar minn 40 %) fil-Litwanja, fid-Danimarka, fis-Slovenja, fil-Belġju, fil-Ġermanja, fil-Lussemburgu, u fir-Rumanija – ara l-Grafika 2.2.14[127].

[127] Pereżempju, dan ifisser li jekk konjuġi mhux attiva b'żewġt itfal tibda impjieg b'67 % tal-paga medja fil-Litwanja, aktar minn 70 % tal-qligħ tagħha jintilef f'taxxi addizzjonali u f'benefiċċji rtirati.

B’kuntrast għal dan, hija anqas minn 20 % fil-Greċja u fl-Estonja, u anqas minn 10 % f’Ċipru. Il-kontribuzzjoni tat-tassazzjoni hija l-aktar evidenti fil-Belġju, fil-Ġermanja u fir-Rumanija.

Grafika 2.2.14: Is-sistemi tat-taxxa jistgħu jipprovdu diżinċentivi sostanzjali biex ħaddiema li huma t-tieni sors ta’ dħul jibdew jaħdmu bi ħlas

Nassa tal-inattività għal ħaddiema li huma t-tieni sors ta’ dħul, (%, 2021)

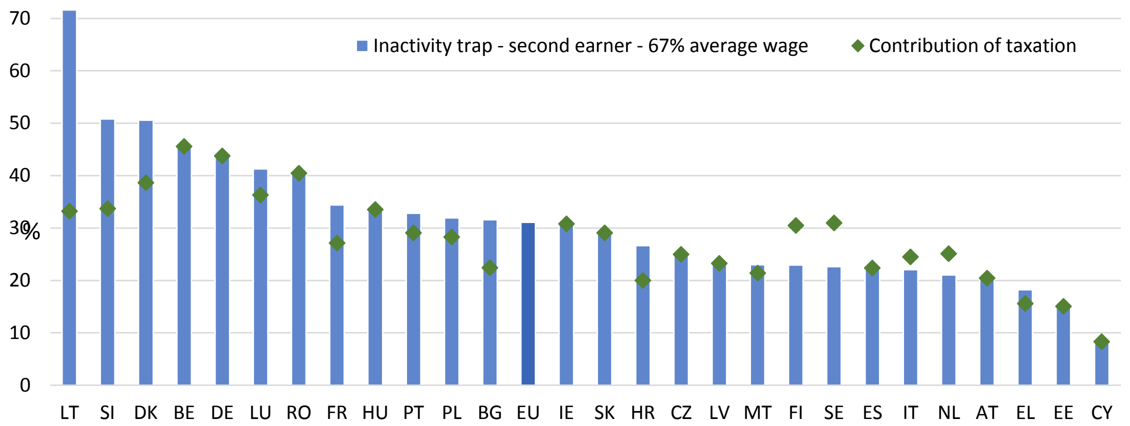

Nota: Id-*data* hija għal ħaddiem li huwa t-tieni sors ta’ dħul b’67 % tal-paga medja f’familja b’żewġ persuni b’paga u b’żewġt itfal; il-ħaddiem bid-dħul prinċipali jkun bil-paga medja. “Kontribuzzjoni tat-tassazzjoni (inkluż l-SSCs)” tirreferi għall-persentaġġ ta’ introjtu gross addizzjonali mitluf f’taxxa minħabba t-tassazzjoni u l-SSCs (elementi oħra li jikkontribwixxu għan-nassa tal-pagi baxxi huma benefiċċji għall-qgħad, assistenza soċjali u benefiċċji tal-akkomodazzjoni rtirati).

Sors: Il-Kummissjoni Ewropea, id-DĠ ECFIN, il-bażi tad-*data* dwar it-taxxa u l-benefiċċji, ibbażata fuq il-mudell tal-benefiċċji tat-taxxa tal-OECD

In-nases tal-pagi baxxi jistgħu jaffettwaw ukoll b’mod sproporzjonat lin-nisa, peress li rata għolja li biha jiżdiedu t-taxxi u jiġu rtirati l-benefiċċji hekk kif jiżdied il-qligħ tnaqqas l-inċentivi biex jinħadmu aktar sigħat u l-attraenza ta’ impjiegi mħallsin aħjar. It-tassazzjoni għandha rwol importanti wkoll fid-determinazzjoni tal-livell tan-nassa tal-pagi baxxi, jiġifieri l-ammont ta’ paga li jittieħed bħala taxxa jekk persuna b’salarju baxx (li spiss tkun taħdem part-time) tgħaddi għal impjieg b’paga ogħla. L-Grafika 2.2.15 turi l-persentaġġ tal-qligħ addizzjonali meħud f’taxxa meta l-ħaddiema li huma t-tieni sors ta’ dħul iżidu l-qligħ tagħhom minn terz għal żewġ terzi tal-paga medja, billi jżidu s-sigħat maħduma tagħhom. Bħala medja fl-UE, il-ħaddiema li huma t-tieni sors ta’ dħul jistgħu jitilfu madwar terz mill-qligħ addizzjonali tagħhom. Minħabba l-valur għoli tal-benefiċċji tal-akkomodazzjoni fiż-żewġ pajjiżi, it-telf tal-qligħ addizzjonali jista’ jiżdied għal aktar minn 60 % fil-Belġju u, f’każijiet estremi, fil-Litwanja saħansitra aktar minn 100 %. Il-kontribuzzjoni tat-tassazzjoni għal din in-nassa hija l-ogħla fil-Belġju, segwit mill-Ġermanja.

Grafika 2.2.15: F'ħafna Stati Membri, it-tassazzjoni tipprovdi diżinċentivi għal ħaddiema b'paga baxxa biex jaħdmu sigħat itwal
Nassa tal-pagi baxxi għall-ħaddiema li huma t-tieni sors ta' dħul, (%, 2021)

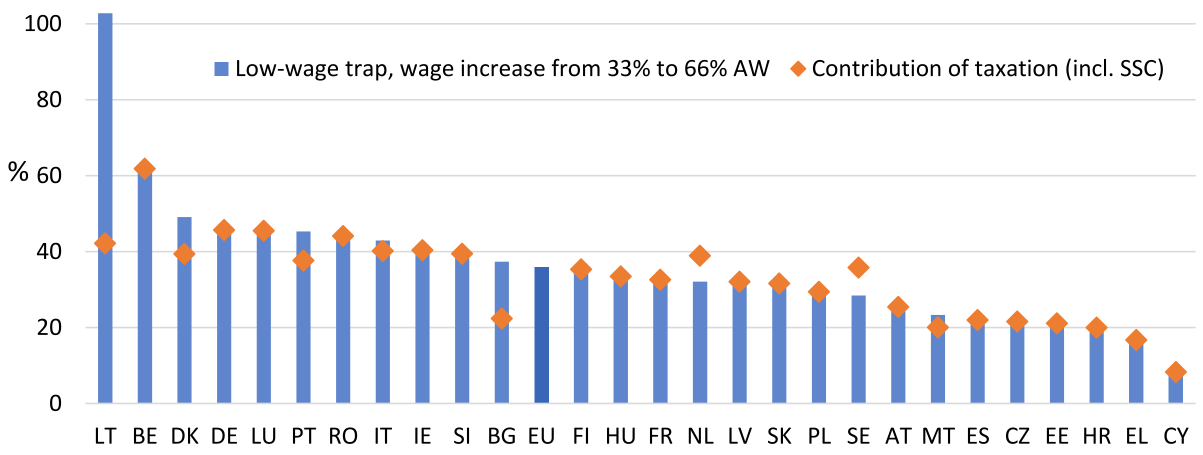

Nota: In-nassa tal-pagi baxxi meta l-paga tal-ħaddiem li huwa t-tieni sors ta' dħul tiżdied minn 33 % għal 66 % u l-ħaddiem bil-paga prinċipali jaqla' 100 % tal-paga medja, b'żewġt itfal.
Sors: Il-Kummissjoni Ewropea, id-DĠ ECFIN, il-Bażi tad-*data* dwar it-taxxa u l-benefiċċji, ibbażata fuq il-mudell tal-benefiċċji tat-taxxa tal-OECD.

Id-differenza bejn il-ġeneri fil-pagi għadha għolja minkejja titjib żgħir. Id-differenza mhux aġġustata fil-pagi madwar l-UE naqset xi ftit sena wara sena, u kienet ta' 13 % fl-2020 (-0,7 pp mill-2019 u -2,5 pp mill-2015)[128]. Dan huwa tnaqqis kemxejn aktar mgħaġġel meta mqabbel mat-tnaqqis medju ta' madwar 0,3 pp fis-sena mill-2010. Madankollu, id-differenza mhux aġġustata bejn il-pagi tal-irġiel u tan-nisa baqgħet ogħla minn 20 % fl-Estonja u fil-Latvja; l-iżgħar valuri (3 % jew anqas) ġew irreġistrati fil-Lussemburgu, fir-Rumanija u fis-Slovenja – ara l-Grafika 2.2.16. Mill-2015, is-sitwazzjoni tjiebet b'mod konsiderevoli fiċ-Ċekja, fl-Estonja, fis-Slovenja, fi Spanja u fil-Portugall (b'madwar 5 pp), filwaqt li d-differenza kibret b'aktar minn 3 pp fl-Ungerija u fil-Latvja. Dawn id-differenzi huma influwenzati b'mod sinifikanti mis-segregazzjoni bejn il-ġeneri fl-attivitajiet ekonomiċi, kif ukoll mid-differenzi fil-livell edukattiv milħuq. Id-differenza bejn il-ġeneri fil-pagi għandha t-tendenza li toħroġ kmieni matul il-karriera, minkejja li n-nisa żgħażagħ jisbqu lill-irġiel fil-livell edukattiv milħuq[129]. Fatturi oħrajn x'aktarx li jaqdu rwol huma wkoll, inklużi s-sottorappreżentazzjoni tan-nisa f'karigi aktar anzjani, id-diffikultajiet akbar fir-rikonċiljazzjoni tax-xogħol mar-responsabbiltajiet ta' kura (li jirriżultaw ukoll f'waqfiet fil-karriera), id-diskriminazzjoni u l-istrutturi tal-pagi mhux trasparenti. Id-disparitajiet fil-pagi għandhom it-tendenza li jakkumulaw tul il-ħajja u li jikkontribwixxu għad-differenza bejn il-ġeneri fil-pensjonijiet (26,9 % għal persuni ta' 65-74 sena fl-UE fl-2020, b'eteroġenità konsiderevoli fost l-Istati Membri, li tvarja mill-Estonja b'anqas minn 1 % sal-Lussemburgu b'40,5 % fl-2019).

[128] L-indikatur ġie definit bħala mhux aġġustat għax jagħti stampa ġenerali tal-inugwaljanzi bejn il-ġeneri f'termini ta' paga u jkejjel kunċett li huwa usa' mill-kunċett ta' paga ugwali għal xogħol ugwali. Jintuża mill-Eurostat għall-monitoraġġ tal-SDG 5 dwar l-ugwaljanza bejn il-ġeneri – ara d-dettalji fuq is-sit web relatat tal-Eurostat.

[129] Ara: Il-Kummissjoni Ewropea, *Employment and Social Developments in Europe 2022*, l-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, 2022. Fl-2021, 47 % tan-nisa ta' bejn 25 u 34 sena kellhom kwalifika terzjarja meta mqabblin ma' 36 % tal-irġiel tal-istess età.

Grafika 2.2.16: Id-differenzi bejn il-ġeneri fil-pagi f'forma mhux aġġustata għadhom kbar minkejja t-titjib

Id-differenza bejn il-qligħ medju gross fis-siegħa tal-impjegati rġiel u nisa bħala persentaġġ tal-qligħ gross medju fis-siegħa tal-irġiel (%, 2020 u 2015)

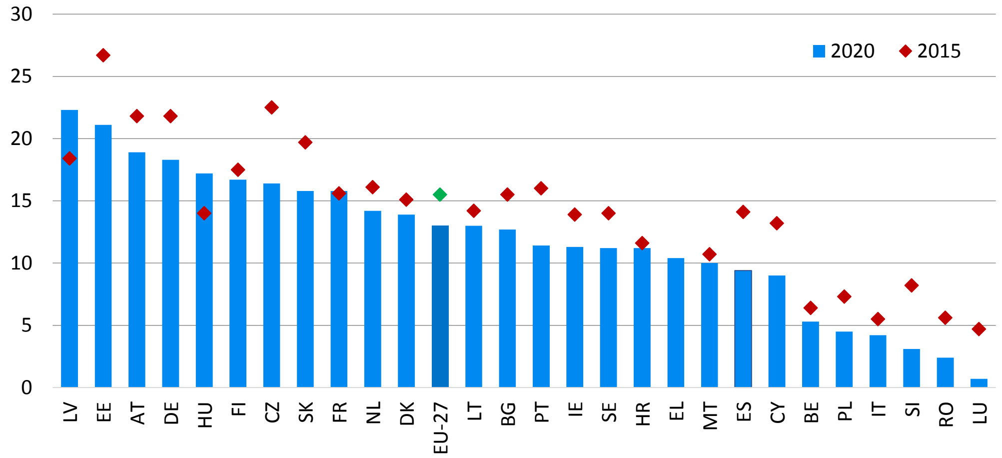

Nota: Għal IE u EL, l-aħħar *data* hija mill-2018 minflok mill-2020. Id-*data* hija provviżorja għall-Istati Membri kollha.

Sors: il-Eurostat [earn_gr_gpgr2], l-SES.

Hemm potenzjal konsiderevoli għal parteċipazzjoni aktar b'saħħitha fis-suq tax-xogħol fost il-persuni b'diżabbiltà, f'konformità mal-Prinċipju 17 tal-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali. It-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali riveduta tinkludi indikatur ewlieni għall-monitoraġġ tal-integrazzjoni tagħhom fis-suq tax-xogħol bħala mezz biex jikkontribwixxu għall-ilħuq tal-ambizzjonijiet dwar l-impjiegi stipulati fl-Istrateġija għad-Drittijiet tal-Persuni b'Diżabilità[130]. Fl-2021, id-differenza fl-impjiegi bejn il-persuni b'diżabbiltà u oħrajn mingħajr kienet ta' 23 pp fl-UE. L-indikatur tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali juri varjetà wiesgħa fil-prestazzjonijiet tal-Istati Membri – ara l-Grafika 2.2.17. Id-differenza kienet l-usa' fl-Irlanda u fil-Belġju (b'41,3 pp u bi 38 pp rispettivament), fil-Polonja, fir-Rumanija u fil-Ġermanja (aktar minn 30 pp), u fl-aktar livell baxx fid-Danimarka, fl-Italja, fil-Lussemburgu, fi Spanja, fil-Portugall, fil-Latvja, fl-Estonja, u fl-Iżvezja (anqas minn 20 pp). Il-pandemija tal-COVID-19 aggravat il-limitazzjonijiet preeżistenti fl-aċċess għall-impjiegi għall-persuni b'diżabbiltà[131]. B'mod ġenerali, erba' pajjiżi rreġistraw sitwazzjoni "kritika", filwaqt li sebgħa huma fil-kategorija "sitwazzjonijiet li jridu jiġu ssorveljati" (is-Slovenja, il-Finlandja, il-Greċja, il-Litwanja, Franza, in-Netherlands, u ċ-Ċekja). Ma ġiet osservata l-ebda bidla sinifikanti fid-differenza fl-impjiegi għall-persuni b'diżabbiltà fl-UE minn meta beda l-monitoraġġ fl-2014, u dan ikompli jenfasizza l-ħtieġa urġenti għal azzjoni politika f'dan il-qasam. Għal dan l-għan, il-Pakkett dwar l-Impjiegi għall-Persuni b'Diżabilità, imħabbar fl-Istrateġija għad-Drittijiet tal-Persuni b'diżabbiltà, tnieda fl-20 ta' Settembru 2022 fil-konferenza tal-Presidenza Ċeka[132]. Il-Pakkett[133], li jikkonsisti fi gwida u fi prattiki f'sitt oqsma differenti, mir-reklutaġġ saż-żamma tal-impjieg, se jiġi żviluppat b'mod konġunt mal-partijiet ikkonċernati rilevanti sal-2024.

---

[130] Il-Komunikazzjoni mill-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Reġjuni tat-3 ta' Marzu 2021 dwar *Unjoni ta' Ugwaljanza: Strateġija dwar id-Drittijiet tal-Persuni b'Diżabilità 2021-2030*, COM/2021/101 final.

[131] Ara: Il-Kummissjoni Ewropea, *Employment and Social Developments in Europe 2021*, l-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, 2021.

[132] Ara: Il-Ministeru għax-Xogħol u għall-Affarijiet Soċjali tar-Repubblika Ċeka (2022), Presidency conference on integration of people with disabilities into the labour market.

[133] Ara l-Kummissjoni Ewropea, *Pakkett dwar l-Impjiegi għall-Persuni b'Diżabbiltà biex jittejbu l-eżiti tas-suq tax-xogħol għall-persuni b'diżabbiltà*, 2022

Grafika 2.2.17: Id-differenza fl-impjiegi għall-persuni b'diżabbiltà għadha wiesgħa, b'xejra diverġenti qawwija fost l-Istati Membri

Id-differenza fl-impjiegi bejn il-persuni b'diżabbiltà u dawk mingħajr (20-64 sena), il-livelli tal-2021 u bidliet mis-sena ta' qabel (%, indikatur ewlieni tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali)

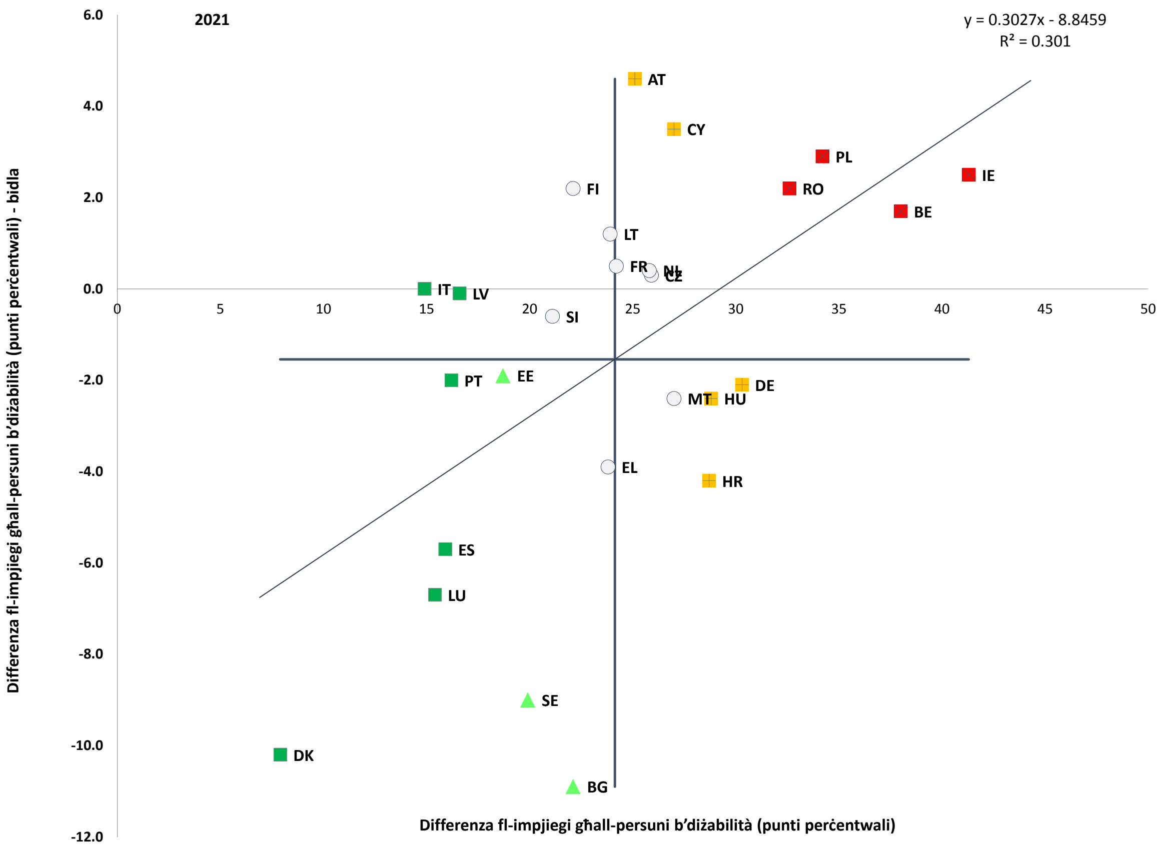

Nota: Id-didaskalija hija ppreżentata fl-Anness. Id-*data* għal IT u PL hija provviżorja. Interruzzjoni fis-serje għal LU. Sors: il-Eurostat [hlth_dlm200], l-UE-SILC.

Filwaqt li qed titjieb, ir-rata tal-impjieg tal-persuni mwielda barra mill-UE għadha aktar baxxa minn dik tan-nattivi. Fl-2021, għall-faxxa ta' età ta' 20-64 sena, id-differenza ġenerali fir-rata tal-impjiegi bejn dawk li twieldu barra mill-UE u dawk nattivi kienet ta' 10,8 pp (ir-rati rispettivi jammontaw għal 74,2 % għan-nattivi u għal 63,4 % għal dawk imwielda barra l-UE), b'titjib żgħir meta mqabbel mad-differenza reġistrata fl-2020 (-0,8 pp). Id-differenza kienet usa' (madwar 20 pp jew aktar) għal pajjiżi bħall-Belġju, in-Netherlands u l-Iżvezja. Għall-kuntrarju, din kienet negattiva (li timplika rata ta' impjieg ogħla għal persuni li twieldu barra l-UE milli għan-nattivi) fil-Polonja, fir-Rumanija, fis-Slovakkja, fiċ-Ċekja, f'Malta, u fil-Portugall.

Is-sitwazzjoni tas-suq tax-xogħol ta' persuni li twieldu barra l-pajjiż tvarja skont il-pajjiż ta' oriġini tagħhom – fl-UE jew mhux fl-UE – u l-livell ta' edukazzjoni tagħhom. Bħala medja fl-UE, fl-2021, ir-rata ta' impjieg ta' persuni nattivi ta' 25-74 sena kienet ta' 79,7 % għas-sottogrupp b'livell għoli ta' edukazzjoni u ta' 39,8 % biss għal persuni b'livelli baxxi ta' edukazzjoni. Għal persuni li twieldu fl-UE b'livell għoli ta' edukazzjoni u li jgħixu barra mill-pajjiż, ir-rata ta' impjieg, f'livell ta' 77,6 %, kienet aktar baxxa minn dik tal-pari nattivi tagħhom b'differenza relattivament żgħira biss (2 pp). Ta' min jinnota li r-rata ta' impjieg tal-imwielda fl-UE b'livell baxx ta' edukazzjoni, fil-livell ta' 54,7 %, kienet ogħla milli fil-każ tan-nattivi b'livell ta' edukazzjoni simili. Is-sitwazzjoni tvarja għal dawk li ma twildux fl-UE minn pajjiż b'indiċi tal-iżvilupp tal-bniedem (HDI) baxx jew medju. B'rata medja ta' impjieg ta' 45,7 %, huma kemxejn aħjar min-nattivi b'livelli baxxi ta' edukazzjoni

(filwaqt li persuni b'livell għoli ta' edukazzjoni għandhom prestazzjoni qrib il-pari nattivi tagħhom, irrispettivament mill-HDI tal-pajjiż ta' oriġini tagħhom). Abbażi tad-*data* tal-LFS għall-2021, l-ostaklu ewlieni rrapportat l-aktar mill-persuni mwielda barra biex isibu impjieg xieraq fil-pajjiż ospitanti hu n-nuqqas ta' ħiliet lingwistiċi tal-pajjiż ospitanti[134].

Kaxxa 4 tal-Pilastru: L-iskarsezzi tal-ħaddiema u tal-ħiliet[135]

L-iskarsezzi tal-ħaddiema u tal-ħiliet jirreferu għas-sitwazzjonijiet meta l-ħolqien ta' impjiegi potenzjali jitfixkel min-nuqqas ta' ħaddiema xierqa. B'mod partikolari, l-iskarsezzi tal-ħaddiema jseħħ meta d-domanda għall-ħaddiema mill-impjegaturi tisboq il-provvista disponibbli, bil-pagi u bil-kundizzjonijiet tax-xogħol prevalenti, f'post u fi żmien partikolari. L-iskarsezzi tal-ħiliet jinħoloq meta l-impjegaturi ma jkunux jistgħu jimlew post battal minħabba nuqqas ta' kandidati bil-ħiliet xierqa u bir-rata ta' paga prevalenti. Għaldaqstant, l-iskarsezzi tal-ħiliet huma fattur determinanti tal-iskarsezzi tal-ħaddiema, iżda dawn tal-aħħar jista' jkollhom fatturi addizzjonali (eż., iċ-ċiklu ekonomiku, it-tixjiħ tal-popolazzjoni u x-xejriet tal-mobbiltà tal-forza tax-xogħol li jikkontribwixxu għal forza tax-xogħol li tiċkien, bidla teknoloġika, kundizzjonijiet tax-xogħol ħżiena f'ċerti setturi u/jew xogħlijiet)[136]. Kemm l-iskarsezzi tal-ħaddiema u anki l-iskarsezzi tal-ħiliet jaffettwaw ħażin il-potenzjal ta' tkabbir u jistgħu jaggravaw l-isfidi f'termini ta' impjegabbiltà u ta' inklużjoni soċjali.

L-iskarsezzi persistenti tal-ħaddiema spiss ikunu relatati man-nuqqas ta' disponibbiltà ta' ħiliet xierqa fis-suq. F'dawk il-każijiet, iż-żieda fil-livell tal-pagi jew l-għoti ta' kundizzjonijiet tax-xogħol aħjar ma jgħinux biex jimtlew il-postijiet battala fi żmien qasir sa medju, peress li n-nies bil-ħiliet meħtieġa ma jkunux faċilment disponibbli fis-suq tax-xogħol. L-indirizzar tal-iskarsezzi tal-ħiliet jgħin direttament għall-implimentazzjoni tal-prinċipji tal-Pilastru 1 (dwar l-edukazzjoni, it-taħriġ, u t-tagħlim tul il-ħajja), 3 (dwar l-opportunitajiet indaqs) u 4 (dwar l-appoġġ attiv għall-impjiegi).

[134] Ara l-Eurostat (2022), *Main obstacles for foreign-born people to enter the labour market*; u l-Eurostat (2022), *Main characteristics of foreign-born people on the labour market*.

[135] Id-diskussjoni f'din il-kaxxa tiddependi ħafna fuq ir-Rapport ta' Sinteżi tal-Kummissjoni Ewropea (2022, pubblikazzjoni pendenti), *Skills shortages and structural changes in the labour market during COVID-19 and in the context of the digital and green transitions,* iċ-Ċentru Ewropew ta' Kompetenza (ECE), ir-Rapport ta' Sinteżi, u (sakemm ma jkunx dikjarat mod ieħor) r-referenzi fiha huma relatati ma' dak ir-Rapport.

[136] Ara Labour Market and Wage Developments in Europe 2022 (pubblikazzjoni pendenti) għal analiżi dettaljata.

L-iskarsezzi tal-ħaddiema ilhom jiżdiedu minn mindu faqqgħet il-pandemija tal-COVID-19

Ir-rati tal-postijiet battala fl-UE skont l-attivitajiet ekonomiċi tal-NACE 2 (%, *data* trimestrali)

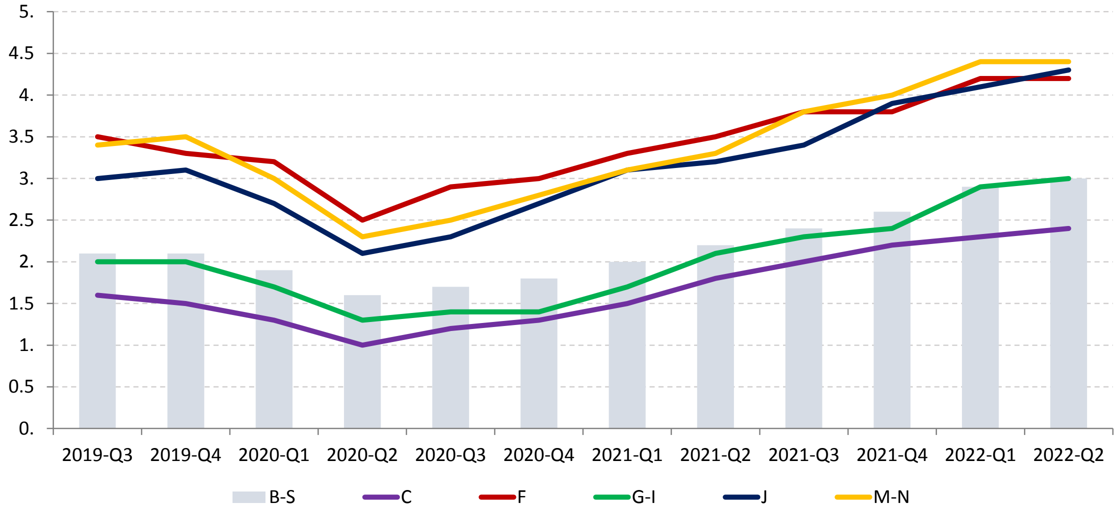

Nota: L-attivitajiet tal-NACE 2, B-S (Industrija, kostruzzjoni u servizzi (ħlief l-attivitajiet tal-unitajiet domestiċi bħala impjegaturi u organizzazzjonijiet u korpi ekstraterritorjali), C (manifattura), F (kostruzzjoni), G-I (kummerċ bl-ingrossa u bl-imnut, trasport, akkomodazzjoni, u servizzi tal-ikel), J (informazzjoni u komunikazzjoni), M-N (attivitajiet professjonali, tekniċi u xjentifiċi).
Sors: il-Eurostat [teilm310]

L-iskarsezzi tal-ħaddiema laħqu jew qabżu l-livelli ta' qabel il-pandemija f'diversi pajjiżi tal-UE sal-aħħar tal-2021. Ir-rati għoljin ta' postijiet tax-xogħol battala (fir-rigward tal-kundizzjonijiet prevalenti tas-suq tax-xogħol), bħala indikatur tad-domanda eċċessiva għall-ħaddiema, jindikaw skarsezzi tal-ħaddiema. Kif inhu evidenti miċ-ċifra ta' hawn fuq, wara tnaqqis fl-ewwel trimestri tal-2020, ir-rati tal-postijiet battala reġgħu bdew jiżdiedu u qabżu l-livelli ta' qabel il-pandemija diġà fit-tieni trimestru tal-2021. Fl-2022, ir-rati tal-postijiet battala komplew jiżdiedu, u laħqu livelli rekord fit-tieni trimestru tas-sena. Huma partikolarment għoljin f'setturi bħall-ICT, il-kostruzzjoni u l-attivitajiet professjonali, bl-ospitalità u bil-manifattura li wkoll jirreġistraw żidiet sostanzjali u livelli ogħla mill-kriżi. Filwaqt li l-iskarsezzi tal-ħaddiema qed jiżdiedu, ma hemmx indikazzjoni li l-adattament għas-suq tax-xogħol mar għall-agħar fl-UE b'mod ġenerali. Filwaqt li l-influss tal-persuni spostati mill-Ukrajna, flimkien mal-migrazzjoni regolari minn reġjuni oħra tad-dinja, jista' jgħin fi żmien medju u fit-tul biex jittaffew l-iskarsezzi (b'mod partikolari fis-setturi li għandhom l-inqas ostakli għat-trasferiment tal-ħiliet), hu improbabbli li l-isfida tiġi indirizzata kollha kemm hi.

L-analiżi tal-premiums tal-pagi meta mqabblin mal-livelli mistennija tagħhom tipprovdi indikazzjoni tas-setturi li jidentifikaw l-iskarsezzi tal-ħiliet bħala prevalenti. L-istudju tal-ECE, abbażi tad-*data* tal-UE-SILC tal-2020, jidentifika skarsezzi tal-ħiliet f'każijiet meta l-premium tal-pagi attwali (jiġifieri l-parti tal-pagi li tibqa' mhux spjegata wara li jitqiesu l-karatteristiċi tal-ħaddiema) jaqbeż il-valur previst għal livell ta' ħiliet u għal settur partikolari. Skont l-analiżi, l-akbar skarsezzi tal-ħiliet instabu fil-ħiliet ta' livell għoli fil-manifattura u fit-trasport, u fil-ħiliet ġenerali intermedji fil-finanzi, fis-saħħa u fl-amministrazzjoni pubblika. Min-naħa l-oħra, l-iskarsezzi tal-ħiliet huma inqas għall-ħaddiema b'livell għoli ta' ħiliet fil-kostruzzjoni u fl-agrikoltura, u għall-ħiliet speċifiċi intermedji fil-manifattura, fil-kostruzzjoni, fit-trasport, u fil-finanzi.

It-tranżizzjonijiet ekoloġiċi u diġitali affettwaw b'mod sinifikanti l-ħtiġijiet b'rabta mal-ħiliet fis-suq tax-xogħol, filwaqt li t-titjib tal-prestazzjoni tas-sistemi tal-edukazzjoni u tat-taħriġ huwa kruċjali biex tiġi sostnuta provvista adegwata b'mod korrispondenti ta'

ħiliet. Bidliet rapidi minħabba d-diġitalizzazzjoni, id-dekarbonizzazzjoni, u l-introduzzjoni ta' teknoloġiji ġodda żiedu d-domanda għal ħaddiema kwalifikati b'ċerti ħiliet. L-iskarsezzi tal-ħiliet, inkluż fejn jidħlu l-ħiliet diġitali, huma relatati wkoll mal-kwalità u l-effettività tas-sistemi tal-edukazzjoni u tat-taħriġ. Iż-żieda fl-attraenza tal-edukazzjoni u t-taħriġ vokazzjonali, kif ukoll fl-oqsma tax-xjenza, tat-teknoloġija, tal-inġinerija, u tal-matematika (STEM) tal-edukazzjoni terzjarja, hi partikolarment importanti biex jiġu indirizzati l-isfidi relatati mal-iskarsezzi tal-ħiliet. Madankollu, fl-UE kollha, 65,5 % tal-istudenti għandhom livelli ogħla minn bażiċi ta' ħiliet diġitali meta mqabblin ma' 37,4 % biss tal-impjegati, li jissuġġerixxi li l-forza tax-xogħol futura tista' tkun attrezzata aħjar biex tissodisfa d-domanda għall-ħiliet diġitali. Fatturi aktar ġenerali, bħat-tixjiħ tal-popolazzjoni, il-kundizzjonijiet tax-xogħol, il-qligħ u s-saħħa u s-sikurezza fuq il-lant tax-xogħol, ukoll iħallu impatt fuq il-provvista tal-ħaddiema u tal-ħiliet.

B'mod partikolari għall-SMEs, l-aċċess għall-ħiliet sar sfida importanti fl-UE, u l-iskarsezzi tal-ħaddiema qed jitqiesu fost l-aktar problemi urġenti li qed jiffaċċjaw, skont l-istħarriġ SAFE. Mid-ditti kollha taż-żona tal-euro, 67 % qiesu l-aċċess għall-ħaddiema bħala sfida urġenti ħafna fl-2022. L-SMEs ibatu biex jikkompetu ma' kumpaniji kbar fl-aċċess għat-talent minħabba r-riżorsi aktar limitati tagħhom. Fost azzjonijiet oħra, l-UE qed tuża l-Patt għall-Ħiliet biex tixpruna t-titjib tal-ħiliet u t-taħriġ mill-ġdid tal-forza tax-xogħol tal-UE, inkluż fl-SMEs, b'azzjonijiet konkreti fis-sħubijiet tal-ħiliet fuq skala kbira tal-ekosistemi qafas. Kull sħubija timpenja ruħha għal objettivi speċifiċi f'termini ta' titjib tal-ħiliet u ta' taħriġ mill-ġdid tal-forza tax-xogħol tagħhom, skont il-ħtiġijiet b'rabta mal-ħiliet fl-ekosistemi rispettivi.

Il-Patt għall-Ħiliet huwa wieħed mill-azzjonijiet ewlenin taħt l-Aġenda Ewropea għall-Ħiliet. Il-Kummissjoni Ewropea adottatu fl-1 ta' Lulju 2020, bl-għan li timmobilizza u tinċentiva lill-partijiet ikkonċernati privati u pubbliċi fl-Istati Membri biex jieħdu azzjoni konkreta għat-titjib tal-ħiliet u għat-taħriġ mill-ġdid tal-persuni fl-età tax-xogħol. Dan isir preferibbilment billi jinġabru flimkien l-isforzi fi sħubija, jiġu indirizzati l-ħtiġijiet tas-suq tax-xogħol, jiġu sostnuti l-istrateġiji ta' tkabbir lokali u reġjonali kif ukoll it-tranżizzjonijiet ekoloġiċi u diġitali. S'issa, aktar minn 700 entità ngħaqdu mal-Patt, bi 12-il sħubija ta' ħiliet fuq skala kbira għat-taħriġ tal-ħaddiema fi 11-il ekosistema (mill-14) tal-Istrateġija Industrijali. Dawn l-entitajiet u s-sħubijiet se jtejbu l-ħiliet u se jerġgħu jħarrġu lil madwar 6 miljun ħaddiem matul is-snin li ġejjin.

Ħafna Stati Membri qed jindirizzaw l-iskarsezzi tal-ħiliet billi jvaraw u jespandu l-istrateġiji nazzjonali tal-edukazzjoni, tat-taħriġ u tal-impjiegi (li xi drabi ġew żviluppati fl-aħħar deċennju). Tingħata attenzjoni partikolari għall-immappjar u għat-tbassir tal-ħtiġijiet b'rabta mal-ħiliet. Pereżempju, f'pajjiżi bħall-**Belġju** u l-**Estonja**, l-iskarsezzi tal-ħiliet jiġu identifikat bi proċess li jinkludi lill-awtoritajiet pubbliċi, lis-servizzi pubbliċi tal-impjiegi, lill-impjegaturi, lis-sħab soċjali, u lill-esperti fl-edukazzjoni. L-informazzjoni dwar il-ħiliet tintuża f'kanali speċifiċi mis-servizzi pubbliċi tal-impjiegi, b'mod partikolari fit-tfassil tal-programmi ta' taħriġ (bħal f'**Ċipru** u fil-**Lussemburgu**). Numru ta' Stati Membri (eż., l-**Awstrija**, il-**Bulgarija**, **Ċipru,** iċ-**Ċekja**, il-**Ġermanja**, l-**Estonja**, **Spanja**, il-**Finlandja**, **Franza**, l-**Irlanda**, l-**Italja**, il-**Litwanja**, il-**Latvja**, il-**Portugall**, l-**Iżvezja**, is-**Slovakkja** u s-**Slovenja**) għandhom fis-seħħ politiki nazzjonali mmirati speċifikament lejn it-tisħiħ tal-ħiliet diġitali, f'xi każijiet ukoll b'sostenn mill-RRF u minn fondi oħrajn tal-UE.

L-impjegaturi jieħdu wkoll azzjoni biex jindirizzaw l-iskarsezzi tal-ħaddiema u tal-ħiliet, permezz ta' titjib tal-ħiliet, taħriġ mill-ġdid u strateġiji oħra. L-aktar approċċ prevalenti huwa permezz ta' taħriġ fuq il-post tax-xogħol u mhux fuq il-post tax-xogħol (normalment f'kumpaniji kbar) u skemi ta' taħriġ iffinanzjati pubblikament. F'ħafna Stati Membri (eż., l-**Awstrija**, il-**Belġju**, il-**Ġermanja**, l-**Estonja**, il-**Greċja**, **Spanja**, il-

Finlandja, l-**Ungerija**, l-**Irlanda**, il-**Litwanja**, in-**Netherlands**, il-**Polonja**, ir-**Rumanija**, l-**Iżvezja,** u s-**Slovakkja**), l-impjegaturi ġew irrapportati li jikkollaboraw mal-istituzzjonijiet tal-edukazzjoni u tat-taħriġ, jirrikonoxxu u jiċċertifikaw il-ħiliet u jikkontribwixxu għall-kwalità tal-programmi tal-edukazzjoni f'konformità mal-ħtiġijiet b'rabta mas-suq tax-xogħol. F'diversi Stati Membri (l-**Awstrija**, **Spanja**, il-**Finlandja**, il-**Kroazja**, l-**Irlanda**, il-**Litwanja**, il-**Latvja**, il-**Lussemburgu**, **Malta**, il-**Portugall**, is-**Slovakkja** , u s-**Slovenja**) in-negozji jikkollaboraw mas-servizzi pubbliċi tal-impjiegi biex jimmappjaw l-iskarsezzi tal-ħaddiema u tal-ħiliet u jfasslu u jipprovdu programmi ta' titjib tal-ħiliet u taħriġ mill-ġdid. F'ħafna Stati Membri hemm fis-seħħ programmi speċifiċi ta' kooperazzjoni mas-sħab soċjali.

2.2.2. Miżuri meħudin mill-Istati Membri

L-Istati Membri qed iżidu gradwalment l-enfasi tal-politika fuq l-edukazzjoni u fuq il-kura bikrija tat-tfal (ECEC) biex jindirizzaw ir-restrizzjonijiet tal-kapaċità f'ċerti żoni ġeografiċi, filwaqt li jiżguraw l-aċċess lit-tfal żvantaġġati, u jtejbu l-kwalità, dkont ir-rakkomandazzjoni tal-Garanzija Ewropea msaħħa għat-Tfal (ECG) u kif rifless f'ħafna mill-Pjanijiet ta' Azzjoni Nazzjonali dwar l-ECG li ġew sottomessi s'issa. Issoktat it-tendenza ta' tnaqqis fl-età tal-edukazzjoni obbligatorja u ta' introduzzjoni ta' intitolamenti legali. Dawn il-miżuri ta' spiss ikunu akkumpanjati minn oħrajn biex jiġu eliminati jew jitnaqqsu t-tariffi tal-parteċipazzjoni jew jiġu sostnuti familji żvantaġġati biex itejbu l-affordabilità. L-espansjoni tal-kapaċitajiet tal-ECEC b'mod ġenerali iżda wkoll fir-rigward ta' dawn il-miżuri tal-aħħar tkompli b'sostenn sostanzjali mill-Faċilità għall-Irkupru u r-Reżiljenza (RRF). Filwaqt li dawn l-investimenti għandhom il-potenzjal li jeliminaw id-diskrepanzi eżistenti fil-kapaċità f'ċerti reġjuni, in-numru kbir ta' tfal ipoġġi lis-settur taħt stress addizzjonali, li jwassal għall-adattament ta' xi rekwiżiti tekniċi u ta' kwalità f'xi pajjiżi. Pereżempju, skont l-RRP tagħha, iċ-**Ċekja** għandha l-għan li żżid il-kapaċitajiet tal-ECEC b'40 % sal-2025 u li toħloq 5 000 post addizzjonali bil-FSE+, filwaqt li l-**Kroazja** beħsiebha toħloq 22 500 post ġdid fl-ECEC biex iżżid il-parteċipazzjoni mill-età ta' 3 snin sal-bidu tal-iskola obbligatorja għal 90 % sal-2026 prevista fil-pjan tal-**Kroazja** għall-irkupru u r-reżiljenza (RRP). Fir-**Rumanija,** huwa ppjanat li sal-2025 jinbnew 110 crèches li jilqgħu sa 4 500 tifel u tifla. Fl-**Italja**, għandhom jinħolqu madwar 264 000 post biex jinbnew, jitħarrġu mill-ġdid, u jiġu żgurati kindergartens u skejjel preprimarji. Iffinanzjat permezz tal-RRP, l-investiment għandu l-għan li jtejjeb il-forniment tal-edukazzjoni sa minn età bikrija. B'baġit ta' EUR 10 miljun għall-ewwel sena u sa EUR 16-il miljun għas-snin ta' wara, li jkopri l-perjodu mill-2022 sal-2025, f'Settembru 2022, **Ċipru** adotta l-Iskema ta' Sussidju għall-Indukrar tat-Tfal ta' 0-4 snin. Għal grupp fil-mira inizjali ta' 15 000 tifel u tifla, l-iskema hija lesta biex tissussidja l-kostijiet tal-iskejjel preprimarji bl-għajnuna tal-FSE+. Barra minn hekk, skont l-RRF, Ċipru jipprevedi li jnaqqas l-età tad-dħul fl-edukazzjoni preprimarja obbligatorja mingħajr ħlas għal 4 snin, flimkien ma' skema ta' għotjiet li tkopri l-miżati għat-tagħlim f'kindergartens komunitarji jew privati għat-tfal li ma jistgħux jiġu rreġistrati f'kindergartens pubbliċi. Fil-**Bulgarija**, kif deskritt fl-RRP tagħha, ir-riforma tat-tnaqqis tal-età tal-bidu tal-edukazzjoni obbligatorja fi skola preprimarja minn 5 għal 4 snin ġiet applikata gradwalment madwar il-pajjiż u għandha l-għan li tiġi implimentata fil-muniċipalitajiet kollha sal-2023–2024. Barra minn hekk, biex tittejjeb il-parteċipazzjoni fl-ECEC, liġi ġdida approvata fir-rebbiegħa tal-2022 tippermetti lill-ġenituri jirreġistraw lit-tfal tagħhom fl-iskejjel preprimarji u fil-kindergartens mingħajr ebda tariffa. 57 kindergarten huma mistennijin li se jiġu rinnovati u se jinbnew 8 ġodda skont l-RRP Bulgaru. Is-**Slovakkja** diġà għamlet l-edukazzjoni preprimarja obbligatorja għal tfal ta' 5 snin f'Settembru 2021, filwaqt li se jiġi introdott intitolament legali għal post fil-kindergartens jew fi stabbiliment ieħor li jipprovdi edukazzjoni preprimarja għal tfal ta' 4 snin fl-2024 u għal tfal ta' 3 snin fl-2025. Ir-riforma hija akkumpanjata minn investimenti

f'postijiet maħluqin ġodda għat-tfal ta' 3-5 snin. Barra minn hekk, tnediet skema pilota ta' għotjiet taħt l-RRP biex jittejjeb l-aċċess għall-ECEC iffokat fuq tfal bi sfond soċjoekonomiku dgħajjef, inkluż minn komunitajiet Rom. Skont l-RRP tagħha u b'valur ġenerali li jaqbeż it-EUR 381 miljun, il-**Polonja** qed tippjana li tinvesti fil-ħolqien ta' postijiet ġodda tal-kura fil-forma ta' skejjel preprimarji u clubs tat-tfal li jilqgħu sa 47 500 tifel u tifla. Dawn jinkludu dawk adattati għall-ħtiġijiet tat-tfal b'diżabbiltà jew li jeħtieġu kura speċjali, li tikkomplementa l-postijiet maħluqin b'finanzjament tal-FSE+, li se jkopru wkoll l-operat tal-postijiet maħluqin taħt iż-żewġ fondi għal 36 xahar. F'Novembru 2021, **il-Polonja** adottat ukoll miżura biex tissussidja direttament il-finanzjament tal-indukrar tat-tfal. Għat-tieni wild u għal kull wild segwenti ta' bejn 12 u 36 xahar, il-ġenituri jistgħu jirċievu sussidji sa massimu ta' PLN 12 000. Fl-**Estonja**, ir-riformi attwalin għandhom l-għan li jiddefinixxu l-eżiti tat-tagħlim u jidentifikaw il-ħtiġijiet ta' sostenn għat-tagħlim lit-tfal iżgħar minn 7 snin (età obbligatorja tal-iskola). Il-**Litwanja** rrevediet il-kurrikuli tal-ECEC fl-2022 skont l-RRP tagħha u ppilotat metodoloġija għall-evalwazzjoni awtonoma u esterna tal-kwalità tas-servizzi tagħha fl-2021. Fl-**Irlanda**, ġie introdott pakkett ta' miżuri, li daħal fis-seħħ minn Settembru 2022, biex jittejbu l-pagi u l-kundizzjonijiet fis-settur, tittejjeb il-kwalità tal-provvista, u jitnaqqsu l-kostijiet għall-ġenituri. Il-**Greċja** se tuża r-riżorsi tal-RRF tagħha biex toħloq aktar minn 53 000 post ġdid għall-indukrar tat-tfal għal tfal ta' bejn xahrejn u sentejn u nofs permezz tal-ħolqien jew l-espansjoni ta' 1 000 unità għall-indukrar tat-tfal f'diversi muniċipalitajiet u l-ħolqien ta' 120 unità għall-indukrar tat-tfal f'kumpaniji kbar.

Il-familji spostati u t-tfal mill-Ukrajna bbenefikaw mill-estensjoni tal-assistenza soċjali għall-familji tagħhom f'diversi Stati Membri li tawhom aċċess għall-indukrar tat-tfal, pereżempju **fil-Belġju, fil-Portugall, fl-Estonja, fl-Ungerija, fil-Litwanja, fi Spanja** u **fis-Slovakkja**. Fil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri, it-tfal spostati mill-Ukrajna għandhom aċċess għall-indukrar tat-tfal ugwali għal dak taċ-ċittadini tal-pajjiżi jew tal-migranti residenti legalment, irrispettivament mill-istatus legali tagħhom, filwaqt li f'xi oħrajn, jingħata aċċess ugwali wara r-reġistrazzjoni għall-protezzjoni temporanja. Madankollu, id-disponibbiltà tas-servizzi tal-indukrar tat-tfal biex jiġi ggarantit aċċess ugwali attwali għat-tfal kollha għadha sfida f'diversi Stati Membri, speċjalment f'dawk li jilqgħu numru kbir ta' tfal li jaħarbu mill-Ukrajna. Fid-**Danimarka**, issa huma possibbli eżenzjonijiet mir-regoli preċedenti stabbiliti fl-Att Daniż dwar il-Kura Matul il-Ħin tax-Xogħol u l-Iskola Primarja, li jippermettu lit-tfal tal-Ukrajna jżommu rabta mal-lingwa u mal-kultura tagħhom filwaqt li jintegraw fis-soċjetà u fis-sistema tal-edukazzjoni tad-Danimarka. Fil-**Polonja**, il-bidliet fir-regolamenti dwar is-servizzi jippermettu żidiet fin-numru totali ta' tfal li jagħmlu użu minn servizz tal-ECEC. L-awtoritajiet lokali jistgħu jistabbilixxu wkoll aktar ċentri tal-ECEC biex jissodisfaw il-ħtiġijiet tat-tfal mill-Ukrajna.

Diversi Stati Membri investew fil-kwalità u fl-inklużività tal-edukazzjoni primarja u sekondarja, skont il-prinċipju 1 tal-Pilastru (dwar l-edukazzjoni, it-taħriġ u t-tagħlim tul il-ħajja). Fil-**Bulgarija**, aktar minn 11 000 tifel u tifla pparteċipaw fil-programm nazzjonali "Flimkien għall-kura ta' kull student", li għandu l-għan li jissimplifika t-tranżizzjonijiet bejn il-kindergarten, l-edukazzjoni primarja u l-edukazzjoni sekondarja tal-ewwel livell. Iċ-**Ċekja** għandha l-għan li żżid is-sostenn lill-iskejjel f'reġjuni strutturalment żvantaġġati, permezz tal-għoti ta' taħriġ u permezz taż-żieda tal-kompetenzi tal-għalliema. Din il-miżura pilota se tespandi wara l-2022, iffinanzjata mill-RRP u sostnuta parzjalment mill-FSE+. L-RRP tar-**Rumanija** għandu l-għan li jinvesti fl-appoġġ lill-iskejjel b'riskju għoli ta' tluq mill-iskola, permezz ta' skema ta' għotjiet , abbażi tal-mekkaniżmu ta' twissija bikrija żviluppat riċenti, u miri marbutin biż-żmien, ibbażati fuq l-evidenza, u kosteffettivi. L-**Estonja** żiedet ir-remunerazzjoni minima tal-għalliema b'7 %. Fil-Flanders (il-**Belġju**), ġew introdotti l-hekk imsejħin testijiet KOALA għat-tfal ta' 5 snin biex jiġu vvalutati l-ħiliet lingwistiċi tagħhom,

skont l-RRP Belġjan. F'każ ta' dgħjufijiet, jittieħdu miżuri korrettivi biex jonqos id-distakk qabel it-tfal jidħlu fl-iskola primarja. Fil-komunità li titkellem bil-Franċiż se jingħata sostenn gradwali u personalizzat lill-istudenti biex jonqsu l-falliment u l-inugwaljanzi fl-iskola.

Numru ta' Stati Membri jagħmlu sforzi biex jindirizzaw l-inugwaljanzi billi jipprovdu sostenn immirat lil skejjel u lil studenti żvantaġġati, iżda għad hemm sfidi. Skont il-prinċipju 1 tal-Pilastru (dwar l-edukazzjoni, it-taħriġ u t-tagħlim tul il-ħajja), l-Istati Membri għandhom l-għan li jindirizzaw l-inugwaljanzi billi jipprovdu finanzjament addizzjonali lill-iskejjel żvantaġġati, taħriġ lill-għalliema u jżidu d-disponibbiltà tal-persunal ta' sostenn. F'xi każijiet jiġu implimentati riformi inklużivi fl-edukazzjoni bis-sostenn ta' ċentri metodoloġiċi li jistgħu jiggwidaw u jsostnu lis-surmasti u lill-persunal edukattiv. Bl-użu ta' finanzjament mill-RRF, **Spanja** qed tistabbilixxi tal-anqas 1 000 unità ta' servizzi ta' sostenn fid-distretti tal-iskejjel maħsuba għall-istudenti vulnerabbli, billi tipprovdi gwida u sostenn psikoedukattiv. Barra minn hekk, bħala parti mill-RRP tagħha, ir-**Rumanija** għażlet l-ewwel lott ta' skejjel b'riskju għoli ta' studenti li jitilqu mill-iskola (1 391) biex jirċievu għotjiet li jsostnu lill-istudenti f'sitwazzjonijiet vulnerabbli. Fl-**Awstrija**, il-proġett pilota "100 skola u 1 000 opportunità" jittestja kif iż-żieda fir-riżorsi għal skejjel b'diffikultajiet partikolari fl-edukazzjoni primarja u sekondarja tista' ttejjeb l-eżiti edukattivi. Fil-**Greċja,** ġew stabbiliti qafas għall-edukazzjoni inklużiva u linji gwida ta' implimentazzjoni relatati ma' prattiki tajbin minn pajjiżi Ewropej oħrajn u ġie stabbilit proġett pilota ta' 50 skola aċċessibbli sperimentali ffokat fuq l-inklużjoni ta' persuni b'diżabbiltà. Il-proġett se jiġi estiż fil-livell nazzjonali bis-sostenn tal-finanzjament tal-UE. Appoġġ lingwistiku addizzjonali huwa wkoll fost il-miżuri ewlenin immirati lejn l-integrazzjoni ta' studenti bi sfond ta' migrazzjoni pereżempju fil-**Belġju**, fl-**Awstrija**, fin-**Netherlands**, u fl-**Iżvezja**. Klassijiet pont separati għall-migranti li jkunu għadhom kif waslu hija prattika fis-seħħ f'diversi pajjiżi iżda għandha tiġi applikata b'kawtela biex jiġi evitat ir-riskju ta' segregazzjoni. Biex jiġi kkumpensat it-telf tat-tagħlim fost it-tfal żvantaġġati kkawżat mill-pandemija, diversi pajjiżi nedew programmi mmirati. Dawn spiss ikunu akkumpanjati minn appoġġ psikosoċjali biex jittaffa l-impatt negattiv tal-għeluq tal-iskejjel fuq is-saħħa mentali tal-istudenti. Bħala parti mill-RRP tagħha, iċ-**Ċekja** qed timplimenta programm nazzjonali tal-mentoraġġ fuq skala kbira, li jipprovdi finanzjament lil 400 skola żvantaġġata għal miżuri ta' appoġġ (eż., speċjalisti ta' appoġġ, taħriġ lill-għalliema biex jaħdmu ma' gruppi eteroġeni). Xi pajjiżi adottaw miżuri biex ineħħu l-ostakli strutturali għall-inklużjoni. Ir-riorganizzazzjoni tan-networks tal-iskejjel fil-**Latvja** u fil-**Litwanja** (fl-RRP) għandha wkoll l-għan li ttejjeb l-opportunitajiet edukattivi għall-istudenti f'żoni rurali. Sabiex jittejbu l-eżiti edukattivi tal-istudenti żvantaġġati madwar l-Unjoni, huma meħtieġa aktar sforzi. Pereżempju, it-traċċar bikri jrid isir anqas prevalenti jew irid jittejjeb u s-segregazzjoni fl-iskejjel trid tiġi indirizzata, peress li dawn l-oqsma jirrappreżentaw sfidi sinifikanti f'diversi pajjiżi.

Xi Stati Membri adottaw miżuri biex itejbu l-inklużività tas-sistemi edukattivi tagħhom għall-istudenti bi bżonnijiet edukattivi speċjali, **inkluż billi jneħħu l-ostakli fiżiċi**, skont il-prinċipju 3 tal-Pilastru (opportunitajiet indaqs). F'Ġunju 2022, **is-Slovakkja** adottat l-ewwel "Pjan ta' Azzjoni għall-Implimentazzjoni tal-Istrateġija għal Approċċ Inklużiv għall-Edukazzjoni 2022-2024" bħala proġett pilota għal sistema ġdida ta' appoġġ fil-klassijiet għat-tfal bi bżonnijiet speċjali. It-tfal se jiġu appoġġati skont il-ħtiġijiet individwali attwali tagħhom flok skont id-dijanjożi tad-diżabbiltà tagħhom u, skont l-RRP tagħha, is-Slovakkja qed tippjana wkoll li tneħħi l-ostakli arkitettoniċi f'252 skola sekondarja kbira. Fil-**Kroazja**, skont il-qafas tal-Pjan Nazzjonali tagħha għall-Iżvilupp tas-Sistema tal-Edukazzjoni 2021-2027, hija prevista l-implimentazzjoni ta' miżuri relatati mal-iżvilupp ta' sistema ta' appoġġ għat-tfal u għall-istudenti b'diżabbiltà, kif ukoll għal studenti minn gruppi vulnerabbli. F'kooperazzjoni mal-Aġenzija Ewropea għall-Ħtiġijiet Speċjali u għall-Edukazzjoni Inklużiva, il-**Polonja** ppreżentat pjanijiet għal riforma biex tiżdied l-inklużività tas-sistema

edukattiva tagħha għall-istudenti b'diżabbiltà. L-abbozz ta' liġi dwar l-edukazzjoni inklużiva għandu l-għan li jiżviluppa sistema ta' appoġġ transdixxiplinari għat-tfal, għall-istudenti u għall-familji, sistema ġdida ta' tliet livelli ta' appoġġ għall-iżvilupp bikri, u sistema dijanjostika ġdida għal ħtiġijiet speċjali, inkluż il-monitoraġġ u l-evalwazzjoni ta' miżuri ta' appoġġ individwali. Ir-rwol tal-istituzzjonijiet tal-edukazzjoni speċjali se jiġi estiż biex jappoġġa l-edukazzjoni ġenerali inklużiva. Qed jiġu proposti miżuri superviżorji ġodda biex jiġu żgurati l-kwalità u l-appoġġ għall-iżvilupp tal-ħiliet tal-għalliema fl-edukazzjoni inklużiva. Fi **Spanja**, riforma tal-RRP fittxet li ssaħħaħ l-inklużjoni ta' studenti bi bżonnijiet speċjali fl-iskejjel ordinarji, filwaqt li kkonfermat ukoll impenn li jinżammu ċentri edukattivi speċjali għal dawk l-istudenti li l-ħtiġijiet tagħhom jistgħu jiġu ssodisfati aħjar fihom u biex jingħata appoġġ liċ-ċentri ordinarji fl-isforzi ta' inklużjoni tagħhom. B'appoġġ mill-RRF, il-**Greċja** se tapplika programmi speċjali ta' intervent bikri fit-tfulija fuq bażi pilota għal aktar minn 1 400 tifel u tifla b'diżabbiltà u b'disturbi fl-iżvilupp li għandhom 0-6 snin.

L-integrazzjoni ta' numri kbar ta' tfal spostati mill-Ukrajna fis-sistemi edukattivi nazzjonali toħloq sfidi f'xi Stati Membri. Hu stmat li kważi żewġ miljun tifel u tifla waslu fl-UE minn mindu bdiet l-aggressjoni Russa fl-Ukrajna. Madankollu, b'varjazzjoni kbira fost l-Istati Membri, minoranza biss minnhom kienet irreġistrata fis-sistemi nazzjonali tal-edukazzjoni matul is-sena skolastika 2021-22. Din tista' tiġi spjegata parzjalment minn livelli għoljin ta' inċertezza dwar id-durata mistennija tas-soġġorn fil-pajjiżi ospitanti. B'riżultat ta' dan, ħafna jagħżlu li jsegwu l-edukazzjoni online offruta mill-iskejjel Ukreni. Minħabba t-tul tal-aggressjoni Russa, saret prijorità li t-tfal Ukreni jidħlu l-edukazzjoni ġenerali tal-pajjiżi ospitanti mis-sena skolastika 2022-23. Fl-istess ħin, l-attivitajiet li jippermettu lit-tfal iżommu konnessjoni b'saħħitha mal-Ukrajna jgħinu fit-tħejjija tat-tfal għall-iżviluppi futuri possibbli kollha, inkluż li jirritornaw lura fil-pajjiż ta' oriġini tagħhom meta s-sitwazzjoni tippermetti. Sabiex jiġu indirizzati l-isfidi eżistenti, il-biċċa l-kbira tal-Istati Membri diġà ħadu miżuri biex jappoġġaw l-edukazzjoni tat-tfal Ukreni, bħall-offerta ta' klassijiet tal-lingwa, appoġġ psikosoċjali, u gwida. L-awtoritajiet nazzjonali kienu attivi fl-iżvilupp ta' gwida għall-iskejjel, għall-għalliema u għall-familji. Pereżempju, fil-**Kroazja**, l-Assoċjazzjoni tal-għalliema tal-ECEC żviluppat ktieb ta' komunikazzjoni li juża simboli bi traduzzjonijiet għall-Ukren u għall-Kroat, biex tappoġġa l-integrazzjoni ta' tfal spostati mill-Ukrajna fl-ECEC. Barra minn hekk, ħafna skejjel fl-Istati Membri jimpjegaw għalliema Ukreni biex jgħinu fit-tnaqqis tal-ostaklu lingwistiku u biex fl-istess ħin ikunu qed jindirizzaw xi ftit l-iskarsezza tal-għalliema.

L-Istati Membri jiffaċilitaw ir-rekwiżiti tad-dħul u jipprovdu finanzjament biex jiffaċilitaw l-integrazzjoni ta' studenti spostati mill-Ukrajna fl-edukazzjoni sekondarja u terzjarja. Xi Stati Membri jippermettu aċċess għal skejjel sekondarji tat-tieni livell u vokazzjonali mingħajr ebda dokument li juri t-tlestija ta' ċikli ta' edukazzjoni preċedenti, pereżempju **l-Bulgarija, Ċipru, iċ-Ċekja, l-Estonja, Spanja, il-Litwanja, il-Latvja**. Diversi oħrajn juru wkoll flessibbiltà fir-rigward tad-dokumenti u tal-ħiliet meħtieġa. Fiċ-**Ċekja**, l-istudenti jistgħu jitħallew jissostitwixxu dokument nieqes ta' kwalifiki edukattivi b'dikjarazzjoni ġuramentata (*affidavit*), filwaqt li fl-**Italja**, l-Istat joffri proċedura alternattiva ta' valutazzjoni. Bil-kundizzjoni li jitlestew b'suċċess is-suġġetti kollha minbarra tlieta fi tmiem is-sena skolastika, il-**Bulgarija** tipprovdi perkors alternattiv biex l-istudenti jitħallew jidħlu fis-sena li jmiss. Fir-**Rumanija**, l-istudenti Ukreni rreġistrati fis-sistema edukattiva Rumena għandhom id-dritt li jirreġistraw fid-disa' grad, mingħajr ma jagħmlu l-eżami finali nazzjonali. Sabiex jitnaqqas id-distakk bejn edukazzjoni sekondarja speċifika għal qasam segwita fl-Ukrajna u l-edukazzjoni għolja fl-UE, il-**Lussemburgu** joffri korsijiet pont speċifiċi li jippermettu lill-istudenti jiksbu akkreditazzjoni madwar l-UE kollha ta' din l-edukazzjoni eżistenti. Għalkemm il-kundizzjonijiet ta' ammissjoni normalment jiġu stabbiliti mill-istituzzjonijiet tal-edukazzjoni għolja nfushom u jistgħu jvarjaw fi ħdan u bejn l-Istati

Membri, ittieħdu diversi azzjonijiet biex il-persuni spostati jkunu jistgħu jsegwu edukazzjoni għolja. Pereżempju, **fl-Awstrija, fil-Kroazja, fiċ-Ċekja, fl-Estonja, fil-Finlandja**, u **f'Malta**, il-miżati għat-tagħlim jew il-miżati għall-istudenti internazzjonali tneħħew temporanjament biex jippermettu aċċessibbiltà faċli għall-edukazzjoni terzjarja. Stati Membri oħrajn, pereżempju, **Ċipru**, l-**Italja**, u l-**Litwanja** joffru finanzjament lill-istudenti biex ikomplu l-edukazzjoni għolja tagħhom.

L-Istati Membri jkomplu jieħdu passi biex isaħħu l-professjoni tat-tagħlim u jindirizzaw l-iskarsezzi deterjoranti tal-għalliema. L-Istati Membri qed jiffaċċjaw dejjem aktar skarsezzi ġodda tal-għalliema, l-aktar minħabba t-tixjiħ tal-forza tax-xogħol tal-għalliema u l-attraenza baxxa tal-professjoni. L-isfidi huma ġeneralment aktar severi f'ċerti suġġetti, bħal STEM u ICT u f'żoni remoti jew żvantaġġati. Anke f'pajjiżi bi prestazzjoni ġenerali tajba, pereżempju fl-**Estonja**, fid-**Danimarka**, jew fl-**Iżvezja**, l-iskarsezzi tal-għalliema qed joħolqu riskju għall-kwalità tal-edukazzjoni fi żmien medju. F'dawn l-aħħar snin, biex tittejjeb l-attraenza tal-professjoni, is-salarji żdiedu b'mod sinifikanti f'diversi pajjiżi. Pereżempju, f'Settembru 2022, il-gvern **Estonjan** iddeċieda li jkompli jżid is-salarji tal-għalliema b'24 % fl-2023 (sakemm jiġi adottat il-baġit). L-Istati Membri għandhom ukoll l-għan li jattiraw aktar kandidati għall-edukazzjoni inizjali tal-għalliema, jappoġġaw lill-għalliema l-ġodda, itejbu l-kundizzjonijiet tax-xogħol, u joffru perkorsi alternattivi għall-professjoni. Pereżempju, **il-Litwanja** qed toffri boroż ta' studju lill-istudenti fl-aħħar sena li jiffirmaw kuntratti ta' impjieg ta' tliet snin ma' skola jew muniċipalità. Fin-**Netherlands**, għalliema mhux kwalifikati jistgħu japplikaw għal programm ta' Boroż ta' Studju għall-Għalliema biex jiksbu lawrja ta' baċellerat jew ta' master u **Spanja** għaddiet leġiżlazzjoni minn Lulju 2021, li, fost affarijiet oħrajn, għandha l-għan li tnaqqas in-numru ta' kuntratti temporanji għall-għalliema fis-settur pubbliku. Xi pajjiżi adottaw riformi aktar komprensivi, li jinvolvu bidliet fil-programmi tal-edukazzjoni inizjali u kontinwa tal-għalliema. Pereżempju, l-**Estonja** adottat "Pjan ta' Azzjoni għall-Ġenerazzjoni l-Ġdida ta' Għalliema" ffokat fuq il-kwalità tal-ġestjoni u fuq il-kultura organizzazzjonali fl-iskejjel; taħriġ inizjali u fuq il-post tax-xogħol għall-għalliema; opportunitajiet ta' karriera u ta' żvilupp; l-appoġġ matul iċ-ċiklu tal-karriera u l-attraenza tal-professjoni tat-tagħlim. Riforma riċenti fi **Franza** tobbliga lill-għalliema kollha jipparteċipaw f'taħriġ kontinwu u, minn Jannar 2022, fetħu ċentri ġodda ta' taħriġ għall-persunal tal-edukazzjoni. **Ċipru**, bħala parti mill-RRP tiegħu, u **l-Polonja**, qed jiżviluppaw sistemi tal-evalwazzjoni tal-għalliema u qed jintroduċu standards tal-kwalità tat-tagħlim. Bl-istess mod, il-**Greċja** dan l-aħħar introduċiet qafas ta' evalwazzjoni għall-għalliema u, b'appoġġ mill-RRF, se tkompli tinvesti fit-tisħiħ tal-kompetenzi tagħhom. Fil-**Belġju** (Flanders), dawk li jidħlu minn perkorsi laterali fil-professjoni tat-tagħlim jistgħu jibbenefikaw minn 10 snin ta' rikonoxximent tal-esperjenza tax-xogħol preċedenti, li hija rilevanti biex tiġi ddeterminata r-remunerazzjoni tagħhom.

Wara t-tfixkil ikkawżat mill-pandemija, komplew l-isforzi tal-modernizzazzjoni maħsuba biex jitjiebu l-ħiliet bażiċi taż-żgħażagħ u jiġu attrezzati bil-kompetenzi meħtieġa fis-seklu 21, skont il-prinċipju 1 tal-Pilastru (dwar l-edukazzjoni, it-taħriġ u t-tagħlim tul il-ħajja). Qed jinbdew riformi komprensivi tal-kurrikuli pereżempju fil-**Belġju**, fis-**Slovakkja**, **fiċ-Ċekja**, fi **Spanja**, fil-**Greċja**, u fir-**Rumanija** biex tissaħħaħ il-kisba ta' kompetenzi importanti, spiss b'enfasi fuq il-ħiliet diġitali u l-iSTEM kif ukoll fuq il-kompetenzi dwar is-sostenibbiltà ambjentali. Fis-**Slovakkja**, ir-riforma se tkun sostnuta mill-ħolqien ta' 40 ċentru reġjonali li jgħinu lill-iskejjel fl-attivitajiet ta' mentoraġġ, ta' konsulenza u ta' konsultazzjoni appoġġati mill-RRP. Fis-**Slovenja**, fin-**Netherlands**, fl-**Ungerija** , u fil-**Lussemburgu**, il-ħiliet diġitali qed jissaħħu fil-kurrikuli tal-livelli edukattivi kollha. Fil-**Bulgarija**, tnediet pjattaforma nazzjonali ġdida għat-tagħlimiet elettroniċi bl-appoġġ tal-FSE fl-2022 u din se tkun operazzjonali għas-sena skolastika 2022/2023. Il-pjattaforma se tippermetti lill-għalliema joħolqu kontenut tat-tagħlim diġitali, bħal

lezzjonijiet, eżerċizzji, jew testijiet, permezz ta' riżorsi elettroniċi differenti. Fir-**Rumanija** qed jiġu introdotti testijiet standardizzati biex itejbu l-monitoraġġ tal-eżiti tal-edukazzjoni. Fil-**Greċja,** għall-ewwel darba ġie organizzat programm ta' evalwazzjoni fil-livell tas-sistema għal 12 000 student fil-lingwa Griega u fil-matematika. Għandu l-għan li jivvaluta l-implimentazzjoni tal-kurrikuli l-ġodda u l-eżiti tat-tagħlim tal-istudenti f'diversi livelli. Barra minn hekk, il-pjan ta' azzjoni għall-edukazzjoni diġitali fl-Istrateġija għat-Trasformazzjoni Diġitali tal-**Greċja** għall-2020-2025 jinkludi r-reviżjoni tal-kurrikuli, l-introduzzjoni ta' ċertifikat għall-ħiliet bażiċi tal-IT immirat lejn dawk li għandhom 15-il sena, u l-forniment ta' riżorsi ta' edukazzjoni diġitali għall-edukazzjoni primarja u sekondarja. Fil-**Portugall**, in-network tal-iskejjel "*Ciência Viva*", appoġġat mill-RRF, għandu l-għan li jsaħħaħ it-tagħlim sperimentali tax-xjenzi u li jsaħħaħ il-kultura xjentifika fl-edukazzjoni primarja u sekondarja.

It-trasformazzjoni diġitali tal-edukazzjoni u tat-taħriġ se tirċievi spinta sinifikanti mill-Faċilità għall-Irkupru u r-Reżiljenza. L-Istati Membri se jwettqu riformi u investimenti kbar fl-edukazzjoni diġitali, b'aktar minn EUR 28 biljun li se jiġu investiti fl-edukazzjoni u fit-taħriġ diġitali[137]. Ħafna mill-pajjiżi se jinvestu fl-infrastruttura diġitali u fil-konnettività spiss b'enfasi fuq it-tneħħija tad-distakk diġitali. Dawn l-investimenti se jmorru id f'id ma' miżuri biex jiġu żviluppati l-kompetenzi diġitali tal-istudenti u tal-għalliema. Pereżempju, bħala parti mill-RRP tagħha, il-**Ġermanja** tipprevedi l-istabbiliment ta' ċentri ta' kompetenza għall-edukazzjoni diġitali bbażati fuq sistema ta' kollaborazzjoni bejn l-istituzzjonijiet tal-edukazzjoni tal-għalliema u tat-taħriġ fuq il-post tax-xogħol, l-universitajiet, u l-istituti tar-riċerka. Il-**Bulgarija,** skont l-RRP tagħha, se tinvesti f'laboratorji STEM fl-iskejjel, inklużi klassijiet ta' teknoloġija avvanzata, li għandhom l-għan li jippromwovu l-litteriżmu diġitali u jtejbu l-metodi ta' tagħlim tas-suġġetti STEM. Se jiġu stabbiliti tliet ċentri STEM nazzjonali u reġjonali li se jorganizzaw taħriġ għall-għalliema u jiżviluppaw materjali tat-tagħlim. B'appoġġ mill-RRF, il-**Greċja** tipprevedi investimenti fl-infrastruttura diġitali u tal-laboratorji tas-sistema edukattiva usa' tagħha, u diġà pprovdiet tagħmir diġitali (inklużi laptops u tablets) lil aktar minn nofs miljun student f'familji b'introjtu baxx u lil aktar minn 150 000 għalliem fi skejjel primarji u sekondarji. Sa tmiem l-2024, **Spanja** għandha l-għan li tappoġġa t-trasformazzjoni diġitali tat-taħriġ vokazzjonali billi tinvesti fit-taħriġ diġitali u ekoloġiku tal-għalliema tat-taħriġ vokazzjonali, il-konverżjoni tal-klassijiet fi spazji tat-teknoloġija applikata, il-ħolqien ta' klassijiet ta' "intraprenditorija", u l-ħolqien ta' network ta' 50 ċentru ta' eċċellenza li jistimolaw ir-riċerka u l-innovazzjoni. Wara l-miżuri ġodda adottati f'Lulju 2021 skont l-RRP tagħha, Spanja se tipprovdi apparati portabbli lil tal-anqas 300 000 student minn gruppi vulnerabbli fi skejjel pubbliċi jew sussidjati pubblikament sal-2025. Se tinstalla, taġġorna, u tmantni wkoll sistemi diġitali interattivi (IDS) f'tal-anqas 240 000 klassi fl-iskejjel pubbliċi biex tippermetti t-tagħlim imħallat u se tipprovdi taħriġ diġitali lil 700 000 għalliem. F'Jannar 2022, il-**Portugall** iffirma kuntratti għax-xiri ta' 600 000 laptop ġdid biex jissellfu lill-għalliema u lill-istudenti ffinanzjati mill-RRF. Bħala parti mill-RRP tagħha, l-**Irlanda** qed tippjana li tintroduċi internet veloċi f'madwar 1 100 skola primarja, u li tipprovdi finanzjament għal infrastruttura tal-ICT, inkluż apparati u software, lil aktar minn 3 100 skola primarja u postprimarja.

[137] Iċ-ċifra hi bbażata fuq il-metodoloġija tat-tikkettar tal-pilastru għat-Tabella ta' Valutazzjoni tal-Irkupru u r-Reżiljenza. Tikkorrispondi għall-kost stmat tal-miżuri allokati għal "*Kapital uman fid-diġitalizzazzjoni*" bħala qasam ta' politika primarju jew sekondarju. Il-kalkolu huwa bbażat fuq is-26 pjan għall-irkupru u r-reżiljenza approvati mill-Kummissjoni u mill-Kunsill sa Novembru 2022 (l-Istati Membri kollha minbarra l-Ungerija). Dawn huma kostijiet stmati; il-finanzjament attwali se jkun ibbażat fuq l-objettivi intermedji u fuq il-miri milħuqa. Il-Kummissjoni vvalutat l-istimi tal-kostijiet meta ġew sottomessi u approvati l-pjanijiet inizjali. L-Istati Membri mhumiex meħtieġa jissottomettu l-irċevuti tal-infiq u l-Kummissjoni mhix se tivverifika l-kostijiet attwali tal-miżuri appoġġati mill-RRF.

Filwaqt li l-aċċess għall-edukazzjoni terzjarja, b'mod partikolari għaż-żgħażagħ vulnerabbli, għadu sfida, l-enfasi tal-politika f'xi Stati Membri qed tinbidel għal edukazzjoni ogħla "li tibqa' valida fil-futur" fid-dawl tat-tranżizzjoni doppja. Il-biċċa l-kbira tal-Istati Membri jiffokaw fuq il-kwalità tal-offerta akkademika, fuq l-ispariġġ fil-ħiliet u fuq l-aċċess għas-suq tax-xogħol tal-gradwati kif ukoll fuq il-kompetittività internazzjonali tal-istituzzjonijiet tal-edukazzjoni għolja. Xi pajjiżi qed iwettqu wkoll riformi importanti fil-governanza, inkluż it-tisħiħ tal-finanzjament abbażi tal-prestazzjoni. F'**Ċipru**, ġie stabbilit grupp ta' ħidma nazzjonali biex jisfrutta l-opportunitajiet il-ġodda tal-inizjattiva tal-Universitajiet Ewropej, li jsaħħaħ il-kooperazzjoni fost l-istituzzjonijiet tal-edukazzjoni għolja fl-Ewropa. Fil-**Bulgarija,** pakkett ta' miżuri għandu l-għan li jżid ir-rekwiżiti għall-persunal tat-tagħlim, itejjeb is-sistema ta' akkreditazzjoni, ibiddel l-attestazzjoni tal-persunal tat-tagħlim, u jintroduċi miżuri kontra l-plaġjariżmu. Biex jiġu ssodisfati l-ħtiġijiet b'rabta mal-ħiliet f'setturi li qed jikbru malajr, xi Stati Membri, pereżempju ċ-**Ċekja**, l-**Iżvezja** u l-**Finlandja** se joħolqu programmi u postijiet ta' studju ġodda skont l-RRF. Fil-**Finlandja**, l-istituzzjonijiet tal-edukazzjoni għolja għandhom jespandu n-numru tagħhom ta' studenti milqugħin b'tal-anqas 600 post ta' studju fl-2022 fil-programmi ta' lawrja tal-ewwel ċiklu. Fl-**Italja,** huwa ppjanat il-ħolqien ta' tliet Ċentri tal-Edukazzjoni Diġitali (DEH) immirati lejn it-trasformazzjoni diġitali tal-edukazzjoni għolja. Fis-**Slovakkja,** se jiġu introdotti kuntratti ta' prestazzjoni bejn l-iskejjel u l-gvern biex jappoġġaw it-tfassil ta' profili u d-diversifikazzjoni tal-universitajiet abbażi tal-preġji u tal-potenzjal speċifiċi tagħhom għall-iżvilupp. Ftit pajjiżi biss kellhom strateġiji mmirati biex itejbu l-inklużività u l-aċċessibbiltà tal-edukazzjoni għolja. Fl-**Irlanda**, il-qafas "Finanzjament tal-Futur" iżid il-finanzjament għall-appoġġ għall-istudenti, jistabbilixxi l-għażliet għall-finanzjament sostenibbli tal-edukazzjoni għolja u pjanijiet għat-titjib tal-kwalità tal-edukazzjoni għolja. Jindirizza n-nuqqasijiet fil-ħiliet u jrawwem il-parteċipazzjoni ta' gruppi sottorappreżentati, filwaqt li jnaqqas gradwalment il-miżati tal-istudenti u jżid l-għotjiet għall-istudenti, filwaqt li jelimina gradwalment is-self lill-istudenti. Bl-istess mod, **Spanja** u l-**Italja** qed iżidu n-numru ta' boroż ta' studju u jinvestu fl-akkomodazzjoni tal-istudenti.

Diversi Stati Membri introduċew riformi li jinkludu r-riformi tas-sistema tagħhom tal-edukazzjoni u tat-taħriġ vokazzjonali (VET). Fil-**Portugall**, f'konformità mar-riforma inkluża fl-RRP tiegħu, il-gvern u s-sħab soċjali kkonkludew ftehim tripartitiku dwar it-taħriġ u l-kwalifiki vokazzjonali f'Lulju 2021. Il-ftehim għandu l-għan li joħloq sistema ta' governanza aktar reattiva u flessibbli li tenfasizza t-tagħlim diġitali u li tiżviluppa livelli postsekondarji u intermedji tal-VET. F'Marzu 2022, skont l-RRP tagħha, **Spanja** introduċiet liġi li tinkorpora żewġ sistemi ta' VET preeżistenti (waħda marbuta mal-edukazzjoni, l-oħra mas-suq tax-xogħol) f'qafas uniku, maħsub biex titħaddem perspettiva tat-tagħlim tul il-ħajja. Il-liġi ġiet segwita minn ftehim li jkopri l-innovazzjoni, l-internazzjonalizzazzjoni fil-VET, kif ukoll it-tranżizzjoni diġitali u ekoloġika. Fil-**Bulgarija** se jiġi ppilotat aġġornament tal-listi tax-xogħlijiet u tal-istandards tal-VET b'operazzjoni strateġika tal-FSE+ adottata fl-2022. Bħala parti mill-RRP, huma previsti emendi ġodda għall-qafas regolatorju għall-VET, li jintroduċu bidliet fil-lista ta' professjonijiet għall-VET u ta' programmi tagħhom, f'konformità mal-ħtiġijiet tas-suq tax-xogħol. Barra minn hekk, 24 Ċentru ta' Eċċellenza tal-VET se jiġu rinnovati permezz tal-RRP, filwaqt li l-FSE+ se jipprovdi appoġġ għall-attivitajiet tagħhom. Fil-**Latvja,** f'Marzu 2022 ġew introdotti emendi fil-Liġi dwar l-Edukazzjoni Professjonali, li jwessgħu l-possibbiltajiet biex jinkisbu kwalifiki barra minn skola partikolari, eż., fil-mobbiltà, f'istituzzjonijiet edukattivi oħra, jew f'ambjenti tax-xogħol, kif ukoll tagħlim mhux formali, u li jħaddmu approċċ modulari. Ir-riforma tiċċara wkoll il-kundizzjonijiet tal-apprendistati u tat-tagħlim ibbażat fuq ix-xogħol, tintroduċi assigurazzjoni tal-inċidenti għall-istudenti, ittejjeb l-istħarriġ dwar is-sitwazzjoni tal-gradwati, u tikkategorizza ċerti skejjel tal-VET bħala ċentri ta' eċċellenza. Fl-2022, ġiet

introdotta jew se tiġi introdotta sensiela ta' riformi relatati mal-VET fil-**Litwanja** li jkopru l-apprendistati, il-valutazzjonijiet tal-kompetenzi, il-konsolidazzjoni tan-network tal-VET kif ukoll iċ-Ċentri għall-Eċċellenza Vokazzjonali, skont l-impenji fl-RRP nazzjonali.

L-Istati Membri wessgħu l-alternattivi għall-gradwati tal-VET fil-livell sekondarju biex jaċċessaw l-edukazzjoni postsekondarja u terzjarja, skont il-prinċipju 1 tal-Pilastru (edukazzjoni, taħriġ, u t-tagħlim tul il-ħajja). Pereżempju **l-Ungerija** emendat is-sistema tagħha tal-punteġġi għall-ammissjoni fl-edukazzjoni għolja biex tippermetti wkoll il-kalkolu tal-punti tal-ammissjoni abbażi tar-riżultati tal-VET li jibdew fis-sena akkademika 2021/2022. Fl-**Iżvezja,** ir-rekwiżiti għall-programmi vokazzjonali nazzjonali fl-edukazzjoni sekondarja għolja ġew emendati biex jippermettu lill-istudenti jiksbu eliġibbiltà bażika għall-edukazzjoni għolja, pereżempju fir-rigward tar-rekwiżiti lingwistiċi tal-Iżvediż u tal-Ingliż. L-**Italja** qed iżżid l-għadd ta' istituzzjonijiet tat-taħriġ vokazzjonali terzjarju bil-ħolqien ta' networks li jinkludu kumpaniji, universitajiet u ċentri tar-riċerka, awtoritajiet lokali, u sistemi tal-edukazzjoni/taħriġ. Permezz tal-modifika tar-reġim ta' "korsijiet ta' speċjalizzazzjoni teknoloġika", il-**Portugall** saħħaħ ir-rwol ta' korsijiet bħal dawn bħala taħriġ ta' ċertifikazzjoni doppja postsekondarja mhux terzjarja li jipprovdi kwalifika bbażata fuq taħriġ tekniku speċjalizzat. Ir-**Rumanija** qed tiżviluppa rotta professjonali sħiħa, skont l-RRP tagħha, għal edukazzjoni teknika ogħla, billi tiżgura perkors edukattiv sħiħ lill-istudenti rreġistrati fl-edukazzjoni sekondarja doppja ħalli jkunu jistgħu jagħżlu programmi tal-edukazzjoni terzjarja. Din ir-riforma, akkumpanjata minn diversi investimenti appoġġati mill-RRP, għandha l-għan li żżid il-kwalità, l-attraenza u r-rilevanza għas-suq tax-xogħol tal-edukazzjoni doppja, b'żieda mistennija fir-rata ta' studenti ta' skejjel għolja f'din ir-rotta minn 17 % għal 40 % sal-2026.

Il-ħiliet għat-tranżizzjonijiet ekoloġiċi u diġitali jidhru b'mod prominenti fl-istrateġiji usa' ta' ħiliet jew fil-miżuri ta' impjieg ta' diversi Stati Membri. Skont l-RRP tagħha u b'mod kumplimentari mal-Fond Soċjali Ewropew Plus (FSE+) li jmiss, **Spanja** qed tippjana li tiffinanzja t-taħriġ mill-ġdid tal-ħaddiema fir-riskju ta' spostament biex jiksbu ħiliet ġodda għat-trasformazzjonijiet diġitali, ekoloġiċi u produttivi. Barra minn hekk, se jsir stħarriġ biex jiġu identifikati l-ħtiġijiet rispettivi b'rabta mal-ħiliet f'tal-anqas 23 settur produttiv. Skont l-RRP **Litwan,** tnieda programm pilota biex jiżdiedu l-ambitu u d-diversità tal-miżuri ta' impjieg tal-RRP tal-Litwanja. Kellu l-għan li jikkontribwixxi għall-għanijiet tat-trasformazzjoni diġitali u ekoloġika u li jippromwovi l-ekonomija ċirkolari. Billi xeħtet enfasi partikolari fuq il-ħiliet diġitali u ekoloġiċi, il-**Greċja** rriformat is-sistema nazzjonali tagħha tat-tagħlim tul il-ħajja, u mill-aħħar tal-2022 'il quddiem se tibda toffri programmi speċifiċi ta' taħriġ lil madwar nofs miljun persuna biex itejbu l-ħiliet diġitali u ekoloġiċi tagħhom. F'**Ċipru** , l-Istrateġija Nazzjonali għat-Tagħlim Tul il-Ħajja għall-2021-2027 tinkludi pilastru speċifiku dwar it-tranżizzjoni ekoloġika u s-sostenibbiltà. Sabiex tiġi ssodisfata d-domanda li tinbidel b'mod kostanti fil-ħiliet, xi Stati Membri jkejlu u jbassru l-ħtiġijiet b'rabta mal-ħiliet biex jinformaw il-politiki. Pereżempju, l-**Estonja** u l-**Irlanda** qed jidentifikaw l-iskarsezzi futuri tal-ħiliet bi proċess parteċipattiv, li ħafna drabi jkun jinkludi rappreżentanti tal-awtoritajiet pubbliċi, tas-servizzi pubbliċi tal-impjiegi, tal-impjegaturi, tas-sħab soċjali, tal-universitajiet, u esperti differenti.

Fid-dawl tat-trasformazzjoni diġitali, bosta Stati Membri qed isegwu strateġiji komprensivi biex itejbu l-ħiliet diġitali tal-popolazzjoni adulta tagħhom. Ħafna drabi, il-miżuri ta' politika jiffokaw fuq l-għoti ta' taħriġ dirett fil-ħiliet diġitali u fuq it-titjib tal-ħiliet diġitali. Pereżempju, fil-kuntest tal-RRP tagħha, **Spanja** għandha l-għan li ttejjeb il-livell tal-ħiliet diġitali tal-popolazzjoni. Miżura waħda tipprevedi network ta' ċentri ta' appoġġ għat-taħriġ f'ħiliet diġitali bażiċi u avvanzati li jinkludi azzjonijiet li jagħtu s-setgħa lill-anzjani jew jiffaċilitaw it-taħriġ għal tfal vulnerabbli u diversi kampanji ta' sensibilizzazzjoni.

Tipprevedi wkoll attivitajiet biex jiżdiedu l-kapaċitajiet diġitali tal-popolazzjoni ġenerali permezz ta' kollaborazzjonijiet mas-settur privat, bħall-pjattaforma ta' taħriġ b'aċċess liberu "*Digitalizate Plus*", kif ukoll l-iżvilupp ta' riżorsi diġitali għat-tixrid u għat-tagħlim tal-lingwa Spanjola sa tmiem l-2025. Xi Stati Membri, pereżempju ċ-**Ċekja** u l-**Estonja** , qed jagħmlu investimenti sinifikanti fi programmi diretti tat-titjib tal-ħiliet diġitali maħsuba għall-popolazzjoni ġenerali. Dawn jinkludu wkoll programmi ta' taħriġ għall-ħiliet diġitali mmirati lejn gruppi speċifiċi fil-mira bħal dawk li qed ifittxu impjieg, speċjalisti ewlenin, u impjegaturi, speċjalment l-SMEs. F'Settembru 2021**,** il-gvern ta' Wallonia fil-**Belġju** adotta abbozz ta' digriet ġdid dwar it-tisħiħ tal-ħiliet diġitali bażiċi f'Settembru 2021. Dan id-digriet jippjana żieda fis-sigħat tat-taħriġ, pedagoġija standardizzata, koordinazzjoni mas-servizzi tal-impjiegi u finanzjament aktar stabbli u msaħħaħ għall-istrutturi li jipprovdu dan it-taħriġ. Fil-**Lussemburgu,** f'Ottubru 2021 ġie adottat Pjan ta' Azzjoni Nazzjonali għall-Inklużjoni Diġitali li fih taqsima prominenti dwar il-ħiliet diġitali. Il-pjan joffri l-litteriżmu diġitali fl-edukazzjoni formali u mhux formali għal-livelli kollha u għall-gruppi ta' età kollha, b'inizjattivi dedikati li jippermettu liċ-ċittadini jiksbu awtonomija diġitali. Sabiex tiġi żviluppata l-edukazzjoni diġitali u jiġu promossi l-kompetenzi diġitali taċ-ċittadini u tal-impjegati ta' diversi setturi, il-**Polonja** żviluppat, skont l-RRP tagħha, Pjan ta' Żvilupp tal-Kompetenzi Diġitali 2023-2030. **Malta** tinsab fil-proċess li tiżviluppa "Ċensiment tal-Ħiliet Diġitali" tal-forza tax-xogħol tagħha li r-riżultati tiegħu għandhom ikunu disponibbli sa tmiem l-2022. Fil-**Finlandja**, bħala parti mir-riforma estensiva tat-tagħlim kontinwu msemmija fl-RRP, fir-rebbiegħa tal-2022 ġiet ippubblikata l-ewwel sejħa għall-applikazzjonijiet għall-għoti tat-taħriġ fil-ħiliet diġitali u/jew fil-ħiliet ekoloġiċi. Il-**Bulgarija** qed tinvesti fl-istabbiliment ta' pjattaforma tat-tagħlim tal-adulti skont l-RRP tagħha, maħsuba biex tħarreġ 500 000 persuna fil-ħiliet diġitali. Skont investiment tal-RRP, ir-**Rumanija** qed tippjana li tikkonverti diversi libreriji f'ċentri tal-ħiliet diġitali biex 100 000 persuna mill-komunitajiet żvantaġġati jirċievu taħriġ fil-ħiliet diġitali bażiċi. L-istrateġija tal-**Irlanda** dwar il-Litteriżmu, in-numeriżmu u l-litteriżmu diġitali tipprovdi appoġġ mingħajr ħlas għall-adulti biex jiksbu l-ħiliet diġitali bażiċi meħtieġa biex jipparteċipaw fis-soċjetà. Bħala parti mill-RRP tiegħu, Ċipru adotta l-Pjan ta' Azzjoni Nazzjonali tiegħu dwar il-ħiliet diġitali li jsaħħaħ il-ħiliet diġitali fis-soċjetà kollha.

L-edukazzjoni u t-taħriġ vokazzjonali jista' jkollhom rwol importanti fil-promozzjoni tal-ħiliet diġitali. Spanja qed tinvesti fit-trasformazzjoni diġitali tal-VET skont l-RRP tagħha biex tinkludi azzjonijiet ewlenin dwar it-taħriġ diġitali u ekoloġiku tal-għalliema tat-taħriġ vokazzjonali u l-konverżjoni tal-klassijiet fi spazji applikati li jimitaw l-ambjenti tax-xogħol teknoloġiċi. Fil-**Litwanja**, il-leġiżlazzjoni relatata mal-RRP dwar l-iskema ta' apprendistati fiha mira speċifika dwar it-trasformazzjoni diġitali, li tiddikjara li tal-anqas 40 % tal-apprendistati għandhom jiffokaw fuq il-ħiliet diġitali. Biex jissodisfa l-ħtieġa dejjem akbar tal-ħiliet diġitali, **il-Portugall** qed janalizza l-kontenut tat- taħriġ vokazzjonali u edukattiv inkluż fil-Katalogu Nazzjonali tal-kwalifiki f'dan il-qasam. Dan jinkludi b'mod partikolari moduli ta' taħriġ relatati mat-teknoloġiji u mal-għodod, biex jiġu żviluppati l-ħiliet li huma l-aktar meħtieġa fil-kuntest professjonali skont id-dijanjożi tal-antiċipazzjoni tal-ħiliet.

Fil-kuntest tal-Patt Ekoloġiku Ewropew u tal-ħtieġa għal tranżizzjoni malajr lejn l-enerġija nadifa fid-dawl tal-gwerra tal-aggressjoni Russja fl-Ukrajna, l-Istati Membri qed jimplimentaw miżuri differenti biex irawmu u jiżviluppaw ħiliet tat-tranżizzjoni ekoloġika. Pereżempju, fl-**Estonja**, l-RRP jinkludi investimenti f'ħiliet ekoloġiċi, immirati lejn it-titjib tal-ħiliet u t-taħriġ mill-ġdid biex titħejja forza tax-xogħol b'għarfien u b'ħiliet akbar fl-ekonomija ekoloġika. Il-miżura tħeġġeġ l-adozzjoni ta' teknoloġiji ekoloġiċi permezz tat-trasferiment tal-għarfien, il-modernizzazzjoni tal-kontenut u l-organizzazzjoni ta' programmi ta' taħriġ ta' profiċjenza fl-edukazzjoni għolja u fil-VET, kif ukoll il-forniment

ta' titjib tal-ħiliet u ta' taħriġ mill-ġdid. Standards professjonali ġodda se jiġu aġġornati u, meta xieraq, żviluppati, filwaqt li jiġu speċifikati l-eżiti tat-tagħlim tal-ħiliet ekoloġiċi, u jintgħażlu oqsma u ħiliet speċifiċi bl-akbar impatt fuq it-tranżizzjoni ekoloġika. Barra minn hekk, il-Pjan ta' Tranżizzjoni Territorjali Ġusta għar-reġjun Ida-Viru tal-Estonja li jiddependi fuq iż-żejt tax-shale jinkludi miżuri li jiffokaw fuq it-titjib tal-ħiliet u fuq it-taħriġ mill-ġdid tal-ħaddiema u tal-persuni li qed ifittxu impjieg kif ukoll l-offerta ta' għajnuna għat-tfittix ta' impjieg u l-inklużjoni attiva tal-persuni li qed ifittxu impjieg. Fl-**Iżvezja**, il-gvern ippropona li jinvesti SEK 100 miljun fl-2022 biex jagħti spinta lill-ħiliet għall-klima (*kompetenslyft för klimatet*). L-Aġenzija Żvediża għall-Innovazzjoni, Vinnova, bħalissa qed taħdem fuq proposta dwar kif din l-azzjoni għandha titfassal, eż., liema programmi għandhom jitqiesu eliġibbli, kif għandhom jitqassmu l-fondi u liema awtorità għandha tkun responsabbli għall-amministrazzjoni. Fid-**Danimarka**, f'April 2022 ġie adottat pakkett ta' DKK 100 miljun għat-taħriġ ekoloġiku u għat-titjib tal-ħiliet. Fost affarijiet oħrajn, il-finanzjament se jintuża għal investimenti fl-iżvilupp tat-tagħmir u tal-ħiliet għall-ħarrieġa, prinċipalment fl-oqsma tal-agrikoltura, tal-ikel, tat-teknoloġija, tal-kostruzzjoni u tat-trasport. B'mod aktar ġenerali, il-fornituri kollha tat-taħriġ fin-negozju u fis-suq tax-xogħol jistgħu japplikaw għall-finanzjament biex jiżviluppaw u jittestjaw il-perkorsi tal-edukazzjoni fl-adattament għat-tibdil fil-klima u fit-tranżizzjoni ekoloġika fil-perjodu 2022-2025.

Il-forniment ta' taħriġ huwa qasam ta' politika importanti biex jiġu ssodisfati l-ħtiġijiet b'rabta mal-ħiliet tat-tranżizzjoni ekoloġika. F'xi Stati Membri, bħall-**Irlanda u Spanja** hemm programmi speċifiċi tat-taħriġ lill-ispeċjalisti fis-setturi u fix-xogħlijiet li jinvolvu domanda kbira għal impjiegi ekoloġiċi. Bħala parti mill-RRP tagħha, **Malta** beħsiebha tintroduċi programm ta' taħriġ u ta' ċertifikazzjoni fl-industrija tal-bini u tal-kostruzzjoni b'enfasi fuq ir-rinnovazzjoni. Fl-**Awstrija**, *klimaaktiv*, l-inizjattiva għall-protezzjoni tal-klima tal-Ministeru Federali għall-Azzjoni Klimatika, għall-Ambjent, għall-Enerġija, għall-Mobilità, għall-Innovazzjoni u għat-Teknoloġija tintroduċi kontenut innovattiv fil-programmi edukattivi eżistenti u bħalissa toffri kwalifiki għall-ispeċjalisti fl-oqsma tal-bini u tar-rinnovazzjoni, tal-enerġija u tat-teknoloġija tal-bini, tal-IT ekoloġika, tal-iffrankar tal-enerġija, tal-ġestjoni tal-enerġija, tal-konsulenza dwar l-enerġija u tal-mobilità. Hemm ukoll inizjattivi li jinċentivaw l-adozzjoni tat-taħriġ dwar il-ħiliet ekoloġiċi mill-persuni qiegħda. Fid-**Danimarka**, il-ħaddiema mingħajr ħiliet u l-ħaddiema b'ħiliet skaduti jingħataw id-dritt għal benefiċċji tal-qgħad ogħla (110 % tal-livell bażi) jekk jibdew edukazzjoni vokazzjonali f'impjieg li qed jiffaċċja skarsezzi, inkluż taħriġ għal impjiegi ekoloġiċi.

Biex tiżdied il-parteċipazzjoni tal-adulti fit-tagħlim, b'mod partikolari fost ħaddiema b'livell baxx ta' kwalifiki, l-Istati Membri jintroduċu miżuri għal sensibilizzazzjoni aktar effettiva, skont il-prinċipji 1 u 4 tal-Pilastru (edukazzjoni, taħriġ u t-tagħlim tul il-ħajja u appoġġ attiv għall-impjiegi, rispettivament). Pereżempju, fil-**Belġju**, parzjalment iffinanzjata mill-RRF, il-Komunità Fjamminga nediet strateġija maħsuba biex jiġu indirizzati segmenti speċifiċi tal-popolazzjoni adulta, b'koordinazzjoni mal-iżvilupp ta' skema tal-kontijiet individwali tat-tagħlim u ma' miżuri li jappoġġaw lill-fornituri tat-tagħlim lill-adulti u li jsaħħu s-sħubijiet dwar it-tagħlim tul il-ħajja. Dan jikkomplementa d-dritt individwali għal 5 jum ta' taħriġ għal kull impjegat u sena (f'ekwivalenti full-time) li huwa implimentat fl-2024 fil-livell federali fil-kuntest tal-RRP. Fil-**Greċja**, il-kontijiet individwali tat-tagħlim jinsabu fil-qalba ta' riforma sinifikanti tad-dispożizzjoni dwar it-tagħlim tal-adulti, ippromulgata fil-kuntest tal-RRP tal-pajjiż u maħsuba biex twieġeb aħjar il-ħtiġijiet tas-suq tax-xogħol b'mekkaniżmu msaħħaħ tal-antiċipazzjoni tal-ħiliet. L-implimentazzjoni tal-kontijiet individwali tat-tagħlim, appoġġati mill-FSE+, hija referenzjata fl-istrateġija komprensiva ta' **Ċipru** għat-tagħlim tul il-ħajja 2021-2027. L-Istrateġija għandha l-għan li tiżgura, fost l-oħrajn, li t-tagħlim tul il-ħajja jkun aċċessibbli u rilevanti għall-adulti kollha. Skont l-RRP tagħha, fil-**Litwanja** għandha tiġi żviluppata sistema tal-IT ġdida abbażi tal-

mudell tal-kontijiet individwali tat-tagħlim, għall-adulti li jridu jibqgħu jitgħallmu, filwaqt li tagħti aċċess ukoll għal servizzi relatati, bħal gwida professjonali u r-rikonoxximent tal-ħiliet u tal-kompetenzi. Biex ittejjeb it-tlaqqigħ tal-programmi tat-tagħlim tal-adulti mal-ħtiġijiet tas-suq tax-xogħol, il-**Kroazja** allinjat il-programmi tat-tagħlim tal-adulti mal-Qafas tal-Kwalifiki Kroat (CROQF) u tejbet ir-rikonoxximent tat-tagħlim informali u nonformali. Fid-**Danimarka**, inizjattiva ta' rotazzjoni tax-xogħol qed tippermetti lill-ħaddiema jinvolvu ruħhom fit-tagħlim u jgawdu tagħlim kontinwu billi tipprovdi skemi ta' sostituzzjoni għal min ibati minn restrizzjonijiet fil-ħin. F'Settembru 2021, l-**Ungerija** introduċiet programm (EUR 175 miljun) għat-titjib tal-ħiliet ta' 70 elf impjegat sal-2025, b'inċentivi biex jiġu involuti gruppi żvantaġġati bħal ħaddiema b'livell baxx ta' ħiliet, żgħażagħ, impjegati ta' aktar minn 50 sena jew dawk li jgħixu b'diżabbiltà.

L-Istati Membri jridu jiżguraw il-kwalità, ir-rikonoxximent u l-fehim tal-mikrokredenzjali li saru jintużaw dejjem aktar fis-sistemi tal-edukazzjoni, tat-taħriġ u tas-suq tax-xogħol, skont il-prinċipji 1 u 4 tal-Pilastru (dwar l-edukazzjoni, it-taħriġ u t-tagħlim tul il-ħajja, u l-appoġġ attiv għall-impjiegi, rispettivament). Bħala strument li għandu potenzjal sinifikanti li jinkisbu titjib tal-ħiliet u taħriġ mill-ġdid malajr u maħsuba għall-ħaddiema, għall-istudenti, u għal dawk li qed ifittxu impjieg fid-dawl tat-tranżizzjoni doppja, xi Stati Membri jistituzzjonalizzaw l-użu u r-rikonoxximent tal-mikrokredenzjali. Fl-**Irlanda**, iċ-ċertifikati dwar il-mikrokredenzjali huma inklużi fil-Qafas Nazzjonali tal-Kwalifiki tal-Irlanda sa mill-istabbiliment tiegħu fl-2003. Fl-2022, dawn jingħataw minn varjetà ta' fornituri, inklużi istituzzjonijiet tal-edukazzjoni għolja, fornituri tal-VET, u fornituri mhux formali. Dawn qed jiġu apprezzati dejjem aktar mill-atturi fis-suq tax-xogħol għax jipprovdu opportunitajiet ta' titjib tal-ħiliet immirati, flessibbli u verifikabbli. Fin-**Netherlands**, il-mikrokredenzjali (*edubadges*) jistgħu jinħarġu online, u r-riċevituri tagħhom jistgħu jaħżnuhom u jaqsmuhom mal-impjegaturi jew mal-fornituri tal-edukazzjoni biex jagħmlu t-tagħlim tal-adulti aktar flessibbli u aċċessibbli. Wara l-adozzjoni tal-Att il-ġdid dwar l-Edukazzjoni għall-Adulti skont l-RRP tagħha, fl-2021 il-"mikrokwalifiki" saru parti mill-edukazzjoni formali għall-adulti fil-**Kroazja**. Il-qafas nazzjonali tal-kwalifiki tal-Kroazja se jinkludi unitajiet ta' eżiti tat-tagħlim relatati ma' korsijiet qosra tat-taħriġ, li jistgħu jwasslu għal kwalifiki parzjali jew sħaħ. Fi **Spanja**, dan l-aħħar, il-Liġi l-ġdida dwar il-VET (il-Liġi Organika 3/2022) integrat il-mikrokredenzjali fil-VET formali b'perkors biex jiġu akkumulati u aggregati l-kredenzjali individwali għal ċertifikat formali tal-VET. B'mod simili, fil-**Latvja**, il-liġi l-ġdida ta' Marzu 2022 dwar il-VET tippermetti li l-mikrokredenzjali jiġu akkumulati għal kwalifika sħiħa jew li jintużaw bħala kwalifiki awtonomi rispettivament. Fir-reviżjoni attwali tal-Att dwar l-Edukazzjoni tal-Adulti, l-**Estonja** se tirregola l-kontenut, l-għoti, il-kwalità u t-tul tal-esperjenzi tat-tagħlim li jwasslu għall-għoti ta' mikrokredenzjali. F'xi Stati Membri oħrajn, pereżempju **l-Polonja, is-Slovenja** u **l-Finlandja**, għadhom għaddejjin konsultazzjonijiet, u diskussjonijiet dwar inizjattivi legali rigward il-mikrokredenzjali. Fil-Polonja, l-implimentazzjoni tal-mikrokredenzjali se tiġi appoġġata mill-FSE+.

Il-Garanzija għaż-Żgħażagħ imsaħħa għadha l-pedament tal-politika għat-trawwim ta' riformi strutturali u ta' miżuri li jappoġġaw l-impjegabbiltà taż-żgħażagħ. Skont il-Garanzija għaż-Żgħażagħ imsaħħa, f'konformità mal-prinċipju 4 tal-Pilastru (dwar l-appoġġ attiv għall-impjiegi) kif ukoll fil-kuntest ta' miżuri appoġġati mill-fondi tal-UE (FSE+, RRF), xi Stati Membri nedew inizjattivi ġodda għall-implimentazzjoni tal-Garanzija għaż-Żgħażagħ imsaħħa. Lejn l-aħħar tal-2021, il-**Portugall** adotta "Pjan Nazzjonali Msaħħaħ għall-Implimentazzjoni tal-Garanzija għaż-Żgħażagħ", u, f'Ġunju 2021, **Spanja** introduċiet il-"Pjan ta' Garanzija għaż-Żgħażagħ Plus 2021-2027" flimkien mal-"Istrateġija għaż-Żgħażagħ 2030". Dan l-aħħar, il-**Litwanja**, l-**Iżvezja**, u l-**Estonja** (din tal-aħħar bħala parti mill-RRP tagħha) adottaw pjanijiet ġodda ta' implimentazzjoni tal-Garanzija għaż-Żgħażagħ.

Stati Membri oħra, pereżempju **l-Kroazja u l-Greċja**, qed jaġġornaw il-pjanijiet tal-implimentazzjoni tal-Garanzija għaż-Żgħażagħ tagħhom, filwaqt li l-**Bulgarija** qed taħdem fuq ftehim qafas nazzjonali għall-implimentazzjoni tal-Garanzija għaż-Żgħażagħ.

Numru sinifikanti ta' Stati Membri, appoġġati wkoll minn finanzjament tal-RRF, isegwu riformi u programmi ġodda, inklużi inċentivi ta' reklutaġġ u skemi ta' akkumpanjament immirati lejn iż-żgħażagħ. Għandhom l-għan li jtejbu l-impjegabbiltà taż-żgħażagħ skont il-prinċipji 1 u 3 tal-Pilastru (dwar l-edukazzjoni, it-taħriġ, u t-tagħlim tul il-ħajja, u dwar l-opportunitajiet indaqs, rispettivament). Fl-**Estonja**, l-RRP ikopri diversi miżuri li jappoġġaw liż-żgħażagħ, fosthom riforma tal-ħiliet b'appoġġ għat-tranżizzjoni diġitali, inkluż opportunitajiet ġodda ta' karrieri għall-impjegati u għall-persuni qiegħda permezz ta' titjib tal-ħiliet u taħriġ mill-ġdid fl-ICT. Miżura oħra, imsejħa "L-ewwel impjieg tiegħi", għandha l-għan li tnaqqas il-qgħad fost iż-żgħażagħ billi tħeġġeġ ir-reklutaġġ ta' żgħażagħ bi ftit esperjenza ta' xogħol billi tgħaqqad is-sussidji tal-pagi u l-opportunitajiet ta' taħriġ. Fil-**Greċja**, il-programm "*Proto Ensimo*" (L-Ewwel Timbru) jiffaċilita l-ewwel pass taż-żgħażagħ fis-suq tax-xogħol u joħloq impjiegi ġodda fis-settur privat billi jipprovdi sussidji ta' EUR 600 (jew ta' EUR 300 għal part-time) kemm għall-impjegati żgħażagħ kif ukoll għall-impjegaturi. **Spanja** inkludiet l-"*Investiment dwar il-Qgħad Fost iż-Żgħażagħ"* fl-RRP tagħha, li jikkonsisti fi tliet programmi. Il-programm "*Tandem"* għandu l-għan li jikseb kompetenza professjonali permezz ta' taħriġ flimkien mal-impjiegi, b'tal-anqas 25 % tal-programm iffokat fuq il-ħiliet relatati mal-klima u 25 % iffokat fuq il-ħiliet diġitali. It-tieni wieħed huwa l-programm "*L-Ewwel Esperjenza"*, li jiffaċilita l-ewwel esperjenza ta' xogħol, b'tal-anqas 20 % tal-programm dedikat għall-ħiliet relatati mal-klima u 20 % għall-ħiliet relatati mal-qasam diġitali; u, fl-aħħar nett, il-programm "*Investigo"*, li jipprovdi xogħol marbut mal-iżvilupp ta' proġett ta' riċerka. F'**Ċipru**, bħala parti mill-RRP, huwa ppjanat li jiġu stabbiliti unitajiet mobbli tal-PES biex itejbu s-sensibilizzazzjoni fost iż-żgħażagħ li mhumiex fl-edukazzjoni, f'impjieg, jew f'taħriġ (NEETs). Barra minn hekk, l-RRP Ċiprijott ikopri wkoll skema li tipprovdi sussidji lill-impjegaturi fis-settur privat bħala inċentiv biex jimpjegaw żgħażagħ qiegħda u NEETs (ta' 15-29 sena) u jipprovdi xahrejn taħriġ,. Ċipru għandu l-ħsieb ukoll li jindirizza l-ispariġġ fil-ħiliet bejn l-edukazzjoni u s-suq tax-xogħol billi jestendi l-mekkaniżmu pilota tiegħu ta' stħarriġ dwar is-sitwazzjoni tal-gradwati għall-istituzzjonijiet kollha tal-edukazzjoni għolja sal-2023. Fl-aħħar nett, bil-finanzjament tal-FSE+, Ċipru qed jippjana wkoll li jimplimenta l-inizjattiva "*Aspira, Tgħallem, Aħkem, Ikseb*" (ALMA), masuba għan-NEETs, u b'mod partikolari għaż-żgħażagħ żvantaġġati. ALMA se tiġi promossa permezz ta' kooperazzjoni/sħubija bejn il-PES, l-impjegaturi/in-negozji kif ukoll organizzazzjonijiet sħab potenzjali oħrajn. Is-**Slovakkja** qed tippjana li taġġorna l-"Prattika tal-Gadwati" biex iżżid l-impjegabbiltà tal-persuni żvantaġġati li qed ifittxu impjieg (eż. NEETs, persuni li jitilqu mill-iskola) bil-kisba u t-tisħiħ tal-ħiliet tax-xogħol permezz ta' esperjenza prattika f'kumpanija.

Xi Stati Membri nedew inizjattivi biex itejbu l-integrazzjoni ta' ħaddiema akbar fl-età fis-swieq tax-xogħol u l-impjegabbiltà tagħhom, li se jgħinu wkoll biex tiġi indirizzata l-isfida tat-tibdil demografiku, f'konformità mal-prinċipji 3 u 4 tal-Pilastru (dwar opportunitajiet indaqs u dwar appoġġ attiv għall-impjiegi, rispettivament). Fil-kuntest tal-pandemija, il-**Lussemburgu** llaxka temporanjament ir-regoli li jillimitaw l-impjieg imħallas għal persuni li rtiraw kmieni biex ikopru l-ħtieġa għal persunal f'setturi differenti, b'mod partikolari s-settur tal-kura tas-saħħa.

L-Istati Membri qed jadottaw dejjem aktar miżuri li jagħtu liv permanenti tal-familja u liv speċjali ta' assenza lill-persuni b'responsabbiltajiet ta' kura biex jappoġġaw il-parteċipazzjoni akbar tan-nisa fis-suq tax-xogħol, skont il-prinċipji 2 u 9 tal-Pilastru (dwar l-ugwaljanza bejn il-ġeneri u l-bilanċ bejn ix-xogħol u l-ħajja privata, rispettivament).

Fil-**Belġju**, mill-1 ta' Settembru 2021, id-durata massima tal-liv għall-kura informali għal persuna fil-bżonn ta' kura żdiedet għal tliet xhur ta' full-time jew għal sitt xhur ta' 1/5 jew tnaqqis ta' nofs il-ħin f'xogħol full-time. Fid-**Danimarka,** minn Awwissu 2022, daħlu fis-seħħ miżuri ġodda, li permezz tagħhom l-allowance ta' wara t-twelid se tinqasam b'mod ugwali bejn il-ġenituri f'ammont sa 24 ġimgħa ta' paga tal-maternità/paternità wara l-ħlas. Parti mil-liv tista' tiġi ttrasferita minn ġenitur għall-ieħor. F'Awwissu 2022, il-gvern tal-**Irlanda** approva l-Iskema Ġenerali tal-Abbozz ta' Liġi ppjanat dwar il-Bilanċ bejn ix-Xogħol u l-Ħajja Privata u Dispożizzjonijiet Mixxelanji li għandha l-għan li tintroduċi dritt għal ħamest ijiem ta' liv fis-sena għall-kura medika b'rabta ma' mard serju u l-estensjoni tal-intitolament attwali għal pawżi għat-treddigħ skont l-Atti dwar il-Protezzjoni tal-Maternità minn sitt xhur għal sentejn. Barra minn hekk, l-Att Irlandiż tal-2019 dwar il-Liv tal-Ġenituri ġie aġġornat f'Ottubru 2021, u estenda l-liv imħallas tal-ġenituri minn ħames għal seba' ġimgħat biex jintuża b'mod flessibbli sakemm il-wild jagħlaq sentejn. Fl-**Italja**, riforma minn Ġunju 2022 għandha l-għan li tippromwovi l-bilanċ bejn ix-xogħol u l-ħajja privata tal-ħaddiema bi dmirijiet ta' kura bħala ġenituri u/jew persuni li jindukraw, biex tinkiseb kondiviżjoni aktar ugwali tar-responsabbiltajiet ta' kura bejn l-irġiel u n-nisa u tiġi promossa l-ugwaljanza bejn il-ġeneri kemm fuq il-post tax-xogħol kif ukoll fil-familja. Mill-2022, il-leġiżlazzjoni ġiet aġġornata biex tistabbilixxi liv tal-paternità obbligatorju u fakultattiv ta' 10 ijiem u ta' jum (jekk jiġi ttrasferit mill-omm), rispettivament. Barra minn hekk, liġi adottata f'April 2022 għandha l-għan li tappoġġa lill-familji bit-tfal u tħeġġeġ ir-rikonċiljazzjoni tax-xogħol u tal-ħajja tal-familja, billi tistabbilixxi benefiċċju universali ta' kull xahar għat-tfal dipendenti kollha, tirriforma diversi tipi ta' liv tal-familja, tintroduċi inċentivi għan-nisa b'responsabbiltajiet ta' kura biex jidħlu fil-forza tax-xogħol, u tiżviluppa politiki li jappoġġaw lill-familji fl-ispejjeż edukattivi u tal-iskola. F'Novembru 2021, **Ċipru** introduċa riforma li żżid il-liv tal-maternità minn 18 għal 22 ġimgħa fil-każ tat-tieni wild jew ta' wild ieħor b'adozzjoni jew minn omm surrogata, u għal 26 ġimgħa fil-każ tat-tielet wild. Id-durata tal-liv tal-paternità hija ta' ġimagħtejn, li jrid jitgawda fi żmien 16-il ġimgħa mit-twelid jew mill-adozzjoni tal-wild. Sa tmiem l-2022, Ċipru qed jippjana wkoll li jintroduċi d-dritt għal liv tal-ġenituri mħallas, id-dritt għal flessibbiltà fil-liv tal-ġenituri u d-dritt għal liv tal-indokraturi. Fl-2022, **il-Litwanja** ħadet miżuri biex tintroduċi jiem addizzjonali ta' liv għall-ġenituri, filwaqt li qieset in-numru ta' tfal kif ukoll l-istatus ta' diżabbiltà tat-tfal (ara t-Taqsima 2.3.2). Mill-4 ta' Settembru 2022, permezz tar-riforma tal-liv tal-familja, il-**Finlandja**, kellha l-għan li żżid l-ugwaljanza bejn il-ħajja tax-xogħol tal-ġenituri u, b'rispett tal-forom differenti tal-familja, iż-żewġ ġenituri se jirċievu kwota ta' 160 jum ta' allowance tal-ġenituri. Minn dawn, massimu ta' 63 jum ta' allowance tal-ġenituri jistgħu jiġu ttrasferiti lil ġenitur jew lil tutur ieħor, lil konjuġi, jew lil konjuġi tal-ġenitur l-ieħor. Il-bqija tat-tqala hija protetta minn perjodu ta' allowance tat-tqala ta' 40 jum tal-allowance ta' kuljum. Il-liv jista' jintuża f'ħafna perjodi sakemm il-wild jagħlaq sentejn. Mit-2 ta' Awwissu 2022, **in-Netherlands** introduċew dritt għal liv tal-ġenituri mħallas ta' 9 ġimgħat b'rata ta' 70 % tal-paga ta' kuljum. F'Novembru 2021, **Franza** żiedet in-numru ta' jiem ta' liv (310 ijiem li għandhom jittieħdu fuq tliet snin, li jistgħu jiġġeddu darba), u appoġġ finanzjarju li l-ġenituri huma intitolati għalih f'każ ta' mard serju ta' wild. Barra minn hekk, il-ġenituri huma intitolati għal jumejn liv jekk il-wild tagħhom jiġi ddijanjostikat b'marda kronika. Fl-2022, f'**Malta**, is-servizzi tal-indukrar tat-tfal mingħajr ħlas ġew estiżi għall-impjegati li jaħdmu filgħaxijiet, fi tmiem il-ġimgħa, jew f'xiftijiet. Barra minn hekk, liġi ġdida minn Lulju 2022 tintroduċi u testendi l-liv tal-paternità mħallas ta' 10 ijiem mat-twelid jew mal-adozzjoni għall-missirijiet u għat-tieni ġenituri. Barra minn hekk, id-dritt għal 4 xhur liv tal-ġenituri mħallas għal kull ġenitur ta' wild taħt it-8 snin, id-dritt għal liv tal-persuni li jindukraw mhux imħallas ta' 5 ijiem ta' xogħol fis-sena, u d-dritt għal arranġamenti tax-xogħol flessibbli għall-ħaddiema bi tfal taħt it-8 snin u għall-persuni li jindukraw. Minn Awwissu 2022, fil-**Bulgarija**, il-missier jew it-tutur legali maskili għandu d-dritt għal xahrejn liv għall-kura bi

ħlas (BGN 710, madwar EUR 363) għal tfal sa 8 snin bil-kundizzjoni li ma jkunx ibbenefika minn skemi simili.

L-Istati Membri qed jintroduċu miżuri dwar arranġamenti tax-xogħol kondiviżi u flessibbli għall-familji u għall-persuni b'responsabbiltajiet ta' kura, skont il-prinċipji 2 u 9 tal-Pilastru (dwar l-ugwaljanza bejn il-ġeneri u l-bilanċ bejn il-ħajja tax-xogħol, rispettivament). F'Jannar 2021, iċ-**Ċekja** introduċiet emenda tal-liġi li tippermetti lill-impjegati li jaħdmu part-time jaqsmu pożizzjoni waħda ta' impjieg. Din il-miżura għandha l-għan li tespandi l-arranġamenti tax-xogħol flessibbli u hija kofinanzjata mill-FSE b'inċentivi finanzjarji li jkopru parti mis-salarju, b'appoġġ tal-koordinaturi tal-politika dwar il-familja fir-reġjuni, kif ukoll gwidi metodoloġiċi, analiżi tal-politiki, u l-aħjar prattiki. Fl-**Irlanda**, l-Abbozz ta' Liġi ppjanat dwar il-Bilanċ bejn ix-Xogħol u l-Ħajja Privata u Dispożizzjonijiet Mixxelanji għandu l-għan li jintroduċi dritt għall-persuni li jindukraw biex jitolbu arranġamenti tax-xogħol flessibbli, inklużi sigħat tax-xogħol marsusin jew imnaqqsin. Sa tmiem l-2022, **Ċipru** qed jippjana li jagħti sa 8 snin lill-ġenituri li jaħdmu bit-tfal, u d-dritt lill-indokraturi li jitolbu arranġamenti tax-xogħol flessibbli. Fl-2022, fil-**Litwanja** ttieħdu miżuri biex tiġi introdotta l-possibbiltà li wieħed jaħdem anqas minn jum sħiħ u biex isiru arranġamenti għat-telexogħol u għal skeda tax-xogħol flessibbli għan-nisa tqal jew li qed ireddgħu jew għall-ġenituri singoli li jrabbu tfal sa 14-il sena (jew sa 18-il sena, fil-każ tat-tfal b'diżabbiltà), u għall-ġenituri li jrabbu t-tfal sa 8 snin.

Diversi Stati Membri ħadu azzjoni biex jippromwovu l-attivazzjoni, jappoġġaw l-impjieg tan-nisa u jindirizzaw id-differenza bejn il-ġeneri fil-pagi, f'konformità mal-prinċipji 2 u 4 tal-Pilastru (dwar l-ugwaljanza bejn il-ġeneri u dwar l-appoġġ attiv għall-impjiegi, rispettivament). Fl-**Irlanda,** l-Att ta' Informazzjoni dwar id-Differenza bejn il-Ġeneri fil-Pagi ġie aġġornat f'Lulju 2021 u se jirrikjedi li l-organizzazzjonijiet jirrapportaw dwar id-differenzjali bejn il-ġeneri fil-pagi li jispjegaw id-differenzi fil-pagi bejn l-impjegati nisa u rġiel, inklużi l-bonusijiet. Inizjalment, ir-rekwiżit se japplika għal organizzazzjonijiet b'250 impjegat jew aktar iżda maż-żmien se jestendi għal organizzazzjonijiet b'50 impjegat jew aktar. L-Att jirrikjedi wkoll li l-impjegaturi jistabbilixxu r-raġunijiet għad-differenzi u l-miżuri biex jiġu eliminati, li jridu jiġu proposti, iżda mhumiex obbligatorji. Fl-**Italja**, il-Liġi tal-Baġit 2022 tipprevedi żieda ta' EUR 50 miljun fis-sena mill-2023 għall-fond li jappoġġa l-ekwità tal-pagi bejn il-ġeneri. Ir-riżorsi huma maħsubin għal interventi mmirati lejn l-appoġġ u r-rikonoxximent tal-valur soċjali għall-iżvilupp ekonomiku tal-ugwaljanza bejn il-ġeneri fil-pagi u l-opportunitajiet indaqs fil-post tax-xogħol. Barra minn hekk, il-Pjan Strateġiku Nazzjonali adottat għandu l-għan li jidentifika prattiki tajbin għall-ġlieda kontra l-istereotipi marbutin mal-ġeneru, inaqqas id-differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi, jikseb parità fil-parteċipazzjoni f'setturi ekonomiċi differenti, jindirizza d-differenza fil-pagi u fil-pensjonijiet u jikseb bilanċ bejn il-ġeneri fit-teħid ta' deċiżjonijiet. Barra minn hekk, l-RRP Taljan jipprevedi investimenti li jippromwovu l-intraprenditorija fost in-nisa, jappoġġaw l-implimentazzjoni ta' proġetti ta' negozju innovattivi għall-kumpaniji stabbiliti u mmexxijin min-nisa jew b'mod predominanti min-nisa u investimenti f'sistema ta' ċertifikazzjoni għal ditti li jappoġġaw l-ugwaljanza bejn il-ġeneri fil-prattiki tagħhom. Fi **Franza**, il-liġi ta' Diċembru 2021 introduċiet numru ta' miżuri mmirati lejn it-trawwim tal-ugwaljanza ekonomika u professjonali bejn in-nisa u l-irġiel. Mill-1 ta' Marzu 2022, l-impjegaturi b'tal-anqas 1 000 impjegat huma meħtieġa jippubblikaw kull sena kwalunkwe nuqqas fir-rappreżentanza bejn in-nisa u l-irġiel fost eżekuttivi superjuri u l-membri tal-korpi governattivi. Din l-informazzjoni se ssir pubblika fuq is-sit web tal-Ministeru tax-Xogħol, mill-1 ta' Marzu 2023 'il quddiem. Tinkludi wkoll il-ħolqien ta' kwota ta' 30 % fil-karigi maniġerjali tad-ditti mill-1 ta' Marzu 2026, b'aktar żidiet 'il quddiem (40 % mill-1 ta' Marzu 2029). F'Ottubru 2021, **il-Greċja** adottat il-qafas għall-forniment ta' servizzi tal-indukrar tat-tfal għal tfal ta' bejn xahrejn u sentejn u nofs u għall-implimentazzjoni tal-programm

“Nannies fl-Inħawi” li jappoġġa l-aċċess tan-nisa għas-suq tax-xogħol u jippromwovi l-bilanċ bejn ix-xogħol u l-ħajja privata. L-implimentazzjoni mal-pajjiż kollu se tkun preċeduta minn fażi pilota fi 33 muniċipalità.

L-Istati Membri introduċew inizjattivi ġodda u ppromulgaw riformi biex itejbu r-reklutaġġ u l-impjegabbiltà ta' persuni b'diżabbiltà, f'konformità mal-prinċipju 17 tal-Pilastru (dwar l-inklużjoni ta' persuni b'diżabbiltà). Fil-**Belġju**, ir-riforma Talenti–Impulsjoni–Mobilizzazzjoni tal-PES ta' Wallonia hija ffinanzjata permezz tal-RRP Belġjan u għandha l-għan li tipprovdi servizzi aktar personalizzati u perkorsi individwali għal persuni vulnerabbli li qed ifittxu impjieg, inklużi persuni b'diżabbiltà. Il-**Bulgarija** qed tippjana li tniedi programm li jappoġġa l-impjieg sostenibbli tal-gruppi vulnerabbli, inkluż tal-persuni b'diżabbiltà, b'baġit ta' EUR 51,1 miljun iffinanzjat mill-FSE+. L-operazzjoni se tkun immirata lejn 3 600 membru ta' gruppi vulnerabbli, inklużi persuni b'diżabbiltà, billi tappoġġahom b'impjieg sussidjat, b'mentoraġġ, bl-adattament tal-ambjent tax-xogħol u bit-trasport. F'Ottubru 2022, iċ-**Ċekja** żiedet l-inċentivi għar-reklutaġġ għall-impjieg ta' persuni b'diżabbiltà. Sabiex jiżdiedu s-servizzi ta' impjiegi offruti mill-PES lil persuni b'diżabbiltà, f'Lulju 2021, l-**Irlanda** adottat approċċ ta' involviment bikri. B'dan l-approċċ, li mistenni jibda jintuża għalkollox sal-aħħar tal-2022, il-PES Irlandiż se jkunu qed joffru u jipprovdu b'mod attiv servizzi tal-impjiegi u appoġġ mill-aktar fis possibbli lill-persuni b'diżabbiltà li qed ifittxu impjieg. L-involviment se jkun volontarju u se jkun iffokat fuq il-ħtiġijiet tal-persuna u se jindirizza l-ostakli li jiffaċċjaw il-persuni b'diżabbiltà. Fi Frar 2022, **il-Kroazja** adottat il-Liġi dwar l-Emendi fil-Liġi dwar is-Suq tax-Xogħol, u tejbet il-kundizzjonijiet għall-għoti tal-assistenza finanzjarja lill-persuni qiegħda b'diżabbiltà u ddeterminat li l-assistenza fi flus tkun 10 % tas-salarju minimu nett. Bħala parti mill-implimentazzjoni tal-RRP tagħha, f'Awwissu 2021, **il-Latvja** adottat pjan għall-promozzjoni ta' opportunitajiet indaqs għall-persuni b'diżabbiltà. Il-pjan jaġġusta r-regoli li jiddeterminaw l-istatus tad-diżabbiltà, jintroduċi miżuri għall-inklużjoni fis-suq tax-xogħol kif ukoll għall-aċċessibbiltà tal-infrastruttura għall-ambjent mibni. Fil-**Litwanja**, ġiet adottata emenda li tespandi l-applikabbiltà ta' politiki attivi tas-suq tax-xogħol (ALMPs) għal persuni b'diżabbiltà. L-inizjattiva l-ġdida għandha l-għan li tiffaċilita d-dħul ta' persuni b'diżabbiltà fis-suq tax-xogħol miftuħ u permezz tagħha huma jkunu jistgħu japplikaw għall-impjieg tal-għażla tagħhom għall-kuntrarju tal-impjieg tagħhom f'intrapriżi soċjali speċjali fejn it-tali għażla tkun limitata. Fl-2022, il-**Portugall** introduċa programm li jappoġġa l-proċess ta' reklutaġġ u ta' impjegabbiltà tal-persuni b'diżabbiltà, permezz ta' appoġġ għall-ikkuntrattar, għad-dħul, għall-integrazzjoni u għall-intraprenditorija, inklużi dawk relatati mar-riabilitazzjoni professjonali. Sabiex jagħti spinta lill-istabbilizzazzjoni u lill-integrazzjoni fis-suq tax-xogħol, il-programm għandu l-għan li jaġġusta, isaħħaħ u jagħti ħajja mill-ġdid lill-inċentivi għall-impjegabbiltà ta' natura kontributorja u ta' programmi ta' politika dwar l-impjiegi. Fil-**Finlandja**, skont l-RRP, operatur Statali intermedju ġdid tas-suq tax-xogħol se jibda jopera fl-2022 biex jippromwovi l-adattament u l-kollokament ta' persuni li għandhom riskju sinifikanti li jiġu esklużi b'mod permanenti mis-suq tax-xogħol inklużi persuni b'kapaċità mnaqqsa li jaħdmu. Wara li jkunu ġew stabbiliti l-operazzjonijiet, il-kumpanija għandha l-għan li jkollha madwar 1 000 persuna f'relazzjoni ta' impjieg.

L-Istati Membri ħadu azzjoni biex jappoġġaw u jiffaċilitaw l-integrazzjoni fis-suq tax-xogħol ta' ċittadini ta' pajjiżi terzi. Fl-2022, **l-Estonja** emendat il-programm “Settle in Estonia”, programm mill-gvern Estonjan li jikkonsisti f'kors ta' adattament u f'tagħlim tal-lingwa għall-migranti li jkunu għadhom kif waslu, biex jiġu ssodisfati aħjar il-ħtiġijiet tal-parteċipanti billi l-modulu ta' Ħidma u ta' Intraprenditorija li qabel kien kombinat jinqasam f'żewġ moduli separati. Barra minn hekk, minbarra t-taħriġ fil-livell A1, il-programm jinkludi korsijiet tal-lingwa fil-livell A2, u l-metodoloġija tat-tagħlim ġiet adattata. Barra minn hekk, l-Estonja approvat il-Konvenzjoni Globali dwar ir-Rikonoxximent ta' Kwalifiki

dwar l-Edukazzjoni Għolja tal-UNESCO (il-Konvenzjoni Globali) li tistabbilixxi d-drittijiet tal-individwi li jkollhom il-kwalifiki barranin tagħhom ivvalutati b'mod trasparenti u mhux diskriminatorju. Il-korsijiet tal-lingwi għandhom rwol prominenti fost l-Istati Membri. Fil-**Finlandja**, pereżempju, ġew allokati fondi addizzjonali għat-tagħlim tal-Finlandja/tal-Iżvediż bħala t-tieni lingwa, għal-litteriżmu, u għat-taħriġ fl-integrazzjoni fl-edukazzjoni mhux formali. B'mod aktar speċifiku, il-gvern Finlandiż jipproponi żieda ta' EUR 5,5 miljun fil-baġit tal-2023 għall-ispejjeż operatorji taċ-Ċentru tas-Servizzi għat-Tagħlim Kontinwu u għall-Impjiegi li jridu jintużaw għall-edukazzjoni u t-taħriġ imfasslin għall-Ukreni. Fil-**Ġermanja**, f'Novembru 2021, il-Ministeru għax-Xogħol u għall-Affarijiet Soċjali ta lill-applikanti għall-ażil mill-Afganistan aċċess bikri għal miżuri ta' integrazzjoni fis-suq tax-xogħol, bħal korsijiet tal-lingwa vokazzjonali. F'Diċembru 2021, l-**Irlanda** ppubblikat linji gwida u għodod ġodda biex tgħin lill-istudenti migranti jtejbu l-ħiliet lingwistiċi tagħhom fl-Ingliż u jkomplu javvanzaw fl-edukazzjoni ogħla skont l-istrateġija tagħha "Adult Literacy for Life" (ALL). F'Marzu 2022, **Franza** implimentat il-programm ta' appoġġ komprensiv u individwalizzat tagħha għall-integrazzjoni tar-refuġjati ("AGIR"). Il-programm joffri, fost l-oħrajn, skema ta' appoġġ imfassla apposta li tiffaċilita r-rikonoxximent ta' esperjenzi preċedenti ta' ċittadini barranin li jkunu għadhom kif waslu, jissimplifika l-integrazzjoni vokazzjonali tagħhom, u jtejjeb l-aċċess għax-xogħol għal dawk li jkunu l-aktar imbegħdin mill-impjieg skont il-karatteristiċi tagħhom. Fl-**Italja**, l-awtoritajiet Taljani u l-UNHCR iffirmaw memorandum ta' qbil biex tiġi promossa l-integrazzjoni tar-refuġjati u tal-applikanti għall-ażil fis-suq tax-xogħol permezz ta' sensiela ta' attivitajiet konġunti. Il-ftehim għandu l-għan li jżid l-involviment tas-settur privat, filwaqt li jipprovdi lill-kumpaniji b'informazzjoni u b'għodod biex jilqgħu lir-refuġjati u jtejjeb il-ħiliet tan-network tas-servizzi tal-impjiegi u tal-atturi tas-soċjetà ċivili li jappoġġaw il-proċessi ta' inklużjoni. F'Marzu 2022 u ffinanzjata mill-RRP tagħha, is-**Slovakkja** adottat liġi biex ittejjeb l-integrazzjoni tal-ħaddiema migranti inklużi l-persuni rimpatrijati, l-impjegati b'livell għoli ta' kwalifiki minn pajjiżi terzi u l-membri tal-familja tagħhom, u l-istudenti universitarji barranin li jistudjaw is-Slovakkja. L-għan tagħha huwa li toħloq qafas legali għal "punt uniku ta' servizz" li jipprovdi konsulenza u servizzi komprensivi.

L-Istati Membri adottaw miżuri biex jaċċelleraw ir-rikonoxximent tal-kwalifiki għal persuni spostati mill-Ukrajna. Billi jikkooperaw fin-network ENIC-NARIC, l-**Awstrija**, l-**Estonja**, **Franza** u s-**Slovenja**, pereżempju, jaħdmu flimkien biex jipprovdu pariri u standards komuni għar-rikonoxximent tad-diplomi. Fil-**Portugall** kif ukoll **fl-Awstrija**, l-applikazzjonijiet għar-rikonoxximent tad-diplomi minn persuni spostati mill-Ukrajna huma prijoritizzati. Min-naħa tagħhom, xi Stati Membri issimplifikaw u qassru l-proċeduri ta' rikonoxximent. Pereżempju, il-**Ġermanja**, il-**Litwanja**, il-**Portugall**, u l-**Latvja** qed jaċċettaw kopji diġitali tad-dokumenti u jirrinunzjaw għar-rekwiżit ta' traduzzjoni ċċertifikata. Fl-**Italja**, l-awtoritajiet ipprovdew bażi tad-*data* b'lista estensiva u bi spjegazzjonijiet tal-kwalifiki Ukreni lil istituzzjonijiet tal-edukazzjoni għolja u persuni spostati fis-setturi soċjali u tal-kura tas-saħħa jistgħu jiġu rreklutati mal-preżentazzjoni tal-Passaport Ewropew tal-Kwalifiki tar-Refuġjati. B'mod simili, fiċ-**Ċekja**, l-awtoritajiet ħarġu manwal għall-armonizzazzjoni u għall-aċċellerazzjoni tar-rikonoxximent. Fil-**Finlandja**, l-uffiċjali responsabbli għar-rikonoxximent tal-kwalifiki formali rċevew taħriġ speċifiku biex jifhmu aħjar is-sistema edukattiva tal-Ukrajna. Bis-sospensjoni tar-rekwiżit tal-postilla għaċ-ċertifikazzjoni ta' dokumenti pubbliċi barranin, is-**Slovakkja** tiffaċilita r-rikonoxximent ta' ħiliet preċedenti.

Diversi Stati Membri ħadu miżuri biex jiffaċilitaw l-integrazzjoni fis-suq tax-xogħol ta' persuni spostati mill-Ukrajna permezz ta' taħriġ u miżuri biex jiffaċilitaw l-ostakli għad-dħul. Korsijiet lingwistiċi speċifiċi għall-persuni spostati mill-Ukrajna kienu t-tip predominanti ta' programm żviluppat ġdid mill-Istati Membri. Pereżempju, fil-**Ġermanja**,

aktar minn nofs in-numru totali ta' persuni spostati mill-Ukrajna ppartecipaw f'korsijiet lingwistiċi. Is-**Slovakkja** żviluppat proġett edukattiv li jagħti għarfien teoretiku u prattiku lill-persuni spostati flimkien ma' allowance finanzjarju, li jiġi riċevut wara t-tlestija tal-kors, li jkopri t-tariffa għall-kors u parti mill-ispejjeż relatati. Fiċ-**Ċekja**, il-ħaddiema tas-saħħa spostati fl-Ukrajna jirċievu permess ta' prattika professjonali temporanja (għal perjodu fiss ta' 12-il xahar) li jippermettilhom itejbu l-ħiliet lingwistiċi tagħhom u jsiru midħla tas-sistema nazzjonali tal-kura tas-saħħa. Dan ir-reġim ta' internships jippermettilhom jiksbu l-għarfien neċessarju biex jgħaddu mill-eżami tar-rikonoxximent. Fis-**Slovakkja**, il-ħaddiema spostati jridu jgħaddu minn eżami supplimentari f'università jew fi skola sekondarja u jipprovdu ċertifikat ta' edukazzjoni rikonoxxut biex jitħallew jaħdmu fis-settur tal-kura tas-saħħa. Fl-**Ungerija**, l-Ukreni spostati bi kwalifika rikonoxxuta mill-Istat tal-Ukrajna fil-kura tas-saħħa jistgħu jibdew jaħdmu fil-professjoni tagħhom b'mod parallel mal-proċedura ta' rikonoxximent tal-kwalifiki.

2.3 Linja Gwida 7: Insaħħu l-funzjonament tas-swieq tax-xogħol u l-effettività tad-djalogu soċjali

Din it-taqsima tagħti ħarsa lejn l-implimentazzjoni tal-linja gwida nru 7 dwar l-impjiegi, li tirrakkomanda li l-Istati Membri jtejbu l-funzjonament tas-suq tax-xogħol u l-effettività tad-djalogu soċjali. Tkopri, fost l-oħrajn, l-ibbilanċjar tal-flessibbiltà u tas-sigurtà fil-politiki tas-suq tax-xogħol, il-ġlieda kontra x-xogħol mhux iddikjarat, il-prevenzjoni tas-segmentazzjoni tas-suq tax-xogħol u t-trawwim tat-tranżizzjoni lejn kuntratti indefiniti, u l-iżgurar tal-effettività tal-politiki attivi tas-suq tax-xogħol. Dawn l-għanijiet huma allinjati mal-prinċipji 4 (appoġġ attiv għall-impjiegi), 5 (impjieg sigur u adattabbli), 7 (informazzjoni dwar il-kundizzjonijiet tal-impjieg u l-protezzjoni f'każ ta' sensja), 8 (id-djalogu soċjali u l-involviment tal-ħaddiema), 10 (ambjent tax-xogħol tajjeb għas-saħħa, sigur u adattat sew) u 13 (benefiċċji għall-qgħad) tal-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali. Abbażi tal-prattiki nazzjonali eżistenti, jiġu diskussi wkoll il-promozzjoni tad-djalogu soċjali u l-involviment tal-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili. It-Taqsima 2.3.2 tirrapporta dwar il-miżuri ta' politika tal-Istati Membri f'dawn l-oqsma.

2.3.1 Indikaturi ewlenin

L-indirizzar tas-segmentazzjoni tas-suq tax-xogħol huwa kruċjali biex jittejbu il-kwalità tal-impjiegi u l-funzjonament tas-swieq tax-xogħol u jikkontribwixxi għall-implimentazzjoni tal-prinċipji 5 (dwar impjieg sigur u adattabbli) u 7 (dwar informazzjoni dwar il-kundizzjonijiet tal-impjieg u l-protezzjoni f'każ ta' sensji) tal-Pilastru. Is-segmentazzjoni tas-suq tax-xogħol timplika differenzi persistenti fil-kundizzjonijiet tax-xogħol tal-individwi fis-suq tax-xogħol li ma jistgħux jiġu attribwiti għal differenzi fil-ħiliet, fix-xogħol u fl-esperjenza tagħhom[138]. Indikazzjoni qawwija ta' segmentazzjoni tas-suq tax-xogħol hija l-kombinazzjoni ta' sehem għoli ta' kuntratti temporanji għal gruppi speċifiċi ta' ħaddiema u rati baxxi ta' tranżizzjoni lejn impjiegi permanenti. Ishma għoljin ta' impjiegi indipendenti "foloz" jistgħu jkunu relatati magħha wkoll.

[138] Ara l-Organizzazzjoni Internazzjonali tax-Xogħol (ILO) u l-Eurofound. F'termini prattiċi, dan ifisser li s-suq tax-xogħol huwa separat fi swieq sekondarji jew f'segmenti, distinti b'karatteristiċi differenti u b'regoli ta' mġiba bħal arranġamenti kuntrattwali (jiġifieri kuntratti indefiniti vs kuntratti b'terminu fiss), in-natura u l-varjetà tal-leġiżlazzjoni dwar il-protezzjoni tal-impjiegi fl-Istati Membri (jiġifieri regoli li jirregolaw ir-reklutaġġ u s-sensji individwali u kollettivi tal-impjegati b'kuntratti għal terminu fiss), jew it-tipi ta' ħaddiema kkonċernati (eż. ħaddiema temporanji u part-time involontarji, fost l-oħrajn).

Is-sehem tal-impjiegi temporanji mill-impjiegi totali żdied bi ftit biss fl-2021 fil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri, fid-dawl ta' kundizzjonijiet ekonomiċi aktar favorevoli. Is-sehem ta' persuni b'kuntratti temporanji[139] mill-impjegati kollha (20-64 sena) żdied ftit bħala medja fl-UE minn 10,9 % fl-2020 għal 11,2 % fl-2021, xorta waħda 0,8 pp taħt il-livell ta' qabel il-pandemija. Madankollu, f'termini trimestrali, is-sehem tal-impjegati temporanji (20-64; aġġustat staġunalment) kien 13,1 % fi Q2-2022, jiġifieri 0,1 pp iżjed minn dak fi Q1-2021 u 1,1 pp iżjed mill-anqas livell ta' Q2-2020. Il-varjazzjoni madwar l-Istati Membri hija sostanzjali. Filwaqt li Spanja, in-Netherlands, il-Portugall u l-Italja jirreġistraw ċifri ta' aktar minn 15 %, is-sehem hu anqas minn 4 % fl-Estonja, fil-Litwanja, fir-Rumanija, fil-Latvja u fil-Bulgarija – ara l-Grafika 2.3.1. B'mod ġenerali, l-Istati Membri bl-akbar ishma ta' kuntratti temporanji qabel il-pandemija tal-COVID esperjenzaw l-akbar tnaqqis, filwaqt li dawk b'livelli relattivament baxxi raw żidiet żgħar minn dak iż-żmien 'l hawn[140]. Bejn l-2019 u l-2021, ġie rreġistrat tnaqqis sinifikanti fil-Polonja (6,8 pp), fil-Kroazja (4,5 pp), fil-Portugall (3,6 pp), fis-Slovenja (3,4 pp) u fil-Greċja (2,7 pp) filwaqt li ġew osservati żidiet fir-Rumanija (0,9 pp), fil-Litwanja u fid-Danimarka (0,6 pp) u fil-Lussemburgu (0,2 pp).

Grafika 2.3.1: L-impjiegi temporanji għadhom kemxejn inqas mil-livelli ta' qabel il-kriżi, iżda b'differenzi sinifikanti bejn l-Istati Membri
Is-sehem tal-impjegati temporanji fost l-impjegati kollha (20-64, %, *data* annwali)

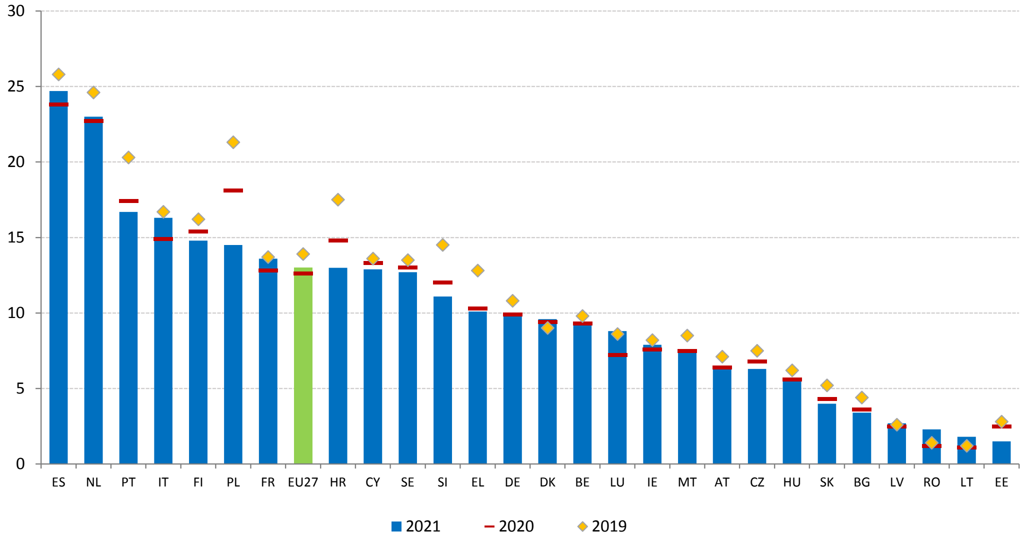

Nota: Id-definizzjoni tvarja fi ES u FR fl-2021 (ara l-metadata).
Sors: il-Eurostat, [lfsi_pt_a], l-LFS tal-UE.

Xi Stati Membri għandhom ammonti kbar ta' kuntratti temporanji u rati baxxi tat-tranżizzjoni lejn impjieg permanenti. L-Grafika 2.3.2 turi n-numru ta' impjegati temporanji (20-64 sena) bħala persentaġġ tat-total ipplottjat kontra r-rati tat-tranżizzjoni medji fuq 3 snin minn kuntratti temporanji għal kuntratti indefiniti (jiġifieri bejn l-2018 u l-2020). Fl-2020, Spanja, il-Polonja, Franza u l-Italja kellhom l-aktar sitwazzjoni kritika kkaratterizzata minn rati għoljin tal-kuntratti temporanji (aktar minn 15 %) u rati tat-tranżizzjoni relattivament baxxi (anqas minn 30 %). Stati Membri oħra bħan-Netherlands, il-Portugall, il-Kroazja u l-Iżvezja kellhom rati tal-impjieg temporanju ogħla mill-medja tal-UE

139 Dan it-terminu jirreferi għall-arranġamenti tax-xogħol nonstandard (bħall-kuntratti flessibbli, b'terminu fiss, fuq talba u ta' żero sigħat) u għall-kuntratti tax-xogħol temporanju, filwaqt li jeskludi x-xogħol part-time u l-ħaddiema għal rashom bla impjegati. Sors: indikaturi tal-Eurostat [lfsi_pt_a] u [lfsi_pt_q] għal *data* annwali u trimestrali, rispettivament.

140 Il-Kummissjoni Ewropea, *Labour Market and Wage Developments in Europe, Annual review 2022*, l-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, 2022 (pubblikazzjoni pendenti).

(13,5 % fl-2020), iżda wkoll rati għoljin tat-tranżizzjoni (aktar minn 35 %). Min-naħa l-oħra, il-Litwanja, il-Latvja u l-Bulgarija kellhom ishma baxxi ħafna tal-kuntratti temporanji (anqas minn 4 %) u rati baxxi tal-tranżizzjoni lejn kuntratti permanenti. Ir-rati tal-kuntratti temporanji fir-Rumanija, fl-Ungerija, fis-Slovakkja, fiċ-Ċekja, fil-Lussemburgu u fl-Estonja kienu inqas mit-8 % u r-rati tat-tranżizzjoni qabżu t-30 %.

Grafika 2.3.2: Ġew osservati differenzi sinifikanti bejn l-Istati Membri fis-sehem tal-kuntratti temporanji u r-rata tat-tranżizzjoni lejn impjiegi permanenti

Impjegati temporanji bħala persentaġġ tal-impjegati totali (20-64) fl-2020 u r-rata tat-tranżizzjoni lejn impjiegi permanenti (valur medju għall-2018, għall-2019 u għall-2020).

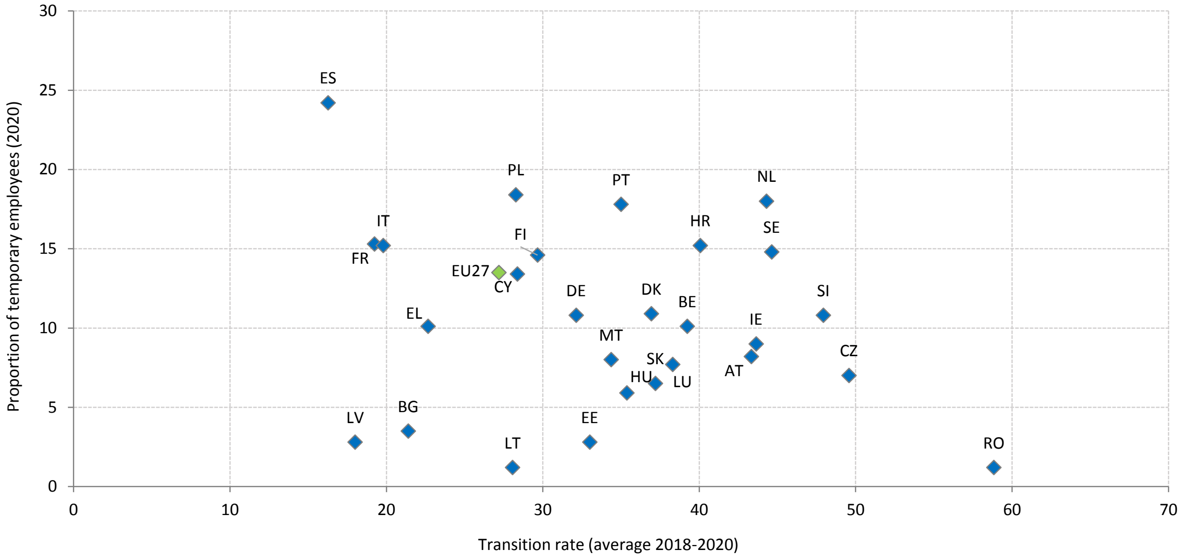

Nota: Interruzzjoni fis-serje kronoloġika fl-2020 għal DE. Ir-rata tat-tranżizzjoni tal-ħaddiema għal LV tirreferi għall-2017; il-valur għal SK hu l-medja tal-2019 u tal-2020 biss.
Sors: il-Eurostat, [lfsa_etpgan] l-LFS tal-UE u [ilc_lvhl32] l-UE-SILC.

Is-sehem tal-persuni b'impjieg temporanju involontarju jvarja sostanzjalment fost l-Istati Membri u wħud minnhom qed jaffaċjaw sfidi partikolari. Il-persentaġġ tal-impjegati (20-64 sena) b'kuntratti temporanji involontarji kien 7,8 % fl-UE fl-2021. Iżda d-distakk bejn l-ogħla u l-inqas valuri madwar l-Istati Membri għadu sinifikanti (15,4-il pp fl-2021), u baqa' l-istess mill-2020. Ċerti Stati Membri bħal Spanja (19,5 %), l-Italja (13,4 %), il-Portugall (12,2 %) u Ċipru (11,9 %) qed jiffaċċjaw sfida partikolari f'dan ir-rigward, kekk kif għandhom l-ogħla ishma ta' impjegati temporanji involontarji. Għall-kuntrarju, il-persentaġġ hu anqas minn 2 % fil-Latvja, fir-Rumanija, fil-Litwanja u fl-Estonja. F'termini ġenerali, l-impjegati nisa huma aktar affettwati minn impjieg temporanju involontarju mill-irġiel, għalkemm dawn id-differenzi huma relattivament baxxi (anqas minn 1,5 pp), ħlief għal Ċipru (7,5 pp), għall-Greċja (5 pp), għall-Kroazja (3,3 pp) u għall-Finlandja (3,2 pp).

Il-kuntratti temporanji għadhom aktar mifruxin fost iż-żgħażagħ u n-nisa. Is-sehem tal-impjegati temporanji fl-UE kien għoli sa 48,9 % għaż-żgħażagħ (15-24 sena) fl-2021, jiġifieri 37 pp iżjed minn kemm kien għall-ħaddiema ta' 25-54 u 42,7 pp iżjed minn kemm kien għall-ħaddiema ta' 55-64 sena. Fl-2021, l-ogħla ishma ġew irrapportati fi Spanja (69,1 %), in-Netherlands (68,2 %), is-Slovenja (63,5 %) u l-Italja (61,7 %), filwaqt li l-inqas kienu tal-Estonja (6,8 %), tal-Litwanja (6,7 %) u tal-Latvja (5,3 %). Fl-2021, is-sehem tal-impjegati nisa (20-64 sena) b'kuntratti temporanji fl-UE kien 13,8 %, jiġifieri 0,4 pp iżjed milli kien fl-2020. Id-differenza bejn il-ġeneri fl-impjiegi temporanji żdiedet bi ftit, minn medja ta' 1,4 pp fl-2020 għal 1,6 pp fl-2021, b'differenzi sinifikanti bejn l-Istati Membri – ara l-Grafika 2.3.3. Fl-2021, l-akbar differenzi bejn il-ġeneri fil-prevalenza tal-kuntratti temporanji ġew osservati f'Ċipru (7,8 pp) u fil-Finlandja (5,1 pp). Fir-Rumanija, fil-Bulgarija u fil-Latvja, aktar irġiel min-nisa kellhom kuntratti temporanji, li wasslu għal differenzi bil-kontra bejn il-ġeneri.

Grafika 2.3.3: L-inċidenza tal-kuntratti temporanji hi akbar ferm għaż-żgħażagħ (15-24 sena) u għan-nisa (b'xi eċċezzjonijiet)

Id-differenza fis-sehem tal-impjegati temporanji fost l-impjegati totali bejn il-gruppi tal-età ta' 15-24 sena u 25-54 sena – "differenza tal-età" (pp, 2021, assi tax-xellug). Id-differenza fis-sehem tal-impjegati temporanji fost in-nisa u l-irġiel totali – "differenza bejn il-ġeneri" (pp, 2021, assi tal-lemin).

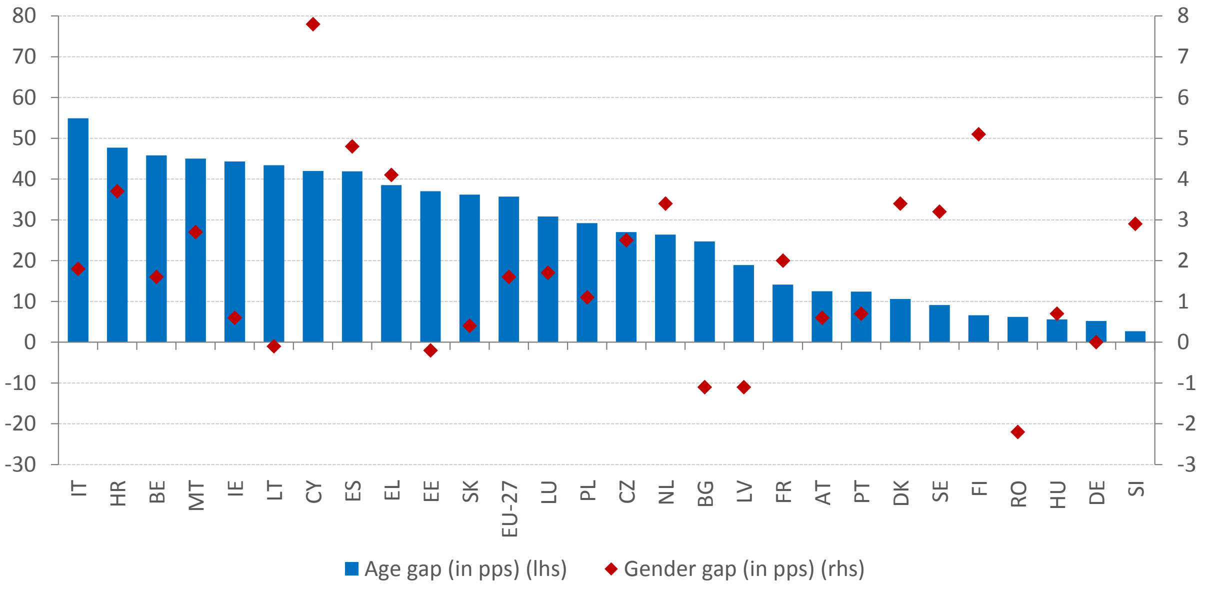

Sors: il-Eurostat, [lfsi_pt_a], l-LFS tal-UE.

Is-sehem tal-impjiegi part-time fl-UE baqa' ġeneralment stabbli; f'diversi Stati Membri, parti sinifikanti minnu kienet involontarja. Fil-livell ta' 17,2 % fl-2021, is-sehem tal-impjegati (20-64 sena) li jaħdmu part-time fl-UE baqa' l-istess meta mqabbel mal-2020 u għadu 1,5 pp anqas milli kien fl-2019. Ħames Stati Membri (in-Netherlands, l-Awstrija, il-Ġermanja, il-Belġju, u d-Danimarka) irreġistraw ċifri ta' aktar minn 20 %, filwaqt li ħamsa oħra (il-Bulgarija, is-Slovakkja, ir-Rumanija, l-Ungerija u l-Kroazja) kienu anqas minn 5 % – ara l-Grafika 2.3.4. Xi Stati Membri (Malta, il-Polonja, il-Greċja, Franza, u l-Bulgarija) raw tnaqqis żgħir (anqas minn 1 pp) fil-proporzjon tal-impjegati li jaħdmu part-time bejn l-2020 u l-2021. Min-naħa l-oħra, ġew osservati żidiet fl-Irlanda (1,4 pp), fil-Finlandja (1,3 pp), fin-Netherlands, fid-Danimarka, u fl-Awstrija (0,7 pp). Is-sehem tax-xogħol part-time involontarju fl-impjiegi totali kien ta' 23,9 % fl-2021 fl-UE, mill-ġdid b'differenzi sinifikanti bejn l-Istati Membri[141]. Ir-Rumanija, l-Italja, il-Greċja, Spanja u l-Bulgarija jirrapportaw ċifri ta' madwar 50 % jew aktar, filwaqt li n-Netherlands, il-Ġermanja, l-Awstrija, il-Lussemburgu, u s-Slovenja għandhom ċifri ta' 10 % jew anqas.

[141] Indikatur tal-Eurostat [lfsa_eppgai]. It-tqabbil ta' dan l-indikatur ma jistax jitqabbel mal-valuri ta' qabel l-2021 għax hemm interruzzjoni fis-serje kronoloġika fl-2021 għall-Istati Membri kollha minħabba id-dħul fis-seħħ ta' qafas regolatorju ġdid għall-Istatistika Soċjali Ewropea.

Grafika 2.3.4: Is-sehem tax-xogħol part-time kien ġeneralment stabbli tul l-aħħar sena, iżda ħafna minnu kellu komponent involontarju sinifikanti

Is-sehem tal-impjiegi part-time mill-impjiegi totali (20-64) u tal-impjiegi part-time involontarji bħala persentaġġ tal-impjiegi part-time totali (20-64) (%, *data* annwali).

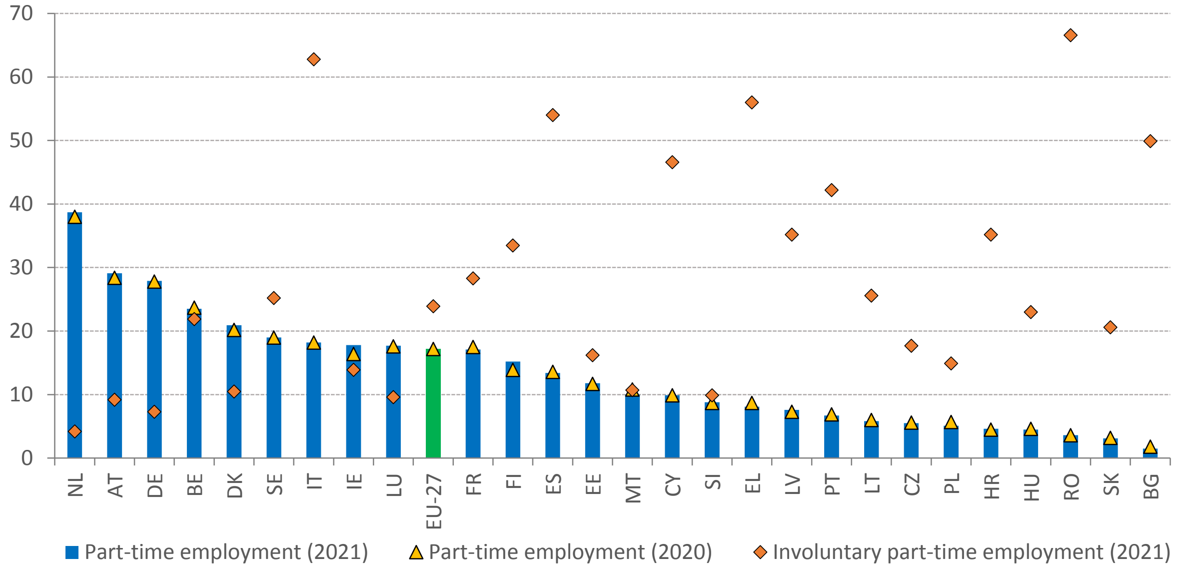

Nota: Id-definizzjoni tvarja fi ES u FR fl-2021 (ara l-metadata).
Sors: il-Eurostat, [lfsi_pt_a] u [lfsa_eppgai], l-LFS tal-UE.

Is-sehem tal-ħaddiema għal rashom bla impjegati għandu t-tendenza li jkun għoli, iżda b'differenzi konsiderevoli bejn l-Istati Membri. Filwaqt li l-ħaddiema għal rashom ikollhom xogħol volontarju u sinjal pożittiv ta' spirtu intraprenditorjali, xi drabi dan jostor xi relazzjonijiet ta' impjieg dipendenti, jew ikun l-hekk imsejjaħ impjieg indipendenti "falz". Fl-2021, il-ħaddiema għal rashom bla impjegati (l-hekk imsejħin "ħaddiema awtonomi", li jistgħu jintużaw bħala indikatur biex jiġi vvalutat ir-riskju ta' impjieg indipendenti "falz") irrappreżentaw 9 % tal-impjiegi totali fl-UE (grupp tal-età ta' 20-64 sena)[142]. Il-Greċja, il-Polonja u l-Italja wrew l-ogħla rati (aktar minn 14 %), u warajhom iċ-Ċekja, in-Netherlands u s-Slovakkja b'ċifri ogħla minn 10 %. Min-naħa l-oħra, l-anqas ishma (anqas minn 6 %) ġew osservati fil-Ġermanja, fid-Danimarka, fil-Lussemburgu, fl-Iżvezja u fil-Kroazja.

Kaxxa 5 tal-Pilastru: Pjattaformi diġitali tax-xogħol u relazzjonijiet ta' impjieg

Il-prevenzjoni tal-abbuż tar-relazzjonijiet ta' impjieg li jwasslu għal kundizzjonijiet tax-xogħol prekarji, inkluż fir-rigward tax-xogħol fuq il-pjattaformi, tikkontribwixxi għall-implimentazzjoni tal-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali. Il-prinċipju 5 (dwar impjieg sigur u adattabbli) jistipula li l-ħaddiema għandhom id-dritt għal trattament ġust u ugwali rigward il-kundizzjonijiet tax-xogħol, l-aċċess għall-protezzjoni soċjali u għat-taħriġ, irrispettivament mit-tip u mid-durata tar-relazzjoni ta' impjieg tagħhom. Forom innovattivi ta' xogħol, inkluż permezz tal-intraprenditorija u l-impjieg indipendenti, jistgħu jikkontribwixxu b'mod importanti għat-titjib tal-kundizzjonijiet tax-xogħol. Fl-istess ħin, għandhom jiġu identifikati u indirizzati forom prekarji ta' xogħol, inkluż fil-kuntest ta' xi pjattaformi diġitali tax-xogħol, u għandu jiġi evitat l-abbuż ta' kuntratti atipiċi, biex jiġu appoġġati impjiegi ta' kwalità.

[142] Sors: il-Eurostat [lfsa_esgais] u [lfsa_egaps], l-LFS tal-UE. Nota: Persentaġġ tal-ħaddiema għal rashom bla impjegati fost l-impjegati totali. It-tqabbil mal-valuri ta' qabel l-2021 ta' dan l-indikatur ma jsirx peress li hemm interruzzjoni fis-serje kronoloġika fl-2021 għall-Istati Membri kollha minħabba d-dħul fis-seħħ ta' qafas regolatorju ġdid għall-Istatistika Soċjali Ewropea.

Il-pjattaformi tax-xogħol diġitali saru parti importanti mill-ekonomiji tal-UE, b'sett varjat ta' persuni li jaħdmu permezz tagħhom. Il-pjattaformi tax-xogħol diġitali espandew bħala daqs, bid-dħul stmat li kiber fl-EU-27 minn EUR 3 biljun fl-2016 għal madwar EUR 14-il biljun fl-2020. Il-qligħ aggregat ta' persuni li jaħdmu permezz ta' pjattaformi attivi fl-EU-27 żdied minn EUR 2,6 biljun fl-2016 għal EUR 6,3 biljun fl-2020[143]. Illum, aktar minn 28 miljun persuna ħadmu, tal-anqas f'xi punt fil-karriera tagħhom, permezz ta' pjattaformi fl-Unjoni.[144] Il-pjattaformi diġitali tax-xogħol huma preżenti f'varjetà ta' setturi ekonomiċi, xi wħud joffru servizzi "fuq il-post" bħal pereżempju r-ride-hailing, it-twassil ta' oġġetti, servizzi ta' tindif jew ta' kura filwaqt li oħrajn joperaw biss online, billi jipprovdu servizzi bħall-kodifikazzjoni tad-*data*, it-traduzzjoni jew id-disinn (ara l-Grafika). Persuni li jaħdmu permezz ta' pjattaformi spiss ħafna jkunu żgħażagħ, irġiel u bi kwalifiki ogħla, għalkemm il-profil tal-ħaddiema huwa influwenzat ħafna mit-tip ta' xogħol fuq il-pjattaformi kkunsidrat[145]. In-nisa, pereżempju, huma rrappreżentati b'mod aktar wiesa' fis-servizzi personali u domestiċi, kif ukoll fis-settur tal-kura.

Ix-xogħol fuq il-pjattaformi jista' jwassal għal tikkettar falz tal-impjegati *de facto* bħala ħaddiema għal rashom, u jaħbi relazzjonijiet ta' xogħol subordinati, xi drabi b'rabta mal-użu ta' ġestjoni algoritmika. Disgħa minn kull għaxar pjattaformi attivi fl-UE bħalissa jikklassifikaw lill-persuni li jaħdmu permezz tagħhom bħala ħaddiema għal rashom. Ħafna minn dawk il-persuni huma ġenwinament ħaddiema għal rashom u jistgħu jużaw il-pjattaformi biex jiżviluppaw l-attivitajiet intraprenditorjali tagħhom, u b'hekk jagħtu kontribut pożittiv għall-iżvilupp tan-negozju, għall-innovazzjoni u għad-diġitalizzazzjoni fl-UE. Madankollu, hu stmat li sa 5,5 miljun persuna li jaħdmu bil-pjattaformi diġitali tax-xogħol jispiċċaw tikkettati b'mod falz bħala ħaddiema għal rashom, u ma jkunux intitolati għad-drittijiet u l-protezzjonijiet tal-impjegati li japplikaw għal ħaddieħor. F'dawn is-sitwazzjonijiet, spiss jesperjenzaw kundizzjonijiet tax-xogħol ħżiena u/jew aċċess inadegwat għall-protezzjoni soċjali.[143] Hemm ukoll persuni li jesperjenzaw subordinazzjoni għall-pjattaformi tax-xogħol diġitali li joperaw permezz tagħhom, u gradi differenti ta' kontroll mit-tali pjattaformi, pereżempju l-assenjazzjoni tax-xogħol, tal-paga jew tal-kundizzjonijiet tax-xogħol. Dan jista' jkun relatat ukoll mal-funzjonament tal-ġestjoni algoritmika użata mill-pjattaformi biex iqabblu l-provvista u d-domanda għax-xogħol, iżda wkoll biex jassenjaw il-kompiti, jimmonitorjaw, jevalwaw u jieħdu deċiżjonijiet għan-nies li jaħdmu permezz tagħhom[146].

143 De Groen W., Kilhoffer Z., *et al.*, *Digital Labour Platforms in the EU: Mapping and Business Models*. Rapport Finali. L-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, 2021.

144 Il-Kummissjoni Ewropea, Barcevičius, E., Gineikytė-Kanclerė, V., Klimavičiūtė, L., et al., *Study to support the impact assessment of an EU initiative on improving working conditions in platform work*. Rapport Finali. L-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, 2021.

145 Il-Kummissjoni Ewropea, *European Centre for Expertise (ECE) in the field of labour law, employment and labour market policy: thematic review 2021 on platform work*, l-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet, 2021.

146 Il-letteratura tiddefinixxi l-ġestjoni algoritmika bħala sett ta' prattiki ta' superviżjoni, ta' governanza u ta' kontroll xprunat mill-algoritmi. Dawn il-prattiki huma implimentati wkoll permezz ta' għodod u tekniki teknoloġiċi li jistrutturaw il-kundizzjonijiet tax-xogħol u l-ġestjoni mill-bogħod tal-ħaddiema. Għal aktar informazzjoni, ara Mateescu A. u Nguyen A. (2019), *Algorithmic management in the workplace*, Data & Society Research Institute.

L-evidenza tal-pjattaformi tax-xogħol diġitali żdiedet b'mod sinifikanti f'dawn l-aħħar snin u tkopri firxa wiesgħa ta' attivitajiet

Id-daqs tal-pjattaformi tax-xogħol diġitali fl-EU-27 skont l-attività ekonomika (EUR biljun)

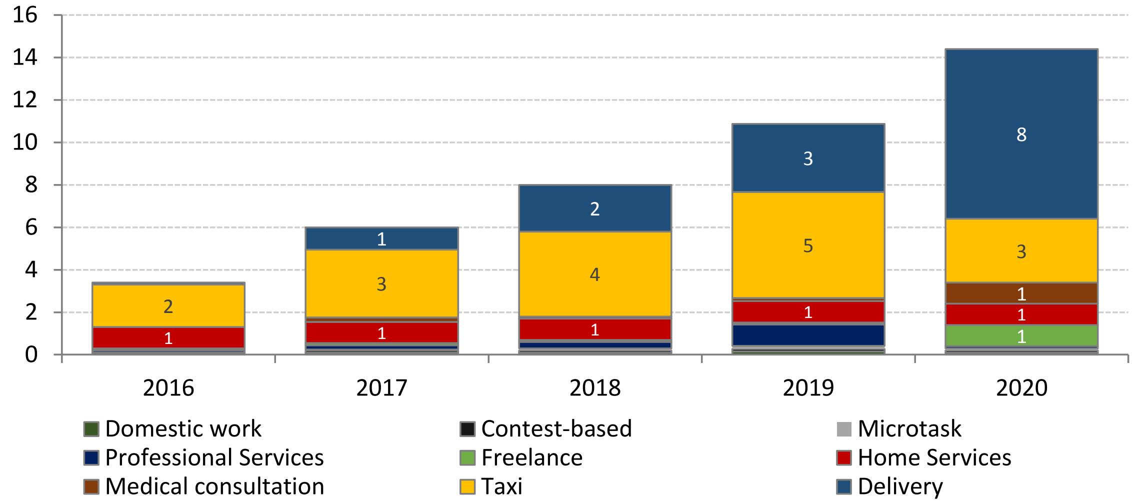

Sors: Il-Kummissjoni Ewropea, Barcevičius, E., Gineikytė-Kanclerė, V., Klimavičiūtė, L., *et al.*, *Study to support the impact assessment of an EU initiative on improving working conditions in platform work.* L-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, 2021

L-istabbiliment ta' regoli skont il-qafas legali tal-UE jista' jgħin biex jitnaqqsu r-riskji ta' kundizzjonijiet tax-xogħol inġusti. Fil-livell tal-UE, id-Direttiva dwar Kundizzjonijiet tax-Xogħol Trasparenti u Prevedibbli (TPWCD) tgħin biex jiġu żgurati l-għoti ta' informazzjoni trasparenti u l-prevedibbiltà tal-iskedi tax-xogħol għall-ħaddiema kollha. Barra minn hekk, l-implimentazzjoni tar-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill tal-2019 dwar l-aċċess għall-protezzjoni soċjali tappoġġa l-kopertura formali u effettiva għall-ħaddiema nonstandard u għal rashom, kif ukoll it-trasparenza u s-simplifikazzjoni tar-regoli. Ippreżentat f'Diċembru 2021, pakkett ġdid tal-UE jfittex li jtejjeb il-kundizzjonijiet tax-xogħol fix-xogħol fuq il-pjattaformi u jappoġġa t-tkabbir sostenibbli tal-pjattaformi tax-xogħol diġitali fl-UE[147]. Il-proposta għal Direttiva tinkludi miżuri dwar il-ġestjoni algoritmika, il-klassifikazzjoni ħażina tal-istatus fl-impjieg u t-trasparenza transfruntiera. Is-sett ta' inizjattivi jinkludi wkoll abbozzi ta' linji gwida dwar l-applikazzjoni tad-dritt tal-kompetizzjoni tal-UE għal ftehimiet kollettivi dwar il-kundizzjonijiet tax-xogħol tal-ħaddiema għal rashom bla impjegati (inkluż dawk li jaħdmu bil-pjattaformi) u Komunikazzjoni li takkumpanja l-proposta leġiżlattiva.

Wara t-tkabbir qawwi tagħhom, numru ta' Stati Membri ressqu miżuri biex itejbu l-kundizzjonijiet tax-xogħol fix-xogħol fuq il-pjattaformi. Xi Stati Membri (il-**Belġju**, il-**Greċja**, **Spanja**, **Franza**, u l-**Italja**) adottaw leġiżlazzjoni nazzjonali li għandha l-għan li ttejjeb il-kundizzjonijiet tax-xogħol u/jew l-aċċess għall-protezzjoni soċjali fix-xogħol fuq il-pjattaformi, u fil-biċċa l-kbira rrikorrew għal leġiżlazzjoni settorjali, billi ffokaw b'mod ġenerali fuq il-pjattaformi tat-trasport u tal-konsenja. Fil-**Belġju**, f'Ġunju 2022, il-gvern qabel li jiddefinixxi l-istatus soċjali tal-ħaddiema tal-pjattaformi, filwaqt li stabbilixxa tmien kriterji biex jiġi determinat jekk persuna tistax titqies bħala ħaddiema għal rasha jew bħala impjegat, li jridu jintużaw mit-Tribunali Industrijali. F'Ġunju 2021, il-**Greċja** adottat liġi ġdida dwar ir-relazzjonijiet industrijali li se tintroduċi miżuri għal persuni li jaħdmu permezz

147 Ara: Proposta tal-Kummissjoni għal Direttiva biex jittejbu l-kundizzjonijiet tax-xogħol tal-persuni li jaħdmu permezz ta' pjattaformi tax-xogħol diġitali COM(2021) 762 final u l-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni COM(2021) 323 dwar l-isfruttament tal-benefiċċji kollha tad-diġitalizzazzjoni għall-futur tax-xogħol.

ta' pjattaformi, filwaqt li tirrikonoxxi kuntratti ta' impjieg dipendenti jew kuntratti ta' servizzi/ ta' xogħol indipendenti. Fi **Spanja**, liġi ġdida mill-2021 introduċiet il-preżunzjoni legali li dawk involuti f'attivitajiet ta' distribuzzjoni lil partijiet terzi bl-użu ta' mezzi teknoloġiċi għandhom relazzjoni ta' impjieg mal-kumpanija, u tesiġi li l-operaturi tal-pjattaformi jagħtu prova li ma għandhomx tali relazzjoni. Stabbiliet ukoll id-dritt tar-rappreżentanti tal-ħaddiema li jiġu informati dwar il-parametri tal-algoritmi li għandhom impatt fuq il-kundizzjonijiet tax-xogħol. Fl-2021, **Franza** adottat ordni li tippermetti lill-ħaddiema freelance ta' pjattaformi ta' ride-hailing u ta' konsenja biex jaħtru r-rappreżentanti tagħhom fl-2022. Id-Digriet stabbilixxa l-Awtorità tar-Relazzjonijiet Soċjali tal-Ħaddiema tal-Pjattaformi (ARPE), bħala regolatur pubbliku ġdid tad-djalogu soċjali bejn il-pjattaformi u l-ħaddiema għal rashom. Fl-2019, l-Italja adottat leġiżlazzjoni nazzjonali bl-għan li żżid il-protezzjoni tal-kundizzjonijiet tax-xogħol tas-sewwieqa li jwasslu l-ikel li jaħdmu għal rashom. Il-leġiżlazzjoni reġjonali fil-Piemonte u fil-Lazio tindirizza direttament il-kundizzjonijiet tax-xogħol u l-protezzjoni soċjali tan-nies kollha li jaħdmu permezz tal-pjattaformi. Fid-**Danimarka**, fl-2021, il-Federazzjoni Magħquda tal-Ħaddiema "3F" u l-organizzazzjoni tal-impjegaturi *"Dansk Erhverv"* laħqu ftehim settorjali nazzjonali għas-sewwieqa li jwasslu l-ikel. B'mod simili, fl-**Awstrija**, is-sħab soċjali kkonkludew ftehim kollettiv settorjali għall-kurrieri tar-roti impjegati, li minn Jannar 2020 setgħu jibbenefikaw minn paga minima u minn liv imħallas. Fl-**Iżvezja**, fl-2021 il-pjattaforma ta' konsenja "*Foodora"* u l-Unjoni Żvediża tal-Ħaddiema tat-Trasport laħqu ftehim kollettiv għas-sewwieqa li jwasslu l-ikel. Bħala parti mill-pjan għall-irkupru u r-reżiljenza (RRP) tal-**Portugall**, sa tmiem Marzu 2023 jenħtieġ tiġi implimentata leġiżlazzjoni ġdida dwar ix-xogħol għall-pjattaformi diġitali tal-kurriera.

L-ispettorati tax-xogħol għandhom rwol ewlieni x'jaqdu fl-identifikazzjoni u fil-prevenzjoni ta' kundizzjonijiet tax-xogħol ħżiena u fil-ġlieda kontra x-xogħol mhux iddikjarat. Iż-żieda fl-użu tat-teknoloġiji tal-informazzjoni u tal-komunikazzjoni (ICT) u l-iżvilupp tal-ekonomija tal-pjattaformi (ara l-Kaxxa 5 tal-Pilastru) ġabu sfidi ġodda għall-ispettorati tax-xogħol fit-twettiq tal-kompiti tagħhom. Bħalma turi l-esperjenza passata, żieda għolja u sostnuta fil-prezzijiet tal-enerġija u pressjonijiet inflazzjonarji qawwijin jistgħu jwasslu għal żieda ulterjuri fix-xogħol mhux dikjarat għax dawn iħallu impatt fuq il-kapaċità ta' ċerti ditti u ħaddiema, inkluż tal-ħaddiema għal rashom, li jħallsu l-kontribuzzjonijiet tas-sigurtà soċjali u t-taxxi (ara wkoll it-Taqsima 2.1 u l-Kaxxa 7 tal-Pilastru). L-għoti ta' riżorsi xierqa għall-ispettorati tax-xogħol u l-istabbiliment ta' strateġiji komprensivi biex jiġi appoġġat ix-xogħol formali f'dan il-kuntest speċifiku ta' kriżi se jkunu partikolarment importanti biex jiġu appoġġati swieq tax-xogħol inklużivi u ġusti u protezzjoni soċjali adegwata għal kulħadd. Il-Pjattaforma Ewropea li tindirizza x-xogħol mhux dikjarat qed tħejji rapport dwar il-progress tal-Istati Membri fl-approċċi komprensivi li jindirizzaw ix-xogħol mhux dikjarat. F'Marzu 2022, ġie stabbilit ukoll grupp fokali biex iħeġġeġ l-integrazzjoni ta' ċittadini ta' pajjiżi terzi mhux iddikjarati f'impjieg regolari[148].

Wara l-pandemija, it-telexogħol sar forma stabbilita ta' xogħol fl-Unjoni, li xi drabi teħtieġ l-adattament tar-regolamenti, tal-politiki u tal-kultura tax-xogħol. Studju riċenti tal-Eurofound jidentifika t-telexogħol fil-leġiżlazzjoni u fin-negozjar kollettiv fis-27 Stat Membru flimkien man-Norveġja, inklużi bidliet fl-oqfsa nazzjonali. Fl-2022, 23 pajjiż daħħlu fis-seħħ definizzjonijiet statutorji u leġiżlazzjoni speċifika dwar it-telexogħol[149]. Fil-biċċa l-

148 Għad-dettalji, ara s-sit web tal-Awtorità Ewropea tax-Xogħol (ELA): www.ela.europa.eu

149 Sors: il-Eurofound, Vargas Llave, O., Rodríguez Contreras, R., Sanz de Miguel, P., *et al.*, *Telework in the EU : regulatory frameworks and recent updates*, l-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea,

kbira tagħhom, il-leġiżlazzjoni statutorja hija kkomplementata minn ftehimiet ta' negozjar kollettiv transsettorjali jew fil-livell tal-kumpaniji, għalkemm b'livelli differenti ta' intensità. Fil-Kroazja, fil-Latvja u fil-Polonja biss, il-leġiżlazzjoni statutorja hija l-uniku sors ta' regolamentazzjoni (żviluppata l-aktar permezz ta' ftehimiet individwali bejn l-impjegaturi u l-impjegati). Minoranza biss ta' Stati Membri ma għandhom l-ebda definizzjoni statutorja jew leġiżlazzjoni speċifika fis-seħħ li tindirizza t-telexogħol. Madankollu, f'dan il-grupp, l-arranġamenti tat-telexogħol huma koperti f'liġijiet differenti, fir-rigward pereżempju l-liġi dwar is-saħħa u s-sikurezza, il-ħin tax-xogħol, jew il-liġi ġenerali dwar ix-xogħol. Għalhekk, spiss it-telexogħol ikun regolat permezz ta' negozjar kollettiv settorjali (eż., fil-Finlandja) jew permezz ta' ftehimiet kollettivi settorjali u tal-kumpaniji (eż., fid-Danimarka u fl-Iżvezja). Skont ir-rwol tan-negozjar kollettiv, ir-raggruppamenti tal-Istati Membri jistgħu jiġu identifikati bħal fl-Grafika 2.3.5.

Grafika 2.3.5: Jeżistu differenzi sinifikanti bejn l-Istati Membri fir-rigward tar-regolamentazzjoni tat-telexogħol

Ir-regolamentazzjoni tat-telexogħol fl-EU-27 u fin-Norveġja. (CB tfisser negozjar kollettiv (collective bargaining).)

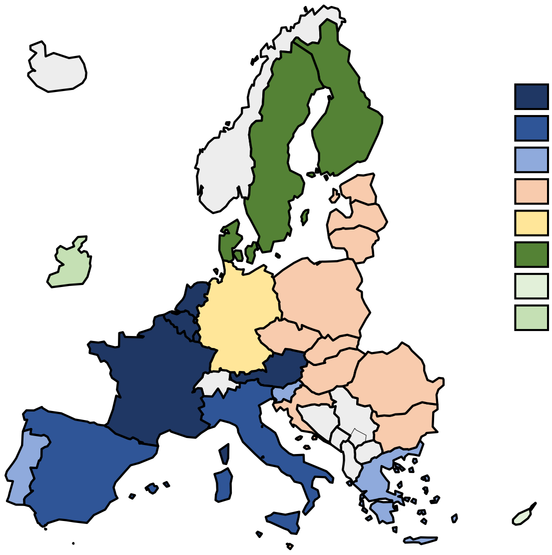

Nota: Kontribuzzjonijiet nazzjonali min-Network tal-Korrispondenti tal-Eurofound.
Sors: il-Eurofound, *Telework in the EU: Regulatory frameworks and recent updates,* L-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, 2022.

It-telexogħol jidher li qed iwassal għal titjib fil-bilanċ bejn ix-xogħol u l-ħajja privata, iżda joħloq riskji li jeħtieġu monitoraġġ; il-metodi ta' xogħol ibridu, li qabdu aktar, jidhru li jtaffu xi wħud minn dawk ir-riskji. Il-JER 2022 ippreżenta analiżi estensiva tar-riskji assoċjati mat-telexogħol (bħal xogħol barra mill-ħinijiet tax-xogħol, iżolament fuq ix-xogħol, jew riskji psikosoċjali), abbażi tar-riċerka tal-Eurofound. Analiżi aktar riċenti (ukoll mill-Eurofound) tikkonferma li, tul il-pandemija tal-COVID-19, sigħat twal ta' xogħol spiss kienu problema għal dawk li għamlu telexogħol full-time biss, meta mqabblin ma' dawk li jaħdmu fil-bini tal-impjegatur[150]. Abbażi tal-aktar sejbiet riċenti, il-persuni bit-telexogħol

2022. Nota: L-Istati Membri li jaqgħu taħt l-ewwel grupp huma: AT, BE, BG, CZ, DE, EE, EL, ES, FR, HR, HU, IT, LT, LU, LV, MT, NL, PL, PT, RO, SI u SK. Min-naħa l-oħra, CY, DK, FI, IE u SE jaqgħu taħt it-tieni kategorija.

[150] Il-Eurofound (2022), *Telework during the pandemic: Prevalence, Working Conditions and Regulations*, l-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, il-Lussemburgu (pubblikazzjoni pendenti). Nota:

f'mudell tax-xogħol ibridu (jiġifieri li jgħaqqdu x-xogħol mid-dar ma' xogħol fil-bini tal-impjegatur) kienu anqas probabbli li jirrapportaw sigħat twal tax-xogħol meta mqabblin ma' arranġamenti oħra tat-telexogħol – ara l-Grafika 2.3.6. Tal-anqas żewġ terzi tal-impjegati b'telexogħol irrapportaw li ħadmu aktar minn 40 siegħa fil-ġimgħa. Fl-UE, l-impjegati b'telexogħol huma anqas probabbli li jirrapportaw bilanċ batut bejn ix-xogħol u l-ħajja privata (13 %) meta mqabblin ma' dawk li jaħdmu fil-bini tal-impjegatur biss (18 %). Iċ-ċifri fil-livell tal-pajjiżi jindikaw ukoll sehem aktar baxx ta' impjegati li jirrapportaw bilanċ batut bejn ix-xogħol u l-ħajja privata fost it-teleħaddiema meta mqabblin mal-medji nazzjonali (pereżempju fil-Finlandja, fl-Estonja u fil-Bulgarija.) Madankollu, fir-Rumanija, fil-Lussemburgu u fin-Netherlands, differenzi bħal dawn huma żgħar, filwaqt li fil-Portugall u fil-Greċja, it-teleħaddiema jinsabu fl-istess sitwazzjoni bħall-ħaddiema l-oħrajn – ara l-Grafika 2.3.7.

Grafika 2.3.6: Impjegati li jaħdmu permezz ta' telexogħol biss għandhom possibbiltajiet għoljin li jaħdmu aktar fit-tul jew barra mill-ħinijiet tax-xogħol, meta mqabblin ma' dawk f'xogħol ibridu (2021)

Persentaġġ tal-impjegati li ħadmu għal aktar minn 40 siegħa fil-ġimgħa tul il-pandemija tal-COVID-19.

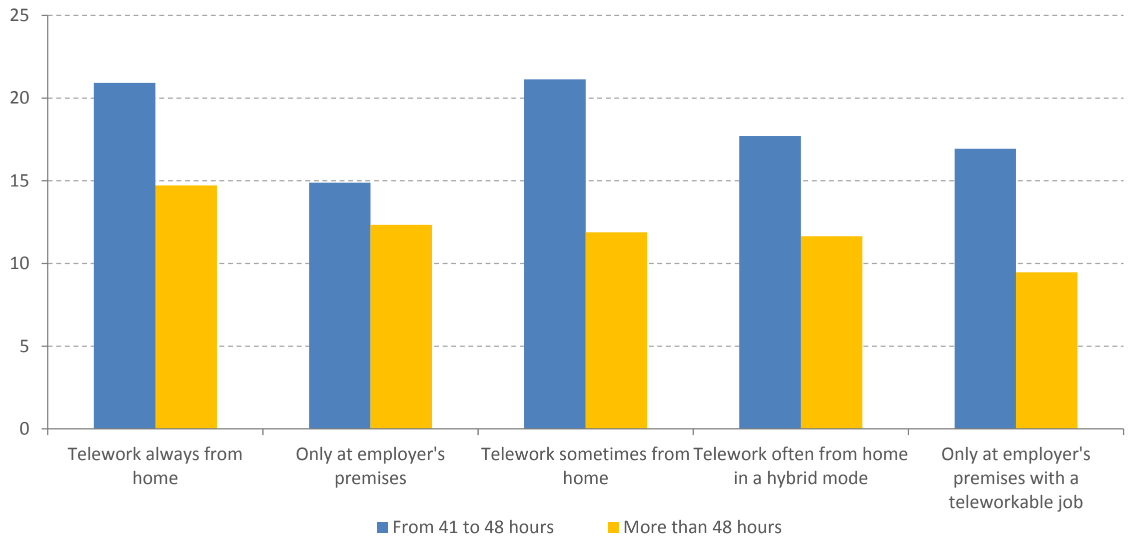

Sors: Eurofound, European Working Conditions Telephone Survey (EWCTS) 2021.

minħabba l-metodu tal-ġbir tad-*data* u d-daqs tal-kampjun, differenzi żgħar jaf ma jkunux statistikament sinifikanti.

Grafika 2.3.7: B'mod ġenerali, it-teleħaddiema rrapportaw bilanċ aħjar bejn ix-xogħol u l-ħajja privata f'ħafna mill-Istati Membri

Bilanċ ħażin bejn ix-xogħol u l-ħajja privata rrapportat għall-impjegati u għat-teleħaddiema kollha fl-Istati Membri (%, 2021)

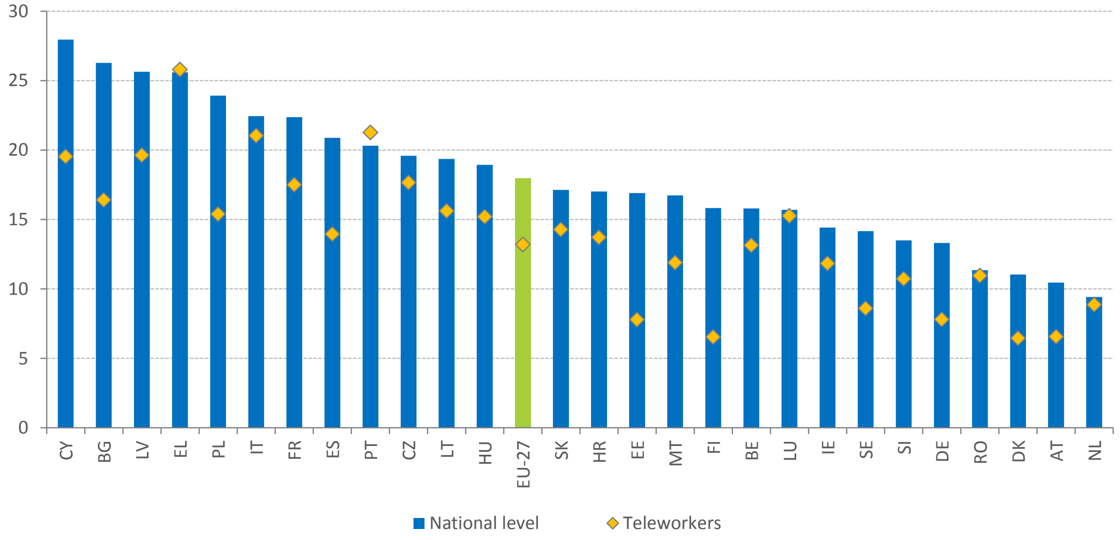

Nota: Bilanċ ħażin bejn ix-xogħol u l-ħajja privata jinkludi l-impjegati li jwieġbu, *"mhux tajjeb ħafna"* u *"xejn tajjeb"* għall-mistoqsija dwar *"kif is-sigħat tax-xogħol jaqblu mal-impenji tal-familja jew soċjali tagħhom barra mix-xogħol"*.
Sors: Eurofound, European Working Conditions Telephone Survey (EWCTS) 2021.

Il-konsultazzjoni u l-kooperazzjoni mas-sħab soċjali huma strumentali biex jiġi żgurat li r-regolamenti dwar it-telexogħol u l-kundizzjonijiet tax-xogħol joħolqu eżiti pożittivi kemm għall-impjegaturi kif ukoll għall-ħaddiema. Skont studju riċenti tal-Eurofound,[151] anqas minn nofs l-Istati Membri għamlu bidliet regolatorji permanenti relatati mat-telexogħol bejn l-2020 u l-2021 (jiġifieri l-Awstrija, il-Greċja, il-Latvja, il-Portugall, ir-Rumanija, is-Slovakkja, Spanja adottaw leġiżlazzjoni; filwaqt li l-Belġju, Franza, u l-Lussemburgu żviluppaw ftehimiet kollettivi nazzjonali). F'erba' pajjiżi qed jiġu diskussi abbozzi leġiżlattivi ġodda (jiġifieri l-Ġermanja, l-Irlanda, il-Lussemburgu, u n-Netherlands). Minn dawn il-bidliet, xi wħud kienu regolamenti kompluti dwar it-telexogħol li jindirizzaw l-aspetti kollha tat-telexogħol jew il-biċċa l-kbira tagħhom, filwaqt li oħrajn kienu ffokati b'mod aktar ristrett. Fl-Istati Membri fejn ġew introdotti ftehimiet kollettivi dwar it-telexogħol matul il-pandemija tal-COVID-19, il-biċċa l-kbira tagħhom saru fil-livelli settorjali u tal-kumpaniji, b'mod partikolari f'setturi bħal-finanzi, il-manifattura u t-teknoloġiji tal-informazzjoni u tal-komunikazzjoni. Aktar riċenti, ġew konklużi wkoll ftehimiet fis-setturi tal-amministrazzjoni pubblika, tal-edukazzjoni, tas-saħħa u tal-ħidma soċjali. L-isforzi tal-Istati Membri u tal-Kummissjoni Ewropea fl-oqsma tal-ħin tax-xogħol u tas-saħħa u s-sikurezza fuq il-lant tax-xogħol (ara l-Kaxxa 6 tal-Pilastru), b'kooperazzjoni msaħħa mas-sħab soċjali, huma kruċjali biex jitqiesu l-iżviluppi teknoloġiċi riċenti u x-xejriet ġodda tat-telexogħol fl-organizzazzjoni tax-xogħol għall-benefiċċju tal-kumpaniji u tal-ħaddiema.

[151] Il-Eurofound, *Telework during the pandemic: Prevalence, Working Conditions and Regulations*, l-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, 2022 (pubblikazzjoni pendenti).

Kaxxa 6 tal-Pilastru: Ambjenti tax-xogħol ħielsa mill-periklu, sikuri u adattati sew

Kundizzjonijiet tax-xogħol ħielsa mill-periklu u sikuri huma prerekwiżit għal forza tax-xogħol produttiva, filwaqt li jikkontribwixxu għall-iżvilupp ta' Unjoni Ewropea tas-Saħħa u għall-implimentazzjoni tal-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali (il-prinċipju 10). Fl-2018, fl-EU-27 ġew irreġistrati aktar minn 3 300 aċċident fatali u 3,1 miljun aċċident mhux fatali. Bejn l-2017 u l-2019 mietu madwar 200 000 ħaddiem kull sena minn mard relatat max-xogħol. F'dan il-kuntest, il-qafas tal-2021-2027 tal-UE dwar is-Sigurtà u s-Saħħa Okkupazzjonali (OSH) jistabbilixxi l-prijoritajiet u l-azzjonijiet ewlenin għat-titjib tas-saħħa u tas-sikurezza tal-ħaddiema fuq il-post tax-xogħol, inkluż billi jadatta għall-ħtiġijiet speċifiċi ta' forza tax-xogħol li qed tixjieħ u għat-tranżizzjonijiet ekoloġiċi u diġitali[152].

Il-Qafas tal-OSH tal-UE jintroduċi approċċ ta' *"Viżjoni Żero"* għall-imwiet relatati max-xogħol fl-UE bi skambji ta' esperjenzi u tal-aħjar prattiki previsti fi grupp ta' ħidma tripartitiku fi ħdan il-Kumitat ta' Konsulenza dwar is-Sigurtà u s-Saħħa fuq il-Post tax-Xogħol (ACSH)[153]. Din l-inizjattiva se tkun akkumpanjata minn sensibilizzazzjoni akbar dwar ir-riskji relatati mal-aċċidenti relatati max-xogħol permezz ta' kampanji ta' informazzjoni mmirati. Fil-livell tal-UE, miżuri oħra li jippromwovu s-saħħa u tas-sikurezza fuq il-post tax-xogħol jinkludu emendi għad-Direttiva dwar il-Karċinoġeni, is-Sustanzi Tossiċi għar-Riproduzzjoni (mill-2022) u l-Mutaġeni adottata mill-Kunsill f'Marzu 2022, l-aġġornament tad-Direttiva dwar l-Aġenti Bijoloġiċi, il-proposta biex jitnaqqas b'mod sinifikanti l-valur ta' limitu ta' esponiment okkupazzjonali għall-asbestos u l-promozzjoni tar-rikonoxximent tal-COVID-19 bħala marda okkupazzjonali sal-aħħar tal-2022.

Il-Qafas Strateġiku tal-OSH tal-UE jagħti attenzjoni partikolari lill-prevenzjoni tar-riskji psikosoċjali u lill-iżgurar tas-saħħa fiżika u mentali fuq il-post tax-xogħol. Fl-2021, l-esponiment għar-riskji fiżiċi kompla jaffettwa sehem sinifikanti ta' ħaddiema fl-UE. In-nisa kienu aktar esposti mill-irġiel għal materjali infettivi (21 % vs 15 %), filwaqt li l-irġiel huma aktar esposti għad-domanda li jġorru tagħbijiet tqal min-nisa (40 % vs 29 %)[154]. Fir-rigward tas-saħħa mentali, ir-riżultati riċenti tal-istħarriġiet tal-Eurofound juru li l-benesseri mentali fl-UE għadu taħt il-livell irreġistrat fil-bidu tal-pandemija, minkejja l-eliminazzjoni gradwali tar-restrizzjonijiet[155]. B'mod partikolari, il-persuni ta' 18-29 sena jirrapportaw l-aktar livelli baxxi ta' benesseri mentali mill-2020, filwaqt li dawk ta' aktar minn 60 sena jirrapportaw deterjorament. B'mod ġenerali, 18 % tar-rispondenti jirrapportaw ħtiġijiet tal-kura tas-saħħa mentali mhux issodisfati, b'ċifri ogħla għar-rispondenti nisa (24 %). Studju riċenti[156] wera li hemm bżonn ta' aktar appoġġ għall-miżuri ta' ġestjoni u ta' prevenzjoni tar-riskji psikosoċjali relatati mal-użu tat-teknoloġiji diġitali li jippermettu l-ġestjoni tal-ħaddiema fuq il-post tax-xogħol. Pereżempju, pjan ta' azzjoni għall-prevenzjoni tal-istress

[152] Il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni COM(2021) 323. Ara wkoll: Il-proposta tal-Kummissjoni għal Direttiva 2004/37/KE dwar is-Sustanzi Tossiċi għar-Riproduzzjoni u l-aġġornament għad-Direttiva 2000/54/KE dwar l-Aġenti Bijoloġiċi.

[153] Id-Deċiżjoni tal-Kunsill tat-22 ta' Lulju 2003 li tistabbilixxi Kumitat ta' Konsulenza dwar is-Sigurtà u s-Saħħa fuq il-Post tax-Xogħol (2003/C 218/01)

[154] Ara l-Eurofound, *Working conditions in the time of COVID-19: Implications for the future*, l-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, 2022 (pubblikazzjoni pendenti).

[155] Il-Eurofound, *Fifth round of the Living, working and COVID-19 e-survey: Living in a new era of uncertainty*, l-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, 2022.

[156] Nota: Analiżi empirika tad-*data* mill-Istħarriġ Ewropew ta' Intrapriżi dwar Riskji Ġodda u Emerġenti (ESENER) 2019 tal-EU-OSHA. Ir-riskji psikosoċjali kkunsidrati kienu l-pressjoni tal-ħin, il-komunikazzjoni jew il-kooperazzjoni dgħajfa, il-biża' ta' telf tal-impjieg, it-trattament ta' klijenti diffiċli, pazjenti, studenti, u xogħol għal sigħat twal jew għal ħinijiet irregolari). Sors: Urzí Brancati, C., Curtarelli, M., *Digital tools for worker management and psychosocial risks in the workplace: evidence from the ESENER survey*, Seville: il-Kummissjoni Ewropea, 2021, JRC125714.

relatat max-xogħol jew inizjattivi ta' sensibilizzazzjoni jistgħu jillimitaw il-prevalenza ta' riskji psikosoċjali u jtejbu sostanzjalment is-saħħa tal-ħaddiema fuq il-post tax-xogħol.

Skont il-leġiżlazzjoni tal-UE, it-tisħiħ ta' miżuri preventivi u linji gwida aktar prattiċi jistgħu jgħinu biex jiġu mminimizzati r-riskji mill-karċinoġeni fuq il-post tax-xogħol. Il-kanċers relatati max-xogħol huma l-kawża ewlenija tal-biċċa l-kbira tat-telf tas-snin ta' ħajja (DALYs) fl-UE (jiġifieri l-istimi tas-snin ta' ħajja aġġustati għad-diżabbiltà jew DALYs) – ara l-Grafika ta' hawn taħt. Il-karċinoġeni kkontribwew għal madwar 100 000 sitwazzjoni ta' mortalità u ta' morbidità relatati max-xogħol kull sena, kif stmati permezz tad-DALYs), għall-perjodu mill-2015 sal-2017[157]. Barra minn hekk, il-kost tal-kanċers relatati max-xogħol waħdu jammonta għal EUR 119,5-il biljun. L-azzjonijiet biex jitnaqqsu l-preżenza ta' sustanzi perikolużi fuq il-post tax-xogħol u l-esponiment għalihom huma komponenti importanti tal-pjan Ewropew biex jingħeleb il-kanċer, inklużi azzjonijiet preventivi[158]. Sal-lum, ir-riskji assoċjati ma' 29 sustanza ġew evitati permezz ta' erba' reviżjonijiet tad-Direttiva dwar il-karċinoġeni, il-mutaġeni u s-sustanzi tossiċi għar-riproduzzjoni (CMRD), li jirrappreżentaw aktar minn 100 000 ħajja li se jiġu salvati fuq 50 sena.

Fl-UE, il-kanċer huwa kawża ewlenija ta' mwiet relatati max-xogħol
Il-kawżi ewlenin għall-mortalità u għall-morbidità relatati max-xogħol fit-telf tas-snin ta' ħajja fl-UE (%, 2017).

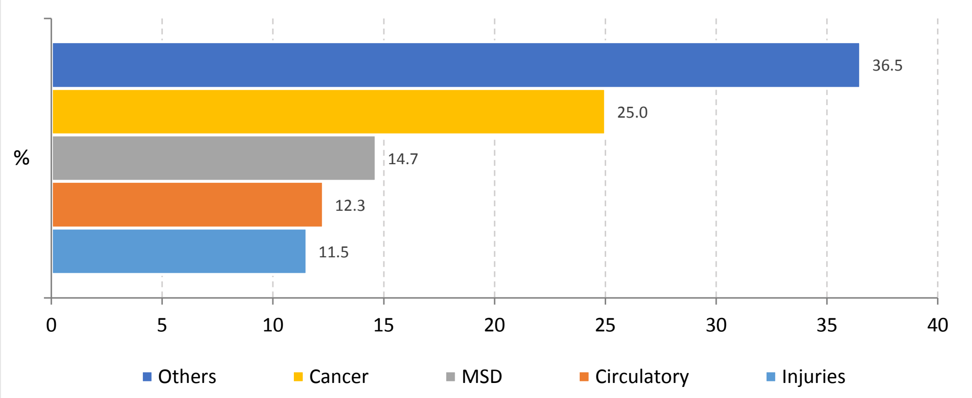

Nota: Il-kategorija *"ċirkolatorju"* tinkludi l-mard tas-sistema muskoloskeletali u ċirkolatorja. Il-kategorija *"oħrajn"* tiġbor flimkien il-mard li jifdal, bħall-mard mentali jew il-mard li jittieħed. Iċ-ċifri mill-2017 jinkludu l-EU-27 u r-Renju Unit.
Sors: EU-OSHA (2017).

Wara l-adozzjoni tal-Qafas tal-UE dwar l-OSH, ħafna Stati Membri adottaw strateġiji nazzjonali dwar l-OSH jew dokumenti simili li jkopru l-biċċa l-kbira tal-objettivi tiegħu. Pereżempju, il-Pjan ta' Azzjoni **Belġjan** 2022-27 jistabbilixxi approċċ ta' *viżjoni żero* għall-aċċidenti waqt ix-xogħol u jinkludi miżuri biex jitnaqqas l-esponiment għal aġenti kimiċi perikolużi. Il-Pjan **Franċiż** dwar is-Saħħa Okkupazzjonali 2021-25 jiffoka b'mod speċjali fuq il-prevenzjoni ta' aċċidenti serji u fatali fuq ix-xogħol. Tingħata wkoll prijorità lir-riskji psikosoċjali u lill-esponiment għall-karċinoġeni. Il-Pjan Strateġiku **Malti** 2022-27 jiddefinixxi ħames oqsma ta' politika tas-saħħa okkupazzjonali biex jitwettaq il-Qafas Strateġiku tal-UE. Il-Pjan Nazzjonali **Kroat** 2021-27 għandu l-għan li jqajjem kuxjenza dwar

157 Nota: Karċinoġenu hu sustanza jew taħlita li tipprovoka l-iżvilupp tal-kanċer, u li tissodisfa l-kriterji stabbiliti fl-Anness I tar-Regolament (KE) Nru 1272/2008. Il-metodu huwa bbażat fuq stimi tas-snin ta' ħajja aġġustati għad-diżabbiltà (DALYs), li jistgħu jiġu kkawżati minn mard u minn korrimenti. Dan jitqabbel max-xenarju ideali, li fih pajjiż ma jitlef l-ebda DALY affattu, jew permezz ta' assenzi mix-xogħol jew aċċidenti fatali jew mard. Iċ-ċifri miksubin huma bbażati fuq *data* disponibbli fuq livell internazzjonali mill-ILO, mid-WHO u mill-Eurostat. Sors: EU-OSHA, *Tqabbil internazzjonali tal-kost ta' aċċidenti u mard relatati max-xogħol*, l-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, 2017.

158 COM/2021/44 final.

l-importanza tal-prevenzjoni tal-korrimenti u tal-mard relatati max-xogħol, u tat-tnaqqis tal-fatalitajiet u tal-istress fuq ix-xogħol. L-Istrateġija Konġunta **Ġermaniża** dwar is-Sikurezza u s-Saħħa Okkupazzjonali (GDA) għandha l-għan li timmodernizza s-sistema tal-OSH u li toħloq inċentivi biex il-kumpaniji jsaħħu s-saħħa u s-sikurezza fuq il-post tax-xogħol. Il-Pjan ta' Implimentazzjoni 2022-23 tal-**Finlandja**, id-Dikjarazzjoni Strateġika tal-Awtorità tal-**Irlanda** għas-Saħħa u għas-Sikurezza 2022-24, il-Linji Gwida ta' Politika tal-**Latvja** dwar il-Protezzjoni Soċjali u s-Suq tax-Xogħol 2021-27, u l-Pjan ta' Azzjoni tal-**Litwanja** dwar is-Saħħa u s-Sikurezza 2022-27 huma eżempji ulterjuri tax-xogħol li għaddej.

Il-qgħad fit-tul[159] żdied bi ftit, u dan jirrifletti l-impatt tal-COVID-19, iżda r-rispons politiku rapidu impedixxa milli joħorġu xejriet negattivi tas-suq tax-xogħol. Ir-rata tal-qgħad fit-tul kienet ta' 2,8 % fl-2021, ftit ogħla mill-2020 (b'0,3 pp), wara xejra ta' tnaqqis fuq kważi għaxar snin. Kif muri fl-Grafika 2.3.8, ir-rata tal-qgħad fit-tul fl-2021 kienet ogħla milli fl-2020 fl-Istati Membri kważi kollha, ħlief għall-Greċja (-1,3 pp), għal Malta (-0,2 pp), għal-Latvja u għall-Bulgarija (it-tnejn b'0,1 pp). Min-naħa l-oħra, iż-żieda fir-rata tal-qgħad fit-tul matul l-istess perjodu seħħet fi Spanja (1,2 pp), fil-Kroazja (0,7 pp), fil-Portugall (0,6 pp), fil-Belġju u f'Ċipru (it-tnejn b'0,5 pp). L-indikatur ewlieni tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali jimmarka "sitwazzjoni kritika" għal Spanja u għall-Italja, li jikkombinaw livelli ogħla mill-medja (6,2 % u 5,4 %, rispettivament, fl-2021) b'żieda (b'1,2 pp u b'0,3 pp, rispettivament) fuq is-sena ta' qabel. Il-Greċja hija mmarkata fost il-pajjiżi f'"sitwazzjonijiet dgħajfin iżda li qed jitjiebu" bis-saħħa tal-prestazzjoni pożittiva tagħha (-1,3 pp fl-2021 meta mqabbla mal-2020), għalkemm għadha l-pajjiż bl-ogħla rata fl-UE (9,2 % fl-2021). Is-Slovakkja u l-Kroazja jinsabu f'"sitwazzjonijiet li jridu jiġu ssorveljati", minħabba d-deterjorament fuq is-sena ta' qabel. Għall-kuntrarju, iċ-Ċekja, il-Ġermanja, id-Danimarka, l-Ungerija, Malta, in-Netherlands, u l-Polonja huma indikati bħala "aħjar mill-medja", b'rati tal-qgħad fit-tul baxxi u ġeneralment stabbli fl-2021. Differenzi reġjonali kbar huma osservati wkoll fir-rati tal-qgħad fit-tul (ara l-Anness 3). Il-monitoraġġ u l-valutazzjoni kontinwi tal-progress skont ir-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill tal-2016 dwar l-integrazzjoni tal-persuni qiegħda fit-tul jistgħu jgħinu biex jittejbu l-mekkaniżmi u s-servizzi pprovduti u, min-naħa tagħhom, jappoġġaw il-formazzjoni tal-kapital uman u t-tkabbir potenzjali fl-UE[160].

159 Definit bħala n-numru ta' persuni rreġistrati mis-servizzi pubbliċi tal-impjiegi u li jfittxu xogħol b'mod attiv għal aktar minn sena bħala sehem mill-popolazzjoni attiva.

160 SWD(2019) 154 final, dwar l-evalwazzjoni tar-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill dwar l-integrazzjoni ta' persuni qiegħda fit-tul fis-suq tax-xogħol.

Grafika 2.3.8: Fl-2021, ir-rata tal-qgħad fit-tul żdiedet bi ftit fil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri u l-evoluzzjoni tagħha teħtieġ monitoraġġ mill-qrib 'il quddiem

Ir-rata tal-qgħad fit-tul, il-livelli tal-2021 u l-bidliet mis-sena ta' qabel (%, indikatur ewlieni tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali)

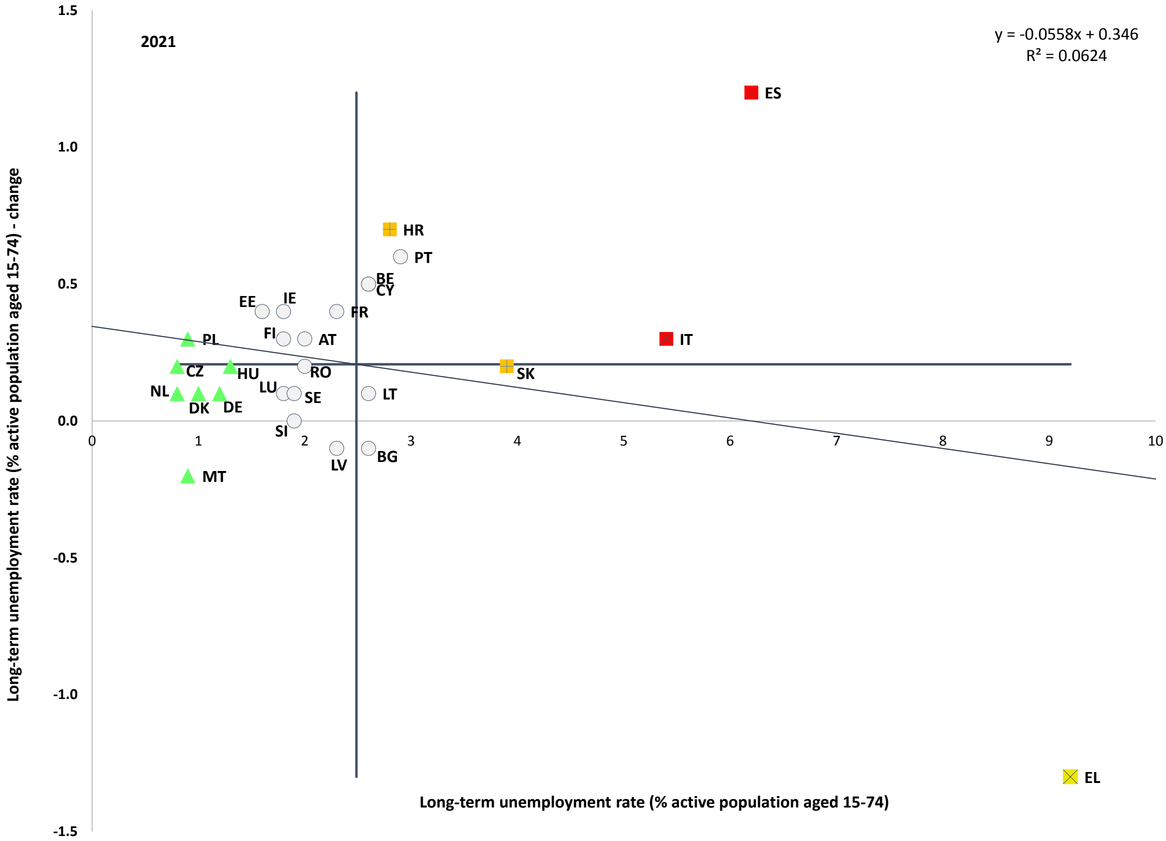

Nota: L-assi huma ċċentrati fuq il-medja mhux ponderata tal-UE. Id-didaskalija hija ppreżentata fl-Anness.
Sors: il-Eurostat [tesem130], l-LFS tal-UE.

Hemm differenzi sostanzjali bejn l-Istati Membri f'termini ta' parteċipazzjoni f'politiki attivi tas-suq tax-xogħol, li f'xi każijiet jeħtieġu monitoraġġ mill-qrib. Fl-2020, is-sehem tal-persuni qiegħda li jixtiequ jaħdmu, li pparteċipaw fi programmi attivi tas-suq tax-xogħol kien anqas minn 10 % f'ħames Stati Membri (ir-Rumanija, Ċipru, il-Latvja, il-Greċja u l-Kroazja), filwaqt li kien iżjed minn 50 % f'erba' oħra (il-Litwanja, l-Irlanda, Spanja u l-Belġju) – ara l-Grafika 2.3.9[161]. Bejn l-2019 u l-2020, sitt Stati Membri rrapportaw żieda fil-parteċipazzjoni, filwaqt li ġie osservat tnaqqis f'16 oħrajn. Filwaqt li din l-istatistika naturalment tirrifletti l-isforzi tal-Istati Membri biex jappoġġaw il-parteċipazzjoni fil-miżuri tal-ALMP, ir-reġistrazzjoni hija influwenzata wkoll minn fatturi istituzzjonali oħrajn, bħall-funzjonament tas-sistema ta' protezzjoni soċjali. Minbarra l-kopertura tagħhom, ALMPs effettivi li huma adattati għall-ħtiġijiet tal-persuni li qed ifittxu impjieg jgħinu biex itaffu t-tranżizzjonijiet tas-suq tax-xogħol u jappoġġaw trasformazzjonijiet kbar fid-dinja tax-xogħol li ma jħallu lil ħadd lura.

[161] Il-Eurostat [lmp_ind_actsup], sors: id-DĠ EMPL. Il-miżuri tal-politika tas-suq tax-xogħol (LMP) (il-kategoriji 2-7) jinkludu fost l-oħrajn l-għoti ta' taħriġ (2), inċentivi għall-impjiegi (4), l-impjiegi appoġġati u r-riabilitazzjoni (5), il-ħolqien dirett tax-xogħol (6), u inċentivi għal negozji ġodda (7). Madankollu, dan l-indikatur għandu jiġi interpretat b'kawtela, peress li jkejjel biss il-parteċipazzjoni fil-politiki tas-suq tax-xogħol (u mhux l-effettività tagħhom). Il-valuri huma stmati għal DK, EL, HR u SE. Affidabbiltà statistika baxxa għal FR u LT minħabba l-proċess tal-ġbir tad-*data*. Iċ-ċifri għall-2020 mhumiex disponibbli għal CZ, EL, NL, PL, u SK.

Grafika 2.3.9: Il-parteċipazzjoni f'miżuri attivi tas-suq tax-xogħol tvarja b'mod sinifikanti fost tati Membri

Il-parteċipanti f'interventi regolari tal-politika tas-suq tax-xogħol (LMP) (kategorija 2-7) għal kull 100 persuna qiegħda li jixtiequ jaħdmu

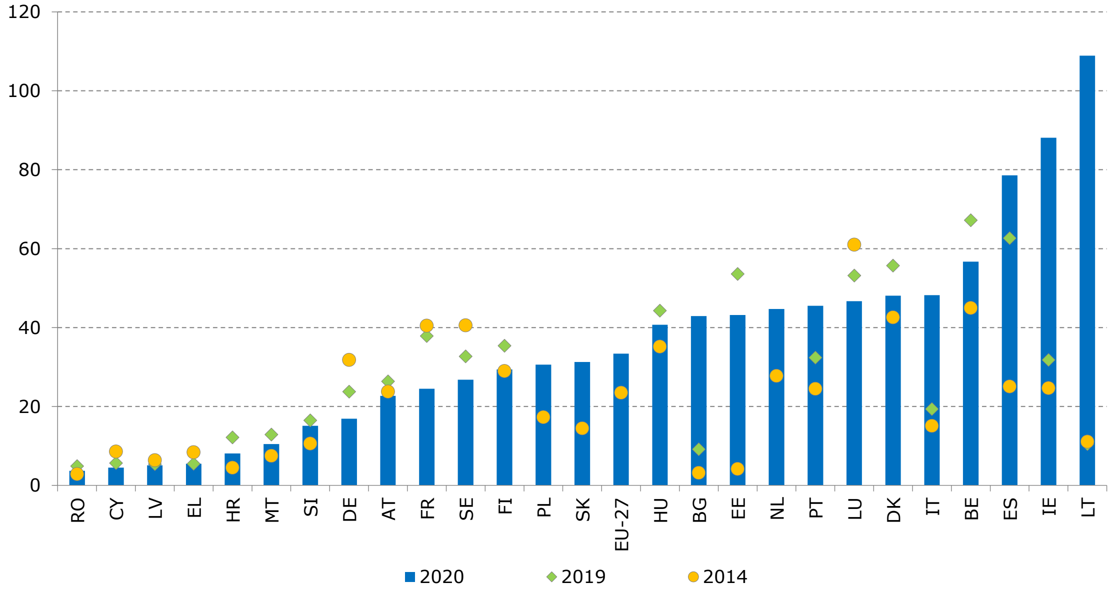

Nota: Is-serje kronoloġika mhix disponibbli għal CZ. Id-*data* għall-2020 mhix disponibbli għal EL, NL, PL, u SK. Twissijiet: Affidabbiltà baxxa għal FR u LT. Ċifri ogħla minn 100 % jindikaw li n-nies jirreġistraw aktar minn darba fis-sett tad-*data* tal-Politika Attiva dwar is-Suq tax-Xogħol bħala parti mill-parteċipazzjoni tagħhom f'kategoriji differenti ta' miżuri.
Sors: il-Eurostat [lmp_ind_actsup], il-Bażi tad-*data* dwar il-politika tas-suq tax-xogħol (LMP).

Politiki attivi tas-suq tax-xogħol effiċjenti u effettivi huma kruċjali biex jitjiebu l-prestazzjoni, l-eżiti u t-tranżizzjonijiet tas-suq tax-xogħol, anke fid-dawl taż-żieda fl-iskarsezzi tal-ħaddiema u tal-ħiliet fl-UE. Fl-2021, l-Istati Membri bħal Spanja, is-Slovakkja u l-Litwanja juru nfiq relattivament għoli f'miżuri attivi tal-politika tas-suq tax-xogħol (il-kategoriji 2-7) bħala persentaġġ tal-PDG, filwaqt li għandhom rati tal-qgħad fit-tul relattivament għoljin – ara l-Grafika 2.3.10. F'pajjiżi oħra bħan-Netherlands, l-Irlanda u d-Danimarka, l-infiq f'miżuri tas-suq tax-xogħol kien iżjed minn 1,3 % tal-PDG fl-2020, u kiseb prestazzjonijiet relattivament tajba f'termini ta' ishma aktar baxxi ta' persuni qiegħda fit-tul. B'kuntrast għal dan, f'pajjiżi bħall-Greċja, l-Italja, il-Portugall u l-Kroazja, l-infiq fuq l-appoġġ ipprovdut lil dawk li qed ifittxu impjieg permezz ta' miżuri tas-suq tax-xogħol huwa relattivament baxx (jiġifieri anqas minn jew madwar 0,3 % tal-PDG), filwaqt li l-qgħad fit-tul jippersisti f'livell ogħla mill-medja tal-UE. Fl-Istati Membri li qed jiffaċċjaw sfidi akbar għall-integrazzjoni fis-suq tax-xogħol, it-tisħiħ tal-forniment ta' politiki attivi mfasslin tajjeb tas-suq tax-xogħol jista' jgħin biex jitnaqqsu l-ostakli għall-impjieg, b'mod partikolari għal dawk f'sitwazzjonijiet vulnerabbli[162]. Minbarra l-appoġġ finanzjarju mill-Politika ta' Koeżjoni (inkluż il-Fond Soċjali Ewropew),[163] l-implimentazzjoni tal-pjanijiet nazzjonali

[162] L-OECD (2021), *Building inclusive labour markets: Active labour market policies for the most vulnerable groups, OECD Policy Responses to Coronavirus (COVID-19)*, OECD Publishing.

[163] Saret metanaliżi tal-evalwazzjonijiet tal-impatt disponibbli tal-FSE u tal-Inizjattiva favur l-Impjieg taż-Żgħażagħ (YEI) li jkopru l-perjodi ta' programmazzjoni 2007-2013 u 2014-2020 fl-Istati Membri kollha tal-UE. Ir-riżultati wrew effett pożittiv tal-interventi tal-FSE, bi probabbiltà ogħla ta' impjieg ta' 7,3 pp għal individwi li pparteċipaw fl-azzjonijiet. L-analiżi identifikat is-sussidji għall-impjiegi u l-internships bħala l-aktar kategoriji ta' intervent b'suċċess tal-FSE. Sors: Il-Kummissjoni Ewropea, *Meta-analysis of the ESF counterfactual impact evaluations (VT/2020/052)*, Rapport Finali, l-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, 2022 (Katalogu nru KE-03-22-139-EN-N)

għall-irkupru u r-reżiljenza (RRPs) qed tgħin lil ħafna Stati Membri jsaħħu l-isforzi tagħhom għall-integrazzjoni fis-suq tax-xogħol. Dawn l-isforzi jqisu t-tranżizzjonijiet diġitali u ekoloġiċi u huma żviluppati fid-dawl tal-linji tar-Rakkomandazzjoni tal-Kummissjoni dwar Appoġġ Attiv Effettiv għall-Impjiegi.

Grafika 2.3.10: L-infiq fuq miżuri tal-politika attiva tas-suq tax-xogħol ivarja bejn l-Istati Membri

L-infiq fuq il-politiki attivi tas-suq tax-xogħol (il-kategoriji 2-7, f'perċentwal tal-PDG, 2020) u l-qgħad fit-tul bħala persentaġġ tal-popolazzjoni (15-74 sena) fil-forza tax-xogħol (%, 2021)

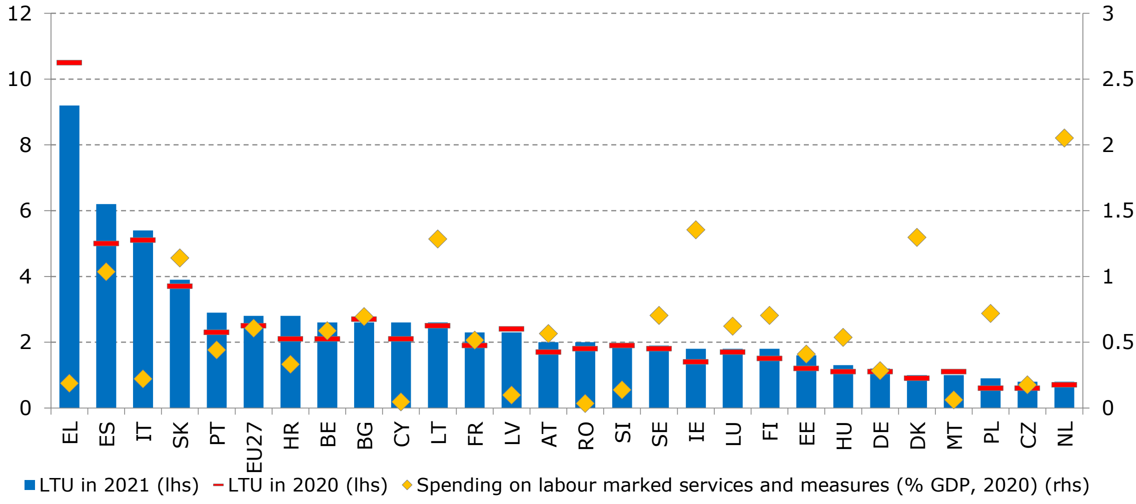

Sors: il-Eurostat [lmp_expsumm], il-Bażi tad-*data* tal-politika tas-suq tax-xogħol (LMP) u [une_ltu_a], l-LFS tal-UE.

Is-Servizzi Pubbliċi tal-Impjiegi (PES) għandhom rwol importanti fl-akkumpanjament tal-ħaddiema permezz ta' bidliet fis-suq tax-xogħol, inkluż fid-dawl tat-tranżizzjonijiet ekoloġiċi u diġitali. Il-PES għandhom rwol importanti fl-integrazzjoni tan-nies fis-suq tax-xogħol, billi jipprovdu informazzjoni lil dawk li jixtiequ jaħdmu u jaġixxu bħala intermedjarji bejn dawk li qed ifittxu impjieg u l-impjegaturi. Kienu qed jittrasformaw il-proċessi interni tan-negozju tagħhom u jkomplu javvanzaw fil-perkors tagħhom lejn id-diġitalizzazzjoni biex iżidu l-kapaċità tagħhom, inkluż f'termini tal-għarfien espert tal-persunal tagħhom, u jipprovdu servizzi aktar effettivi u effiċjenti[164]. Iż-żieda fil-forniment ta' servizzi diġitali naturalment jeħtieġ li tmur id f'id mal-kisba mifruxa ta' ħiliet diġitali fost il-popolazzjoni. Fl-2021, 18-il PES nazzjonali rrapportaw it-tisħiħ tal-ħiliet diġitali fost dawk li qed ifittxu impjieg bħala wieħed mill-għanijiet bi tħejjija għall-perjodu ta' wara l-pandemija.[165] Fl-istess ħin, il-PES qed jibnu sħubijiet u jimplimentaw miżuri speċifiċi għas-setturi, biex isir tbassir aħjar tas-suq tax-xogħol, tinkiseb informazzjoni dwar il-ħiliet, u jiġu identifikati tal-iskarsezzi tal-ħaddiema u tal-ħiliet u tinstab soluzzjoni dwarhom, b'mod partikolari fir-rigward tat-tranżizzjonijiet ekoloġiċi u diġitali. Il-programmi ta' taħriġ mill-ġdid u ta' titjib tal-ħiliet għall-gruppi ta' ħaddiema f'riskju li jitilfu l-impjieg tagħhom jirriżultaw bħala responsabbiltà ġdida, b'xi PES nazzjonali li diġà adattaw it-twassil tas-servizz tagħhom u żviluppaw programmi u strateġiji komprensivi ta' taħriġ biex jindirizzaw il-ħtiġijiet futuri b'rabta mal-ħiliet. Il-formalizzazzjoni tal-kollaborazzjonijiet eżistenti bejn il-PES, il-fornituri ta'

[164] Sorsi: Il-Kummissjoni Ewropea (2021). *European Network of Public Employment Services, Work programme 2022*. Ippubblikat f'Ġunju 2022. OECD (2022), *Harnessing digitalisation in Public Employment Services to connect people with jobs*, *OECD Policy Brief on Active Labour Market Policies*, OECD Publishing.

[165] Il-Kummissjoni Ewropea, Peters, M., *Assessment report on PES capacity: 2021*, l-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, 2022, (p.39).

edukazzjoni vokazzjonali u għolja, flimkien mas-servizzi soċjali, tista' tgħin biex jiġu żgurati kundizzjonijiet xierqa għal provvista effiċjenti tal-ħiliet (ara t-Taqsima 2.2).

L-isforzi biex tiġi appoġġata l-integrazzjoni fis-suq tax-xogħol għal persuni spostati mill-Ukrajna saru kompitu importanti fl-aġenda tal-PES.[166] F'diversi Stati Membri (il-Bulgarija, id-Danimarka, il-Finlandja, l-Ungerija, l-Italja, il-Litwanja, u l-Latvja), il-persuni spostati mill-Ukrajna jistgħu jibdew jaħdmu malli tiġi sottomessa t-talba tagħhom għar-reġistrazzjoni għall-protezzjoni temporanja, mingħajr ma jkollhom jistennew li din tiġi pproċessata[167]. Madankollu, ir-reġistrazzjoni mal-PES kienet relattivament baxxa. Kif irrapportat min-Network tas-Servizzi Pubbliċi tal-Impjiegi (PES), f'Mejju 2022 total ta' 150 000 persuna spostata mill-Ukrajna biss kienu rreġistraw fost 26 membru tan-Network. Madwar nofs dawn ir-reġistrazzjonijiet ġew irrapportati mill-Ġermanja u mill-Polonja[168]. Filwaqt li fil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri, ir-responsabbiltajiet tal-PES ma jmorrux lil hinn minn dawk li normalment jassumu għal persuni oħrajn li qed ifittxu impjieg, xi PES żviluppaw miżuri mmirati lejn ir-refuġjati, li għalihom huma eliġibbli persuni spostati mill-Ukrajna (ara wkoll it-Taqsima 2.3.2). Diversi Stati Membri stabbilew ukoll gruppi ta' koordinazzjoni li jinvolvu lill-PES, lill-Ministeri nazzjonali u lill-awtoritajiet tal-migrazzjoni biex jiskambjaw informazzjoni dwar l-azzjonijiet kurrenti u biex jippjanaw attivitajiet komuni, anki f'kooperazzjoni mal-impjegaturi u mal-awtoritajiet lokali u reġjonali[169]. L-emendi leġiżlattivi għar-Regolament dwar id-Dispożizzjonijiet Komuni għall-Azzjoni ta' Koeżjoni għar-Rifuġjati fl-Ewropa (CARE) jipprovdu aċċess għal ammonti mhux minfuqin skont il-Qafas Finanzjarju Pluriennali 2014-20 biex jiffinanzjaw soluzzjonijiet rapidi u flessibbli għall-pajjiżi tal-UE kif meħtieġ. L-appoġġ imfassal apposta permezz tal-Istrument ta' Appoġġ Tekniku huwa mmirat ukoll biex jgħin lill-pajjiżi tal-UE jibnu l-kapaċità biex jilqgħu lir-refuġjati u jindirizzaw l-isfidi tal-integrazzjoni tagħhom.[170]

Bħala medja, erbgħa minn kull għaxar persuni qiegħda għal żmien qasir[171] huma koperti mill-benefiċċji tal-qgħad fl-UE (42,2 % fl-2021), b'disparitajiet sinifikanti madwar l-Istati Membri – ara l-Grafika 2.3.11. Fl-2021, l-ogħla rati ta' kopertura (aktar minn 50 %) ġew osservati fil-Ġermanja (89,7 %), fl-Awstrija (54,1 %), fil-Finlandja (53,6 %) u fil-Litwanja (51,5 %), segwiti minn Franza, mill-Estonja, mill-Belġju, u mid-Danimarka b'ċifri ogħla minn 40 %. Min-naħa l-oħra, l-aktar kopertura baxxa ġiet irreġistrata fir-Rumanija (10,6 %), fil-Kroazja (13,9 %), fil-Polonja (15,5 %) u f'Ċipru (19,2 %). Dawn id-differenzi bejn il-pajjiżi jistgħu jiġu spjegati minn differenzi fit-tfassil tal-iskemi tal-benefiċċji tal-qgħad, b'mod partikolari d-durata massima tagħhom, il-kundizzjonijiet ta' eliġibbiltà tagħhom, ir-rigorożità tar-rekwiżiti tagħhom għat-tfittix ta' impjieg jew is-sinerġiji tagħhom ma' skemi oħrajn ta' protezzjoni soċjali. Fl-2021, 37,8 % biss ta' dawk qiegħda rreġistrati għal anqas minn sena fl-UE rċevew benefiċċji jew assistenza. Il-qafas ta' parametraġġ referenzjarju dwar il-benefiċċji tal-qgħad jidentifika dawn l-elementi kollha bħala lievi ta' politika ewlenin biex jiġu appoġġati dawk li qed ifittxu impjieg matul it-tranżizzjonijiet tagħhom fis-suq tax-xogħol.

---

166 COM(2022) 4050 final dwar *Gwida għall-aċċess għas-suq tax-xogħol, għall-edukazzjoni u għat-taħriġ vokazzjonali, u għat-tagħlim tal-adulti fil-każ tal-persuni li qed jaħarbu mill-gwerra tal-aggressjoni Russa fl-Ukrajna*.

167 Nota: Bejn Frar u Ġunju 2022, kien hemm madwar 312 000 applikant għall-ażil fl-UE. Sors: il-Eurostat [migr_asyappctzm] u skedi tal-pajjiżi tal-Awtorità Ewropea tax-Xogħol (ELA), Ġunju 2022.

168 L-istħarriġ tan-Network tal-PES, Mejju 2022.

169 Pereżempju, AT, BE (f'livell reġjonali), BG, EE, FI, HR, LT, NO, PL, RO u SK.

170 Għal aktar dettalji, ara r-Regolament li jemenda r-Regolamenti (UE) Nru 1303/2013 u (UE) Nru 223/2014 fir-rigward tal-Azzjoni ta' Koeżjoni għar-Refuġjati fl-Ewropa (CARE). Ara wkoll C(2022) 1379 *dwar id-deċiżjonijiet ta' finanzjament u l-programmi ta' ħidma annwali tal-Istrument ta' Appoġġ Tekniku*.

171 Dawk li ilhom qiegħda għal anqas minn 12-il xahar. Analiżi għall-gruppi ta' età 15-64 sena.

Grafika 2.3.11: Hemm differenzi sinifikanti bejn l-Istati Membri fir-rigward tas-sehem tal-persuni qiegħda għal żmien qasir koperti mill-benefiċċji tal-qgħad

Il-kopertura tal-benefiċċji tal-qgħad għall-persuni qiegħda għal żmien qasir (jiġifieri anqas minn 12-il xahar, 15-64 sena, %, 2021)

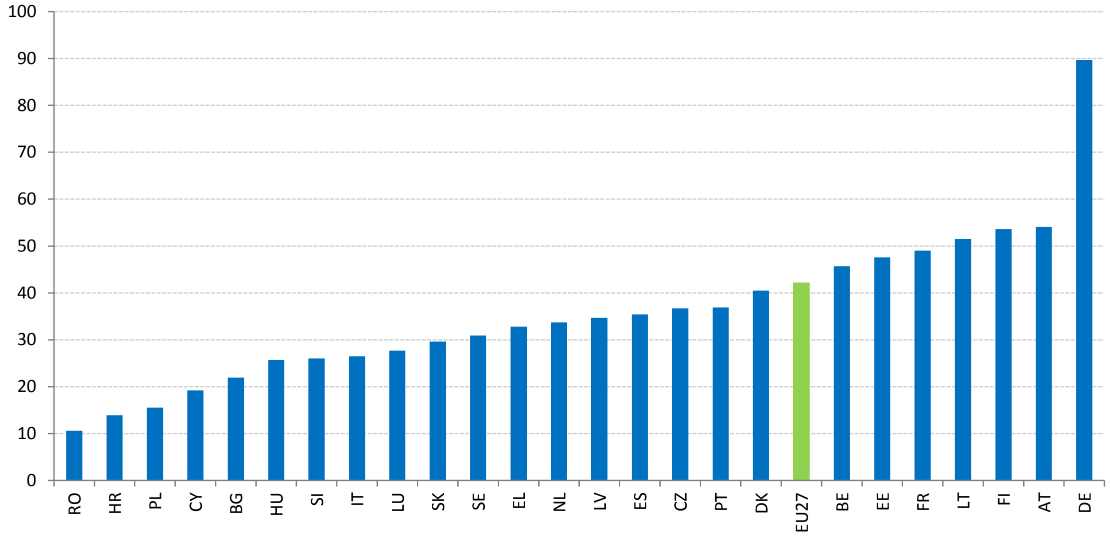

Nota: It-tqabbil mal-valuri ta' qabel l-2021 ta' dan l-indikatur ma jsirx peress li hemm interruzzjoni fis-serje kronoloġika fl-2021 għall-Istati Membri kollha minħabba d-dħul fis-seħħ ta' qafas regolatorju ġdid għall-Istatistika Soċjali Ewropea. Ma hemmx *data* disponibbli għall-2021 għal IE u MT.
Sors: il-Eurostat, [lfsa_ugadra], l-LFS tal-UE.

It-tul biex wieħed jikkwalifika għall-benefiċċji tal-qgħad baqa' ġeneralment stabbli fl-2022, u hekk ukoll il-perjodu massimu tat-talba.[172] Il-perjodu ta' kwalifika baqa' stabbli fl-Istati Membri kollha, u jvarja minn 13-il ġimgħa ta' kontribuzzjonijiet tal-assigurazzjoni fl-Italja għal 104 ġimgħat fis-Slovakkja – ara l-Grafika 2.3.12. Id-durata massima tal-benefiċċji (għal ħaddiem bi storja tal-impjiegi ta' sena) tvarja fost l-Istati Membri – ara l-Grafika 2.3.13. Fil-Latvja, id-durata tnaqqset minn 39 għal 35 ġimgħa fl-2020, lura għal-livell tal-2015. Għall-Istati Membri l-oħrajn kollha, il-perjodu baqa' l-istess matul l-aħħar 5 snin. F'16-il Stat Membru, il-benefiċċji għall-persuni qiegħda bi storja tal-impjieg ta' sena jistgħu jintalbu għal mhux aktar minn 6 xhur (24 ġimgħa). Madankollu, fid-Danimarka u fil-Belġju, id-durata tal-intitolament tasal sa sentejn jew aktar. Fil-Lussemburgu u fil-Greċja, id-durata hija ta' sena u fil-Litwanja, fil-Latvja u fl-Irlanda d-durata hija ta' madwar 8 xhur.

[172] L-analiżi tirreferi għall-benefiċċji tal-qgħad li ġeneralment jingħataw lil dawk l-individwi li jirreġistraw li qed jisfaw qiegħda mingħajr il-ħtija tagħhom, mingħajr ma jiġu inklużi skemi ta' natura temporanja li setgħu ġew adottati bħala rispons għas-sitwazzjoni epidemjoloġika marbuta mal-COVID-19.

Grafika 2.3.12: Il-perjodu ta' kontribuzzjoni biex wieħed jikkwalifika għall-benefiċċji tal-qgħad baqa' stabbli meta mqabbel mal-2021 b'differenzi sinifikanti bejn l-Istati Membri

It-tul tal-perjodu ta' kwalifika meħtieġ (ġimgħat, 2016 u 2022)

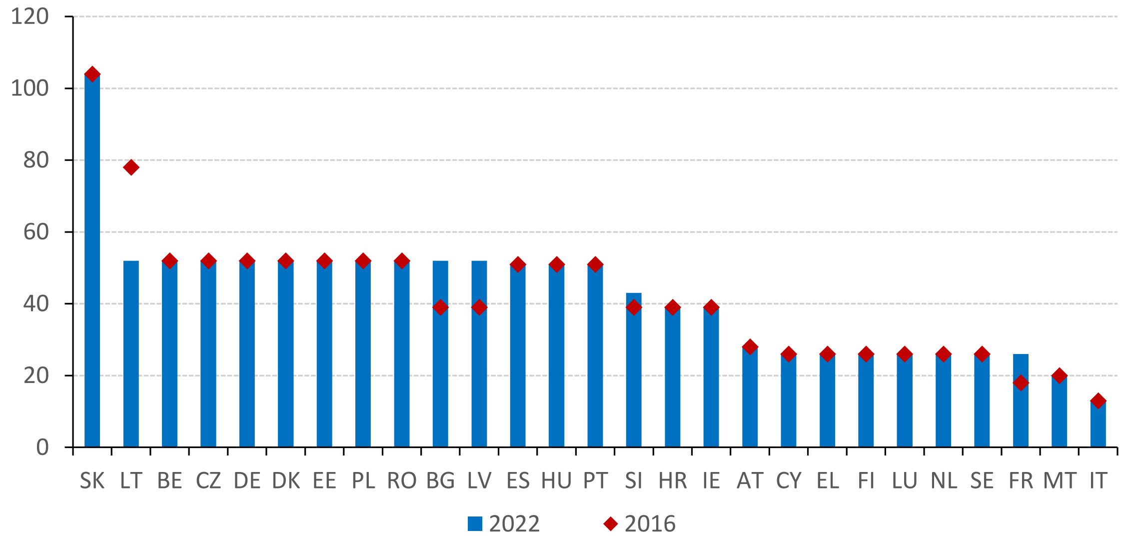

Nota: F'Malta (l-2016 u l-2022), iridu jkunu tħallsu tal-anqas 50 kontribuzzjoni ta' kull ġimgħa minn meta l-persuna tkun bdiet taħdem għall-ewwel darba; fl-Irlanda (l-2016 u l-2022), iridu jkunu tħallsu tal-anqas 104 kontribuzzjonijiet ta' kull ġimgħa minn meta l-persuna tkun bdiet taħdem għall-ewwel darba; fl-Awstrija (2022), iridu jkunu tħallsu tal-anqas 52 kontribuzzjoni ta' kull ġimgħa għal applikazzjonijiet għall-ewwel darba, u jridu jkunu tħallsu tal-anqas 28 kontribuzzjoni ta' kull ġimgħa għal applikazzjonijiet sussegwenti.
Sors: Il-bażi tad-*data* tal-MISSOC (Jannar 2016 u Jannar 2022).

Grafika 2.3.13: Fil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri, storja tal-impjiegi ta' sena tagħti aċċess għall-benefiċċji tal-qgħad għal massimu ta' 6 xhur

Id-durata massima tal-benefiċċji f'numru ta' ġimgħat bi storja tal-impjiegi ta' sena (2022 u 2016)

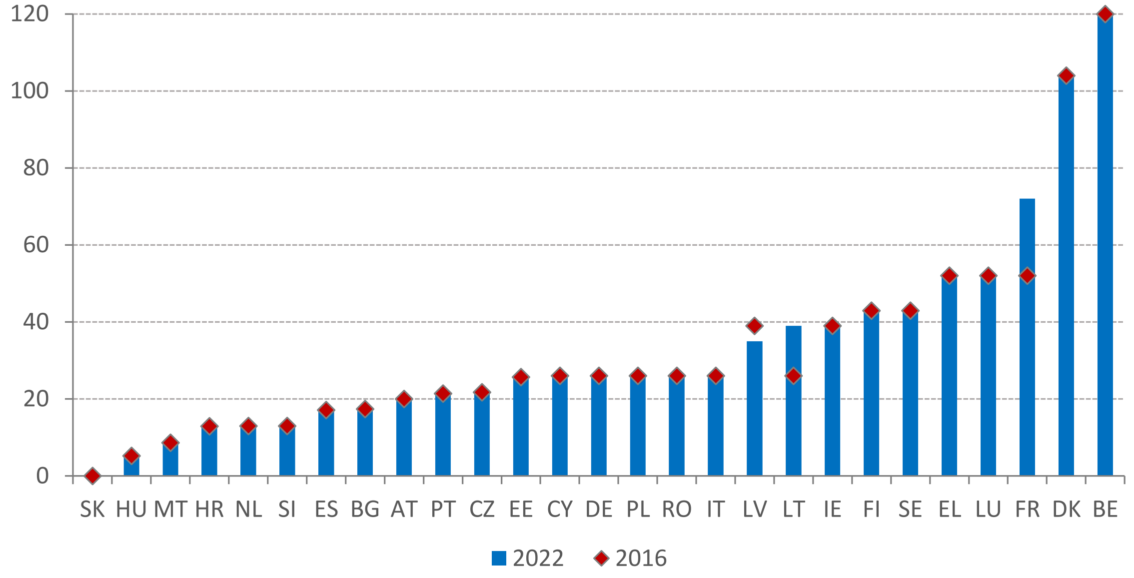

Nota: Fil-Belġju, ma hemm ebda limitu fuq id-durata tal-benefiċċji. F'Ċipru, il-ġimgħat jiġu kkalkolati abbażi ta' 6 ijiem ta' xogħol fil-ġimgħa. Fl-Irlanda, il-benefiċċju jitħallas għal 39 ġimgħa (234 jum) biss għal persuni b'260 kontribuzzjoni tal-PRSI jew aktar ta' kull ġimgħa mħallsin. Fis-Slovakkja, persuna b'rekord ta' sena ma tistax tikkwalifika għall-benefiċċji tal-qgħad (huma meħtieġa tal-anqas sentejn kontribuzzjonijiet tal-assigurazzjoni tal-qgħad matul l-aħħar 4 snin). Fil-Polonja, id-durata tvarja skont il-livell tar-rata tal-qgħad tar-reġjun meta mqabbla mal-medja nazzjonali.
Sors: Il-bażi tad-*data* tal-MISSOC (Jannar 2016 u Jannar 2022) u l-leġiżlazzjoni nazzjonali.

Is-sostituzzjoni tal-introjtu għall-persuni qiegħda tiddependi fuq it-tul tal-perjodu tal-qgħad. L-Grafika 2.3.14 tqabbel ir-rati ta' sostituzzjoni għal ħaddiema b'paga baxxa (67 % tal-introjtu medju nazzjonali) bi storja tal-impjiegi qasira (sa 12-il xahar ta' kontribuzzjonijiet tas-sigurtà soċjali) madwar l-UE, fit-tieni u fit-12-il xahar tal-perjodu tal-qgħad. Ir-rati netti ta' sostituzzjoni fit-tieni xahar tal-qgħad ivarjaw minn 10,8 % tal-qligħ (nett) preċedenti fis-Slovakkja sa aktar minn 90 % fil-Lussemburgu jew fil-Belġju. Fl-Awstrija jew fil-Belġju, pereżempju, ir-rata ta' sostituzzjoni tibqa' l-istess fit-12-il xahar tal-perjodu tal-qgħad. Madankollu, minħabba l-iskadenza tal-benefiċċji jew tnaqqis fil-ġenerożità tal-benefiċċji maż-żmien, ir-rati ta' sostituzzjoni jonqsu fil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri l-oħrajn. F'xi pajjiżi, il-persuni qiegħda li jkunu eżawrew il-benefiċċji tal-qgħad jistgħu jibbenefikaw minn skemi alternattivi, bħall-assistenza soċjali, li ġeneralment jipprovdu livelli aktar baxxi ta' benefiċċji – ara t-taqsima 2.4.1 għad-dettalji dwar l-inklużjoni attiva, inkluża l-proposta tal-Kummissjoni għal rakkomandazzjoni tal-Kunsill dwar introjtu minimu adegwat b'approċċ ta' inklużjoni attiva.

Grafika 2.3.14: Ir-rati ta' sostituzzjoni tal-benefiċċji tal-qgħad ivarjaw madwar l-UE
Ir-rata netta ta' sostituzzjoni tal-benefiċċji tal-qgħad b'67 % tal-paga medja, fit-tieni u fit-12-il xahar tal-qgħad (2021)

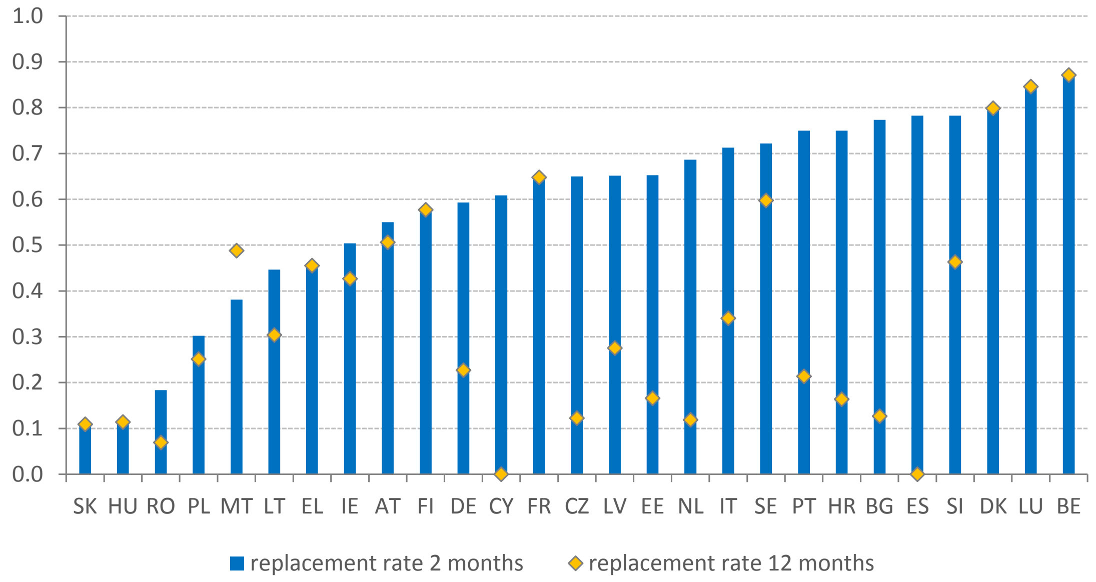

Nota: L-indikatur jiġi kkalkolat għall-każ ta' persuna mhux miżżewġa mingħajr tfal bi storja tal-impjiegi qasira (sena) u li jkollha 20 sena. Komponenti ta' introjtu differenti, benefiċċji tal-qgħad u benefiċċji oħrajn (bħall-assistenza soċjali u l-benefiċċji għall-akkomodazzjoni) huma inklużi.
Sors: Kalkoli tal-Kummissjoni Ewropea abbażi tal-Mudell tal-OECD dwar il-Benefiċċji tat-Taxxa.

Djalogu soċjali ta' kwalità għolja u effettiv kien strumentali għall-ġestjoni tajba ta' kundizzjonijiet soċjoekonomiċi kumplessi matul l-aħħar snin. Il-Linji Gwida Nru 7 dwar l-Impjiegi u l-prinċipju 8 (id-djalogu soċjali u l-involviment tas-sħab soċjali) tal-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali jitolbu lill-Istati Membri biex jiżguraw l-involviment f'waqtu u sinifikanti tas-sħab soċjali fit-tfassil u fl-implimentazzjoni ta' riformi u ta' investimenti dwar l-impjiegi, soċjali u, fejn rilevanti, ekonomiċi, inkluż billi jappoġġaw il-kapaċità akbar tagħhom. Matul il-kriżi tal-COVID-19, l-organizzazzjonijiet settorjali tas-sħab soċjali fil-livell tal-UE kienu proattivi ħafna u mxew malajr biex jistabbilixxu l-fehmiet tagħhom dwar strateġiji possibbli għall-irkupru. Fil-livell nazzjonali, diversi Stati Membri stiednu lis-sħab soċjali, skont il-prattiki nazzjonali u l-oqfsa istituzzjonali tagħhom, biex jiddiskutu, jinnegozjaw u/jew jimplimentaw miżuri li jsostnu l-kundizzjonijiet tax-xogħol, il-funzjonament tas-suq tax-xogħol, l-opportunitajiet indaqs, is-saħħa u s-sikurezza fuq il-lant tax-xogħol, ix-xogħol mill-bogħod, u d-dritt għall-iskonnessjoni. Aktar riċenti, xi drabi s-

sħab soċjali Ewropej ikkontribwew b'mod sinifikanti għal inizjattivi fil-livell Ewropew u nazzjonali biex ikomplu jattiraw ħaddiema ġodda lejn setturi li qed jiffaċċjaw l-iskarsezzi tal-ħaddiema, inkluż dawk li jappoġġaw it-tranżizzjonijiet ekoloġiċi u diġitali, permezz ta' ħidma fuq sħubijiet tat-talent u bl-implimentazzjoni tas-sħubija Ewropea għall-integrazzjoni bejn diversi partijiet ikkonċernati[173].

L-involviment prevedibbli, sinifikanti u f'waqtu tas-sħab soċjali għandu rwol importanti biex jiżgura li r-riformi jitfasslu u jiġu implimentati b'mod effettiv. Is-sjieda nazzjonali tinsab fil-qalba tas-Semestru Ewropew u tal-implimentazzjoni tal-Faċilità għall-Irkupru u r-Reżiljenza. L-istabbiliment ta' korpi tripartitiċi ġodda (eż. fil-Polonja, fir-Rumanija u fis-Slovakkja, fost l-oħrajn) biex tiġi mmonitorjata l-implimentazzjoni tal-RRPs huwa żvilupp pożittiv li, jekk jiġi ġestit b'mod inklużiv, għandu l-potenzjal li jtejjeb il-parteċipazzjoni tas-sħab soċjali u l-akkontabilità pubblika[174]. Kooperazzjoni msaħħa mas-sħab soċjali, inkluż matul iċ-ċiklu kollu tas-Semestru Ewropew, hija essenzjali biex jiġi żgurat li l-fehmiet tagħhom jitqiesu u jikkontribwixxu għall-proċess tat-teħid ta' deċiżjonijiet; inkluż meta jiġu diskussi politiki ta' appoġġ xierqa favur l-integrazzjoni taċ-ċittadini Ukreni u ta' persuni spostati oħrajn fis-swieq tax-xogħol Ewropej. Mill-2016 u fuq bażi annwali, il-Kumitat tal-Impjiegi (EMCO) iwettaq rieżamijiet ta' sorveljanza multilaterali tal-involviment tas-sħab soċjali nazzjonali fis-Semestru Ewropew biex jivvaluta dawn l-isfidi u sfidi u prattiki tajbin oħrajn. Id-differenzi fil-grad ta' involviment ta' kwalità u sinifikanti tas-sħab soċjali għadhom jiġu osservati fl-Istati Membri kollha.

Id-djalogu soċjali kien kruċjali għal settur tas-saħħa b'saħħtu, li jiffaċċja l-pandemija tal-COVID-19 u jikkontribwixxi għal żieda fit-tħejjija tal-UE għal kriżijiet potenzjali futuri tas-saħħa. Il-pajjiżi kollha affaċċjaw il-ħtieġa li jżidu l-kapaċità tas-sistemi tas-saħħa, b'mod partikolari fl-isptarijiet, biex ilaħħqu mad-domanda dejjem akbar għas-servizzi tal-kura tas-saħħa f'perjodu qasir ħafna, minħabba l-pandemija tal-COVID. Il-pressjoni fuq is-sistemi tal-kura tas-saħħa toħroġ fid-dieher iżjed meta wieħed iqis il-kuntest ta' sfidi oħra fit-tul, bħall-ic tal-ħaddiema tas-saħħa. Id-djalogu soċjali kellu rwol prominenti fl-indirizzar ta' wħud minn dawn l-isfidi fl-Istati Membri b'istituzzjonijiet stabbiliti sew u bi tradizzjoni dejjiema ta' kooperazzjoni bejn is-sħab soċjali (eż. id-Danimarka, il-Ġermanja, il-Finlandja u l-Iżvezja) u f'dawk li jibbażaw fuq raggruppamenti b'saħħithom ta' sħubijiet soċjali (eż. l-Awstrija, il-Belġju, il-Lussemburgu u n-Netherlands). Fl-istess ħin, il-pajjiżi fejn id-djalogu soċjali u n-negozjar kollettiv huma anqas prominenti fis-settur tal-kura tas-saħħa (eż. il-Bulgarija, iċ-Ċekja, Malta u l-Estonja) raw spinta fid-djalogu soċjali fid-dawl tal-kriżi tal-COVID-19[175].

Il-parteċipazzjoni tal-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili fl-istadji kollha tas-Semestru Ewropew hija strumentali għat-twettiq ta' riformi u ta' politiki ta' kwalità fl-Istati Membri. Il-Kummissjoni Ewropea enfasizzat l-importanza ta' konsultazzjonijiet f'waqthom u sinifikanti mal-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili f'Rapporti Konġunti preċedenti dwar l-Impjiegi. Filwaqt li tibni fuq il-prattiki nazzjonali eżistenti, hija enfasizzat ukoll is-sinifikat tal-involviment tal-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili fil-laqgħat u fl-iskambji regolari

173 Ara t-tiġdid tas-Sħubija Ewropea għall-Integrazzjoni wara l-kriżi tal-COVID-19. Sors: is-Sit web Ewropew dwar l-Integrazzjoni (europa.eu)

174 Sors: il-Eurofound (2022), Rodríguez Contreras, R., Sanz, P., *Involvement of social partners in the national recovery and resilience plans*, l-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea. Nota: Għad-dettalji dwar in-negozjar kollettiv, ara t-taqsima 2.1 ta' dan ir-rapport u l-Kummissjoni Ewropea, *Employment and Social Developments in Europe 2022*, l-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, 2022.

175 Ara l-Eurofound (2022), *Social dialogue and collective bargaining in the hospital sector during the COVID-19 pandemic*, l-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea (pubblikazzjoni pendenti).

tagħha mal-Istati Membri. L-identifikazzjoni tal-isfidi eżistenti – uħud minnhom enfasizzati f'riżoluzzjoni riċenti tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew[176] – hi opportunità biex ikompli jissaħħu l-kwalità, it-trasparenza, ir-regolarità u l-prevedibbiltà tal-iskambji. 'Il quddiem, l-involviment tal-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili fil-qasam tal-impjiegi u soċjali se jikkontribwixxi għat-tisħiħ tal-granularità u tal-effiċjenza tar-riformi u tal-investimenti meħtieġa biex jingħelbu l-isfidi soċjoekonomiċi eżistenti u biex isir progress fit-tranżizzjonijiet ekoloġiċi u diġitali.

2.3.2 Miżuri meħudin mill-Istati Membri

L-isforzi biex jiġu indirizzati l-kawżi tas-segmentazzjoni tas-suq tax-xogħol jissoktaw f'xi Stati Membri, f'konformità mal-prinċipju 5 tal-Pilastru (dwar impjiegi siguri u adattabbli). F'Lulju 2021, **Spanja** (fi ħdan l-RRP tagħha) emendat l-istatut tal-impjegat pubbliku biex tnaqqas l-impjiegi temporanji fis-settur pubbliku kif ukoll biex tipprevjeni u tikkastiga l-abbużi, inkluż l-obbligu li jiġu ppubblikati s-sejħiet kollha għall-proċeduri ta' stabbilizzazzjoni tal-persunal temporanju sal-31 ta' Diċembru 2022. Ġew adottati wkoll emendi dwar ir-regoli applikabbli għall-impjegati pubbliċi li jaħdmu fis-setturi tas-saħħa u tal-edukazzjoni. F'Diċembru 2021, **Spanja** (ukoll fi ħdan l-RRP tagħha) adottat ukoll pakkett ta' riforma tas-suq tax-xogħol bl-għan li tnaqqas is-sehem għoli ta' kuntratti temporanji fis-settur privat, ittejjeb il-kundizzjonijiet tax-xogħol ta' ċerti impjegati, u trawwem tranżizzjonijiet lejn impjiegi b'kuntratt indefinit. Ir-riforma ddefiniet mill-ġdid il-firxa tal-kuntratti tal-impjieg billi enfasizzat ir-rwol ċentrali tal-kuntratti permanenti u billi kompliet tillimita l-użu tal-kuntratti b'terminu fiss (eż., naqqset it-tul massimu tal-kuntratti b'terminu fiss, filwaqt li żiedet is-sanzjonijiet għall-użu frawdolenti tagħhom). Bħala parti minn riforma usa' skont l-Aġenda għal Xogħol Deċenti, il-**Portugall** qed jippjana li jnaqqas in-numru massimu ta' tiġdid tal-kuntratti temporanji minn 6 għal 4; iżid il-kumpens għas-sensji ta' ħaddiema temporanji u jikkriminalizza x-xogħol mhux iddikjarat bi priġunerija sa 3 snin. Meta jiġu adottati, dawn il-miżuri huma mistennija jnaqqsu s-sehem ta' kuntratti temporanji u jippromwovu tranżizzjonijiet lejn xogħol b'kuntratt indefinit u formali. Il-pjan għall-irkupru u r-reżiljenza (RRP) għan-**Netherlands** fih diversi riformi tas-suq tax-xogħol immirati biex jindirizzaw l-isfidi relatati mas-segmentazzjoni tas-suq tax-xogħol. Dawn jinkludu t-tnaqqis gradwali fit-taxxa tal-ħaddiema għal rashom, l-introduzzjoni ta' assigurazzjoni obbligatorja tad-diżabbiltà lill-ħaddiema għal rashom, u miżuri biex jiġu indirizzati ħaddiema b'impjieg indipendenti falz, inkluż modifika tad-definizzjoni ta' relazzjoni ta' impjieg u żieda fl-infurzar pubbliku, kollox sal-2026. Barra minn hekk, f'Lulju 2022, in-**Netherlands** ħabbru wkoll pjanijiet biex jitnaqqsu l-inċentivi għall-użu ta' kuntratti flessibbli jew temporanji u biex tiġi introdotta sistema ta' ċertifikazzjoni għall-aġenziji tax-xogħol temporanju.

Diversi Stati Membri qed jipproponu regolamenti ġodda jew emendati dwar il-leġiżlazzjoni għall-protezzjoni tal-impjiegi biex iwieġbu għall-isfidi identifikati tas-suq tax-xogħol, skont il-prinċipju 7 tal-Pilastru (dwar informazzjoni dwar il-kundizzjonijiet tal-impjieg u l-protezzjoni f'każ ta' sensji). F'Novembru 2021, l-**Estonja** introduċiet il-possibbiltà li l-impjegaturi u l-impjegati fis-settur tal-bejgħ bl-imnut jikkonkludu kuntratti ta' impjieg aktar flessibbli taħt kundizzjonijiet speċifiċi. Dawn il-ftehimiet jistgħu jikkontribwixxu biex jinvolvu ħaddiema addizzjonali, u b'hekk iżidu l-opportunitajiet ta' impjieg filwaqt li jiżguraw livell ogħla ta' protezzjoni. Din il-miżura ġiet ikkomplementata bl-adozzjoni f'Diċembru 2021 ta' emendi ġodda għall-att dwar it-trasport bit-triq. B'din il-

[176] Il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew (2022), *L-Involviment tas-Soċjetà Ċivili Organizzata fil-Pjani Nazzjonali għall-Irkupru u r-Reżiljenza – Kif nistgħu ntejbuh?*, ir-Riżoluzzjoni [ECO/592], Mejju 2022.

miżura, l-**Estonja** tistenna li tappoġġa kundizzjonijiet tax-xogħol deċenti għas-sewwieqa fis-settur tat-trasport bit-triq. Fi Frar 2022, **Franza** għaddiet liġi ġdida li toħloq status uniku għall-ħaddiema għal rashom u li tipproteġi l-assi personali tagħhom (s'issa, ir-residenza ewlenija biss ġiet protetta). Barra minn hekk, il-liġi testendi l-kundizzjonijiet biex tiffaċilita r-rikonverżjoni tal-ħaddiema għal rashom. Permezz ta' allowance li tiswa EUR 800 fix-xahar, il-Gvern għandu l-għan li jappoġġa lil dawk li b'mod permanenti waqqfu l-attività tagħhom li saret insostenibbli. F'Ġunju 2022, l-**Italja** adottat dispożizzjonijiet ġodda biex tiżgura li l-ħaddiema kollha, inklużi dawk b'kuntratti mhux standard, jibbenefikaw minn trasparenza akbar dwar ir-relazzjoni ta' impjieg, b'mod partikolari rekwiżiti minimi ta' informazzjoni mill-impjegaturi rigward il-perjodu ta' prova u t-taħriġ (jekk applikabbli). Bħala parti minn riforma wiesgħa, l-**Iżvezja** qed tippjana li tadotta miżuri fit-tieni semestru tal-2022 rigward ir-regoli għat-tkeċċija għal raġunijiet oġġettivi u li żżid il-prevedibbiltà tal-kundizzjonijiet tax-xogħol u tipprevjeni t-tilwim dwar ix-xogħol.

Flimkien mal-analiżi ppreżentata fil-Kaxxa 5 tal-Pilastru, diversi Stati Membri introduċew miżuri li jsaħħu s-saħħa u s-sikurezza fuq il-post tax-xogħol, skont il-prinċipju 10 tal-Pilastru (dwar ambjent tax-xogħol ħieles mill-periklu, sikur u adattat sew). Bħala parti minn riforma usa', f'Lulju 2021 **Franza** (fl-RRP tagħha) adottat sett ta' miżuri li jsaħħu s-saħħa u s-sikurezza fuq il-lant tax-xogħol. L-aktar azzjonijiet rilevanti f'termini ta' impatt mistenni jinkludu l-possibbiltà li d-ditti jespandu s-servizzi tas-saħħa offruti fuq il-post tax-xogħol u l-ħolqien ta' passaport ta' prevenzjoni. Barra minn hekk, **Franza** wessgħet ukoll id-definizzjoni ta' fastidju sesswali fuq il-post tax-xogħol u f'Novembru 2021 hija rratifikat il-Konvenzjoni tal-ILO dwar il-Vjolenza u l-Fastidju. F'Diċembru 2021, il-**Kroazja** adottat il-Pjan nazzjonali dwar ix-Xogħol, is-sikurezza fuq il-lant tax-xogħol u l-impjiegi għall-2021-2027. Dan il-pjan huwa allinjat mal-Istrateġija Nazzjonali ta' Żvilupp sal-2030 u jirrappreżenta kontinwità u titjib tal-politiki tas-suq tax-xogħol li se jappoġġaw il-forniment ta' xogħol deċenti għal kulħadd, filwaqt li jqis il-ħtiġijiet speċjali ta' persuni vulnerabbli. F'Lulju 2022, il-**Bulgarija** adottat operazzjoni tal-FSE+ biex tappoġġa l-benesseri tal-ħaddiema u s-sikurezza fuq il-lant tax-xogħol b'baġit totali ta' EUR 51,1 miljun. Uħud mill-aktar azzjonijiet rilevanti jinkludu appoġġ finanzjarju lill-kumpaniji biex jipprevjenu l-eżawriment minħabba x-xogħol, iħarsu s-saħħa mentali, jixtru lbies u tagħmir tas-sikurezza fuq il-lant tax-xogħol, jattrezzaw l-ambjent tax-xogħol b'żoni rikreattivi u sportivi, u jħaddmu approċċi ekoloġiċi għall-imġiba organizzazzjonali. Il-miżura se ddum sal-aħħar tal-2024 u hija mistennija li se tibbenefika lil sa 91 000 impjegat. L-**Italja** wkoll qed tippjana li tadotta miżuri ta' politika mmirati tul l-2022 u l-2023 biex ittejjeb is-saħħa u s-sikurezza fuq il-lant tax-xogħol.

Xi Stati Membri qed jintroduċu jew jemendaw ir-regolament biex jiddefinixxu aħjar il-kundizzjonijiet tax-xogħol flessibbli u l-organizzazzjoni tal-ħin tax-xogħol, skont il-prinċipju 9 tal-Pilastru (dwar il-bilanċ bejn ix-xogħol u l-ħajja privata). F'Lulju 2021, **Spanja** approvat dispożizzjonijiet legali biex tirregola t-telexogħol u x-xogħol mill-bogħod fis-setturi privati u pubbliċi. B'mod partikolari, l-emendi leġiżlattivi jiggarantixxu l-istess kundizzjonijiet tax-xogħol għal dawk li jaħdmu mill-bogħod u fuq il-post, kif ukoll in-natura volontarja tat-telexogħol kemm għall-ħaddiem kif ukoll għall-impjegatur. Dan il-qafas il-ġdid jista' jiffavorixxi x-xogħol ibridu, li jħallat ix-xogħol mill-bogħod u x-xogħol fuq il-post. F'Ġunju 2022, il-**Belġju** adotta miżuri ġodda biex itejjeb il-flessibbiltà fis-sigħat tax-xogħol u jappoġġa bilanċ aħjar bejn ix-xogħol u l-ħajja privata fis-settur privat. L-azzjonijiet ewlenin jinkludu d-dritt għal ġimgħa ta' xogħol ta' erbat ijiem (permezz ta' żieda fin-numru ta' sigħat kull jum) jew biex jinbidel ir-reġim tax-xogħol (jiġifieri, jiġu bbilanċjati s-sigħat tax-xogħol bejn il-ġimgħat). Fl-istess ħin, il-**Belġju** adotta d-"dritt għall-iskonnessjoni" għal ditti b'aktar minn 20 impjegat, li issa ma jistgħux jippretendu li l-impjegati tagħhom jirreaġixxu għat-talbiet tax-xogħol wara l-ħinijiet regolari tal-uffiċċju. Iż-żewġ miżuri huma parti minn ftehim

federali dwar ir-riformi tas-suq tax-xogħol li jinkludi wkoll aktar flessibbiltà fir-rigward tar-regoli dwar ix-xogħol ta' filgħaxija u ta' billejl fil-kummerċ elettroniku. Barra minn hekk, huma previsti proġetti pilota li jippermettu xogħol ta' filgħaxija u ta' billejl fuq bażi volontarja mingħajr il-qbil minn qabel ta' union. Bħala parti minn riforma usa', il-**Polonja** (fl-RRP tagħha) tipprevedi li tintroduċi dispożizzjonijiet tal-liġi tax-xogħol biex trawwem bilanċ aħjar bejn ix-xogħol u l-ħajja privata u kundizzjonijiet tax-xogħol aktar prevedibbli. B'mod partikolari, se tipprovdi regoli għal arranġamenti tax-xogħol flessibbli, inklużi pawżi u/ jew taħriġ matul is-sigħat tax-xogħol, il-kunsens tal-impjegat li jaħdem is-sahra jew billejl, jew li jwettaq xogħol intermittenti. Hemm ukoll pjanijiet biex jiġu emendati d-dispożizzjonijiet dwar il-protezzjoni tar-relazzjoni ta' impjieg tal-impjegati matul il-liv tat-tqala, tal-maternità jew tal-ġenituri. F'April 2022, l-**Estonja** aġġornat ukoll il-qafas legali eżistenti biex tiżgura kundizzjonijiet tax-xogħol aktar flessibbli (eż., part-time, telexogħol, jew ħinijiet flessibbli tax-xogħol) għall-ħaddiema jew għall-impjegati maċ-ċivil b'responsabbiltajiet ta' kura, filwaqt li trawwem protezzjoni effettiva tal-minorenni (jiġifieri taħt l-14-il sena). Il-**Lussemburgu** qed jippjana li jadotta dispożizzjonijiet biex jirregola l-fastidju morali. L-azzjoni hija mistennija tapplika għall-impjegati, iżda wkoll għall-apprendisti, għat-trainees u għall-kuntratti temporanji speċjali li jistgħu jiġu konklużi mal-istudenti.

Għadd ta' Stati Membri emendaw ukoll il-leġiżlazzjoni tagħhom jew qed jippjanaw li jemendawha biex jipprovdu arranġamenti tax-xogħol aktar flessibbli lill-ħaddiema, skont il-prinċipju 9 tal-Pilastru (dwar il-bilanċ bejn ix-xogħol u l-ħajja privata). **Spanja** estendiet sa Ġunju 2022 il-pjan dwar il-modifiki fil-ħinijiet tax-xogħol (*"Plan Mecuida"*) adottat f'Marzu 2020 biex issaħħaħ il-flessibbiltà tal-impjegati fl-issodisfar tar-responsabbiltajiet tal-familja direttament relatati mal-kriżi tal-COVID-19. Skont dawn id-dispożizzjonijiet, l-impjegatur u l-impjegat jistgħu jiftiehmu fuq bidliet raġonevoli u proporzjonati oħrajn fil-kundizzjonijiet tax-xogħol tal-impjegat (eż., telexogħol, tibdil fix-xift, bidla fil-post tax-xogħol jew assenjament ta' funzjonijiet differenti, fost l-oħrajn). F'Jannar 2022, **Spanja** aġġornat il-qafas legali tagħha dwar il-ħinijiet tax-xogħol biex testendi l-possibbiltajiet ta' indukrar għall-ġenituri ta' tfal bil-kanċer jew b'marda severa. Il-limitu tal-età tad-dixxendent fil-mira fil-bżonn tal-kura żdied minn 18 għal 23 sena. Bħala parti mill-RRP tiegħu, **Ċipru** qed jippjana li jwettaq studju dwar arranġamenti tax-xogħol flessibbli fis-settur pubbliku. L-istudju huwa mistenni jipprovdi rakkomandazzjonijiet sal-2023 li għandhom l-għan li jtejbu l-effettività tas-servizz pubbliku. Ladarba r-rakkomandazzjonijiet tal-istudju jkunu disponibbli, issegwi deċiżjoni dwar l-implimentazzjoni tagħhom. Barra minn hekk, billi jibbenefika mill-appoġġ tal-Faċilità għall-Irkupru u r-Reżiljenza, **Ċipru** għandu l-ħsieb li sal-2023 jadotta liġi ġdida li tirregola arranġamenti tax-xogħol flessibbli, b'mod partikolari t-telexogħol. F'Awwissu 2022, il-**Litwanja** emendat il-qafas ġuridiku tagħha li jipprovdi aktar flessibbiltà għal ċerti familji fir-rigward tal-arranġamenti tax-xogħol tagħhom. Dawn l-emendi jkopru, fost l-oħrajn, jiem addizzjonali ta' liv lill-ġenituri li jrabbu t-tfal, u l-possibbiltà li jaħdmu anqas minn jum sħiħ u li jikkombinaw it-telexogħol u skedi tax-xogħol flessibbli għan-nisa tqal jew li qed ireddgħu, għall-ġenituri li jrabbu tfal sa 8 snin jew għall-ġenituri singoli bit-tfal sa 14-il sena (jew sa 18-il sena, fil-każ ta' tfal b'diżabbiltà) (ara t-Taqsima 2.2.2)

Diversi Stati Membri saħħew l-isforzi tagħhom biex jindirizzaw ix-xogħol mhux iddikjarat b'riżorsi addizzjonali, inkluża ż-żieda tal-kapaċità tal-ispettorati tax-xogħol. Bħala parti mill-implimentazzjoni tal-RRP, l-**Italja** (fl-RRP tagħha) hija mistennija tadotta sal-aħħar tal-2022 Pjan Nazzjonali u pjan direzzjonali għall-ġlieda kontra x-xogħol mhux iddikjarat fis-setturi ekonomiċi kollha, bl-għan li żżid b'mod permanenti n-numru ta' spezzjonijiet tax-xogħol sal-2025 u tnaqqas il-każijiet ta' xogħol mhux iddikjarat sal-2026. Għal dan l-għan, fi Frar 2022 ġie stabbilit grupp ta' ħidma interistituzzjonali. F'Ottubru 2021,

ir-**Rumanija** approvat sanzjonijiet amministrattivi ġodda biex tillimita x-xogħol mhux iddikjarat u mhux iddikjarat biżżejjed, kif ukoll il-prattika tal-ħlas tal-"pagi f'kontanti". L-azzjoni tinkludi r-regolamentazzjoni tal-kunċett ta' "xogħol mhux iddikjarat biżżejjed". Aktar tard f'April 2022, ir-**Rumanija** nediet ukoll sistema ta' vawċers ta' servizz (li għandha tidħol fis-seħħ mill-1 ta' Jannar 2024) biex il-ħaddiema domestiċi jiddaħħlu fl-ekonomija formali. Il-ħaddiem domestiku se jkun kopert mis-sistema tas-sigurtà soċjali u tal-assigurazzjoni tas-saħħa wara li jiskambja 85 vawċer. Bħala parti minn riforma usa', fi Frar 2022, l-**Iżvezja** nediet proċess biex tistabbilixxi ċentri reġjonali kontra l-kriminalità relatata max-xogħol (li jittrattaw ukoll ix-xogħol mhux iddikjarat). Dawn iċ-ċentri se jiffunzjonaw bħala ċentru għall-ħidma tal-awtoritajiet fir-rigward tal-ippjanar, tal-implimentazzjoni u tas-segwitu tal-kontrolli konġunti tal-gvern, f'konsultazzjoni mas-sħab soċjali u mal-korpi nazzjonali u reġjonali. F'Marzu 2022, il-**Belġju** (ir-reġjun ta' Brussell Kapitali) adotta miżura mira biex iżid l-għadd ta' spezzjonijiet imwettqa fil-kumpaniji ta' settur partikolari, meta jkun hemm suspett raġonevoli ta' diskriminazzjoni. Barra minn hekk, l-ispetturi tax-xogħol jistgħu jżuru wkoll ditta b'isem fażul biex jidentifikaw id-differenzi fit-trattament. F'Mejju 2022, **Spanja** approvat sejħa ġdida għal 90 spettur pubbliku ġdid tax-xogħol u tas-sigurtà soċjali, biex irdoppjat dik approvata fl-2021. F'April 2022, il-**Kroazja** introduċiet att ġdid dwar l-informaturi li jemenda d-dispożizzjonijiet preċedenti mill-2019. L-iskop ta' dan l-att huwa li jtejjeb il-protezzjoni tal-ħaddiema li jirrapportaw dwar ditti li jwettqu ksur legali, inklużi sanzjonijiet għall-impjegaturi li jibdew proċedimenti kontra l-informaturi. Bħala parti minn riforma usa' skont l-RRP, f'Diċembru 2022 **il-Kroazja** qed tippjana wkoll li tadotta liġi ġdida dwar l-indirizzar tax-xogħol mhux dikjarat, li tiddefinixxi x-xogħol mhux dikjarat, issaħħaħ l-ispettorati tax-xogħol u tkompli tirregola t-trasferiment tal-ħaddiema minn xogħol mhux dikjarat għal xogħol dikjarat.

Diversi Stati Membri adottaw miżuri mmirati biex itejbu s-sitwazzjoni tas-suq tax-xogħol tal-persuni qiegħda fit-tul, skont il-prinċipju 4 tal-Pilastru. F'Ottubru 2021, il-**Greċja** adottat liġi ġdida li tirriforma l-organizzazzjoni u l-funzjonament tas-servizz pubbliku tal-impjiegi ("*OAED*"). Id-dispożizzjonijiet il-ġodda jinkludu s-sitwazzjoni tar-reklutaġġ ta' konsulenti ġodda dwar l-impjiegi (540 għal perjodu ta' sentejn) u enfasi akbar fuq l-intermedjazzjoni bejn il-provvista u d-domanda ta' ħaddiema. Fl-2021, il-**Greċja** introduċiet ukoll allowance tax-xogħol lill-persuni li jirċievu sussidji tal-qgħad u li jsibu impjieg, u tipprovdi bonus ta' EUR 300 lill-persuni qiegħda fit-tul (definiti għal aktar minn 5 snin) li jfasslu pjan ta' azzjoni individwali. Ġew introdotti kriterji tal-introjtu biex jiġi indirizzat l-abbuż tal-benefiċċji, filwaqt li tliet rifjuti ta' impjiegi jew ta' parteċipazzjoni xierqa fit-taħriġ ikunu jwasslu għat-tneħħija mir-reġistru tal-qgħad. Bħala parti minn riforma wiesgħa fl-**Irlanda**, is-Servizz tal-Impjiegi taż-Żona Lokali (*"LAES"*) sar operazzjonali f'Jannar 2022. L-għan tas-servizz hu li jipprovdi servizzi tal-impjiegi ta' kwalità għolja u li jistgħu jitkejlu lill-qiegħda fit-tul u lil gruppi vulnerabbli oħra. Is-servizz il-ġdid iħaddem sistema ta' pagamenti relatata mal-prestazzjoni, u kull klijent jirċievi intitolamenti individwali abbażi tal-involviment u t-tlestija ta' pjan ta' progressjoni personali. Fi Frar 2022, l-**Iżvezja** kkummissjonat is-servizz pubbliku tal-impjiegi tagħha biex issaħħaħ l-appoġġ lill-persuni qiegħda fit-tul, speċjalment fit-territorji li qed jiffaċċjaw sfidi soċjoekonomiċi kbar. Huma previsti wkoll azzjonijiet biex tissaħħaħ il-kollaborazzjoni strateġika u operazzjonali bejn is-servizzi pubbliċi tal-impjiegi u l-awtoritajiet lokali fir-rigward ta' persuni vulnerabbli li qed ifittxu impjieg.

Numru ta' Stati Membri emendaw l-oqfsa eżistenti tagħhom tal-ALMP biex itejbu l-effettività tagħhom fl-irkupru mill-fażi tal-COVID-19, f'konformità mal-prinċipju 4 tal-Pilastru (appoġġ attiv għall-impjiegi). Fl-2021, iċ-**Ċekja** adottat il-qafas strateġiku għall-Impjiegi 2030+. L-istrateġija tikkontribwixxi għall-issodisfar tal-kundizzjonijiet abilitanti skont il-politika ta' koeżjoni u tiddefinixxi l-oqsma ta' prijorità għall-10 snin li ġejjin. Miżuri

konkreti huma stabbiliti fil-pjanijiet ta' azzjoni li jispjegaw dan il-qafas. Bħala parti mill-implimentazzjoni tal-RRP, fl-2021 u fl-2022 il-**Greċja** adottat miżuri biex tiżviluppa għodod diġitali ġodda għas-servizzi pubbliċi tal-impjiegi, inkluż karta diġitali, il-possibbiltà li jiġi rreġistrat pjan ta' azzjoni individwali, u l-istruttura biex jingħataw kontijiet individwali tat-tagħlim. Il-**Kroazja** ressqet miżuri, bħala parti minn riforma usa' skont l-RRP, biex ittejjeb il-kwalità tal-appoġġ ipprovdut lil gruppi vulnerabbli, b'mod partikolari proċessi relatati mat-tfassil ta' profili, mas-segmentazzjoni, mal-integrazzjoni, u mal-attivazzjoni ta' gruppi vulnerabbli fis-servizzi pubbliċi tal-impjiegi. Barra minn hekk, issoktaw l-isforzi biex jiġu żviluppati għodod għat-tqabbil tal-persuni qiegħda mal-postijiet tax-xogħol battala u biex titħaddem aħjar is-sistema tal-monitoraġġ u tal-evalwazzjoni tal-politiki attivi tas-suq tax-xogħol. Dawn l-azzjonijiet, flimkien ma' attivitajiet ta' sensibilizzazzjoni ppjanati, huma mistennijin jgħaqqdu lil 5 000 utent ġdid mas-servizzi pubbliċi tal-impjiegi. F'April 2022, ġiet stabbilita sistema ta' vawċers b'rabta mat-titjib tal-ħiliet u t-taħriġ mill-ġdid tal-adulti, bħala bażi għall-introduzzjoni possibbli tal-kontijiet individwali tat-tagħlim skont il-FSE+. F'Diċembru 2021, l-**Italja** approvat investiment strutturali ġdid biex tippromwovi l-iżvilupp ta' osservatorju reġjonali tas-suq tax-xogħol u l-appoġġ biex tissaħħaħ l-interoperabbiltà tas-sistemi ta' informazzjoni reġjonali u nazzjonali, u b'hekk tittejjeb il-kapaċità tas-servizzi pubbliċi tal-impjiegi biex jiġi appoġġat l-adattament għas-suq tax-xogħol. Din il-miżura hija kkomplementata bl-allokazzjoni ta' EUR 4,4 biljun addizzjonali għall-implimentazzjoni tal-Garanzija tal-Programm Nazzjonali għall-Impjegati ("GOL") matul il-perjodu 2021-2023. F'Awwissu 2022, il-**Litwanja** adottat sistema ġdida ta' gwida għall-karriera skont l-RRP tagħha, li tistabbilixxi l-qafas, ir-rekwiżiti bażiċi ta' kompetenza, il-ġestjoni u l-assigurazzjoni tal-kwalità tal-gwida professjonali matul il-karriera kollha sa mill-ewwel grad tal-iskola (ara wkoll it-Taqsima 2.2.2). Bl-involviment tas-sħab soċjali, se tistabbilixxi wkoll il-proċess ta' governanza tal-istituzzjonijiet involuti. F'April 2022, il-**Lussemburgu** adotta miżura mmirata u temporanja ġdida biex jiġi assenjat xogħol temporanju lill-persuni li ma qabżux il-50 sena u li jkunu qiegħda għal mill-anqas 6 xhur. Il-liġi hija applikata b'mod retroattiv minn Ottubru 2021, u ma baqgħetx effettiva mit-30 ta' Ġunju 2022. Sa tmiem l-2022, il-**Polonja** (fl-RRP tagħha) hija mistennija tadotta żewġ atti legali importanti biex tippromwovi l-parteċipazzjoni fis-suq tax-xogħol. L-ewwel nett, l-Att dwar l-impjieg ta' ċittadini ta' pajjiżi terzi huwa mistenni jnaqqas l-ostakli amministrattivi għall-impjieg ta' ċittadini ta' pajjiżi terzi u jissimplifika l-proċess tal-konklużjoni ta' ċerti kuntratti ta' impjieg. It-tieni, l-Att il-ġdid dwar l-Attività tax-Xogħol fost l-oħrajn se jieħu miżuri biex jagħmilha aktar faċli għall-ġenituri li jirritornaw fis-suq tax-xogħol wara l-liv.

Barra minn hekk, hemm eżempji ta' miżuri mmirati proposti mill-Istati Membri biex jiffaċilitaw it-tranżizzjonijiet tax-xogħol u jsaħħu l-komponent ta' attivazzjoni tagħhom, f'konformità mal-prinċipju 4 tal-Pilastru (dwar l-appoġġ attiv għall-impjiegi). F'Ġunju 2022, il-**Belġju** introduċa proċess imsejjaħ "trajettorji ta' tranżizzjoni" biex jippermetti lill-impjegati li jkunu rċevew avviż ta' terminazzjoni jaħdmu għal impjegatur ieħor biex it-tranżizzjoni ssir aktar faċli. Dan huwa kkoordinat mis-servizz tal-impjiegi reġjonali u bbażat fuq ftehim bejn żewġ ditti bħala l-utenti tiegħu. Matul it-tranżizzjoni, il-kost lavorattiv jingħadda (kompletament jew parzjalment) lill-impjegatur il-ġdid u, fi tmiem il-proċess, l-impjegat irid jiġi rreklutat b'kuntratt indefinit. Il-**Belġju** adotta wkoll miżura biex jappoġġa lill-impjegati li ngħataw is-sensja b'perjodu ta' avviż ta' mill-inqas 30 ġimgħa. L-impjegati mogħtijin is-sensja li jissodisfaw il-kriterji għandhom id-dritt li jiddedikaw terz tal-perjodu ta' avviż (jiġifieri 10 ġimgħat) għal attivitajiet li jżidu l-impjegabbiltà tagħhom. Din il-miżura tiġi minbarra l-paga tat-terminazzjoni tal-impjieg li għaliha huma intitolati l-impjegati.

Is-sistemi tal-ALMP eżistenti jew li għadhom kif ġew żviluppati jikkontribwixxu wkoll biex jappoġġaw l-integrazzjoni ta' persuni spostati mill-Ukrajna fis-suq tax-xogħol. Il-

biċċa l-kbira tal-Istati Membri jiddependu jew fuq politiki attivi eżistenti tas-suq tax-xogħol (ALMPs) disponibbli għaċ-ċittadini ta' pajjiżi, jew fuq programmi żviluppati wara l-kriżi tal-migrazzjoni u tar-refuġjati (2015-2016) biex jappoġġaw lin-nies li jaħarbu mill-gwerra fl-Ukrajna. Bħala parti mis-sistemi eżistenti tal-ALMP, il-maġġoranza l-kbira tal-pajjiżi tal-UE offrew konsulenza u gwida għall-karriera, filwaqt li oħrajn għaqqdu dawn l-azzjonijiet ma' inċentivi finanzjarji għall-impjegaturi biex jimpjegaw persuni spostati, jipprovdu taħriġ fuq il-post tax-xogħol jew iniedu proġetti li jrawmu l-intraprenditorija (ara wkoll it-Taqsimiet 2.1.2)[177]. Madankollu, in-numru ta' persuni spostati mill-Ukrajna li pparteċipaw fit-taħriġ (eskluż it-taħriġ fil-lingwi) kien wieħed baxx. Dan jista' jiġi spjegat min-numru baxx ta' reġistrazzjonijiet mas-servizzi pubbliċi tal-impjiegi. Pereżempju, fl-**Awstrija** u fi **Franza** 1 216 u 1 700 biss minn, rispettivament, 6 300 u 3 200 ċittadin Ukren irreġistrati mas-servizzi pubbliċi nazzjonali tal-impjiegi pparteċipaw f'taħriġ (ara wkoll it-Taqsima 2.3.1). Eżempji oħra ta' ALMPs immirati għal persuni spostati mill-Ukrajna dehru fl-**Estonja**, li varat servizzi speċjali ta' konsulenza għall-impjiegi għal persuni spostati mill-Ukrajna, filwaqt li l-**Polonja** introduċiet appoġġ speċifiku permezz ta' benefiċċji *in natura* u finanzjarji għall-artisti u għall-awturi Ukreni li jwettqu l-attivitajiet tagħhom il-**Polonja** (ara t-Taqsima 2.2.2)[178].

L-Istati Membri aġġornaw il-qafas regolatorju tas-servizzi pubbliċi tal-impjiegi biex jiżguraw il-kapaċità u l-effettività tagħhom, inkluż fil-kooperazzjoni tagħhom mas-servizzi soċjali u mal-partijiet ikkonċernati. F'Lulju 2021, il-**Belġju** (ir-reġjun ta' Flanders) nieda pjan ta' azzjoni biex itejjeb il-kooperazzjoni bejn is-servizzi pubbliċi reġjonali tal-impjiegi u s-sħab privati. Il-pjan għandu l-għan li jsaħħaħ it-trasparenza fir-rigward tal-esternalizzazzjoni, li jtejjeb l-ippjanar u li jissorvelja aħjar il-kwalità tas-servizzi pprovduti permezz ta' evalwazzjonijiet imtejbin u prattiki ta' ġestjoni tad-*data*. F'Lulju 2021, l-**Irlanda** aġġornat l-istrateġija tagħha ta' Perkorsi għax-Xogħol għall-2021-2025. Il-qafas il-ġdid ifittex li jtejjeb is-Servizzi Pubbliċi tal-Impjiegi Irlandiżi (*Intreo*) billi jiżviluppa l-baġit, il-kapaċità u l-approċċ tagħhom iffokat fuq il-klijent. Bl-appoġġ tal-RRF, jinkludi programm ta' internships, filwaqt li l-FSE jappoġġa l-għotjiet għall-Jobsplus u għad-dħul lura fid-dinja tax-xogħol. F'Novembru 2021, il-**Belġju** (ir-reġjun ta' Wallonia) adotta riforma ġdida tas-servizzi pubbliċi tal-impjiegi (*TIM*) biex jipprovdu appoġġ aktar personalizzat u integrat lil persuni vulnerabbli li qed ifittxu impjieg u jiżviluppaw perkorsi speċifiċi għall-impjieg għal persuni b'diżabbiltà jew f'sitwazzjonijiet vulnerabbli (fl-RRP tiegħu). Ir-riforma l-ġdida tistabbilixxi wkoll il-bażi għall-ottimizzazzjoni tal-kollaborazzjoni bejn is-servizz pubbliku tal-impjiegi ta' Wallonia (*Forem*) u s-sħab ta' appoġġ. F'Diċembru 2021, **Spanja** (bħala parti mill-RRP tagħha) adottat l-Istrateġija ta' Attivazzjoni tal-Impjiegi għall-2021-2024. Dan il-qafas il-ġdid għandu l-għan li jimmodernizza t-twettiq ta' politiki attivi tas-suq tax-xogħol mill-PES, inklużi l-iżvilupp ta' perkorsi individwali, l-istabbiliment ta' punt uniku ta' servizz għaż-żgħażagħ, u l-koordinazzjoni mtejba bejn l-impjiegi, is-servizzi soċjali, l-amministrazzjonijiet reġjonali, u s-settur privat. Fl-istess ħin, bħala parti mill-implimentazzjoni tal-RRP, **Spanja** qed tippjana li qabel tmiem l-2022 tirriforma l-liġi dwar l-impjiegi biex taġġorna l-politiki attivi tas-suq tax-xogħol, inkluż l-istruttura ta' governanza u l-mekkaniżmi ta' koordinazzjoni tagħha fil-livell nazzjonali, reġjonali u lokali. F'Diċembru 2021, l-**Iżvezja** adottat miżura ġdida li għandha l-għan li ssaħħaħ il-forniment ta' politiki ta' attivazzjoni fil-qasam tal-ħiliet mis-servizzi pubbliċi tal-impjiegi (ara wkoll it-Taqsima

177 L-Awtorità Ewropea tax-Xogħol (2022), *Overview of national measures adopted to respond to the Ukrainian crisis with regard to employment and social security having a potential impact on the EU labour mobility*, Skedi tal-Pajjiżi. ELA/2022/RS/047/ELA.323/Ġunju 2022

178 Il-Eurofound (2022): *In-kind support and financial support for Ukrainian artists, measure PL-2022-9/2327 (measures in Poland),* EU PolicyWatch, Dublin.

2.2.2), bl-immappjar tal-ħtiġijiet ta' kompetenza b'rabta mas-settur privat. F'April 2022, il-**Belġju** (ir-reġjun ta' Flanders) adotta miżura ġdida biex jissaħħaħ ir-rwol ta' koordinazzjoni tal-awtoritajiet lokali fl-attivazzjoni ta' persuni li qed ifittxu impjieg u ta' persuni inattivi, inkluż fl-ekonomija soċjali (ara t-Taqsima 2.1.2). F'April 2022, il-**Greċja** adottat liġi ġdida għar-ristrutturar tas-servizzi pubbliċi tal-impjiegi (*OAED* għal *DYPA*), inkluż il-ħolqien ta' Kunsill tas-sħab soċjali u kont tat-taħriġ vokazzjonali stabbilit mis-sħab soċjali u ġestit minn entità legali. L-arranġamenti l-ġodda huma mistennija jwasslu għal forniment aktar veloċi u flessibbli ta' appoġġ għall-attivazzjoni. F'Mejju 2022, bħala parti mill-impenn tagħha fl-RRP, il-**Litwanja** adottat miżuri ġodda biex toperazzjonalizza aħjar is-servizzi tal-impjiegi eżistenti permezz ta' għodod diġitali u tiżgura orjentazzjoni aktar sistematika lill-klijent. Din il-miżura tinkludi reviżjoni tal-metodi ta' ħidma u l-awtomatizzazzjoni tal-proċessi ewlenin biex jiġu appoġġati servizzi aktar individwalizzati u integrati għal dawk li qed ifittxu impjieg. F'Mejju 2022, fil-**Finlandja** daħlet fis-seħħ il-liġi dwar is-servizzi pubbliċi tal-impjiegi u tan-negozju li tirregola l-mudell Nordiku tas-servizz tal-impjiegi għal persuni li qed ifittxu impjieg. L-objettiv huwa li jittejjeb il-forniment ta' servizzi aktar personalizzati u integrati għal dawk li qed ifittxu impjieg. Ir-riforma hija mistennija tappoġġa lil madwar 10 000 persuna f'impjieg. L-effetti fuq l-impjiegi huma mistennija jinħassu bis-sħiħ wara l-2025.

Numru ta' Stati Membri żiedu l-ġenerożità tal-benefiċċji tal-qgħad tagħhom, anki bħala reazzjoni għall-pressjonijiet inflazzjonarji attwali. Fid-dawl tal-limitazzjoni tal-impatt taż-żieda fil-prezzijiet, l-**Awstrija** tfittex li tadatta l-benefiċċji tal-qgħad tagħha fuq bażi annwali. Fl-**Estonja**, kemm il-benefiċċji tal-assigurazzjoni tal-qgħad, kif ukoll il-benefiċċju tal-qgħad żdiedu fl-2022. Bl-istess mod, l-**Italja** estendiet il-ġenerożità u l-perjodu ta' żmien tas-sistema tal-benefiċċji tal-qgħad. Fi **Spanja**, riforma biex jiġu indirizzati d-differenzi fil-kopertura fil-protezzjoni kontra l-qgħad u l-frammentazzjoni tal-protezzjoni tal-qgħad għandha titlesta, skont l-RRP tagħha, sa tmiem l-2022. Barra minn hekk, ġiet iffaċilitata t-tranżizzjoni għall-protezzjoni soċjali għall-benefiċjarji li ma jirritornawx għax-xogħol u li jinsabu f'sitwazzjoni vulnerabbli. Fid-**Danimarka**, ir-rekwiżiti kemm tal-ġenerożità kif ukoll tal-eliġibbiltà żdiedu, u dan irriżulta f'benefiċċji ogħla tal-qgħad matul l-ewwel tliet xhur tal-qgħad. Fl-istess ħin, ir-rekwiżiti għar-riċevuta tal-benefiċċji saru aktar stretti għall-gradwati riċenti. F'dan il-każ, il-perjodu massimu ta' benefiċċju tal-gradwati se jitnaqqas minn sentejn għal sena u, f'każ li ma jkunux sabu impjieg fi żmien tliet xhur minn meta jiggradwaw, il-benefiċċji tagħhom jitnaqqsu. F'Lulju 2021, **Franza** adottat miżura temporanja biex testendi d-dritt għall-benefiċċju tal-qgħad tal-ħaddiema temporanji fil-qasam tal-kultura (jiġifieri dawk li għandhom l-istatus ġuridiku ta' *"intermittents du spectacle"*) u li huma partikolarment affettwati mill-kriżi tal-COVID-19. Il-miżura baqgħet valida sa Diċembru 2021. L-RRP ta' **Malta** jinkludi studju li jivvaluta l-adegwatezza u l-kopertura tal-benefiċċji tal-qgħad u li jirrakkomanda għażliet ta' politika biex jinkisbu adegwatezza u kopertura aħjar tal-benefiċċji, f'termini kemm tad-durata kif ukoll tal-aċċess effettiv, filwaqt li jittejbu l-inċentivi għax-xogħol. F'April 2022, il-**Greċja** introduċiet rekwiżiti ġodda għat-tfittix tal-impjiegi biex tħeġġeġ lill-persuni qiegħda jfittxu impjieg b'mod attiv u jaċċettaw l-offerti tal-impjieg ippreżentati lilhom.

Diversi Stati Membri adottaw miżuri biex isaħħu d-djalogu soċjali u jappoġġaw l-involviment tas-sħab soċjali fit-tfassil tal-politika, f'konformità mal-prinċipju 8 tal-Pilastru. Pereżempju, f'Lulju 2021, is-sħab soċjali u l-Gvern fil-**Portugall** iffirmaw ftehim tripartitiku biex itejbu s-sistemi tal-edukazzjoni u tat-taħriġ vokazzjonali, inkluż regolament dwar il-governanza (ara wkoll it-Taqsima 2.2.2). Fi **Spanja**, is-sħab soċjali kienu involuti fit-tfassil tar-riformi ewlenin tas-suq tax-xogħol li ttieħdu mill-2020. F'Mejju 2022, is-sħab soċjali u l-Gvern fl-**Estonja** ffirmaw ftehim ta' avvjament għar-riforma tal-pensjonijiet preferenzjali. Abbażi ta' din, qed jitħejja regolament ġdid dwar il-pensjonijiet tax-xjuħija u

tal-irtirar. Bħala parti mill-implimentazzjoni tal-RRP, ir-**Rumanija** qed tippjana li sa tmiem l-2022 tadotta liġi ġdida dwar id-djalogu soċjali diskussa u miftiehma mas-sħab soċjali.

2.4 Linja Gwida 8: Nippromwovu l-opportunitajiet indaqs għal kulħadd, inrawmu l-inklużjoni soċjali u niġġieldu l-faqar

Din it-taqsima tagħti ħarsa lejn l-implimentazzjoni tal-linja gwida nru 8 dwar l-impjiegi, li tirrakkomanda li l-Istati Membri jippromwovu opportunitajiet indaqs għal kulħadd, irawmu l-inklużjoni soċjali u jiġġieldu l-faqar, f'konformità mal-prinċipji 2 (dwar l-ugwaljanza bejn il-ġeneri), 3 (dwar l-opportunitajiet indaqs), 11 (dwar il-kura tat-tfal u l-appoġġ għat-tfal), 12 (dwar il-protezzjoni soċjali), 14 (dwar l-introjtu minimu), 15 (dwar l-introjtu u l-pensjoni tax-xjuħija), 16 (dwar il-kura tas-saħħa), 17 (dwar l-inklużjoni ta' persuni b'diżabbiltà), 18 (dwar il-kura fit-tul), 19 (dwar l-akkomodazzjoni u l-għajnuna għall-persuni mingħajr dar) u 20 (dwar l-aċċess għal servizzi essenzjali) tal-Pilastru. It-Taqsima 2.4.1 tipprovdi analiżi tal-indikaturi ewlenin, filwaqt li t-Taqsima 2.4.2 tirrapporta dwar il-miżuri ta' politika mill-Istati Membri

2.4.1 Indikaturi ewlenin

L-introjtu disponibbli gross tal-unitajiet domestiċi (GDHI) per capita żdied b'mod ġenerali fil-livell tal-UE u fil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri fl-2021 fid-dawl tal-irkupru ta' wara l-COVID-19. L-akbar żieda ġiet osservata fil-Latvja u fl-Ungerija, filwaqt li oħrajn iżgħar ġew osservati f'Malta, fiċ-Ċekja, fl-Estonja, u fis-Slovenja. Id-Danimarka rat l-akbar tnaqqis, segwita biss mill-Ġermanja u mil-Litwanja. Kif diskuss fit-taqsimiet 1.2 u 2.1.1, dawn il-bidliet jirriflettu l-effett ikkombinat tat-tkabbir tal-pagi kif ukoll komponenti oħrajn tal-GDHI, bħat-tneħħija gradwali tal-miżuri temporanji ta' appoġġ għall-introjtu wara l-pandemija u matul l-irkupru. Abbażi tal-prestazzjoni fl-2020 u fl-2019, ġew immarkati "sitwazzjonijiet kritiċi" għall-Greċja, għall-Italja, għal Spanja, għall-Awstrija u għal Ċipru[179]. Fil-Belġju, iż-żieda kienet marġinali, bil-valur tal-indikatur li baqa' qrib il-livelli tal-2008 tiegħu u l-pajjiż indikat fost il-pajjiżi f'"sitwazzjonijiet li jridu jiġu ssorveljati".

[179] Fid-data limitu, kien hemm *data* disponibbli għal 13-il Stat Membru biss, li għalihom l-applikazzjoni tal-metodoloġija tal-JER tkun qarrieqa. Sakemm tintuża kategorizzazzjoni oħra tal-aġġornament tad-*data* mis-sena ta' qabel.

Grafika 2.4.1: L-introjtu disponibbli gross tal-unitajiet domestiċi (GDHI) *per capita* baqa' ġeneralment stabbli fl-Istati Membri kollha fl-2021 [Spazju riżervat sakemm tasal id-*data* ġdida kollha]

It-tkabbir reali *per capita* tal-introjtu disponibbli gross tal-unitajiet domestiċi (GDHI) (2008=100), il-livelli tal-2020 u l-bidliet mis-sena ta' qabel (indikatur ewlieni tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali)

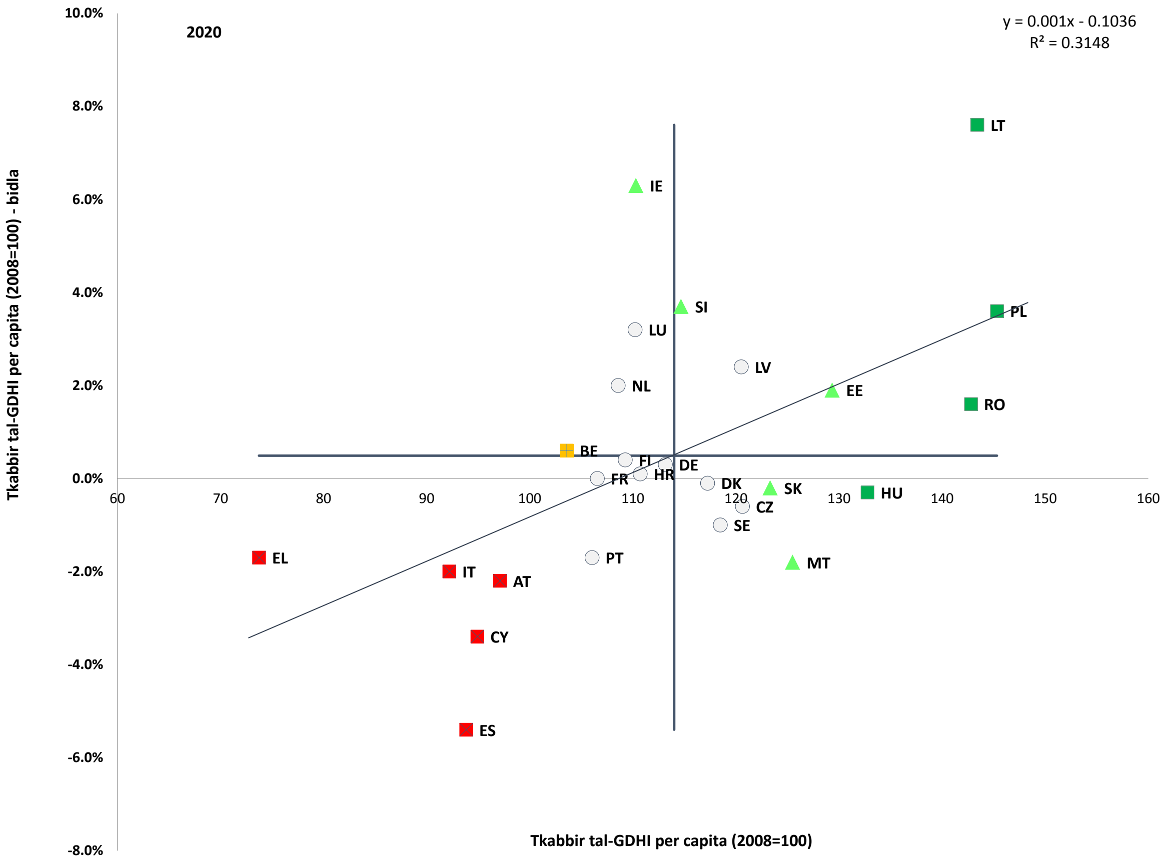

Nota: L-assi huma ċċentrati fuq il-medja mhux ponderata tal-UE. Id-didaskalija hija ppreżentata fl-Anness. Fid-data ta' limitu, kienet nieqsa d-*data* għal 14-il Stat Membru, u għalhekk iċ-ċart tirrifletti l-livelli tal-2020 u l-bidliet mill-2019 sal-2020.
Sors: il-Eurostat [tepsr_wc310].

Is-sehem ta' persuni fir-riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali (AROPE) baqa' ġeneralment stabbli jew naqas fil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri fl-2021, għalkemm b'differenzi kbar bejn il-pajjiżi. Fl-2021, ir-Rumanija, il-Bulgarija, il-Greċja, Spanja, u l-Latvja kellha l-ogħla rati tal-AROPE (b'34,4 %, 31,7 %, 28,3 %, 27,8 % u 26,1 % rispettivament). Is-sitwazzjoni hija mmarkata bħala "kritika" għall-Greċja, għal Spanja u għal-Latvja, li għalihom il-valuri relattivament għoljin huma aggravati minn żieda akbar sal-2021 milli għall-medja tal-UE (b'0,9, 0,8 u 1 pp, rispettivament) – ara l-Grafika 2.4.2. Fost l-Istati Membri b'livelli ogħla, ir-Rumanija u l-Bulgarija rreġistraw tnaqqis (1,2 u 1,9 pp, rispettivament). Il-Portugall, il-Lussemburgu u l-Italja huma mmarkati bħala pajjiżi f'"sitwazzjonijiet li jridu jiġu ssorveljati" minħabba deterjorament relattivament sostanzjali tal-indikatur (bi 2,4, 1,8 u 1,2 pp, rispettivament), minkejja li l-livelli huma madwar jew eqreb tal-medja tal-UE[180]. Fost l-Istati Membri bl-aktar rati baxxi tal-AROPE, is-Slovakkja għandha livell relattivament baxx iżda esperjenzat żieda relattivament kbira fl-2021, u hija mmarkata bħala fost il-pajjiżi f'"sitwazzjonijiet tajbin iżda li għandhom jiġu mmonitorjati". Iċ-Ċekja, is-Slovenja u l-Finlandja komplew jirreġistraw titjib flimkien mal-livelli l-aktar

180 Hemm interruzzjoni fis-serje kronoloġika għal dan l-indikatur għal-Lussemburgu fl-2021.

baxxi, li jikkwalifikawhom bħala "bl-aqwa prestazzjoni". Id-differenzi fir-rati tal-AROPE huma kbar fir-reġjuni Ewropej, b'firxa usa' minn dik bejn l-Istati Membri. Dawn id-disparitajiet jistgħu jidhru fi Stat Membru wieħed, bħall-Italja, l-Ungerija jew il-Polonja – ara l-Grafika 8 fl-Anness 3. B'mod ġenerali, dawn il-bidliet fir-rati tal-AROPE ma jidhrux li juru xejriet ta' konverġenza jew ta' diverġenza. Fil-futur, valutazzjoni kontinwa tal-impatt distribuzzjonali tar-riformi ta' politika se tkun kruċjali biex jiġi żgurat li miżuri u riformi ġodda jgħinu biex ikompli jitnaqqas il-faqar, u b'hekk jikkontribwixxu għall-ilħuq tal-mira ewlenija tal-UE li jitneħħew tal-anqas 15-il miljun persuna mill-faqar sal-2030[181].

Grafika 2.4.2: Is-sehem ta' persuni fir-riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali baqa' ġeneralment stabbli fl-2021 u saħansitra naqas f'diversi Stati Membri, iżda għad hemm differenzi importanti

Is-sehem tal-popolazzjoni fir-riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali (%), il-livelli tal-2021 u l-bidliet mis-sena ta' qabel (indikatur ewlieni tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali)

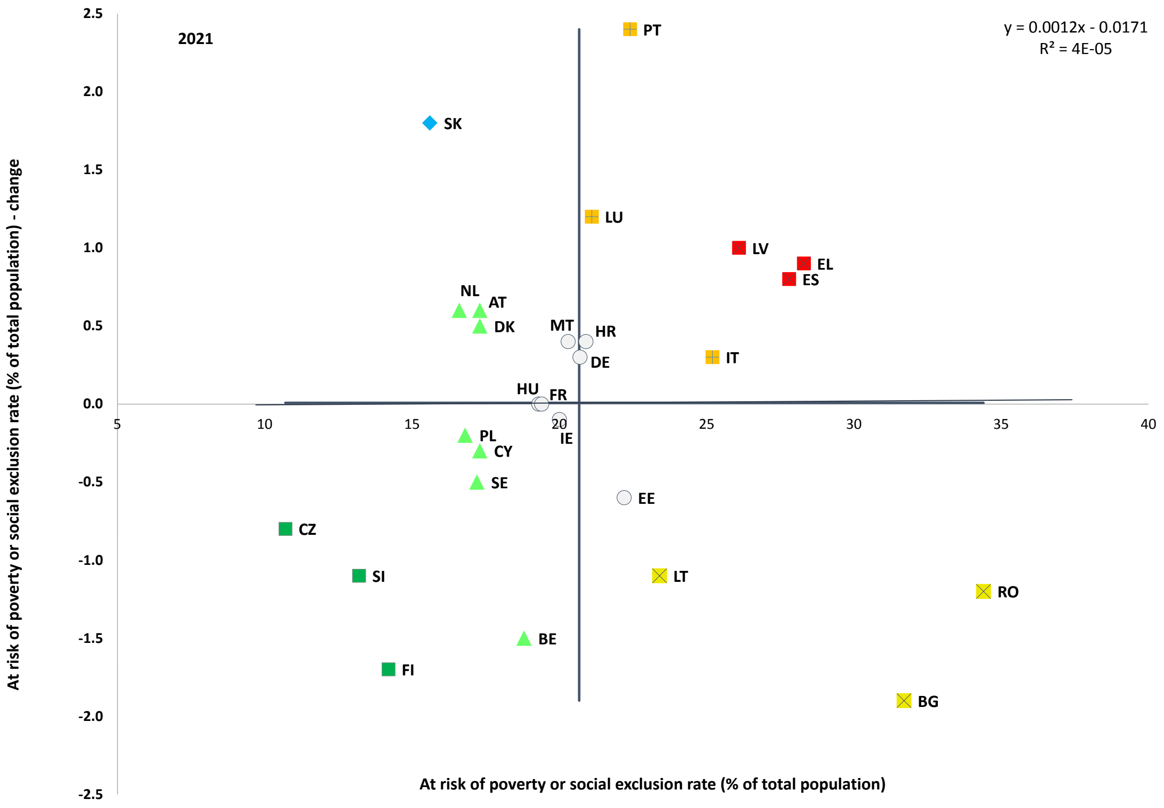

Nota: L-assi huma ċċentrati fuq il-medja mhux ponderata tal-UE. Id-didaskalija hija ppreżentata fl-Anness. Id-*data* għal IT u PL hija provviżorja. Interruzzjoni fis-serje għal LU.
Sors: il-Eurostat [ilc_peps01n], l-UE-SILC.

Minkejja l-pressjoni li l-kriżi tal-COVID-19 xeħtet fuq ħafna pajjiżi fl-UE kollha, azzjoni effettiva fil-livell tal-Istati Membri u tal-UE, appoġġata wkoll minn għodod ta' finanzjament tal-UE, ippermettiet il-prevenzjoni ta' żieda ġenerali fil-faqar, fid-deprivazzjoni materjali u soċjali severa, u fis-sehem ta' persuni li jgħixu f'familji (kważi) mingħajr impjieg. Is-sehem ta' persuni fir-riskju tal-faqar (AROP) baqa' stabbli jew naqas fil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri fl-2021 (b'riferiment għall-introjti tal-2020). Iċ-Ċekja kellha l-aktar rata baxxa, segwita mill-Finlandja u mis-Slovenja, li lkoll irreġistraw tnaqqis fl-indikatur (b'0,9, 1,4 u 0,7 pp, għal 8,6 %, 10,8 % u 11,7 % fl-2021, rispettivament) – ara l-

[181] Għal dan l-għan, il-Kummissjoni ħarġet Komunikazzjoni dwar valutazzjoni aħjar tal-impatt distributtiv tal-politiki tal-Istati Membri (COM(2022)494 final).

faxxa ta' fuq tal-Grafika 2.4.3. L-ogħla rati ġew irreġistrati għal-Latvja, għar-Rumanija u għall-Bulgarija (23,4 %, 22,6 % u 22,1 % fl-2021, rispettivament). Skont l-istimi rapidi tal-Eurostat li jirreferu għall-introjti tal-2021, ir-rata tal-AROP baqgħet stabbli għall-maġġoranza tal-Istati Membri meta mqabblin mal-2020. Ġew indikati żidiet, meta mqabblin mas-sena tal-introjtu 2020 għaċ-Ċekja, għas-Slovenja u għall-Kroazja, filwaqt li l-indikatur kien stmat li naqas fi Spanja, fl-Iżvezja u fl-Awstrija kif ukoll, sa livell ogħla, fil-Greċja u fil-Bulgarija[182]. Is-sehem tal-popolazzjoni f'deprivazzjoni materjali u soċjali severa fl-2021 varja b'mod konsiderevoli fl-UE, minn 1,1 % fil-Finlandja sa 23,1 % fir-Rumanija. Il-valuri tal-indikatur naqsu mis-sena ta' qabel fl-Istati Membri kollha minbarra f'ħames Stati Membri (is-Slovakkja, il-Lussemburgu, il-Portugall, Malta, u l-Polonja b'żidiet ta' 1,2 pp, 0,7 pp, 0,6 pp, u 0,3 pp fl-aħħar tnejn). Minkejja tnaqqis kbir, huma osservati valuri għoljin għar-Rumanija, għall-Bulgarija, għall-Greċja u għall-Ungerija (bi 23,1 %, 19,1 %, 13,9 % u 10,2 %) – ara l-faxxa tan-nofs tal-Grafika 2.4.3. Is-sehem tal-persuni li jgħixu f'unitajiet domestiċi (kważi) mingħajr impjieg fl-2021 (li jirreferu għas-sitwazzjoni fis-sena kalendarja preċedenti) parzjalment irrifletta l-effett negattiv tal-kriżi tal-COVID-19 fuq l-impjiegi, li żdied b'mill-inqas 1 pp jew aktar f'seba' Stati Membri (Spanja, l-Irlanda, l-Awstrija, iċ-Ċekja, il-Ġermanja, Franza, u l-Iżvezja) – ara l-faxxa t'isfel tal-Grafika 2.4.3. L-Istati Membri bi sfidi sinifikanti (rati ogħla minn 10 %) kienu jinkludu pajjiżi bħall-Irlanda, il-Greċja, il-Belġju, Spanja, l-Italja, u Franza. Madankollu, il-biċċa l-kbira tal-valuri tal-Istati Membri baqgħu stabbli jew saħansitra naqsu b'mod modest, li jirriflettu l-isforzi ta' politika għall-prevenzjoni tat-telf ta' impjiegi fil-kuntest tal-pandemija. Ġew osservati żviluppi pożittivi notevoli b'mod partikolari fil-Finlandja, fil-Lussemburgu[183] u fir-Rumanija (bi tnaqqis ta' 1,7, 1,6 u 1,2 pp, rispettivament), li jrendu livelli taħt jew madwar il-medja tal-UE.

---

182 Inħarġu stimi rapidi f'Awwissu 2022, disponibbli fuq is-sit web tal-Eurostat. Aċċessat fid-29 ta' Awwissu 2022. Huma diskussi biss bidliet statistikament sinifikanti. Mhumiex disponibbli stimi għall-Belġju, għal Franza, għall-Irlanda u għall-Portugall, u huma neqsin diżaggregazzjonijiet skont il-gruppi ta' età għal sett akbar ta' pajjiżi.

183 Hemm interruzzjoni fis-serje kronoloġika fid-*data* tal-2021 tal-Lussemburgu.

Grafika 2.4.3: It-titjib mill-2015 fil-komponenti tal-AROPE ġie sostnut ukoll matul il-kriżi tal-COVID-19 għall-Istati Membri kważi kollha

Komponenti tal-indikatur ewlieni tar-rata tar-riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali (%, 2015, 2020, 2021)

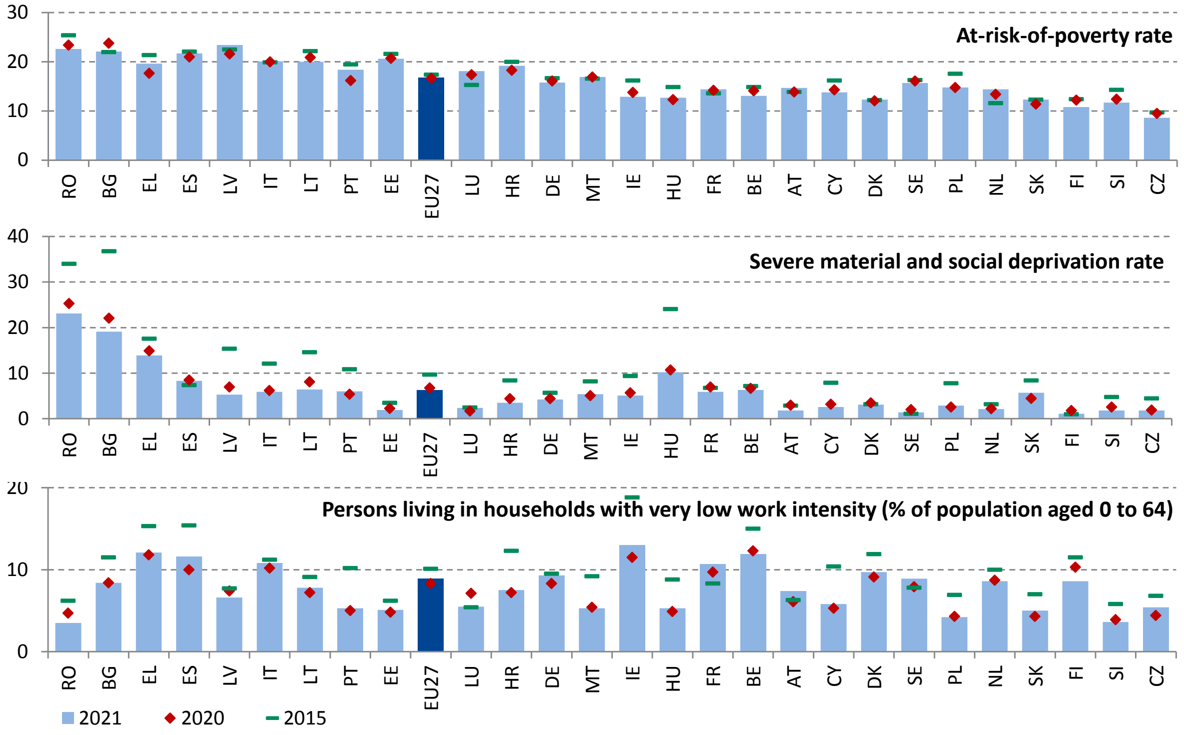

Nota: L-indikaturi huma kklassifikati skont ir-rati tal-AROPE fl-2021. Id-*data* għal IT u PL hija provviżorja. Interruzzjoni fis-serje għal LU.

Sors: il-Eurostat [tessi010], [tepsr_lm420], [tepsr_lm430], UE-SILC.

Ir-rata tar-riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali għat-tfal baqgħet ġeneralment stabbli fl-2021, b'varjazzjonijiet li għadhom kbar u b'sinjali ta' diverġenza fost l-Istati Membri. Sal-2021, il-medja tal-UE żdiedet biss marġinalment (b'0,4 pp għal 24,4 %). Is-Slovenja, il-Finlandja, iċ-Ċekja, id-Danimarka, u n-Netherlands kellhom l-aktar rati baxxi, wara tnaqqis jew żieda żgħira meta mqabblin mal-2020. Min-naħa l-oħra, ir-Rumanija, Spanja, il-Bulgarija, il-Greċja, l-Italja, u l-Lussemburgu kellhom l-ogħla rati ta' riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali għat-tfal fl-2021, ilkoll (minbarra l-Bulgarija, bis-saħħa tat-titjib kbir reġistrat) indikati bħala f'"sitwazzjonijiet kritiċi" b'valuri li sejrin għall-agħar[184]. Żidiet relattivament kbar, minkejja livelli relattivament aktar baxxi fl-2020, ġew irreġistrati fl-Ungerija, fis-Slovakkja, fil-Ġermanja, u fil-Portugall (1,5 pp, 1,3 pp, 1,2 pp, u 1 pp, rispettivament). L-akbar tnaqqis fir-rata tal-AROP għat-tfal bejn l-2020 u l-2021 (b'riferiment għall-introjti tal-2019 u tal-2020, rispettivament) ġie rreġistrat fil-Bulgarija, fil-Litwanja, u fil-Finlandja (4,1, 2,8 u 2,5 pp rispettivament), filwaqt li fit-tarf l-ieħor tal-ispettru, il-Lussemburgu[185] rreġistra żieda ta' 4,7 pp, segwit mill-Greċja (2,8 pp), u mill-Ungerija (2,4 pp)[186]. L-istimi rapidi tal-Eurostat (b'riferiment għall-introjti tal-2021) jindikaw stabbiltà ġenerali tal-indikatur meta mqabbel mal-2020 għall-maġġoranza tal-pajjiżi u tnaqqis għall-Greċja, għal Spanja u għall-Italja, u, f'livell ogħla, fil-Latvja u fl-Iżvezja[187]. Is-sehem tat-tfal f'deprivazzjoni materjali u soċjali severa naqas fi 19-il Stat Membru, b'mod aktar drastiku f'sitta minnhom, u b'mod partikolari fil-Bulgarija (b'4,8 pp), li madankollu għadha

184 Hemm interruzzjoni fis-serje kronoloġika fid-*data* tal-2021 tal-Lussemburgu.

185 Hemm interruzzjoni fis-serje kronoloġika fid-*data* tal-2021 tal-Lussemburgu.

186 Ara t-tabella tal-Eurostat [ilc_li02].

187 Ara l-kalkoli tal-Eurostat disponibbli online.

fost dawk bl-ogħla rati, flimkien mar-Rumanija (20 % u 28,2 %, rispettivament)[188]. Is-sehem ta' tfal li jgħixu f'familji (kważi) mingħajr impjieg żdied b'aktar min-nofs (b'2,3 pp minn 4,1 %) fiċ-Ċekja, filwaqt li kważi naqas bin-nofs (b'2,5 pp minn 5,7 %) fir-Rumanija, biż-żewġ pajjiżi li baqgħu taħt il-medja tal-UE[189]. L-Irlanda, Franza, il-Ġermanja, u l-Bulgarija kellhom l-ogħla rati (aktar minn 10 %), u kollha kemm huma (ħlief il-Bulgarija) urew ukoll żieda żgħira.

It-tfal li jikbru fil-faqar jew fl-esklużjoni soċjali huma anqas probabbli li jmorru tajjeb fl-iskola, li jgawdu saħħa tajba u li jilħqu l-potenzjal sħiħ tagħhom aktar tard fil-ħajja, inkluża l-parteċipazzjoni fis-swieq tax-xogħol u fis-soċjetà. Il-qafas ta' parametraġġ referenzjarju għall-indukrar tat-tfal u għall-appoġġ għat-tfal jiddependi fuq diversi indikaturi biex tiġi vvalutata s-sitwazzjoni tat-tfal fl-Istati Membri[190]. Fl-2021, ir-rata ta' faqar persistenti baqgħet ġeneralment stabbli u ogħla fost it-tfal milli għall-bqija tal-popolazzjoni (bi 11,9 % vs 10,7 %)[191]. Skont id-*data* tal-2021 (li tirreferi għal-livelli ta' introjtu tal-2020), l-impatt tat-trasferimenti soċjali fuq il-faqar fost it-tfal baqa' ferm aktar baxx mill-medja tal-UE f'xi Stati Membri, bħall-Greċja, il-Portugall, Spanja, Malta, il-Bulgarija, ir-Rumanija, u l-Ungerija, matul l-ewwel sena tal-pandemija[192].

---

188 Ara t-tabella tal-Eurostat [ilc_mdsd11].

189 Ara t-tabella tal-Eurostat [ilc_lvhl11n].

190 In-nota ta' informazzjoni relatata għas-Sottogrupp tal-Indikatur tal-KPS hija disponibbli fuq din il-link.

191 Il-Eurostat [ilc_li21], l-UE-SILC.

192 Mhux disponibbli bħala indikatur uffiċjali tal-Eurostat, iżda jista' jiġi kkalkolat mir-rata tal-AROP għat-tfal wara u qabel it-trasferimenti. It-trasferimenti soċjali *in natura*, inkluż, fost l-oħrajn, l-edukazzjoni u l-kura bikrija mingħajr ħlas tat-tfal, l-edukazzjoni u l-kura tas-saħħa, mhumiex ikkunsidrati f'din l-analiżi.

Grafika 2.4.4: Is-sehem tat-tfal fir-riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali kien ġeneralment stabbli minkejja l-kriżi tal-COVID-19, b'xi diverġenza bejn l-Istati Membri

Is-sehem tat-tfal (persuni ta' 17-il sena jew anqas) fir-riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali (%), il-livelli tal-2021 u l-bidliet mis-sena ta' qabel (indikatur ewlieni tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali)

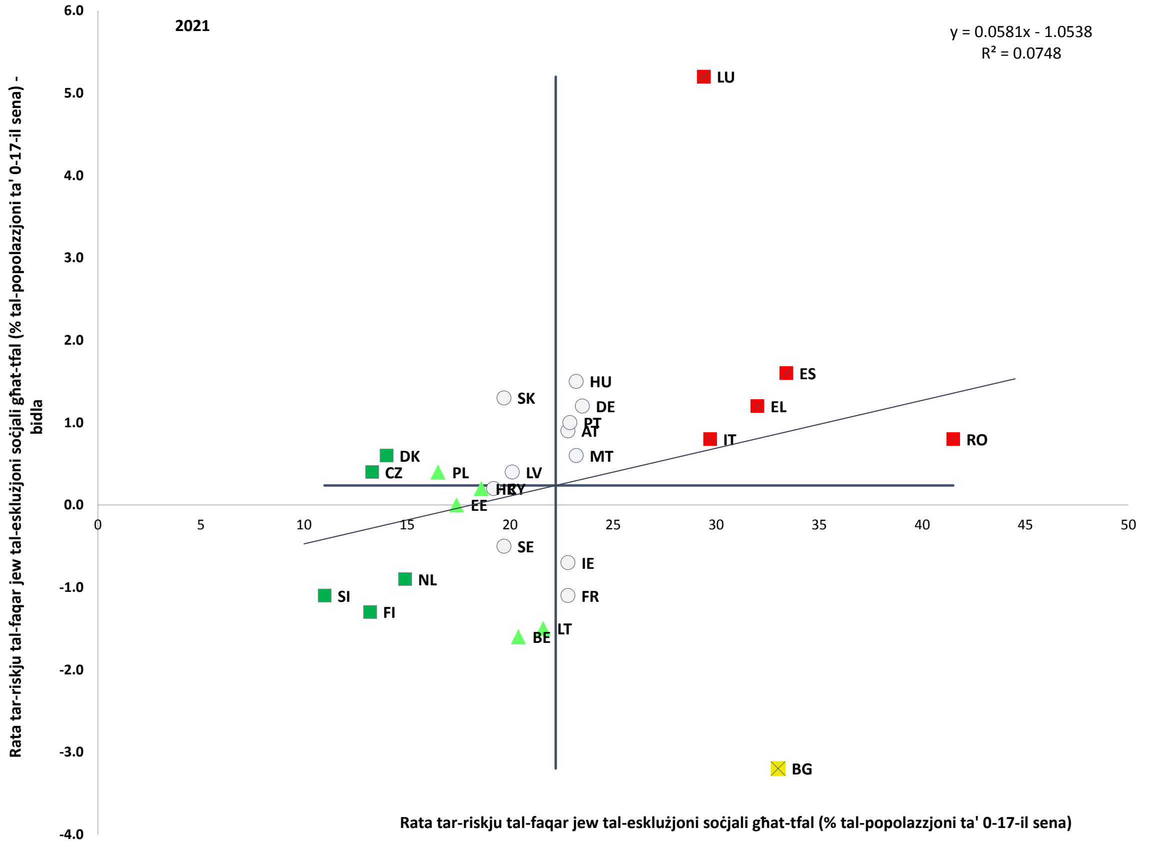

Nota: L-assi huma ċċentrati fuq il-medja mhux ponderata tal-UE. Id-didaskalija hija ppreżentata fl-Anness. Id-*data* għal IT u PL hija provviżorja. Interruzzjoni fis-serje għal LU.
Sors: il-Eurostat [tepsr_lm412], l-UE-SILC.

Il-profondità tal-faqar[193] baqgħet ġeneralment stabbli jew naqset fil-maġġoranza l-kbira tal-Istati Membri fl-2021, għall-popolazzjoni totali kif ukoll għat-tfal. Bħala medja, l-ispariġġ relattiv tar-riskju tal-faqar fl-2021 (li tirreferi għall-introjti tal-2020) kien ta' 24,4 % fl-UE. Id-differenza kienet usa' fi Spanja, fl-Ungerija, fl-Italja, fil-Latvja, fil-Kroazja, fil-Greċja (jiġifieri, l-Istati Membri fejn baqgħet ġeneralment stabbli jew kemxejn imnaqqsa), fil-Portugall (fejn żdiedet bi ftit), u fil-Bulgarija (li huwa l-Istat Membru bl-ogħla tnaqqis -3,1 pp) – ara l-Grafika 2.4.5. Id-differenza kienet l-usa' fir-Rumanija (37,7 %), li hija wkoll l-uniku Stat Membru li rreġistra żieda kbira (b'5,8 pp) matul it-tifqigħa tal-COVID-19. Is-sitwazzjoni fl-Istati Membri hija ġeneralment simili meta wieħed iħares lejn it-tfal biss, għalkemm bi ftit differenzi u b'varjazzjonijiet ġenerali akbar fl-Istati Membri bejn l-2020 u l-2021. Pereżempju, l-ispariġġ tal-faqar għat-tfal baqa' ġeneralment stabbli fir-Rumanija, għalkemm għadu l-ogħla fl-UE b'39,3 %, filwaqt li żdied b'mod sinifikanti fin-Netherlands (8,3 pp) u naqas sostanzjalment fl-Ungerija (11,6-il pp). Il-faqar huwa aktar profond fost in-

193 Dan l-indikatur, magħruf ukoll bħala l-ispariġġ medjan relattiv tar-riskju tal-faqar huwa kkalkolat bħala d-differenza bejn l-introjtu disponibbli ekwivalizzat medjan tal-persuni li huma f'livell anqas mil-limitu tar-riskju ta' faqar u l-limitu tar-riskju ta' faqar, espressa bħala persentaġġ tal-limitu tar-riskju tal-faqar (linja tal-qtugħ: 60 % tal-introjtu disponibbli ekwivalizzat medjan nazzjonali). Sors: Glossarju:L-ispariġġ medjan relattiv tar-riskju tal-faqar.

nies li jgħixu f'familji (kważi) mingħajr impjieg[194], b'madwar 36 % fl-UE skont id-*data* tal-2021 (li tirreferi għall-introjti tal-2020) għall-popolazzjoni ta' 18-64 sena, għalkemm bi tnaqqis żgħir (madwar 1 pp) mis-sena ta' qabel (*data* tal-2020 li tirreferi għall-introjti tal-2019). Għal dan il-grupp, ir-Rumanija, l-Italja u l-Latvja għandhom l-akbar spariġġi tal-faqar li iżda qed jonqsu (ilkoll iżjed minn 50 %), u warajhom hemm qribhom il-Litwanja u l-Bulgarija li iżda rreġistraw tnaqqis kbir (madwar 12 pp). L-ispariġġ tal-faqar għal dan il-grupp wera l-akbar żieda f'Malta (7,5 pp), għalkemm baqa' madwar il-medja tal-UE. Rati għoljin jindikaw ukoll sfidi relatati mal-adegwatezza u mal-kopertura tal-benefiċċji. L-indikatur huwa anqas minn 20 % fil-Finlandja, fin-Netherlands u fil-Belġju.

Grafika 2.4.5: Il-profondità tal-faqar baqgħet ġeneralment stabbli jew naqset fl-Istati Membri, iżda b'varjazzjonijiet akbar għat-tfal

L-ispariġġ medjan relattiv tar-riskju tal-faqar għall-popolazzjoni totali u għat-tfal (%, 2020, 2021)

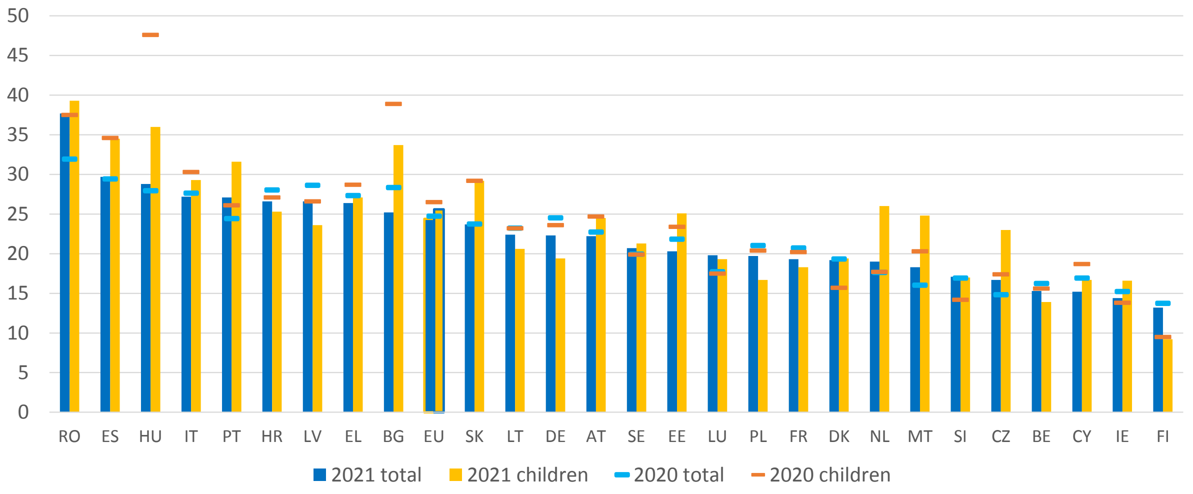

Nota: L-indikaturi huma kklassifikati skont il-livelli fl-2021. Id-*data* hija provviżorja għal IT u PL u mhix disponibbli għal SK għall-2021 (il-livell tal-2020 irrapportat kemm għall-2020 kif ukoll għall-2021). Interruzzjoni fis-serje għal LU.

Sors: il-Eurostat, [ilc_li11], UE-SILC.

Minkejja t-titjib, il-persuni b'diżabbiltà, speċjalment nisa u dawk fl-età tax-xogħol, kellhom probabbiltà ferma ogħla li jkunu fir-riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali mill-bqija tal-popolazzjoni fl-2021 fl-Istati Membri kollha[195]. Fil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri, is-sehem ta' persuni b'diżabbiltà li huma fir-riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali naqas meta mqabbel mal-2020. L-aktar titjib sostanzjali ġie osservat fil-Bulgarija, fejn ir-rata xorta waħda baqgħet l-ogħla fl-UE (44,1 %, wara tnaqqis ta' 8,2 pp mill-2020). Il-Latvja, il-Litwanja, u l-Irlanda segwew rati għoljin sa 40,8 %, 39,6 %, u 38,9 %, rispettivament, u saħansitra rreġistraw xi żieda (sa 4,9 pp fl-Irlanda). L-aktar rati baxxi fl-2021 ġew irreġistrati fiċ-Ċekja (18,3 %, wara tnaqqis ta' 5,1 pp), fil-Finlandja (20,7 %) u fid-Danimarka (21,9 %). Fost il-persuni b'diżabbiltà, fl-Istati Membri kważi kollha, in-nisa kellhom it-tendenza li jkunu aktar f'riskju mill-irġiel (medja tal-UE ta' 29,6 % u 28,1 %,

194 L-indikatur huwa kkalkolat mill-Eurostat (mhux ippubblikat) bħala d-distanza bejn l-introjtu nett totali ekwivalizzat medjan tal-persuni – li l-introjtu disponibbli ekwivalizzat tagħhom huwa taħt il-limitu tar-riskju ta' faqar u li qed jgħixu f'familja (kważi) mingħajr impjieg – u l-limitu tar-riskju ta' faqar innifsu, espress bħala persentaġġ tal-limitu tar-riskju tal-faqar. Dan il-limitu huwa stabbilit għal 60 % tal-introjtu disponibbli ekwivalizzat medjan nazzjonali tal-persuni kollha f'pajjiż u mhux għall-UE kollha kemm hi.

195 Il-Eurostat [hlth_dpe010], l-UE-SILC, li jkopri persuni li għandhom 16-il sena u aktar. Abbażi tal-kunċett tal-indikatur tal-limitazzjoni tal-attività globali (GAI), in-nies jitqiesu li għandhom diżabbiltà jekk ikollhom xi limitazzjoni tal-attività jew limitazzjonijiet tal-attività severi. Ma hemmx *data* disponibbli għal SK.

rispettivament), u hekk ukoll il-persuni ta' 16-64 sena (medja tal-UE ta' 34,6 % vs 28,9 % għall-popolazzjoni totali ta' aktar minn 16-il sena). Sa minn qabel il-kriżi tal-COVID, ħafna persuni b'diżabbiltà diġà kienu f'sitwazzjoni ekonomika vulnerabbli. F'xi pajjiżi, bħall-Kroazja u r-Rumanija, il-pandemija aggravat ir-riskji ta' faqar tagħhom. Hemm ukoll tħassib li l-konsegwenzi ekonomiċi mill-pandemija saħħew u aggravaw il-faqar u l-inugwaljanza relatati mad-diżabbiltà, pereżempju fil-Portugall u fil-Kroazja[196].

Is-sehem ta' persuni bi sfond ta' migrazzjoni u Rom fir-riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali baqa' ogħla milli għaċ-ċittadini tal-pajjiżi fl-2021. Ir-rati tal-AROPE għal persuni li ma twildux fl-UE baqgħu ferm ogħla (fil-biċċa l-kbira tal-każijiet aktar mid-doppju) meta mqabblin man-nattivi li twieldu f'ċerti Stati Membri (56,4 % vs 22,2 % fi Spanja, 51,1 % vs 31,3 % fil-Bulgarija, 51 % vs 25,9 % fil-Greċja, 44,7 % vs 21,9 % fl-Italja, 39,7 % vs 11,3 % fl-Iżvezja, u 39,1 % vs 15,4 % fil-Belġju)[197]. Fost dawn il-pajjiżi bl-ogħla rati, ir-rati tal-AROPE għal persuni li ma twildux fl-UE naqsu biss fil-Belġju (b'7,4 pp) meta mqabblin mal-2020. L-akbar żieda (b'11,2-il pp) ġiet irreġistrata fil-Bulgarija. Ir-rati l-aktar baxxi fl-2021 ġew osservati fiċ-Ċekja (11,2 %) u fl-Ungerija (13,2 %), fejn id-differenza mar-rati għan-nattivi hija wkoll ħafna iżgħar (jiġifieri anqas minn 10 pp). Ir-riskju ta' faqar monetarju għar-Rom ma nbidilx fl-2021, b'sa erbgħa minn kull ħames Rom (80 %) fl-UE kollha kemm hi li jesperjenzaw riskji ta' faqar[198]. Proporzjon iżgħar iżda xorta sinifikanti ħafna ta' Rom kien jgħix f'deprivazzjoni materjali estrema fl-2021 (48 %). Is-sitwazzjoni kienet saħansitra agħar għat-tfal Rom, b'madwar 83 % minnhom li kienu f'riskju ta' faqar u 54 % f'deprivazzjoni materjali estrema. L-isfidi preeżistenti, b'mod partikolari f'termini ta' aċċess għall-kura tas-saħħa, għall-edukazzjoni, għall-protezzjoni soċjali, u għas-servizzi essenzjali aggravaw il-vulnerabbiltà tar-Rom marġinalizzati matul it-tifqigħa tal-COVID-19 u l-kriżi ekonomika sussegwenti[199].

Kaxxa 7 tal-Pilastru: L-effett taż-żidiet fil-prezzijiet tal-enerġija u tar-riskji tal-faqar enerġetiku

Hemm ir-riskju li l-prezzijiet għoljin u dejjem ogħla tal-enerġija, kif osservati mill-2021 tul ir-rikorrenza tal-kriżi tal-COVID-19 u saħansitra aktar wara l-gwerra tal-aggressjoni Russa fl-Ukrajna, jiġġeneraw żidiet fil-faqar enerġetiku u jaffettwaw ħażin il-kapaċità tal-akkwist, b'mod partikolari għall-unitajiet domestiċi vulnerabbli. Żidiet ġenerali fil-kostijiet tal-enerġija residenzjali, prinċipalment b'rabta mat-tisħin u mat-tkessiħ, u fil-kostijiet tat-trasport, jimplikaw riskju akbar għall-unitajiet domestiċi li jsibu ruħhom f'faqar enerġetiku jew li jesperjenzaw livelli ogħla tiegħu. Bit-twessigħ tal-pressjonijiet fuq il-prezzijiet, mhux biss fis-settur tal-enerġija, qed isir dejjem aktar importanti li l-miżuri ta' appoġġ temporanju jkunu mmirati sew għall-unitajiet domestiċi vulnerabbli. L-Istati Membri daħħlu fis-seħħ miżuri li għandhom l-għan li jappoġġaw l-aċċess għall-enerġija għal familji b'introjtu baxx, biex jipprevjenu u jtaffu dawn ir-riskji u jrawmu l-aċċess għal servizzi tal-enerġija affordabbli kif spjegat f'aktar dettall f'din il-kaxxa (b'hekk jikkontribwixxu għall-appoġġ tal-implimentazzjoni tal-prinċipju 20 tal-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali dwar l-aċċess għal servizzi essenzjali).

---

196 Minħabba nuqqas fil-forniment ta' *data* dettaljata, dawn id-dettalji għadhom mhumiex kompletament ċerti. Ara: *COVID-19 and people with disabilities in Europe Assessing the impact of the crisis and informing disability-inclusive next steps*, European Disability Expertise, Settembru 2021.

197 Kif juri l-indikatur tal-Eurostat [ilc_peps06n], meta dawk imwielda f'pajjiżi mhux tal-EU27 jitqabblu ma' dawk imwielda fil-pajjiż tar-rapportar; persuni ta' 18-il sena jew aktar. *Data* mhux disponibbli għall-2021 għal Franza, għal-Litwanja, għall-Polonja, għar-Rumanija u għas-Slovakkja. Interruzzjoni fis-serje fid-*data* għall-2021 għal-Lussemburgu u għall-Portugall.

198 Id-*data* dwar ir-Rom hija mill-Istħarriġ tal-2021 tal-FRA dwar ir-Rom.

199 Ara l-ħarsa ġenerali tal-Kummissjoni u l-Bullettin tal-FRA dwar l-impatt tal-Covid-19 fuq ir-Rom.

Il-faqar enerġetiku jaffettwa lin-nies f'riskju ta' faqar b'mod partikolarment qawwi, minkejja li x-xejra ta' tnaqqis fil-faqar enerġetiku kompliet fl-2021. Is-sehem ta' dawk li ma jistgħux iżommu d-dar sħuna b'mod adegwat naqas b'0,6 pp, u laħaq is-6,9 % fl-2021 fl-UE[200]. Fl-2021 żdied b'mod konsiderevoli fi Spanja u fl-Ungerija (bi 3,3 u 1,2 pp, rispettivament), filwaqt li naqas sostanzjalment, bi 3,8 pp, fil-Ġermanja u fil-Bulgarija, b'din tal-aħħar li baqgħet l-Istat Membru bl-ogħla sehem (23,7 %) – ara l-Grafika ta' hawn taħt. L-ogħla ishma għall-popolazzjoni totali (madwar wieħed minn kull ħamsa) ġew irreġistrati fil-Bulgarija, fil-Litwanja, f'Ċipru u fil-Greċja (23,7 %, 22,5 %, 19,4 % u 17,5 %, rispettivament), filwaqt li l-valuri taħt wieħed minn kull għaxra ġew irreġistrati għall-Finlandja, għall-Iżvezja, għas-Slovenja u għall-Awstrija (1,3 % għall-Finlandja u 1,7 % għal dawk tal-aħħar). Għalkemm it-tnaqqis kien ukoll aktar b'saħħtu, dan is-sehem kien aktar mid-doppju għal persuni f'riskju ta' faqar (AROP, anqas minn 60 % tal-introjtu medjan) milli għall-popolazzjoni totali, b'16,4 % fl-2021[201]. Għal persuni f'riskju ta' faqar, l-ogħla ishma ġew irrapportati għal Ċipru u għall-Bulgarija (50 % u 42,6 %, rispettivament), segwiti mill-Greċja u mil-Litwanja (36,8 % u 30,9 %, rispettivament). L-Estonja, l-Iżvezja, il-Finlandja u l-Awstrija għandhom l-anqas ishma fil-popolazzjoni tal-AROP (3,2 %, 3,3 %, 4,1 % u 4,6 %, rispettivament).

Il-faqar enerġetiku kien ġeneralment stabbli jew naqas qabel il-kriżi tal-enerġija, iżda kien ogħla għall-persuni f'riskju ta' faqar
Inkapaċità li d-dar tinżamm sħuna b'mod adegwat għall-popolazzjoni totali u għall-popolazzjoni tal-AROP (%, 2020, 2021)

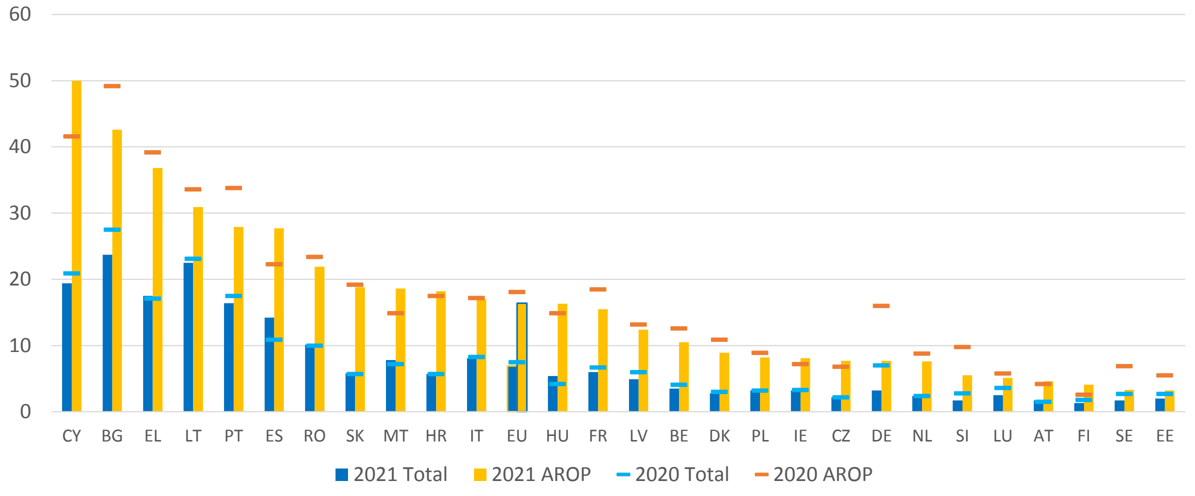

Nota: L-indikaturi huma kklassifikati skont il-livelli fl-2021 għall-popolazzjoni tal-AROP. Id-*data* hija provviżorja għal IT u PL. Interruzzjoni fis-serje għal LU u PT.
Sors: il-Eurostat [ilc_mdes01], l-UE-SILC.

---

200 Ma hemm l-ebda indikatur uffiċjali uniku fl-UE tal-faqar enerġetiku. Dan l-indikatur huwa bbażat fuq l-istat tal-inabbiltà infurzata u fuq id-*data* miġbura dwar id-deprivazzjoni materjali fuq pressjoni ekonomika partikolari. Il-mistoqsija relatata fl-istħarriġ tal-UE SILC tirreferi għal wieħed mill-punti inklużi biex jinbena l-indikatur tad-Deprivazzjoni Materjali u Soċjali Severa, diġà diskuss fost il-komponenti tal-AROPE. Ara aktar dettalji dwar dan l-indikatur fil-paġna web relatata tal-Glossarju tal-Eurostat. Ara wkoll l-ISG Note: Fiche on available energy poverty indicators at EU level għal aktar dettalji.

201 Indikatur tal-Eurostat [ilc_mdes01]. Bħalissa, ma hemm l-ebda indikatur uffiċjali wieħed tal-UE dwar il-faqar enerġetiku. Indikatur addizzjonali bbażat fuq l-UE-SILC huwa s-sehem tal-popolazzjoni li għandha arretrati fil-kontijiet tal-utilitajiet, indikatur tal-Eurostat [ilc_mdes07]. Ta' min jinnota li, għall-2021, dawn l-indikaturi jrendu konklużjonijiet simili b'mod kwalitattiv f'livell għoli, u għalhekk wieħed biss huwa diskuss. Minbarra dawn, l-Osservatorju tal-Faqar Enerġetiku tal-UE jipproponi żewġ indikaturi primarji addizzjonali bbażati fuq in-nefqa fis-sett irrakkomandat tiegħu.

Fl-istess ħin, l-esponiment tal-unitajiet domestiċi għaż-żieda riċenti fil-prezzijiet, li l-aktar hija dovuta għaż-żieda fil-prezzijiet tal-enerġija, qed inaqqas il-kapaċità tal-akkwist tagħhom, u l-impatt qed jinħass l-aktar mill-familji b'introjtu baxx u minn xi familji b'introjtu medju. Miż-żieda konsiderevoli fl-għoli tal-ħajja rreġistrata fil-livell tal-UE bejn Mejju 2021 u Settembru 2022 (11,7 %), kważi nofsha kienet dovuta għal żidiet fil-prezzijiet tal-enerġija (4,9 %).[202] Din għandha t-tendenza li tapplika wkoll għal Stati Membri individwali, iżda b'differenzi konsiderevoli – ara l-Grafika hawn taħt. Filwaqt li l-kontribut taż-żidiet fil-prezzijiet tal-enerġija huwa ta' madwar żewġ terzi għan-Netherlands u għall-Belġju, huwa madwar nofsu għad-Danimarka, għall-Italja, għall-Greċja, għall-Irlanda, għal-Latvja u għall-Estonja, u madwar jew anqas minn terz għall-Finlandja, għar-Rumanija, għall-Bulgarija, għal Franza, għal Spanja u għall-Ungerija[203]. Matul l-istess perjodu, iż-żidiet fil-prezzijiet tal-enerġija relatati mal-akkomodazzjoni kkontribwew għaż-żieda fl-għoli tal-ħajja kważi tliet darbiet aktar minn dawk relatati mat-trasport (3,6 pp u 1,3 pp, rispettivament). Il-kontribut taż-żidiet fil-prezzijiet tal-enerġija relatati mal-akkomodazzjoni kienet akbar fl-Istati Membri kollha, ħlief għall-Ġermanja, u ta' 90 % jew aktar fin-Netherlands, fl-Ungerija, fil-Litwanja u fl-Estonja. Bħala medja, il-familji b'introjtu baxx u medju (l-ewwel u t-tielet għoxrin fil-mija tal-popolazzjoni, meta titqassam skont l-introjtu) ikklassifikaw b'mod simili fil-livell tal-UE, u jiffaċċjaw żieda ta' madwar 12 % fl-għoli tal-ħajja tagħhom.[204] Id-distakk bejn iż-żidiet fl-għoli tal-ħajja li jiffaċċjaw il-familji b'introjtu baxx u medju fl-Istati Membri jvarja minn 2,5 pp u 1,6 pp għall-Estonja u għal-Latvja, fejn il-familji b'introjtu baxx imorru agħar, sa -1,5 u -0,9 fl-Iżvezja u fin-Netherlands, rispettivament, fejn il-familji b'introjtu medju jmorru agħar minn dawk b'introjtu baxx.

---

202 Kalkoli bbażati fuq il-Eurostat [prc_hicp_manr] u fuq id-*data* dwar in-nefqa fil-livell tal-unitajiet domestiċi. Għad-dettalji u għall-metodi, ara Menyhért, Bálint, *The effect of rising energy and consumer prices on household finances, poverty and social exclusion in the EU - A preliminary empirical analysis*, JRC science for policy report, 2022. Ta' min jinnota li l-analiżi tiddependi fuq l-istrutturi tal-konsum aġġustati biss skont iż-żidiet fil-prezzijiet, teskludi l-adattament sħiħ tal-unitajiet domestiċi għalihom u li l-prezzijiet jinkludu l-effett tal-politiki dwar il-limitu massimu tal-prezzijiet. Ta' min jinnota wkoll li d-diżaggregazzjoni tal-enerġija għall-komponenti relatati mal-akkomodazzjoni u mat-trasport hija proporzjonali għall-kontribut relattiv ta' dawn is-subkomponenti għall-aġġustamenti tal-għoli tal-ħajja meta jiġu kkalkolati separatament bl-użu tal-ishma tan-nefqa rilevanti bbażati fuq l-HBS u d-*data* diżaggregata tal-HICP mill-Eurostat. Għalhekk, ir-riżultati ppreżentati huma stimi.

203 Fid-data limitu tad-*data*, il-prezzijiet tal-enerġija kienu għadhom ma nbidlux f'Malta meta mqabblin ma' Mejju 2022. Raġuni importanti għall-impatt diskuss tal-bidliet fil-prezzijiet hija l-ishma għoljin u li jvarjaw tal-enerġija fin-nefqiet tal-unitajiet domestiċi. Bħala medja, l-unitajiet domestiċi Ewropej jiddedikaw 13,0 % tal-infiq totali tagħhom għall-enerġija.

204 Ara b'mod partikolari d-diskussjoni fil-paġna 196 f'Il-Kummissjoni Ewropea, *Employment and social developments in Europe 2019*, l-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, 2019.

Iż-żieda fil-prezzijiet tal-enerġija, speċjalment fir-rigward tal-akkomodazzjoni, taqdi rwol importanti fil-bidliet fl-għoli tal-ħajja ġenerali esperjenzati kemm minn familji b'introjtu baxx kif ukoll minn familji b'introjtu medju f'nofs l-Istati Membri

Il-kontribut tat-tipi ta' nefqa għaż-żidiet fl-għoli tal-ħajja għall-ewwel u għat-tielet għoxrin fil-mija tal-popolazzjoni (l-ewwel u t-tieni żbarra skont l-Istati Membri, rispettivament), meta ordnata skont l-introjtu (l-ewwel u t-tielet kwintili, %)

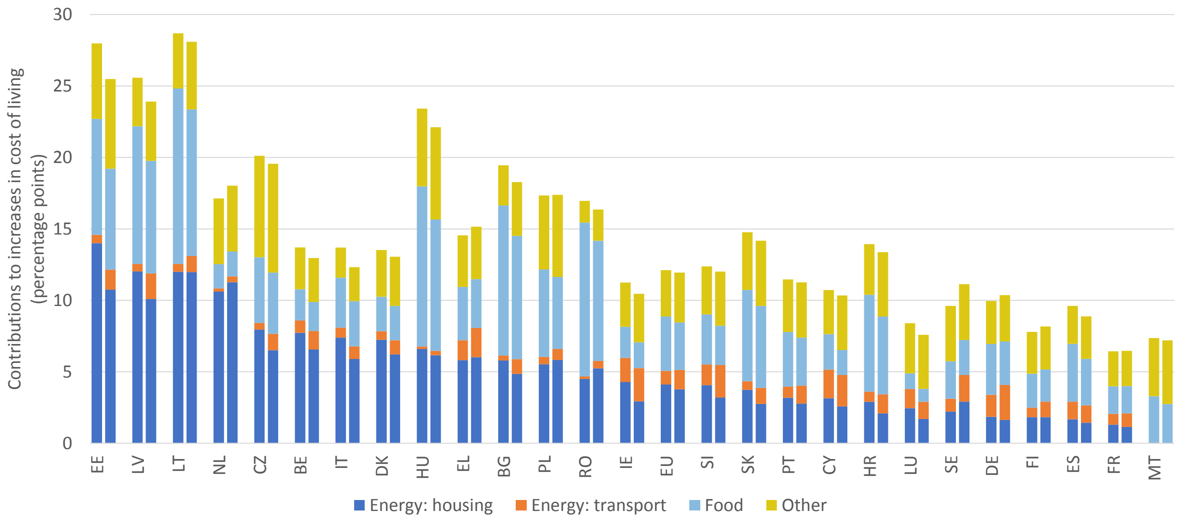

Nota: Iż-żidiet fl-għoli tal-ħajja jiġu kkomputati għall-ishma tan-nefqa fil-medja fl-ewwel u fit-tielet kwintili tad-distribuzzjoni tal-introjtu disponibbli ekwivalizzat tal-unitajiet domestiċi. L-Istati Membri mqassmin skont il-kontribut tal-bidliet fil-prezzijiet tal-enerġija relatati mal-akkomodazzjoni għall-ewwel kwintil.

Sors: Kalkoli tal-JRC ibbażati fuq *data* dwar l-inflazzjoni tal-HICP mill-indikatur tal-Eurostat [prc_hicp_manr] sa Mejju 2022 u fuq mikrodata mill-mewġa tal-2015 tal-HBS tal-UE. Id-*data* għal AT hija nieqsa.

Iż-żidiet fil-prezzijiet għall-enerġija relatata mal-akkomodazzjoni u mat-trasport għandhom il-potenzjal li jiġġeneraw impatt negattiv qawwi fuq is-suq tax-xogħol u fuq l-eżiti soċjali speċjalment għall-unitajiet domestiċi vulnerabbli, jekk ma jkunux mitigati b'mod adegwat, hekk kif jinfirxu fl-ekonomija. Is-simulazzjonijiet juru li, mingħajr protezzjoni lill-unitajiet domestiċi u bidla fl-imġiba, l-effetti kkawżati miż-żidiet fil-prezzijiet bejn Ġunju 2021 u Ġunju 2022 jistgħu jkunu sostanzjali[205]. [206] Fost l-individwi li jgħixu f'unitajiet domestiċi b'introjtu li ma jkunx ogħla mill-introjtu medjan f'pajjiżhom, il-frazzjoni b'sehem mill-baġit tal-enerġija residenzjali ta' mill-inqas 10 % tan-nefqiet totali tagħhom tal-unitajiet domestiċi tista' (jekk mill-bqija kollox jibqa' l-istess) tiżdied b'madwar 21 pp, bħala riżultat tal-iżviluppi fil-prezzijiet. Dan jimplika li n-numru ta' persuni affettwati qed jikber minn madwar 83,1 miljun għal madwar 126,6 miljun[207]. [208] Fost dawk b'introjtu ta' mhux

[205] Filwaqt li ma jitqisux miżuri ta' appoġġ immirati, dawn il-kalkoli jqisu l-interventi ġenerali tas-suq li jaffettwaw lill-utent finali (bħal-limiti massimi tal-prezzijiet u t-tnaqqis tal-VAT).

[206] L-effetti fuq il-benesseri jitkejlu bl-applikazzjoni tal-bidliet osservati fil-prezzijiet fuq ix-xejra tal-konsum tal-unitajiet domestiċi mill-Istħarriġ dwar il-Baġit tal-Unitajiet Domestiċi, li jippermettu l-kalkolu ta' bidliet teoretiċi fl-ispejjeż għall-oġġetti u l-ishma mill-baġit. Kalkoli bbażati fuq il-proġett tal-EMPL-JRC GD-AMEDI. Ta' min jinnota li r-riżultati jirreferu għal 23 pajjiż tal-UE, filwaqt li jħallu barra d-*data* għall-Awstrija, għal Malta, għall-Portugall u għas-Slovenja.

[207] Meta jiġu applikati l-bidliet fil-prezzijiet osservati fid-*data* tal-HBS tal-2015 dwar ix-xejriet tan-nefqa. Formalment, il-kriterju huwa ż-żieda fil-proporzjon ta' dawk b'sehem tal-baġit tal-enerġija residenzjali (REBS) ta' aktar minn 10 %. L-REBS jinkludi l-ispejjeż tat-tisħin u tat-tkessiħ skont il-klassifikazzjoni tal-ECOICOP tal-elettriku (CP0451), tal-gass (CP0452), u tal-fjuwils likwidi/taż-żejt (tat-tisħin) (CP0453). Dan l-indikatur għall-faqar enerġetiku ntgħażel għall-fini tal-istudju sottostanti. Ma jirriflettix id-definizzjoni proposta mill-Kummissjoni skont ir-riformulazzjoni tad-Direttiva dwar l-Effiċjenza Enerġetika u ma għandux jitqies li jantiċipa n-negozjati li għaddejjin dwar definizzjoni bħal din, b'mod partikolari skont ir-riformulazzjoni tal-EED.

aktar minn 60 % tal-introjtu medjan (jiġifieri li huma f'riskju ta' faqar), iż-żieda hija stmata li hija ta' madwar 19-il pp fl-UE. Dan jammonta għal aktar minn 10 miljun persuna, li jżid in-numru ta' dawk affettwati minn madwar 31,7 miljun qabel il-bidla fil-prezzijiet għal madwar 43,4 miljun warajha. L-effetti diretti u indiretti taż-żidiet fil-prezzijiet tal-enerġija fuq individwi li jgħixu f'familji b'introjtu taħt l-introjtu medjan u b'sehem tal-baġit għall-fjuwil għat-tagħmir tat-trasport personali akbar minn 6 % huma stmati li huma ta' 7,4 pp. In-numru tagħhom jiżdied minn madwar 79,8 miljun qabel il-bidla fil-prezzijiet għal madwar 95,2 miljun warajha. Fl-aħħar nett, għall-individwi li jgħixu f'familji b'introjtu mhux ogħla minn 60 % tal-introjtu medjan, iż-żieda fil-frazzjoni li s-sehem tal-baġit tagħha għall-fjuwil għat-tagħmir tat-trasport personali jkun tal-anqas 6 % hija ta' aktar minn 4 pp fl-UE. In-numru tagħhom jiżdied minn madwar 20,7 miljun qabel il-bidla fil-prezzijiet għal madwar 23,3 miljun warajha. Lil hinn mis-simulazzjonijiet diskussi hawnhekk, iż-żidiet fil-prezzijiet tal-gass u tal-elettriku jistgħu jħallu impatt fuq il-kapaċità tal-impjegaturi li jimpjegaw, iżommu l-impjiegi u jżidu jew iżommu l-livelli tal-pagi, lil hinn mill-impatt dirett fuq il-kapaċità tal-akkwist tal-unitajiet domestiċi.

L-evoluzzjoni tal-prezzijiet tal-enerġija u l-effetti distributtivi tagħhom jeħtieġ li jiġu mmonitorjati bir-reqqa. L-appoġġ temporanju u mmirat għall-unitajiet domestiċi vulnerabbli biex jgħinhom ilaħħqu mal-impatt taż-żieda fil-prezzijiet tal-enerġija huwa partikolarment importanti fil-kuntest attwali. L-immirar jgħin biex il-profondità tal-faqar enerġetiku tinżamm milli tkompli tiżdied u jgħin biex jinżammu l-inċentivi għat-tnaqqis tal-konsum tal-enerġija u biex tiġi promossa l-effiċjenza enerġetika. F'Ottubru 2021, il-Kummissjoni ppreżentat Komunikazzjoni dwar il-prezzijiet tal-enerġija, inkluż sett ta' għodod, li tiddeskrivi x'jistgħu jagħmlu l-Istati Membri skont ir-regoli eżistenti tal-UE biex jgħinu lill-konsumaturi u lin-negozji vulnerabbli jiffaċċjaw il-prezzijiet għoljin[209]. Ta' min jgħid li r-Regolament tal-Kunsill tas-6 ta' Ottubru 2022 dwar intervent ta' emerġenza biex jiġu indirizzati l-prezzijiet għoljin tal-enerġija estenda s-sett ta' għodod u huwa mistenni wkoll li jrendi dħul pubbliku addizzjonali mill-profitti mhux mistennija minn teknoloġiji inframarġinali. Dan id-dħul mill-kontribuzzjonijiet ta' solidarjetà fuq il-kumpaniji tal-fjuwils fossili, għad-distribuzzjoni lill-unitajiet domestiċi u lin-negozji li qed jirriskjaw dejjem aktar li ma jkunux jistgħu jħallsu l-kontijiet tal-enerġija tagħhom, mistenni jgħin biex jiġi evitat li jiżdied ir-riskju tal-faqar, inkluż tal-faqar enerġetiku, u tal-inugwaljanzi[210]. Ftehim dwar **approċċ komuni biex jiġu ssostitwiti miżuri tal-prezzijiet fuq bażi wiesgħa b'sistema tal-ipprezzar tal-enerġija fuq żewġ livelli, ikkalibrata u mmirata kif xieraq**, bi prezz aktar baxx applikat fuq konsum definit minn qabel, itejjeb il-protezzjoni tal-unitajiet domestiċi u tal-kumpaniji vulnerabbli, jippreserva l-inċentivi biex jitnaqqas il-konsum tal-enerġija u jkun aktar sostenibbli mil-lat fiskali. L-appoġġ għall-introjtu mmirat u l-appoġġ biex jitwettqu azzjonijiet relatati mal-effiċjenza enerġetika u biex tiżdied l-enerġija rinnovabbli xorta jistgħu jikkomplementaw sistema ta' pprezzar tal-enerġija bħal din.

---

208 Approċċ alternattiv ibbażat fuq l-indikatur ta' inabbiltà li d-dar tinżamm sħuna b'mod adegwat, użat fl-ESDE Quarterly Review, October 2022, juri effetti li jindikaw l-istess direzzjoni, iżda huma iżgħar. L-indikatur huwa stmat li żdied b'1,8 pp fl-UE bejn Jannar 2022 u Awwissu 2022. L-impatt stmat ivarja bejn il-pajjiżi u hu ogħla b'mod sinifikanti għall-unitajiet domestiċi f'AROP (6,9 pp), għall-kerrejja (3,7 pp), għall-unitajiet domestiċi b'ġenitur singolu (4,0 pp) u għal unitajiet domestiċi ta' persuna waħda (3,8 pp). Għalhekk, l-istimi jiddependu ħafna fuq l-indikatur użat biex jitkejjel il-faqar enerġetiku.

209 Ara online.

210 Ara: Il-Kunsill jadotta formalment miżuri ta' emerġenza biex inaqqsu l-prezzijiet tal-enerġija - Consilium (europa.eu). Ta' min jinnota li t-teknoloġiji inframarġinali jinkludu iżda mhumiex ristretti għall-biċċa l-kbira tas-sorsi tal-enerġija rinnovabbli.

L-Istati Membri adottaw miżuri temporanji ta' appoġġ pubbliku biex jittrattaw il-kriżi tal-enerġija li għaddejja bħalissa, għalkemm il-biċċa l-kbira tal-miżuri ta' emerġenza mhumiex immirati lejn persuni b'introjti baxxi iżda pjuttost għandhom l-għan li jnaqqsu l-kostijiet għall-utenti finali kollha fl-ekonomija. Bħala parti minn dawn, ġew introdotti miżuri ta' tnaqqis tal-VAT fuq l-elettriku jew fuq il-fjuwils għat-tisħin domestiku **fil-Belġju, f'Ċipru, fis-Slovenja, fil-Polonja** , u **fil-Litwanja**. Tnaqqis ieħor tat-taxxa (dazji tas-sisa, kontributi għat-tranżizzjoni ekoloġika u taxxi/dazji/imposti speċifiċi oħrajn) ġie rrapportat **fl-Awstrija, f'Ċipru, fil-Ġermanja, fl-Italja, fin-Netherlands, fil-Polonja, fis-Slovenja** , u **fi Spanja**. Ġew stabbiliti skemi temporanji ġodda ta' appoġġ għall-introjtu **fil-Belġju, fil-Bulgarija, fil-Lussemburgu, fil-Polonja, fi Franza, fid-Danimarka**, **fl-Iżvezja**, **fil-Latvja, fl-Irlanda, fir-Rumanija, fil-Ġermanja, fis-Slovenja, fl-Awstrija** u **fl-Estonja**, filwaqt li l-kopertura u/jew l-ammont ta' dawk eżistenti ġew estiżi **fil-Litwanja, fil-Greċja, fiċ-Ċekja, fin-Netherlands,** u **fl-Italja**. L-informazzjoni u l-pariri disponibbli għall-konsumaturi ġew imsaħħa **fir-Rumanija, fil-Ġermanja, fil-Greċja** u **fil-Kroazja**. Ġew introdotti limiti massimi tal-prezzijiet **fil-Bulgarija, fil-Greċja, fiċ-Ċekja u fis-Slovenja** u mill-1 ta' Jannar 2023 se jiġi introdott limitu massimu temporanju **fin-Netherlands**[211]. Il-kostijiet tan-network u tad-distribuzzjoni tnaqqsu **fil-Lussemburgu, fil-Polonja, fl-Estonja, fis-Slovenja** u **fil-Latvja**. Ittieħdu miżuri biex tiġi żgurata provvista bażika mingħajr interruzzjoni **fir-Rumanija** u **fil-Portugall**. Fl-2022, xi Stati Membri implimentaw tnaqqis fil-prezz tal-użu tat-trasport pubbliku, xi drabi mmirat speċifikament lejn it-tnaqqis tal-kostijiet tal-ivvjaġġar (eż., Spanja) jew b'mod aktar ġenerali (eż., l-Irlanda)[212].

L-Istati Membri ħadu miżuri biex inaqqsu n-nefqa tal-unitajiet domestiċi għall-enerġija, inkluż billi mmobilizzaw l-investimenti fl-effiċjenza enerġetika u fl-enerġija rinnovabbli, u dan jikkontribwixxi wkoll għall-protezzjoni tal-kapaċità tal-akkwist tal-unitajiet domestiċi fid-dawl taż-żieda fil-prezzijiet tal-enerġija. Minbarra l-pariri lill-konsumaturi tal-enerġija, l-Istati Membri nedew kampanji ta' informazzjoni biex jistimolaw l-iffrankar volontarju tal-enerġija, filwaqt li xi wħud minnhom daħħlu fis-seħħ rekwiżiti ta' ffrankar tal-enerġija għal attivitajiet speċifiċi. Barra minn hekk, biex tiġi ffaċilitata t-tranżizzjoni ekoloġika, ġew introdotti skemi għat-titjib tal-effiċjenza enerġetika tad-djar eżistenti **fl-Irlanda, fi Franza, fl-Awstrija, fil-Portugall, f'Ċipru, fl-Estonja,** u **fil-Litwanja**. Barra minn hekk, **is-Slovakkja, il-Portugall, il-Kroazja, il-Litwanja, Ċipru, ir-Rumanija,** u **n-Netherlands** introduċew miżuri mmirati lejn it-titjib tal-effiċjenza enerġetika, filwaqt li **fl-Iżvezja** u **fid-Danimarka** ġew stabbiliti forom oħrajn ta' inċentivi u ta' appoġġ, li jinkludu t-tnaqqis fit-taxxa. Permezz ta' finanzjament mill-RRF, l-Istati Membri (għas-26 pjan nazzjonali adottati minn Novembru 2022) jinvestu total ta' madwar EUR 72 biljun fit-titjib tal-effiċjenza enerġetika[213], pereżempju permezz ta' investimenti fl-

[211] Il-Belġju, ir-Rumanija, l-Italja, Spanja, Franza, il-Litwanja, il-Polonja, il-Portugall, is-Slovakkja u l-Ungerija diġà kellhom fis-seħħ limitu massimu tal-prezzijiet tal-enerġija għall-popolazzjoni qabel il-kriżi, li ġie estiż.

[212] Il-miżuri indikati f'dan il-paragrafu huma r-riżultat ta' mmappjar imwettaq għall-Kummissjoni Ewropea mill-Eurofound u jkopri l-perjodu 2021 – lejn l-aħħar tar-rebbiegħa tal-2022. Aktar informazzjoni tista' tinstab fi Eurofound, *Access to essential services for people on low incomes: Energy, public transport and digital communications*, Eurofound, Dublin, 2022.

[213] Iċ-ċifra hi bbażata fuq il-metodoloġija tat-tikkettar tal-pilastru għat-Tabella ta' Valutazzjoni tal-Irkupru u r-Reżiljenza. Tikkorrispondi għall-kost stmat tal-miżuri allokati għall-"Effiċjenza enerġetika" bħala qasam ta' politika primarju jew sekondarju. Il-kalkolu huwa bbażat fuq is-26 pjan għall-irkupru u r-reżiljenza approvati mill-Kummissjoni u mill-Kunsill sa Novembru 2022. Dawn huma kostijiet stmati; il-finanzjament attwali se jkun ibbażat fuq l-objettivi intermedji u l-miri milħuqa. Il-Kummissjoni vvalutat l-istimi tal-kostijiet meta ġew sottomessi u approvati l-pjanijiet inizjali. L-Istati Membri mhumiex meħtieġa jissottomettu l-irċevuti tal-infiq u l-Kummissjoni mhix se tivverifika l-kostijiet attwali tal-miżuri appoġġati mill-RRF.

effiċjenza enerġetika tal-bini privat u pubbliku fil-**Belġju**, u r-rinnovazzjoni u r-riabilitazzjoni tal-akkomodazzjoni privata u soċjali fil-**Greċja** u fi **Franza**[214]. Fit-tul, investimenti bħal dawn huma l-aħjar soluzzjoni biex jiġu indirizzati ż-żidiet fil-prezzijiet tal-enerġija billi jitnaqqas il-konsum tal-enerġija, għall-benefiċċju tal-unitajiet domestiċi u tal-ambjent.

L-inugwaljanza fl-introjtu baqgħet ġeneralment stabbli wara l-kriżi tal-COVID-19 iżda b'sinjali ta' diverġenza bejn l-Istati Membri. Il-proporzjon medju tad-distribuzzjoni kwintili tal-introjtu tal-UE żdied biss bi ftit (minn 4,89 għal 4,97) fl-2021 (is-sena tal-introjtu 2020). L-inugwaljanza fl-introjtu naqset b'mod relattivament qawwi fil-Bulgarija u fil-Lussemburgu (-0,5 pp u -0,4 pp), iżda anki fin-Netherlands, fil-Belġju, fl-Irlanda, li tipikament jirreġistraw livelli aktar baxxi ta' inugwaljanza fl-introjtu – ara l-Grafika 2.4.6. Ġew osservati żidiet sostanzjali (aktar minn 0,2 pp) fil-Portugall, fil-Greċja, fir-Rumanija, fi Spanja, fil-Latvja, u f'Malta, li ġeneralment juru livelli ogħla mill-medja. Il-Latvja, il-Litwanja, ir-Rumanija, u Spanja jinsabu f'"sitwazzjonijiet kritiċi" kemm minħabba livelli għoljin kif ukoll minħabba żidiet jew inkella tnaqqis komparattivament żgħir fil-każ tal-Litwanja. L-istabbiltà ġenerali tal-inugwaljanza fl-introjtu rriżultat mill-funzjonament tal-istabbilizzaturi awtomatiċi kif ukoll mill-miżuri ta' emerġenza adottati b'reazzjoni għall-kriżi tal-COVID-19, b'mod partikolari skemi ta' xogħol b'ħinijiet iqsar u skemi oħrajn ta' żamma tal-impjieg. Skont l-istimi rapidi tal-Eurostat, l-inugwaljanzi fl-introjtu huma stmati li baqgħu fil-biċċa l-kbira stabbli fil-biċċa l-kbira tal-pajjiżi wkoll fl-2021 (ħlief għal titjib fl-Italja), u dan jirrifletti l-impatt taż-żieda fl-introjtu reali tal-unitajiet domestiċi, ibbilanċjati tul id-distribuzzjoni tal-introjtu.

[214] Ir-Rapport ta' rieżami dwar l-implimentazzjoni tal-Faċilità għall-Irkupru u r-Reżiljenza, COM(2022) 383 final.

Grafika 2.4.6: L-inugwaljanza fl-introjtu naqset jew baqgħet ġeneralment stabbli fl-UE matul il-pandemija tal-COVID-19 għalkemm b'xi sinjali ta' diverġenza bejn l-Istati Membri

Il-proporzjon tad-distribuzzjoni kwintili tal-introjtu (S80/S20), il-livelli tal-2021 u l-bidliet mis-sena preċedenti (indikatur ewlieni tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali)

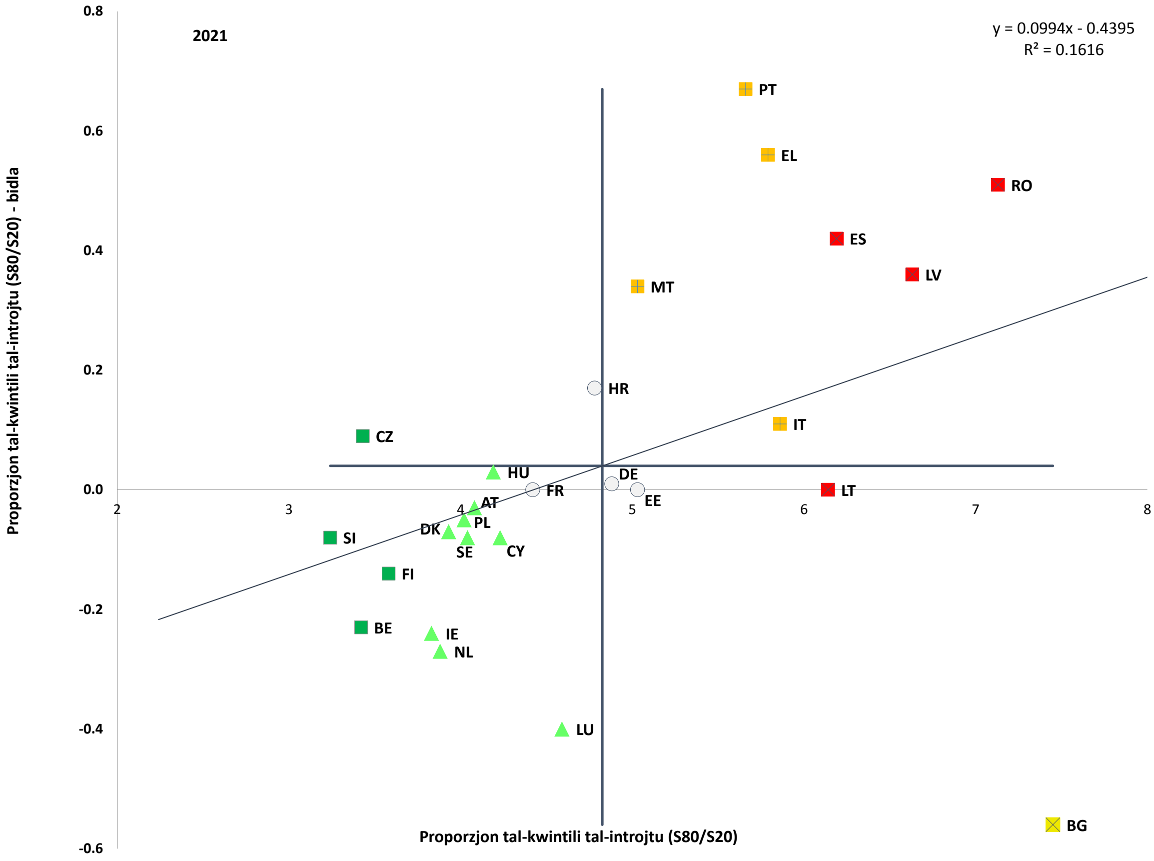

Nota: L-assi huma ċċentrati fuq il-medja mhux ponderata tal-UE. Id-didaskalija hija ppreżentata fl-Anness. Id-*data* għal IT u PL hija provviżorja. Interruzzjoni fis-serje għal LU.
Sors: il-Eurostat [tessi180], l-UE-SILC.

Il-forma tal-inugwaljanzi fl-introjtu fuq id-distribuzzjoni tal-introjtu tvarja ħafna fl-Istati Membri tal-UE. Matul l-aħħar 10 snin, iż-żidiet fl-inugwaljanzi kienu essenzjalment xprunati bħala medja minn żidiet fil-limitu inferjuri tad-distribuzzjoni tal-introjtu (ara l-JER 2021). L-Istati Membri li esperjenzaw inugwaljanza ġenerali ogħla fl-introjtu (S80/S20) mill-medja tal-UE ġeneralment urew ukoll inugwaljanzi ogħla fil-limiti kemm inferjuri kif ukoll superjuri tad-distribuzzjoni tal-introjtu, kif indikat mill-proporzjonijiet rispettivi tad-distribuzzjoni kwintili (S50/S20 u S80/S50) – ara l-Grafika 2.4.7. Madankollu, dan huwa aktar evidenti fil-limitu inferjuri (S50/S20) bħal fil-każijiet tar-Rumanija, ta' Spanja, tal-Greċja, u tal-Estonja. Inugwaljanza ogħla fil-limitu inferjuri tixpruna wkoll l-inugwaljanza ġenerali f'pajjiżi taħt il-medja tal-UE, bħall-Kroazja, is-Slovakkja u l-Iżvezja. Fi Stati Membri oħrajn (il-Bulgarija, Ċipru, iċ-Ċekja, il-Finlandja, Franza, l-Irlanda, u l-Litwanja), l-inugwaljanza ġenerali kienet ġejja relattivament aktar mill-inugwaljanza akbar fil-limitu superjuri (S80/S50).

Grafika 2.4.7. Il-forma tal-inugwaljanzi fl-introjtu fuq id-distribuzzjoni tal-introjtu tvarja b'mod sinifikanti fost l-Istati Membri
Proporzjonijiet tad-distribuzzjoni kwintili S80/S20, S80/S50 u S50/S20 (2021)

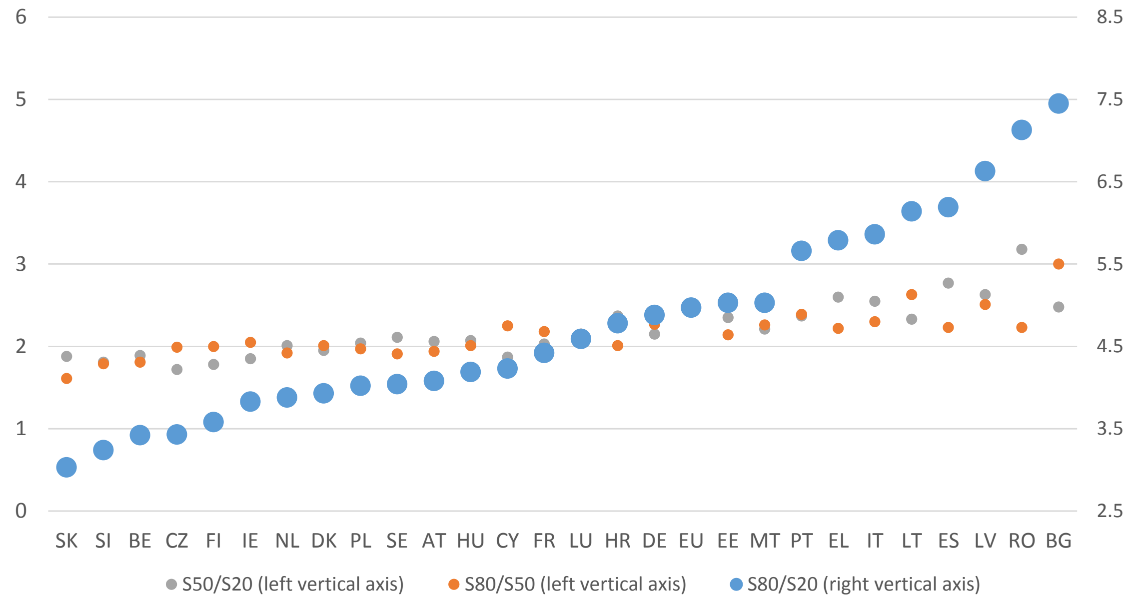

Nota: Ma hemmx *data* disponibbli għall-2021 għal SK, li għaliha jintużaw il-valuri tal-2020.
Sors: il-Eurostat [tessi180], [ilc_di11d], [ilc_di11e], l-UE-SILC.

Stimi bikrija tal-livelli tan-nefqa tal-benefiċċji tal-protezzjoni soċjali fl-2021 juru stabbiltà meta mqabblin mas-sena ta' qabel. Għal 24 Stat Membru, is-sehem ta' tali nefqiet fil-PDG naqas biss bi ftit meta mqabbel mal-2020 (minn 30,7 % għal 29,2 %), għalkemm jibqgħu ogħla mil-livell ta' qabel il-kriżi (27,1 % fl-2019)[215]. In-nefqiet żdiedu b'EUR 124 biljun (jew +3,1 %) matul l-2020-21, ħafna anqas milli fl-2020 (EUR 304 biljun jew +8,3 %) iżda fl-2021, kellhom it-tendenza li jiżdiedu aktar malajr fl-Istati Membri b'livelli aktar baxxi mill-medja[216]. Fl-UE, ġew osservati l-akbar żidiet fil-benefiċċji tal-kura tas-saħħa u tal-mard[217] (EUR 91 biljun jew +8 %), segwiti mill-benefiċċji tax-xjuħija u tas-superstiti (EUR 51 biljun jew +3 %), il-benefiċċji għad-diżabbiltà (EUR 12 biljun jew + 4 %), il-benefiċċji għall-esklużjoni soċjali[218] (EUR 9,5 biljun jew + 4 %) u l-benefiċċji tal-familja (EUR 7,5 biljun jew + 2 %). Min-naħa l-oħra, in-nefqiet għall-benefiċċji għall-akkomodazzjoni baqgħu ġeneralment stabbli (+0,7 %), filwaqt li dawk għall-benefiċċji tal-qgħad[219] naqsu drastikament (b'EUR 47 biljun jew -16 % fl-UE kollha). B'mod ġenerali, il-benefiċċji tax-xjuħija u tas-superstiti komplew jirrappreżentaw l-ogħla kategorija ta' nefqiet fuq il-benefiċċji fl-2021 (43,8 %). Is-sehem tal-benefiċċji tal-kura tas-saħħa u tal-mard żdied kważi fl-Istati Membri kollha (22 minn 24) matul l-2020-21 u laħaq it-30,5 % tan-nefqiet għall-UE kollha kemm hi (meta mqabbel ma' 29,2 % fl-2020). B'kuntrast għal dan, is-sehem tal-benefiċċji tal-qgħad fin-nefqiet ġenerali fuq il-benefiċċji naqas kważi fl-Istati Membri kollha (21 minn 24), jiġifieri naqas minn 7,4 % fl-2020 għal 6 % fl-2021 għall-UE kollha kemm hi, iżda madankollu baqa' ogħla mil-livell ta' qabel il-kriżi tiegħu (4,5 % fl-2019).

[215] Il-Eurostat, *Early estimates - Social protection* (aġġornata l-aħħar fis-27/10/2022)*, li tkopri l-Istati Membri kollha minbarra EL, RO u SK. B'kollox, dawn l-24 Stat Membru kienu jirrappreżentaw madwar 97 % tal-PDG tal-EU-27 fl-2020 (u 96 % tan-nefqiet fuq il-protezzjoni soċjali).*
[216] In-nefqiet żdiedu b'madwar 6 % jew aktar f'seba' Stati Membri: LV, BG, HU, SI, HR, PL, u CZ.
[217] Minħabba żieda ta' aktar minn 10 % f'disa' Stati Membri: LV, HR, SI, CY, BG, FR, HU, PT, u EE.
[218] Żidiet b'aktar minn 20 % seħħew f'IT, LV, BG, HR u ES.
[219] Minħabba tnaqqis b'aktar minn 10 % f'14-il Stat Membru: HU, DK, AT, BG, MT, FR, NL, BE, ES, IT, HR, PL, LU, u EE.

L-impatt tat-trasferimenti soċjali (minbarra l-pensjonijiet) fuq it-tnaqqis tal-faqar żdied b'mod ġenerali fl-UE fl-2021, iżda għad hemm differenzi sinifikanti fost l-Istati Membri. Fl-2021 (b'referenza għall-introjti tal-2020), l-indikatur varja minn 18,1 % fir-Rumanija għal aktar minn tliet darbiet ogħla fl-Irlanda (60,7 %). Stati Membri oħrajn b'livelli relattivament għoljin kienu l-Finlandja (57,7 %), id-Danimarka (53,9 %) u l-Belġju (53,3 %), fejn ir-riskju ta' faqar tnaqqas b'aktar min-nofs b'riżultat tal-impatt tat-trasferimenti soċjali (esklużi l-pensjonijiet) matul is-sena tat-tifqigħa tal-pandemija. Dawn il-pajjiżi kollha huma identifikati, flimkien mal-Irlanda, bħala "bl-aqwa prestazzjoni" – ara l-Grafika 2.4.8. L-ogħla żieda ġiet irreġistrata fil-Bulgarija (9,4 pp) u fl-Italja (8,5 pp), li madankollu baqgħet f'livell taħt il-medja tal-UE. Il-Portugall, il-Greċja u l-Kroazja (madwar 20 % kollha) huma mmarkati bħala li jinsabu f'"sitwazzjoni kritika", għal livelli baxxi u li sejrin għall-agħar (b'-6 pp għall-Portugall), flimkien mal-Latvja b'livelli baxxi simili, għalkemm stabbli, u r-Rumanija, li għadha fl-aktar livell baxx fl-UE wara xi titjib. L-Estonja u Malta jinsabu f'"sitwazzjonijiet li jridu jiġu ssorveljati". L-impatt tat-trasferimenti soċjali fit-tnaqqis tal-faqar żdied fil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri l-oħrajn, iżda f'livelli differenti. Id-differenzi huma kbar ukoll bejn ir-reġjuni fl-UE, b'valuri partikolarment baxxi rreġistrati fil-Portugall, f'diversi reġjuni fir-Rumanija u fil-Greċja, kif ukoll f'xi reġjuni tal-Italja – ara l-Grafika 9 fl-Anness 3.

Grafika 2.4.8: Matul il-kriżi tal-COVID-19, l-impatt tat-tnaqqis tal-faqar tat-trasferimenti soċjali żdied b'mod ġenerali, iżda b'pass differenti fl-Istati Membri, b'differenzi sinifikanti persistenti

L-impatt tat-trasferimenti soċjali (għajr il-pensjonijiet) fuq it-tnaqqis tal-faqar, il-livelli tal-2021 u l-bidliet mis-sena ta' qabel (indikatur ewlieni tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali)

Nota: L-assi huma ċċentrati fuq il-medja mhux ponderata tal-UE. Id-didaskalija hija ppreżentata fl-Anness. Id-*data* għal IT u PL hija provviżorja u mhix disponibbli għal SK. Interruzzjoni fis-serje għal LU.
Sors: il-Eurostat, [tespm050].

Il-protezzjoni soċjali għandha rwol importanti għan-nies f'forom mhux standard ta' impjieg għalkemm il-kopertura tvarja ħafna bejn l-Istati Membri u l-kategoriji u l-faqar ma jiġix evitat għal xi wħud minnhom. Fl-UE, l-impatt tat-trasferimenti soċjali fuq it-tnaqqis tal-faqar fl-2021 kien (ibbażat fuq l-UE-SILC) ħafna ogħla għall-persuni f'impjieg mhux standard[220] (26,5 %) milli għal dawk f'impjieg standard (10,1 %), u enfasizza r-rwol sinifikanti li għandha l-protezzjoni soċjali fl-introjtu ta' tali gruppi. Madankollu, dan ma jipprevjenix livelli ogħla ta' faqar monetarju fost il-ħaddiema kuntrattwali temporanji, il-part-timers, dawk li jaħdmu għal rashom u l-ħaddiema tal-familja fil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri. B'mod ġenerali, kien tliet darbiet aktar probabbli li l-persuni f'impjieg mhux standard ikunu fir-riskju tal-faqar (16,6 %) milli dawk f'impjieg standard (5 %). Dan id-distakk jaqbeż il-15-il pp f'ħames Stati Membri, l-aktar minħabba rati għoljin tal-AROP fost dawk li jaħdmu għal rashom (l-Estonja, il-Portugall u r-Rumanija) u/jew fost il-ħaddiema kuntrattwali temporanji (il-Latvja u Spanja). Dan minħabba li l-kopertura tal-benefiċċji soċjali tvarja ħafna bejn l-istatus tal-attività u l-Istati Membri. Bħala medja fl-UE kollha kemm hi, fl-2021 is-sehem ta' persuni fl-età tax-xogħol (16-64) f'riskju ta' faqar li jirċievu benefiċċji soċjali (fil-livell individwali) kien biss ftit ogħla fost il-ħaddiema mhux standard (b'39,5 %) milli għall-ħaddiema standard (b'37,9 %)[221]. Madankollu, f'14-il Stat Membru, is-sehem ta' dawk li jirċievu benefiċċji kien ogħla fost il-ħaddiema standard (milli fost il-ħaddiema mhux standard) u b'aktar minn 10 pp f'erba' Stati Membri (il-Bulgarija, il-Litwanja, il-Latvja u s-Slovenja). Madankollu, żieda qawwija meta mqabbla mas-snin preċedenti hija rrapportata fis-sehem ta' persuni fl-età tax-xogħol f'riskju ta' faqar li jirċievu benefiċċji soċjali, għall-kategoriji kollha tal-istatus ta' attività – li jirriflettu l-miżuri eċċezzjonali ta' appoġġ għall-introjtu meħudin bħala rispons għall-pandemija tal-COVID-19. L-akbar żieda seħħet fost dawk li jaħdmu għal rashom, bi 32,5 % ta' dawk f'riskju ta' faqar li jirċievu xi benefiċċji soċjali (meta mqabblin ma' madwar 10,8 % fis-sena ta' qabel[222]), għalkemm għadha anqas minn 41,8 % fost l-impjegati kollha. Fl-aħħar nett, filwaqt li fl-2021 madwar nofs (52,7 %) il-persuni qiegħda fir-riskju tal-faqar irċevew benefiċċji soċjali fl-UE, dan is-sehem kien ħafna anqas, taħt l-20 %, fir-Rumanija, fil-Polonja, fil-Kroazja u fil-Greċja.

L-adegwatezza tal-iskemi tal-introjtu minimu naqset fil-biċċa l-kbira tal-Istati Membri fis-sena tal-introjtu tal-2020, meta mqabbla mal-2019. L-adegwatezza tal-benefiċċji tal-introjtu minimu tiġi mmonitorjata billi jitqabbel l-introjtu tal-benefiċjarji mas-soll nazzjonali tal-faqar kif ukoll mal-introjtu ta' ħaddiem b'paga baxxa[223]. Dawn ir-referenzi jipprovdu indikazzjonijiet dwar l-impatt ta' tnaqqis tal-faqar, kif ukoll dwar id-dimensjoni tal-attivazzjoni u l-effetti ta' inċentiv tal-iskemi. Filwaqt li baqgħu ġeneralment l-istess matul l-aħħar deċennju (ara l-Kaxxa 8 tal-Pilastru, li tiddiskuti l-bidliet matul l-2009-2019), fl-aħħar sena tal-introjtu disponibbli (2020), l-adegwatezza tal-iskemi tal-introjtu minimu marret ftit għall-agħar b'mod ġenerali fl-UE. Din kienet aktar sostanzjali (aktar minn 2 pp) f'xi pajjiżi, kemm meta mqabbla mas-soll tal-faqar (il-Polonja -4,4 pp, il-Lussemburgu -3,4 pp, iċ-Ċekja -2,8 pp, il-Kroazja -2,5 pp, l-Ungerija -2,4 pp u n-Netherlands -2,3 pp) u mal-introjtu

---

220 L-impjieg mhux standard huwa definit bħala l-impjegati kollha mingħajr kuntratt permanenti full-time kif ukoll dawk kollha li jaħdmu għal rashom – ara wkoll it-taqsima 2.3.1.

221 Skont l-indikatur dwar "aċċess effettiv" approvat mill-KPS fl-2020 fil-kuntest tal-qafas ta' monitoraġġ dwar l-aċċess għall-protezzjoni soċjali. Il-popolazzjoni fil-mira hija l-persuni f'riskju ta' faqar qabel it-trasferimenti soċjali. Il-benefiċċji soċjali koperti fl-indikatur huma dawk riċevuti fil-livell individwali, minbarra l-pensjonijiet tax-xjuħija u tas-superstiti.

222 Tqabbil ibbażat fuq is-sena ta' referenza 2021 (sena tal-introjtu tal-2020) sal-2020 (sena tal-introjtu tal-2019).

223 Skont il-metodoloġija miftiehma fil-qafas ta' parametraġġ referenzjarju dwar l-introjtu minimu, ara r-Rapporti Konġunti dwar l-Impjiegi mill-2019 u l-Kaxxa 8 tal-Pilastru.

ta' ħaddiem b'paga baxxa (il-Litwanja -6,6 pp u l-Polonja -2,2 pp). Għall-kuntrarju, l-adegwatezza żdiedet b'mod sinifikanti fiż-żewġ każijiet fil-Greċja (15,4-il pp u 7 pp) u f'Ċipru (5,1 pp u 5,7 pp). L-adegwatezza tal-introjtu minimu hija ogħla minn 80 % tas-soll tal-faqar fin-Netherlands, fl-Irlanda, fil-Lussemburgu, fid-Danimarka, fl-Italja, u wkoll f'Ċipru, filwaqt li għadha taħt terz tas-soll tal-faqar fir-Rumanija, fil-Bulgarija, fl-Ungerija u fis-Slovakkja. F'termini ta' kopertura, espressa mir-rata tar-riċevituri tal-benefiċċji, is-sitwazzjoni baqgħet kważi l-istess fl-2020 meta mqabbla mal-2019, b'xi titjib (żieda ta' aktar minn 5 pp) fl-Italja, fil-Litwanja, u fil-Lussemburgu iżda wkoll b'xi tnaqqis (aktar minn 5 pp) fil-Kroazja, f'Ċipru u fil-Polonja, fejn ir-rata tar-riċevituri tal-benefiċċji hija anqas minn 80 % - ara l-Grafika 2.4.9. Fuq in-naħa l-oħra tal-ispettru, ir-rati tar-riċevituri tal-benefiċċji jilħqu kważi 100 % tal-popolazzjoni f'riskju ta' faqar, li tgħix f'familji kważi mingħajr impjieg fid-Danimarka, fl-Irlanda, fil-Finlandja u fi Franza. Lil hinn minn dawn id-dimensjonijiet ta' adegwatezza u ta' kopertura, il-proposta tal-Kummissjoni għal rakkomandazzjoni tal-Kunsill dwar introjtu minimu adegwat li jiżgura inklużjoni attiva tiddeskrivi oqsma għal aktar modernizzazzjoni tal-iskemi tal-introjtu minimu skont l-approċċ ta' inklużjoni attiva.

Grafika 2.4.9 Is-sehem ta' persuni f'riskju ta' faqar f'familji (kważi) mingħajr impjieg fuq il-benefiċċji soċjali baqa' kważi l-istess bejn l-2019 u l-2020, minkejja xi bidliet fi ftit Stati Membri

Rata tar-riċevituri tal-benefiċċji għall-persuni f'riskju ta' faqar ta' 18-64 sena u li jgħixu f'familji (kważi) mingħajr impjieg (%, sena tal-introjtu tal-2019 u tal-2020, rispettivament)

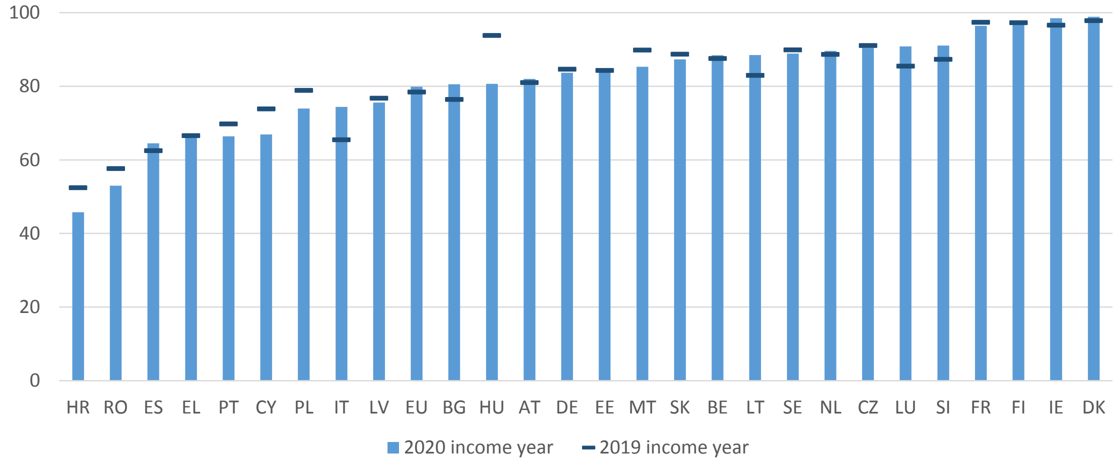

Nota: Id-*data* għal IT u PT hija provviżorja. Id-*data* hija provviżorja għal HU u SK. Interruzzjoni fis-serje għal LU. Id-*data* għas-snin ta' stħarriġ tal-2021 u tal-2020 tintuża għas-sena tal-introjtu tal-2020 u tal-2019, rispettivament.
Sors: Kalkoli mhux ippubblikati tal-Eurostat ibbażati fuq l-UE-SILC 2020 u 2021.

Kaxxa 8 tal-Pilastru: Parametraġġ referenzjarju tal-introjtu minimu

It-tisħiħ tal-protezzjoni tal-introjtu minimu, skont l-approċċ ta' inklużjoni attiva, għandu rwol ewlieni fil-prevenzjoni u fil-mitigazzjoni tar-riskju tal-faqar jew tal-esklużjoni soċjali, li jikkontribwixxi għall-implimentazzjoni tal-prinċipju 14 tal-Pilastru Ewropew tad-Drittijiet Soċjali (dwar l-introjtu minimu). Fl-2018, il-Kumitat tal-Protezzjoni Soċjali (KPS) stabbilixxa qafas ta' parametraġġ referenzjarju għall-introjtu minimu biex tittejjeb l-analiżi tal-isfidi relatati u jiġu appoġġati l-iżviluppi tal-politika fl-Istati Membri, li jinvolvi għażla ta' indikaturi rilevanti tal-eżiti, tal-prestazzjoni u tal-lieva ta' politika.[224] Ġew

[224] L-indikaturi tal-eżitu huma: l-ispariġġ medjan relattiv tar-riskju tal-faqar tal-popolazzjoni fl-età tax-xogħol, ir-rata ta' deprivazzjoni materjali u soċjali tal-popolazzjoni fl-età tax-xogħol u r-rata ta' riskju ta' faqar tal-popolazzjoni li tgħix f'familji (kważi) mingħajr impjieg. L-indikaturi tal-prestazzjoni huma: l-impatt tat-

identifikati tliet lievi ta' politika ewlenin li l-aktar li x'aktarx jaffettwaw il-prestazzjoni tal-protezzjoni tal-introjtu minimu: (1) l-adegwatezza tal-benefiċċji, (2) ir-regoli tal-eliġibbiltà u l-użu tal-benefiċċji, u (3) l-attivazzjoni u l-aċċess għas-servizzi.[225]

L-ewwel rapport konġunt tal-KPS-Kummissjoni dwar l-introjtu minimu, ibbażat fuq il-qafas ta' parametraġġ referenzjarju tal-introjtu minimu, ikkomplementat b'*data* addizzjonali u b'informazzjoni kwalitattiva, **ġie miftiehem f'Settembru 2022**, qabel il-proposta tal-Kummissjoni għal rakkomandazzjoni tal-Kunsill dwar introjtu minimu adegwat tat-28 ta' Settembru 2022. Ir-rapport isegwi l-konklużjonijiet tal-Kunsill tal-2020, li fihom il-Kunsill stieden lill-Kummissjoni u lill-KPS biex iħejju perjodikament tali rapport konġunt biex janalizzaw u jirrieżaminaw il-progress miksub fl-iżvilupp tal-protezzjoni tal-introjtu minimu fl-Istati Membri. Ir-rapport identifika l-isfidi marbutin mal-indikaturi tal-qafas ta' parametraġġ referenzjarju[226]. Ir-rapport ikkonkluda li l-qafas kien ipprovda għodda analitika siewja u ppropona li dan jiġi aġġornat regolarment, kif ukoll li jitqiesu d-dimensjonijiet potenzjali għall-espansjoni futura tiegħu, b'mod partikolari fl-oqsma tal-kriterji ta' eliġibbiltà, tal-aċċess għas-servizzi kif ukoll tat-tranżizzjonijiet u tal-inċentivi tas-suq tax-xogħol.

L-adegwatezza tal-benefiċċji tal-introjtu minimu baqgħet kważi l-istess fil-livell tal-EU-27 matul l-aħħar deċennju, iżda b'varjazzjoni sostanzjali fost l-Istati Membri, u deterjorament żgħir osservat fl-2020 bħala l-aħħar sena tal-introjtu[227]. Bejn l-2009 u l-2019 (snin tal-introjtu), l-adegwatezza tal-provvediment tal-introjtu minimu baqgħet ġeneralment stabbli b'madwar 60 % fl-UE meta mqabbla mas-soll tal-faqar u f'madwar 46 % meta mqabbla mal-introjtu ta' impjegat b'paga baxxa sal-2019, filwaqt li ġie osservat deterjorament żgħir fil-livell tal-UE fl-2020 (ara analiżi aktar dettaljata fit-test ewlieni għal din l-aħħar sena). B'mod ġenerali, bejn l-2009 u l-2019, ġie osservat titjib fl-adegwatezza f'pajjiżi fejn ġew introdotti skemi ġodda, bħall-Italja u l-Greċja u sar ukoll titjib fis-Slovenja u fil-Litwanja (qrib jew aktar minn 10 pp – ara l-Grafika ta' hawn taħt). Għal-Latvja, għall-Estonja, u għal-Lussemburgu, il-paraguni mal-introjtu ta ' ħaddiem b'paga baxxa pjuttost jindikaw deterjoramenti mill-2009 sal-2019. L-adegwatezza ddeterjorat b'mod sinifikanti matul l-2009-19 (b'aktar minn 10 pp) fl-Ungerija, fir-Rumanija u fis-Slovakkja, fejn l-adegwatezza fl-2009 kienet taħt il-medja, iżda wkoll fl-Irlanda u f'Malta u, sa ċertu punt, fin-Netherlands, anke jekk l-adegwatezza tibqa' ogħla b'mod sinifikanti mill-medja tal-UE.

trasferimenti soċjali (għajr il-pensjonijiet) fuq il-faqar tal-popolazzjoni fl-età tax-xogħol, ir-rata persistenti ta' riskju ta' faqar tal-popolazzjoni fl-età tax-xogħol, ir-rata tar-riċevituri tal-benefiċċji għal persuni f'riskju ta' faqar f'familji (kważi) mingħajr impjieg, id-differenza fil-ħtiġijiet mhux issodisfati awtodikjarati għal eżami mediku, id-differenza fir-rata tal-piż eċċessiv tal-kost tal-akkomodazzjoni u d-differenza fin-nuqqas ta' parteċipazzjoni fit-taħriġ relatat mal-attività professjonali. Għall-indikaturi tal-lieva ta' politika, intgħażel l-indikatur tal-adegwatezza b'bażi doppja (l-introjtu ta' benefiċjarju tal-introjtu minimu bħala sehem a) tas-soll tar-riskju ta' faqar u b) tal-introjtu ta' ħaddiem b'paga baxxa). Ara aktar dettalji fin-nota ta' informazzjoni relatata għall-ISG tal-KPS.

225 Ara s-sommarju u t-test sħiħ tal-konklużjonijiet tal-Kunsill online.

226 Ara t-taqsima 2.4.1 dwar l-iżviluppi bejn is-sena tal-introjtu tal-2019 u tal-2020 rigward l-adegwatezza u l-kopertura tal-appoġġ għall-introjtu minimu biex tikkomplementa l-analiżi tat-tendenza fit-tul hawnhekk.

227 Ara r-rapport konġunt tal-KPS-Kummissjoni dwar l-introjtu minimu.

L-adegwatezza kienet stabbli matul l-2009-2019, b'varjazzjoni kbira fost l-Istati Membri

Bidliet fl-adegwatezza kif imkejla skont il-limitu tal-AROP livellat u l-introjtu ta' ħaddiem b'paga baxxa bejn l-2009 u l-2019 (pp)

Nota: UE kkomputata bħala medja mhux ponderata. Il-limiti tal-AROP livellati huma l-medji tal-2007, tal-2008 u tal-2009 għall-valur tal-2009 u l-medji tal-2018 u tal-2019 għall-valur tal-2019. Il-valuri għal CY u HR mhumiex disponibbli u, għalhekk, ma jingħaddux fil-medja tal-UE għas-sena tal-introjtu tal-2009. Il-bidliet għal CY huma relattivi għall-2011, meta disponibbli. Il-bidliet għal HR huma relattivi għall-2013. Il-kostijiet tal-akkomodazzjoni huma preżunti li huma 11 % tal-paga medja.

Sors: Komputazzjoni tad-DĠ EMPL ibbażata fuq *data* tal-Eurostat u l-mudell tal-benefiċċji tat-taxxa tal-OECD.

Kien hemm titjib bejn l-2015 u l-2020 f'termini ta' kopertura, li jista' jikkontribwixxi għall-prevenzjoni ta' żidiet fil-profondità tal-faqar u fid-deprivazzjoni materjali, iżda għad hemm sfidi f'termini ta' effettività. Mill-2015 sal-2020, il-kopertura tal-appoġġ għall-introjtu żdiedet bħala medja fl-UE minn 73 % għal 78 % (kif imkejla mir-rata tar-riċevituri tal-benefiċċji[228]). Madankollu, ir-riskju ta' faqar fost il-familji kważi mingħajr impjieg żdied (minn 61,2 % fl-2015 għal 64 % fl-2019) u ġeneralment stabbilizza għal 61,6 % fl-2020, b'żieda ġenerali fi kważi żewġ terzi tal-Istati Membri. Filwaqt li l-impatt tat-trasferimenti (esklużi l-pensjonijiet) fuq it-tnaqqis tal-faqar naqas bi ftit matul id-deċennju (minn 37 % għal 36 %), il-profondità tal-faqar, kif imkejla mill-isparigġ tar-riskju tal-faqar, baqgħet ġeneralment stabbli għal madwar 27 %. Madankollu, dan l-isparigġ huwa ferm usa' fost in-nies li jgħixu f'familji kważi mingħajr impjieg, għal madwar 37 %. Id-deprivazzjoni materjali u soċjali naqset mill-2015 sal-2020 (minn 18 % għal 13 %) kif ukoll id-diskrepanzi fil-ħtiġijiet mhux issodisfati għall-eżami mediku u l-piż eċċessiv tal-kost tal-akkomodazzjoni. Madankollu, it-tnaqqis fir-rata ta' deprivazzjoni materjali u soċjali għal familji kważi mingħajr impjieg (minn 51 % għal 44 % bejn l-2015 u l-2020) seħħ b'pass aktar bil-mod u għadu ferm ogħla fl-2020 milli għall-popolazzjoni fl-età tax-xogħol.

Dan l-aħħar, xi Stati Membri introduċew skemi tal-introjtu minimu. Bejn l-2009 u l-2019, ġew introdotti riformi kbar f'xi Stati Membri fejn l-iskemi nazzjonali tal-introjtu minimu ma kinux jeżistu qabel. Fl-2017, tnediet skema ta' Introjtu Minimu Garantit fil-**Greċja**, segwita mill-"introjtu taċ-ċittadinanza" ġdid fl-**Italja** fl-2019, filwaqt li **Spanja** introduċiet l-ewwel skema nazzjonali tagħha fl-2020. Dawn l-iskemi l-ġodda ġeneralment isegwu l-approċċ ta' inklużjoni attiva, filwaqt li jikkomplementaw l-appoġġ għall-introjtu

[228] Ir-rata tar-riċevituri tal-benefiċċji hija definita bħala s-sehem ta' individwi ta' 18-59 sena li jirċievu kwalunkwe benefiċċju soċjali (minbarra dawk tax-xjuħija) fost il-popolazzjoni f'riskju ta' faqar. Dan l-indikatur huwa kkomputat mid-*data* tal-UE-SILC mid-DĠ EMPL.

b'miżuri ta' attivazzjoni u jipprovdu aċċess għas-servizzi għall-benefiċjarji. Peress li r-riformi msemmijin hawn fuq ġew introdotti biss fl-aħħar ftit snin, l-implimentazzjoni tagħhom għadha qed tiġi rfinata u teħtieġ monitoraġġ mill-qrib. Jistgħu jkunu meħtieġa aġġustamenti addizzjonali fir-rigward tal-oqsma l-oħrajn ta' inklużjoni attiva, jiġifieri l-aċċess għas-servizzi soċjali u għall-programmi attivi tas-suq tax-xogħol. Saru aġġustamenti iżgħar iżda xorta sinifikanti tal-iskemi eżistenti f'xi Stati Membri oħrajn. Pereżempju, fl-2018, il-**Lussemburgu** introduċa l-Introjtu tal-Inklużjoni Soċjali, li għandu enfasi aktar qawwija fuq l-integrazzjoni tal-benefiċjarji fis-suq tax-xogħol, inkluż permezz ta' skrinjar obbligatorju u tfassil ta' profili tal-ħiliet tal-applikanti u tal-unitajiet domestiċi tagħhom, flimkien ma' kundizzjonijiet u ma' sanzjonijiet aktar stretti marbutin mal-attivazzjoni.

Ir-rata tal-piż eċċessiv tal-kost tal-akkomodazzjoni baqgħet ġeneralment stabbli matul il-kriżi tal-COVID-19, b'bidliet sinifikanti maż-żmien fi ftit Stati Membri biss. Fl-2021, l-indikatur wera li 8,3 % tal-popolazzjoni tal-UE kienet tgħix f'unitajiet domestiċi li kienu jonfqu 40 % jew aktar mill-introjtu disponibbli (ekwivalizzat) tagħhom fuq l-akkomodazzjoni, żieda b'0,5 pp mill-2020. Il-Greċja rreġistrat l-ogħla rata (28,8 %), iżda wkoll l-akbar tnaqqis (4,5 pp) meta mqabbla mal-2020. Stati Membri oħrajn b'rati relattivament ogħla kienu d-Danimarka (15,5 %), l-uniku Stat Membru mmarkat bħala f'"sitwazzjoni kritika", in-Netherlands (12,5 %), il-Bulgarija (11,6 %), u l-Ġermanja (10,7 %). In-Netherlands esperjenzaw l-akbar żieda (b'4,2 pp) u huma mmarkati fost is-"sitwazzjonijiet li jridu jiġu ssorveljati", flimkien mal-Ġermanja, ma' Spanja u mal-Portugall (b'żidiet ta' 1,8, ta' 1,7, u ta' 1,7 pp, rispettivament). L-aktar rati baxxi fl-2021 ġew osservati f'Ċipru, fl-Ungerija, fl-Irlanda (2,5 % kull Stat Membru), fil-Litwanja, u f'Malta (2,7 % kull wieħed) – ara l-Grafika 2.4.10. Għall-persuni f'riskju ta' faqar, ir-rata tal-piż eċċessiv tal-kost tal-akkomodazzjoni kienet ogħla b'mod sinifikanti milli għall-bqija tal-popolazzjoni, għalkemm b'disparitajiet sinifikanti fost l-Istati Membri[229]. Fil-Greċja, 76,7 % tal-popolazzjoni f'riskju ta' faqar kienet iġġarrab piż eċċessiv minħabba l-kostijiet tal-akkomodazzjoni, għalkemm b'titjib (b'3,7 pp) meta mqabbla mas-sena ta' qabel. Fid-Danimarka, dan is-sehem kien ta' 72,1 %, wara żieda żgħira (b'1,9 pp). Grupp kbir ta' Stati Membri kellhom rati ta' madwar 40 % u 30 %, filwaqt li fl-Irlanda u f'Ċipru s-sehem kien anqas minn 10 % (8,8 % u 9,3 %, rispettivament). B'mod ġenerali, fl-Istati Membri, il-kerrejja fis-suq privat tal-kiri kellhom it-tendenza li jkunu ħafna aktar affettwati mill-isfidi tal-affordabbiltà tal-akkomodazzjoni mis-sidien, b'ipoteka jew mingħajrha, u mill-kerrejja bi prezz imnaqqas jew b'kera libera[230].

[229] Indikatur tal-Eurostat [ilc_lvho07a], UE-SILC.
[230] Indikatur tal-Eurostat [ilc_lvho07c], UE-SILC.

Grafika 2.4.10: Ir-rata tal-piż eċċessiv tal-kost tal-akkomodazzjoni kienet stabbli bħala medja matul il-kriżi tal-COVID, iżda hemm differenzi sostanzjali fost l-Istati Membri
Is-sehem tal-persuni li jgħixu f'unitajiet domestiċi b'piż eċċessiv tal-kost tal-akkomodazzjoni (%), il-livelli tal-2021 u l-bidliet mis-sena ta' qabel (indikatur ewlieni tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali)

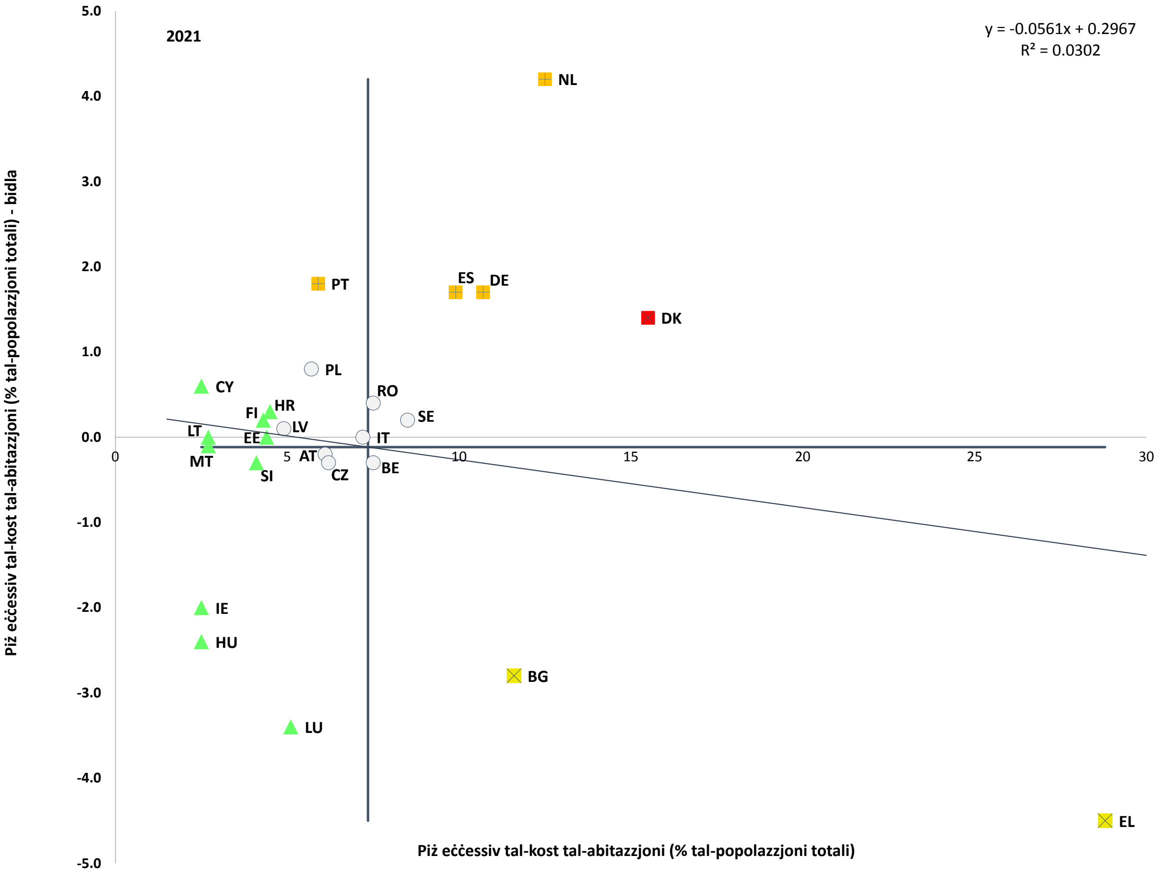

Nota: L-assi huma ċċentrati fuq il-medja mhux ponderata tal-UE. Id-didaskalija hija ppreżentata fl-Anness. Id-*data* hija provviżorja għal IT u PL, u mhix disponibbli għal FR u SK. Interruzzjoni fis-serje għal LU.
Sors: il-Eurostat, [tespm140], l-UE-SILC.

Il-familji bit-tfal u l-unitajiet domestiċi b'ġenitur singolu ġarrbu diffikultajiet aktar severi marbutin mal-akkomodazzjoni. Fl-2020, 7,6 % tal-unitajiet domestiċi ta' ġenitur singolu bi tfal dipendenti, ġarrbu privazzjoni severa tal-akkomodazzjoni (żieda minn 6,5 % fl-2019), meta mqabblin ma' 4,3 % għall-popolazzjoni totali[231]. F'żewġ Stati Membri, aktar minn persuna waħda minn kull għaxra ffaċċjaw privazzjoni ta' akkomodazzjoni severa fl-2020: il-Latvja b'rata ta' 11,5 % u r-Rumanija b'14,3 %. Il-Kroazja, il-Litwanja, il-Greċja, l-Italja, l-Ungerija, il-Polonja, u l-Bulgarija lkoll kellhom rati ta' privazzjoni ta' akkomodazzjoni severa ta' bejn 5 % u 10 %. Il-privazzjoni ta' akkomodazzjoni affettwat lil 14,9 % tat-tfal fl-UE kollha kemm hi fl-2020, rata li hija kemxejn ogħla minn dik għall-popolazzjoni totali u li żdiedet (b'1 pp) mill-2019[232]. Il-Portugall (26,2 %), Ċipru (35,8 %), u Spanja (24,4 %) kellhom rati li kienu sostanzjalment ogħla mill-medja tal-UE (b'madwar 10 pp jew aktar). Ir-rata ta' privazzjoni ta' akkomodazzjoni għat-tfal żdiedet jew baqgħet bejn wieħed u ieħor l-istess fl-Istati Membri kollha minbarra l-Estonja, il-Latvja u l-Litwanja, fejn naqset.

231 Indikatur tal-Eurostat [ilc_mdho06a] u [ilc_mdho06b], UE-SILC.
232 Indikatur tal-Eurostat [ilc_mddd044b], l-UE-SILC. M'hemmx *data* disponibbli għal DE u PL. Interruzzjoni fis-serje għal LU, FR, u IE.

Fl-aħħar 10 snin, ftit li xejn sar progress fit-tnaqqis tan-numru ta' persuni bla saqaf fl-Istati Membri tal-UE. Minħabba n-nuqqas ta' definizzjoni u metodoloġija statistiċi komuni niex jingħaddu l-persuni li spiċċaw mingħajr saqaf, id-*data* mhix komparabbli bejn l-Istati Membri, u dan il-fenomenu ma jistax jiġi kwantifikat b'mod preċiż fil-livell tal-UE. Madankollu, fl-2019, il-FEANTSA u l-Fondazzjoni Abbé Pierre stmaw li l-għadd ta' persuni bla saqaf li kienu qed jorqdu barra jew f'akkomodazzjoni temporanja/ta' emerġenza f'xi lejl partikolari kien mill-inqas 700 000 fl-UE, jiġifieri żdied b'70% f'għaxar snin[233]. Mill-2019, il-kundizzjoni ta' persuni mingħajr dar naqset f'xi Stati Membri minħabba interventi ta' politika ġodda fil-kuntest tal-pandemija. Madankollu, ħafna minn dawn il-miżuri, b'mod partikolari l-aċċess aktar faċli għal kenn diċenti, il-moratorji fuq l-iżgumbramenti u l-appoġġ dirett lill-unitajiet domestiċi, tneħħew tal-anqas parzjalment fit-tieni sena tal-kriżi tal-COVID-19. Dan wassal għal aktar żidiet fil-kundizzjoni ta' persuni mingħajr dar f'diversi Stati Membri meta mqabblin mal-livelli ta' qabel il-pandemija.

Ir-rata tal-AROPE fost il-persuni ta' 65 sena jew aktar kienet ġeneralment stabbli fl-UE bejn l-2020 u l-2021. Ir-rata kienet ta' 19,6 % fl-2021 fl-UE, bi tnaqqis żgħir meta mqabbla mal-2020. Madankollu, id-differenza bejn ir-rati tal-AROPE għan-nisa u għall-irġiel għadha tippersisti (22,1 % u 16,3 %, rispettivament). Ir-rata tar-riskju ta' faqar (AROP) fost dawk li għandhom aktar minn 65 sena kienet ta' 16,8 % fl-2021 fl-UE, kemxejn ogħla minn fost il-persuni ta' bejn 18-64 sena (15,9 %). Fil-maġġoranza tal-pajjiżi, is-sehem huwa ogħla milli għall-popolazzjoni fl-età tax-xogħol (18-64), għalkemm id-differenza bejn iż-żewġ gruppi tvarja b'mod sinifikanti – ara l-faxxa ta' fuq tal-Grafika 2.4.10. Ir-rata ta' deprivazzjoni materjali jew soċjali estrema kompliet tonqos (minn 7,4 % fl-2015 għal 5,3 % fl-2021) u hija aktar baxxa minn dik fost il-popolazzjoni fl-età tax-xogħol fil-livell tal-UE (6,3 % fl-2021) u fil-maġġoranza tal-Istati Membri – ara l-faxxa t'isfel tal-Grafika 2.4.12. Għar-Rumanija u għall-Bulgarija huma osservati valuri partikolarment kbar kif ukoll diskrepanzi fir-rigward tal-popolazzjoni fl-età tax-xogħol.

Grafika 2.4.11: Il-persuni ta' 65 sena jew aktar qed jesperjenzaw aktar riskji tal-faqar mill-popolazzjoni fl-età tax-xogħol, iżda qed ikunu esposti inqas ta' spiss għal deprivazzjoni materjali u soċjali severa

Ir-rati tar-riskju tal-faqar (il-faxxa ta' fuq) u r-rati ta' Deprivazzjoni Materjali u Soċjali Severa (il-faxxa t'isfel) skont il-gruppi ta' età (%, 2021)

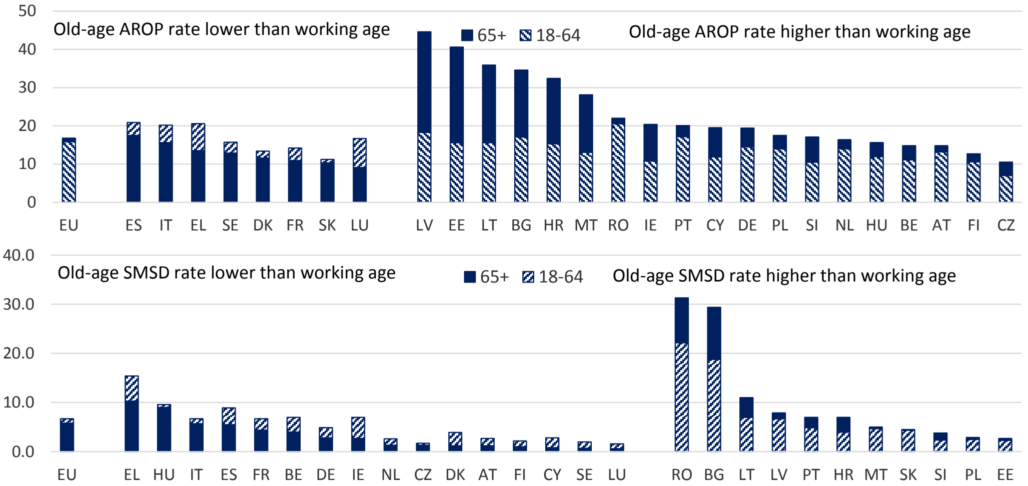

Nota: Fuq ix-xellug, l-iżbarra ta' 18-64 hija addizzjonali għall-65+; fuq il-lemin, l-iżbarra ta' 65+ hi addizzjonali għat-18-64. Id-*data* hija provviżorja għal IT u PL. Interruzzjoni fis-serje għal LU.
Sors: il-Eurostat [ilc_li02] u [ilc_mdsd11], l-UE-SILC.

233 Ara: 6th Overview of Housing Exclusion in Europe 2021.

Bħala medja, il-pensjonijiet jammontaw għal aktar minn nofs l-introjtu tal-fażi tardiva tal-karriera fl-Unjoni. Il-pensjoni medja ta' dawk li għandhom 65-74 sena ammontat għal 58 % tal-introjtu mix-xogħol ta' dawk li kellhom 50-59 sena fl-2021[234]. Dan il-"proporzjon ta' sostituzzjoni aggregat" ilu jiżdied mill-2012, meta kien ta' 54 %. F'xi pajjiżi (bħal-Lussemburgu, il-Greċja, l-Italja, u Spanja), huwa ferm ogħla minn 70 %. Dawn huma wkoll fost l-Istati Membri fejn ir-rati ta' faqar fost l-anzjani huma anqas mill-faqar fost il-persuni ta' età tax-xogħol. Min-naħa l-oħra, fi 12-il Stat Membru, il-proporzjon ta' sostituzzjoni huwa anqas minn 50 % u f'ħamsa minnhom anqas minn 40 % (l-Irlanda, il-Kroazja, il-Litwanja, ir-Rumanija u l-Bulgarija). Fil-biċċa l-kbira tagħhom, dan il-proporzjon huwa aktar baxx fost in-nisa, iżda fi tmienja, il-proporzjonijiet ta' sostituzzjoni huma ogħla għan-nisa (il-Lussemburgu, il-Latvja, il-Ġermanja, iċ-Ċekja, id-Danimarka, l-Estonja, in-Netherlands, l-Ungerija u s-Slovenja).

Matul l-2021, it-tieni sena tal-pandemija tal-COVID-19, il-ħtiġijiet mhux issodisfati awtodikjarati għall-kura medika naqsu bħala medja, u hekk ukoll il-varjazzjoni fl-Istati Membri, li madankollu baqgħet kbira – ara l-Grafika 2.4.12. Is-Slovenja, il-Lussemburgu u l-Polonja rreġistraw l-akbar żidiet (bi 2,1 pp, b'0,9 pp, u b'0,8 pp, rispettivament). Fosthom, is-Slovenja, flimkien mal-Greċja, mar-Rumanija u mal-Finlandja, huma mmarkati bħala li jinsabu f'"sitwazzjoni kritika", minħabba l-livelli għoljin ta' ħtiġijiet mhux issodisfati rapportati fl-2021 (4,8 %, 6,4 %, 4,4 % għall-aħħar tnejn, rispettivament). Fl-istess ħin, il-Finlandja rreġistrat tnaqqis relattivament kbir (1 pp), flimkien mal-Estonja u mal-Latvja (4,9 pp u 1,3 pp), li madankollu baqgħu f'livelli għoljin anke fl-2021 (8,1 % u 4 %). Bħal fl-2020, is-sehem ta' persuni li rrapportaw ħtiġijiet mhux issodisfati għall-kura medika baqa' baxx ħafna (anqas minn 1 %) fil-Ġermanja, f'Ċipru u f'Malta (0,1 %), kif ukoll fin-Netherlands, fiċ-Ċekja, u fl-Awstrija (0,2 %, 0,3 % fl-aħħar tnejn). Huwa aktar probabbli li l-persuni f'unitajiet domestiċi b'introjtu baxx jirrapportaw il-ħtiġijiet mediċi mhux issodisfati, għalkemm il-firxa tad-distakk mill-popolazzjoni ġenerali tvarja fost l-Istati Membri[235]. [236] Għall-ħtiġijiet mhux issodisfati awtodikjarati, tiġi rreġistrata xi varjazzjoni reġjonali fil-Polonja u fir-Rumanija – ara l-Grafika 10 fl-Anness 3.

---

234 Ara: Pension Adequacy Report 2021, il-paġna 40. Kif muri mill-indikatur tal-Eurostat [ilc_pnp3], iddefinit bħala l-proporzjon tal-medja tal-pensjonijiet gross individwali tal-grupp ta' età ta' 65-74 sena mqabbla mal-medjan tal-qligħ gross individwali tal-grupp ta' età ta' 50-59 sena, esklużi benefiċċji soċjali oħrajn.

235 Il-Eurostat [hlth_silc_29], l-UE-SILC.

236 Fl-2021, aktar Rom ħassewhom diskriminati f'dawn l-aħħar 12-il xahar meta aċċessaw is-servizzi tas-saħħa (14 %) milli fl-2016 (8 %), bl-ogħla sehem osservat fil-Portugall (32 %). Matul il-pandemija tal-COVID-19 anki l-aċċess bażiku għall-kura tas-saħħa primarja, il-prevenzjoni bażika u l-miżuri ta' tbegħid soċjali rriżultaw impossibbli li jiġu implimentati f'komunitajiet emarġinati remoti Rom (20 % tar-Rom ma għandhomx aċċess għall-ilma tal-vit, u 78 % jgħixu f'unitajiet domestiċi ffullati żżejjed). Sors: FRA, Fundamental rights report 2022).

Grafika 2.4.12: Ġew irreġistrati varjazzjoni kbira u żidiet fil-ħtiġijiet mhux issodisfati awtodikjarati għall-kura medika fl-Istati Membri kollha fit-tieni sena tal-kriżi tal-COVID-19

Il-ħtiġijiet mhux issodisfati awtodikjarati għall-kura medika, il-livelli tal-2021 u l-bidliet mis-sena ta' qabel (%, indikatur ewlieni tat-Tabella ta' Valutazzjoni Soċjali)

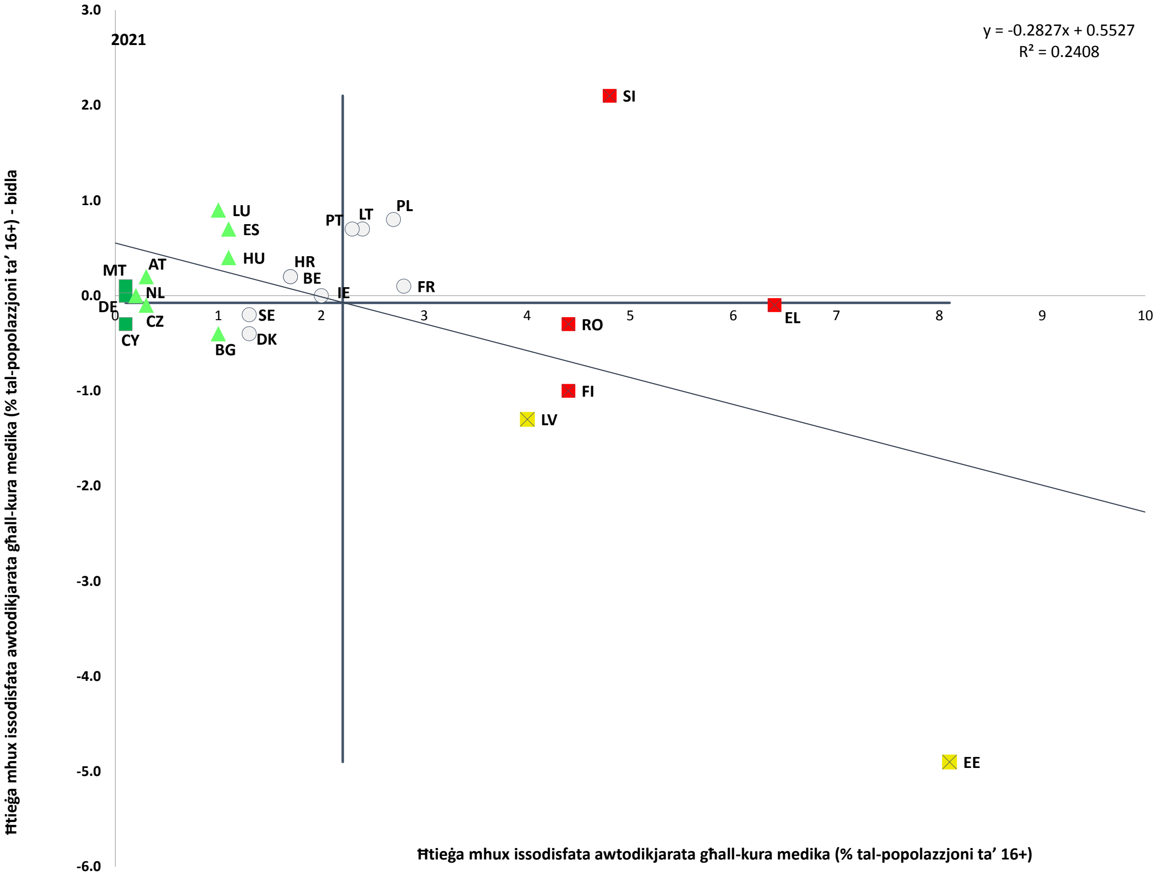

Nota: L-assi huma ċċentrati fuq il-medja mhux ponderata tal-UE. Id-didaskalija hija ppreżentata fl-Anness. Ma hemmx *data* disponibbli għal SK u d-*data* hija proviżorja għal IT, u PL. Interruzzjoni fis-serje għal LU.
Sors: il-Eurostat, [tespm_110], l-UE-SILC.

L-iżviluppi demografiċi, b'mod partikolari r-rati konsistentiment baxxi tat-twelid u r-rata akbar ta' stennija tal-għomor, qed iżidu l-ħtieġa potenzjali ta' kura fit-tul (LTC). Il-proporzjon ta' dipendenza tax-xjuħija fl-UE huwa mistenni li jiżdied b'mod sinifikanti, minn 32,5 % fl-2021 għal 52,0 % fl-2050. Minkejja l-progress fis-snin ta' ħajja fi stat tajjeb ta' saħħa, kif ukoll fl-approċċi preventivi u fl-użu tat-teknoloġiji diġitali, dan se jwassal għal ħtieġa dejjem akbar għal-LTC fil-futur[237]. In-numru ta' persuni potenzjalment fil-bżonn ta' LTC huwa proġettat li se jiżdied minn 30,8 miljun fl-2019 għal 33,7 miljun fl-2030 fl-UE, u għal 38,1 miljun fl-2050[238]. Bħala medja, skont id-*data* tal-2019 għall-EU-27, 26,6 % tal-persuni ta' 65 jew aktar (32,1 % tan-nisa vs 19,2 % tal-irġiel) u 39,4 % ta' 75 sena jew aktar

237 Dan jissarraf f'potenzjal sinifikanti ta' ħolqien tax-xogħol tas-settur tal-LTC, b'evidenza li sal-2050 se jkollhom jiżdiedu 1,6 miljun ħaddiem tal-kura fit-tul biex il-kopertura tal-kura fit-tul tinżamm fl-istess livell – ara d-*dokument ta' ħidma tal-persunal tal-Kummissjoni Ewropea li jakkumpanja d-dokument tal-proposta tal-Kummissjoni għal Rakkomandazzjoni tal-Kunsill dwar l-aċċess għal kura fit-tul affordabbli ta' kwalità għolja*, SWD(2022)441 final.

238 Il-Kummissjoni Ewropea u l-Kumitat tal-Politika Ekonomika, *The 2021 Ageing Report – Economic and budgetary projections for the EU Member States (2019-2070)*, l-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, 2021.

li jgħixu f'unitajiet domestiċi privati kienu jeħtieġu LTC.[239] Fil-kwintil tal-anqas introjtu, 35,9 % kienu jeħtieġu kura fit-tul, meta mqabblin ma' 17,2 % fil-kwintil tal-ogħla introjtu[240].

Il-kopertura tal-protezzjoni soċjali hija fattur importanti għad-determinazzjoni tal-aċċess għal servizzi ta' kura fit-tul, minbarra d-disponibbiltà ta' servizzi ta' kwalità. Għalkemm l-Istati Membri kollha joffru xi kopertura tal-protezzjoni soċjali, jew *in natura* u/jew permezz ta' benefiċċji fi flus, 35,7 % tan-nies fl-UE rrapportaw li ma jużawx (aktar) servizzi tal-kura fid-djar għal raġunijiet finanzjarji, 9,7 % semmew nuqqasijiet fil-provvista u 2,1 % semmew tħassib dwar il-kwalità[241]. Biex titkejjel il-profondità tal-protezzjoni soċjali għall-kura fit-tul fix-xjuħija u titqabbel fl-Istati Membri kollha, l-OECD, bl-appoġġ tal-Kummissjoni Ewropea, żviluppat sett ta' każijiet tipiċi ta' ħtiġijiet ta' kura fit-tul[242]. L-analiżi tissuġġerixxi li, anke wara l-protezzjoni soċjali, il-kostijiet mill-but għall-kura jistgħu jkunu għoljin ħafna speċjalment għall-anzjani bi bżonnijiet severi ta' kura fit-tul li jirċievu kura fid-dar – ara **Error! Reference source not found.** 2.4.13[243].

Grafika 2.4.13: Il-kostijiet mill-but għall-kura jistgħu jkunu għoljin ħafna speċjalment għall-anzjani bi bżonnijiet severi ta' kura fit-tul li jirċievu kura fid-dar

Il-kostijiet mill-but tal-kura fid-dar bħala sehem mill-introjtu tax-xjuħija (wara l-appoġġ pubbliku), għal dawk li jirċievu l-kura b'introjtu medjan u mingħajr ġid nett, skont il-livell ta' severità

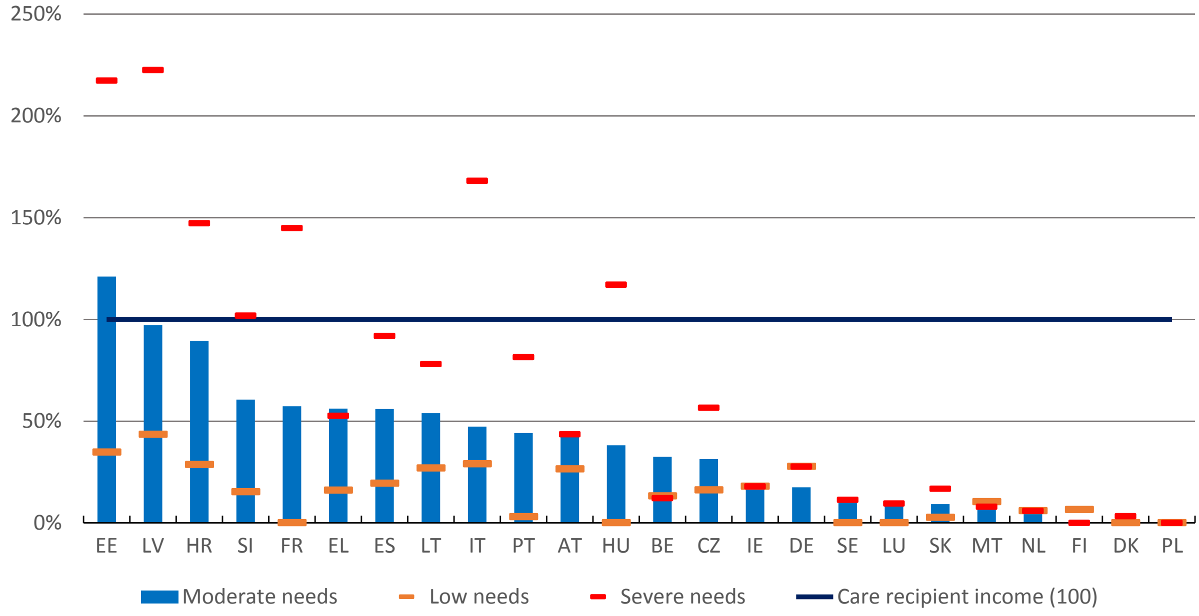

Nota: EE tirreferi għal Tallinn fl-Estonja, IT tirreferi għal Alto Adige (Tyrol tan-Nofsinhar) fl-Italja, AT tirreferi għal Vjenna fl-Awstrija, BE tirreferi għal Flanders fil-Belġju.

Sors: Analiżijiet tal-OECD skont il-kwestjonarju tal-OECD dwar il-protezzjoni soċjali fit-tul, il-Bażi tad-*Data* tal-OECD dwar id-Distribuzzjoni tal-Introjtu u l-Bażi tad-*Data* tal-OECD dwar id-Distribuzzjoni tal-Ġid

---

239 Il-Eurostat [hlth_ehis_tadle], l-EHIS. Is-sehem ta' dawk fil-bżonn huwa wieħed imnaqqas bis-sehem ta' dawk li ma għandhom l-ebda diffikultà serja. Din il-miżura bbażata fuq l-istħarriġ tkopri biss persuni f'unitajiet domestiċi privati iżda mhux dawk f'kura residenzjali.

240 Il-Eurostat [hlth_ehis_tadli], l-EHIS.

241 Il-Eurostat [ilc_ats15], il-modulu *ad-hoc* 2016 tal-UE-SILC.

242 Cravo Oliveira Hashiguchi, T. u Llena-Nozal, A., 2021, The Effectiveness of Social Protection for Long-term Care in Old Age: Is social protection reducing the risk of poverty associated with care needs?, l-OECD Health Working Papers No 117, OECD Publishing, Pariġi.

243 L-OECD, pubblikazzjoni pendenti, 2023, Measuring social protection for long-term care in old age, l-OECD Health Working Papers, OECD Publishing, Pariġi.

2.4.2 Miżuri meħudin mill-Istati Membri

Fl-2021 u fl-2022, l-Istati Membri neħħew gradwalment il-miżuri temporanji ta' appoġġ għall-introjtu li ġew introdotti matul il-pandemija tal-COVID-19. Xi Stati Membri nedew miżuri permanenti biex jiżguraw protezzjoni soċjali aħjar għal kulħadd, inkluż titjib fl-adegwatezza u fil-kopertura ta' diversi benefiċċji. Dawn il-miżuri kellhom l-għan li jneħħu d-diskrepanzi fis-sistemi ta' protezzjoni soċjali li jaffettwaw b'mod partikolari lin-nies f'sitwazzjonijiet vulnerabbli (bħall-unitajiet domestiċi b'introjtu baxx mingħajr introjtu relatat max-xogħol, persuni f'impjiegi prekarji jew migranti u refuġjati). Wara l-gwerra tal-aggressjoni Russa fl-Ukrajna u l-konsegwenzi soċjoekonomiċi tagħha fl-Ewropa, xi Stati Membri introduċew miżuri mmirati biex jindirizzaw l-impatti soċjali tal-pressjonijiet inflazzjonarji, b'mod partikolari fuq is-servizzi essenzjali tal-enerġija. Madankollu, il-biċċa l-kbira ta' dawn il-miżuri ma kinux immirati lejn dawk l-aktar esposti għal prezzijiet għoljin tal-enerġija u vulnerabbli (ara l-Kaxxa 7 tal-Pilastru). Barra minn hekk, skont id-Direttiva dwar il-Protezzjoni Temporanja, persuni spostati li jaħarbu mill-Ukrajna u li huma benefiċjarji ta' protezzjoni temporanja għandhom aċċess għall-kura tas-saħħa, għall-akkomodazzjoni u għall-protezzjoni soċjali, minbarra għall-edukazzjoni, għat-taħriġ u għas-suq tax-xogħol. Din it-taqsima tipprovdi ħarsa ġenerali lejn l-approċċ meħud mill-Istati Membri biex jindirizzaw iċ-ċirkostanzi attwali, minbarra miżuri oħrajn li jindirizzaw sfidi aktar strutturali fis-sistemi ta' protezzjoni soċjali tagħhom.

Uħud mill-miżuri temporanji introdotti matul il-pandemija nżammu għal persuni vulnerabbli u għall-familji tagħhom filwaqt li ġew introdotti miżuri addizzjonali biex jiġi indirizzat l-effett taż-żieda fil-prezzijiet. Matul il-pandemija, ir-riċevituri tal-assistenza soċjali fil-**Belġju** rċevew primjum temporanju ta' kull xahar ta' EUR 50 minn Lulju 2020 sa Settembru 2021 u EUR 25 bejn Ottubru 2021 u Marzu 2022. Sussidji u miżuri oħrajn, inkluż il-benefiċċju tal-COVID, il-benefiċċju għall-benesseri psikoloġiku u l-benefiċċju għaż-żgħażagħ u għall-istudenti f'pożizzjoni vulnerabbli, ġew estiżi wkoll sal-31 ta' Marzu 2022. Fil-**Bulgarija**, bħala miżura ta' darba, l-awtoritajiet żiedu l-limitu għall-benefiċċju għat-tisħin (bi BGN 30, madwar EUR 15,3) għal persuni li ma kinux applikaw għall-benefiċċju sa Ottubru 2021. Madankollu, minħabba l-kriżi tal-enerġija, il-benefiċċju reġa' żdied b'BGN 100 (madwar EUR 51, madwar 20 %) biex laħaq is-BGN 624 (madwar EUR 319) fl-2022. F'**Malta**, fid-dawl tal-pressjonijiet inflazzjonarji, b'mod partikolari fuq l-ikel, u wkoll biex ikompli jsostni l-irkupru ekonomiku, fi Frar 2022 il-gvern approva l-iżborż ta' għotja ta' darba fi flus. Minn Marzu 2022, il-ħaddiema taħt ċertu livell ta' introjtu u l-istudenti jirċievu ċekkijiet ta' EUR 100, filwaqt li l-pensjonanti u l-persuni bil-benefiċċji soċjali sa EUR 200. Fi **Spanja**, ġew adottati diversi miżuri temporanji biex jiżdiedu l-introjtu minimu u l-pensjonijiet mhux kontributorji biex tiġi kkumpensata l-inflazzjoni għolja, bl-għan li jiġu appoġġati sa 800 000 unità domestika vulnerabbli. Skont immappjar tar-risponsi tal-politika nazzjonali biex jittaffa l-impatt tal-inflazzjoni dejjem akbar fuq iċ-ċittadini, kif irrapportat sa Ġunju 2022 fil-bażi tad-*data* "EU PolicyWatch" tal-Eurofound, il-biċċa l-kbira tal-miżuri rrapportati kienu temporanji u *ad hoc*[244]. Il-pagamenti ta' darba u ta' somma f'daqqa kienu aktar komuni mill-appoġġ ta' kull xahar u l-biċċa l-kbira tal-miżuri ma kinux immirati. Kien aktar probabbli li l-miżuri mmirati jieħdu l-forma ta' appoġġ finanzjarju, filwaqt li miżuri mhux immirati kienu prinċipalment limitati għall-kontijiet tal-enerġija u għall-prezzijiet tal-fjuwil (ara hawn taħt u l-Kaxxa 7 tal-Pilastru għal aktar dettalji).

---

[244] Il-Eurofound, Aumayr-Pintar, C. u Cantero Guerrero, M., *First responses to cushion the impact of inflation on citizens*, Artiklu, it-12 ta' Settembru 2022.

Ġew adottati jew implimentati bidliet permanenti fl-iskemi eżistenti biex tissaħħaħ ulterjorment ir-reżiljenza soċjali u ekonomika, f'konformità mal-prinċipji 12 (dwar il-protezzjoni soċjali) u 14 (dwar l-introjtu minimu) tal-Pilastru, **fost l-oħrajn, bl-għajnuna tal-Faċilità għall-Irkupru u r-Reżiljenza (RRF).** Fi **Spanja**, l-RRF jappoġġa sa 34 proġett pilota li joħolqu perkorsi ta' integrazzjoni għar-riċevituri tal-introjtu minimu. L-objettivi tagħhom huma li jtejbu l-adozzjoni u l-effettività tal-iskema ta' introjtu minimu permezz tal-integrazzjoni soċjoekonomika u l-inklużjoni edukattiva kif ukoll diġitali. Barra minn hekk, hija ppjanata riforma ġdida fi ħdan il-pjan għall-irkupru u r-reżiljenza (RRP) biex jingħaqdu, sa tmiem l-2023, il-benefiċċji mhux kontributorji mal-iskema tal-introjtu minimu biex jittejbu l-effettività u l-effiċjenza tar-riżorsi pubbliċi u jiġu ffokati fuq il-kopertura xierqa ta' persuni f'sitwazzjonijiet vulnerabbli kif ukoll fuq l-adegwatezza tal-appoġġ għall-introjtu. Għal dan l-għan, il-konsolidazzjoni tal-benefiċċji għandha tqis, minn naħa waħda, il-ħtiġijiet strutturali tal-unitajiet domestiċi bi tfal u b'persuni b'diżabbiltà u, min-naħa l-oħra, torbot l-appoġġ għall-introjtu mat-tfittix attiv ta' impjieg għall-inklużjoni u jiġu evitati "nases tal-faqar". Fil-**Latvja**, f'konformità mal-RRP, riforma sal-bidu tal-2023 għandha l-għan li tintroduċi metodoloġija unifikata u bbażata fuq l-evidenza għall-kalkolu u sistema ta' indiċjar annwali tal-Introjtu Minimu Garantit (GMI) biex jintlaħaq il-limitu ta' 20 % tal-introjtu medjan. Fir-**Rumanija**, il-gvern emenda liġi biex jiżdied l-Indikatur ta' Referenza Soċjali, il-bażi għad-determinazzjoni tal-ammonti ta' diversi benefiċċji, inklużi l-benefiċċji tal-qgħad u l-assistenza soċjali, u l-indiċjar regolari tiegħu mar-rata annwali medja tal-inflazzjoni beda f'Marzu 2022. Fil-**Bulgarija**, bħala riforma tranżizzjonali, sakemm tiġi implimentata r-riforma sħiħa tal-introjtu minimu prevista fl-RRP, ġiet promulgata emenda legali biex jiżdiedu gradwalment l-adegwatezza u l-kopertura tal-iskema tal-introjtu minimu ta' żidiet obbligatorji tal-koeffiċjenti tad-DMI (Introjtu Minimu Differenzjat) għall-gruppi fil-mira kollha. Il-**Kroazja** żiedet l-ammont bażiku tal-Benefiċċju Minimu Garantit għal HRK 1 000 u tejbet ukoll il-kopertura, b'mod partikolari għall-unitajiet domestiċi bit-tfal, kif ippjanat skont l-RRP. Fil-**Litwanja**, ġie promulgat xi titjib fl-adegwatezza tal-benefiċċju soċjali bażiku flimkien ma' aċċessibbiltà akbar tal-kumpensi għall-kostijiet tat-tisħin soġġetti għall-ittestjar tal-mezzi, flimkien ma' emenda skont l-RRP tal-liġi dwar is-servizzi soċjali biex tiżdied il-kwalità tal-kura soċjali permezz ta' skema ta' akkreditazzjoni ġdida. F'**Malta**, il-benefiċjarji tal-assistenza soċjali jirċievu l-Aġġustament sħiħ tal-Għoli tal-Ħajja, minflok iż-żewġ terzi tal-kumpens bħal qabel. Barra minn hekk, se tiġi introdotta proċedura ġdida biex tgħin lill-persuni mingħajr indirizz fiss biex jirċievu assistenza soċjali. Fin-**Netherlands**, miżura ta' żieda tal-limitu ta' età għal 27 sena tista' tgħin biex jittaffa r-riskju dejjem akbar ta' faqar għall-ġenituri meta t-tfal tagħhom ta' aktar minn 21 sena jkomplu jgħixu magħhom u tiġi evitata l-kundizzjoni ta' persuni mingħajr dar fost iż-żgħażagħ. Il-**Greċja** applikat żidiet għall-miżuri permanenti ta' appoġġ għall-introjtu li huma mmirati lejn unitajiet domestiċi b'introjtu baxx, inkluż il-benefiċċju għat-tisħin u l-benefiċċju għall-akkomodazzjoni ta' studenti universitarji li jistudjaw lil hinn mill-belt ta' domiċilju tagħhom. Barra minn hekk, fil-futur, l-RRF se jappoġġa, fost l-oħrajn, l-integrazzjoni fis-suq tax-xogħol tal-benefiċjarji tal-GMI, tal-persuni b'diżabbiltà, tar-Rom u tar-refuġjati fil-Greċja.

Il-biċċa l-kbira tal-Istati Membri pprovdew appoġġ finanzjarju lill-persuni spostati mill-Ukrajna, billi tawhom aċċess għal pakketti bażiċi ta' assistenza soċjali fis-seħħ għaċ-ċittadini tal-pajjiżi jew għall-migranti li jirresjedu legalment. F'xi każijiet ġie pprovdut aċċess għal skemi tal-introjtu minimu, pereżempju **fil-Ġermanja, fl-Estonja, fil-Litwanja, fl-Ungerija, fil-Portugall,** u **fis-Slovakkja**. Xi Stati Membri taw aċċess lill-persuni spostati mill-Ukrajna għall-benefiċċji għall-applikanti għall-ażil, pereżempju **l-Awstrija, Spanja, il-Finlandja, Franza, in-Netherlands,** u **l-Iżvezja**, filwaqt li fi Stati Membri oħrajn ġew stabbiliti benefiċċji mmirati għalihom speċifikament, bħall-**Bulgarija, iċ-Ċekja, l-Italja, il-Lussemburgu**. Il-**Polonja** pprovdiet it-tliet tipi kollha ta' appoġġ. Skont l-immappjar tal-

Eurofound tal-politiki relatati mar-refuġjati mill-Ukrajna, mill-bidu tal-gwerra u sa nofs Ġunju, b'kollox ġew irrapportati 144 politika, prinċipalment relatati mal-aċċess għall-akkomodazzjoni (19 %), għall-edukazzjoni (13 %), għall-kura tas-saħħa (8 %) u għall-protezzjoni soċjali (6 %), kif ukoll mal-aċċess għas-swieq tax-xogħol u l-politiki attivi tas-suq tax-xogħol (22 %).

Il-pandemija enfasizzat il-ħtieġa li jiġu mmodernizzati s-servizzi soċjali. L-isfidi ewlenin huma l-istandardizzazzjoni jew l-espansjoni tal-portafoll tas-servizzi u t-titjib tal-kwalità tas-servizzi soċjali kif ukoll it-titjib tal-provvista integrata ta' servizzi u ta' benefiċċji. Xi wħud mir-riformi relatati ma' dawn l-oqsma bdew matul jew wara l-ewwel mewġiet tal-pandemija tal-COVID-19 u xi wħud huma appoġġati mill-Faċilità għall-Irkupru u r-Reżiljenza. Pereżempju, il-**Bulgarija** adottat ordinanza ġdida dwar il-kwalità tas-servizzi soċjali (ukoll parti mill-RRP), inkluż dwar il-kwalifiki tal-forza tax-xogħol. **Spanja** kompliet tħejji r-riforma mmirata lejn id-definizzjoni fil-livell nazzjonali ta' portafoll minimu garantit ta' servizzi soċjali komuni u standards ta' kwalità biex tnaqqas id-disparitajiet relatati mat-tip, mal-livell u mal-kwalità tas-servizzi pprovduti. Il-**Kroazja** u l-**Litwanja** qed jespandu l-portafoll tas-servizzi soċjali; il-Kroazja qed ittejjeb l-aċċess għas-servizzi soċjali u l-koordinazzjoni bejniethom, u tipprovdi garanzija għal portafoll ta' servizzi minimi komuni u standards komuni għall-forniment tas-servizzi soċjali fil-pajjiż kollu. **Ċipru** u l-**Kroazja** jiffokaw fuq it-tisħiħ tal-forniment integrat ta' servizzi permezz tat-tisħiħ tal-approċċ multidixxiplinari u l-forniment integrat ta' servizzi u ta' benefiċċji rispettivament. Il-**Litwanja** introduċiet tip ġdid ta' servizz soċjali preventiv u proattiv ta' ħidma biex jintlaħqu n-nies bl-għan li tidentifika familji u individwi potenzjalment soċjalment vulnerabbli f'riskju li jsibu ruħhom f'esklużjoni soċjali.

L-aċċess għall-protezzjoni soċjali ttejjeb f'numru ta' Stati Membri, inkluż għal ħaddiema mhux standard u għal dawk li jaħdmu għal rashom, f'konformità mal-pjanijiet nazzjonali (ippreżentati fl-2021) biex tiġi implimentata r-rakkomandazzjoni tal-2019 tal-Kunsill dwar l-aċċess għall-protezzjoni soċjali.[245] Filwaqt li l-appoġġ eċċezzjonali għall-introjtu jew il-laxkar temporanju tar-regoli standard ta' eliġibbiltà (jew iż-żieda fl-ammonti ta' benefiċċji) introdotti matul il-pandemija tneħħew gradwalment f'ħafna Stati Membri fi tmiem l-2021 jew fil-bidu tal-2022, ġew introdotti riformi strutturali li jestendu l-aċċess għall-protezzjoni soċjali. L-RRP ta' **Ċipru** jinkludi riforma tas-sistema tal-assigurazzjoni soċjali, immirata biex testendi l-kopertura għal forom ta' impjieg indipendenti u nonstandard (bħall-persuni li jaħdmu bil-pjattaformi), filwaqt li l-**Polonja** qed tippjana, bħala parti mill-RRP tagħha, li testendi l-assigurazzjonijiet soċjali obbligatorji eżistenti u li ttejjeb il-kopertura, b'mod partikolari tal-kuntratti tal-liġi ċivili bl-assigurazzjoni tal-pensjoni u bl-assigurazzjoni għal inċidenti. Diversi Stati Membri qed jindirizzaw l-adegwatezza tal-pensjonijiet tal-ħaddiema għal rashom billi jżidu r-rati tal-kontribuzzjoni, bħal-**Latvja** (li qed tintroduċi wkoll bażi ta' kontribuzzjoni minima), u Spanja li fl-2022 adottat ir-riforma dwar is-sistema tal-kontribuzzjoni għall-ħaddiema għal rashom skont l-RRP. **Franza** adottat liġi (fl-aħħar tal-2021) b'miżuri li għandhom l-għan li jżidu l-livell tal-pensjonijiet għall-assistenti tal-bdiewa, u f'Ġunju 2022, il-**Finlandja** ppreżentat proposta dwar l-iżvilupp tal-assigurazzjoni tal-pensjoni għal dawk li jaħdmu għal rashom, li għandha tiġi diskussa u approvata mill-Parlament f'dan l-istadju.

Diversi miżuri jindirizzaw l-aċċess għall-benefiċċji tal-qgħad, speċjalment għall-ħaddiema mhux standard. L-RRP ta' **Spanja** jinkludi riforma tas-sistema ta' assistenza għall-qgħad (sal-aħħar tal-2022) biex jimtlew xi wħud mid-diskrepanzi fil-kopertura, tiġi

245 Ara l-Kaxxa 5 tal-Pilastru: Aċċess għal protezzjoni soċjali adegwata fil-JER 2022 u l-Pjanijiet Nazzjonali msemmija fih.

estiża d-durata massima u tiġi ssimplifikata s-sistema. Minn Marzu 2022 ’il quddiem, Spanja pprovdiet ukoll aċċess għal sussidji mhux kontributorji tal-qgħad għal impjegati fissi/mhux kontinwi li għandhom aktar minn 52 sena. Fl-aħħar nett, (minn Ottubru 2022) ingħata aċċess għall-benefiċċji kontributorji tal-qgħad lill-ħaddiema domestiċi wara r-ratifika tal-Konvenzjoni tal-ILO dwar il-ħaddiema domestiċi u l-miżuri ta’ implimentazzjoni. L-**Italja** tejbet l-aċċess għall-benefiċċji tal-qgħad għall-ħaddiema mhux standard b’mod partikolari billi estendiet il-perjodu massimu tal-benefiċċju fi flus f’każ ta’ sensji involontarji għall-ħaddiema b’kuntratt atipiku (DIS-COLL) għal 12-il xahar. Għal dan l-għan ukoll, l-iskemi ordinarji (CIGO u FIS) u straordinarji (CIGS) għall-ħaddiema li qabel ma kinux koperti saru aktar ġenerużi u aktar aċċessibbli biex jinkludu l-apprendisti u l-ħaddiema mid-dar.

Ittieħdu diversi miżuri biex jappoġġaw lil dawk li jaħdmu għal rashom bi skemi speċifiċi ta’ appoġġ għall-introjtu jew ta’ sostituzzjoni, pereżempju f’każ ta’ liv tal-maternità jew tal-paternità jew perjodi temporanji oħrajn barra mix-xogħol. Wara l-iskadenza tas-sistema tagħha ta’ appoġġ għall-introjtu temporanju (TOZO 5), il-persuni li jaħdmu għal rashom jistgħu jkunu eliġibbli għal appoġġ għall-introjtu fin-**Netherlands** taħt is-sistema aktar permanenti (Bbz). L-**Awstrija** estendiet (sa Marzu 2022) l-iskema tagħha ta’ sostituzzjoni tal-introjtu anki għall-ħaddiema għal rashom waħedhom li jkunu waqqfu l-attivitajiet tagħhom minħabba l-COVID-19 u għamlet il-Fond tat-Tbatija speċifiku tagħha aċċessibbli għal individwi li mhumiex appoġġati bil-miżuri eżistenti (b’mod partikolari ħaddiema għal rashom ġodda, freelancers, ħaddiema kulturali, persuni f’diversi kuntratti part-time). Fl-2022, **Franza** naqqset il-kundizzjonijiet għal dawk li jaħdmu għal rashom biex jibbenefikaw mill-benefiċċju tal-introjtu fil-każ ta’ waqfien tal-attività (fis-seħħ mill-2019). Fl-aħħar nett, bħala parti mid-digriet dwar il-bilanċ bejn ix-xogħol u l-ħajja privata (Ġunju 2022), ir-regolamenti l-ġodda dwar il-liv tal-maternità, tal-paternità u tal-ġenituri fl-**Italja** jinkludu d-dritt għal gratifika għal kull jum għal nisa li jaħdmu għal rashom għall-perjodi ta’ qabel il-ħlas (f’każ ta’ kumplikazzjoni); jinkludu wkoll id-dritt għal-liv tal-ġenituri għall-missirijiet li jaħdmu għal rashom. Fil-**Lussemburgu** (f’Ġunju 2022) ġie adottat abbozz ta’ liġi mill-gvern u dan tressaq quddiem il-parlament li għandu l-għan li jintroduċi benefiċċji tal-paternità għal dawk li jaħdmu għal rashom.

F’diversi pajjiżi ttieħdu miżuri ġodda għal protezzjoni soċjali mtejba ta’ professjonisti attivi fis-settur kulturali. Professjonisti bħal dawn kienu fost il-gruppi li ma kinux koperti biżżejjed mill-protezzjoni soċjali matul il-COVID-19, minħabba l-kombinazzjoni ta’ status ta’ xogħol speċifiku u tnaqqis fil-possibbiltajiet ta’ xogħol. L-intitolamenti tagħhom għall-benefiċċji tal-qgħad jew għall-appoġġ temporanju għall-introjtu ġew estiżi matul l-2021-22 fl-**Estonja**, fil-**Lussemburgu**, fi **Spanja**, u fi **Franza** filwaqt li l-**Ġermanja** ħadet miżuri biex iżżomm il-kopertura tal-assigurazzjoni ta’ artisti li jaħdmu għal rashom billi ssussidjat il-kontribuzzjonijiet tagħhom. B’mod importanti, il-**Portugall** approva status ġdid għall-professjonisti fis-settur kulturali u fond speċjali tas-sigurtà soċjali għalihom.

Xi pajjiżi introduċew miżuri biex jappoġġaw l-aċċess għall-kura tas-saħħa għall-ħaddiema kollha. Fil-**Lussemburgu**, f’Ottubru 2021 il-gvern ressaq proposta dwar Kopertura Universali tal-Kura tas-Saħħa biex jiġi offrut aċċess għall-kura tas-saħħa permezz ta’ affiljazzjoni mal-assigurazzjoni tas-saħħa lil kwalunkwe persuna vulnerabbli li tgħix fil-pajjiż iżda li mhix affiljata. Il-proposta bħalissa tinsab quddiem il-Parlament. Sa mill-bidu tal-2022, l-impjegaturi fil-**Ġermanja** jridu jirrapportaw jekk l-impjegati b’kuntratt ta’ terminu qasir ikunux koperti mill-assigurazzjoni tas-saħħa. Fir-rigward tal-benefiċċji tal-mard, l-**Irlanda** approvat abbozz (li għad irid jiġi adottat mill-Parlament) li jipprovdi livell minimu ta’ protezzjoni lil impjegati b’paga baxxa, li jaf ma jkollhom l-ebda intitolament għal skema tal-kumpaniji ta’ benefiċċju tal-mard. L-**Estonja** u l-**Latvja** estendew il-kopertura tal-benefiċċju tal-mard għall-impjegati kollha.

L-Istati Membri għandhom fis-seħħ miżuri strutturali u mmirati għal familji b'introjtu baxx jew foqra biex jappoġġaw l-aċċess għal servizzi essenzjali, f'konformità mal-prinċipju 20 tal-Pilastru. Sabiex jiġi appoġġat l-aċċess għas-servizzi essenzjali tal-enerġija, b'mod partikolari l-aktar miżuri strutturali komuni jinkludu benefiċċji tal-introjtu, tariffi mnaqqsin, sussidji u protezzjoni kontra projbizzjonijiet u skonnessjonijiet u jistgħu jikkontribwixxu biex jittaffew l-effetti taż-żidiet fil-prezzijiet. Madankollu, minbarra dawn, ġew adottati miżuri ta' emerġenza biex iwieġbu għaż-żidiet fil-prezzijiet tal-enerġija, kif diskussi fil-Kaxxa 7 tal-Pilastru.

Fil-kuntest taż-żidiet attwali fl-għoli tal-ħajja, inkluż il-kontijiet tal-utilitajiet, ċerti Stati Membri qed jistabbilixxu miżuri preventivi biex jipproteġu l-kirjiet u jnaqqsu l-prezzijiet tal-enerġija, iżda maġġoranza kbira mhix qed tintlaqat. Pereżempju, fi **Spanja**, l-iżgumbramenti li jaffettwaw il-kerrejja vulnerabbli huma sospiżi sal-31 ta' Diċembru 2022 u ż-żieda fil-kera annwali hija limitata għal 2 %. Barra minn hekk, il-garanzija ta' provvisti bażiċi (ilma, gass, elettriku, u telekomunikazzjoni) applikata għal unitajiet domestiċi vulnerabbli ġiet estiża sal-31 ta' Diċembru 2022. Fl-aħħar nett, il-gvern ħa diversi miżuri biex jillimita l-kostijiet tal-enerġija u jipproteġi l-provvista tal-enerġija, inkluż vawċer soċjali tal-elettriku għall-konsumaturi vulnerabbli u l-projbizzjoni li tiġi interrotta l-provvista tal-elettriku għall-persuni f'riskju ta' esklużjoni soċjali. Il-**Latvja** introduċiet żidiet temporanji fil-benefiċċju tal-akkomodazzjoni masħuba għall-popolazzjoni b'introjtu baxx biex tikkumpensa għaż-żidiet fil-kostijiet tal-enerġija fl-istaġun tat-tisħin tal-2022-2023, flimkien ma' kumpens parzjali għall-kontijiet tal-enerġija lill-konsumaturi kollha. Fil-**Litwanja**, l-Istat jirrimborża parti mill-kostijiet tal-enerġija għall-familji kollha, filwaqt li r-**Rumanija** tillimita l-prezzijiet tal-elettriku u tal-gass naturali. L-**Irlanda** tipprovdi wkoll kreditu ta' EUR 600 fi tliet pagamenti parzjali għall-konsumaturi domestiċi kollha tal-elettriku. Barra minn hekk, f'Novembru, dawk li jirċievu l-Benefiċċju għall-Fjuwil (tat-tisħin) se jirċievu ħlas ta' darba ta' EUR 400, u aktar nies se jikkwalifikaw għal dan il-benefiċċju minn Jannar 2023. Fil-**Greċja**, il-miżuri temporanji applikati biex jikkumpensaw għall-pressjonijiet inflazzjonarji jinkludu benefiċċju ta' EUR 250 għal pensjonanti b'introjtu baxx, għal persuni akbar fl-età mhux assigurati, u għall-benefiċjarji tal-benefiċċji tad-diżabbiltà, kif ukoll pagament parzjali addizzjonali tal-Introjtu Minimu Garantit u tal-benefiċċji għat-tfal (dawn il-miżuri kienu japplikaw f'April 2022 u huma ppjanati li se japplikaw ukoll f'Diċembru 2022).

F'diversi Stati Membri ġew stabbiliti riformi biex jiġi indirizzat il-faqar fost it-tfal, inkluż fil-qasam tal-liv tal-ġenituri u tal-edukazzjoni u tal-kura bikrija tat-tfal, f'konformità mal-prinċipju 11 tal-Pilastru (Indukrar tat-tfal u appoġġ għat-tfal), u mar-Rakkomandazzjoni tal-Kunsill li tistabbilixxi Garanzija Ewropea għat-Tfal. L-espansjoni tal-edukazzjoni u tal-kura bikrija tat-tfal kienet l-aktar tip komuni ta' riforma. L-RRP ta' **Spanja** jipprevedi l-ħolqien ta' mill-inqas 60 elf post pubbliku tal-edukazzjoni u tal-kura bikrija tat-tfal għal tfal taħt it-3 snin sa tmiem l-2024. Il-**Greċja**, l-**Italja**, is-**Slovakkja**, u **Ċipru** huma mistennija wkoll iżidu l-provvista tal-indukrar tat-tfal. Iċ-**Ċekja** żgurat finanzjament stabbli għall-gruppi tat-tfal wara li jintemm l-appoġġ tal-FSE, **Malta** u **s-Slovenja** estendew id-drittijiet għall-użu tal-indukrar tat-tfal b'xejn. F'konformità mal-RRP tagħha, il-**Litwanja** nediet studju dwar il-fattibbiltà tal-iżvilupp ta' infrastruttura tal-edukazzjoni bikrija tat-tfal fil-muniċipalitajiet. Fid-**Danimarka** , il-gvern approva l-introduzzjoni ta' normi minimi ġodda fil-kura tat-tfal, mill-2024. Permezz tal-RRP, ir-**Rumanija** se tistabbilixxi, tgħammar, u tibda topera 412-il servizz komplementari biex iżżid il-kapaċità u l-kwalità tas-sistema tal-edukazzjoni bikrija tat-tfal tagħha sal-2024, li hija prevista li se taqdi lil madwar 20 000 tifel u tifla minn sfondi żvantaġġati.

Xi Stati Membri żiedu l-benefiċċji tat-tfal u tal-familja. Dawn il-miżuri, filwaqt li huma bidliet strutturali fl-iskemi eżistenti, jistgħu jikkontribwixxu biex jgħinu lill-familji jtaffu l-

effett taż-żieda fil-prezzijiet u tal-pressjonijiet inflazzjonarji fis-sitwazzjoni attwali. L-**Awstrija**, il-**Latvja**, il-**Litwanja**, ir-**Rumanija** u s-**Slovakkja** żiedu l-ammonti tal-benefiċċji universali eżistenti għat-tfal, il-**Bulgarija** żiedet l-eżenzjoni mit-taxxa għat-tfal, u l-**Italja** introduċiet benefiċċju universali ta' kull xahar għat-tfal dipendenti kollha. Il-livelli ta' benefiċċji mmirati żdiedu fl-**Awstrija**, fil-**Bulgarija** u fi **Spanja**, u hekk ukoll il-livell tal-bonus wara l-ħlas u l-adozzjoni f'**Malta**. Se jkun hemm pagament doppju għall-Benefiċċji tat-Tfal (aktar minn EUR 140 għal kull tifel u tifla) fl-Irlanda, u n-nies li jirċievu l-Pagament tal-Familja li Taħdem se jirċievu pagament ta' darba ta' EUR 500 f'Novembru 2022.

L-għoti ta' appoġġ addizzjonali għall-introjtu lil persuni b'diżabbiltà u lill-familji tagħhom ġie diskuss f'diversi Stati Membri, f'konformità mal-prinċipju 17 (Inklużjoni tal-persuni b'diżabbiltà) tal-Pilastru. Il-**Kroazja** introduċiet emenda fil-liġi tas-suq tax-xogħol biex tiddetermina l-kundizzjonijiet għall-għoti tal-assistenza finanzjarja lil persuni qiegħda b'diżabbiltà. Il-**Litwanja** approvat żieda fl-ammont tal-benefiċċju addizzjonali tat-tfal, li jinkludi t-tfal b'diżabbiltà, u f'Lulju 2021 adottat ukoll liġi ġdida li tagħti benefiċċji addizzjonali lil persuni anzjani waħedhom u lil persuni b'diżabbiltà. **Malta** adottat sensiela ta' miżuri biex ittejjeb l-aċċess għall-benefiċċji soċjali għall-persuni b'diżabbiltà u żżid l-ammonti eliġibbli, inkluż għall-persuni li jindukraw lil persuni b'diżabbiltà severa. Il-benefiċċji tad-diżabbiltà huma disponibbli wkoll għal persuni spostati mill-Ukrajna f'diversi Stati Membri, inklużi pereżempju **l-Kroazja, Ċipru, l-Estonja, Franza, l-Irlanda, il-Litwanja, Spanja,** u **l-Polonja.**

Ħafna Stati Membri adottaw miżuri biex jiżviluppaw is-servizzi neċessarji bbażati fil-komunità biex jappoġġaw l-għajxien indipendenti ta' persuni b'diżabbiltà. Tali miżuri jittieħdu fil-kuntest tad-deistituzzjonalizzazzjoni u f'konformità mal-impenji meħudin skont il-Konvenzjoni tan-Nazzjonijiet Uniti dwar id-Drittijiet tal-Persuni b'Diżabbiltà (CRPD tan-NU). Il-**Bulgarija** qed timplimenta proġett pilota maħsub biex tinħoloq is-sistema tal-kura f'familja u tas-servizzi bbażati fil-komunità għad-deistituzzjonalizzazzjoni tat-tfal, inkluż it-tfal b'diżabbiltà u f'assoċjazzjoni mal-UNICEF. Barra minn hekk, hija allokat EUR 41,6 miljun skont il-FSE+ sal-2026 għall-iżvilupp ta' servizzi soċjali mmirati lejn tfal minn gruppi vulnerabbli u lejn tfal b'diżabbiltà, minn indukrar bikri tat-tfal sal-konsulenza u l-medjazzjoni għas-suq tax-xogħol. Madwar 40 000 tifel u tifla taħt it-18-il sena huma mistennija jibbenefikaw minn dan l-investiment. Fil-kuntest tal-RRP, il-**Greċja** adottat miżuri biex tiżviluppa skemi ta' assistenza personali, li se tipprovahom għall-ewwel darba bħala skema pilota fir-reġjun ta' Attica fuq sentejn. Il-**Kroazja** adottat Pjan Nazzjonali għall-Uniformizzazzjoni tal-Opportunitajiet għal Persuni b'Diżabbiltà għall-2021-2027, li għandu l-għan li jnaqqas in-numru ta' persuni b'diżabbiltà f'servizzi tal-akkomodazzjoni fit-tul billi jiżviluppa servizzi bbażati fil-komunità. Il-**Belġju** (Wallonia) adotta strateġija ta' deistituzzjonalizzazzjoni fil-kuntest tal-RRP. B'mod simili, fl-RRP, ir-**Rumanija** ħadet impenn għal riforma mmirata lejn l-avvanzar tal-proċess ta' deistituzzjonalizzazzjoni għall-persuni b'diżabbiltà.

Diversi Stati Membri ppjanaw investimenti u introduċew miżuri ġodda biex itejbu l-aċċess għal akkomodazzjoni affordabbli u soċjali, b'mod partikolari għal gruppi vulnerabbli, biex jipprevjenu u jiġġieldu l-kundizzjoni ta' persuni mingħajr dar, f'konformità mal-prinċipju 19 tal-Pilastru (dwar l-akkomodazzjoni u l-assistenza għall-persuni mingħajr dar). Fil-**Belġju**, il-gvern tal-Wallonia impenja ruħu fl-RRP biex jibni tal-anqas 700 unità ta' djar tal-gvern bi prestazzjoni ambjentali għolja, il-kostruzzjoni u l-adattament ta' akkomodazzjoni inklużiva għall-persuni b'diżabbiltà u għall-anzjani, u l-ħolqien ta' postijiet ta' akkoljenza ġodda għal gruppi vulnerabbli. Fl-RRP tagħha, **Spanja** qed tippjana li tibni mill-anqas 20 000 abitazzjoni ġdida għal skopijiet ta' kiri soċjali jew bi prezzijiet affordabbli konformi mal-kriterji tal-effiċjenza enerġetika. Il-**Latvja** qed tiżviluppa

strateġija, fl-RRP tagħha, biex tħejji għal proġett ta' akkomodazzjonijiet b'kera baxxa fir-reġjuni. Il-**Portugall** qed juża finanzjament mill-Faċilità għall-Irkupru u r-Reżiljenza biex isaħħaħ il-provvista tal-akkomodazzjoni affordabbli u soċjali. Bħala parti mill-impenji tal-RRP, f'Ġunju 2022, ir-**Rumanija** adottat l-Istrateġija Nazzjonali dwar l-Akkomodazzjoni li għandha tibqa' għaddejja sal-2050, b'wieħed mill-erba' pilastri ddedikat għall-akkomodazzjoni inklużiva bl-għan li jittejbu l-kundizzjonijiet tal-għajxien ta' gruppi vulnerabbli, inklużi insedjamenti informali. Din se tiġi kkomplementata b'investimenti fil-bini ta' unitajiet ta' akkomodazzjoni għaż-żgħażagħ vulnerabbli. **Franza** adottat liġi li tintroduċi obbligu ġdid għas-sidien li jikru fir-rigward tar-rinnovazzjoni tal-akkomodazzjoni u tipprovdi appoġġ addizzjonali lill-ifqar unitajiet domestiċi, filwaqt li **Malta** introduċiet sussidji għal adattamenti strutturali ta' akkomodazzjoni perikoluża. Il-**Litwanja** adottat emendi leġiżlattivi biex iżżid l-aċċessibbiltà tal-akkomodazzjoni soċjali u l-appoġġ għall-familji bi tlett itfal jew aktar, għall-ġenituri singoli bit-tfal, għall-persuni b'diżabbiltà. **Spanja, l-Italja,** u **Malta** introduċew taxxa u/jew miżura ta' benefiċċju tal-akkomodazzjoni, biex jappoġġaw liż-żgħażagħ fl-għajxien indipendenti, filwaqt li Spanja stabbiliet ukoll benefiċċju ta' EUR 250 fix-xahar għal żgħażagħ b'introjtu baxx sa medju li se jibqa' jingħata għal sentejn. Il-**Lussemburgu** qed jintroduċi riformi leġiżlattivi biex jirrevedi diversi għajnuniet individwali tal-akkomodazzjoni u biex jissimplifika u jagħmel dawn l-għajnuniet individwali aktar trasparenti u aċċessibbli, flimkien ma' riforma biex jiġi stimolat il-ħolqien tal-akkomodazzjoni affordabbli bi sjieda pubblika. Fl-aħħar nett, fl-**Iżvezja**, il-Gvern iddeċieda dwar strateġija nazzjonali għall-kundizzjoni ta' persuni mingħajr dar b'inizjattivi estensivi biex tiġi miġġielda l-kundizzjoni ta' persuni mingħajr dar matul il-perjodu 2022-2026 tal-istrateġija. F'diversi Stati Membri ġew introdotti benefiċċji speċifiċi fi flus għall-akkomodazzjoni, pereżempju **fil-Ġermanja, fl-Estonja, fl-Irlanda, fil-Litwanja, fin-Netherlands**, **fi Spanja, fil-Polonja, fis-Slovenja** u **fis-Slovakkja**, għal persuni spostati mill-Ukrajna li jibbenefikaw minn protezzjoni temporanja (u possibbilment lil sidien tad-djar li jagħmlu d-djar tagħhom disponibbli għal persuni spostati), filwaqt li Stati Membri oħrajn, **bħall-Irlanda** u **l-Latvja**, pereżempju, estendew il-benefiċċji fi flus għall-akkomodazzjoni diġà disponibbli għal persuni spostati mill-Ukrajna.

Xi Stati Membri ħadu miżuri addizzjonali biex itejbu l-aċċess għall-akkomodazzjoni, b'mod partikolari għall-persuni b'diżabbiltà, u b'hekk jappoġġaw l-għajxien awtonomu tagħhom. Pereżempju, il-**Litwanja** introduċiet emendi fil-liġi nazzjonali tagħha biex ittejjeb l-aċċess għall-akkomodazzjoni soċjali għal gruppi vulnerabbli speċifiċi, inkluż għal persuni b'diżabbiltà. Il-**Lussemburgu** rreveda l-istandards għall-aċċessibbiltà fl-akkomodazzjoni residenzjali, biex tinkiseb żieda gradwali fl-akkomodazzjoni li hija adattata għall-ħtiġijiet tal-persuni b'diżabbiltà. Il-miżuri l-ġodda, li se jkunu applikabbli minn Lulju 2023, jipprevedu l-ħolqien ta' Kunsill Konsultattiv dwar l-Aċċessibbiltà li se jippermetti l-involviment attiv tal-persuni kkonċernati. L-Awtorità tad-Djar f'**Malta** qed toffri alternattiva għal polza tal-assigurazzjoni tal-ħajja lill-persuni li, minħabba kundizzjonijiet mediċi tal-passat jew diżabbiltà, ma setgħux jiksbu polza bħal din u, għalhekk, ma setgħux isiru sid ta' akkomodazzjoni.

Il-biċċa l-kbira tal-miżuri tal-politika tal-pensjonijiet adottati matul l-aħħar sena fittxew li jissalvagwardjaw l-adegwatezza tal-pensjonijiet, f'konformità mal-prinċipju 15 tal-Pilastru (dwar l-introjtu u l-pensjonijiet tax-xjuħija). Fl-isfond taż-żidiet fl-għoli tal-ħajja, diversi Stati Membri (**Spanja** u **l-Litwanja** fl-RRPs tagħhom, kif ukoll **il-Bulgarija, Malta, ir-Rumanija** u **s-Slovenja**) ħadu miżuri biex jaġġustaw il-valur tal-benefiċċji tal-pensjoni billi introduċew jew aġġustaw ir-regoli dwar l-indiċjar u/jew introduċew żidiet *ad hoc*. Il-**Ġermanja** u l-**Estonja** ħadu passi biex jipproteġu lill-pensjonanti b'introjtu baxx billi jsaħħu l-pensjonijiet bażiċi jew minimi, filwaqt li l-**Latvja, Malta** u r-**Rumanija** introduċew supplimenti mmirati lejn il-pensjonanti b'introjtu baxx. **Malta** saħħet il-pensjonijiet tas-

superstiti għar-romol. L-**Estonja**, il-**Latvja** u **Malta** introduċew bidliet fit-tassazzjoni tal-pensjonijiet, b'mod partikolari billi żiedu l-benefiċċji tat-taxxa għall-benefiċċji tal-pensjoni. Sabiex is-sistemi tal-pensjoni tagħha jsiru aktar inklużivi, **Malta** bdiet tirrikonoxxi l-kontribuzzjonijiet tal-pensjoni mħallsin minn età aktar bikrija. Meta mqabbla mas-snin ta' qabel, anqas riformi tal-pensjonijiet indirizzaw l-età tal-irtirar. Bħala parti mill-RRP tagħha, **Spanja** adottat riforma li timmodifika l-penali għall-irtirar bikri u li żżid l-inċentivi biex jiġi ttardjat l-irtirar, filwaqt li l-**Italja** ddeċidiet li testendi l-perkorsi temporanji għall-irtirar bikri għal xi kategoriji.

Filwaqt li l-pandemija tal-COVID-19 kompliet tiżvolġi fl-2021 u fil-bidu tal-2022, numru ta' Stati Membri bdew riformi biex irawmu sistemi tas-saħħa aktar reżiljenti, f'konformità mal-prinċipju 16 tal-Pilastru (aċċess għall-kura tas-saħħa), bħala parti mill-RRP tagħhom[246]. Ir-riformi riċenti tas-saħħa jindirizzaw l-isfidi li ħolqot il-pandemija, bħat-titjib tal-kapaċitajiet tas-saħħa pubblika. Il-**Ġermanja** kompliet issaħħaħ gradwalment il-kapaċitajiet diġitali tal-funzjonijiet tas-saħħa pubblika fis-sistema tas-saħħa tagħha. **Ċipru** qed jippjana li jimplimenta soluzzjoni simili sa Marzu 2023. F'Ġunju 2022, **Spanja** adottat strateġija ġdida dwar is-saħħa pubblika, li tiddefinixxi mill-ġdid il-politika u l-qafas istituzzjonali għar-rispons għall-kriżijiet. Id-**Danimarka** ħadet miżuri biex tiżgura l-livell xieraq ta' kapaċità ta' ħżin għal mediċini kritiċi. Il-pandemija mexxiet ukoll il-politika lejn il-prevenzjoni. Pereżempju, il-**Greċja** bdiet l-implimentazzjoni tal-Programm Nazzjonali tas-Saħħa Pubblika tagħha dwar il-Prevenzjoni Spiros Doxiadis. **Spanja** għamlet progress fil-kampanji ta' prevenzjoni u fil-politiki msaħħin ta' prevenzjoni skont l-Istrateġija tas-Saħħa Pubblika adottata dan l-aħħar. Inizjattivi oħrajn biex jiġu indirizzati sfidi tas-saħħa aktar globali kienu jinkludu l-adozzjoni tal-Programm Onkologu Nazzjonali **Ċek** 2022-2030 u l-introduzzjoni mill-**Portugall** ta' digriet-liġi dwar is-Saħħa Mentali f'Diċembru 2021. Simili għal dan, il-**Greċja** qed taħdem fuq riformi fil-qasam tas-saħħa mentali u l-ewwel riżultati mistennija jinkisbu sal-aħħar tal-2022. Ċerti Stati Membri ffokaw fuq rivoluzzjoni komprensiva tal-istrateġiji nazzjonali tas-saħħa. L-immappjar nazzjonali ppjanat tal-**Bulgarija** tal-ħtiġijiet tal-kura tas-saħħa se jinforma r-reviżjoni tal-qafas strateġiku tagħha għas-settur tas-saħħa, li beda bl-adozzjoni tal-Istrateġija dwar il-Kura Psikjatrika 2021-2030, u **Franza** bdiet l-implimentazzjoni tal-Istrateġija Nazzjonali għat-Trasformazzjoni tas-Sistema tas-Saħħa. Sa nofs l-2023, il-**Latvja** se timplimenta riforma mifruxa biex twitti t-triq għal kura integrata u għal kura tas-saħħa epidemjoloġikament sikura, sostnuta minn investimenti xierqa fl-infrastruttura tas-saħħa. Il-**Finlandja**, l-**Italja** u l-**Litwanja** qed jerġgħu jorganizzaw is-sistemi tal-kura tas-saħħa tagħhom biex itejbu l-aċċess għall-kura tas-saħħa fil-livell lokali. B'allokazzjoni sinifikanti ta' riżorsi fl-RRP u bi programm tas-Saħħa dedikat għall-2021-2027, ir-**Rumanija** impenjat ruħha li ssaħħaħ ir-reżiljenza tas-sistema tas-saħħa billi tinvesti f'infrastruttura moderna tal-isptarijiet biex tiżgura s-sikurezza tal-pazjenti, flimkien ma' diversi miżuri biex ittejjeb l-aċċess għall-kura tas-saħħa.

F'xi każijiet, l-isforzi ta' politika kkonċentraw fuq il-kura tas-saħħa primarja, inkluż bħala parti mill-RRPs. L-**Estonja**, **Spanja**, u l-**Portugall** adottaw riformi fil-kura tas-saħħa primarja, bil-ħsieb li s-settur jiġi mmodernizzat permezz tad-diġitalizzazzjoni, it-titjib tal-aċċess f'żoni mhux moqdijin biżżejjed u rwol akbar għall-kura tas-saħħa primarja. L-**Irlanda** bdiet timplimenta n-Networks tas-Saħħa tal-Komunità, li għandhom ikunu fis-seħħ sal-aħħar tal-2022 u estendiet is-servizzi ta' tabib tal-familja mingħajr ħlas għat-tfal sa 7 snin. Is-**Slovakkja** adottat leġiżlazzjoni ġdida biex tistabbilixxi network nazzjonali ta' fornituri tal-kura tas-saħħa primarja. L-Istati Membri jfittxu wkoll li jsaħħu l-forza tax-xogħol tas-saħħa.

[246] F'dan il-paragrafu u fiż-żewġ paragrafi li ġejjin, il-miżuri kollha relatati mas-saħħa huma parti mill-RRP tal-Istat Membru speċifiku, ħlief għall-programm ta' baċellerat tal-Lussemburgu.

L-**Estonja**, il-**Latvja**, u r-**Rumanija** se jadottaw strateġiji dedikati għar-riżorsi umani għas-saħħa. Pajjiżi oħrajn għandhom l-għan speċifiku li jħarrġu u jipprovdu aktar professjonisti tas-saħħa permezz tas-sistemi edukattivi tagħhom. F'Ottubru 2021, il-**Lussemburgu** introduċa programm ġdid ta' baċellerat fil-mediċina ġenerali u l-**Polonja** ħadet miżuri leġiżlattivi biex tattira aktar studenti lejn il-fakultajiet tal-mediċina. L-RRP tal-Istati Membri bħal fil-**Lussemburgu** u f'**Malta** jinkludi wkoll miżuri għall-istabbiliment ta' għodod għat-titjib tal-ippjanar tal-forza tax-xogħol tas-saħħa. L-azzjonijiet jinkludu wkoll aspetti tas-saħħa organizzazzjonali usa'. L-**Awstrija** qed tibni network ta' infermiera komunitarji u qed tespandi r-rwoli tagħhom bħala koordinaturi tal-kura u fil-prevenzjoni. **Malta** qed taħdem għal integrazzjoni aħjar tal-ħaddiema tas-saħħa barranin. In-**Netherlands** qed jaħdmu biex jibnu riżerva strutturali tal-forza tax-xogħol tas-saħħa.

L-Istati Membri jfittxu li jgawdu l-benefiċċji tad-diġitalizzazzjoni, li jrawmu l-kura integrata, spiss bħala parti minn riformi usa', inkluż bħala parti mir-riformi tal-kura tas-saħħa primarja, u wkoll fil-kuntest tal-RRPs tagħhom. It-trasformazzjoni diġitali tas-sistema tas-saħħa għadha għaddejja fil-**Ġermanja**, wara d-dħul fis-seħħ ta' qafas legali ddedikat sa nofs l-2021, u fil-**Portugall**, inkluż l-aġġornament tan-networks tat-teknoloġija tal-informazzjoni u l-implimentazzjoni ta' funzjonalitajiet ġodda għat-telesaħħa u għat-telemonitoraġġ sa tmiem l-2022. Fost is-soluzzjonijiet aktar immirati hemm modulu tat-telemediċina li qed jiżviluppa l-**Lussemburgu** u li se jibda jitħaddem sa Marzu 2023. F'Diċembru 2021, il-**Litwanja** adottat liġi dwar l-użu sekondarju tad-*data* dwar is-saħħa u l-**Kroazja** qed tippjana li tintroduċi sistema ċentrali tal-informazzjoni dwar is-saħħa biex taħtaf il-potenzjal tad-*data* dwar is-saħħa. Is-sistema l-ġdida tal-Ispiżerija Elettronika tal-**Irlanda**, appoġġata wkoll mill-RRF, se tipprovdi viżibbiltà aħjar tal-użu u tal-kostijiet tal-mediċina, u possibbilment se tippermetti l-użu ta' għodod ta' Preskrizzjoni Elettronika fl-isptarijiet u permezz ta' dawn, tiffaċilita l-aċċess għall-kura tas-saħħa.

Diversi Stati Membri qed iwettqu riformi u investimenti fil-kura fit-tul (LTC) biex jespandu l-kura fid-djar u s-servizzi bbażati fil-komunità, itejbu l-kwalità tal-kura, u l-kundizzjonijiet tax-xogħol fis-settur, skont il-prinċipju 18 tal-Pilastru (il-kura fit-tul). Diversi minn fost dawn il-miżuri huma marbutin mar-riformi u mal-investimenti mwettqin skont il-pjanijiet nazzjonali għall-irkupru u r-reżiljenza. Ir-**Rumanija** u l-**Bulgarija** qed jippjanaw riformi biex jiżviluppaw servizzi bbażati fil-komunità jew jespandu s-servizzi tal-kura fid-djar, pereżempju bit-taħriġ tal-persunal u billi jespandu s-servizzi mobbli tal-kura fid-djar. Bħala parti mill-RRP tagħha, il-**Litwanja** qed ittejjeb l-aċċess għall-kura fit-tul billi tistabbilixxi ċentri tal-kura fit-tul u timijiet mobbli. Il-**Bulgarija**, il-**Portugall**, u **Spanja** qed jinvestu fis-sistemi tal-LTC tagħhom bħala parti mill-RRPs tagħhom biex jimmodernizzaw l-infrastruttura u s-servizzi tal-LTC u jadattawhom għall-mudell il-ġdid tal-kura fit-tul maħsub aktar għal kura bbażata fil-komunità. Bħala parti mill-RRP tagħha, l-**Estonja** introduċiet definizzjoni formali tal-kura fit-tul. Barra minn hekk, l-Estonja żiedet sostanzjalment il-pagi tal-ħaddiema fil-qasam tal-kura, iffinanzjati permezz ta' żieda fil-prezz tas-servizzi tal-kura. Biex ittejjeb il-kwalità tal-kura, l-**Iżvezja** ħadet passi biex tistabbilixxi ċentru nazzjonali ta' kompetenza għall-kura tal-anzjani u **Spanja** qed timplimenta riforma li tiffoka, fost l-oħrajn, fuq it-tisħiħ tal-kwalità tas-servizzi tal-kura.